DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

STOŁ. KRÓL.

MIASTA KRAKOWA

XLIX. ROCZNIK — 1928.

NAKŁADEM GMINY MIASTA KRAKOWA.

W KRAKOWIE 1929 ROKU.
CZCIONKAMI DRUKARNI MUZEUM PRZEMYSŁOWEGO W KRAKOWIE.

Dziennik Rozporządzeń stoł. król. miasta Krakowa

redagowany na zasadzie uchwały Rady miejskiej z dnia 4 marca 1880 r. i z dnia 26 czerwca 1888 r., wychodzi raz na miesiąc.

Od 1 stycznia 1880 do 31 grudnia 1928 r. wydano roczników 49.

49 Rocznik—1928 obejmuje Numerów 12, stronic tekstu 485, stronic spisu XVII.

Redakcję „Dziennika" prowadzi Edmund Zechenter, referent prasowy Magistratu.

Przedtem redagowali „Dziennik": Przez 4 lata (od r. 1880 do r. 1883) Dr. Michał Schmidt II-gi wiceprezydent (dyrektor Magistratu). Przez rok (1884 r.) Bolesław Trębolewski, Sekretarz Magistratu. Przez 20 lat (od r. 1885 do końca kwietnia 1905 r.) Piotr Banaś, radca Magistratu. Przez 4½ lat (od 1 maja 1905 do 30 października 1909 r.) Bolesław Gwidon Baranowski, wicesekretarz Mgtu. Od 30 października 1909 do 1 września 1922 Dr. Tadeusz Kannenberg, radca Mgtu. Od 1 września 1922 do 31 października 1924 Franciszek Strasik, sekretarz prezydjalny Magistratu.

SPIS SPRAW

zamieszczonych w Dzienniku rozporządzeń stoł. król. miasta Krakowa z roku 1928.

(Liczby końcowe oznaczają stronice).

Nr. 1. Kraków, dnia 31 stycznia 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

TADEUSZ PRZEORSKI.

II. DROGI ROZWOJU KRAKOWA.

(Próba syntezy zadań gospodarczych m. Krakowa w przyszłości *).

VIII. Przedsiębiorstwa i Zakłady miejskie.

Gmina m. Krakowa oprócz posiadanych, a omówionych w poprzednich rozdziałach instytucji i zakładów miejskich, jak muzea, archiwum, teatry, zakłady sanitarne, ogrodowe, straż pożarna, zakład czyszczenia miasta — jest właścicielką elektrowni, gazowni, spółki tramwajowej, zakładów ceramicznych i wodociągu miejskiego. Z zakładów tych zakłady ceramiczne i spółka tramwajowa mają charakter przedsiębiorstw wyłącznie przemysłowych. Wodociągi miejskie są wyłącznie instytucją użyteczności publicznej, gazownia i elektrownia mają charakter częściowo instytucji użyteczności publicznej, częściowo przedsiębiorstw przemysłowych, prowadzonych w sposób handlowy.

1. Elektrownia miejska.

Dalsza rozbudowa krakowskiej elektrowni miejskiej zależy od rozwiązania pytania, czy zakład ten pozostać ma nadal jedynem źródłem energji elektrycznej dla miasta, czy też stanie się ona elementem rezerwy, względnie uzupełnienia energji elektrycznej czerpanej z poza miasta.

*) Opracowane na podstawie wyników ankiety międzywydziałowej rozpisanej przez Prezydenta miasta w dniu 6-go sierpnia 1926 roku.

Od szeregu lat rozważane są projekty elektryfikacji zachodniej Małopolski przez budowę potężnej okręgowej centrali elektrycznej, któraby zasilała znaczniejszą połać kraju, centrali wytwarzającej energję tańszą bez potrzeby utrzymywania przez miasta w obrębie działalności jej leżące, osobnych elektrowni miejscowych w ruchu. Projekty powyższe idące w kierunku zużytkowania karpackich sił wodnych, względnie zapasów węgla po kopalniach dałyby miastom możność przy zatrzymaniu dotychczasowych dochodów, oszczędzenia rosnących stale kosztów produkcji i związanych z zatrudnieniem znacznej ilości personalu, świadczeń społecznych na starość, lub wypadek niezdolności do pracy.

Sprawa ma się rozstrzygnąć w najbliższej przyszłości. Ze względu, że elektrownia krakowska rozbudowywana stale od lat kilku pokrywa nietylko w pełni obecne zapotrzebowanie, ale dla zbytu swego produktu stara się wyjść poza obręb miasta, w danych obecnie warunkach najbliższe lata nie przewidują rozszerzenia samego zakładu. O ileby zaś zasilanie miasta energją elektryczną z zewnątrz przyszło do skutku, potrzeba rozbudowy elektrowni miejskiej jako takiej odpadłaby zupełnie — elektrownia miejska byłaby bowiem tylko stacją rozdzielczą, a ewentualny jej ruch ograniczyłby się do paru godzin wieczornych największego zapotrzebowania.

W jednym i drugim wypadku musiałaby nastąpić jednak rozbudowa sieci, budowa dalszych stacji transformatorowych i połączeń domowych.

Sieć elektryczną rozbudowaną posiada Śródmieście i Dz. XXII Podgórze, inne dzielnice znajdują się w początkowem stadjum elektryfikacji. W ostatnich latach rozbudowa sieci elektrycznej w dzielnicach przyłączonych postępowała szybkiem tempem. W roku 1927 założono przeszło 8 klm. b. kabli, wybudowano 7 stacji transformatorowych, wykonano 421 połączeń domowych.

Dalsza elektryfikacja dzielnic przyłączonych w dotychczasowem tempie wymagałaby rocznie, uwzględniając rozbudowę publicznego oświetlenia elektrycznego omówioną w jednym z poprzednich rozdziałów około 400.000 złotych rocznie, to jest na najbliższe dziesięciolecie 4,000.000 złotych.

2. Gazownia miejska.

Gazownia miejska stanowi obok elektrowni drugie źródło oświetlenie miasta. Poza śródmieściem bowiem, dzielnicą XXII i nielicznemi ulicami w innych dzielnicach oświetlonemi elektrycznie miasto jest gazem oświetlane.

Mimo tego, że oświetlenie gazowe w żadnym kierunku nie wytrzymuje konkurencji z oświetleniem elektrycznem, pozostać ono musi przez długie jeszcze lata jako rezerwa i uzupełnienie oświetlenia elektrycznego w mieście.

Zdając sobie sprawę, że z czasem światło elektryczne usunie wszędzie oświetlenie gazowe, gazownia skierowała swą działalność na opanowanie innego rynku zbytu, a to gospodarstw domowych, starając wyrugować węgiel jako materjał opałowy. Dzięki umiejętnie prowadzonej reklamie i popularyzacji zastosowanie kuchen, pieców i łazienek gazowych zyskuje w mieście coraz szersze zastosowanie.

Rok 1919 zastał Gazownię w stanie opłakanym. Stare częściowo zupełnie zużyte piecownie i aparatownie nie odpowiadały nawet w przybliżeniu zasadom współczesnej produkcji gazu i jego pochodnych, pracowały drogo, niewydatnie i nieekonomicznie.

Sieć gazociągów obejmowała stare miasto a z dzielnic przyłączonych drobną część Dębnik i Półwsia, kilka ulic w dzielnicach: Czarna Wieś, Nowa Wieś i Krowodrza, ulicę Rakowicką w dzielnicy Warszawskie, ulicę Grzegórzecką w Dz. Grzegórzki, wreszcie kilka ulic w Dz. XXI Podgórze.

Gazownia, o ile miała swój byt utrzymać, musiała wejść najspieszniej na drogę przekształcenia swoich warsztatów produkcji, wymiany przestarzałych urządzeń na nowe.

W myśl kilkakrotnych uchwał Komisji gazowo-elektrycznej, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z dnia 20 czerwca 1922 r., przystąpiono do przebudowy Gazowni na zakład odpowiadający nowoczesnym wymogom techniki i znacznego powiększenia jej sprawności, a to do 60.000 m^3 w ciągu 24 godzin.

Postępując tą drogą przebudowano budynek administracyjny I-piętrowy od piwnic i nadbudowano II piętro, zrekonstruowano budynek mieszkalny parterowy przy ulicy Gazowej 14 od piwnic i nadbudowano I. piętro.

Przebudowano następnie i powiększono budynek aparatowni, wybudowano nowy budynek na pomieszczenie warsztatów mechanicznych, przebudowano stację pomp, dano nowe pompy i wybudowano wieżę ciśnień, benzolownię, wreszcie urządzono wzorowe laboratorjum, konieczne dla kontroli ruchu.

Najważniejsze jednak zmiany przeprowadzono w samym zakładzie przemysłowym budując w roku 1923 i uruchamiając z końcem 1924 r. dwa nowe piece na łączną sprawność 20.000 m^3 w ciągu 24 godzin, oraz rozpoczynając budowę trzeciego pieca na sprawność 10.000 m^3, tudzież aparatowni do czyszczenia gazu obliczonej już na końcową sprawność 60.000 m^3.

Wobec niemożności zaciągnięcia pożyczki inwestycyjnej powyższe inwestycje wykonano z bieżących funduszów. Przebudowa gazowni miejskiej, angażując jej cały kapitał obrotowy, stworzyła dla niej chwilowo trudności gospodarczo-finansowe, wymagając spłacenia i oprocentowania z funduszów bieżących zaciągniętych na przebudowę pożyczek w łącznej kwocie przeszło miljona złotych, na co w budżecie na r. 1927 musiano wstawić kwotę 450.000 złotych.

Rozszerzenie gazowni miejskiej do sprawności wystarczającej dla zaopatrzenia w gaz, mniejwięcej całego miasta, w szczególności gmin przyłączonych tj. do sprawności około 60.000 m^3 gazu dziennie, co odpowiada około 18 miljonów m^3 gazu rocznie (w miejsce obecnych około 7—8 miljonów) wymagałoby:

1)	budowy dalszych dwóch pieców kosztem około	550.000 zł.
2)	ponadto dwóch pieców z generatorem kosztem około	720.000 „
3)	rozbudowy sieci rur przynajmniej na przestrzeni 18 klm. kosztem około	700.000 „
4)	budowy zbiorników gazowych i dalekotłoczni kosztem około	700.000 „
5)	uporządkowania, skanalizowania, ogrodzenia i przygotowania do budowy gruntów na Dąbiu pod budowę zbiorników gazowych, dalekotłoczni, regulatorów kosztem około	90.000 „
6)	budowy nowej kotłowni kosztem około	100.000 „
7)	budowy czyszczalni na sprawność 60.000 m^3 dziennie kosztem około .	500.000 „
8)	budowy fabryki amonjaku kosztem ok.	100.000 „
9)	budowy stacji pomp kosztem około	50.000 „
10)	budowy stacji elektrycznej z popędem gazowym kosztem około	240.000 „
11)	budowy transformatowni węgla i sortowni koksu kosztem około . . .	250.000 „
12)	urządzenia mechanicznego dla transportu koksu kosztem około . . .	90.000 „
	Razem zatem	4,340.000 zł.

3. Wodociągi miejskie.

Mimo przyłączenia w latach 1910—1915 Podgórza oraz kilkunastu podmiejskich gmin i obszarów dworskich, zwiększającego obszar miasta przeszło siedmiokrotnie, wodociągi miejskie zasadniczej rozbudowie nie uległy.

Rozszerzenie terytorjum miasta spowodowało rozbudowę sieci rur wodociągowych na dzielnice przyłączone, w szczególności na ich zabudowane części z wyjątkiem dz. XXI Płaszów, która dotychczas wodociągu nie posiada. Ponieważ dzielnice przyłączone są zwarto zabudowane na stosunkowo bardzo małej przestrzeni, temsamem i sieć rur wodociągowych poza starem miastem i dzielnicą XXII Podgórze ujmuje nieznaczną część miasta, pozostawiając olbrzymią większość terytorjum miejskiego jako teren przyszłych inwestycji.

Wzrost ludności w ostatniem dwudziestoleciu z niespełna 100.000 na przeszło 200.000 mieszkańców wymagający przy dotychczasowem quantum 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę, wody na cele publiczne, jak ochronę przeciw pożarową, skrapianie i mycie ulic, skra-

pianie plantacji i parków, uczynił już w czasie wojny aktualną sprawę ilości wody potrzebnej i mogącej być dostarczoną przez Wodociągi miejskie. Gdy pierwotne ujęcie wody na Bielanach i wybudowanie w czasie wojny wodociągu rezerwowego na Zwierzyńcu zapotrzebowania nie pokrywało, Zarząd Gminy przystąpił w ciągu lat ostatnich do rozbudowy ujęć wody na Bielanach, zakładając szereg nowych zbiorników i filtrów, których wydatność zaspakaja obecnie w zupełności potrzeby miejscowe. Przeprowadzone w ostatnich latach roboty stanowią jednak drobną część inwestycji czekających Gminę m. Krakowa w dziedzinie zaopatrzenia miasta i mieszkańców w wystarczającą ilość zdrowej wody. Inwestycje powyższe obejmują:

1) zakupno i uporządkowanie potrzebnych pod rozbudowę wodociągów miejskich gruntów,
2) budowę nowych filtrów i studni,
3) rozszerzenie zakładów pomp,
4) rozbudowę sieci rurociągów,
5) budowę zbiorników,
6) rozbudowę dworca wodociągowego,
7) rozbudowę urządzeń społecznych.

ad 1. Wszelkie urządzenia wodociągowe wymagają własnych gruntów, nieograniczonego prawa dyspozycji niemi, każdoczesnego dostępu. Urządzenia wodociągowe muszą być w odpowiedni sposób zabezpieczone przed swawolą i złośliwością ludzką z jednej strony, z drugiej przed możliwością wyrządzenia szkody w razie wypadku mieniu osób trzecich. Stąd też tereny zajęte pod urządzenia wodociągowe wymagają względnie znacznych przestrzeni. Wodociągi miejskie potrzebują gruntów pod budowę ujęć wody, filtrów i studni, pod zabezpieczenie tychże przed wylewami Wisły, pod budowę rurociągów, zbiorników, stacji, hal maszyn, domów robotniczych itp. Najbliższe lata przyniosą konieczność zakupienia gruntów położonych:

a) w Bielanach pod przedłużenie wału chroniącego zakłady pomp (obszaru około 2.000 s^2),
b) w Kostrzu i Budkowie pod ujęcia wodociągowe w obszarze około 8 mrg 1073 s^2,
c) wzdłuż drogi do Bielan, oraz wzdłuż drogi Kraków-Chełmek pod położenie rurociągu,
d) między zbiornikiem zwierzynieckim, a ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w obszarze około 10 mórg,
e) między zbiornikiem zwierzynieckim, a tzw. mostem djabelskim pod położenie rurociągu w obszarze około 2 mórg,
f) w Podgórzu, Bronowicach, Prądniku czerwonym i Borku pod budowę 3 zbiorników, pod każdy około 3 mórg razem 12 mórg.

Koszty zakupna powyższych gruntów wyniosą około 200.000 zł. a koszty wygotowania planów, uporządkowania gruntów powyższych, oraz gruntów pod zbiornik w Woli Justowskiej, oparkanienia, należytości, wykupna budynków, budowy dróg i dostępów około 170.000 zł., razem zatem 370.000 zł.

Przy sposobności przeprowadzenia powyższych robót, projektuje Zarząd Wodociągu przejęcie od wojska i przebudowę względnie urządzenie nowej plaży kąpielowej kosztem około 150.000 zł.

ad 2. Budowa dalszych filtrów naturalnych pojemności około 120.000 m^2, budowa dalszych 30 studzien, nowej studni zbiorowej, rekonstrukcja lewarów na przestrzeni około 3.000 m^2., rekonstrukcja starej studni zbiorowej, pogłębiarka wymagać będzie wydatku około 1,200.000 złotych.

ad 3. Rozszerzenie ujęć wody, rozbudowa sieci i projektowana budowa 5 zbiorników wodociągowych wymagać musi powiększenia sprawności zakładu pomp, zmodernizowania jego urządzeń pomocniczych, w szczególności:

a) wstawienia nowej pompy rotacyjnej na 25.000 m^3,
b) rozszerzenia kotłowni i wstawienia nowego kotła o powierzchni ogrzewalnej 320 m^2 oraz budowy komina,
c) zakupna pompy odwietrzającej i urządzeń oczyszczania wody zasilającej kotły,
d) zakupna lokomotywy wybuchowej dla ruchu lokalnej kolejki zakładowej i rozbudowy tejże kolejki,
e) zakupna łodzi o dźwigu 200 ton dla transportu węgla,
f) zakupna łodzi motorowej,
g) budowy promu na Wiśle,
h) rozszerzenia magazynów i warsztatów na Bielanach, budowy składów na węgle,
i) wykończenia hali nad Wisłą i sprawienia żurawia,
j) budowy hali maszyn elektrycznych z maszyną wybuchową o sile 600 HP, generatorem prądu zmiennego, tablicą rozdzielczą i siecią kabli,
k) urządzenia magazynów i warstatów,
l) wyłożenia kafelkami hali pomp,
ł) budowy wodociągu na Kopcu Kościuszki,
m) budowy wału ochronnego.

Koszty powyższe inwestycji wyniosą około 1,200.000 złotych.

ad 4. i 5. Wspomniana powyżej rozbudowa sieci i budowa zbiorników obejmuje budowę drugiego rurociągu głównego, doprowadzającego wodę do zbiornika wraz z komorą zasów i kolejką, budowę drugiego rurociągu grawitacyjnego, rozbudowę sieci wodociągowej, budowę przekroczenia Wisły w Dębnikach, Dąbiu i Bonarce, budowę zbiorników na Krzemionkach obok kopca Krakusa, w lesie Wolskim, w Bronowicach, w Borku oraz w Prądniku wraz z rekonstrukcją zbiornika na Zwierzyńcu obok Kopca Kościuszki, urządzeniami, rurociągami, wodomierzami i t. d. co łącznie kosztować będzie przeszło 2,500.000 zł.

ad 6. Dworzec wodociągowy wymaga rekonstrukcji stacji prób wodomierzy, rozszerzenia warsztatów i obrabiarki, budowy magazynów, nadbudowy budynku administracyjnego, naprawy bruków kosztem łącznie około 160.000 zł.

ad 6. Urządzenia społeczne obejmują budowę domów robotniczych odpoczynkowych, budowę robotniczych domów mieszkalnych i służbowych kosztem około 400.000 zł.

Projektowana rozbudowa wodociągów miejskich wyniesie zatem około 6 miljonów złotych. Wymienione inwestycje nie są rzeczą nową, przewidziane są ogólnym planem rozbudowy wodociągu, która w znacznej części już obecnie jest aktualną, z chwilą zaś dalszej rozbudowy miasta może się stać koniecznością nie cierpiącą zwłoki.

4. Miejska kolej elektryczna.

W mieście o znacznej rozległości terenu, jakiem stał się Kraków po włączeniu Podgórza oraz podmiejskich

gmin i obszarów dworskich, istnienie racjonalnie rozbudowanej sieci tramwajowej jest kwestją niesłychanie doniosłą, decyduje bowiem o zabudowaniu się poszczególnych dzielnic i rozmieszczeniu ludności, która dotychczas wskutek utrudnionych warunków komunikacyjnych skupia się przeważnie w dawnych dzielnicach. Kraków przed rokiem 1910 należał do najgęściej zabudowanych miast w Europie, co przy wielu brakach w dziedzinie urządzeń sanitarnych musiało niezwykle ujemnie wpływać na stan zdrowotny miasta i jego ludności.

Miasto przed rokiem 1910 posiadało 4 linje tramwajowe wąskotorowe. Sprawa przekształcenia i rozszerzenie istniejącej sieci tramwajowej weszła w stadjum realizacji z końcem roku 1911. Gmina m. Krakowa zapewniwszy sobie decydujący wpływ na Towarzystwo akcyjne Krakowskiej Spółki Tramwajowej przez nabycie przeszło 90% akcji tegoż Towarzystwa przystąpiła do przebudowy rozszerzenia sieci tramwajowej w r. 1912. Ustalony wówczas program rozbudowy tramwaji uwzględniał przedewszystkiem połączenie peryferji miasta z jego centrum. Program powyższy przewidywał budowę 15 linji dwutorowych o normalnej szerokości toru a mianowicie:

1. Nowy most na Wiśle — ul. Dietlowska,
2. Zwierzyniecka — Kościół św. Salwatora,
3. Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,
4. Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — Wolska (Jabłonowskich) — Straszewskiego — ulica Dunajewskiego — Basztowa (Nowy dworzec osobowy) — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,
6. Rondel — Nowy dworzec osobowy — ul. Warszawska — Cmentarz,
7. Nowy Dworzec osobowy—ul. Kolejowa—Główna poczta — Rzeźnia miejska,
8. Ul. Długa — Nowy Szpital Wojskowy — Nowy dworzec towarowy,
9. Ul. św. Gertrudy — Dominikańska — Franciszkańska — Zwierzyniecka,
10. Linja okrężna naokoło plant,
11. Ul. Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora) — Wola Justowska,
12. Nowy most na Wiśle—Plac targowy w Podgórzu,
13. Nowy most na Zwierzyńcu — Dębniki — Plac targowy w Podgórzu,
14. Ulica Krakowska — Most Podgórski — Plac targowy w Podgórzu,
15. Dębniki — Most na Wiśle — ulica Dietlowska — ul. Wielopole.

Uruchomienie najważniejszych 10 linji a to:

1. Podgórze — ul. Starowiślna — ulica św. Gertrudy — ul. Dominikańska — Franciszkańska — ulica Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora),
2. Kościół św. Salwatora — Wola Justowska,
3. Podgórze — ul. Krakowska — Stradom — ul. Florjańska — Plac Matejki — Nowy dworzec osobowy—ul. Warszawska — Cmentarz,
4. Dębniki — ul. Dietlowska—ul. Starowiślna —Rynek Główny — ulica Szewska (św. Anny) — ul. Karmelicka — Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,
5. Ulica Straszewskiego — ulica Wiślna — Rynek Główny — ulica Sławkowska (Podwale, Dunajewskiego, Basztowa) — ul. Długa — Nowy Szpital wojskowy — Nowy Dworzec towarowy,
6. Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Podwale — ulica Dunajewskiego — Basztowa — Nowy dworzec osobowy — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,
7. Nowy Dworzec osobowy — ulica Pawia (Plac Matejki) — ul. Kolejowa — Główna Poczta — ulica Grzegórzecka — Rzeźnia Miejska,
8. Most na Zwierzyńcu — Dębniki — Plac targowy w Podgórzu,
9. Linji okrężnej,
10. Rynek Główny — ul. Szewska (św. Anny — Podwale — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Park Dra Jordana — Tor wyścigowy,

miało nastąpić w ciągu lat ośm, przy budowie:

w roku 1912

linji: Rzeźnia Miejska — ulica Starowiślna — św. Gertrudy — Dominikańska — Fraciszkańska — Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora) — Remizy na gruntach obecnej centrali przy ul. Gazowej,

w roku 1913

linji: Nowy dworzec osobowy — ul. Pawia (Plac Matejki — ul. Kolejowa — Główna Poczta — ul. Grzegórzecka,

w roku 1914

linji: Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Podwale — Dunajewskiego — Basztowa — Nowy dworzec osobowy — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,

w roku 1915

linji: Ulica Dietlowska — Starowiślna — Rynek Główny — Szewska (św. Anny) — Karmelicka — Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,

w roku 1916

linji: Ulica Straszewskiego — Wiślna — Rynek Główny — ulica Sławkowska (Podwale, Dunajewskiego, Basztowa) — Długa — Nowy szpital wojskowy — Nowy dworzec towarowy,

w roku 1917

linji: Ul. Krakowska — Stradom — Grodzka (Stolarska) — Florjańska (Szpitalna) — Pijarska — Plac Matejki—Nowy dworzec osobowy—Warszawska—Cmentarz,

w roku 1918

linji: Rzeźnia Miejska — Nowy most na Wiśle (ul. Starowiślna) — ulica św. Gertrudy — Dominikańska — Franciszkańska — Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora).

Koszty wykonania powyższego programu preliminowano w roku 1911 na kwotę 12,000.000 koron.

Wojna przerwała realizację powyższego programu. Z programu tego wybudowano dotychczas linje:

1. Salwator — ul. Mogilska,
2. Rynek w Dz. XXII — Dworzec towarowy w Krakowie,
3. Połączenie linji ad 1) z linją ad 2) przez Rynek Główny i ulicą Wiślną, oraz:
4. Przedłużenie linji ad 2) do końca ul. Kalwaryjskiej w Dz. XXII Podgórze, tworząc w ten sposób linję Nr. 4 kursującą od Salwatora na Zwierzyniec przez

Rynek Gł. na Starowiślną, Podgórze aż do końca ul. Kalwaryjskiej.

Reszta programu, który poza małemi zmianami nie stracił nic dotychczas ze swej aktualności, czeka na wykonanie. Zmienione warunki gospodarcze i finansowe wymagałyby inwestowania w projektowanej rozbudowie sieci kolei elektrycznej kapitału z górą 20,000.000 zł.

5. Zakłady ceramiczne.

Miejskie zakłady ceramiczne obejmujące kamieniołomy, wapienniki, cegielnię i betoniarnię, są przedsiębiorstwem wyłącznie przemysłowem. Obecnie pracują w ciężkich warunkach nie tylko z powodu przeżywanego ogólnie przesilenia gospodarczego i stagnacji ruchu budowlanego, ale wskutek małych i zużytych warsztatów pracy. Również i to przedsiębiorstwo potrzebuje inwestycji, jak budowy nowego pieca, przebudowy starego pieca, przebudowy i zmodernizowania cegielni, rozszerzenia betoniarni prócz wielu mniejszych. Ze względu jednak, że Zakłady te nie są instytucją użyteczności publicznej, lecz zakładem przemysłowo-handlowym inwestycje te muszą pójść na dalszy plan, zwłaszcza, że rozbudowa ich może okazać się konieczną dopiero po wzmożeniu się ruchu budowlanego, na co się w najbliższej przyszłości nie zanosi.

O ileby wszakże ożywienie ruchu budowlanego nastąpiło i Zakłady te miały spełnić swą właściwą misję społeczną tj. stać się regulatorem cen materjałów budowlanych i ustosunkowania ich do cen produkcji, wymagałyby kapitału inwestycyjnego około 2,000.000 złotych.

Rozbudowa zatem Zakładów i przedsiębiorstw m. wymagałaby inwestowania w nich kapitału w kwocie 36,000.000 zł. licząc okrągło. Z kwoty tej w myśl powyższego przypadłoby na:

Elektrownię miejską .	zł.	4,000.000
Gazownię	„	4,340.000
Zakłady Ceramiczne .	„	2,000.000
Wodociągi miejskie .	„	6,000.000
Kolej Elektryczną . .	„	20,000.000

IX. Możliwości gospodarcze.

Przedstawiony w poprzednich rozdziałach program polityki gospodarczej Gminy m. Krakowa wyczerpuje w ogólnym zarysie najistotniejsze zagadnienia gospodarki miejskiej w przyszłości. Ujęty z punktu widzenia przeważnie administracyjnego, obraca się zasadniczo w granicach potrzeb i konieczności bezpośrednich, w ramach tych zagadnień, których rozwiązanie stanowi ogólnie uznane podstawy normalnego rozwoju każdego miasta. Z koleji wypada zastanowić się nad możliwościami jego realizacji i kolejnością jego wykonania.

Program ten w zaokrąglonych cyfrach wydatków przedstawia się następująco:

1) Rozszerzenie gmachów urzędowych Gminy	400.000	zł.
2) Zakupno gruntów pod rozbudowę miasta	5,000.000	„
3) Rozbudowa ulic, bruki, chodniki, kanalizacja	30,000.000	„
4) Budowa domów o małych mieszkaniach	18,000.000	„
5) Ogrody miejskie łącznie z Parkiem Wolskim	3,900.000	zł.
6) Cmentarze	3,000.000	„
7) Zakład czyszczenia miasta . .	1,000.000	„
8) Straż pożarna	500.000	„
9) Oświetlenie	1,000.000	„
10 Szkolnictwo powszechne . .	4,000.000	„
11) Muzea, archiwa, teatry . . .	6,300.000	„
12) Opieka społeczna	8,300.000	„
13) Zdrowotność	2,500.000	„
14) Aprowizacja i targi . . .	6,500.000	„
15) Elektrownia miejska . . .	4,000.000	„
16) Gazownia miejska	4,300.000	„
17) Wodociąg	6,000.000	„
18) Tramwaj	20,000.000	„
19) M. Zakłady Ceramiczne . .	2,000.000	„

Razem zatem koszty omawianych inwestycji wyniosłyby kwotę około 125 miljonów złotych tj. 14,000.000 dolarów. Mając na względzie, że obciążenie Gminy m. przed wojną wynosiło przeszło 16,000.000 dolarów amerykańskich i to przy budżecie w kwocie około 9,000.000 koron i budżecie przedsiębiorstw w łącznej kwocie 6,641.407 koron, a przy wartości majątku gminnego według zamknięć rachunkowych za rok 1913 w kwocie około 75,000.000 koron, stosunek zapotrzebowania kapitału inwestycyjnego do budżetu miejskiego i wartości majątku gminnego jest obecnie znacznie korzystniejszy niż był przed wojną.

Budżet miejski na rok 1927 zamykał się w dochodach i wydatkach kwotą 21,692.938 zł. budżety przedsiębiorstw łącznie 19,272.181 zł. łącznie zatem budżet gospodarki gminnej wynosił w roku ubiegłym 40,971.119 zł. tj. cyfrowo około 21,000.000 jednostek monetarnych więcej niż w roku 1914. Cyfry powyższe wykazują wzrost budżetu blisko trzechkrotny. Wzrosły zwłaszcza budżety przedsiębiorstw, w tem Elektrowni miejskiej przeszło czterokrotnie. Powyższe zwiększenie obrotu dowodzi wzrostu przedsiębiorstw, a temsamem i zasobności Gminy.

Nie mniej poważnie przedstawia się zwiększenie majątku gminnego. Majątek ten składający się:

a) z gruntów w obszarze okrągło 1204 ha,

b) ze 172 budynków miejskich

c) z 11 przedsiębiorstw własnych,

d) z udziałów w przedsiębiorstwach obcych,

e) z ruchomości w tem urządzeń wewnętrznych zbiorów muzealnych, inwentarzy itd.,

przedstawia wartość inwentaryczną w kwocie około 267,000.000 zł. tj. cyfrowo również przeszło trzechkrotnie wyższej niż w roku 1914.

W wykazanej poprzednio kwocie figurują:

a) grunty z wartością	80,000.000	zł.
b) budynki	36,000.000	„
c) przedsiębiorstwa i zakłady . .	64,000.000	„
d) udziały w Jaworznie i kamieniołomach z wartością	6,000.000	„
e) wartość zbiorów muzealnych . .	30,000.000	„
f) wartość innych nieruchomości . .	875.000	„

Wartość rzeczywista majątku miejskiego przewyższa znacznie oszacowanie w inwentarzu tak, że z dużem prawdopodobieństwem ocenić można majątek Gminy m. Krakowa na około 300 miljonów złotych.

W przeciwieństwie do wzrostu majątku stan zadłużenia miasta zmniejszył się wskutek zmian gospodar-

czych i walutowych wynikłych w skutkach wielkiej wojny bardzo znacznie. Z końcem roku 1927 obciążenie Gminy m. Krakowa wynosiło ogółem kwotę okrągło 20 miljonów złotych tj. czwartą część zadłużenia przedwojennego.

Również przeto i pod tym względem stan gospodarczy Gminy jest korzystny.

Miasto zatem w perspektywie dat powyższych posiada w pełni zdolność gospodarczą do podjęcia zadań je czekających.

Omówione poprzednio inwestycje podzielić można na trzy grupy.

Pierwszą stanowią pożyczki inwestowane w przedsiębiorstwie i zakładach rentujących się. Do tych zaliczyć należy wszystkie przedsiębiorstwa miejskie, a do pewnego stopnia inwestycje targowo-aprowizacyjne oraz budowę domów mieszkalnych. Potrzebne na powyższe cele kredyty wynosiłyby okrągło biorąc 60 miljonów złotych tj. prawie, że połowę całej kwoty.

Ta grupa inwestycji omówienia bliższego nie potrzebuje. Dochody z rozbudowy zakładów i przedsiębiorstw nie tylko pokryją kwoty oprocentowania i amortyzacji inwestowanego kapitału, ale przy monopolu na obszarze miasta odrzucić powinny poważne odsetki na inne cele miejskie.

Drugą grupę stanowią inwestycje wprawdzie nie rentujące w ścisłem tego słowa znaczeniu, ale zapewniające zwrot kapitału inwestowanego. Do grupy tej należą zakupno gruntów pod rozbudowę miasta, rozbudowa ulic, budowa bruków, chodników, kanalizacji w kwocie 35,000.000 złotych. Zarówno przepisy noweli do ustawy budowniczej m. Krakowa, jak polskiej ustawy drogowej — jak wreszcie nowe przepisy o kanalizacji dają pełną podstawę prawną zapewniającą zwrot inwestowanych kwot od stron z inwestycji tych korzystających.

Zwrot ten, rzecz oczywista nastąpi z czasem, sukcesywnie. — I tu również rzeczą polityki miejskiej będzie tak sprawą pokierować, by przyniósł on nie tylko pełne oprocentowanie i amortyzacje włożonego kapitału ale i pewną nadwyżkę na dalszą rozbudowę miasta.

Ostatnią grupę stanowią inwestycje na cele kulturalne, naukowe, zdrowotne i humanitarne. Te oczywista żadnego dochodu w codziennem tego słowa znaczeniu nie przyniosą, dadzą jednak pośrednio pozytywne wartości podnosząc majątek gminy, powiększając siłę atrakcyjną miasta, obniżając z czasem wydatki na zdrowotność, czyszczenie, kulturę miasta. — Rozbudowa miasta stwarzając współczesne warunki bytu dla ludności, stworzy pole dla inicjatywy prywatnej czy w dziedzinie budowy, czy handlu, czy przemysłu, podniesie pozatem siłę podatkową ludności, da nowe źródła dochodów, względnie zwiększy dotychczasowe, a temsamem stworzy równoważnik gospodarczy dla wydatków i inwestycji, które ze swego przeznaczenia dochodu przynieść nie mogą.

Najdalej idąca koncepcja podjęcia współcześnie całego wyżej przedstawionego programu inwestycyjnego w kwocie około 125 miljonów złotych, wymagającego rat amortyzacyjnych i oprocentowanie w kwocie około 10 miljonów złotych rocznie, nie jest zresztą niewykonalną — lecz wymaga szeregu lat, zatem dłuższego możliwie czasokresu, w który życie gospodarcze miasta jego zdolność płatnicza i gospodarcza siłą rzeczy będzie przystosowywać do jego nowych warunków. — Przykładowo weźmy zasadnicze podstawy rozwoju miasta, zatem jego rozbudowę w najściślejszem tego słowa znaczeniu, tj. regulację miasta, budowę dróg, bruków, chodników, kanalizację. Statystycznie da się obliczyć co na tem polu w najbardziej sprzyjających warunkach można w ciągu roku przeprowadzić. Możliwość ta jest bardzo ograniczoną i każdy szerszy program w tej dziedzinie musi być rozłożony na kilkanaście lat. W każdym razie zdać sobie trzeba sprawę, że budowa dróg, nawierzchni brukowych, chodników, rozbudowa kanalizacji jest inwestycją konieczną i naglącą — inwestycją kosztowną, bo samo wybrukowanie li tylko dróg wpadowych, tak konieczne ze względów zarówno komunikacyjnych, jak czystości i porządku wymagać będzie wydatku około 10 miljonów złotych, koszty tak potrzebnego wybrukowania szos w starem mieście około 8 miljonów złotych, a uporządkowanie dróg szosowych w dzielnicach przyłączonych (poza wypadowemi) porfirem a dróg polnych szutrem wapiennym przeszło 4 miljony złotych. Niezbędne więc Gminę czekające inwestycje w jednej tylko dziedzinie uporządkowania dróg wymagają kapitału około 23 miljonów złotych. Inwestycje te stanowić muszą w każdym razie minimalny i podstawowy program rozbudowy miasta na najbliższe dziesięciolecie. Stanowią one drobną część wydatków jakie czekają Gminę, o ile zechce przystąpić do planowej rozbudowy sieci dróg i ulic na olbrzymiem, bo bez mała 50 km² mierzącem terytorjum miasta, którego przeważająca część, zwłaszcza dzielnice przyłączone stanowią grunty rolne. Równolegle z budową nawierzchni dróg musi postępować i kanalizacja miasta, praca w specyficznych krakowskich warunkach niezwykle trudna i kosztowna. — Rozbudowa dróg i kanałów wymagać będzie wykupna szeregu gruntów przez Gminę dla regulacji dróg i ulic, założenia nowych arterji komunikacyjnych, wydatek ten jednakże w stosunku do kosztów samej budowy będzie nieznacznym.

Analogicznie się ma rzecz zupełnie z budową domów czynszowych. Dzisiaj już ma Gmina około 600 rodzin osób bezdomnych, względnie takich, które należałoby bezzwłocznie delożować, gdyby można ich było gdzie pomieścić. — Ilość ta będzie z roku na rok wzrastać, cały bowiem szereg domów w starem zwłaszcza mieście znajduje się w tym stanie, że nadaje się jedynie do zburzenia, a stan ich rokrocznie się pogarsza. Dotychczas Gmina stara się stanowi temu zaradzić przez budowę baraków — polityka ta prowadzona z konieczności obliczoną jest jednak na krótką metę i Gmina baraki zastąpić musi budową domów o małych mieszkaniach. Obecnie już trzebaby budować 10—12 tego rodzaju domów mieszkalnych, co minimalnie licząc pochłonie 2·5 do 3 miljonów złotych.

I takich potrzeb ma Gmina cały szereg, przytoczmy konieczność budowy przynajmniej 5 budynków szkolnych, przebudowę starych szkół, dalej konieczną wprost budowę sanatorjum dla otwartej gruźlicy i dla gruźlików uleczalnych, ośrodki zdrowia dla chorób ocznych, wenerycznych, dalej naglącą potrzebę roszerzenia przepełnionego dzisiaj cmentarza, rozbudowę zakładów opieki społecznej, budowę przynajmniej dwóch hal targowych, wszystkie te inwestycje, które choćby najskromniej pomyślane wymagają łącznie przynajmiej około 10 miljonów.

A jeżeli przejdziemy do inwestycji powiedzmy nawet w dzisiejszych stosunkach Krakowa do pewnego stopnia luksusowych, jak budowa Muzeum, ochrona za-

bytków, rozbudowa parków i ogrodów miejskich, to musimy stwierdzić, że to co dla innych być może zbytkiem, dla Krakowa jest kwestją jeżeli nie bytu, to w każdym razie jego rozwoju. — Miasto jest zabytkiem historji i kultury polskiej, jakiego Państwo drugiego nie posiada i o ile pragnie ściągnąć ruch turystyczny, zatrzymać przejezdnych — musi starać się o atrakcje dla nich. Takiemi środkami przyciągającemi przejezdnych obcych, są należycie konserwowane zabytki architektoniczne, odpowiednio urządzone muzea, bibljoteki i zbiory naukowe, doskonały teatr, dobra opera. — Pozatem ewolucja współczesnej mentalności ludzkiej wymaga atrakcji z dziedziny sportu, a więc toru wyścigowego, terenów saneczkowych, narciarskich, urządzonego wzorowo stadjonu sportowego, toru ślizgawkowego itp. urządzeń, które pozwalają na urządzanie różnego rodzaju imprez ogólno-krajowych, lub nawet ogólno-światowych jak olimpjady, wystawy, konkursy, wyścigi, turnieje itd.

Wszystko to ożywia ruch w mieście, ściąga przejezdnych zbliża miasto do zachodu i zespala je z innemi środowiskami ruchu ludzkiego. Zrozumiały to inne miasta zagranicą, a niektóre i u nas w Polsce osiągając na tej drodze bardzo dodatnie rezultaty. — Kraków zarówno swą architekturą, jak i swem położeniem wybornie się do tego nadaje. Rzecz sama wymaga znów funduszów zarówno na urządzenie własnych instytucji, jak popieranie imprez prywatnych, doświadczenie jednak uczy, że w dzisiejszej epoce niesłychanej dynamiki społecznej te inwestycje rentują dobrze i amortyzują włożone kapitały szybko.

Rozbudowa Krakowa w rozmiarach wyżej przedstawionych spowoduje cyfrowo obciążenie budżetu kwotą około 10 miljonów złotych na oprocentowanie i amortyzację, ale podkreślić trzeba raz jeszcze, że obciążenie to będzie wzrastać sukcesywnie, że równocześnie wzrastać będzie i strona dochodowa budżetu.

Inwestycje w ten sposób pomyślane zwłaszcza w przedsiębiorstwach miejskich zwolnią przedsiębiorstwa te od konieczności rozbudowy swych zakładów z bieżących funduszów, umożliwiając poza rozłożoną na dłuższy okres czasu amortyzację i oprocentowaniem wkładów, oddawanie Gminie kilkakrotnie większych dochodów, niż obecnie.

Bezwątpienia jak każde przedsięwzięcie na szerszą skalę i przedstawiony powyżej program rozbudowy Krakowa choć w skromnych granicach niemal niezbędnych konieczności pomyślany, nie uwzględnia bowiem tak ważnych problemów, jak budowa nowej rzeźni i targowicy, przeniesienia i rozbudowy Gazowni, akcji mieszkaniowej w szerszych rozmiarach itd. wywołać może szereg zastrzeżeń krytycznych i budzić w wielu punktach wątpliwości; przypomnieć jednak należy, że warunki w roku 1909, kiedy ówczesny Zarząd miasta podejmował po rozszerzeniu Krakowa pierwsze kroki co do rozbudowy miasta, były w wielu kierunkach mniej korzystne od obecnych, wywołały całą literaturę krytyczną ówczesnych zamierzeń i planów, które jednak w ostatecznej konsekwencji okazały się zbawiennemi i szczęśliwemi.

TADEUSZ PRZEORSKI.

Inwestycje w dzielnicach przyłączonych

w okresie od roku 1910 do 1927.

W numerze listopadowym ubiegłego roku Dziennika Rozporządzeń m. Krakowa ogłosił naczelnik Budownictwa miejskiego inż. Andrzej Kłeczek sprawozdanie z działalności Zarządu Gminy m. Krakowa w dziedzinie rozbudowy dzielnic przyłączonych w okresie lat 1910 do 1927 przedstawiając wyniki prac dokonanych w powyższym czasie w dziedzinie regulacji miasta, pomiarów, budowy dróg, chodników, kanałów itp. Według podanych tamże zestawień Gmina m. Krakowa wydała w ciągu ubiegłych lat 17-tu na rozbudowę dzielnic przyłączonych kwotę 4,674.650 zł. Cyfrę powyższą ustalono na zasadach waloryzacyjnych wydatków w czasach przedwojennych, wojennych i inflacyjnych, faktycznie jest ona znacznie wyższą.

Sprawozdanie powyższe obejmujące jedną dziedzinę gospodarki gminnej nie wyczerpuje całokształtu zagadnienia rozbudowy dzielnic przyłączonych przez Zarząd m. Krakowa. Do omówienia pozostają dalsze dziedziny i te są przedmiotem niniejszego opracowania.

Zasadniczymi momentami wszystkich umów o przyłączenie poza budową dróg i chodników było zaprowadzenie przez Zarząd Gminy m. Krakowa w dzielnicach przyłączonych urządzeń wodociągowych, oświetlenia elektrycznego i gazowego, rozbudowy sieci tramwajowej i budowa szkół. W powyższych też kierunkach musiała iść przedewszystkiem działalność Gminy m. Krakowa.

1. Wodociągi

Inwestycje wodociągowe w dzielnicach przyłączonych obejmują:

1) rozbudowę rurociągów,
2) wykonane połączenia,
3) wykonane instalacje wodociągowe.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Wodociągów położył w dzielnicach przyłączonych ogółem 62684'67 mb rurociągów, założył 543 hydrantów, wybudował 61 studni publicznych kosztem 1,411.429 zł 81 gr. z czego przypada na dzielnice:

1) Ludwinów 1809'87 mb. rurociągu, 21 hydrantów i 2 studnie,
2) Zakrzówek 1161'14 mb. rurociągu, 13 hydrantów i 3 studnie,
3) Dębniki 3380'90 mb. rurociągu, 27 hydrantów i 5 studzien,
4) Półwsie Zwierzynieckie 3848'18 mb. rurociągu, 40 hydrantów i 5 studzien,
5) Zwierzyniec 6173'67 mb. rurociągu, 48 hydrantów i 14 studzien,
6) Czarna Wieś 453'94 mb. rurociągu i 7 hydrantów,
7) Nowa Wieś 6810'66 mb. rurociągu, 50 hydrantów i 2 studnie,
8) Łobzów 2100'56 mb. rurociągu, 21 hydrantów i 3 studnie,
9) Krowodrza 7156'78 mb. rurociągu, 62 hydrantów i 4 studnie,
10) Warszawskie 3518'73 mb. rurociągu, 19 hydrantów i 1 studnia,

11) Grzegórzki-Piaski 1498'56 mb. rurociągu, 15 hydrantów i 3 studnie,

12) Dąbie 3648'40 mb. rurociągu, 31 hydrantów i 4 studnie,

13) Podgórze 21123'28 mb. rurociągu, 128 hydrantów 15 studzien.

W tymże czasie wykonano 1416 połączeń długości 8932'31 mb. kosztem 165.743 zł. 60 gr. Z powyższej ilości najwięcej przypada na dzielnicę XXII Podgórze, bo 518, następnie na Dębniki 139, Nowa Wieś 134, Krowodrze 120, Półwsie Zwierzynieckie 113, dalej na dzielnice Grzegórzki 67, Warszawskie 52, Ludwinów 46, Czarną Wieś 44, najmniej na Zakrzówek 31, Łobzów 18, Dąbie 16 wreszcie Płaszów 8.

Równolegle z rozbudową urządzeń wodociągowych na dzielnice przyłączone wykonał Zarząd wodociągów instalacje wodociągowe w budynkach miejskich na terytorjum tychże dzielnic położonych łącznym kosztem 128.377 złotych.

Wykonano w szczególności instalacje wodociągowe we wszystkich budynkach szkolnych, w domach miejskich w Dz. XI (dom służby), w Dz. XII przy ul. Flisackiej, Kościuszki i Senatorskiej, w Dz. XV przy ul. Racławickiej, w Dz. XVII, w Dz. XX w barakach i Dz. XXII w domu przy ul. Lwowskiej, następnie w budynku Straży pożarnej, schronisku przy ul. Józefińskiej, w hali targowej i rzeźni, w fabryce płyt betonowych, w Dz. XXI w szkole przemysłowej w Dz. XXII, w przedsiębiorstwie ogrodowem przy cmentarzu w Dz. XVIII, wreszcie w klozetach w Dz. XII, XVII i w Dz. XXII.

2. Gazownia miejska.

W latach od 1911 do 1927 położyła Gazownia w dzielnicach przyłączonych ogółem 20670 mb. rurociągu gazowego, ustawiła 559 latarń ulicznych kosztem łącznym 344941 zł. W tymże czasie wykonano 1776 instalacji prywatnych dla oświetlenia i ogrzewania.

Z wykonanych inwestycji przypada najwięcej na Dz. XI Dębniki, w której położono ogółem 2470 mb. rurociągu gazowego, dzielnicę Półwsie Zwierzynieckie 2460 mb., Dz. XV Nowa Wieś 3450 mb., Dz. XVII Krowodrza 3660 mb., zwłaszcza zaś Dz. XII Podgórze, w której położono 4950 mb. rurociągu.

Z innych dzielnic Zwierzyniec otrzymał 1140 mb. rurociągu gazowego, Czarna Wieś 650, Łobzów 210, Grzegórzki 610, Dąbie 1080 mb. gazociągu.

Najsilniej rozbudowywała Gazownia rurociąg w latach 1912 (2730 mb.) 1914 (2480 mb.) i 1926 (3420 mb.).

Z 559 postawionych latarń publicznych przypada na Dz. X Zakrzówek i XI Dębniki po 37 na Dz. XII Półwsie Zwierzynieckie 48, na Dz. XIII Zwierzyniec 74, na Dz. XIV Czarna Wieś 53, na Dz. XV Nowa Wieś 83, na Dz. XVI Łobzów 27, na Dz. XVII Krowodrze 89, na Dz. XVIII Warszawskie 23, wreszcie na dzielnicę XIX Grzegórzki 11.

W dziedzinie urządzeń gazowych dla oświetlania i ogrzewania najsilniej inwestują Półwsie Zwierzynieckie (226), Nowa Wieś (228) i Podgórze (557) najsłabiej, Zwierzyniec (55), Łobzów (55), Grzegórzki (70).

Zupełnie nieaktywne są dzielnice Ludwinów, Zakrzówek, Warszawskie, Dąbie i Płaszów, a to z powodu braku, lub słabo rozbudowanej sieci rur.

Zastosowanie gazu do oświetlenia zwłaszcza ogrzewania wzmogło się w ostatniem czteroleciu. I tak, gdy w ostatniem dziesięcioleciu przed 1924 rokiem ilość wykonanych rocznie instalacji prywatnych nie przekraczała 100, a wahała się między 40 a 60 to w ostatniem czteroleciu wykonano w dzielnicach przyłączonych:

1924 roku . . .	148	instalacji	domowych
1925 „ . . .	178	„	„
1926 „ . . .	261	„	„
1927 „ . . .	227	„	„

3. Sieć oświetlenia elektrycznego.

Rozbudowa urządzeń energji i oświetlenia elektrycznego na terytorjum gmin przyłączonych w okresie od roku 1911 po koniec 1926 obejmuje:

1) budowę 63 stacji transformatorowych o łącznej ogólnej mocy 5144 K. V. A.

2) położenie 79630 mb. kabli

3) wykonanie 907 połączeń domowych łącznej długości 11973 mb.

kosztem w kwocie 2,396.960 zł.

Największych inwestycji dokonano w Dz. XXII Podgórze, w której położono 21034 mb. kabli, wybudowano 9 transformatorów, wykonano połączeń domowych 333 łącznej długości 3133 mb.

Również dość silnie rozbudowano dzielnice XV Nowa Wieś, w której założono blisko 6000 mb. kabli, oraz wykonano 144 połączeń domowych długości 2043 mb. przy założeniu 2 stacji transformatorowych.

Na równi postawić można dzielnice XI i XII t. j. Dębniki i Półwsie Zwierzynieckie. W Dębnikach wybudowano 2 stacje transformatorowe, położono 3365 mb. kabli, wykonano 95 połączeń domowych długości 1394 mb., w Półwsiu Zwierzynieckiem 3 stacje transformatorowe 4394 mb. kabli, 90 połączeń domowych długości 1147 mb.

Rozbudowuje się również Czarna Wieś i Krowodrza, słabiej Grzegórzki i Warszawskie. W Dz. XIV, Czarna Wieś wykonano 63 połączeń domowych długości łącznej 1570 mb., przy czterech stacjach transformatorowych i długości sieci 4211 mb., w Krowodrzy 66 połączeń domowych o łącznej długości 1420 mb. przy długości sieci kabli 10554 i 11 stacjach transformatorowych. Natomiast w Grzegórzkach i na Warszawskiem istnieje zaledwie po 21 połączeń domowych, przy 9 i 4 stacjach transformatorowych a długości kabli ulicznych w Grzegórzkach 1120 mb., na Warszawskiem 262 mb. 3 stacjach transformatorowych, 2225 mb. kabli, 9 połączeń domowych.

Dz. Łobzów, 2 stacje transformatorowe 2940 mb. kabli, 8 połączeń domowych, w dz. Zakrzówek, 3 stacje transformatorowe 384 mb. kabli, 5 połączeń domowych, wreszcie w dz. Dąbie, 5 stacji transformatorowych 5315 mb. kabli, 2 połączeń domowych.

Do elektryfikacji dz. Płaszów dotychczas nie przystąpiono.

Daty powyższe wykazują zupełną niewspółmierność ilości połączeń domowych do istniejącej sieci kabli. Pochodzi to ze słabego zabudowania wymienionych dzielnic.

4. Tramwaje.

Krakowska Spółka Tramwajowa wybudowała na terytorjum dzielnic przyłączonych w latach 1912 do 1925

ogółem 8919 mb. toru kosztem 722.660 Kor. i 1,343.754 zł. W szczególności wykonano budowy:

1) dwutorowej linji wraz z pętlicą w ul. Tadeusza Kościuszki z pętlą pod Salwatorem w dz. XII i XIII.

2) dwutorowej linji w ulicy Kamiennej z pętlicą przy Dworcu towarowym w dz. XVIII.

3) dwutorowej linji od 3 mostu Placem Zgody, ulicą Salinarną, Lwowską, Rynkiem Podgórskim oraz ul. Kalwaryjską z pętlicą w Rynku dz. XXII Podgórze.

5. Budynki szkolne.

W dziale szkolnictwa Gmina m. Krakowa wybudowała w dzielnicach przyłączonych sześć nowych budynków szkolnych kosztem 765.260 Kor., nadbudowała i adaptowała 8 budynków kosztem 81.500 Kor.

Wybudowano w szczególności dwupiętrowy budynek szkolny w dz. Dębniki (szkoła im. Kazimierza Pułaskiego), jednopiętrowy budynek szkolny w dz. Ludwinów (szkoła im. św. Stanisława Biskupa), dwupiętrowy budynek szkolny w dz. XII Półwsie Zwierzynieckie przy ul. Słonecznej (szkoła im. Henryka Jordana), budynek szkolny w dz. Łobzów (szkoła im. Jana Sobieskiego), w dz. Dąbie (szkoła im. Bartosza Głowackiego) i w dz. Płaszów (szkoła im. Stefana Czarneckiego).

Nadbudowano, przebudowano, względnie adaptowano budynek szkolny w dzielnicy Zakrzówek, szkołę w dz. XII Półwsie Zwierzynieckie przy ul. Senatorskiej, w dz. Zwierzyniec przy ul. Królowej Jadwigi, szkołę im. Adama Asnyka, w dz. Czarna Wieś szkołę im. Stefana Batorego, w dz. Nowa Wieś szkołę przy ul. Kazimierza Wielkiego im. Królowej Jadwigi, na Krowodrzy szkołę im. Piotra Skargi, na Grzegórzkach szkołę im. Kornela Ujejskiego, w Podgórzu wreszcie budynek szkoły im. Henryka Sienkiewicza przy ul. Szkolnej oraz szkoły im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Sokolskiej.

Inwestycje powyższe przedstawiają obecnie wartość 2,616.080 zł. bez urządzeń wewnętrznych, na które inwestowała Gmina około 250.000 Koron.

6. Budynki mieszkalne.

W okresie sprawozdawczym wybudowano w dzielnicach przyłączonych 24 domów mieszkalnych, 6 baraków łącznym kosztem 3,020,000 zł.

Z powyższej ilości wybudowano:

1) w dzielnicy IX Dębniki dom mieszkalny przy ul. Dębowej i jeden barak dla bezdomnych,

2) w dzielnicy XII Półwsie Zwierzynieckie 5 domów mieszkalnych przy ul. Norbertańskiej, 4 domy przy ul. Słonecznej oraz barak dla bezdomnych na Stawach.

3) w dzielnicy XX Nowa Wieś domy mieszkalne przy placu Kazimierza Wielkiego, przy ul. Sienkiewicza i przy ul. Wybickiego, róg ul. Ruskiej,

4) w dzielnicy XVIII Warszawskie dom mieszkalny przy al. Słowackiego oraz barak dla bezdomnych,

5) w dzielnicy XX Dąbie trzy baraki dla bezdomnych,

6) w dzielnicy XXII Podgórze 3 domy przy Aleji pod Kopcem oraz 2 domy przy ul. Robotniczej.

Prócz powyższych przebudowano na cele mieszkalne 5 domów, tj. dom przy ul. Czarnowiejskiej l. or. 27, dom przy ul. Malczewskiego, dom przy Aleji Mickiewicza l. or. 8 oraz 2 domy na dawnej kontumacji.

7. Ogrody miejskie.

W dziedzinie upiększenia miasta wykonano w dzielnicach przyłączonych w latach 1910 — 1927 skwery uliczne w dz. IX Ludwinów przy ulicy Konopnickiej, w dz. Dębniki przy moście Dębnickim, w dz. XII Półwsie przy Aleji Krasińskiego, w dz. XV Nowa Wieś przy pl. Kazimierza Wielkiego i Aleji Słowackiego, w dz. XVIII przy Al. Słowackiego, w dz. XXII Podgórze boisko sportowe w parku na Krzemionkach, łącznym kosztem 52.530 złotych.

8. Cmentarze.

Dokonano częściowo uporządkowania cmentarza miejskiego oraz cmentarza parafjalnego w dz. XXII. kosztem łącznym 24.250 zł.

9. Łaźnie publiczne.

Wybudowano z b. Komisarjatem dla walki z epidemjami łaźnię w dz. XXII Podgórze, kosztem 120.000 złotych.

Założono ochronki w dzielnicach Nowa Wieś, Krowodrza, Dąbie i Zakrzówek.

10. Targi.

Oprócz stanowisk dla targów codziennych wybudowała Gmina m. Krakowa w dzielnicach przyłączonych 4 place targowe kosztem 401.000 zł. w szczególności:

1) w dzielnicy XII Półwsie Zwierzynieckie przy placu na Stawach kosztem 150.000 zł.,

2) w dzielnicy XVII Krowodrza plac dla produktów rolnych kosztem 130.000 zł.,

3) w dzielnicy XXII targowicę końską przy ul. Zabłocie kosztem 53.000,

4) w tejże samej dzielnicy targowicę drzewną kosztem 68.000 zł.

Wymienione inwestycje nie obejmują całokształtu działalności zarządu miasta w dziedzinie rozbudowy dzielnic przyłączonych, choćby wspomnieć tylko budowę zakładów sanitarnych w dz. XVII Krowodrza, pomoc Gminy przy budowie kościoła w Dębnikach, założenie piekarni w dz. XXII., żłóbka w Dębnikach, zalesienie Krzemionek, wprowadzenie lamp orjentacyjnych, założenie warsztatów w Zakładach dla chłopców i dziewcząt, sprawienie ław dla placów i stanowisk targowych i wiele pomniejszych.

Ogółem inwestowała Gmina w dzielnicach przyłączonych w latach 1910 do 1927 łącznie 19,252.054 zł. a to łącznie z kosztami budowy zakładów sanitarnych.

Kwota powyższa nie wyczerpuje oczywiście kosztów rozbudowania szeregu instytucji, jak opieki lekarskiej nad młodzieżą szkolną, zwalczania chorób zakaźnych, bezpieczeństwa pożarnego, czyszczenia miasta, utrzymywanych wprawdzie dla całego miasta, ale w rozmiarach przekraczających znacznie potrzeby starego Krakowa.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 152/928 Kraków, dnia 11 stycznia 1928.
VII.

Warunki pracy i płacy dozorców domowych.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat w myśl § 102 lit. a Statutu dla miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 r. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108 podaje do wiadomości orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 2 grudnia 1927, ustalającej warunki pracy i płacy dozorców domowych miasta Krakowa.

Orzeczenie to brzmi:

Na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 roku Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 39 poz. 324 w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich, a dozorcami domowymi oraz reskryptu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 października 1927 r. Nr. 9184/GIP. Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie przewodniczącego inż. Ludwika Smyczyńskiego, okręgowego inspektora pracy w Krakowie, jako delegata Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Dra Henryka Matuzińskiego, sędziego sądu okręgowego w Krakowie, jako delegata Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Stanisława Gawła, radcy Województwa w Krakowie jako delegata Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — na posiedzeniu w Krakowie w dniu 2 grudnia 1927 roku, w sprawie warunków pracy i płacy dozorców domów miasta Krakowa, po wysłuchaniu opinji reprezentantów właścicieli nieruchomości miejskich i dozorców domów orzekła:

Zasady ogólne.

§ 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 16 grudnia 1927 do dnia 30 listopada 1928 z tem, że moc obowiązującą orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, regulującej warunki pracy i płacy dozorców domów m. Krakowa na czas od 1 grudnia 1926 do 30 listopada 1927 ogłoszonego w Monitorze Polskim z 14 marca 1927 Nr. 59, przedłuża się do 15 grudnia 1927 r. włącznie.

§ 2.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich właścicieli nieruchomości miejskich, z drugiej strony zatrudnionych przez nich dozorców domów.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 394, rozszerzonej ustawą z dnia 23 stycznia 1920 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 8 poz. 53 i ustawy z dnia 16 maja 1922 Dz. Ust. Rz. P. Nr. 39 poz. 324 podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych.

Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla dozorcy mniej korzystne niż warunki niniejszego orzeczenia, ulegają na żądanie dozorcy domowego zastąpieniu przez warunki, określone niniejszem orzeczeniem.

§ 4.

W razie indywidualnych lub zbiorowych zatargów, powstałych na tle niniejszego orzeczenia pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich, a dozorcami, do czasu załatwienia zatargu przez właściwą władzę, właścicielowi nie wolno zrywać umowy służbowej, wydalać dozorcy, dozorca zaś nie może przerywać pracy, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 6 niniejszego orzeczenia.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 5.

Stosunek służbowy może być niezwłocznie rozwiązany przez właściciela realności z ważnych przyczyn, a to:

1) jeżeli dozorca lub mieszkający z nim członek rodziny dopuścił się czynu karygodnego przeciwko życiu i zdrowiu, moralności lub majątkowi, który zdolny jest spowodować utratę zaufania do niego jako dozorcy,

2) jeżeli przez grube niedbalstwo wyrządził szkodę domowi lub właścicielowi domu, albo stale zaniedbuje swe obowiązki,

3) Jeżeli dozorca albo mieszkający z nim członek rodziny wobec właściciela domu (zarządcy) lub lokatorów zachowuje się w sposób wysoce niewłaściwy,

4) jeżeli Magistrat wydał polecenie usunięcia dozorcy z powodu zaniedbywania przez niego obowiązków,

5) jeżeli dozorca oddaje się pijaństwu, połączonemu z ciężkiem zaniedbaniem obowiązków, zakłóceniem spokoju w domu lub obrazą mieszkańców domu,

6) jeżeli nieostrożnie obchodzi się ze światłem,

7) jeżeli utrzymuje dom nierządu lub przetrzymuje prostytutki,

8) jeżeli przechowuje kradzione rzeczy,

9) jeżeli bez zgody właściciela realności przyjmuje do swego mieszkania sublokatorów.

§ 6.

Dozorca domu może bezzwłocznie rozwiązać stosunek służbowy z właścicielem realności z ważnych przyczyn, a to:

1) jeżeli bez widocznej szkody dla swego zdrowia nie może pełnić swych obowiązków,

2) jeżeli właściciel realności dopuszcza się czynnych zniewag lub cięższej obrazy czci względem dozorcy lub członków jego rodziny,

3) jeżeli właściciel realności lub jego krewny usiłuje nakłonić dozorcę lub członków jego rodziny do czynów nieobyczajnych lub przeciwnym prawu,

4) jeżeli właściciel realności bezprawnie zatrzymuje dozorcy należną zapłatę, ukróca go w posiadaniu oddanego mu mieszkania lub narusza inne istotne postanowienia umowy,

Uwaga: Za dozorcę domu uważa się osobę bez względu na płeć, pełnoletnią, którą właściciel lub zarządca domu przyjął w charakterze dozorcy domu, zawarł z nią odnośną umowę i poruczył jej nadzór nad domem. Wszelkie czynności dozorcy, związane z jego stanowiskiem może wykonywać sam dozorca lub zdolni do tej czynności członkowie jego rodziny.

5) jeżeli właściciel realności żąda bezpłatnych osobistych posług.

Obowiązek pracy.

§ 7.

Dozorca jest obowiązany w interesie właściciela realności dbać o powierzony sobie w opiekę dom z oględnością i uczciwością, powinien o wszelkich wiadomych mu, zaszłych lub grożących uszkodzeniach domu, z których mógłby powstać uszczerbek dla właściciela domu lub innych osób, bądź na zdrowiu, bądź na majątku, bezzwłocznie donieść właścicielowi domu lub jego zastępcy. Powinien możliwie zapobiec wszelkiemu uszkodzeniu domu lub jego urządzeń i dopilnować, aby w domu przestrzegano przepisów regulaminu domowego wydanego przez właściciela domu.

Dozorca również obowiązany jest wykonywać sumiennie i troskliwie wszystkie rozporządzenia i polecenia wydane przez właściciela domu lub jego zastępcę, dotyczące obsługi, nadzoru i zarządu domu, tudzież przestrzegać przepisów meldunkowych.

§ 8.

Obowiązkiem dozorcy domu jest czuwanie nad bezpieczeństwem domu i jego mieszkańców i używanie w nagłych wypadkach pomocy organów bezpieczeństwa. Powinien dbać o czystość wszystkich dostępnych części domu, a więc wjazdów, bram, sieni, klatki schodowej, strychu, piwnicy, wychodków dostępnych dla publicznego użytku, dalej podwórzy. Tak samo powinien utrzymywać na chodniku, względnie na ulicy przed domem, gdzie niema chodnika, czystość i porządek, usuwać śnieg, błoto, posypać chodnik piaskiem itd. W razie epidemji obowiązany jest ściśle stosować się do zleceń władz sanitarnych co do utrzymywania czystości i porządku lub przeprowadzenia dezynfekcji domu w powyższych częściach domu.

Dozorca winien czuwać nad należytem oświetleniem tych części domu, które w myśl przepisu regulaminu mają być oświetlone. Powinien dbać o całość urządzeń wodociągowych, gazowych, elektrycznych i dzwonków od bramy oraz innych urządzeń publicznych, znajdujących się w domu i wogóle ściśle przestrzegać przepisów regulaminu porządku i czystości, wydanych przez Magistrat.

§ 9.

Obowiązkiem dozorcy domu jest rownież otwieranie bramy w porze zamknięcia, za co należy się dozorcy za każdorazowe otwarcie bramy od wchodzących, względnie wychodzących przed północą 30 gr. a po północy 40 gr. Jeżeli lokator z wiedzą i wolą właściciela realności lub zarządcy posiada klucz od bramy, dozorca otrzymuje od lokatora 4 zł. miesięcznie. Jeżeli dozorca spostrzeże, że ktokolwiek bez wiedzy i woli właściciela realności lub zarządcy dorobił sobie, względnie posiada klucz od bramy, winien o tem natychmiast zawiadomić właściciela realności, względnie zarządcę.

Lokatorzy, utrzymujący w danej realności kawiarnię, restaurację, cukiernię i szynk bezwarunkowo nie mogą posiadać klucza od bramy.

§ 10.

Dozorca domu nie jest natomiast obowiązany do wykonywania posług lub robót domowych na rzecz właściciela realności oraz do wylewania wody z piwnicy, do wynoszenia miału węglowego z piwnicy, tudzież do czyszczenia domu i podwórza po przeprowadzonym remoncie mieszkania lub po przeprowadzonych nadbudówkach, z wyłączeniem drobnych adaptacyj, jak np. zaprowadzenie instalacji elektrycznej, a usługi takie podlegają osobnemu wynagrodzeniu stosownie do umowy.

Warunki wynagrodzenia.

§ 11.

Za czynności związane ze stanowiskiem dozorcy otrzymuje tenże oprócz bezpłatnego mieszkania następujące wynagrodzenie, płatne miesięcznie z dołu:

a)	w domach parterowych	. . .	8 zł.	25 gr.
b)	„ jednopiętrowych	. .	13 „	75 „
c)	„ dwupiętrowych	. .	21 „	45 „
d)	„ trzypiętrowych	. . .	28 „	60 „
e)	„ czteropiętrowych	. .	42 „	90 „
f)	„ pięciopiętrowych	. .	57 „	20 „
g)	„ sześciopiętrowych	. .	71 „	50 „

Mieszkania położone na poddaszu (mansardowe) do dwóch pokoi włącznie nie uważa się za osobne piętro.

Jeżeli w domu znajdują się koncesjonowane: restauracja, kawiarnia, szynk, cukiernia, mleczarnia, jadłodajnia, piekarnia, fabryka wody sodowej, fabryka pasty do butów, zajazd, stajnia, samoistny skład, szkoła, stowarzyszenie, dom modlitwy, lub warstaty rękodzielnicze, zatrudniające ponad 5 robotników, dozorca otrzymuje 50 % dodatek do ustalonego miesięcznego wynagrodzenia, zaś za każde następne przedsiębiorstwo tego rodzaju, mieszczące się w tym samym domu o 20 % więcej.

Jako jednostkę domową uważa się jeden budynek o jednej bramie wchodowej i jednej klatce schodowej. Jeżeli dom ma więcej klatek schodowych, dozorca otrzymuje bez względu na ilość bram wchodowych od ulicy dodatkowo za każdą klatkę schodową 30 % zasadniczego wynagrodzenia. Podwyżka ta jednak nie odnosi się do tylnej klatki schodowej, przeznaczonej wyłącznie dla służby. Klatka schodowa prowadząca do mieszkań w oficynie, nie połączonych wejściem z frontową klatką schodową, nawet, gdyby także przeznaczoną była do użytku służby, nie uważa się za przeznaczoną dla służby, lecz za główną i za taką klatkę schodową dozorca otrzymuje również dodatkowo 30 % zasadniczego wynagrodzenia.

Domy, znajdujące się w podworcach, a nie połączone z domem głównym frotowym, należy uważać jako domy osobne, a nie jako oficyny i wówczas od takiego domu należy się całkowite wynagrodzenie, stosownie do wysokości domu, z wyłączeniem domów parterowych dla 2 lokatorów.

Dozorca otrzymuje również za każdorazowe użycie windy przez niezamieszkałych w tej realności 10 gr. przed zamknięciem bramy, a 20 gr. po zamknięciu bramy.

Za gaszenie lampek orjentacyjnych, znajdujących się na danej realności otrzymuje dozorca 3 zł. miesięcznie, o ile spoczywa na nim obowiązek gaszenia ich przed godziną 6 rano.

Właściciel realności obowiązany jest sprawić z własnych funduszów przyrządy, sprzęty, naczynia i materjały,

służące do czyszczenia i oświetlenia domu. Dozorca domu ma je szanować i utrzymywać w należytym porządku, a w razie opuszczenia stanowiska, zwrócić w porządku właścicielowi realności lub zarządcy.

§. 12

Dozorca otrzymuje od właściciela realności bezpłatnie książeczkę kwitarjuszową z dającemi się odłączyć pokwitowaniami, zawierającą kontrolę wypłaconej dozorcy płacy miesięcznej, powierzonych inwentarzy i narzędzi. Brak pokwitowania uchodzić będzie za domniemanie nieuiszczenia zapłaty, względnie niewydania inwentarza i narzędzi.

Mieszkania dozorców.

§ 13.

Dozorcy domu należy się bezpłatne mieszkanie o powierzchni 20 m², nadające się na ten cel, położone na parterze, możliwie blisko bramy, z piwnicą i prawem używania strychu do suszenia bielizny w tymsamym domu. Izby mieszkalne przy przyjmowaniu dozorców winne być wybielane, ze szczelnemi drzwiami i oknami na zawiasach. Szyby w oknach mają być całe. Podłogi i piece mają się znajdować w stanie używalności. Dachy muszą być szczelne i nieprzeciekające, a gdzie są zepsute muszą być na koszt właściciela realności naprawione. Dozorcy obowiązani są utrzymywać mieszkania w porządku. Na wypadek zniszczenia mieszkania przez powódź lub inny kataklizm przez dozorcę niezawiniony, naprawienie mieszkania dokonane być winno kosztem właściciela domu. Trzymanie inwentarza żywego jest stanowczo wzbronione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody właściciela realności. Właściciel realności, ani zarządca nie może zmuszać dozorcy do przyjęcia sublokatora. Jeżeli w mieszkaniu dozorcy niema dość światła dziennego, a istnieje niemożliwość dostarczenia dozorcy chwilowo innego mieszkania, dozorca musi otrzymać od właściciela realności, względnie zarządcy prawo używania nawet za dnia oświetlenia elektrycznego czy gazowego, gdzie zaś takiego oświetlenia niema, dozorca ma otrzymać pół litra nafty dziennie.

Podatek wodociągowy opłaca za dozorcę właściciel realności.

Ubezpieczenie.

§ 14.

Dozorca o ile nie jest ubezpieczony w Kasie Chorych z powodu zatrudnienia głównego, winien być ubezpieczony w Kasie Chorych. To samo dotyczy dozorczyni wdowy, o ile sama spełnia obowiązki dozorcy.

W realnościach, w których używa się windy elektrycznej i t. p., ma ponadto dozorca domu, względnie członek rodziny przy obsłudze go zastępujący być ubezpieczony od wypadku, w myśl odnośnych obowiązujących przepisów. Opłatę za ubezpieczenie od wypadków uiszcza w całości sam właściciel domu.

U w a g a: Od dostarczenia piwnicy i strychu właściciel realności jest tylko wówczas uwolniony, jeżeli przeznaczenie tych ubikacji dozorcy przez właściciela realności będzie niemożliwe.

Przewodniczący:
(—) Inż. *Ludwik Smyczyński.*

Z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości:
(—)Dr. Henryk Matuziński

Z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:
(—)Stanisław Gaweł.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 132/28 VII. Kraków, dnia 16 stycznia 1928.

Bezpieczeństwo ogniowe w realnościach.

ROZPORZĄDZENIE.

Ze względu na liczne w ostatnich czasach wypadki pożarów dachowych, spowodowanych nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów ogniowych, Magistrat przypomina następujące postanowienia Regulaminu ogniowego dla miasta Krakowa z dnia 11-go lipca 1918 r. L. 72653/918, a mianowicie:

1. Po myśli § 5 niedozwolone jest składanie materjałów łatwopalnych, jak słomy, siana, szmat, rupieci, popiołu i t. p. na strychach domów, jak niemniej zabronione jest zastawianie sieni domów i przedsionków mieszkań beczkami, skrzyniami, drzewem i t. p. przedmiotami, które w razie wybuchu pożaru utrudniałyby akcję ratunkową i grozić mogły mieszkańcom odcięciem wyjścia.

2. Po myśli § 8 zakazane jest palenie tytoniu i używanie otwartych świateł na strychach domów oraz we wszelkich ubikacjach, gdzie przechowuje się materjały łatwopalne.

Wchodzenie na strych w porze wieczornej jest zabronione; w porze tej dozwolone jest wchodzenie na strych jedynie wyjątkowo w razie koniecznej potrzeby i tylko przy użyciu lamp elektrycznych, osłoniętych siatką lub kloszem oraz specjalnych lamp lub latarń osłoniętych szkłem i siatką drucianą.

W tym celu zakazuje Magistrat P. T. właścicielom administratorom i stróżom domów wydawania lokatorom kluczy od strychu w porze wieczornej.

3. Po myśli § 10 nie wolno w pobliżu pieców składać drzewa, wiór i t. p. łatwopalnych materjałów.

4. Po myśli § 11 nie wolno składać w drewnianych skrzyniach, koszach i t. p. popiołu; popiół składać należy jedynie w żelaznych, ogniotrwałych, szczelnie zamykanych skrzynkach.

5. Po myśli § 17 należy zaopatrzyć każdy przewód kominowy w podwójne, żelazne drzwiczki do czyszczenia, które umieszczone być mają u góry ponad posadzką strychową; drzwiczki te mają być zamykane na klucz i utrzymywane w dobrym stanie, a dostęp do nich ma być zawsze wolny. Klucz od drzwiczek może posiadać tylko kominiarz i właściciel domu.

6. Po myśli § 19 nie wolno używać przewodów kominowych jako schowków i nie wolno składać bezpośrednio przy nich materjałów łatwopalnych.

Magistrat wzywa przeto wszystkich mieszkańców miasta, aby powyższych przepisów ściśle przestrzegali. W szczególności należy jak najrychlej, a najpóźniej w terminie do dni 7-miu usunąć materjały łatwopalne ze strychów, ze sieni, korytarzy i t. p. wszelkie przedmioty, tamujące komunikację, sprawić na popiół metalowe przepisowe skrzynki, naprawić względnie wymienić na nowe zniszczone drzwiczki do czyszczenia kominów.

Przekraczający przepisy powyższe karani będą po myśli § 60 ustęp 30 Statutu dla miasta Krakowa przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 89 grzywnami do wysokości 200 zł. lub w razie nieściągalności karą aresztu do 20 dni, o ile przewinienia nie podpadają ukaraniu w myśl przepisów powszechnej ustawy karnej.

Niezależnie od pociągnięcia winnych do odpowiedzialności karnej, Magistrat zarządzi usunięcie materjałów łatwopalnych, złożonych na strychach, z urzędu na koszt i niebezpieczeństwo winnych, a przeciw wysokości kosztów nie będzie przysługiwało po myśli rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96 prawo czynienia zarzutów.

Celem stwierdzenia, czy przepisy powyższe są należycie przestrzegane, zarządza Magistrat równocześnie rewizje ogniowe przez osobne komisje, które uprawnione są do wydawania na miejscu wszelkich zarządzeń potrzebnych ze względów bezpieczeństwa ogniowego.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Do L. 4194/27
B. a.

Kraków, 16 stycznia 1928 r.

WYKAZ I.

Autoryzowanych prywatnych koncesjonowanych techników w 1928 r. w Krakowie.

A. Inżynierowie budowy cywilni.

1. Chromiński Edmund, inż. budowy maszyn — Radziwiłłowska 28.
*2. Cyrankiewicz Józef, inż. cyw. dla budownictwa — Salwatorska spis. 163.
3. Dr. Cieślewski Antoni, inż. budowy maszyn — św. Gertudy 2, Tel. 3434—569.
4. Czaplicki Stanisław, inż. cyw. dla architektury i budown. lądowego — Wybickiego 4.
*5. Fedorski Mieczysław, inż. dla budownictwa — Garncarska 9.
*6. Fingerhut Herman, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 17.
7. Fischer Ferdynand, inż. dla budownictwa — Pl. K. Wielkiego 4.
8. Friess Artur, inż. dla budownictwa — Rynek główny 10.
9. Goldwasser Pinkas, inż. dla budownictwa — Lubelska 21, Tel. 4472.
10. Górecki Konrad, inż. dla budownictwa — Rynek Kleparski 5.
11. Dr. Krause Jan, Konrad, Eligard, inż. dla bud. maszyn — Florjańska 15, Tel. 3530.
12. Łasiński Teodor, inż bud. kotłów parowych — Smoleńsk 17, Topolowa 40.
13. Mehl Samuel, inż. dla budownictwa — Lwowska 18, Tel. 187.
14. Menasche Ignacy, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 15.
15. Michalski Kazimierz, inż. dla budownictwa — Lubicz 24.
16. Miedniak Zdzisław, inż. dla budownictwa — Powiśle 2.
17. Niżyński Marjan, inż. dla budownictwa — Kazimierza Wielkiego 31.
18. Nowakowski Stanisław, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 20.
19. Panenko Eustachy inż. dla budownictwa — Długa 8, mieszka Szewska 24.
20. Pietraszkiewicz Ksawery, inż. bud. — Salwator Dyr. komunikacji wodnej — Gontyna 10.
*21. Polański Stefan, inż. cyw. dla budownictwa — Wielopole 1, 15.
22. Ritterman Henryk, inż. cyw. dla budownictwa — Aleja Krasińskiego 10, Tel. 4268.
*23. Różański Adam, inż. cyw. dla bud. kultury i budownictwa — Al. Mickiewicza 21.
*24. Rychlewski (Herman) Włodzimierz, inż. cyw. dla budownictwa — Kremerowska 16.
*25. Stella Sawicki Izydor, inż. cyw. dla bud. — Al. Krasińskiego 28.
26. Skrzyszowski Tadeusz, inż. cyw. dla bud. — Dietlowska 103.
27. Stryjeński Tadeusz, inż. cyw. dla architektury i bud. lądow. — Starowiślna 84, Tel. 76 i 2118.
28. Dr. Szyszko Bohusz, inż. cyw. dla architektury i bud. lądow. — Wawel 5, Tel. 1562.
29. Struszkiewicz Jerzy, inż. cyw. dla arch. i bud. lądow. — Tel. 2022, biuro Krupnicza 5, mieszka Kremerowska 10.
30. Wexner Tobjasz, inż. cyw. dla budown. — Wrzesińska 7, Tel. 4121.
31, Zarzycki Jan, inż. cyw. dla budown. — narożnik Skwerowa 1, Tyniecka 9, Tel. 1368.

B. Geometrzy cywilni.

1. Boziewicz Karol — Mogiła ad Kraków.
2. Bromowicz Artur — Grodzka 26, Tel. 3444.
3. Cehak Alojzy Tomasz — Łobzowska 41.
4. Cyrankiewicz Józef — Salwatorska spis. 163.
5. Fedorski Mieczysław — Garncarska 9.
6. Fingerhut Herman — Zyblikiewicza 17.
7. Godziński Józef — Stroma 8, II piętro.
8. Kasiewicz Adam — Piaski 49, Dz. XIX.
9. Konopka Zdzisław — Sławkowska 23, Telef. 1055.
10. Musiał Władysław — Lubomirskiego 11.
11. Polański Stefan — Wielopole 15.
12. Skąpski Bolesław — Kremerowska 10.
13. Skołyszewski Wiktor — biuro św. Jana 14, mieszka Kochanowskiego 10.
14. Stella Sawicki Izydor — Al. Krasińskiego 28.
15. Dr. Różański Adam — Al. Mickiewicza 21.
16. Zięborak Juljusz — Rynek gł. 7.

Uwaga: * Oznaczeni gwiazdką mają również autoryzację na geometrów cywilnych.

C. Lista znawców ocenicieli

dla spraw o wywłaszczeniu w razie budowy dróg żelaznych lub wodnych na rok 1928 w Województwie krakowskiem z miasta Krakowa.

a) Gospodarstwo wiejskie.

1. Batko Józef, radca miejski, rolnik, ul. Twardowskiego 25.
2. Brzeziński Piotr, prof. Uniw. Jag., Al. Królewska 48.
3. Hajdziński Antoni, rolnik, ul. Czarnowiejska 80.
4. Szarek Stanisław, radca miejski, emeryt. kierownik szkoły Dz. XX Dąbie, ul. Traugutta 2.

b) Leśnictwo.

1. Gauze Aleksander, inspektor ogrodów m., ul. Lubicz 23.
2, Godzicki Jan, radca m., przemysłowiec wydział S-ki łowieckiej m. Krakowa, Grodzka 47.
3. Wobr Wincenty, inż., st. radca leśnictwa, ul. Krupnicza 8.

c) Budownictwo i inżynierja.

1. Andrzej Kłeczek, inż., st. radca budownictwa, ul. Szlak 20.
2. Romanowski Artur, budowniczy, prof. Szkoły Przem., radca m., Aleja Królewska 70.
3. Rzymkowski Jan, architekt, radca budownictwa m. Kujawska 15.
4. Gorecki Konrad, inż. em., st. radca budownictwa m. Rynek Kleparski 5.

d) Fabrykanci.

1. Adelman Aleksander, inż. przemysłowiec, radca m., st. kongregacji kupieckiej, Rynek gł. 9.
2. Górecki Józef, właściciel Fabr. wyrob. żelazn., Starowiślna 46.
3. Zawojski Władysław, wł. fabryki, radca m., ulica Kremerowska 8.

e) Górnictwo.

1. Dr. Benis Artur, prof. Uniw. Jag., ul. Krupnicza 3.
2. Drobniak Franciszek, inż. górniczy, radca m., prof. Akademji Górniczej, ul. Tad. Kościuszki 56.
3. Dr. Kuźniar Wiktor, prof. geologji, ul. Arjańska 6.

f) Specjalnie do wywłaszczeń praw i budowli wodnych, z powodu budowy dróg wodnych i regulacji rzek.

1. Kłeczek Andrzej, inż. st. radca budownictwa m., Szlak 20.
2. Turski Władysław, budowniczy inż., radca m., Al. Krasińskiego 19.
3. Szarek Bolesław, radca budownictwa m., Grzegórzecka 107.

D. Budowniczowie.

1. Allweil Emil, Florjańska 7.
2. Bandurski Roman, Barska 30.
3. Bartz Stanisław, Urzędnicza 6.
4. Baum Samuel, Felicjanek 27.
5. Bajersdorf Waldemar, Długa 41.
6. Bereta Józef, Szewska 25.
7. Biasion Jan, Tenczyńska 2, biuro Tel, 4040.
8. Biborski Aleksander, Kremerowska 14.
9. Bigosz Adam, Kącik 7.
10. Birkenfeld Bernard, Gazowa 11, biuro Mikołajska 6.
11. Broś Tadeusz, Blich 6.
12. Brzeziński Kazimierz, Filarecka 10, Tel. 2508.
13. Burkiewicz Władysław, Al. Zygm. Krasińskiego 28, Tel. 3268.
14. Bujak Edward, Straszewskiego 8.
15. Burzyński Jan, Krowoderska 69.
16. Chmielewski Józef Antoni, ks. Józefa 31, Tel. 2580.
17. Cyrankiewicz Józef, Salwatorska 1, spis. 163.
18. Czunko Adam, Urzędnicza 32, Tel. 95.
19. Dostal Antoni, Józefińska 13, Tel. 2214.
20. Drozdowski Stanisław, Długa 7.
21. Eintrecht Juljusz, Wybickiego 4.
22. Fedorski Zygmunt, Garncarska 9.
23. Feldman Salomon, pl. Matejki 6.
24. Fronc Władysław, Sobieskiego 16 d.
25. Friess Artur, Rynek gł. 10.
26. Gliński Tadeusz, Szczepańska 9.
27. Goldberger Izydor, Tad. Kościuszki 51 (37).
28. Grabowski Juljan, Wincentego Pola 7.
29. Grodziński Eugenjusz, Aleja Mickiewicza 23.
30. Grünberg Zygmunt, Bonerowska 4.
31. Guttman Herman, Dunajewskiego 6, Tel. 1345.
32. Guttman Ludwik, Jakóba 17.
33. Guzikowski Michał, Król. Jadwigi 100.
34. Hand Rudolf, mieszka Batorego 5, Telef. 1281, biuro Stolarska 9, Tel. 1466.
35. Heizman Marjan (Krzysztofory), Zyblikiewicza 10-14.
36. Harband Isser Izasław, mieszka ul. Mikołajska 9, biuro Karmelicka 20.
37. Hausner Zygfryd, Długa 43, Tel. 3365.
38. Hoffman Teodor, Biskupia 8, Tel. 1431.
39. Janik Michał, Krasickiego 8.
40. Jakubowicz Henryk, Librowszczyzna 10, P. K. O. Tel. 432.
41. Jonkler Salomon, Dietlowska 95.
42. Jurkiewicz Piotr, Karmelicka 33, Tel. 2411.
43. Kadula Tadeusz, Powiśle 12.
44. Kaczmarczyk Józef, mieszka Lubicz 36, Tel. 4232, biuro Rynek gł. 34, pałac Spiski.
45. Karwat Józef, Mogilska 78, Tel. 2429.
46. Klein Jan, Tadeusza Kościuszki 8.
47. Kleinberger Władysław, Starowiślna 8.
48. Kowalski Aleksy, Czysta 19.
49. Kramarski Alfred, Senatorska 3 Półwsie.
50. Kramkowski Henryk. Paderewskiego 4.
51. Krawczyński Marjan, Rynek Kleparski 5.
52. Kryłoszański Stanisław, Rynek Kleparski 14.
53. Kryłowski Józef, Parkowa 7.
54. Krzyżanowski Stanisław, Pijarska 5.
55. Krzyżanowski Wacław, Krupnicza 12, Tel. 3152.
56. Kurzer Izydor, Długa 50.
57. Lamensdorf Henryk, Potockiego 13, Tel. 259.
58. Liebling Ferdynand, Starowiślna 32.
59. Maślanka Gustaw, K. Wielkiego 28.
60. Manber Samuel, Rakowicka 4.
61. Mączyński Franciszek, Mikołajska 6, Telef. 2118 i 3040.
62. Mehl Samuel, Lwowska 18, Tel. 187.
63. Merenda Józef, Robotnicza 8.
64. Miarczyński Wiktor, K. Wielkiego 103, Tel. 2466.

65. Mitasiński Józef, Szlak 41, Tel. 8210.
66. Mitka Józef, Czerwona 8.
67. Nowakowski Wacław, Sobieskiego 15.
68. Oberleder Jozue, Zwierzyniecka 17, Tel. 1258—1447.
69. Odrzywolski Sławomir, architekt, Studencka 19, Tel. 243.
70. Odrzywolski Zbigniew, Karmelicka 35, Tel. 2281.
71. Orłowski Jan, Felicjanek 5, Tel. 3263.
72. Ostrowski Stefan, K. Wielkiego 4.
73. Paciorkowski Ludwik, Urzędnicza 13.
74. Panenko Eustachy, Szewska 24.
75. Pawlik Wacław, mieszka ul. Lelewela 13, biuro Kościuszki 18, Tel. 2576.
76. Peroś Jan, Kochanowskiego 15, Tel. 1215.
77. Pezdański Apolinary, Smoleńsk 26.
78. Pokutyński Józef, arch., Siemiradzkiego 10, Tel. 1347.
79. Pordas Ferdynand, Lubelska 21.
80. Polański Stefan, Wielopole 15.
81. Prokesch Joachim Zygmunt, św. Gertrudy 12 a, Tel. 2532.
82. Rakisz Szczepan, Zygmunta Augusta 5, Tel. 2094.
83. Ritterman Henryk, Al. Zygmunta Krasińskiego 10. Tel. 4268.
84. Ronka Eugenjusz, prezes Izby budowniczych, S-ka Budowl., Starowiślna 32, Biskupia 8, Telef. 2169.
85. Romanowski Artur, Al. Królewska 70.
86. Rothhirsch vel Rolecki Zygmunt, Al. Słowackiego 19.
87. Rychlewski Włodzimierz, Kremerowska 16.
88. Rzymkowski Jan, Kujawska 15.
89. Sarnecki Mieczysław Edward, Rynek Kleparski 13, Tel. 4345.
90. Singer Aron Samuel, Starowiślna 6, Tel. 3283.
91. Siódmak Adolf, Felicjanek 17.
92. Silberstein Jakób, Starowiślna 43.
93. Skawiński Karol, obecnie w Krynicy „Zdrój".
94. Skawiński Edward, Mogilska, boczna.
95. Szpondrowski Karol Jan, Groble 7.
96. Stadnicki Medard, Krowoderska 68.
97. Stupnicki Władysław, Podzamcze 3.
98. Struszkiewicz Jerzy i S-ka, przedsiębiorstwo budowlane, biuro Krupnicza 5, m. Kremerowska 10, Tel. 2022.
99. Stryjeński Tadeusz, arch. cyw., Starowiślna 89, Tel. 71 i 2118.
100. Świerkosz Adam, Kopernika 1.
101. Śliwa Stefan, Nowowiejska 7.
102. Spochna Rudolf, Krupnicza 19.
103. Szufa Zygmunt, Kochanowskiego 21.
104. Ślęzak Adam, św. Marka 28.
105. Szanz Franciszek Józef, Krzywa 9.
106. Stella Sawicki Izydor, Al. Krasińskiego 28.
107. Szymański Józef, Szlak 31.
108. Dr. Szyszko Bohusz Adolf, arch. cyw. rektor Ak. Sztuk Pięknych, Wawel, Tel. 1562.
109. Tatarczuch Bolesław, Mikołajska 16.
110. Taub Józef Bernard, Mikołajska 6.
111. Tislowitz Izaak Henryk, Podgórska 12, Tel. 2250.
112. Tombiński Tadeusz, Andrzeja Potockiego 3.
113. Torbe Benjamin, Straszewskiego 11.
114. Tygan Edward, Czysta 19, czasowo Kielce, Sienkiewicza 17.
115. Walz Stanisław, Dunajewskiego 9, Tel. 1557.
116. Warczewski Władysław, Kujawska 17.
117. Warth Ludwik, Długa 45, I p.
118. Weinberger Józef, św. Sebastjana 8.
119. Weindling Roman Abraham, Biskupia 4.
120. Wexner Saul, Retoryka 18.
121. Wexner Tobjasz, Wrzesińska 7, Tel. 4121.
122. Wilczyński Józef, Senatorska 15.
123. Wojtyczko Ludwik, Garncarska 4.
124. Wyroba Edmund, Gołębia 16.
125. Zarzycki Janusz, Rynek gł. 23, Tel. 1166.
126. Zarzycki Jan, inż. i S-ka jawna Kurkiewicz i Turchalski przed. bud., Tyniecka 9., Tel. 1368.
127. Zeleński Stefan, Al. Krasińskiego 21, Tel. 3411.
128. Dr. Zubrzycki Jan, arch., prof. architektury polit. lwowskiej, Al. Słowackiego 7 (dom własny).
129. Stobiecki Jan, Inż., Lenartowicza 5.

Do L. 4194/27
Ba.

WYKAZ II.

majstrów cechowych budowlanych w 1928 r. w Krakowie.

A. Majstrowie brukarscy.

1. Chachoł Piotr, Świętokrzyska 195.
2. Bętkowski Franciszek, Pasterska l. porz. 30, Grzegórzki.
3. Korta Andrzej, K. Wielkiego 100, Dz. XVII.
4. Molenda Feliks, Mazowiecka 151, Dz. XVII.
5. Olaś Franciszek, Czarnowiejska 85, Dz. XVII.
6. Sowa Kasper, Wrocławska 47, Dz. XVII.
7. Spólnik Ludwik, Wielicka 19, Dz. XXII.
8. Stypuła Karol, Juljusza Lea 109, boczna, Dz. XVII.
9. Marjańczyk Stanisław, Mazowiecka 91.

B. Majstrowie ciesielscy (cechowi).

1. Bigaj Eustachy, Karmelicka 15.
2. Cichy Mikołaj, Zamkowa 5 Dębniki.
3. Gliński Tadeusz (budowniczy), Anczyca 11 Salwator.
4. Kalita Jacenty, Kościuszki 34.
5. Karolla Leopold, Szwedzka 139, Dz. XI.
6. Karwat Aleksander, Nadwiślańska przy III moście, Dz. XXII.
7. Karwat Marjan, Barska 11.
8. Karwat Karol, Mogilska 78.
9. Madejski Franciszek, Kościuszki 60.
10. Marek Dominik, Lwowska 11.
11. Peterek Franciszek, Topolowa 48.
12. Podgórny Grzegorz, Krzemionki 3.
13. Rusin Józef, Kościuszki 25.
14. Skawiński Edward, budowniczy, Mogilska boczna, dom własny lp. 84, Dz. XVII.
15. Wasilewski Józef, Zielna 25.
16. Waśniowski Wojciech, Wola Justowska.
17. Zakulski Stanisław, Asnyka 3, tamże Stow. M. Cech. Budowlan.
18. Zakulski Włodzimierz, Kościuszki 23.
19. Zieliński Kazimierz, Krowoderska 46.
20. Warta Stanisław, Królowej Jadwigi 85.

C. Majstrowie kamieniarscy.

1. Franczak Władysław, Aleja Królewska 27.
2. Grünpel Jakób, Izaaka 1.
3. Horner Alter, Miodowa 32.
4. Podgórska Józefa, kierown. Józef Marwec, Towarowa 4.
5. Łuczywo Franciszek, Rakowicka 14.
6. Bracia Trembeccy, Rakowicka 9.
7. Cekiera Teofil, (dawna Warszawska 67) Aleja Królewska 57.

D. Majstrowie murarscy (cechowi).

1. Adamski Jan, Franciszkańska 4.
2. Bujas Józef, pl. Marjacki 3.
3. Bujas Tomasz, Juljusza Lea 11, Dz. XV.
4. Chlipalski Franciszek, Murowana 12.
5. Czechowicz Stanisław, Syrokomli 20.
6. Dudek Stanisław, Kościuszki 60.
7. Galiszkiewicz Józef, Loretańska 8.
8. Golec Szczepan, Konarskiego 25.
9. Gońkowski Józef, Prądnik Czerwony 70.
10. Jakóbek Antoni, Wrocławska 16.
11. Jasiński Ludwik, Księcia Józefa 47.
12. Kaczmarczyk Piotr, Wasilewskiego 8.
13. Kolesiński Jan, Kazimierza Wielkiego 41.
14. Kosiński Franciszek, Zagrody 18.
15. Kotas Józef, (czasowo zaniechał od 24/IV 1927 r.) Krakowska 56.
16. Królikowski Piotr, Aleja Dembowskiego 10.
17. Korzeniak Michał, Kraszewskiego 12.
18. Krzyżanowski Franciszek, Grzegórzecka 31.
19. Koczurkiewicz Wincenty, mieszka Tarnowskiego 2, biuro Lwowska 47.
20. Kumala Stanisław, Kasztelańska 1. porz. 27.
21. Lisowski Ludwik, Al. Mickiewicza 27.
22. Migdziński Mieczysław, Królowej Jadwigi 68.
23. Mitek Piotr, Prandoty 16.
24. Nieckarski Józef, Kasztelańska 19.
25. Oraczewski Edmund, św. Teresy 4.
26. Paciński Zygmunt, Król. Jadwigi 94.
27. Rock Łazarz, św. Sebastjana 36.
28. Sitko Andrzej, Prądnik Czerwony 218.
29. Sitko Jan, Prądnik Czerwony 218.
30. Sołtys Aleksander, Zamojskiego 22, Dz. XXII.
31. Stanek Mateusz, Konarskiego 32.
32. Stankiewicz Franciszek, Kujawska 17.
33. Struzik Ludwik, Salinarna 22, Dz. XXII.
34. Trojanowski Józef, Salinarna 13, Dz. XXII.
35. Wiktor Albin, Król. Jadwigi 94.
36. Wilczyński Wincenty, Kapucyńska 3.
37. Zabłocki Sylwester, Franciszkańska 4.
38. Zwoźniak Feliks, Grzegórzecka 35.

E. Majstrowie studniarscy.

1. Albiński Franciszek, Mogilska 13, Dąbie-Piaski.
2. Galas Józef, Lelewela 5.

F. WYKAZ

koncesjonowanych instalatorów na okręg Krakowskiej Izby Handlowo-Przemysłowej

I. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji gazow. i wodociągowych.

1. Bernadyński Adam, Dominikańska 2.
2. Bieniarz Władysław inż., Szpitalna 18.
3. Cegielski W. i S-ka, Grodzka 11.
4. Feiner Adolf, Zamojskiego 22.
5. Feiner Józef, Bonerowska 14.
6. Feiner Izydor, Lwowska 3.
7. Firek Stanisław, Grzegórzecka 32.
8. Jakóbiec Paweł, Traugutta 4.
9. Jaśko Edward, Długa 51.
10. Müller i Jędrzejowski, Długa 34.
11. Jurczak Juljan, Franciszkańska 4.
12. Kurach Józef, św. Marka 11.
13. „Mechanik Polski", św. Jana 13.
14. Silberstein Mojżesz, Kalwaryjska 27.
15. Śliwiński Stanisław, Zielona 18.
16. Tokarowa Anna, św. Jana 10.
17. Wilder Maksymiljan, Dunajewskiego 6.
18. Willman Henryk, Jagiellońska 6.

II. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji wodociągowych.

1. Aksman Roman, Garbarska 15.
2. Baldinger Daniel, św. Sebastjana 20.
3. Bialik Wincenty, Grzegórzecka 8.
4. Błażek Adam, Florjańska 16.
5. Brühard C., Starowiślna 65.
6. Glasner Gerson, Miodowa 16.
7. Goldschmiedt Jakób, Jasna 10.
8. Goldberger Henryk, Starowiślna 36.
9. Golec Adam, Szpitalna 21.
10. Gryglewski Władysław, Garbarska 26.
11. Hejkie Władysław, Zamkowa 3.
12. Kleinwachs Löwy, św. Gertrudy 8.
13. Kuczyński Feliks, Krzywa 6.
14. Kuczyński Franciszek, Długa 16.
15. Kumer Augustyn, Karmelicka 22.
16. Lasko Józef, Mikołajska 5.
17. Margulies Jakób, Miodowa 22.
18. Meisels Eljasz, Karmelicka 23.
19. Miszczyński Leon, Lwowska 10.
20. Mühlrad Mojżesz, Dietla 44.
21. Oleszek Stanisław, św. Marka 29.
22. Parafiński Wiktor, Długa 25.
23. Pieczonka Edward, Zwierzyniecka 10.
24. Reich Izaak, Dietla 23.
25. Reibstein Jakób, Krowoderska 44.
26. Raczyński Józef, Kalwaryjska 78.
27. Szczepanek Wojciech, Jagiellońska 8.
28. Schöngut Karol, Różana 15.
29. Spangilet Józef, Bonerowska 3.
30. Stamberger Pinkus, Starowiślna 32.
31. Stock Dawid, św. Sebastjana 15.
32. Tafler Herman, Bonerowska 5.
33. Weinreb Salomon, Miodowa 20.
34. Weinstein Leon, Skałeczna 5.
35. Westreich Aron, Straszewskiego 5.

III. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji gazow., wodociągowych i centralnego ogrzewania.

1. Drzewiecki i Jeziorański, Szpitalna 7.
2. Gąsior Wacław inż., Karmelicka 16.
3. Hochwald Maurycy inż., Starowiślna 33.
4. Jarnuszkiewicz Karol, Król. Jadwigi 24.

5. Nitsch Leonard inż., Andrzeja Potockiego 18.
6. Stark Marjan inż., Rynek główny 24.
7. Tokar Jan, Podgórze, Lwowska 46.
8. Wasilewicz Feliks, Dominikańska 2.

IV. Instalatorzy przewodów elektrycznych.

1. Armatys Tadeusz, Rynek gł. Pałac Spiski.
2. Baja Edward, Podgórze, Rynek 4.
3. Binder Józef, św. Gertrudy 23.
4. Dembitzer Izrael, Dominikańska 2.
5. Farbowski Władysław, Dietla 79.
6. Gawlikowski Wilhelm, Zygmunta Augusta 15.
7. Grünberg Leib, Tatarska 3.
8. Heiman Edward inż., Pędzichów 3, boczna.
9. Janiczek Czesław, „Elektra" św. Jana 1.
10. Jaworowski Leonard Bolesław, św. Tomasza 32.
11. Jurski Bolesław inż., Jagiellońska 4.
12. Kleczewski Tadeusz, „Agrodynamo", Jagiellońska 6.
13. Król Piotr inż., Wiślna 2.
14. Kurzawiński Adam, Podgórze, Wielicka 17.
15. Landau Chaim, Stradomska 5.
16. Leśniowski Stanisław, Szlak 30.
17. Leszczyński Tadeusz inż., Grodzka 65.
18. Migdziński Franciszek, Florjańska 55.
19. Münnich Bohdan inż., Retoryka 5.
20. Muż Jan, Pańska 10.
21. Opaliński Bronisław, Krzywa 5.
22. Paciorkowski Franciszek, Basztowa 9.
23. Popper Rudolf inż., „Universum", św. Marka 25.
24. Prozołowicz Stanisław, Stolarska 11.
25. Richter Franciszek, Straszewskiego 24.
26. Rosenhauch Rudolf, św. Wawrzyńca 13.
27. Sajak Władysław, Franciszkańska 4.
28. „Siemens" Polskie zakłady elektryczne, Grodzka 58, kierownik techniczny inż. Gąsowski Władysław, Karmelicka 14.
29. S-ka akc. „Elin", św. Anny 1.
30. S-ka handl. przem. „Eshape", Sławkowska 15, kierownik techn. inż. Solecki Piotr.
31. Akc. Tow. elektr. (przedtem Sokolnicki i Wiśniewski) Dominikańska 3.
32. Stankiewicz Ksawery inż., Straszewskiego 24.
33. Trzaskalski Wojciech, Sołtyka 11.
34. A. E. G. Powsz. Tow. elektr., Dunajewskiego 3, kierownik techn. inż. Adam Balicki.
35. Wolla Mieczysław, Szlak 30.
36. Wasyleszyn Zdzisław, Smoleńsk 16.
37. Wiesiołek Franciszek, Grodzka 10.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 46513/27 V. — Kraków, dnia 4 stycznia 1928.

OBWIESZCZENIE.

Wykaz rzeczy znalezionych za miesiąc październik, listopad i grudzień 1927 r.

Art. 460 — torba płócienna z książkami szkolnemi. Art. 462 — klucz wertheimowski. Art 464 — portmonetka damska z kluczykami. Art. 465 — obrazki. Art. 469 — zegarek srebrny. Art. 470 — 2 klucze. Art. 472 — garderoba i bielizna damska używana. Art. 473 — torebka damska. Art. 475 — pakiet z przyborami toaletowemi. Art. 476 — zegarek damski branzoletowy. Art. 477 — korba do samochodu. Art. 478 — papierośnica skórzana i portmonetka. Art. 479 — czapka sportowa. Art. 480 — torebka czarna damska. Art. 486 — teczka skórzana. Art. 493 — kaganiec dla psa. Art. 494 — torebka damska. Art. 495 — czapka sportowa. Art. 496 — torebka damska ceratowa. Art. 498 — piłka nożna. Art. 500 — klucz. Art. 501 — torebka damska. Art. 502 — torebka skórzana jasna z różnemi przedmiot. Art. 510 — książka p. t.: „Sennik powszechny" z zapiskami. Art. 512 — toreba damska z drobną kwotą pieniężną i różnemi przedmiotami. Art. 513 — torba ceratowa. Art. 514 — laska. Art. 515 — pęk kluczy. Art. 516 — torebka damska skórzana z portmonetką. Art. 519 — zegarek niklowy z łańcuszkiem. Art. 521 — piłka nożna. Art. 525 — laska. Art. 527 — pęk kluczy na kółku. Art. 529 — 2 klucze związane sznurkiem. Art. 532 — portfel skórzany z kwotą kilkunastu złotych. Art. 533 — torebka damska ceratowa. Art. 534 — torebka damska z kwotą kilku złotych. Art. 535 — koszula męska używana. Art. 536 — portmonetka skórzana żółta z kwotą kilku złotych. Art. 537 — torebka damska z różnemi przedmiotami. Art. 541 — portfel używany z kartą cyrkulac. na nazwisko Józef Skowronek. Art. 544 — torebka damska z legitymacją na nazwisko Władysław Gaj. Art. 545 — przyrząd do mierzenia ilości benzyny zbiorniku samochodu. Art. 547 — zegarek niklowy męski. Art. 548 — czapka damska. Art. 549 — teczka ceratowa czarna. Art. 550 — pakiet z bandażami i gazą. Art. 552 — klucz. Art. 554 — klucz wertheimowski. Art. 555 — torebka damska skórzana z drobną kwotą pieniężną. Art. 556 — kiszka automobilowa. Art. 558 — torebka damska z drobną kwotą pieniężną. Art. 559 — 3 klucze na kółku. Art. 560 — torebka damska skórzana z pugilaresem. Art. 563 — weksel wystawiony na nazwisko Piotra i Józefy Musiałów. Art. 564 — portfel z kwotą kilkudziesięciu złotych. Art. 565 — szal damski. Art. 566 — łańcuszek złoty od zegarka damski. Art. 569 — świadectwo moralności na nazwisko Marji Paciorek, książka do nabożeństwa i książka pt. „Ciastka wielkanocne".

Art. 570 — rękawiczki skórkowe damskie zniszczone. Art. 571 — parasolka damska czarna używana. Art. 574 — a) torebka lakierowa damska z papierośnicą skórzaną z monogramem A. H., b) torebka z imitac. skóry, c) portmonetka skórzana zniszczona. Art. 576 — portmonetka. Art. 577 — portmonetka płócienna z drobną kwotą pieniężną. Art. 578 — 3 klucze. Art. 581 — pończochy damskie (1 para). Art. 582 — klucz. Art. 583 torebka damska ceratowa. Art. 584 — piłka nożna. Art. 589 — 2 klucze. Art. 590 — torebka damska skórzana z zegarkiem srebrnym damskim. Art. 595 — książka p. t. „Deuz Mondes" i 6 dzienników. Art. 596 — różaniec. Art. 597 — klucz. Art. 599 — sieć i sznur. Art. 602 — karty do gry z drobną kwotą pieniężną. Art. 604 — 1 bucik dziecinny. Art. 605 — torebka damska z drobną kwotą pieniężną. Art. 607 — zawiasy sprężynowe do drzwi. Art. 610 — portmonetka skórzana czarna zniszczona z drobną kwotą pieniężną. Art. 611 — pugilares damski z drobną kwotą pieniężną. Art. 614 — portfel skórzany z zapiskami. Art. 615 — 2 klucze. Art. 616 — torebka damska skórzana. Art. 617 — torebka damska

skórzana używana. Art. 618 — 3 klucze na kółku. Art. 619 — 1 kolczyk złoty. Art. 621 — torebka damska czarna z drobną kwotą pieniężną. Art. 622 — pugilares skórzany z drobną kwotą pieniężną. Art. 623 — torebka damska. Art. 1169 — 180 zł. Art. 7792 — 5 zł. Art. 8279 — 5 zł. Art. 9014 — 10 zł. Art. 9477 — 7'80 zł. Art. 10893 — 15 zł. L. Magtu. 35690/27-V — łańcuszek rzekomo złoty u znalazcy. L. Magtu. 36741/27-V — pakiet z korkami gumowymi.

Magistrat wzywa właścicieli powyższych przedmiotów, aby o ile mogą dowieść swego prawa własności zechcieli się zgłosić po odbiór tychże do Wydziału V. Magistratu oficyna I. piętro drzwi Nr. 16 w godzinach urzędowych między godziną 10 — 12 codziennie z wyjątkiem niedzieli i świąt.

W razie przeciwnym przedmioty te wydane zostaną znalazcom i po upływie 3-ch lat przejdą na ich wyłączną własność lub też sprzedane będą w drodze licytacji, w tym czasie zaś przedmioty ulegające łatwo zniszczeniu jak np. części odzieży zostaną sprzedane w 3 miesiące po niniejszem ogłoszeniu.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3404/27
B. a.

WYKAZ

zmiany policzbowania domów po stronie lewej ulicy Oboźnej w Dz. XVII. Krowodrza w Krakowie.

L. s.	Liczba porządk.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.	
295	2	2	Narożnik ulicy Wrocławskiej Patrz ul. Wrocławska 35				
243	4	4	Zbroja Kasper	334/1	113	565	
		(6)	parcela				
		(8)	parcela				
327		(10)	Sojowa Leona z Domostawskich	877/5	633	709	
		(12)	" " "				
		(14)	" " "				
312	10	(16)	Patrz ul. Łokietka l. p. 20 Narożnik ulicy Łokietka				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 3996/27
B. a.

W Y K A Z
zmiany policzbowania domów w ulicy Niepołomskiej w Dz. XX „Dąbie“ w Krakowie.

L. spis.		L. porz.		Właściciel	Liczba			UWAGA
dawna	nowa	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.	
143	143	2	1	Narożnik ul. Kosynierów patrz ul. bez nazwy l. p. 1				Gmina m. Krakowa barak dla bezdomnych
		—	(2) (3)	parcele				
96	96	1	4 5	Guttmann Mojżesz			105 118 131	Cegielnia i domy robotnicze
		—	(6) (7)	parcele				
		—	od (8) do (16)	Narożnik ul. Sierpowej parcele				
		—	od (17) do (38)	Droga do Czyżyn parcele ”				
		—		Narożnik ul. Zajęczej				
		—	od 39 do 43	parcele				
B. 2	155	2	44	1-o Chomiak 2-o Musiałek Wiktorja i Łyko Józef	171	—	140	
		—	(45)	parcela				
B. 5	156	3	46	Łyko Jan	170	74	74	
B. 4	157	4	47	Dr. Lewkowicz Franciszek Ksawery 2-im. i Stanisława	111 177	269 73	73	
		—	od 48 do 50	parcele				
140	140	6	51	Tora Henryk i Marja	654/6	76	470	

L. spis.		L. porz.		Właściciel	Liczba			UWAGA
dawna	nowa	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.	
		—	(52) (53) (54)	parcele				
B. 7	158	8	55	Sznajder Jan i Katarzyna	173	76	76	
		—	(56) (57) (58)	parcela " "				
141	141	10	59	Baś Franciszek	651/1	77	287	
		—	(60)	parcela				
		—	(61)	parcela				
149	149	11	62	Słabik Franciszka	649/3 649/4	77	77	
		—	(63)	parcela				
B. 8	159	12	64	Tynor Stanisław	176	77	289	
				Narożnik Placu Błonie Beszcz.				

Zestawiono w Budownictwie miejskiem oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4238/27
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Janowa Wola w Dz. XXII. „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Kącik				
391	1	2	Kammer Eisig	396	454	312	
316	3	4	Drozdowski Wiktor, Stefanja, Franciszek i Józefa Marja 2 im.	401 400	60	58	
345	5	6	Świerzyński Teofil i Helena	402 403	488	321	
301	7	8	Francuz Szczepan i Julja	410	375	242	
395	9	10	Obtułowicz Karolina, Helena, Gustaw, Adam i Mieczysław	411 412	398	361	
397	11	12	Kosińska Antonina	413	542	377	
411	13	14	Sławiński Jacenty	419 418	579	382	
440	15	16	Dzięgiel Ludwika	420	596	399	
			Narożnik ul. Dąbrówki				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Kącik				
272	2	1	Patrz ul. Kącik	10			
372	4	3	1-o Klimek, 2-o Rusnak Julja, Klimek Julja, Leonard, Stanisław, Józefa, Genowefa i Tadeusz	394	538	493	
70	6	5	Włodarczyk Jakób i Michalina	393/1	70	63	
673	8 (10)	(7) (9)	Bodnicka Marja, Wilhelm i Olga Goisek	392	608	390	
425	12	11	Polak Jan i Aniela	391	425	98	
460	14	13	Patrz ul. Dąbrówki lp. 4				
			Narożnik ul. Dąbrówki				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4129/27
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Na Zjeździe w Dz. XXII. „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Wylot III. mostu na Wiśle				
			Narożnik ul. Zabłocie				
		(2)	Patrz ul. Zabłocie 1				
		(4)	parcela				
		(6)	parcela				
69	30	8	Skarb Państwa Szpital Koni Nr. V.	355	68	62	
		10	parcela				
492	32	12	patrz plac Zgody lp. 9				
			Narożnik placu Zgody				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Wylot mostu III. na Wiśle				
			Dojście do ul. Nadwiślańskiej				
		(4)	Skład drzewa patrz ul. Nadwiślańska lp. 7				
		(3)	parcela				
68		5	patrz. ul. Nadwiślańska 28				
			Narożnik ul. Nadwiślańskiej				
		(7)	parcela				
		(9)	parcela				
			Narożnik placu Zgody				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4084/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Zakopiańskiej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Czarnej				
364		2	Skarb Państwa dom kolejowy	1583			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
		(4)	parcela				
			Tory kolejowe				
365		6	Skarb Państwa dom kolejowy	1580			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
366		8	Skarb Państwa stacja kolejowa Kraków-Bonarka	1579			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
			Ulica zamknięta dworcem kolejow. Kraków-Bonarka				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Czarnej				
		(1)	parcela				
		(5)	parcela				
		(5)	parcela				
		(7)	parcela				
		(9)	parcela				
		(11)	parcela				
		(13)	Gm. m. Krakowa Ekspozytura Miejskiego Urzędu Poboru Podatków i Opłat Pośrednich (dawna akcyza)				
			Ulica zamknięta dworcem kolejow. Kraków-Bonarka				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów)

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4085/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Czarnej w Dz. XXII. „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Łagiewnickiej				
661		2	Polskie Tow. Handlowe Sp. Akc. w Krakowie	1315 1316 1317 1318 1319 1320 1323	607	874	
		(4)	parcela				
		(6)	parcela				
		(8)	parcela				
			Przejazd przez tor kolejowy i zbieg z ulicą Puszkarską				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Łagiewnickiej				
		(1)	parcela				
		(3)	parcela				
		(5)	parcela				
			Narożnik ul. Zakopiańskiej				
364		(7)	Patrz ul. Zakopiańska 2				
			Przejazd przez tor kolejowy i zbieg z ulicą Puszkarską				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 146/28.
B. a.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w styczniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Salomon Haber	klozet parter. w podwórzu i klozet na ganku I. p.	Sienna L. 14	Stanisław Dudek	5282/27
		Dz. III.		
Eleonora Weindling	oparkanienie dziedzińca	Podzamcze L. 20	Inż. R. Weindling	3426/27
Anna Keller	nadbudowa III p.	Bonerowska L. 4	Z. Prokesz	563/27
Dr. Jakób Siódmak	ogrodzenie prowizoryczne na 6 miesięcy	św. Łazarza lh. 451/2, 451/3	Kryłowski	4834/27
		Dz. VII.		
Izaak Horowitz	parterowe klozety w podwórzu	Dietlowska 36	St. Kryłoszański	5026/27
		Dz. VIII.		
Izydor Landau	transformator	B. Joselowicza 26	S. Wexner	4201/27
		Dz. IX.		
Stanisława Włodarzowa	stajnia	Rozdroże 6	A. Sołtys	4740/27
		Dz. X.		
Katarzyna Nidecka	przebudowa komórki na ubikację mieszkalną i dobud. komórki	Boczna 17	J. Chmielewski	4734/27
		Dz. XIII.		
Juljan Chwostek	drewutnia	Król. Jadwigi 50	W. Zakulski	5268/27
Dymitr Petrynka	dom parter. z suteren.	Piastowska L. 9	W. Stupnicki	5628/27
Honorata Baranowa	dobudowa parteru z poddasz.	Ks. Józefa 6	J. Wilczyński	4943/27
		Dz. XIV.		
Bernard Ratz	dobudowa parter. garażu dla 3 samochodów	Czarnowiejska 70	S. Wexner	3416/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XV.		
Prof. Józef Figna	parterowa willa z poddasz. mieszk.	Al. Grottgera L. 2	S. Piwowarczyk	2808/27
Wiktorja Makowska	oparkanienie od frontu	Kujawska 8—10 p. l. k. 58/1, 58/3	M. Korzeniak	2782/27
Jakób Horowitz	plan dodatk. mieszkan. na poddaszu	Kazim. Wielkiego 15	A. Baum	4539/27
Zofja Jamrozowa	plan dodatk. I. p. ofic. na pracownię kilimów	Juljusza Lea lsp. 268	Pawlik	3231/27
		Dz. XVI.		
Florjan Łabudzki	parter. dom z poddaszem mieszkaniem, komórki i oparkanieniem	boczna Juljusza Lea	L. Lisowski	5108/27
Wojciech i Marja Pękala	drewn. komórki i wychod. z dołem kloaczn.	Juljusza Lea 80	L. Wojtyczko	3670/27
Rudolf Duda	parterowy murowany dom z poddaszem, mieszkaniem i oparkanieniem	Lucjana Rydla p. lk. 390/7	P. Kaczmarczyk	4789/27
Jan Nowakowski	murowany gnojownik	Juljusza Lea 81	F. Zwoźniak	4047/27
Ludwik Lazar	przebudowa części pater. budynku (skład piwa) na lokal dla Towarzystwa Pań Miłosierdzia	Gnieźnieńska L. 1	W. Miarczyński	4007/27
Bronisław Klee	drewniane komórki	Lucjana Rydla lk. 402/2	J. Kaczmarczyk	4259/27
		Dz. XVII.		
Agnieszka Chwastek	szopa murow. i gnojownik	Mazowiecka L. 38	J. Kolesiński	5153/27
Leona Sojowa	dom I piętrowy	Obożna L. 10	E. Skawiński	5086/27
		Dz. XVIII.		
Franciszek Soczyński	dom I p. z poddaszem	Mogilska boczna Urząd tel. i poczt. lk. 21/78	E. Skawiński	4697/27
		Dz. XIX.		
Karol Karwat	izba wypoczynkowa przy tartaku	Mogilska 78	J. i K. Karwat	4207/27
Franciszek i Jadwiga May	ofic. przyziemne z poddaszem	Grzegórzecka 95	T. Bujas	4426/27
Florjan Dziadur	nadbudowa I. piętra	Wiślisko 37	J. Wilczyński	4411/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XX.				
Henryk Tora	przyziemne ofic. mieszk. i szopa prowizoryczna	Grzegórzecka 85	I. Goldberger	4364/27
Dz. XXI.				
Firma »DESERTA« fabyka serów	dwie piwnice	Wielicka L. 91	Kurzer	5545/27
Szymon Feltscher	stajenka, ustęp i komorka	Myśliwska 371	A. Dostal	4919/27
Dz. XXII.				
M. Urząd Poboru Opłat i Podatk. pośrednich	dom administracyjny i zajazdowy, kantyna, ustęp i magazyn	Zabłocie 18—20	— — —	5435/27
Hegerowa	poddasze, izba mieszkalna	Wielicka 37	A. Dostal	5053/27
Herstein Michał Leon recte Löbl Akiwa	2 p. schody	Nadwiślańska 8	A. Dostal	5263/27
Henoch Landau	szopa murow. i gnojownik	Mazowiecka 38	J. Kolesiński	5153/27
Urban Piątek	nadbudowa I. p. i I. p. dobud. (plan dodatk.)	Zamojskiego 46	J. Burzyński	5453/27
Stanisław Grabowski	nadbudowa I. piętra i dobud.	Podskale 6	E. Skawiński	34/28

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Andrzej Dobosz,** prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. prowiz. pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12116/27).

P. **Andrzej Felda,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12120/27).

P. **Józef Grabarz,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12114/27).

P. **Władysław Śledź,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12117/27).

P. **Piotr Śliza,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12113/27).

P. **Michał Zwirowski,** niższy pracownik m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12115/27).

P. **Wincenty Augustyniak,** niższy pracownik m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowizorycznym pracownikiem miejskim z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12118/27).

P. **Wojciech Łaśko,** niższy prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowiz. pracownikiem miejskim z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12119/27).

P. **Bolesław Polak,** niższy prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowiz. pracownikiem m., z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12121/27).

EMERYTURY.

P. **Władysław Mazaraki,** sekretarz Magistratu, przeniesiony został na zasadzie art. 28 lit. a. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), z powodu stwierdzonej trwałej niezdolności do służby i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12, statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego VII grupy, szczebel **a.** (L. prez. 10999/27).

P. **Józef Dymek,** kanalarz Zakładu czyszczenia m., w myśl art. 29 statutu emeryt. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer., przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1924 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 21 lat od uposażenia służbowego XII grupy, szczebel **d.** (L. prez. 11765/27).

P. **Jan Szwarnog,** woźny miejski, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu trwającej nieprzerwanie dłużej niż pół roku choroby stwierdzonej przez lekarza miejskiego, trwałej niezdolności do służby oraz przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emeryt. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r., w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. XII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 12202/27).

P. **Piotr Zemlak,** woźny miejski, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 36 lat od uposażenia służbowego XII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 11721/27).

P. **Franciszek Gierca,** woźny m., w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu trwałej niezdolności do służby i podeszłego wieku z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego XIII grupy, szczebel **e.** (L. prez. 11487/27).

P. **Józef Małecki,** palacz w Zakładzie pomp w Bielanach, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1927 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego XIII grupy szczebel **d.** (L. prez. 11764/27).

P. **Józef Saletnik,** woźny miej., w myśl. art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku

życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 37 lat od uposażenia służbowego XIII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 11576/27).

P. **Józef Kumik,** woźny miejski, w myśl. art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 24 lat od uposażenia służbowego XIV grupy, szczebel **e.** (L. prez. 11354/27).

P. **Agnieszka Kozyrowa,** wdowa po b. robotniku m., na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24) otrzymała w drodze łaski od 1 stycznia 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) zł. miesięcznie.

(L. prez. 11935/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 184 w kad. XVII z dnia **12 stycznia 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski
" inż. Józef Sare.
" Dr. Ludwik Schneider.
" Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **81.**

Początek posiedzenia o godz. **6 wieczór.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie pośmiertne.

Przewodniczący Prezydent inż. K. Rolle poświęcił gorące wspomnienie zmarłemu st. radcy Mgtu ś. p. Dr. Marcelemu Zawadzkiemu, naczelnikowi Admin. akcyzy miejskiej, podnosząc wybitne zasługi zmarłego urzędnika dla Gminy m. Krakowa około utrwalenia finansów miejskich.

Przemówienia Prezydenta m. wysłuchała Rada m. stojąc.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał wnioski nagłe:

1. Rm. Dra Müllera i tow. w sprawie zorganizowania pomocy węglowej dla bezrobotnych.

„W bieżącym roku rząd zorganizował tylko pomoc żywnościową dla bezrobotnych. Wobec tego Gmina powinna zorganizować pomoc węglową.

Podpisani stawiają następujący wniosek nagły: Rada miejska wzywa P. Prezydenta do przedłożenia Sekcji opieki społecznej i skarbowej wniosku w sprawie pomocy węglowej dla bezrobotnych zamieszkałych w Krakowie".

Wniosek odesłano do Sekcji VI. i II. celem regulaminowego traktowania.

2. Rm. Puchałki i tow. w sprawie przedłużenia okresu wyłożenia spisów wyborców.

W dniu 15-go b. m. upływa termin przeglądania spisów wyborców do Sejmu i Senatu. Z uwagi na to:

1) że w spisach wyborców w m. Krakowie jest wiele niedokładności spowodowanych już to pośpiechem w sporządzaniu spisów, już to chaosem panującym w policyjnem biurze meldunkowem;

2) że do ogłoszeń o wyłożeniu list wyborców wkradły się omyłki, szczególnie w odniesieniu do przydziału wyborców do poszczególnych Komisji obwodowych;

3) że Komisje obwodowe nie rozporządzają dotychczas wykazem osób, które na skutek wyroków sądowych pozbawione są prawa głosowania, a bez tych wykazów kontrola list jest utrudniona, okazuje się konieczność przedłużenia okresu przeznaczonego na sprawdzanie spisu wyborców.

Wobec powyższego podpisani wnoszą:

Świetna Rada uchwala:

Wzywa się Pana Prezydenta, by w Okr. Komisji Wyborczej na okręg wyborczy Nr. 41 podjął starania o przedłużenie okresu wyłożenia spisu wyborców do publicznego przeglądu.

Uchwalono, by Prezydjum odniosło się do Okręg. Komisji wyborczej.

Pisma.

Sekretarz odczytał pismo Towarzystwa Wzajemnej Pomocy uczniów Uniw. Jagiell. w sprawie oddania na własność miejskiej parceli gruntowej pod budowę drugiego Domu akademickiego.

Pismo niniejsze przekazano S. I.

Powołanie członka Rady miejsk. do Kolegium wodnego dla m. Krakowa.

Prezydent miasta inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na opróżnione miejsce przez śmierć ś. p. Dra Franciszka Mussila powołuje się na zastępcę członka Kolegjum wodnego dla m. Krakowa do końca okresu pięcioletniego t. j. do 29 maja 1928 r. rm. inż. Franciszka Drobniaka. (L. prez. 11022/927).

Uchwalono.

Porządek dzienny.

Sprawozdanie z działalności Jaworznickich Komunalnych Kopalni Węgla, za ubiegłe 6-lecie, t. j. za czas od września 1919 roku do końca grudnia 1926 roku.

Referent wiceprez. m. inż. Józef Sare wygłosił następujące sprawozdanie:

1. Stan kopalni po kupnie.

Jaworznickie Kopalnie Węgla objęliśmy we wrześniu 1919 roku w stanie zupełnego powojennego wyczerpania i kompletnej dezorganizacji administracyjnej.

Tak w podziemiu jak i na powierzchni była w ostatnich latach wojny pod presją austrjackiego rządu prowadzona gospodarka rabunkowa, zdążająca do tego aby przy jak najmniejszej ilości ludzi i najoszczędniejszem zużyciu materjałów ruchowych, wycisnąć z Kopalni jaknajwiększą ilość węgla, co odbiło się bardzo niekorzystnie na stanie substancji węglowej, oraz na instalacjach maszynowych.

Maszyn, materjałów i narzędzi zużytych nie uzupełniano i nie odnawiano, a to co już się musiało koniecznie sprawić dla zadośćuczynienia najpilniejszym potrzebom ruchu, było jakościowo nad wyraz liche t. zw. wojenny Ersatz.

Magazyny i zapasy były wyczerpane, a lasy wyrąbane ponad gospodarczy turnus.

Zastaliśmy nadto w Jaworznie kompletny brak gotówki. Całą finansową gestję Jaworzna prowadził Dom Bankowy Braci Gutmann w Wiedniu, u którego Jaworzno lokowało swe fundusze. Swego czasu Jaworzno subskrybowało 2,500.000 koron pożyczki wojennej i na tym podkładzie miało przez Gutmanów kredyt w Banku Austro-Węg. Stan finansowy pogorszył się jeszcze tem że kopalnia musiała objąć do spłaty i do oprocentowania resztę ceny kupna za kuksy, wynoszącą 34,391.014 koron austr., czyli 4,298.876·75 zł. w złocie.

W braku gotówki nabywała nadto kopalnia żywność dla górników i materjały od połowy roku 1918, aż do chwili objęcia jej przez nas, drogą interesów wymiennych za węgiel in natura tak, iż w chwili objęcia byliśmy z tego tytułu dłużni kilkanaście tysięcy wagonów węgla za poprzednio już dostarczone i skonsumowane towary.

Pod względem technicznym stały wówczas istniejące dwie kopalnie »Piłsudski« i Kościuszko« — nazwy te zostały im nadane w listopadzie 1918 roku przez robotników — na poziomie 1913 roku, a raczej na nieco niższym, wskutek przedwojennej taniej robocizny, oraz wielkiej pościągliwości inwestycyjnej przewodnich właścicieli.

Po rozpatrzeniu się w sytuacji Komitet Wykonawczy ułożył sobie plan działania i złożył zeń sprawozdanie na posiedzeniu Rady Zawiadowczej w listopadzie roku 1919, a uzyskawszy aprobatę swych przewodnich idei zabrał się do pracy.

Komitet podzielił sobie swoje zadania na szereg następujących po sobie faz. Naprzód bowiem trzeba było skompletować, a częścią odnowić personal i wprowadzić w przedsiębiorstwie ład i dyscyplinę, oraz stworzyć organizację techniczną i administracyjną.

Dalszym punktem naszego programu było: powiększyć wydobycie węgla, wprowadzić mechanizację i racjonalizację pracy, w końcu zwiększyć dochody kopalni przez należyte wyzyskanie naturalnych bogactw Jaworzna i rozwinięcie nowych działów produkcji.

Równocześnie zaś musiano się zająć stroną społeczną i stosunkiem do robotników, gdyż najlepszą gwarancję uspokojenia załogi i podwyższenia wydatności pracy widzieliśmy w tem, aby dla robotników stworzyć należyte i godne człowieka warunki bytu.

W czasie do 1 stycznia 1920 roku wypracowano tedy szczegółowy program robót, uzupełniono personal kopalni siłami wyłącznie polskiemi, przeniesiono zarząd główny z Wiednia do Krakowa, tak, iż z dniem 1-go stycznia 1920 roku rozpoczęła się właściwa praca produkcyjna i organizacyjna.

Remont.

Pierwszym przedmiotem naszej troski był remont kopalń »Piłsudski« i Kościuszko«. Remont ten nie mógł być czysto mechanicznym powrotem do stanu przedwojennego.

Równocześnie trzeba było bowiem dla obniżenia kosztów produkcji obydwie kopalnie zmodernizować i zmechanizować. Dla każdego człowieka, patrzącego nieco dalej, było bowiem jasnem, że wchodzimy w epokę rosnącej robocizny i skrócenia czasu pracy i że kopalnie nasze o ile chcą prosperować i żyć, będą musiały iść śladami kopalń zachodnich, nadreńskich, belgijskich, francuskich. Tam zastąpiono wysiłek ludzki środkami mechanicznemi, dano robotnikowi do ręki najdoskonalsze narzędzia, zracjonalizowano sam akt pracy i podniesiono znakomicie jej sprawność i wydajność i zdołano w trudniejszych, niż nasze przyrodzonych warunkach, obniżyć koszta produkcji i zastosować się do potrzeb nowożytnej polityki społecznej.

Nie podobna tu wyliczać szczegółowo tej nieskończonej ilości najróżnorodniejszych prac i zarządzeń, które wykonano na kopalniach »Piłsudski« i »Kościuszko« tak w podziemiu, jak i na powierzchni, celem ich przebudowy w duchu nowożytnym, celem mechanizacji i elektryfikacji ruchu, celem racjonalizacji pracy, celem oszczędności w materjałach pomocniczych, celem lepszego wyzyskania istniejących zapasów węgla, oraz przygotowania eksploatacji na przyszłość.

Ale może Szan. Panów zajmie kilka cyfr, ilustrujących rozmiar tych robót. Miarą wykonanych prac może być cyfra 93 klm. chodników podziemnych, wykonanych na kopalni »Piłsudski«. Kopalnia »Kościuszko« wykazuje cyfry tego samego rzędu. Nadto pogłębiono, przebudowano i w większej części wycementowano kilka tysięcy metrów przekopu, upadnic, szybów i innych głównych dróg przewozowych, z których każda ma rozmiar dwutorowego tunelu, przerobiono na cięższy profil przeszło 18 klm. torów, zainstalowano przeszło 70 elektrycznych i pneumatycznych wyciągów, zainstalowano kompresory, dające na godzinę 17.000 m^3 powietrza ścieśnionego na 7 atmosfer, położono dla przewodzenia tegoż ścieśnionego powietrza przeszło 34 klm. rurociągu, usunięto konie, których pracę wykonuje obecnie w podziemiu 21 lokomotyw benzynowych, zainstalowano 210 wiertarek elektrycznych i pneumatycznych oraz 23 wrębiarek (jedną 60-konną ustawi się w najbliższym czasie)

zbudowano podziemną elektryczną stację pompową o sile około 3000 koni mechan. i cały szereg różnych innych robót równej wielkości, nie licząc mnóstwa mniejszych, w co wszystko tutaj nie mogę wchodzić, nie chcąc Panów tem nużyć.

Odwodnienie.

Ubezpieczenie kopalni przed zalewem, było stałym przedmiotem naszej troski.

Jaworzno ma dopływ wody około 20 m^3 na minutę, co daję 11,000.000 m^3 na rok (tyle co wodociąg krakowski). Przed rokiem 1920 posiadała kopalnia dwa agregaty pompowe, każdy na 20 m^3, co stanowiło 100 % rezerwę. Doszedłszy na podstawie studjów geologicznych do pewnych danych o możebności nagłego wielkiego przypływu wody, poszliśmy dalej i zainstowaliśmy dwa nowe agregaty pompowe, każdy o sile około 3000 koni, mogące pompować z poziomu 220 m. po 20 m^3 wody na minutę. Mamy więc 4-krotną rezerwę pompową. Przezorność ta nie okazała się zbyteczną. W roku 1925 istotnie woda poczęła przez pewien czas nagle napływać w znacznie zwiększonej ilości. Gdyby nie nasze rezerwy, moglibyśmy być narażeni na dotkliwe szkody.

Podsadzka.

W okresie nabycia kopalń eksploatacja odbywała się w ten sposób, że przestrzeniom pustym, pozostałym po wydobyciu węgla, pozwolono się zawalać.

System ten, pozornie tani, miał atoli dwie bardzo poważne strony ujemne. Po pierwsze musiano ze względów technicznych pozostawiać w pokładzie znaczne ilości węgla, dochodzące do 30, 40, a nawet 50 procent, co skracało systematycznie żywot kopalni, a następnie te zawalone przestrzenie były stałem źródłem pożarów, które kopalni wyrządzały nietylko wielkie szkody materjalne, ale mieściły w sobie możebność niebezpieczeństwa dla życia ludzkiego i w każdym razie wywoływały wielkie przeszkody ruchowe.

Wskutek tego zdecydowaliśmy się wprowadzić za przykładem niektórych kopalń górnośląskich, płynną podsadzkę, polegającą na tem, że piasek pomieszany z wodą wprowadza się do kopalni i zamula nim próżne przestrzenie albo w zupełności, albo też strefami, to zn. rodzajami ścian z wyschłego i z czasem kamieniejącego namułu piaskowego.

Dla uruchomienia podsadzki założono własną eksploatację piasku, w której pracują dwa parowe czerpaki, zbudowano kolejkę linową elektryczną, z kopalni piasku na kopalnię węgla, tam wybudowano wielki rezerwoar do mieszania piasku z wodą, a tę płynną masę rozprowadza się potem do kopalni zapomocą rur stalowych o 15 cm.

Rurociąg do rozprowadzania podsadzki ma obecnie 5 klm. długości.

W ostatnim roku spuszczono w ten sposób do kopalni przeszło 10.000 wagonów piasku, oraz kilka tysięcy ton żużli piecowych, które się w tym celu osobnym łamaczem rozdrabnia.

Wyniki gospodarcze podsadzki są bardzo znaczne, aczkolwiek nie dadzą się ująć cyfrowo.

Strata węgla, która wyniosła dawniej jak wspmniaem 30—50 % została zredukowana do 10 %, a nadto podsadzka pozwoliła nam zapanować w zupełności nad pożarami tak, że to niebezpieczeństwo możemy uważać za pokonane.

W roku 1926 nie mieliśmy już zupełnie żadnych znaczniejszych pożarów, a lokalne ognie powstałe wskutek zaparzania się węgla, zdołano zdusić w zarodku zapomocą podsadzki.

Podsadzkę zamierzamy w dalszym ciągu jeszcze rozszerzać w miarę wolnych środków. Jest to bowiem rzecz kosztowna, wymagająca wielkiego nakładu na rurociągi.

Centrala elektryczna.

Poczęła wobec postępującej elektryfikacji kopalni odgrywać coraz ważniejszą rolę. Składa się ona z kotłowni i z właściwej części elektrycznej.

Dla podniesienia sprawności kotłowni zmieniono dawne ruszty częściowo na łańcuchowe, przez co sprawność odnośnych kotłów podniosło z 16·2 kg. na 23·15 kg. na m^2.

Sama centrala elektryczna ma 7.600 kW. mocy. W r. 1920 produkowała elektrownia okrągło 11,000.000 kWg. (t. j. tyle co Kraków). Z tego na własny użytek około 14,000.000 kWg. à 6,000.000 kWg. sprzedajemy sąsiednim przemysłom, oraz osobom prywatnym na cele oświetlenia.

W okresie, o którym mowa, ustawiono kilkadziesiąt motorów elektrycznych różnej siły od 1.500 kW. w dół, do pędzenia różnych nowych instalacji mechan., wyciągów, pomp, wentylatorów itp. i położono przeszło 18 km. kabli podziemnych i powietrznych. W tych przewodach jest kilka linji na napięcie 20.000 Volt. Zainstalowano nadto akumulatornię tak, że nawet w razie przerwy prądu, najważniejsze punkta na kopalni mają zawsze światło.

Dla podniesienia pewności ruchu połączono wszystkie nasze zakłady przewodem okrężnym i wybudowano do fabryki »Azot« przewód powietrzny wysokiego napięcia, którym kopalnia na wypadek gdyby wszystkie własne rezerwy zawiodły, może na obsługę pomp wodnych sprowadzać z »Azotu« siłę 1.200 kW. Na razie służy ten przewód do sprzedaży prądu »Azotowi«, który pobiera teraz rocznie około 5,000.000 kWg.

Elektrownia nasza obsługuje także i miasto Jaworzno, t. j. ulice i domy prywatne. Nasza sieć miejska liczy 12 km. długości, wszystkie urzędnicze i robotnicze domy otrzymały w ostatnim czasie oświetlenie elektryczne. Od roku 1920 zwiększono ilość lamp o 3.200, z tego przypada na domy robotnicze 1.024.

W końcu należałoby wspomnieć, że dla bezpieczeństwa i sprawności ruchu zbudowaliśmy własną instalację telefoniczną złożoną z 126 aparatów na powierzchni i pod ziemią, oraz z 80 km. przewodów.

Dział transportowy.

Węgiel jest materjałem bardzo ciężkim i dlatego też wymaga kwestja transportów na kopalniach szczególnej uwagi.

O reorganizacji i mechanizacji transportów podziemnych już poprzednio wspomniałem. Tutaj chciałbym podać kilka dat, dotyczących powierzchni. Kopalnia rozporządza koleją własną normalno-torową, koleją gór-

nicą z Jaworzna do Szczakowej, z własnym parkiem lokomotyw i wagonów.

Na koleji tej przebudowano wysoki wiadukt i dwa mosty i nadto zbudowano dwa i pół kilometrową bocznicę na kopalnie »Jan Kanty« i »Leopold«.

Zwiększono acz nieznacznie park wagonowy i dokupiono dwie nowe normalno-torowe lokomotywy parowe.

Nasza kolej górnicza obsługuje nietylko kopalnię, ale za odpowiedniemi opłatami i kilka sąsiednich przemysłów.

Posiadanie własnej koleji górniczej jest dla nas rzeczą niezmiernie ważną. Pozwala nam ona na zastosowanie ruchu kolejowego do potrzeb kopalni. Nigdy też nie bylibyśmy w stanie podczas strejku angielskiego wyzyskać konjunktury, gdybyśmy nie mieli do dyspozycji własnej koleji obsługiwanej własnemi lokomotywami i własnym personalem. Wszak były dni, gdzie musiano dziennie na kopalnie dostawić do 1000 wagonów pustych i wywlec z Jaworzna do Szczakowej tyleż wagonów naładowanych.

Dla przyspieszenia ekspedycji naszego węgla ze stacji koleji państwowej Szczakowa i Jaworzno urządziliśmy przy każdej naszej kopalni własne dworce zastawcze, zaopatrzone w parowe, względnie w elektryczne przesuwnice i urzędowe wagi tak, że odstawiamy kolejom państwowym pociągi zupełnie gotowe do dalszej ekspedycji.

Oprócz sieci normalno-torowej, posiadamy jeszcze rozgałęzioną sieć kolejek wąskotorowych, obsługiwanych przez lokomotywy parowe i benzynowe, oraz $4^1/_2$ km kolej wąsko-torową o szerokości toru 1 metra, prowadzącą do naszych kamieniołomów, oraz do naszej przystani na Przemszy, gdzie się ładuje węgiel na Wisłę, oraz obsługującą fabrykę »Azot«.

Na koleji tej przechodzącej przez miejscowości zamieszkałe, kursują lokomotywy bezogniowe, nabijane wysoko-prężną parą.

Ze względu na spław na Wiśle weszliśmy także w bliższe stosunki z Towarzystwem żeglugi parowej na Wiśle pod firmą »Żegluga Polska«, której prowadzimy dział węglowy.

Kolejki wąsko-torowe są dla nas bardzo cennym instrumentem przy sprzedaży węgla przemysłowego.

Dla transportów drogowych zakupiono 5 samochodów ciężarowych, oraz trzy samochody osobowe, co nam pozwoliło zredukować do minimum kosztowne utrzymywanie własnych zaprzęgów.

Nowe kopalnie.

Rosnący popyt za węglem, któremu nie mogły należycie nastarczyć stare, będące w rekonstrukcji kopalnie »Piłsudski« i »Kościuszko« kazał nam oglądnąć się za stworzeniem nowych źródeł produkcji węgla.

Należą tutaj nowo stworzone przez nas kopalnie »Jan Kanty«, »Szczotki« i »Leopold«.

Kopalnia „Jan Kanty".

Jaworzno posiada prócz eksploatowanych obecnie pokładów, jeszcze drugą głębszą grupę pokładów tzw. »niedzieliskich«, zawierających węgiel doskonałej jakości.

Pokłady te znajdują się w tzw. starych kopalniach w dość znacznej głębokości tak, iż by do nich dojść, trzebaby obecne szyby silnie pogłębić, do czego Jaworzno w przyszłości niewątpliwie przystąpi.

Chcąc atoli powiększyć produkcję węgla i zapoznać się bliżej z tą grupą pokładów, przystąpiliśmy w r. 1920 do założenia na nich na tzw. »wychodach« t. zn. w miejscu, gdzie pokłady te ułożone pochyło, wychodzą na powierzchnię ziemi, małej kopalni »Jan Kanty«.

Kopalnia ta założona była pierwotnie jako kopalnia odkrywkowa i wielu panów pamięta ją jeszcze w tem stadjum dzieciństwa. Połączono ją wówczas prowizorycznie zapomocą wąskotorowej kolejki o długości 1·7 km z naszą główną koleją górniczą.

W ciągu lat rozbudowano »Jana Kantego« stosując w bardzo rozległej mierze odrazu mechanizację i elektryfikację tak, że kopalnia ta acz mała, jest urządzona pod względem technicznym bardzo racjonalnie.

Obecnie składa się ona z 2-ch szybów, sortowni i ładowni wraz z wszelkiemi najnowszemi urządzeniami pomocniczemi i tylko wspomnę np. o elektrycznie urządzonej przesuwnicy, lub świeżo sprawionej wadze kolejowej na tzw. amerykańskie 30-tonowe wozy.

Kopalnia ma obecnie sprawność 750 ton, tj. 75 wagonów dziennie.

W sąsiedztwie kopalni »Jan Kanty« wychodzi na powierzchnię pokład »Stanisław«, nieco płytszy od pokładów niedzieliskich.

Gdy pokład ten został przez odwodnienie kopalni »Leopold« obsuszony, poczęto go eksploatować od powierzchni, łącząc tę eksploatację z eksploatacją kopalni »Jan Kanty«.

Pokład »Stanisław« dawał w ostatnich czasach 70 ton dziennie.

„Szczotki".

W maju 1922 r. przystąpiono wobec wielkiego popytu na węgiel i słabej jeszcze produkcji w głównych naszych kopalniach, których remont był wówczas w toku do założenia odkrywkowej kopalni »Szczotki« w gminie Dąbrowa, w której zamierzano pomocniczo odbudować pokłady niedzieliskie o ogólnej grubości przeszło 8 m.

Wszystkie instalacje na »Szczotkach« miały charakter prowizoryczny.

W sierpniu 1925 r. wskutek upadku konjunktury, »Szczotki« zamknięto i zdemontowano.

„Leopold".

Kopalnia »Leopold« została z powodu nadmiernego przypływu wody zamknięta w roku 1873 i służyła od tego czasu za zbiornik, z którego zaopatrywał się wodociąg kopalniany, oraz miejski w Jaworznie. Z początkiem roku 1922 przystąpiono do odwodnienia szybu głównego i 2 szybów pomocniczych do głębokości 105 m. W tym celu założono nowe studnie wodociągowe w Szczakowej, poprowadzono z tamtąd wodociąg do Jaworzna, a po przełożeniu wodociągu poczęto pompować wodę z zalanej od przeszło pół wieku kopalni. Po usunięciu około $3^1/_2$ miljonów metrów kub. wody, obsuszono kopalnię i przystąpiono do przygotowania odbudowy trzech pokładów, a mianowicie »Stanisław«, »Niedzieliska I« i »Niedzieliska II« o ogólnej grubości przeszło 8 m.

Produkcja wynosiła ostatnio około 70 ton dziennie.

W r. 1925 z powodu pogorszenia się warunków zbytu węgla, ruch na kopalni »Leopold« zastanowiono.

Kopalnię utrzymuje się jednak nadal w należytym stanie, gdyż mamy zamiar w właściwym czasie do niej powrócić.

Zakłady pomocnicze.

Do organizmu kopalni należą jeszcze pewne zakłady pomocnicze, które już częścią zastaliśmy, a częścią na nowo stworzyli.

Należy tutaj warsztat mechaniczny wraz z odlewnią, tartak, impregnacja, cegielnia, wyrób kamieni betonowych, kamieniołomy wapienne, łomy dolomitowe.

Każdemu z tych zakładów wypadnie poświęcić chociażby kilka słów.

Warsztat.

Jednym z działów, który został przez nas znacznie zmniejszony, były warsztaty i odlewnia.

Jaworzno posiadało u siebie kompletną małą fabrykę maszyn, zatrudniającą kilkuset ludzi.

Przerachowanie kosztów własnych przekonało nas, iż kopalnia wyjdzie na tem lepiej, jeżeli będzie u siebie wykonywać tylko naprawy bezwzględnie potrzebne do ruchu, zamawiając resztę w fabrykach maszyn i odlewniach.

Warsztaty zredukowano tedy bardzo silnie, pozostawiając tam kilkunastu ludzi zajętych wyłącznie bieżącemi naprawami.

Tartak, impregnacja.

Przy kopalni »Kościuszko« istnieje dwugatrowy tartak, urządzony w granicach własnego zapotrzebowania, który funkcjonuje sprawnie i z dodatnią kalkulacją ruchową. W roku 1922 przy zwiększonem zapotrzebowaniu drzewa kopalnianego i budowlanego zainstalowano własny zakład impregnacyjny (kreozotem), co pozwoliło na osiągnięcie znacznej ekonomji zużycia drzewa.

Gdy jednak kreozot okazał się w pewnych warunkach środkiem nieodpowiednim, i mamy zamiar przejść na impregnację solami mineralnemi, impregnację na razie zastanowiono.

Cegielnia Bolęcin.

Celem zapewnienia sobie własnej produkcji cegły wydzierżawiono w roku 1921 Cegielnię Bolęcin na 15 lat wraz z terenem 4½ ha gliny. Cegielnia została przez nas urządzona na produkcję 1,500.000 sztuk rocznie.

W latach 1923 i 1924 sprawność cegielni była w zupełności wyzyskana. Od połowy roku 1925 cegielnia jest bezczynna z powodu zupełnego zastoju w ruchu budowlanym.

Betony.

Dla oszczędzenia sobie kosztów drzewa, używa się w kopalni tam, gdzie są po temu warunki odbudowy betonowej z odpowiednio uformowanych kamieni betonowych, łączonych starymi linami, co daje nam bardzo silne i trwałe sklepienia. Dla wyrobu tych betonów założyliśmy małą tzw. fabryczkę, a raczej warsztat wyrobu.

Kamieniołomy.

Na szlaku naszej wąsko-torowej kolejki do Przemszy mamy bogate pokłady wapienia i dolomitu.

Zainstalowano tam elektryczny kompresor i 2 wiertarki pneumatyczne.

Kamień budowlany i wapień zużywa się przeważnie na własne potrzeby. Natomiast dolomit będący doskonałym materjałem ogniotrwałym sprzedaje się do hut żelaznych w kraju, oraz w Czechosłowacji.

Wyniki eksploatacji dolomitu są niejednolite i w pewnych okresach musiano walczyć z dużemi trudnościami celno-kolejowemi, oraz z trudnościami zbytu.

Gdy będziemy nieco wolniejsi od innych ważniejszych prac, przeprowadzimy studja, czy i w jaki sposób tę eksploatację należycie rozwinąć.

Ilości są zależne od zapotrzebowania i zbytu.

Rudy.

Po kilkuletnich studjach i pracach przygotowawczych, uruchomiliśmy z dniem 1 stycznia 1927 r. w Szczakowej kopalnię rudy wraz z płuczką. W kopalni tej eksploatuje się na razie wysoko-procentową rudę ołowianą, która się potem w płuczce koncentruje, a wypłukany urobek przesyłamy do huty państwowej w Strzybnicy, celem przetopienia na metal, który in natura odbieramy. Srebro, znajdujące się w ołowiu zabiera bezpośrednio z huty Bank Polski.

Obecna produkcja daje dziennie około 2.000 kg. metalu.

Personal kopalni składa się z inżyniera, 4-ch dozorców i 240 ludzi. Cały ruch jest elektryczny.

Cały zakład uważamy na razie za próbę w większej skali i prowadzimy w dalszym ciągu poszukiwania za ołowianką. Rokują one na przyszłość dobre nadzieje, gdyż złoża ołowianki stają się zwykle coraz bogatsze w miarę jak się posuwamy w głąb.

Jeżeli te przewidywania się spełnią, będzie można przystąpić do rozszerzenia tak kopalni, jak i płuczki. Na razie tylko możemy stwierdzić, że zasoby ołowiu, który posiadamy, nietylko w zupełności pokryją wydatki, ale przyniosą nam jeszcze pewien dochód.

Równocześnie studjujemy sprawę eksploatacji rud cynkowych, które znajdują się w najbliższem sąsiedztwie rudy ołowianej.

Rzecz ta wymaga jeszcze pewnych badań, skoro będzie dojrzałą, wystąpimy przed Szan. Radą z odpowiednimi wnioskami.

Piasek.

Zapotrzebowanie piasku na podsadzkę płynną w sąsiednich kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego spowodowało, że najuboższe pod względem leśnym tereny w posiadłościach Jaworzna stały się poszukiwanymi objektami.

Celem eksploatacji piasku wypuszczono jednej z sąsiednich kopalń w dzierżawę pole piaskowe nad Przemszą, a obecnie Spółka jest w daleko posuniętych pertraktacjach z drugiem Twem górniczem z Zagłębia Dąbrowieckiego o oddanie w eksploatację dalszych terenów.

Badania terenu.

Jednem z pierwszych naszych zadań było przystąpienie do naukowego zbadania całego terenu jaworznickiego, który to dział poprzednio w zupełności był zaniedbany.

Przez systematyczne badania geologiczne, przy których posługiwano się najnowszemi metodami elektromagnetycznemi, oraz przez systematyczne głębokie wiercenia w ciągu ostatnich 6-ciu lat odwierciliśmy łącznie otworów wiertniczych na 3924 m (4 km) udało nam się uzyskać dokładny obraz budowy tektonicznej naszych terenów węglowych, pokrywających powierzchnię około 100 km^2 oraz pogląd na bogactwa mineralne, ukryte w łonie ziemi na tym obszarze. Koszta łożone na te badania okazały się nadzwyczaj płodne.

Na tej zasadzie prowadzimy obecnie naszą eksploatację węgla i to będzie także podstawą przyszłej rozbudowy kopalni.

Poznanie terenu umożliwiło nam np. wydobywanie węgla z pewnych rewirów, o których poprzednio przypuszczano, iż węgla w ogólności nie posiadają.

Tak samo założenie kopalni »Jan Kanty« i odwodnienie »Leopolda« oparło się na wynikach dokładnego poznania geologicznej struktury.

Badanie terenów pozwoliło nam także zorjentować się w stosunkach wód podziemnych w Jaworznie, a doświadczenia z roku 1925 dały nam dowód, jak te wiadomości są cenne pod względem praktycznym.

Studja geologiczne doprowadziły nas do odszukania pokładów ołowianki i galmanu i założenia kopalni rud, z którą łączymy bardzo wielkie nadzieje, a której szczegóły osobno w dalszym ciągu Panom podam.

Wydajność — Koszta własne.

Ostatecznym celem, do którego zdążały te wszystkie nasze wysiłki i inwestycje, było obniżenie kosztów własnych.

Jeżeli dla kopalń śląskich i dąbrowieckich sprawa kosztów własnych jest kwestją rentowności i dochodów, to dla nas jest ona kwestją bytu.

Nie mówiąc już o rozmaitych restrykcjach i ograniczeniu w wolności działania, które na nas nakłada komunalny charakter naszego przedsiębiorstwa, stojącego pośrednio pod kontrolą publiczną rad miejskich, niepodobna nie widzieć, że Zagłębia tamte uzyskują za swój z natury lepszy węgiel cenę o 25-30% wyższą, aniżeli Jaworzno, że jesteśmy więc z góry pod względem rentowności przez nie zdystansowani.

Jaworzno musi więc, chcąc z tamtemi kopalniami konkurować, produkować bardzo tanio. Otóż obniżenie kosztów własnych jest kwestją trudną i bardzo skomplikowaną, której traktowanie wymaga wielkiego doświadczenia i rozwagi. Naogół bowiem są koszta własne zależne od tonażu, czyli od ilości wydobytego węgla. Część kosztów kopalnianych bowiem, jak: amortyzacja, kierownictwo techniczne, administracja, koszta pompowania wody, pewne działy służby technicznej itd. są stałe bez względu na ilość wydobytego węgla. Im więcej węgla się wydobywa, tem mniejsza kwota tych kosztów przypada na 1 tonę. Aby jednak produkować dużo, trzeba być odpowiednio urządzonym i mieć zbyt na całą produkcję.

Okresy małego zbytu, spowodowanego słabym pulsem życia gospodarczego w państwie, oznaczają dla kopalni zasadniczo wysokie koszta własne.

Zachodzi tutaj pewnego rodzaju błędne koło, gdyż jeżeli się ma sprzedawać dużo, musi się produkować tanio, produkować tanio można tylko wtenczas, jeżeli się sprzedaje dużo.

Gdy zbyt węgla jest zaś niestały i ulega zmianom, musi kopalnia pod względem technicznym i administracyjnym być urządzona elastycznie, aby się mogła szybko i sprawnie dostosować do warunków zbytu. Proszę sobie wyobrazić co to znaczy, jeżeli w tak skomplikowanym organiźnie technicznym trzeba w pewnym miesiącu wydobyć 50% lub 100% więcej niż w poprzednim, by znów za parę tygodni zejść do innego poziomu.

Na koszta własne wpływa w pierwszej linji wysokość robocizny, która stanowi 50-60% kosztów własnych. Gdy Jaworzno przestrzega ściśle tak stawek płac, ustalanych drogą umów z organizacjami robotniczemi na całą Polskę, jakoteż 46-godzinnego tygodnia pracy, można koszt robocizny przypadający na 1 tonę obniżyć tylko przez mechanizację procesu produkcji. Ku temu celowi zdążały też wszystkie nasze inwestycje i nasze prace organizacyjne. Podwyższenie wydajności odbywa się bardzo powoli w miarę rosnącej mechanizacji, w miarę doskonalącej się organizacji, oraz w miarę tego, jak pod wpływem czasu i ogólnego uspokojenia poczęły znikać pomiędzy załogą pewne ujemne wpływy psychiczne wojny i inflacji.

Przy takim systemie, jaki zastosowano w Jaworznie, jest interes robotnika identyczny z interesem kopalni, gdyż z wzrostem wydajności rosną proporcjonalnie zarobki robotnicze. Nie bylibyśmy też nigdy uzyskali podobnych wyników, gdyby się robotnicy nie byli przekonali, że mechanizacja procesu produkcji leży w ich własnym interesie.

Zarobki robotnicze zależą od okoliczności, niestety zupełnie od nas niezależnych, tzn. od zbytu.

Jeżeli robotnik tak, jak to miało miejsce w 1-szem półroczu 1926, oraz w roku 1925, wskutek braku zamówień musiał świętować 2 lub 3 dni w tygodniu, wówczas nie pomoże mu ani wyższa wydatność pracy, ani wyższa stawka jednostkowa. W tym czasie już nie niedostatek, ale nędza była gościem u górników. I tutaj interes naszej kopalni idzie równolegle z interesem robotnika, a robotnicy nasi dali dowód zrozumienia tego stanu rzeczy, pomagając nam częścią bezpośrednio, częścią pośrednio przez swych posłów do zwiększenia pewnych dostaw w tym wypadku, gdy przez nieżyczliwość pewnych czynników byliśmy pokrzywdzeni w naszych prawach do dostawy. Tą doniosłością tonażu tłumaczy się także fakt zaciętości, z jaką kopalnie zmechanizowane i intenzywnie prowadzone muszą walczyć o jaknajwiększy zbyt i o eksport, choćby po niskich cenach.

Całą doniosłość tonażu na wysokość kosztów własnych i na zarobki robotnicze uwidocznił dopiero strejk angielski. W owym czasie, gdy można było wszystkie urządzenia mechaniczne wyzyskać w całej ich sprawności, dochodziły zarobki górnicze do 20 zł dziennie. Fakta, że górnik otrzymywał miesięcznie 600 zł nie były zupełnie odosobnione.

Musimy zresztą wspomnieć, że górnicy, którzy przebywali bez szemrania ciężkie czasy roku 1925, nie zmarnowali tak, jak to dawniej bywało, zwiększonych zarobków na zbytki i trunki, ale użyli ich przeważnie na zaopatrzenie się w odzież, bieliznę, obuwie i sprzęty.

Równocześnie szły starania o podniesienie wydajności pracy biurowej. Przez odpowiednie zarządzenia organizacyjne doszliśmy do tego, iż w tymże czasie, ta

sama praca wykonywana jest przez ciało urzędnicze o 1/3 mniejsze.

Drugim ważnym czynnikiem kosztów produkcji są materjały.

I na tem polu osiągnięto bardzo pokaźne wyniki przez odpowiednie zarządzenia, instrukcje, kontrolę i odpowiednio wypracowane metody użycia materjałów.

Tak samo uzyskano znaczne oszczędności w węglu na własne potrzeby, częścią przez naprawę rusztów i technikę palenia, częścią przez użycie pary odlotowej na cele ogrzewania w miejscu pary świeżej, a częścią przez to, że pod kotły używamy tzw. przerosty, które poprzednio wyrzucano na zwał.

Na punkcie mechanizacji i oszczędności materjałów nie uważamy nasze wysiłki jeszcze za ukończone i będziemy dalej w tym kierunku pracować. Nie możemy nigdy zapominać bowiem o tem, że wydatności niektórych konkurujących z nami kopalń górnośląskich są znacznie wyższe.

Ostatecznym celem całego tego wielkiego aparatu technicznego jest produkcja węgla.

Przed wojną rok 1913 był rokiem rekordowym, gdyż wyprodukowano w nim 731.204 ton.

W roku 1919, w chwili, gdyśmy kopalnie objęli, spadła produkcja do 491.089 ton.

Następujące cyfry wykażą, jak produkcja pod administracją nowego zarządu z roku na rok wzrastała:

W roku	1920	545.000 ton
„	1921	671.000 „
„	1922	823.000 „
„	1923	899.000 „
„	1924	800.000 „

W drugiem półroczu tego roku rozpoczyna się wielkie gospodarcze przesilenie w Polsce.

W roku	1925	635.000 ton
„	1926	978.000 „
„	1927	923.000 „

jest to najwyższa cyfra, jaką Jaworzno w ciągu swego przeszło 100-letniego istnienia wogóle wykazało.

W r. 1919, gdyśmy kopalnie obejmowali, oznaczała rekord dziennego wydobycia cyfra 1800 ton.

W r. 1926 były dni, w których wydobycie wynosiło 7.500 ton, a więc cztery razy więcej.

Dział handlowy.

Całą produkcję sprzedaje się we własnym zarządzie, w którym to celu zorganizowaliśmy osobny dział handlowy.

Posiadając własne place w Krakowie, mamy tutaj bezpośrednio od nas zależnych grosistów, którzy znowu zaopatrują drobnych handlarzy i większych konsumentów miejscowych.

Nadto zaopatrujemy we węgiel miejskie składy opału w Krakowie i we Lwowie, przyczyniając się w ten sposób do zaopatrywania ludności w węgiel po oryginalnych cenach kopalnianych. — W czasach srożącej się lichwy węglowej, były owe miejskie składy doskonale działającym regulatorem cen tak, iż Kraków i Lwów były w czasach głodu węglowego miastami najtańszego węgla.

Instytucjom państwowym, kolejom, wojsku dostarcza się węgiel bezpośrednio. — Celem sprzedaży węgla drogą wodną weszliśmy w bliższy kontakt ze Spółką „Żegluga Polska", prowadzącą żeglugę parową na Wiśle, oraz organizacjami flisaków, tak, iż węgiel nasz dochodzi drogą wodną przez Przemszę i Wisłę mniej więcej aż do ujścia Sanu.

Dział handlowy przedstawia wielkie trudności, gdyż wskutek inflacji, następnie wskutek kryzysu przemysłowego w roku 1925 prawie wszyscy handlarze węgla potracili majątki i obecnie nie przedstawiają żadnych gwarancyj osobistych. — Gdy zaś nie są w stanie swojej klienteli udzielać kredytu i nie mogą go sami otrzymać w bankach, musi kopalnia wziąć na swoje barki całą służbę kredytową. — Z drugiej strony bez długiego kredytu, węgla obecnie sprzedawać nie można.

Stosunki te wskutek istnienia konwencji nieco się polepszyły, ale pozostawiają jednakże bardzo wiele do życzenia.

Własność nieruchoma.

Jaworzno posiada bardzo poważną własność nieruchomą.

W skład jej wchodzą domeny (lasy, łąki, stawy

o powierzchni	5.883 Ha
różne grunta budowlane i orne	468 „
i grunta kolejowe	24 „
Razem .	6.375 Ha

Nadto posiadamy w Krakowie przy ul. Pawiej oraz obok dworca towarowego place o łącznej powierzchni 15.760 m^2.

W Jaworznie posiadamy różnych domów mieszkalnych urzędniczych i robotniczych 241, domów mieszkalnych wynajętych obcym, lub zajętych przez instytucje publiczne 19 i stokilkadziesiąt różnych budynków zakładowych i gospodarczych. — Następnie kilka domów w Szczakowej i okolicznych gminach.

W administracji trzymamy się zasad konserwatywnych, starając się o ile możności nietylko nie uszczuplać, ale powiększyć nasz stan posiadania.

Lasy.

Domena leśna Jaworzna obejmuje ogółem 5.883 ha. Są to w części północnej grunta zupełnie piaszczyste, pokryte skarłowaciałą sosną. — Część południowa z podkładem piaszczystym i torfowym lepiej się przedstawia.

Przyrost drzewa jest naogół bardzo słaby 1.3 — 1.6 m^3 na hektar z powodu serwitutów grabienia ściółki, przez które grunt systematycznie się wyjaławia. — Domena została ze względu na reformę rolną włączona w r. 1924 w pola górnicze.

Lasy przedstawiały po wojnie obraz wielkiego zniszczenia z powodu wojennej rabunkowej gospodarki. — Następnie zaś sąsiedni włościanie skorzystali z długiej, bo przeszło 100-kilkanaście kilometrowej granicy, aby się w nasze posiadanie wcisnąć względnie w orać.

Najpierw uregulowano stosunki graniczne zapomocą odpowiednich pomiarów, położenia kamieni granicznych i przeprowadzenia całego szeregu ugód względnie procesów z sąsiadami.

Następnie zatrzymując dawny, pochodzący z r. 1892 plan 80-letniego wyrębu, staraliśmy się uporządkować gospodarkę leśną, prowadząc intenzywnie zalesienie wyrębow i przeznaczając celem zaszanowania lasu, do cię-

cia tylko drzewo absolutnie do tego dojrzałe, a jeszcze obecnie wybiera się z lasu około 2.000—3.000 m^3 drzewa mniej, niżby las dać powinien. — Dobroczynne skutki tej konserwatywnej gospodarki leśnej okażą się dopiero w następujących latach. — Obecnie dają nam lasy rocznie 10.000—11.000 m^3 drzewa, z czego przypada 40% na kopalniaki, reszta na drzewo użytkowe, oraz opałowe.

Lasy nasze położone w okolicy ludnej, silnie uprzemysłowionej, pełnej dymu, na jałowej z natury, a serwitutami jeszcze bardziej wyjałowionej glebie, mają bardzo trudne warunki rozwoju. — Wymagają też bardzo starannej pieczy, ze względu na ciągłe kradzieże drzewa, w następstwie których przez nieuwagę są zapuszczane pożary, co wszystko podraża i utrudnia administrację.

Administracja jest podzielona na nadleśnictwo i 5 rewirów z 23 gajowymi.

Z domeny mamy jeszcze drobne pożytki przez sprzedaż trawy z łąk, których posiadamy 155 ha. — Sprzedaje się ją na pniu drobnym posiadaczom gruntów, zwłaszcza górnikom, którzy mają własne małe gospodarstwa.

Urządzenia społeczne.

Osobno musimy zająć uwagę Panów naszemi urządzeniami społecznemi, którym poświęciliśmy wiele czasu, pracy i funduszów.

Powodował nami tutaj w pierwszej linji charakter komunalny kopalń, których działalność nie jest powodowana chęcią zysku, ale przedewszystkiem obowiązkiem służenia publicznemu dobru. — Następnie i ustawodawstwo socjalne i własne odczucie potrzeb społecznych, spowodowały nas, żeśmy wstąpili nie bacząc na koszta i nakład czasu na tę drogę, która była dla nas tem trudniejszą, żeśmy się nie chcieli ograniczyć do wygodnego wydawania pieniędzy, ale wzięli także na siebie odpowiedzialność za dopięcie pewnych celów.— Niektóre z naszych zarządzeń nie mają nawet charakteru opieki społecznej lub charytatywnej, ale poprostu ogólne podniesienie poziomu kultury, co uważamy jednak za cel bardzo ważny. — Robotnik bez wewnętrznej kultury, jest na dłuższą metę zawsze złym dla przedsiębiorstwa współpracownikiem.

W zrozumieniu wspólności i prawie identyczności interesu kopalni, tak, jak my je pojmujemy, oraz interesu załogi, trzymaliśmy się zasady, że im lepiej powodzi się przedsiębiorstwu, tem lepsze powinno być położenie załogi, a naodwrót kopalnia w zadowolonym i materjalnie dobrze sytuowanym robotniku znajduje najlepszego współpracownika i sprzymierzeńca.

Powodując się tymi względami nawet w najcięższych chwilach nie uszczuplaliśmy w niczem świadczeń społecznych, przeciwnie staraliśmy się je powiększać o ile tego zachodziła potrzeba, powodując się przytem w wypadkach nadzwyczajnych np. w pomocy na wychowanie dzieci, w wypadkach choroby lub śmierci w rodzinie, poprostu uczuciem zwykłego ludzkiego współczucia i chęci ulżenia ludziom, których los ciężej dotknął.

Możemy też nie bez pewnego zadowolenia wskazać na nas, że pomiędzy nami a załogą panują stosunki jak najlepsze, że nasze zarządzenia personalne znajdują zrozumienie u załogi, z którą utrzymujemy stale kontakt przez organizacje i mężów zaufania, i żeśmy od lat przeszło 2 nie mieli na kopalni ani żadnych zatargów z robotnikami, ani żadnego strejku.

Domy robotnicze i urzędnicze.

W zrozumieniu jak doniosłą rolę w życiu rodzinnem i społecznem każdego człowieka odgrywa wygodnie i należycie urządzone mieszkanie, poświęcił Komitet wiele uwagi i kosztów kwestji domów robotniczych i urzędniczych.

Zastaliśmy mianowicie 203 domów urzędniczych i robotniczych. — Dobudowano nowych domów 38, z tego urzędniczych 10, robotniczych 28. Nadto zbudowano rozmaitych budynków zakładowych i gospodarczych 27, wkońcu przebudowano i powiększono domów urzędniczych 9, robotniczych i dla służby leśnej 25, jak niemniej przebudowano i podwyższono budynek dyrekcyjny. Razem mieszka w naszych domach 116 rodzin urzędniczych, oraz 576 rodzin robotników i dozorców.

Koszta konserwacji i remontu tych domów pokrywa kopalnia.

Wkońcu przebudowano dawny hotel, gdzie urządzono na I-szem piętrze kasyno dla urzędników, oraz zbudowano na potrzeby życia towarzyskiego i społecznego dla robotników dom ludowy ze salą zebrań, ze sceną, konsumem etc.

W danej kolonji robotniczej naprawiono zniszczenia wojenne w przeszło 200 domach robotniczych i urzędniczych, wstawiając podłogi, drzwi, okna, piece, zaopatrując je w urządzenia sanitarne, budynki gospodarcze i stajenki. — Około domów robotniczych popieramy urządzenia ogródków, w którym to celu rozdano kilka tysięcy szczepów owocowych.

Ze względu na nie zawsze dobre stosunki sąsiedzkie pomiędzy rodzinami robotniczemi, odgrodzono poszczególne domy od siebie płotami, których razem postawiono przeszło 12 klm.

Oprócz tego kopalnia popierała ruch pomiędzy robotnikami, mający na celu budowanie własnych domów.

Pomoc kopalni objawiała się w udzielaniu kredytów materjałowych, a czasem pieniężnych, spłacalnych w 5-ciu do 10-ciu latach.

Akcja ta wydała rezultaty nad wyraz dodatnie.— Posiadanie bowiem własnego domu wpływa w dużej mierze na podniesienie moralne i materjalne odnośnego górnika, jakoteż na poczucie własnej godności i współżycie rodzinne.

Przy pomocy tego kredytu kopalni, wykonano 207 nowych domów wraz z budynkami gospodarczemi.—Dla domów w ten sposób budowanych wykonano instalacje elektryczne w 400 mieszkaniach.

Wiele rodzin górniczych, osiadłych oddawna w Jaworznie i pracujących z ojca na syna w kopalni, posiada swoje własne domy. — Tym rodzinom poszło się znowu na rękę, dając im środki na remont powojenny, względnie przebudowanie i rozszerzenie domów. — Z tej pomocy skorzystało 253 domów.

W roku 1925 z powodu załamania się złotego i zupełnej zmiany stosunków, musiano akcję budowlaną wstrzymać. — Naogół atoli powiedzieć można, że przy obecnym stanie załogi, stosunki mieszkaniowe w Jaworznie przedstawiają się lepiej, aniżeli na jakiejkolwiek kopalni.

Kościół.

Licząc się z religijnemi uczuciami i wielką pobożnością załogi robotniczej, kościół tak w Jaworznie jak i w sąsiedniej gminie Ciężkowice otaczano zawsze stałą opieką i darzono pomocą materjalną.

W Jaworznie odnowiono fasadę kościoła i wieżę kościelną, sprawiono nowy dzwon i organy, wprowadzono oświetlenie elektryczne kościoła.—Także kościół parafjalny w Ciężkowicach, gdzie mieszka bardzo wielu naszych górników, cieszył się naszą stałą opieką.

Sprawy wychowawcze.

Osobny dział opieki społecznej stanowią sprawy wychowawcze. W Jaworznie istnieje ochrona dzienna dla dzieci w wieku od 3—6 lat, które pozostawione bez opieki przez rodziców udających się do pracy, cierpiały moralnie i fizycznie.

Tę opiekę przedszkolną, wspólną dla dzieci urzędniczych i robotniczych, do czego przywiązujemy wielką wagę, prowadzi ochronka, w której dzieci spędzają czas od 8—3, zatrudniane na sposób freblowski, otrzymując kosztem kopalni posiłek południowy. Ochronkę prowadzi 5 ukwalifikowanych sił, opłacanych przez Kopalnię. Frekwencja stale się zwiększa. Obecnie uczęszcza do ochronki 330 dzieci.

Celom wychowania szkolnego służy 9 szkół powszechnych, do których uczęszcza przeszło 3000 dzieci. Szkoły te mieszczą się częściowo w budynkach kopalnianych.

Celem umożliwienia dzieciom starszym pobierania nauki średniej, kursuje codziennie pomiędzy Jaworznem, a Chrzanowem, gdzie się znajduje gimnazjum, omnibus kopalniany, który kilkanaście dzieci odwozi do szkoły.

Ze względów wychowawczych popieramy także ruch harcerski, dając drużynom harcerskim lokal, światło, opał i popierając przez dawanie im robót introligatorskich, ich warsztaty.

Dla sierót, pozbawionych ojca i matki, istnieje schronisko na 20-ścia miejsc dla chłopców i dziewcząt wspólnie. Schronisko to zastępuje tym sierotom w zupełności wychowanie domowe, daje im mieszkanie, odzież, żywność i opiekę, czuwa nad tem, aby dzieci pobierały naukę szkolną i zawodową. Schronisko wypuszcza swoich wychowanków dopiero w wieku 15 do 16 lat, gdy już są zdolne do samodzielnego życia. Wychowankowie przedstawiają materjał ze wszech miar dodatni.

Konsum i piekarnia.

Konsum i piekarnia były prowadzone z początku przez Zarząd kopalni, jako ośrodek do zaopatrywania załogi w tanie towary dobrej jakości i jako obrona przed wyzyskiem i lichwą towarową.

Z biegiem czasu konsum i piekarnia straciły charakter jedynego źródła zaopatrywania ludności, gdyż w Jaworznie poczęły powracać do stanu przedwojennego sklepy i piekarnie prywatne. Nadto powstał konsum robotniczy.

Konsum kopalniany prowadzony jest obecnie tylko w rozmiarach takich, aby wpływał regulująco na ceny i mógł ze skutkiem przeciwdziałać lokalnym podwyżkom, zwłaszcza, że poprzednia działalność konsumu kopalnianego pozostawała w ścisłym związku z polityką regulowania cen węgla przez Państwo i opłat na wyżywienie górników.

Sam fakt istnienia konsumu i piekarni kopalnianej wywiera bardzo dodatni skutek na ułożenie się cen u kupców i piekarzy.

Obecnie przy zmniejszonym ruchu wypieka się w konsumie rocznie około 175.000 kg chleba i 150.000 sztuk białego pieczywa.

Do zadań konsumu należy także zaopatrywanie robotników w ziemniaki na zimę, które kupujemy w większej ilości za gotówkę, zezwalając robotnikom na spłaty ratalne.

Konsum i piekarnia prowadzone są naturalnie bez zysku.

Opieka nad chorymi.

Dla chorych istnieje ambulatorjum oraz szpital, którego rozmiar rozszerzono z 15 łóżek w roku 1920 na 33 łóżek.

W roku 1926 przeprowadzono remont całego budynku, a w szczególności działu chirurgicznego.

Szpital jest prowadzony pod kierownictwem lekarza. Zatrudnia przełożoną, dwie doskonale wyćwiczone pielęgniarki i 5 osób służby. Sam stosunek personalu do ilości chorych świadczy, iż chorzy mają tam bardzo staranną opiekę i dobre wyżywienie.

W szpitalu prowadzi się także oddział ginekologiczny i zakaźny, który już oddał wielkie usługi, zwłaszcza przy chorobach dzieci.

Szpitalik, choć mały, jest wszechstronnie i wzorowo urządzony.

Działalność charytatywna.

Podobny charakter filantropji jak sierociniec, ma przytulisko dla starców i staruszek, pozbawionych rodzin, w którym przebywa obecnie 15 osób.

Mieszkańcy schroniska otrzymują oprócz wszystkiego, co im do życia potrzebne, bardzo staranną opiekę osobistą i dostają nawet pewne zasiłki pieniężne na drobne potrzeby życiowe.

Ponieważ ubezpieczenie w Zakładzie pensyjnym we Lwowie nie daje należytego zabezpieczenia ani funkcjonarjuszom, pracującym w naszych zakładach, ani też w razie ich śmierci wdowom i sierotom, wypłaca kopalnia dobrowolnie pensje z łaski spensjonowanym urzędnikom, dozorcom i wdowom po urzędnikach i dozorcach oraz sierotom po tychże.

Pensje z łaski utrzymywały się stale na jednakowym mniejwięcej poziomie, a wynosiły w roku 1925 zł. 27.587 — w r. 1926 zł. 25.077.

Stałe pensje wypłacano 38 osobom, emerytom, wdowom i sierotom po urzędnikach i dozorcach. Prócz tego udziela się zapomóg w pieniądzach i w węglu w wypadkach szczególnej potrzeby, jak niemniej węgiel deputatowy dla inwalidów kopalnianych w ilości przeszło 1.000 ton rocznie.

Bezrobotni.

Kryzys przemysłowy r. 1925 stworzył w Jaworznie około 900 bezrobotnych, co razem z rodzinami przedstawia grupę około 4.000 osób.

Aby zaradzić najskrajniejszej nędzy i zapobiedz tym aktom rozpaczy, które rodzi głód i nędza, przystąpił Komitet wówczas do akcji zapomogowej, polegającej na rozdawnictwie żywności i węgla.

D a r y.

W miarę tego jak finansowa sytuacja Spółki na to pozwolała, każda godna poparcia akcja humanitarna miejscowa, znajdowała pomoc Spółki i udzielano zasiłków rozmaitym instytucjom, kierując się atoli przeważnie względem na popieranie instytucyj, zajmujących się opieką nad młodzieżą, a więc zakładom sierót, bursom i zakładom wychowawczym.

Dla ubogiej ludności miasta Krakowa i Lwowa przeznacza się corocznie 1.000 ton bezpłatnego węgla.

Sprawy towarzysko-społeczne.

Celem stworzenia centrum dla ruchu towarzyskiego i społecznego i odciągnięcia robotników od szynków zbudowano w roku 1923 wielki dom ludowy z salą na zebrania, ze sceną, czytelnią, konsumem etc. i założono orkiestrę górniczą.

Dla urzędników i dozorców istnieją kasyna, gdzie urzędnicy znajdują sposobność osobistego zetknięcia się.

Kasyno urzędnicze stało się także punktem skupienia dla całej inteligencji miejskiej w Jaworznie.

Na zakończenie sprawozdania chciałbym Panom przedstawić, jak się pod względem finansowym przedstawia wynik różnorodnych usiłowań.

Spółka akcyjna została ukonstytuowaną z kapitałem akcyjnym Mkp. 40,000.000·— podzielonych na 80.000 sztuk akcyj po Mkp. 500·— im. wart. każda. Wskutek postępującej dewaluacji marki polskiej podwyższano potem dwukrotnie kapitał akcyjny, a mianowicie zapomocą:

II. emisji, obejmującej Mkp. 40,000.000·— oraz
III. emisji, obejmującej Mkp. 320,000.000

tak, że w rezultacie kapitał akcyjny wynosił z końcem r. 1923 Mkp. 400,000.000·— podzielonych na 800.000 sztuk akcyj po Mkp. 500·— nom. wart.

Na skutek znanego rozp. Prez. Rzczpl. o ustaleniu bilansów złotowych, został sporządzony z dniem 1 stycznia 1924 r. bilans otwarcia, opiewający na złote, w którym przeniesiono na kapitał akcyjny kwotę zł. 20,000.000. podzielonych na 800.000 akcyj wart. nom. po zł. 25, a kwotę zł. 8,587.561 na rezerwy. Gdy ilość nowych akcyj złotowych była taka sama, jak ilość dawnych akcyj markowych, nastąpiła wymiana w ten sposób, iż akcjonarjusze za każdą dawną akcję markową na Mkp. 500 otrzymali nową akcję złotową na zł. 25 im. wart.

Wpływy z Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla były w pierwszych latach skonsumowane wielkimi wydatkami remontu powojennego, oraz późniejszemi wydatkami organizacyjnymi.

Za rok 1926 była dzięki strejkowi angielskiemu wypłaconą dywidenda.

Pod względem gestji finansowej trzymaliśmy się zasady, że przedsiębiorstwo komunalne, prowadzone pod kątem widzenia nietyle zyskowości, jak dobra publicznego, nie może popaść w zależność pieniężną od jakiegokolwiekbądź czynnika postronnego. Pierwszym warunkiem do tego jest, aby posługiwać się o ile można własnemi środkami i utrzymywać stale Spółkę w stanie zupełnej płynności.

Szczegóły gospodarki znachodzą się w tegorocznym bilansie opublikowanym drukiem.

Rada zawiadowcza starała się niejednokrotnie w bardzo trudnych warunkach, wynikłych z ogólnego biegu gospodarczych stosunków w Polsce, wedle sił i możności, wywiązać się z włożonych na nią obowiązków. Proszę o przyjęcie do wiadomości tego sprawozdania.

(Oklaski).

Porządek dzienny.

Rm. Dr. R o s e n z w e i g wnosi, aby referat wiceprezydenta m. S a r e g o wydrukowano a tymczasem by odroczono dyskusję do czasu wydrukowania tegoż sprawozdania i sprawozdania kasowego.

Wiceprez. inż. S a r e wyjaśnia, że sprawozdanie to będzie szczegółowo wydrukowane w Dzienniku rozporządzeń miasta Krakowa.

Co zaś do sprawozdania kasowego wyjaśnia, że po każdorazowem rocznem walnem zebraniu, drukuje się bilans co podaje się w kilku dziennikach do publicznej wiadomości.

Wybory delegatów Rady miejskiej do Rady nadzorczej Jaworznickich komunalnych kopalni węgla.

Prezydent m. inż. R o l l e przedstawia następującą propozycję na delegatów Rady miejskiej do Rady nadzorczej jaworznickich komunalnych kopalni węgla po porozumieniu się z poszczególnymi klubami Rady miejskiej.

Prezyd. m. inż. K a r o l R o l l e
Wiceprezyd. m. inż. J ó z e f S a r e
Radcy miejscy: Dr. E m i l B o b r o w s k i, inż. W ł a d y s ł a w T u r s k i, J a n P u c h a ł k a.

U c h w a l o n o.

Sprawozdanie z działalności teatru miejskiego im. J. Słowackiego w sezonie 1926/1927.

Imieniem komisji teatralnej rm. Dr. L a n g składa następujące sprawozdanie:

Ostatni raz Rada miejska zajmowała się teatrem na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1927 r.

Rada miejska uznała wówczas potrzebę stałej dopłaty do prowadzenia teatru z zastrzeżeniem jednak, by te świadczenia nie przekraczały granic budżetem określonych, a to 30.000 zł. miesięcznie.

Obecne sprawozdanie obejmuje ostatni sezon od 1 września 1926 do 31 sierpnia 1927, przyczem zaraz na wstępie należy stwierdzić, że teatr nie przekroczył kredytów przyznanych mu przez Radę miejską.

Sprawozdanie dotyczy działalności artystycznej teatru i jego sprawności gospodarczej.

I tak w ubiegłym sezonie teatr dał 340 przedstawień, w czem popołudniowych 61, szkolnych 19. Przedstawień sztuk autorów polskich było 108. Najcelniejszym utworem sezonu, a zarazem największym wysiłkiem artystycznym Dyrekcji było wystawienie »Akropolis« Wyspiańskiego.

Sztuka ta po raz pierwszy w Polsce grana w ca-

łości na krakowskiej scenie, poza swą atrakcją literacką i reżyserską, okazała się nadto dobrą finansowo tak, że można ją było grać największą liczbę, bo 22 razy.

Po niej 17 razy grano »Księcia Niezłomnego« ze świetną rolą tytułową dyrektora Nowakowskiego.

Reszta utworów polskiego repertuaru, nie dosięgła większej liczby przedstawień jak np. »Lato« Rittnera, »Wolne miasto« Krumłowskiego, »Uśmiech losu« Perzyńskiego, »Rakoczy« Orkana, »Pastorałka« Szillera, »Kochanek Sibilli« Pawlikowskiego, »Legenda św. Franciszka« Kotarby i inne.

Sezon zakończono drugim wielkim wysiłkiem i pełnym sukcesem artystycznym dyrektora Nowakowskiego »Balladyną«, wystawioną na uroczystość sprowadzenia zwłok Słowackiego. Wielkie walory sceniczne tego dzieła, wystawa według projektu p. Zofji Stryjeńskiej, reżyserja p. Józefa Sosnowskiego, wreszcie gra aktorów złożyły się na wielkie święto poezji dramatycznej.

Z obecnego repertuaru rekord przedstawień osiągnęła komedja francuskiego pisarza »Proboszcz wśród bogaczy«, grana 34 razy, »Kredowe koło« 23 razy, »Cyrano de Bergerac« 24 razy, »Cały dzień bez kłamstwa« 18 razy, »Mecenas Bolbec« 17 razy, »Maleństwo« 13 razy, reszta sztuk poniżej 12 razy.

Z układu sztuk granych w ubiegłym sezonie widać, że Dyrekcja nie zbaczając z wytkniętej linji repertuaru literackiego, urozmaicała sezon skutecznie wesołymi wieczorami.

Ta giętkość repertuaru doprowadziła do tego, że publiczność krakowska z powrotem zaczęła częściej do teatru uczęszczać, co spowodowało znaczną poprawę finansów.

Również z uznaniem podnieść należy dążność Dyrekcji do dawania premjery w każdą sobotę tak, jak to miało miejsce przed wojną.

System ten okazał się nader pożądany również w interesie podwyższenia dochodowości teatru.

A teraz kilka cyfr z zamknięcia rachunkowego.

I tak, gdy w sezonie 1925/26 na gaże personalu wydano 589.972 zł. 32 gr., to w sezonie 1926/27 wydano tylko 554.001 zł. 53 gr., czyli o 35.970 zł. 79 gr. mniej. Ta oszczędność na gażach świadczy o sprężystości Dyrekcji i jego trosce o instytucję w momencie dla teatru bodajże najważniejszym, bo w chwili zawierania dorocznych kontraktów.

Oszczędność ta jednak nie wpłynęła na zmniejszenie uchwalonej przez Radę miejską dopłaty, lecz celowo zużytą została na zwiększenie zubożałego od szeregu lat i częściowo wybrakowanego inwentarza teatralnego, co znowu umożliwiło Dyrekcji zrealizowanie planu repertuarowego przez wystawienie »Akropolis«, »Cyrano de Bergerac«, »Balladyny« i szeregu współczesnych komedyj salonowych, wymagających odpowiedniej oprawy kostjumowej.

Że tak, a nie inaczej została zużyta powyższa oszczędność, wynika z porównania cyfry zamknięcia rachunkowego na uzupełnienie inwentarza w sezonie 1925/26, w którym wydano 18.884 zł. 06 gr. ze sezonem 1926/27, gdzie wydano 52.720 zł. 59 gr., a więc o tę całą oszczędność więcej.

Dalszą dodatnią pozycją jest wzrost na tantjemy autorskie 23.319 zł. 30 gr., podczas gdy w poprzednim sezonie wydano tylko 15.168 zł. 01 gr. Jest to dowód, że grano daleko więcej sztuk ze współczesnej literatury dramatycznej.

Wreszcie podnieść należy, że ostatni sezon wykazuje w zyskach wzrost wartości inwentarza o 40.284 zł. 90 gr., której w sezonie 1925/26 nie było.

Działalności teatralnej nie da się zamknąć jednym okresem rachunkowym, dlatego też stwierdziwszy rozwój teatru w pierwszym roku dyrektury Nowakowskiego należy przeprowadzić porównanie z działalnością teatru w pierwszym kwartale bieżącego sezonu.

Rozwój ten zailustrują najwymowniej cyfry dochodu przeciętnego z każdego wieczoru tych 3-ch miesięcy tj. września, października i listopada z ostatnich 3-ch lat, a więc z 1925 r., 1926 i 1927.

Przecięcie z biletów wstępu wyniosło:

	SEZON 1925/26	SEZON 1926/27	SEZON 1927/28
	fotel 5 zł., loża 25 zł.	fotel 4 zł., loża 20 zł.	fotel 4 zł., loża 20 zł.
wrzesień:			
Przedstawień	39	14	38
Dochód:	33.989 zł. 30 gr.	9.501 zł. 40 gr.	43.124 zł. 80 gr.
Dziennie:	871 zł. 50 gr.	678 zł. 67 gr.	1.134 zł. 86 gr.
październik:			
Przedstawień	36	37	35
Dochód:	29.909 zł. — gr.	30.764 zł. 10 gr.	36.472 zł. 95 gr.
Dziennie:	830 zł. 82 gr.	831 zł. 46 gr.	1.042 zł. 08 gr.
listopad:			
Przedstawień	36	35	36
Dochód:	33.775 zł. 70 gr.	31.528 zł. 49 gr.	46.840 zł. 81 gr.
Dziennie:	938 zł. 21 gr.	900 zł. 81 gr.	1.301 zł. 13 gr.
Przecięcie kwartalne:	879 zł. 95 gr.	834 zł. 81 gr.	1.159 zł. 98 gr.

Na zakończenie podnieść należy pracę teatru i jego doradcy literackiego p. Dra Świątka w wydawnictwie programów literackich z okazji wielkich premjer.

W ubiegłym sezonie programów takich wydano 3 z okazji wystawienia »Akropolis«, »Cyrano de Bergerac« i »Balladyny«.

W końcu nie można pominąć milczeniem okoliczności, że teatr krakowski jest najtańszym teatrem w Polsce, nie mówiąc już o teatrach zagranicznych, w których ceny biletów nie stoją w żadnym stosunku do cen tutejszych. Dość wspomnieć, że najdroższe miejsce w teatrze krakowskim kosztuje 4 zł., zaś loża parterowa na 5 osób 20 zł. Na drugiem miejscu co do taniości stoi teatr miejski we Lwowie, gdzie jednakowoż pierwszy fotel na dramat kosztuje 6 zł.

Teatr zatem krakowski jest w całem tego słowa znaczeniu teatrem popularnym, służącym jak najszerszym warstwom społeczeństwa krakowskiego.

Wobec powyższego należy przedłożyć Radzie miejskiej wniosek Komisji teatralnej:

Rada miasta uchwali:

»Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Komisji teatralnej z działalności teatru miejskiego im. J. Słowackiego za sezon 1926/27«.

Uchwalono.

Po uchwaleniu wniosku Komisji teatralnej Prezydent m. inż. K. Rolle wyraził swe uznanie i podziękowanie za gorliwą i skuteczną pracę w teatrze

miejskim dyrektorowi teatru, dyr. administr., personalowi artystycznemu oraz personalowi technicznemu.

Koncesje na nowe apteki.

Imieniem Komisji przemysłowej, naczelny lekarz miejski Dr. Owsiński w dłuższym referacie podnosi, że w państwie polskiem nie zostały dotąd wydane prawne przepisy o udzielaniu koncesyj na zakładanie aptek — i obowiązują przepisy dzielnicowe, wydane przez b. państwa zaborcze, które opiewają w b. zaborze austrjackim: Jeżeli ma być utworzona nowa apteka, koncesji należy w każdym razie odmówić, jeżeliby przez tę nową aptekę egzystencja istniejących aptek publicznych była zagrożona.

W b. zaborze rosyjskim: Apteka może być założoną gdzie dogodność mieszkańców tego wymaga i gdzie przez to inne już istniejące apteki, na niemożność należytego ich utrzymania narażone nie będą.

W b. zaborze pruskim: Przy zakładaniu nowych aptek należy mieć na względzie ich potrzebę tudzież ewentualne zagrożenie bytu aptek istniejących.

Jakiej zasady i wskaźnika trzymać się należy mówi o tem wyraźnie ustawodawca rosyjski.

W miejscowościach liczących do 15 tysięcy mieszkańców winno przypadać na każdą z istniejących aptek, z uwzględnieniem apteki powstać mającej conajmniej 6 tysięcy mieszkańców, w miejscowościach liczących od 15—25 tysięcy mieszkańców conajmniej 7 tysięcy, w miejscowościach liczących od 25—55 tysięcy mieszkańców conajmniej 8 tysięcy, od 98 tysięcy mieszkańców conajmniej 10 tysięcy.

W myśl powyższej zasady Kraków liczący 200 tysięcy mieszkańców powinien mieć 20 aptek a ma ich obecnie 39 nie licząc drogerji, Warszawa 85, Łódź 38, Poznań 20.

Poczem zgłasza wniosek:

Rada m. uchwali:

Zgodnie z uchwałą Komisji przemysłowej z dnia 29 grudnia 1927 oświadczającej się przeciw udzieleniu koncesji na nowe apteki w Krakowie a to: PP.

1) Henrykowi Rosenbaumowi, magistrowi farmacji w Krakowie,

2) Henrykowi Ludwikowi Dawidowi, magistrowi farmacji w Krakowie,

3) Juljuszowi Dąbrowskiemu, prof. farmacji w Krakowie — z uwagi na niezachodzącą potrzebę powiększenia istniejących już aptek, które zaspakajają potrzeby mieszkańców miasta Krakowa — przedłożyć Województwu z opinją negatywną.

(L. prez. 26065/1927-III).

Radca m. Klemensiewicz zgłasza następującą rezolucję:

»Rada miasta wyraża opinję iż założenie 3-ch nowych aptek nie zagraża bytowi istniejących już aptek w Krakowie«.

Rm. Ks. Masny zgłasza następującą rezolucję:

»Wzywa się Prezydjum miasta do wdrożenia starań o zmianę ustawy u Rządu odnośnie do przyznania koncesji na otwarcie apteki w drodze rozporządzenia Rządu«.

Wnioski uchwalono wedle propozycji Komisji przemysłowej oraz rezolucję rm. Ks. Masnego.

Skład sądu honorowego Członków Rady miasta.

Prezydent m. inż. Karol Rolle przedkłada nast. skład sądu honorowego Członków Rady m.:

Przewodniczący: Dr. Józef Muczkowski.

Zastępca: Dr. Stanisław Rowiński.

Członkowie: inż. Aleksander Adelman, Jan Englisch, Prof. Dr. Ksawery Fierich, Dr. Samuel Tilles, Dr. Fryderyk Zoll, Karol Łuczko, Karol Breuer, Dr. Józef Rosenzweig, Dr. Marjan Lang, Wacław Potuczek, Henryk Pachoński, Dr. Rafał Landau.

Zastępcy: Emil Haecker, Dr. Alfred Szołayski, Ks. Jan Masny, Dr. Leon Tomasik, inż. Franciszek Drobniak, Dr. Stanisław Klimecki.

Uchwalono. (L. prez. 233/928).

Wniosek nagły Rm. Dr. Rosenzweiga w sprawie zaopatrzenie niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie.

Sekretarz odczytał następujący wniosek nagły:

»Na cele zaopatrzenia niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie na zimę przeznacza Rada miasta Krakowa kwotę 50.000 zł. Prezydjum miasta utworzy ze wszystkich członków Rady m. Komitety przy szkołach, które wspólnie z Dyrekcjami szkół i Komitetami rodzicielskiemi zbadają potrzeby i dokonają rozdziału odzieży i obuwia.

Na pokrycie tego wydatku Rada m. postanawia:

a) podwyższyć opłatę od biletów wstępu do kin od każdego złotego o 5 groszy z tem, że bilety wstępu do 1 zł. są wolne od tej opłaty:

b) podwyższyć o 50 groszy opłaty mytnicze od automobili wjeżdzających do miasta — niezarejestrowanych z siedzibą w Krakowie;

c) podwyższyć opłatę od pojazdów automobilowych osobowych w Krakowie zarejestrowanych dla celów osobistych o 100 zł. rocznie;

d) podwyższyć opłatę do zabaw w karnawale o 10% zaś w dniu Sylwestrowym o 20 procent.

Opłaty powyższe wchodzą w życie od 1/XII 1927 i obowiązują aż do czasu pokrycia asygnowanej powyższą uchwałą kwoty 50.000 zł. jako samoistne opłaty gminne«.

Nagłość wniosku poparto.

Za wnioskiem rm. Dr. Rosenzweiga oświadczyli się rm. Ziffer, Kluczka i Oplustil.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga w głosowaniu upadł.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 9¾ w nocy.

Posiedzenie jawne 185 w kad. XVII. z dnia **27 stycznia 1928 r.**

Obecni: *Przewodniczący Prez. m.:* inż. Karol Rolle.

Wiceprez. m.: Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m.: Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **62.**
Początek posiedzenia o godzine **6-tej pop.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienia pośmiertne.

Prezydent Rolle poświęcił wspomnienie zmarłemu rm. błp. Dr. Judzie Peiperowi.

Błp. Dr. Juda Peiper, adwokat i radca m., zmarł 21 bm. Zmarły powołany został do Rady m. w miejsce błp. Dra Józefa Drobnera w r. 1926. Należał do Sekcji wojskowej, dobroczynnej oraz Komisji rekursowej. Był jednym z najpracowitszych i miastu oddanych radców. Jako obywatel pozostawił po sobie pamięć człowieka dobrego i uczciwego, a nadto zasłużył się swym ubogim współwyznawcom, jako opiekun i przewodniczący licznych instytucyj dobroczynnych i społecznych.

Przemówienia Prezydenta m. wysłuchała Rada m. stojąc.

Następnie Prezydent Rolle poświęcił gorące wspomnienie zmarłemu śp. inż. Erazmowi Barączowi.

Śp. Erazm Barącz urodził się w 1859 r. we Lwowie. W czasie studjów odznaczał się artystycznemi zdolnościami, o czem świadczą własnoręczne studja rysunkowe. Po ukończeniu szkół średnich studjował w Akademji Górniczej w Leoben, którą skończył w 1880 r. Wróciwszy do kraju pracował w polskich kopalniach soli a wreszcie osiadł w Wieliczce. Wszystko co posiadał i zaoszczędził poświęcał na kolekcjonowanie zbiorów, przyczem okazał wybredne i głębokie znawstwo dzieł sztuki, interesując się przedewszystkiem malarstwem i zabytkami dawnej sztuki w Polsce, które, skupując ocalił przed wywozem zagranicę i uratowawszy je w ten sposób dla kraju, przysłużył się kulturze polskiej. Zebrawszy kolekcję doborową pomyślał o jej przyszłości i zabezpieczył ją dla ogółu i Krakowa, który głęboko ukochał. Zbiory swe śp. Erazm Barącz oddał Gminie m. Krakowa za życia. Gmina miasta w dowód wdzięczności urządziła mu własnym kosztem pogrzeb i zamierza wznieść dla niego na cmentarzu krakowskim grobowiec.

Przemówienia Prezydenta Rollego wysłuchała Rada m. stojąc.

Interpelacje:

Sekretarz odczytał następujące interpelacje Radców m.:

1. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie praktyki egzekutorów Mgtu przy ściąganiu podatków. Interpelacja brzmi:

»W »Przeglądzie Kupieckim« z 20/I 1928 ukazał się następujący artykuł, opisujący średniowieczny sposób urzędowania.

Jest u nas wielu tak podupadłych podatników, iż egzekutor nie może im z domu nawet sprzętów zabrać na pokrycie zaległości podatkowych. Ci najbiedniejsi, utraciwszy samodzielną egzystencję, wstępują normalnie w charakterze pomocników do firm handlowych, załatwiając dla szefa rozmaite czynności, jak naprzykład inkaso pieniędzy, zakupno towarów i t. d.

W ostatnich czasach zaprowadzoną została w oddziale egzekucyjnym naszego Magistratu nowa praktyka: Pan oficjał wzywa do siebie pod jakimkolwiek pretekstem, lub nawet bez pretekstu, takiego zaległego z podatkami nędzarza i wykorzystując jego zgłoszenie, przeprowadza rewizję osobistą, która po największej części jest bezskuteczną, gdyż biedak taki nie ma przy sobie żadnych przedmiotów wartościowych. Czasami jednak zdarza się, że natrafia się u niego na pieniądze, które bywają bezwzględnie ściągane, mimo łez, dowodów i wykazywań, iż stanowią one cudzą własność, że skutkiem tej egzekucji nietylko powstaje szkoda osoby trzeciej, lecz co gorsza, pociąga to za sobą utratę posady, a więc i egzystencji takiego biedaka.

Toteż w ostatnich czasach publiczność, otrzymując wezwanie do Magistratu, odczuwa żywy niepokój, obawiając się, czy to czasem nie jest jakaś pułapka, zastawiona na niczego nie spodziewającego się obywatela.

Czy licuje to z godnością instytucji samorządowej, aby obywatelstwo identyfikowało Magistrat z instytucjami, przed któremi strach i niepokój się odczuwa? Czy naszym ojcom miasta są te praktyki wydziału skarbowego znane i czy nie zechcą oni wpłynąć na ich zaniechanie?

Przypuszczać należy, że zachodzi nieporozumienie, albowiem tego rodzaju sposób urzędowania w praworządnem Państwie jest niemożliwy i niedopuszczalny.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy tego rodzaju praktyki są mu znane, czy wydano podobne zarządzenia i co zamyśla uczynić, aby tego rodzaju postępowanie nie miało miejsca w krakowskich urzędach miejskich«?

W odpowiedzi Prezydent Rolle wyjaśnił, że wdroży energiczne dochodzenia w tej sprawie.

2. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie budowy domu dla zaniedbanej młodzieży:

»Na jednem z ostatnich posiedzeń Rady m. p. Prezydent miasta udzielił wyjaśnień, że budowa domu dla młodzieży zaniedbanej jest niemożliwą z własnych funduszów i że Gmina zamierza nabyć na ten cel odpowiedni majątek — co oczywista jest kwestją wielu lat.

Jednak istnieje ustawa z roku 1920 w przedmiocie ściągania grzywien sądowych na fundusz budowy domów poprawczych dla zaniedbanej młodzieży.

Sąd powiatowy karny w Krakowie ściąga na ten cel 150.000 zł rocznie, które odprowadza do Izby Skarbowej.

Zapytuję Pana Prezydenta, czy skłonny jest wdrożyć starania w Izbie Skarbowej, względnie w Ministerstwie Skarbu, aby fundusze te za czas od roku 1924 zostały przeznaczone dla Gminy na cele budowy domu poprawczego dla zaniedbanej młodzieży«.

Prezydent Rolle odpowiedział, że na najbliższem posiedzeniu Rady m. udzieli wyjaśnień.

3) Rm. Dr Rosenzweiga i tow. w sprawie represji podatkowych.

»W dzielnicy VII i VIII w godzinach urzędowych

jacyś ludzie teroryzują ludność, grożąc represjami podatkowemi i innemi jeśli nie będzie głosowała za sanacją, przyczem powołują się na to, że są komisarzami obwodowymi Magistratu. W dwóch wypadkach policjanci odmówili legitymowania tych osobników.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy istnieją urzędnicy miejscy z podobnym zakresem działania i czy gotów jest zwrócić się do Komendy Policji, aby wydała zarządzenia by w interesie bezstronności i powagi urzędów miejskich tego rodzaju osobników legitymowano, w przeciwnym razie ludność byłaby zmuszoną wszelkimi środkami prawnymi powodować ujawnienie ich legitymacji«.

Prezydent Rolle odpowiadając na powyższą interpelację zaznaczył, że sprawę tę każe zbadać.

4) Rm. Kartona i tow. w sprawie studni publicznej w ulicy Kącik:

»Mieszkańcy ulicy Kącik w Podgórzu, nie mają wodociągu, studnia publiczna zepsuta od dłuższego czasu i nie naprawia się jej. Mieszkańcy muszą chodzić aż na plac Zgody względnie ul. Salinarną po wodę. Podwórza domów są tam zanieczyszczone, nikt się stosunkami sanitarnemi tej okolicy nie interesuje, wszelkie zażalenia lokatorów zwrócone do Urzędu miejskiego sanitarnego pozostały bez skutku.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy skłonny jest wydać zarządzenia mające na celu poprawę sanitarnych stosunków tej okolicy«?

Prezydent Rolle odpowiedział, że udzieli wyjaśnień na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej.

5) Rm. Adelman i tow. w sprawie nieoświetlenia ulic prowadzących ze stacji Kraków-Bonarka.

»Pracownicy kolejowi ze stacji Kraków-Bonarka przedłożyli prośbę o oświetlenie elektryczne ulicy Łagiewnickiej. Czarnej i Zakrystjańskiej i motywują prośbę tą okolicznością, że z powodu nieoświetlenia tych ulic publiczność dążąca do stacji Bonarka ze względu na panującą ciemność omija tę stację. Zgłaszam w tej sprawie następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

Wzywa się zarząd Elektrowni do przedłożenia Komisji elektrycznej projektu na oświetlenie wyż wspomnianych ulic«.

Prezydent Rolle w odpowiedzi zaznaczył, że sprawę każe zbadać, wniosek zaś odsyła do komisji Zakładów przemysł. do regulaminowego traktowania.

6) Rm. Pachońskiego i tow. w sprawie linji regulacyjnej ul. Smoleńsk obok kościoła Bożego Miłosierdzia:

»Przy ul. Smoleńskiej, naprzeciw wejścia do kościoła Bożego Miłosierdzia buduje się dom, którego kontury łamią linję regulacyjną.

Zapytujemy Prezydjum czy sprawę tę, poruszoną w dziennikach zbadało budownictwo miejskie i ewentualnie, jakie poczyniło zarządzenia«.

Prezydent Rolle wyjaśnił, że udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1) Rm. Warskiego i tow. w sprawie likwidacji szkód powstałych wskutek wybuchu prochowni w Witkowicach:

»Celem zbadania merytorycznego i cyfrowego przewlekłej sprawy odszkodowań ludności miasta Krakowa za szkody wynikłe wskutek wybuchu prochowni w Witkowicach wybierze Rada miejska komisję składającą się z 4-ch radców miejskich, którzy na następnem posiedzeniu Rady miasta złożą z wyniku badań sprawozdanie«.

Nagłość wniosku poparto.

Rm. Marski uzasadnia swój wniosek.

W dyskusji zabierali głos rm. Kluczka, ks. Masny, Dr Szołayski, Stączek.

Na wniosek Prezydenta Rollego powołano komisję dla zbadania tych spraw w następ. składzie: Rm. Marski, Kluczka, Dr Szołayski i inż. Peltz.

2) Rm. Dra Rosenzweiga i tow. w sprawie zaopatrzenia młodzieży szkolnej w odzież i obuwie.

»Na cele zaopatrzenia niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie na zimę przeznacza Rada miasta Krakowa kwotę 50.000 zł. Prezydjum miasta utworzy ze wszystkich członków Rady miejskiej Komitety przy szkołach, które wspólnie z dyrekcjami szkół i Komitetami rodzicielskiemi zbadają potrzeby i dokonają rozdziału odzieży i obuwia«.

»Na pokrycie tego wydatku Rada miasta postanawia:

a) podwyższyć opłatę od biletów wstępu do kin od każdego złotego o 5 groszy z tem, że bilety wstępu do 1 złotego są wolne od tej opłaty;

b) podwyższyć o 50 groszy opłaty mytnicze od automobili wjeżdżających do miasta, niezarejestrowanych z siedzibą w Krakowie;

c) podwyższyć opłatę od pojazdów automobilowych osobowych w Krakowie, zarejestrowanych dla celów osobistych o 100 zł rocznie;

d) podwyższyć opłatę od zabaw w karnawale o 10%.

Opłaty powyższe wchodzą w życie od 1 lutego 1928 r. i obowiązują aż do czasu pokrycia asygnowanej powyższą uchwałą kwoty 50.000 zł jako samoistne opłaty gminne«.

Wniosek rm. Dr Rosenzweiga odesłano do Sekcji II i VI do regulaminowego traktowania.

Porządek dzienny.

I. Pożyczka 300.000 zł. w Banku Komunalnym w Warszawie.

Imieniem Sekcji II. i III. wicepr. Dr Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia krótkoterminowej pożyczki w Polskim Banku Komunalnym S. A. w Warszawie, w kwocie 300.000 złotych, z czego 200.000 złotych z funduszu komunalnego pożyczkowo-zapomogowego, a 100.000 złotych z funduszu Banku Komunalnego — na dokończenie odbudowy spalonej sali Rady miasta i zapłacenie części ceny kupna gruntów w Dz. XXI. od Alfreda hr. Potockiego zakupionych.

2) Pożyczka zostanie zaciągnięta na warunkach ustalonych przez Polski Bank Komunalny.

3) Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta, wzgl. jego zastępcę, oraz radców miejskich pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek

z nich pp. radców m. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

(L. prez. 754/28).

Uchwalono z tem, że 1/3 z uzyskanej pożyczki ma być użytą na cele odbudowy sali Rady miejskiej, zaś 2/3 na spłatę części ceny kupna gruntów w Dz. XXI.

II. Gwarancja Gm. m. Krakowa do wysokości 150.000 zł. dla Spółki mieszk.

Imieniem Sekcji II. i III. wicepr. m. Dr Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Gmina miasta Krakowa obejmuje porękę dla pożyczki do wysokości 150.000 złotych wraz z wszelkiemi przynależytościami ubocznemi i innemi kosztami, którą Bank Gospodarstwa Krajowego, albo Kasa Oszczędności miasta Krakowa udzieli Spółce Mieszkaniowej dla miast — Sp. z ogran. odpow. w Krakowie na dokończenie budowy dwóch domów trzechpiętrowych przy ul. Słonecznej, objętych wykazem hipotecznym lwh. 875 ks. gr. gm. kat. Kraków, jak niemniej na spłatę dotyczących długów budowlanych.

2) Gmina miasta Krakowa podpisze w tym celu weksle jako wystawczyni i indosantka, oraz ewent. potrzebną deklarację.

3) Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będzie pokrywała z własnych funduszów Spółka Mieszkaniowa dla Miast.

4) Pożyczka powyższa ma być bezzwłocznie spłacona z pożyczki, jaką Spółka Mieszkaniowa dla Miast uzyska w najbliższym czasie z funduszów przeznaczonych na rozbudowę miast.

5) Spółka Mieszkaniowa dla Miast wystawi Gminie m. Krakowa stosowną deklarację w myśl powyższych postanowień, oraz dla zabezpieczenia praw Gminy miasta Krakowa w myśl § 1358 kod. cyw. na przypadek, gdyby Gmina pociąganą była przez Bank Gospodarstwa Krajowego wzgl. Kasę Oszczędności miasta Krakowa lub inne osoby do jakiegokolwiek świadczenia na rzecz tych instytucji (osób) z tytułu niniejszej poręki. Zarazem ma Spółka Mieszkaniowa dla Miast postarać się o pisemne oświadczenie wspomnianego Banku względnie Kasy, że nie dozwolą bez zgody Gminy miasta Krakowa na ekstabulację prawa zastawu, skoro ono będzie zaintabulowane w stanie biernym realności lwh. 875 ks. gr. gm. kat. Kraków, a ewentualnie także innych realności na zabezpieczenie powyższej pożyczki.

6) Do podpisania aktów prawnych, związanych z niniejszą transakcją upoważnia się Pana Prezydenta miasta wzgl. jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

Uchwalono. (L. prez. 10.942/27).

III. Opłaty za przechód i przejazd przez prowizoryczny most na Wiśle.

Imieniem Komisji administr. st. radca Mgtu Dusza wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na pokrycie kosztów utrzymania prowizorycznego mostu na Wiśle, oraz na amortyzację i oprocentowanie kapitału, wyłożonego przez Gminę na pokrycie połowy kosztów budowy mostu prowizorycznego i stałego, pobierać będzie Gmina w roku budżetowym 1928/9 na moście prowizorycznym na Wiśle opłaty mostowe w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od osób dorosłych po 5 gr., od dzieci do lat 10 po 2 gr., od dzieci niesionych lub wiezionych na wózkach nie pobiera się opłaty;

b) od zwierząt domowych, idących luzem po 5 gr.;

c) od wózków ręcznych lub wozów po 10 gr.;

d) od samochodów osobowych, ciężarowych i od doczepek po 20 gr.

za przejście lub przejazd w obie strony.

W dyskusji zabierali głos rm. Dr. Bobrowski, Dr. Müller, Dr. Emilewcz przeciw wnioskom, proponując zniesienia tych opłat dla dzieci szkolnych i robotników.

W głosowaniu wnioski Komisji administracyjnej uchwalono z wyłączeniem opłat dla dzieci szkolnych robotnic i robotników, przekazując sprawę tę do Komisji administracyjnej.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 8 wieczór.

Posiedenie tajne w kad. XVII z dnia **27-go stycznia 1928 roku.**

Przewodniczący Prezydent m. inż. Karol Rolle.
Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski.
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. w z. Radca m. inż. Franciszek Drobniak.

Radców miejskich obecnych **62.**

Początek posiedzenia o godz. **8 wieczór.**

Veniam aetatis.

Prezydent m. inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

A) Przyznaje się „veniam aetatis" Wiktorji **Chranickiej,** urodzona 23 października 1877 r., pełniącej służbę w Gminie miasta Krakowa od dnia 15 września 1922 r. w charakterze pomocnicy kancelaryjnej (w M. Biurze Statyst.). (L. prez. 9288/927).

Uchwalono.

Rada miasta uchwali:

B) I. Przyznaje się „veniam aetatis" następującym robotnikom miejskim:

1. **Matuszykowi** Władysławowi, robotnikowi m. ur. 21/8 1886 r. a pracującemu w Gminie lat 22.
2. **Popczyńskiemu** Stanisławowi, robotnikowi m. ur. 2/4 1857 r. a pracującemu w Gminie lat 16.
3. **Prochowskiemu** Franciszkowi, robotnikowi m. ur. 29/3 1882 r. a pracującemu w Gminie lat 14.
4. **Budzie** Franciszkowi, robotnikowi m. urodz. 1886 r. a pracującemu w Gminie lat 7.

II. Upoważnia się Prezydenta miasta do stabilizacji extra statum 6 niższych pracowników miejskich.

Uchwalono. (L. prez. 995/28).

Rada miasta uchwali:

C) I. Przyznaje się „veniam aetatis“ następującym robotnikom Zarządu wodociągu miejskiego.

Jarocki Franciszek ur. 25/2 1884.	W służb.	m.	$8^1/_2$ lat
Juraszewski Szymon ur. 19/10 1882	„	„	10 „
Jaśkowski Józef ur. 20/1 1876	„	„	$7^1/_2$ „
Konik Józef ur. 3/8 1872	„	„	9 „
Kura Marcin ur. 13/10 1880	„	„	$8^1/_2$ „
Kowalski Franciszek ur. 26/9 1872	„	„	$12^1/_2$ „
Krischke Maurycy ur. 25/3 1871	„	„	$18^1/_2$ „
Musiał Józef ur. 26/5 1869	„	„	15 „
Noworyta Władysław ur. 23/9 1883	„	„	$16^1/_2$ „
Oleksy Jan ur. 13/7 1879	„	„	17 „
Sobala Jan ur. 14/6 1872	„	„	$18^1/_2$ „
Surówka Jan ur. 11/8 1872	„	„	$12^1/_2$ „
Szczypczyk Jan ur. 20/11 1867	„	„	$9^1/_2$ „
Siarkiewicz Mikołaj ur. 3/10 1881	„	„	$8^1/_2$ „
Sieprawski Jan ur. 1/11 1872	„	„	$8^1/_2$ „
Sas Stanisław II. ur. 8/4 1884	„	„	$10^1/_2$ „
Steczko Jan ur. 14/1 1881	„	„	$9^1/_2$ „
Suski Stanisław ur. 25/9 1870	„	„	20 „
Szwajda Antoni ur. 1/2 1880	„	„	$5^1/_2$ „
Tabor Wojciech ur. 20/4 1884	„	„	$15^1/_2$ „
Tarnowski Jan ur. 23/11 1880	„	„	12 „
Wolfinger Ludwik ur. 10/7 1882	„	„	$16^1/_2$ „
Wójcik Jan ur. 14/12 1881	„	„	20 „
Gilowski Jakób ur. 12/7 1872	„	„	$8^1/_2$ „
Głowacki Józef ur. 27/2 1865	„	„	$21^1/_2$ „
Żemliński Antoni ur. 23/11 1886	„	„	$8^1/_2$ „

II. Upoważnia się Prezydenta miasta do stabilizacji poza etatem 75 pracowników Wodociągu miejsk.

Uchwalono.

NOMINACJE.

Prezydent miasta inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. W etacie prawniczym.

1) tyt. st. radcę Jana **Duszę** mianuje się etat. naczelnikiem Wydziału Magistratu w V grupie uposaż. szczebel b.

2) tyt. radcę Dra Tadeusza **Romańskiego** mianuje się radcą Magistratu w VI grupie uposaż. szczebel b. z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

3) nadaje się tytuł radców Magistratu:
 a) st. ref. Wadysławowi **Sokołowskiemu,**
 b) „ „ Józefowi **Holly'emu,**
 c) „ „ Feliksowi **Rajmanowi,**
 d) „ „ Alojzemu **Gubernatowi.**

4) st. ref. i tyt. radcy Włodzimierzowi **Lachowiczowi** przyznaje się od 1-go stycznia 1928 r. na czas przejściowy, t. j. do chwili osiągnięcia VI grupy upos., niewliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

5) ref. Aleksandra **Łęckiego** i Dra Jana **Grabowskiego** mianuje się z dniem 1-go stycznia 1928 st. referentami w VII grupie poza etatem, a to pierwszego w VII grupie szczeb. a, drugiego w VII grupie szczebel b.

II. W etacie administracyjnym.

1) sekretarzom Klemensowi **Zagórskiemu** i Stanisławowi **Woźniakowi** przyznaje się wliczalny do emerytury dodatek osobisty po 60 punktów mies.

2) mianuje się z dniem 31-go grudnia 1927 poza etatem tyt. sekretarza

1. Franciszka **Strasika** sekretarzem w VII gr. szczeb. b. oraz wicesekretarzy — sekretarzami w VII grupie szczebel b.

2. Ignacego **Zadęckiego**	sekr. w VII gr.	szcz.		b
3. Stanisława **Dobrowolskiego**	„	„	„	b
4. Stefana **Nowakowskiego**	„	„	„	a
5. Ludwika **Galacińskiego**	„	„	„	b
6. Kazimierza **Kozakiewicza**	„	„	„	b
7. Ferdynanda **Mrozińskiego**	„	„	„	b
8. Alfreda **Radwanka**	„	„	„	a
9. Kazimierza **Jasickiego**	„	„	„	d

b) Z dniem 1-go stycznia 1928 r.

10. Władysława **Laberscheka**	sekr. w VII gr.	szcz.		b
11. Antoniego **Kłósaka**	„	„	„	a
12. Albina **Kamińskiego**	„	„	„	b
13. Karola **Domiczka**	„	„	„	a
14. Fryderyka **Czecha**	„	„	„	b
15. Stefana **Kantorka**	„	„	„	a
16. Stanisława **Dembowskiego**	„	„	„	b

z tem, że bieg trzechleci wysłużony w poprzedniej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

3. Mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 adjunktów administr. Magistratu:
 1. Marjana **Parę,**
 2. Edwarda **Ryszanka,**
 3. Marjana **Benedyktowicza**
 4. Franciszka **Puca,**
 5. Marjana **Zembaczyńskiego,**
 6. Juljana **Ściborę,**
 7. Adama **Komarzewskiego,**
 8. Emiljana **Batkę,**
 9. Alojzego **Skorkę**

wicesekretarzami Magtu w VIII grupie uposażenia szczebel a, z tem, że bieg szczebli wysłużonych w poprzedniej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

4. Pełniącemu od roku 1920 w Miejskim Urzędzie Zdrowia obowiązki inspektora sanitarnego Adamowi **Piotrowiczowi,** urodz. 18/10 1886 r., przyznaje się veniam aetatis.

III. W etacie Budownictwa miejskiego Oddział A.

I. Nadaję się tytuł radcy Budownictwa st. referentowi Budownictwa miejskiego, Oddział A. inż. Feliksowi **Kalickiemu.**

II. Upoważnia się Prezydenta m. do zamianowania z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowo:

1) inspektora manipulacyjno-technicznego Wilhelma **Winklera** w VIII grupie uposażenia, szczebel c, starszym inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII gr. uposażenia, szczebel b,

2) adjunkta manipulacyjno-technicznego Stefana **Ostrowskiego** w IX grupie uposażenia, szczebel c, inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII grupie uposażenia, szczebel a,

3) drogomistrza Franciszka **Krudowskiego** w IX grupie uposażenia, szczeb. f, inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII grupie uposażenia, szczebel c, z tem, że bieg trzechleci w obecnej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

IV. W etacie Budownictwa miejskiego Oddział B.

I. Naczelnikowi Budownictwa miejskiego, Oddz. B. Inż. Andrzejowi **Kłeczkowi** w V. grupie uposażenia, przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 roku.

II. Radcy Budownictwa m. inż. Stefanowi **Szemplińskiemu** przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. tytuł starszego radcy Budownictwa miejskiego.

III. Mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum:

1) tyt. radcę Budownictwa miejsk. inż. Zdzisława **Miedniaka** w VII grupie uposażenia, szczebel e, radcą Budownictwa miejskiego w VI grupie uposaż., szczeb. b,

2) tyt. radcę Budownictwa miejsk. inż. Bolesława **Szarka** w VII grupie uposażenia, szczebel e, radcą Budownictwa miejskiego w VI grupie uposaż szczeb. c,

ad 1) i 2) z tem, że dotychczasowy bieg szczebli w VII grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

IV. Starszemu referentowi Budownictwa miejskiego inż. Marjanowi **Niżyńskiemu** przyznaje się z dniem 1-go stycznia 1928 tytuł radcy Budownictwa miejskiego.

V. W etacie Archiwum Akt dawnych.

Upoważnia się Prezydenta miasta do zamianowania w etacie Archiwum Akt Dawnych pomocniczą siłę tegoż Archiwum Dra Marjana **Friedberga** nadetatowym archiwarjuszem w VIII grupie uposaż., szczebel a, z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby prowizorycznej w ilości 4 lat.

VI. W etacie Miejskiej Izby Obrachunkowej i Głównej Kasy miejskiej.

1. Dyrektorowi Miejskiej Izby Obrachunkowej Janowi **Krzyżanowskiemu** w V grupie uposażenia przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.

2. Tytularnemu starszemu radcy Miejskiej Izby Obrachunkowej Stanisławowi **Eminowiczowi** w VI grupie uposażenia przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 125 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.

3. a) Tytularnego radcę Miejskiej Izby Obrachunkowej Stefana **Łempickiego** w VII grupie mianuje się radcą Miejskiej Izby Obrachunkowej w VI grupie uposażenia, szczebel c, z dniem 1 stycznia 1928 z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1 stycznia 1928 r.

b) Tytularnego radcę Miejskiej Izby Obrachunkowej Dra Józefa **Porębskiego** w VII grupie mianuje się nadetatowym radcą Miejskiej Izby obrachunkowej w VI grupie uposażenia, szczebel c, z dniem 1 stycznia 1928 r. z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

4. Przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 60 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

a) tyt. radcy Miej. Izby Obr. Szymonowi **Droszczowi**
b) „ „ „ „ „ Janowi **Kowalskiemu**
c) „ „ „ „ „ Karolowi **Cyfrowiczowi**
d) „ „ „ „ „ Zygmuntowi **Palecznemu**

5. Starszemu rewidentowi Miejskiej Izby Obrachunkowej Rudolfowi **Tchórzewskiemu** w VII grupie przyznaje się tytuł radcy Miejskiej Izby Obrachunkowej.

6. Mianuje się starszym rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VII grupie uposażenia, szczebel b, od dnia 1 stycznia 1928 r:

a) rewidenta Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie Wilhelma **Mehoffera,**

b) rewidenta Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie Ignacego **Rysa** z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

7. Mianuje się rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie uposażenia, szczebel a, od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

a) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Władysława **Siwka,**

b) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Tadeusza **Gernanda,**

c) nadetatowego adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Kazimierza **Kawczyńskiego.**

8. Mianuje się rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie uposażenia, szczebel a, poza etatem od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

d) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Pawła **Cieplika,**

e) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Teresę **Kuczkiewiczównę,**

f) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Marjana **Lityńskiego,**

g) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Stefana **Sadlika,**

h) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Marjana **Stawskiego,** z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1 stycznia 1928 r.

VII. W etacie Komisarjatu targowego.

1) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. inspektorowi targowemu Stefanowi **Palecznemu** wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

2) Komisarza targowego w IX grupie uposażenia szczebel c. Władysława **Rożena** mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum komisarzem targowym w VIII grupie uposażenia szczebel a, z tem, że bieg szczebli osiągnięty w grupie dotychczasowej pozostaje bez zmiany.

VIII. W etacie urzędników kancelaryjnych.

Mianuje się ad personam z dniem 1 stycznia 1928 r.

a) adjunktów:

1) Tomasza **Michalskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

2) Zygmunta **Bahra** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

3) Bogusława **Dzikowskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel a.,

4) Aleksandra **Kamińskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

5) Jana **Muszyńskiego** komisarzem w VII grupie szczebel b.,

b) oficjałów:

1) Jana **Tulliusa** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel b.,

2) Ryszarda **Wójcika** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel c.,

3) Wilhelma **Wolskiego** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel a ,

4) Karola **Górkę** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel a.,

IX. W etacie Straży Pożarnej.

1) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. naczelnikowi Miejskiej Straży Pożarnej Janowi **Obidowiczowi** w uznaniu długoletniej służby wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 80 punktów miesięcznie.

2) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. ogniomistrzowi Władysławowi **Urodzie** wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 50 punktów miesięcznie i tytuł Inspektora Miejskiej Straży Pożarnej.

X. W etacie wodociągowym.

1) Dyrektorowi Inż. Tadeuszowi **Jaszczurowskiemu** przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie;

2) st. referenta Inż. Jerzego **Tokarskiego** w VII grupie uposażenia szczebel d. mianuje się nadetatowym radcą technicznym w VI grupie uposażenia szczebel b.

3) adjunkta Antoniego **Stróżyńskiego** w VIII grupie uposażenia szczebel d. mianuje się nadetatowym komisarzem w VII grupie uposażenia szczebel b., z tem, że nominacje powyższe wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1928 r.

4) Wojciechowi **Misiągowi,** rachmistrzowi w VII grupie, szczebel f. uposażenia przyznaje się wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

XI. W etacie urzędniczym Elektrowni miejskiej.

1) Mianuje się Rudolfa **Nowaka,** urzędnika technicznego Elektrowni miejskiej w VII grupie, szczebel d., z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum kierownikiem ruchu Elektrowni miejskiej w VI grupie uposażenia szczebel b.

2) Mianuje się Inż. Zygmunta **Franckiego,** urzędnika technicznego Elektrowni miejskiej w VII grupie uposażenia szczebel c., z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum st. inżynierem Elektrowni miejskiej w VI grupie uposażenia szczebel b.

3) Rachmistrzowi Elektrowni miejskiej Franciszkowi **Maślance** w VI grupie uposażenia szczebel e. przyznaje się tytuł naczelnika Biura rachunkowego Elektrowni miejskiej.

4) Upoważnia się Prezydenta miasta do zamianowania i stabilizacji poza etatem:

a) Stanisława **Struzika** urzędnikiem technicznym w VIII grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1 sierpnia 1920 r.

b) Bronisława **Nowaka** urzędnikiem technicznym w IX grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1 sierpnia 1920 r.

c) Tadeusza **Ziębę** urzędnikiem technicznym w IX grupie szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 4 października 1922 r.

d) Władysława **Łączyńskiego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia szczebel b. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 22 października 1915 r, z tem, że jako urodzonemu 21 października 1879 r. przyznaje się równocześnie veniam aetatis.

e) Józefa **Żembatego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 15 lipca 1921 r.

f) Seweryna **Białonia** urzędnikiem kancelaryjnym w IX grupie uposażenia, szczebel c z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 15/VIII 1923 r.,

g) Józefa **Pauli'ego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia, szczebel b z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1/I 1923 r.

Ad a) do g) a to za wpłaceniem do funduszu emerytalnego statutem przepisanych wkładek za czas do wymiaru emerytury policzony.

XII. W etacie Gazowni miejskiej.

1. Inż. Edwarda **Mianowskiego,** dotychczasowego kierownika ruchu Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VII, szczebel e, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. drugim zastępcą dyrektora Gazowni miejskiej w VI grupie uposażenia, szczebel b poza etatem, przy równoczesnem udzieleniu temuż prokury.

2. Inż. Dr. Jarosława **Dolińskiego,** st. inżyniera Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VII, szczebel d, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. kierownikiem laboratorjum Gazowni miejskiej w VI grupie uposażenia, szczebel a.

3. Inż. Zygmunta **Klewskiego,** inżyniera Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VIII, szczebel c, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. inżynierem Gazowni miejskiej w VII grupie uposażenia, szczebel a.

4. Stanisława **Filipka,** st. adjunkta rachunkowego Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VIII, szczebel d, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. adjunktem rachunkowym Gazowni miejskiej extra statum w grupie VII uposażenia, szczebel a.

5. Celem uzyskania stałej posady udziela się veniam aetatis następującym pracownikom Gazowni miejskiej:

a) Józefowi **Bartmannowi,** pomocnikowi rachunkowemu, ur. 24/IX 1878 r., służącemu od 1/VI 1919 r.,

b) Michałowi **Gawlickiemu,** pomocnikowi rachunkowemu, ur. 24/VIII 1887 r., służącemu od 1/VIII 1914 r.,

c) Józefowi **Flincie,** inkasentowi, ur. 14/III 1880 r., służącemu od 25/VIII 1914 r. i

d) Tomaszowi **Szelidze,** inkasentowi, u. 19/XII 1881 r., służącemu od 16/XII 1920 r.

XIII. **W etacie Miejskich Zakładów Ceramiczn.**

Przyznaje się veniam aetatis:

1. Zygmuntowi **Kołodkiewiczowi,** werkmistrzowi Wapiennika miejskiego, ur. 8/XI 1880 r., a pracującemu w Gminie od 1/VIII 1919 r.,

2. Leonowi **Brzezowskiemu,** werkmistrzowi Cegielni miejskiej, ur. 21/V 1876 r., a zatrudnionemu w Gminie od 1/II 1919 r. — a to celem umożliwienia uzyskania posady stałej. (L. 11.862/927 prez.).

Uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 10-tej w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady m.

Dnia 4 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Rollego **posiedzenie komisji teatralnej,** na którem po przeprowadzonej szczegółowo dyskusji przyjęto sprawozdanie o stanie i działalności teatru miejskiego za ubiegły sezon 1926/28, przedstawione przez rm. Dra Langa. W ciągu dyskusji na temat intenzywności pracy w teatrze w godzinach rannych i popołudniowych dla przygotowania równocześnie 2 do 3 sztuk na najbliższy repertuar komisja uchwaliła wstrzymać udzielone dotąd zezwolenia na przedstawienia, poranki, teatry amatorskie i t. p. w teatrze miejskim w ciągu sezonu dramatycznego, wychodząc z założenia, że teatr, jako instytucja zawodowa ma służyć wyłącznie dla własnych przedstawień. Wskutek poruszonej następnie sprawy jubileuszów aktorskich, komisja uchwaliła, że odnośnie do teatru miejskiego mogą się ubiegać o jubileusz tylko ci artyści, którzy przebywają na krakowskiej miejskiej scenie nieprzerwanie conajmniej 10 lat, mając scenicznej pracy aktorskiej na polskich scenach łącznie przynajmniej 25 lat, wreszcie przyjęto do wiadomości program pracy w najbliższym okresie.

—

Dnia 10 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dra Wielgusa przy współudziale pp. prez. Rollego, wicepr. Sarego i Dr. Schneidra **posiedzenie Komisji administracyjnej Rady m.**

Przed porządkiem dziennym przewodniczący poświęcił gorące wspomnienie ś. p. Dr. Zawadzkiemu, naczelnikowi Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, który na tym tak ważnym posterunku z całem poświęceniem pracował i dla dobra gminy położył wielkie zasługi.

Z porządku dziennego przyjęto do zatwierdzającej wiadomości rozwiązanie kontraktu dzierżawy kantyny na targowicy końskiej na Zabłociu z dotychczasowym dzierżawcą i przyjęto ofertę na dzierżawę tejże kantyny Browaru Krakowskiego Jana Götza; przyjęto projekt budżetu Miejskiego Urzędu Poboru Opłat, Rzeźni i Targowicy m. oraz Mydlarni na 1928/29, uchwalono opłaty mostowe na moście na Wiśle na 1928/29, uchwalono pewne zmiany etatu urzędników Miejskiego Urz. Poboru Opłat, przyznano ulgi mytnicze i podatkowe dla zakładów dobroczynnych, wreszcie oznaczono czynsze z mieszkań w nadbudowanej części domu administracyjnego na Centr. Targowicy m.

—

W dniu 20 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski przedstawione przez wiceprezydenta miasta Dra Piotra Wielgusa w sprawie zaciągnięcia pożyczki 300.000 złotych w Banku Komunalnym w Warszawie oraz w sprawie gwarancji Gminy miasta Krakowa dla Spółki mieszkaniowej w wysokości 150.000 zł.

—

„Samorząd miejski“. Zeszyt podwójny za listopad i grudzień 1927 zawiera treść następującą: T. Toeplitz: Główne zagadnienia budownictwa mieszkaniowego w obecnej chwili; Wycieczki: Brodnica, Grudziądz, Tczew, Ostrów Wielkopolski, Krotoszyn, Leszno, Środa, Września; Obchód rocznicy 10-lecia Związ. Miast Polskich; Sprawozdanie z IX Zjazdu ogólnego Zw. M. Polskich. Zeszyt zamykają: artykuł Prezydenta m. Krakowa inż. K. Rollego: „Na marginesie ostatniego Zjazdu Miast“. Z książek i czasopism oraz komunikaty.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. w Krakowie, ul. Smoleńska 9.

Nr. 2. Kraków, dnia 29 lutego 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. INŻ. BIEGELEISEN BRONISŁAW.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES PSYCHOTECHNICZNY.

Przedewszystkiem parę słów o ustroju tej międzynarodowej organizacji. Powstała ona już w roku 1920, lecz z początku interesowała się więcej sprawami psychologji stosowanej, odbywała Kongresy w Genewie, Barcelonie i Medjolanie. Z biegiem czasu okazało się jednak, że psychotechnika zajmuje tak odrębne miejsce wśród poruszonych na Kongresie spraw, iż potrzeba specjalnej organizacji poświęconej wyłącznie psychotechnice występowała coraz silniej na jaw.

Polska w tych wszystkich obradach do roku 1927 z wyjątkiem prac p. Toteyki wydatnego udziału nie brała, a chociaż mieliśmy już w kraju psychotechników, jednak byli oni zbyt nieliczni i zbyt mało posiadali placówek pracy. Dopiero gdy w styczniu 1926 r. utworzyło się Międzynarodowe Stowarzyszenie Psychotechników, Komitet założycielski zwrócił się do podpisanego z prośbą, aby zorganizował zastępstwo psychotechniki polskiej, tak mało znanej na terenie międzynarodowym, w Komitecie tego stowarzyszenia. Podpisany zgodził się na tę propozycję, a gdy w jakiś czas później powstało w Warszawie Polskie Towarzystwo Psychotechniczne, wydział tegoż obrał inż Wojciechowskiego i podpisanego delegatami polskimi. Do stowarzyszenia tego przystąpili delegaci następujących państw i narodów: Anglja, Ameryka, Austrja, Belgja, Bułgarja, Czechy, Estonja, Finlandja, Litwa, Jugosławja, Hiszpanja, Holandja, Francja, Norwegja, Niemcy, Polska, Portugalja, Rosja, Rumunja, Szwajcarja, Węgry i Włochy.

Kongres w Paryżu we wrześniu 1927 r. odbył się prawie wyłącznie pod znakiem psychotechniki. W zrozumieniu doniosłego znaczenia społecznego, jakie dla każdego społeczeństwa przedstawia rozwój tej nowej umiejętności, Liga Narodów użyczyła swego poparcia Kongresowi, a protektorat objęli francuscy ministrowie pracy i oświaty. Trudno byłoby w ramach niniejszego sprawozdania zdać szczegółowo sprawę z wszystkich referatów i posiedzeń.

Wszystkie zebrania poświęcone były oddzielnym działom psychotechniki, a mianowicie:

Dział I. Kwestja metod, a) zasady psychotechniki, b) słownictwo, c) metody matematyczne.

Dział II. Testy: testy inteligencji, testy i rozwój umysłowy młodzieży.

Dział III. Selekcja zawodowa.
Dział IV. Zagadnienie racjonalizacji pracy
Dział V. Studja nad pracą ludzką.
Dział VI. Dobór pracowników komunikacyjnych.
Dział VII. Poradnictwo zawodowe.
Dział VIII. Psychotechnika w rzemiośle.
Dział IX. Psychotechnika w szkolnictwie.
Dział X. Psychotechnika i higjena umysłowa.
Dział XI. Organizacja psychotechniki.

Już z tego programu widocznem jest, że samo życie popchnęło psychotechnikę w kierunku bardziej praktycznym, zawodowym, podczas gdy poprzednie kongresy były niepotrzebnie obarczone balastem filozoficzno-psychologicznych teoryj. Psychotechnika w miarę swego rozwoju staje się istotnie połączeniem psychologji i techniki, i dąży wyłącznie do zastosowań praktycznych.

Okoliczność tę podkreślić należy ze szczególnym naciskiem, ma ona bowiem i dla naszych stosunków ważne znaczenie i jeżeli psychotechnika w Polsce ma się rozwinąć i stanąć na tym poziomie, na którym ona stoi zagranicą, to jest rzeczą niezbędną, aby wyzwoliła się z bezpłodnych wątpliwości psychologji jako nauki teoretycznej. Kto ma skierować młodzież, lub dorosłych do odpowiednich zawodów, ten musi 1) znać te zawody, ich techniczne i ekonomiczne wymagania, 2) stosować wszechstronnie metody badań psychotechnicznych, oglądając się w pierwszym rzędzie na sprawdzenie ich

przez praktykę, a dopiero w drugim rzędzie na wątpliwości teoretyczne.

Na czoło referatów w dziale I. (metody psychotechniki) wysunął się referat znakomitego psychologa i psychotechnika niemieckiego Sterna: „O metodzie testów i badaniu indywidualności“. Stwierdzając odrębność metod psychologji stosowanej i psychotechniki i stojąc na stanowisku, że testy nie zastąpią jeszcze badania indywidualności jednostki, Stern wystąpił przeciw wyłącznemu stosowaniu testów bez stosowania zasad psychologji ogólnej, gdyż dopiero synteza obu tych czynników daje obraz całości. W dyskusji nad referatem podnosili, zwłaszcza praktycy, że w pracowniach psychotechnicznych i poradniach zawodowych, gdzie chodzi o kwalifikowanie osób badanych dla pewnych zawodów, względnie porady, jaki zawód mają w życiu swem wybrać, sprawa osobowości przedstawia się zupełnie inaczej, aniżeli badania indywidualne w laboratorjach uniwersyteckich; w tych ostatnich przeważają względy czysto teoretyczne, przeważnie abstrakcyjne, psychotechnik praktyczny obok warunków czysto psychologicznych liczyć się musi z względami natury społecznej, rodzice bowiem ucznia, czy uczenicy żądają porad praktycznych, zastosowanych do obecnych warunków ekonomicznych, porada staje się zatem bardziej skomplikowana, niż w laboratorjach czysto naukowych. Stwierdzić należy, że obecny rozwój psychotechniki czyni zastrzeżenia Sterna prawie zbędne, albowiem nowoczesne testy psychotechniczne nie są już przeważnie próbami zmysłów, zapożyczonymi od psychologji eksperymentalnej, ale coraz więcej są próbami pracy, przy których właśnie daleko głębiej, aniżeli przy testach inteligencji można wniknąć w pierwiastki charakterologiczne i emocjonalne badanego osobnika. Dziś nie ma prawie psychotechnika, któryby obok dokładnych wyników testów nie notował uwag odnoszących się do cech charakterystycznych ogólnego zachowania się badanego przy pracy, a zarzuty teoretyków pochodzą przeważnie z braku kontaktu między nimi, a pracowniami psychotechnicznemi i poradniami zawodowemi.

O ile pierwszy dzień obrad poświęcony był przeważnie wywodom Niemców, o tyle działowi drugiemu (testy) nadali ton koryfeusze psychologji i psychotechniki francuskiej, głównie Claparède, Piéron i Décroly. Pierwszy podniósł ważną w psychotechnice kwestję ewolucji zdolności, omawiając zagadnienia w jakim stopniu jakaś zdolność skonstatowana u badanego utrzyma się u niego, gdy będzie dorosłym, jaki wpływ wywiera tu okres dojrzewania, czy płeć męska i żeńska różnią się pod względem rozwoju zdolności? Zdaje się bowiem, że kobieta dotrzymuje mniej niż mężczyzna obietnic dzieciństwa i młodości, przynajmniej pod względem zdolności intelektualnych.

Te pytania, na które do dziś dnia ścisłej odpowiedzi nie mamy, nie powinny jednak odstraszać od usiłowań, jakie czynią psychotechnika i poradnictwo zawodowe. Bezwzględna pewność nie jest taksamo cechą dociekań psychotechnicznych, jak nie jest cechą djagnozy lekarskiej; uzyskać można tylko prawdopodobieństwo. Jest jednak bardzo prawdopodobnem, że metody matematyczne, jakich używa obecnie psychotechnika, zmniejszą w wysokim stopniu możliwość błędów.

W dziale III. (Selekcja zawodów) zainteresowały większość Kongresu referaty Marbego, nestora uczonych niemieckich o badaniu zdolności do chirurgji i ortopedji, poraz pierwszy bowiem zastosowano psychotechnikę, która dotychczas głównie odnosi się do zawodów rzemieślniczych i przemysłowych, także do zawodów akademickich. Wreszcie Frois (Francja) podniósł bardzo ważny związek, jaki zachodzi między psychotechniką, a wypadkami przy pracy, związek, ze względów społecznych niezmiernie doniosły. Okazało się mianowicie przy bliższych psychologicznych, psychotechnicznych i statystycznych badaniach nieszczęśliwych wypadków, że nietylko fatalny zbieg zewnętrznych okoliczności, ale w równej, a może i większej mierze miarodajną tu jest predyspozycja do wypadków, że każdy człowiek ma nietylko taką chwilową chwiejną, zależną od przypadku nieraz, predyspozycję, ale że jest pewna stała indywidualna skłonność do wypadków i że tę skłonność można psychotechnicznemi badaniami wykryć, względnie skonstatować. Rzecz niezmiernie doniosła dla towarzystw asekuracyjnych, dla zakładów ubezpieczeń od wypadków i t. d. Oczywiście że ten dział psychotechniki, jako nowy, jest w okresie rozwoju i że potrzebne tu są na dużą skalę prowadzone badania statystyczne.

W dziale IV. (Zagadnienie organizacji pracy) wygłosił podpisany referat o stosunku psychotechniki do naukowej organizacji pracy. Obie te umiejętności uzupełniają się wzajemnie, gdyż organizacja pracy ma na oku wyłącznie względy techniczne pod kątem widzenia ekonomji pracy, podczas gdy psychotechnika uwzględnia bardziej element ludzki. W zastosowaniu do przemysłu skutki obu są jednak ściśle zbliżone, przez racjonalną organizację osiąga się maksimum produkcji przy zmniejszonym wysiłku, przez psychotechniczny dobór pracowników osiąga się znowu zwiększoną produkcję przez wyeliminowanie pracowników nieodpowiednich. To też n. p. angielskie towarzystwa psychotechniczne nie znają tej różnicy między psychotechniką a organizacją pracy, Zastanawiając się głębiej nad tem zagadnieniem, dochodzi się do przekonania, że zarówno psychotechnika jak i racjonalizacja są tylko jednostronnem wyjściem z zasadniczego problematu pracy ludzkiej, stanowiącego jednem z najważniejszych zagadnień kultury ludzkiej. Jednostronnem dlatego, że wchodzi tu jeszcze w grę moment fizjologiczny, a nadewszystko stanowisko ekonomiczno-społeczne i dopiero syntetyczne z tych wszystkich punktów widzenia oświetlone zagadnienie pracy ludzkiej jest możliwe do rozwiązania w taki sposób, na jaki zasługuje ten odwieczny problem.

Dotychczas zastanawiali się nad nim wyłącznie specjaliści, każdy ze stanowiska swojej nauki. Doświadczenie wskazuje, że ani fizjologiczny, ani psychologiczny, ani wyłącznie techniczny punkt widzenia nie wystarczą, stwierdza natomiast, że połączenie tych kryterjów i to nie przez kooperację różnych specjalistów, ale przez jednego lub dwóch badaczy daje wyniki naukowo ściśle i społecznie nadzwyczaj doniosłe. Psychotechnika, o ile stanie się istotnie połączeniem psychologji i techniki, jest przedewszystkiem powołaną do zajęcia się tem zagadnieniem.

W tym celu należy dążyć do tworzenia instytutów pracy.

W dziale V. (Studja nad pracą ludzką) znakomity uczony O. Lipman w referacie p. t.: „Stanowisko pracy ludzkiej w rozmaitych gałęziach produkcji" z innego punktu widzenia doszedł również do podobnych wniosków co prelegent poprzedni w dziale IV.

W dziale VI. (Dobór pracowników komunikacyjnych) najbardziej interesującym był referat wspólny p. Lahy, kierownika jednego z laboratorjów psychotechicznych w Paryżu i p. Wojciechowskiego, kierownika pracowni psychotechnicznej kolejowej w Warszawie p. t. „Dobór maszynistów na kolejach żelaznych". W Paryżu istnieje laboratorjum psychotechniczne, gdzie bada się olbrzymi, bo kilkunastotysięczny szereg maszynistów koleji podmiejskich, koleji podziemnych, motorowych tramwajów i kierowców autobusów w Paryżu; przedsięwzięcie zakrojone na wielką skalę pod względem ilości badanych, a operujące nieraz bardzo skromnymi aparatami. Przedsiębiorstwa miejskie, dzięki powyższej instytucji odnoszą wskutek badań psychotechnicznych i zmniejszonej w związku z niemi ilości katastrof i uszkodzeń, poważne korzyści finansowe.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. INŻ. BIEGELEISEN BRONISŁAW.

O PORADNICTWIE ZAWODOWEM W NIEMCZECH.

I.

Początki organizacji poradnictwa w Niemczech były bardzo skromne, związki poszczególnych zawodów w trosce o wychowanie sobie zdolnego zastępu uczniów, rozpoczęły tu i ówdzie zajmować się poradnictwem, towarzystwa dobroczynne zajmujące się opieką nad młodzieżą w wielu miastach założyły poradnie oparte na dobrowolnej ideowej pracy jednostek, ale rychło okazało się, że ta ideowa praca albo ustała po pierwszym zapale, albo zniechęciła się pierwszemi niepowodzeniami. Nadewszystko zaś okazała się potrzeba gruntownego zawodowego wykształcenia, zarówno psychologicznego jak technicznego i ekonomicznego, gdyż poradnik musiał zawodowi swemu całkowicie się poświęcić. Instytucje poradnicze zaczęły pracować już przed wojną, w r. 1913 powstał ogólny wydział dla poradnictwa zawodowego, który domagał się uregulowania kwestji poradnictwa z współudziałem szkoły, lekarzy, urzędów pośrednictwa pracy, handlu, rzemiosła i rolnictwa i towarzystw opieki nad młodzieżą. Dopiero jednak powojenne ciężkie warunki i walka o byt doprowadziły czynniki miarodajne do przekonania, że dobór zawodu u młodzieży ma nietylko czysto prywatne znaczenie dla życia odnośnej jednostki, ale ma doniosły ogólno-społeczny wpływ na kształtowanie dzielności i sprawności całego narodu. Nie wystarczy więc liczyć na inicjatywę prywatną i ofiarność jednostek, ale akcja musi objąć wszystkie warstwy, nietylko chłopców, ale i dziewczęta, nietylko młodzież opuszczającą szkoły powszechne, ale także szkoły średnie i młodzież akademicką, nietylko młodzież, ale i dorosłych. Zasady te w formie rezolucji przyjęły Zjazdy rzemieślnicze, zebrania Izb rękodzielniczych, Związek urzędów pośrednictwa pracy, Kongresy związków zawodowych pracowniczych, wskutek czego rząd ujął całą tę sprawę w swoje ręce i ustawą z roku 1919 o poradnictwie zawodowem uczynił założenie poradni zawodowej obowiązkowem we wszystkich miastach liczących ponad 10.000 mieszkańców (ostatnio także dla powiatów wiejskich). Wskutek tego rozporządzenia stały się poradnie instytucjami komunalnemi o charakterze prawno-publicznym, mają za zadanie udzielać porad przy wyborze zawodu tym osobom, które wchodzą w życie zawodowe, lub pragną zmienić swój zawód. Przy tych poradach należy zważać na fizyczne i psychiczne właściwości, zdolności i zamiłowania, finansowe położenie szukającego porady, jakoteż z ogólno społecznego stanowiska na taki rozdział sił pracujących, któryby umożliwiał odpowiednie wykształcenie i najlepsze wyzyskanie sił jednostki dla dobra społeczeństwa.

Poradnictwo zawodowe ma się odnosić zarówno do młodzieży męskiej jak i żeńskiej i obejmuje następujące działy:

1) Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo zajęć i miejsc nauki dla rzemiosła, handlu, rolnictwa i gospodarstwa domowego.

2) Poradnictwo zawodowe dla robotników wszystkich kategorji, zarówno kwalifikowanych jak i niekwalifikowanych w przemyśle, handlu, leśnictwie i rolnictwie, w ścisłym kontakcie z urzędami pośrednictwa pracy.

3) Poradnictwo zawodowe i informacje o zawodach i kształcenia się w nich dla młodzieży, która pragnie uczyć się, lub już uczy się w szkołach średnich i wyższych; przyczem dla zawodów akademickich trzeba stworzyć osobne oddziały poradni lub instytucji.

Przy każdej poradni przepisuje ustawa utworzenie ciała doradczego, złożonego z przedstawicieli rozmaitych gałęzi życia ekonomicznego, władz, szkół, lekarzy i opieki nad młodzieżą, przyczem ciała doradcze tworzą osobne wydziały fachowe dla poszczególnych grup zawodów.

Dla poradnictwa zawodowego w Niemczech charakterystyczny jest również ścisły związek z pośrednictwem pracy. Zarówno izby rzemieślnicze jak i związki poszczególnych cechów i grup zawodowych, jakoteż organizacje przemysłowe i rolnicze obowiązane są zgłaszać wolne miejsca nauki poradniom zawodowym, które wskutek tego mają pełny obraz zapotrzebowania w wszystkich zawodach. Wprawdzie poszczególny rzemieślnik nie jest obowiązany przyjąć ucznia, którego mu poradnia zawodowa przysyła, jednakowoż poradnicy zawodowi zapomocą odczytów i referatów i osobistego zetknięcia z związkami zawodowymi i rzemieślnikami, właścicielami warsztatów i fabryk, wpływają na coraz silniejsze zrozumienie istoty poradnictwa dla warstw pracujących, a wreszcie praktyka i dodatnie doświadczenia poczynione z tymi uczniami, których poleciła poradnia przekonuje pracodawców, że w ten sposób mogą sobie pozyskać dobry materjał ludzki do pracy. Z drugiej strony obowiązkiem poradni jest czuwać nad tem, aby uczeń nie był wyzyskiwany, lub używany do robót innych niż zawodowych, a wiele poradni niemieckich ma uprawnienie do zawierania umowy z pracodawcą w sprawie miejsca nauki jako strona zastępująca ucznia.

Nie można również pominąć współpracy szkoły z poradnictwem, co również zostało ustawowo uregulowane. Dobrze funkcjonujące poradnie zawodowe nie mogą bowiem zrzec się pomocy szkoły. Toteż w niemieckiej ustawie o poradnictwie zawodowem nałożony jest na poradnie obowiązek wejścia w styczność z wszystkiemi szkołami, aby ile możności objąć całą młodzież opuszczającą szkoły w swój zakres, przyczem udzielanie porad fachowych należy do poradni zawodowych, przy szkole pozostaje bardzo ważne zadanie wychowania w kierunku trafnego wyboru zawodu. Celem wypełnienia tego obowiązku powinna szkoła możliwie często zaznajamiać młodzież z życiem zawodowem. Bibljoteki szkolne należy w tym kierunku uzupełniać i polecać uczniom czytanie odnośnych książek. Także w ramach nauczania przedmiotów szkolnych trzeba jak najczęściej wskazywać na wysokie etyczne znaczenie wyboru zawodu.

Następnie powinna szkoła więcej niż dotychczas obserwować skłonności i zdolności młodzieży i zbierać obserwacje te w ciągu lat nauki szkolnej w taki sposób, aby ułatwić poradniom ocenę przypuszczalnych zdolności zawodowych jednostki.

Że cele, jakie zakreśliła powyższa ustawa nie pozostały na papierze, ale wprowadzone zostały w życie, tego dowodzą następujące cyfry. Podczas gdy w r. 1918 istniało w całych Niemczech zaledwie kilkanaście poradni, w r. 1922 było ich 397, w r. 1925 już 569. A jeżeliby zapytać jaki jest efekt tej wielkiej liczby poradni, to na to pytanie w cyfrach odpowiedzieć trudniej, gdyż to co poradnia najlepszego i najbardziej wartościowego zdziałać może i bezradnym rodzicom i nieświadomej młodzieży dodać nadziei, otuchy i wzbogacić ją w praktyczne wskazówki, to nie da się nigdy wyrazić w cyfrach. Cyfrowo ująć da się w poradniach tylko: ilość odwiedzin, ilość udzielonych porad, zgłoszonych miejsc wolnych, zapośredniczonych zajęć, a więc statystyka odbytych czynności i to niezawsze zupełna, gdyż często trudno skonstatować, jak rodzice względnie młodzież z udzielonej porady skorzystała. Ale i taka statystyka jest ciekawa, zawiera ją w streszczeniu poniższe zestawienie:

Wyniki publicznego poradnictwa zawodowego w Niemczech.

Rok	Liczba poradni	Ilość szukających porady	Liczba posad wyrobionych za pośrednictwem poradni	Liczba zgłoszonych miejsc wolnych pracy
1922/23	383	235.013	93.645	137.604
1923/24	385	250.560	96.374	134.040
1924/25	518	306.503	129.778	179.468
1925/26	567	374.566	132.065	171.871

Wzrost cyfr w ostatnich latach świadczy o tem, że gminy miejskie zrozumiały ważne znaczenie pośrednictwa, gdyż można sobie wyobrazić, że udzielenie porad kilkuset tysiącom młodzieży wymaga odpowiedniego wyposażenia poradni zarówno umieszczenia jak i personalu, na co gminy nie szczędzą kosztów. A wreszcie ostatnim czynnikiem świadczącym o olbrzymim rozwoju poradnictwa jest to, że 3/5 całej młodzieży kończącej szkoły w wszystkich miastach niemieckich przechodzi przez poradnie zawodowe.

II.
Poradnia zawodowa w Elberfeld.

Poradnia zawodowa w Elberfeld, mieście nieco większem od Krakowa, jest instytucją miejską. Oto parę cyfr z rozwoju tej poradni w latach 1920—1924.

Rok	Liczba udzielonych porad	Liczba zgłoszonych woln. miejsc	Liczba zapośredniczonych zajęć
	Oddział męski:		
1921	612	474	337
1922	923	673	472
1923	1152	433	287
1924	1735	728	615
	Oddział żeński:		
1921	649	635	419
1922	636	950	433
1923	749	470	287
1924	1322	679	477

Już w drugim roku (1921) istnienia poradni zgłaszali się do niej uczniowie i uczenice szkół powszechnych, średnich i wyższych, jakoteż inwalidzi, wdowy po wojskowych itp. W szkołach poradnia zawodowa urządzała odczyty o doborze zawodu i jego etyce zarówno dla chłopców jak i dziewcząt przy użyciu filmów przedstawiających różne zawody i takie same odczyty dla rodziców. Jako podstawy do udzielania porad służyły kwestjonarjusze wypełnione przez ucznia, szkołę i lekarza szkolnego i po rozmowie z rodzicami, zasadniczo bez tych wszystkich czynników porad nie udzielano. Jeżeli okazało się, że szukający porad byli fizycznie za słabi, lub za mało rozwinięci, starano się o umieszczenie ich w sanatorjach, lub przy łatwem zajęciu na wsi, a dopiero po powrocie udzielano powtórnie porady. Komisja doradcza istniejąca przy poradni jest bardzo liczna i składa się z przedstawicieli przemysłu, rzemiosł, handlu, gospodarstwa domowego, po 1 z grupy pracodawców i 1 z grupy pracowników, wreszcie po 1 przedstawicielu inspektoratu pracy, szkolnictwa powszechnego, średniego i wyższego, szkoły zawodowej, szkoły przemysłu artystycznego, miejskiego urzędu zdrowia, miejskiego urzędu dobroczynności i miejskiego Urzędu opieki nad młodzieżą. Wprawdzie poradnia stoi na stanowisku, że każdy zgłaszający winien się poddać badaniom psychotechicznym, jednakowoż w pierwszych latach z braku odpowiedniej ilości aparatów można było tylko w ograniczonej ilości badania te przeprowadzić (w r. 1921 chłopców 91).

Charakterystycznem jest również jaki procent ogólnej młodzieży opuszczającej szkoły przychodzi do poradni. Dla przykładu weźmy tylko dwa lata (r. 1921 i 1923).

Rok	Liczba młodzieży korzystającej z poradni		Liczba młodzieży kończącej szkoły powszechne		szkoły średnie i wyższe
	męskiej	żeńskiej	męskie	żeńskie	
1921	612	649	1378	1198	205
1923	1152	749	1770	1294	216

W procentach obliczywszy wynika stąd, że w r. 1921 zgłosiło się do poradni 44·5% młodzieży męskiej, 54% młodzieży żeńskiej szkół powszechnych, z szkół średnich i wyższych nikt. Natomiast w roku 1923, 64·8% młodzieży męskiej, 57·7% młodzieży żeńskiej szkół powszechnych, i 50% młodzieży szkół średnich i wyższych, udzielono 108 porad.

Odczyty w szkołach dla młodzieży i rodziców tak się przyjęły, że w sezonie zimowym 2—3 razy w każdym miesiącu musiały się odbywać przy licznem gronie słuchaczy. W roku 1923, gdy w przemyśle i rzemiośle nastało silne przesilenie, zrazu mniejsze, potem i większe przedsiębiorstwa nietylko nie przyjmowały nowych uczniów, ale nawet zwalniały dawnych, toteż coraz liczniej zgłaszali się do poradni młodociani bezrobotni, których napływ przybrał takie rozmiary, że poradnia stanęła przed nowem zupełnie zadaniem i główną jej troską stała się niemożliwość produktywnej pracy, walka z pracodawcami o dotrzymanie warunków umowy, opieka nad bezrobotnymi. Zadania poradni przesunęły się i to w kierunku bardzo trudnym, bo opieki nad młodzieżą. Do tego dołączyła się jeszcze i ta okoliczność, że od 1 października 1923 r. rząd polecił poradniom pośrednictwo pracy dla wszystkich młodocianych do 18 r. życia. Chodziło tu o głęboko przemyślaną politykę zawodową państwa, aby młodocianych, u których dają się skonstatować wybitniejsze zdolności zawodowe, pouczać o korzyściach dalszej nauki zawodowej, oddzielić ich od ogólnej masy bezrobotnych i o ile możności roztoczyć nad nimi opiekę. To wszystko doprowadziło do ściślejszego kontaktu poradni z urzędami opieki społecznej nad młodzieżą. Ponieważ setki młodzieży wałęsały się po ulicach miasta i demoralizowały, przeto poradnia zaczęła myśleć o robotach przymusowych i udało się uzyskać pole pracy przy okopywaniu ogrodów, w spółdzielniach budowlanych, w magazynach, robotach ulicznych, a dla dziewcząt bez zajęcia urządzano dzienne kursa robót gospodarskich i rzemieślniczych. Udało się w ten sposób dużą część młodzieży odsunąć od zepsucia ulicy.

W miarę rozwoju swego poradnia coraz więcej była uznawana. Nietylko gmina, ale i większe firmy handlowe i przemysłowe same przysyłały odtąd kandydatów na posady do zbadania. Reprezentant poradni, bierze udział w posiedzeniu cechów, związków rodzicielskich, zjazdach rzemieślniczych, związków zawodowych itd. i gdzie tylko wchodzą w grę sprawy wyboru zawodu, lub nauki w zawodach. W r. 1924 rząd powierza poradniom zawodowym wystawianie książeczek roboczych; ta formalność wywiera bardzo duży wpływ na rozszerzenie się zakresu poradni, gdyż odtąd żadna umowa między pracodawcą a młodocianym robotnikiem względnie uczniem nie może być zawarta bez wiedzy, kontroli i wpływu poradni.

Przemysł, handel i rzemiosło nie odnoszą się już w Niemczech z takiem niedowierzaniem jak poprzednio do poradni, skoro same przekonały się, że opinje wydawane przez poradnię w większości wypadków sprawdzają się w praktyce i że dążeniem poradni jest dostarczyć pracodawcom rzeczywiście zdolniejszych jednostek. Dowodem tego wzajemnego zaufania jest znamienny fakt, że n. p. w r. 1924 na 728 wolnych miejsc 625 t. j. 86% zostało obsadzonych za interwencją i wskutek opinji poradni, a zatem poradnia wskutek swej ciągłej i wytrwałej działalności osiągnęła to, że prawie każdy rzemieślnik, kupiec, lub przedsiębiorca w Elberfeldzie przyjmuje pracownika na podstawie wyników badania poradni zawodowej.

III.

Miejski Instytut psychotechniczny w Hannowerze.

Kto obeznał się należycie z teoretycznemi podstawami poradnictwa zawodowego i rozporządza odpowiednią praktyką w tym kierunku, dla tego bardzo pożytecznem jest zwiedzenie miejskiego Instytutu psychologicznego w Hannowerze, który dzięki kierownictwu Dr. Hischego, jednego z najzdolniejszych psychotechników niemieckich, zajmuje zupełnie odrębne stanowisko wśród tego rodzaju instytutów. Już samo zewnętrzne wyposażenie instytutu jest niezwykłe, mieści się on w 3-piętrowym dużym budynku, zajętym w zupełności na cele psychotechniki. Kilka sal posiedzeń, 8 czy 9 sal na badania psychotechniczne, specjalnie duża sala na wykłady z dziedziny psychotechniki i poradnictwa zawodowego, specjalna sala na badania zbiorowe — słowem w gmachu tym jest miejsce na pogłębienie i rozwinięcie wszelkich zadań z psychotechniką i poradnictwem związanych. Jest tam równocześnie i poradnia zawodowa i pracownia psychotechniczna — obiema kieruje Dr. Hische — a oprócz tego podlega mu cały szereg poradni rozprószonych po mieście, Hannower ma bowiem przeszło 600.000 mieszkańców, jedna poradnia nie wystarczyłaby więc.

Instytut podzielony jest na 5 działów: Dział I. pedagogiczny, poświęcony jest głównie dwom dziedzinom: badaniom inteligencji i połączonym z tem licznym i trudnym zagadnieniom i sprawom metodyki psychotechnicznej. Do tego działu należy też poradnia zawodowa tem się cechująca, że każdy szukający porady zostaje psychotechnicznie zbadany.

Dział drugi odnosi się do psychologji i techniki zawodów. Główne zadanie polega na przeprowadzeniu analiz zawodowych i przeprowadzeniu badań psychotechnicznych, opartych na tych analizach. Badania te przeprowadzane są przeważnie na młodzieży męskiej i żeńskiej opuszczającej szkoły, a grupy zawodów odpowiadają potrzebom gminy.

W przeciwieństwie do ekonomiczno-psychologicznego działu, gdzie — jak przeważnie w życiu — grają rolę względy ekonomiczne — tutaj bada się motywy wyboru zawodu wyłącznie pod względem psychologicznym, łącząc działalność tego działu z poradniami zawodowemi, gdyż chodzi o nadanie chaosowi dążeń ludzkich pewnej stałej wytycznej, pewnej polityki zawodowej.

Dział III. ekonomiczno-psychologiczny zajmuje się tem samem zagadnieniem, jednak ze stanowiska społecznego. Przedmiotem badań są tu przeważnie nie szukający porady zawodowej, ale zwykle nieukwalifikowani robotnicy i robotnice, którzy nie pod wpływem jakichś specyficznych zdolności, lub zamiłowań, ale wskutek warunków ekonomicznych, lokalnych, naśladownictwa, przypadku obejmują pierwsze lepsze zajęcie. I tutaj cho-

dzi przedewszystkiem o odsunięcie sił niezdolnych, aby przemysłowi oszczędzić koszty niepotrzebnego kształcenia, a pracownikom zmartwień i przykrości. Okazało się, że nawet wewnątrz danego przedsiębiorstwa przemysłowego można zatrudnionych pracowników przesuwać odpowiednio do ich skłonności i zdolności, przyczem dział ten nietylko zajmuje się selekcją, ale śledzi dalsze życie tego, kto uznany zostaje za niezdolnego i stara się o znalezienie dla niego zajęcia odpowiadającego jego cechom psychicznym.

W badaniach tych okazało się, że panujące powszechnie pojęcia o mechaniczności zajęć w fabrykach są fałszywe, że najdrobniejsza nawet praca wymaga nietylko ręki, ale i głowy. Dr. Hische pokazywał mi wyniki badań przeprowadzonych nad pakowaniem keksów w kartony w fabryce keksów, gdzie pokazało się, że pewne czynności psychiczne specjalnie rozwinięte a potrzebne do tego zajęcia, nie są cechą wszystkich dziewcząt. Takie same badania przeprowadził on w fabrykacji ram drewnianych i gipsowych. A więc i te niekwalifikowane zawody mają też swoją wyraźną, duchową kwalifikację.

Dział IV. teoretyczny ma charakter wyłącznie naukowy i zajmuje się pracą badawczą zagadnień wysuniętych przez działy poprzednie. Psychotechnika, nie mając ściśle naukowo określonych podstaw wskutek chaosu poglądów panujących w dzisiejszej psychologji, musi sama torować sobie teoretyczno-naukowe podstawy.

Dział V. obejmuje budowę i cechowanie aparatów psychotechnicznych. Wiadomo, że fabryki trudniące się budową tych aparatów, niezawsze stoją na wysokości zadania, względnie kierują się wyłącznie względami handlowymi, sprzedając drogie komplety dyletantom-psychotechnikom. Otóż, kierując się potrzebą odczuwaną przez wszystkich fachowych poradników i psychotechników, dział ten wyprobowuje przedewszystkiem dla własnego użytku pracowni psychotechnicznej i własnych poradni aparaty, albowiem niedość jest aparat zakupić, trzeba go jeszcze — rzecz najważniejsza — umieć wycechować i sprawdzić.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. MEDYŃSKI WŁADYSŁAW.

PSYCHOTECHNIKA I PORADNICTWO ZAWODOWE W AUSTRJI.

W Austrji opieka społeczna rozwija się bardzo pomyślnie, mimo trudności finansowo-gospodarczych, w jakich obecnie znajduje się państwo naddunajskie. W dziale opieki społecznej czołowe stanowisko zajmuje opieka nad młodzieżą, prowadzona w szerokiem zakresie przez t. zw. „Jugendfürsorgeamty". W dziale opieki społecznej doniosłą rolę odgrywa również poradnictwo zawodowe. Początki poradnictwa zawodowego w Austrji łączą się z inicjatywą poszczególnych jednostek, względnie grup, interesujących się danem zagadnieniem. Z czasem poradnictwo zawodowe stało się publicznem, organizacje i instytucje zainteresowane tworzą wspólne poradnie zawodowe. W Wiedniu powstała w r. 1921 poradnia zawodowa przy Izbie rzemieślniczej, bardzo szybko rozszerzyła swoją działalność; z czasem powstały poradnie zawodowe i na prowincji, jak w Wiener-Neustadt, Linzu, Klagenfurcie, Salzburgu, w górnej Austrji zorganizowano około 130 poradni przy szkołach powszechnych. W Gracu poradnia zawodowa rozwinęła się z państwowego urzędu pośrednictwa pracy.

Na szczególną uwagę zasługuje poradnia zawodowa w Wiedniu. Poradnia ta składa się z dwóch działów, a to właściwej poradni i pracowni psychotechnicznej. Poradnia wiedeńska posiada obszerny lokal, składający się z 6 pokoi, w których urzędują lekarze i poradnicy. Ruch w poradni jest znaczny szczególnie od czasu wydania okólnika ministerjalnego w roku 1917 zwracającego uwagę na doniosłość poradnictwa zawodowego.

I tak miesięcznie:

	chłopców	dziewcząt	razem
wpływa zgłoszeń	732	483	1.215
porad udzielono	1.354	1.148	2.502
zgłoszona posad dla	188	146	334
umieszczono	162	142	304

W roku ubiegłym poradnia wiedeńska udzieliła porad zawodowych 3/4 całej młodzieży, kończącej szkoły powszechne. Gdy w r. 1925 udzielono 36.762 porad, to w r. 1927 ilość ich doszła już do 42.934, w roku zaś bieżącym ilość porad wzrasta stale. Punktem kulminacyjnym w poradnictwie był w roku 1927 miesiąc lipiec dla chłopców (2.932) a wrzesień dla dziewczyn (2.937). Wiedeńska poradnia zawodowa, podobnie jak wiele innych, zwraca specjalną uwagę na dokładną ocenę stanu zdrowia zgłaszających się, przytem nie ogranicza się tylko do zbadania ambulatoryjnego, lecz w wątpliwych przypadkach korzysta z rad klinicznych.

Poradnia wiedeńska zwraca dalej uwagę na możliwość umieszczania zbadanych w stosownych pracowniach, na pośrednictwo pracy. Dział ten rozwija się bardzo pomyślnie, gdyż zainteresowani wiedzą, iż poradnia poleci im zawsze zdolnych pracowników.

Współdziała z poradnią zawodową pracownia psychotechniczna, znajdująca się w tym samym gmachu. Nosi ona nazwę: Eignungsprüfungstelle beim Berufsberatungsamt der Gemeinde Wien".

Austrja posiada 3 publiczne i 3 prywatne pracownie psychotechniczne, z tych jedna wyżej wymieniona, druga „Psychotechnisches Institut der Industriellen Bezirkskommission Wien", oraz podobny instytut w Gracu. Badania psychotechniczne odbywają się również w dyrecji kolei, w zakładach przemysłowych Siemensa-Schuckerta, Siemensa i Halskiego oraz w dyrekcji kolei elektrycznej.

Szczególnie żywy ruch zaznaczył się w pracowni psychotechnicznej Komisji Obwodowej, w której dokonano w roku zeszłym około 5.000 badań. Pracownia ta jest obficie zaopatrzona we wszelkiego rodzaju aparaty, przybory i przyrządy do badania uzdolnień, szczególnie interesuje się badaniem pracowników lokomocyjnych, jak szoferów i motorowych. W badaniach tych pracownia wiedeńska doszła do dużej wprawy, osiągając wydatne wyniki. Na wzorach wiedeńskich powstały pracownie i poradnie prowincjonalne, które zyskują sobie coraz większe uznanie rodziców i zrozumienie wśród młodzieży.

Jak wielką rolę przypisuje Wiedeń poradnictwu zawodowemu świadczy fakt, że jednym z tematów Zjazdu lekarzy austrjackich było poradnictwo zawodowe, któremu poświęcono kilka referatów lekarskich, pedagogicznych i społecznych.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

Regulamin dla Miejskiego Ambulatorjum dentystycznego.

§ 1.

Miejskie Ambulatorjum dentystyczne mieści się przy Miejskim Urzędzie Zdrowia i czynne jest codziennie od godziny 2 do 4-tej popołudniu, z wyjątkiem niedziel i świąt.

§ 2.

Miejskie Ambulatorjum dentystyczne jest oddziałem Miejskiego Urzędu Zdrowia, któremu służbowo podlega. Obowiązują je wszelkie zarządzenia i instrukcje wydane w przedmiocie opieki dentystycznej nad młodzieżą miejskich szkół powszechnych i wewnętrzne przepisy Magistratu, tyczące się pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszy gminnych w zakresie chorób jamy ustnej.

§ 3.

W sprawach natury osobistej, wynikających ze stosunku służbowego podlega kierownik Ambulatorjum wraz z całym personalem Prezydentowi miasta, względnie jego zastępcom na równi z urzędowym personalem Magistratu.

§ 4.

Personal Ambulatorjum stanowią: kierownik i podlegający mu asystenci, jedna siła administracyjno-techniczna, hygjenistki szkolne i obsługa.

§ 5.

Działalność Miejskiego Ambulatorjum dentystycznego obejmuje pieczę lekarską w zakresie dentystyki nad młodzieżą szkół powszechnych, oraz nad personalem miejskim, a przedmiotowo leczenie, wypełnianie i wyjmowanie zębów. Obowiązkiem personalu Ambulatorjum dentystycznego jest obok pracy ambulatoryjnej przeprowadzanie w godzinach rannych inspekcyj po szkołach, badanie stanu uzębienia dzieci szkół powszechnych, oraz pouczanie o hygjenie jamy ustnej i zębów.

§ 6.

O wynikach przeprowadzonych rewizyj po szkołach, zawiadamia Ambulatorjum Dyrekcję szkół, Radę szkolną, Miejski Urząd Zdrowia i rodziców.

§ 7.

Dla leczenia przyjmuje się do Miejskiego Ambulatorjum dentystycznego szkolnego dzieci tylko najbiedniejsze, inne skierowuje się do Ambulatorjum dentystycznego Kasy chorych, do Państwowych Poradni dentystycznych i do prywatnych lekarzy.

§ 8.

Dzieci opłacają przy wpisie do Miejskiego Ambulatorjum t. zw. wpisowe na cały rok szkolny i zwracają za materjały do plombowania zębów według cennika zatwierdzonego każdorazowo przez Prezydenta miasta. Wszelkie inne zabiegi lekarsko-dentystyczne, a więc wyjmowanie zębów, leczenie zębów i dziąseł, leczenie chorób jamy ustnej, wykonuje Ambulatorjum dentystyczne bezpłatnie.

§ 9.

Najbiedniejsze dzieci szkolne (świadectwo Dyrekcji szkoły, względnie świadectwo ubóstwa), dalej domy sieroce, Miejskie Zakłady wychowawcze, ochronki, schroniska, bursy i wogóle instytucje humanitarne, poświęcone ochronie dzieci uwolnione są od wszelkich opłat za zabiegi dentystyczne.

§ 10.

Opłaty powyższe idą na zakupno materjałów i artykułów dentystycznych, inne koszta związane z prowadzeniem ambulatorjum ponosi Gmina miasta Krakowa.

§ 11.

Przed rozpoczęciem roku budżetowego przedkłada kierownik Ambulatorjum projekt budżetu na rok przyszły, a po ukończeniu roku budżetowego sprawozdanie rachunkowe za rok ubiegły.

§ 12.

Kierownik Ambulatorjum obowiązany jest nadto składać M. Urzędowi Zdrowia, jako swej bezpośrednio przełożonej władzy perjodyczne miesięczne, kwartalne i roczne sprawozdania z działalności Ambulatorjum, w szczególności także z przeprowadzonych po szkołach rewizji uzębienia dzieci.

§ 13.

Personal Ambulatorjum dentystycznego ma prawo do urlopów odpoczynkowych według norm przyjętych w Magistracie dla pracowników miejskich.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 38832/1927 VII — Kraków, dnia 14 lutego 1928.

Rozporządzenie Magistratu o zamknięciach sklepowych.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie przepisów § 102 lit. n. i p. Statutu dla miasta Krakowa z dnia 6 października 1901, Dz. u. kr. Nr. 108, oraz §§ 20 i 21 ustawy budowniczej z dnia 18 lipca 1883 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 63 i rozporządzenia z dnia 30 września 1918 L. 72708/918-Ib,

wydaje Magistrat następujące przepisy, dotyczące urządzania i utrzymywania zamknięć w portalach, drzwiach, sklepowych, oknach wystawowych, gablotach i t. p.

§ 1.

Zamknięcia w portalach i drzwiach sklepowych, w oknach wystawowych, dalej zamknięcia wszelkiego rodzaju gablot oraz innych zewnętrznych urządzeń sklepowych mogą być wykonywane tylko za zezwoleniem Magistratu na podstawie planów, które mają odpowiadać przepisom ustawy budowniczej dla miasta Krakowa. Plany te mają nadto między innymi określać materjał, rozmiary, barwy, sposób umieszczenia i t. p.

§ 2.

Urządzenia wymienione w § 1 niniejszego rozporządzenia mają odpowiadać zasadom estetycznym i architektonicznym ze względu na całość fasady.

Urządzenia te w Dzieln. I, oraz w głównych ulicach innych dzielnic powinny być ile możności tak urządzone, aby po ich zamknięciu wnętrze wystaw sklepowych, gablot i t. p. było z ulicy widoczne (żaluzje ażurowe, siatki, kraty i t. p.).

§ 3.

Urządzenia wymienione w niniejszem rozporządzeniu mają być zawsze czysto i w należytym stanie utrzymane.

§ 4.

Przekraczający przepisy niniejszego rozporządzenia karani będą po myśli § 59, względnie 60, ustęp 30 Statutu gminnego dla miasta Krakowa przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. ust. Rzp. Nr. 9, poz. 89 grzywnami do wysokości 200 zł, względnie karą aresztu do 20-tu dni.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Magistrat podając niniejsze rozporządzenie do wiadomości, wzywa do ścisłego wykonywania przepisów w niem zawartych z tem, że winni przekroczenia tych przepisów narażą się niezależnie od odpowiedzialności karnej na usunięcie samowolnie umieszczonych urządzeń z urzędu na ich koszt i niebezpieczeństwo.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w r.

L. VIII 1361/28. Kraków, dnia 27 lutego 1928.

Stałe stanowiska targowe.

Z powodu przepełnienia placów targowych Magistrat postanowił ze względów porządkowych wstrzymać wydawanie przekupniom zezwoleń na zajmowanie nowych stałych stanowisk targowych na wszystkich placach targowych na dalszy jeden rok, tj. do dnia 31 marca 1929 r.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 146/28.
B. a.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w lutym 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. III.		
Dr. Jakób Kohn	dobud. w part.	Smoleńsk 15	Z. Szufa	4755
		Dz. V.		
Wacław Bezucha	nadbud. III p. i adapt. w niższych kondygnacjach	Długa 66	Filipkiewicz i Kolarzewski	5773
		Dz. VI.		
Regina Fick	nadbud. III p. bud. piwnic pod podwórzem	Lubomirskich 3	J. Kaczmarczyk	4995
		Dz. VII.		
Regina Pamm	łazienka z klozetem	Zielona 3	Lamensdorf	5769
Izak Horowitz	odbud. zniszczonych pożarem mieszkań w poddaszu ofic.	Dietla 36	E. Skawiński	13/28
Arnold Haber	nadbud. III p.	Starowiślna 49	A. Dostal	488/28
Kalman Liebeskind	przebud. ustępów na spłukiwane i na bud. otwart.	św. Gertrudy 20	J. Kolesiński	217/28
		Dz. VIII.		
Jan Michnik	pl. dodat. fasady i mieszkań z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/60	Z. Szufa	4756
Józef Rappaport	dobud. III p. domu	Brzozowa 5	Ł. Rock	5538
Gmina m. Krakowa	podziem. wychodek publ. z częścią nadziemną	Plac Nowy	Bud. miejskie	143/28
Szeim Klingsberg	kuczka drewniana w podworcu	Dietla 17	— — —	5112/27
		Dz. X.		
Artur Gabrjel Pemper	ustępy spłukiw.	Węgierska L. 3	Z. Grünberg	693/28
Marja Kaczmarczyk	dom parterowy z poddasz. i szopy gosp.	Twardowskiego 3 boczna	P. Kaczmarczyk	5765
Anna Giermek	domy gosp. przyziem. i mieszk.	Twardowskiego 79	Z. Prokesch	5859
Józef Żak	sień przejazdowa	Zielna 19	Skawiński	124/28

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XI.				
Zofja Jankowska	pl. dodat. budow. I p. domu dobud. I p. ustępów	Skwerowa 50	J. Kryłowski	5319
Mieczysław Mąkoszewski	part. ofic. gospod.	Skwerowa 10	J. Stobiecki	5466
Dz. XII.				
Nachman i Zlata Lustgarten	II p. dom narożny	Senatorska 4	S. Baum	5176
A. Karwat i Z. Francki	III p. dom narożny	Zbieg ul. Ujejskiego i Syrokomli lk. 2057	— — —	3786
Dz. XIII.				
Marja Aurzadniczek	nadbud. I p.	Ks. Józefa L. 8	A. Kramarski	5007
Dz. XV.				
Ignacy Dembowski	prow. mur. szopa	J. Lea 33	J. Kolesiński	4112
Józef Graboś	dod. prow. part. hali na wozy samochod.	Kazimierza Wielk. 21	J. Bereta	4383
Anna Bałazowa, Aniela Szaramowa	szopa drewniana	Racławicka 10-12	F. Krzyżanowski	4531
Stanisław Domagalski	ogrodzenie od frontu real.	Józefitów 21	J. Kryłowski	4813
Władysław Kwieciński	oparkanienie real.	Misjonarska 3	— — —	5483
Dr. E. Rosenhauch	oparkanienie frontu od ul. J. Lea i Szopena	J. Lea Lwh. 300	Z. Hausner	4790
Dz. XVI.				
Zgromadzenie SS. Miłosierdzia	przebud. II p. domu, nadbudow. III piętra przeznaczona na lecznicę	J. Lea 65-67	J. Pokutyński	372/28
Piotr Mróz	dobud. I p. domu front. podwyż. starego frontow. domu part., bud. komórek z pralnią i oparkanienie	J. Lea 103	L. Lisowski	5595
Dz. XVII.				
Wilhelm Doubrawski	wozow. drewniana	Friedleina 20	Z. Szufa	5410
Katarzyna Kwaśna	przyziem. ofic. częściowo murowana częściowo drew.	Prądnicka rownoległa	Z. Prokesch	2989/27
Antoni Konik	dom przyziem., szopa drew. wychodek z dołem kloacz. i studnia	przedłuż. ul. Racławickiej przy drodze polnej lk. 415/1	J. Karwat	3484

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XVIII.		
Jan i Marja Bieńczyccy	I p. i mieszk. mansardowe	Wiśniowa 8	— — —	4791
Ludwik Ciaputa	dom I p. i poddasze	Mogilska boczna lk. 21/73 i 21/77	E. Skawiński	5850
		Dz. XIX.		
Józef i Helena Mondkiewicz	pl. dod. przyziemnej ofic.	Gliniana lk. 157/5	M. Stadnicki	4631
Salomon i Leon Kudler	dom II p. (pl. dod.)	Mogilska lk. 21/8	J. Karwat	4412
Jadwiga Wiatrowa	ofic. przyziemn. z poddasz.	Mogilska lk. 21/15	S. Skawiński	4614
Zacharjasz Berbelicki	mieszkanie z poddaszem	Pasterska 7	E. Skawiński	5329
Józef Kozak	dom I p. z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/48	Z. Szufa	4326
M. Urząd Poboru Opłat i Podatk. Pośrednich	rozbud. chłodni	Rzeźnicza	— — —	5069
		Dz. XXI.		
Elektrownia Miejska	stacja transform. w fabryce »SOWA«	Płaszowska 42	Bielański	166/28
Franciszek Jakóbowicz	dom przyziem. z poddaszem (pl. dodat.)	Koszykarska 4	F. Zwoźniak	5374
		Dz. XXII.		
Aron Selinger	II p. dom	Kalwaryjska 46	J. Kryłowski	5906
Wolf Haber	klozety	Czarnieckiego 6	J. Kryłowski	5950
Chiel Bruhand	pl. dod. nadbud. II p.	Plac Zgody 17	Z. Prokesch	159/28
Jakób Sterngast	I p. ofic.	Kalwaryjska 62	A. Dostal	5951
Mich. M. Dudzińska	domek w podwórzu na magazyn ew. na izbę stróża	św. Benedykta 13	A. Dostal	5890
Franciszek Godula	poddasz. mieszk. od podwórza	Salinarna 13	— — —	249/28

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. inż. **Zygmunt Francki,** urzędnik techn. Elektrowni m., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum starszym inżynierem Elektrowni miejskiej z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **b.**
(L. prez. 1317/28).

P. **Rudolf Nowak,** st. inspektor techn. Elektrowni m., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum kierownikiem ruchu Elektrowni miejskiej z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **b.**
(L. prez. 1316/28).

P. Dr. **Jan Grabowski,** referent Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. st. referentem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13638/27).

P. **Aleksander Łęcki,** referent Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. st. referentem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13639/27).

P. **Franciszek Strasik,** tyt. sekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1228/28).

P. Dr. **Helena Kopaczowa,** prow. lekarz Żłóbka m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. lekarzem miejskim z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13122/27).

P. Dr. **Stanisław Remin,** lekarz m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. lekarzem miejskim z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13119/27).

P. Dr. **Stefan Dzięcielewski,** prow. asystent Miejskiej Pracowni Chemicznej, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. asystentem Miejskiej Pracowni Chemicznej z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13742/27).

P. **Janina Kazimiera 2-im. Karmańska,** praktykantka Elektrowni m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowym kancelistą Elektrowni miejskiej z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13156/27).

P. **Kazimierz Małecki,** magister praw, pomocnik kancel. Magistratu, na zasadzie postanowienia § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. aplikantem konceptowym z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12603/27).

P. **Jan Porzycki,** urzędnik kontrakt. Zakładu czyszczenia m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 października 1927 r. rachmistrzem Zakładu czyszczenia miasta z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 11779/27).

P. **Stanisław Aleksander Zbigniew 3-im. Sulikowski,** asystent kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. oficjałem kancelaryjnym Magistratu z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12989/27).

P. **Irena Bojarska,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Miejskiego Muzeum Przemysłowego z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13505/27).

P. **Wiktorja Chranicka,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 9285/27).

P. **Irena Furmankiewicz,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12457/27).

P. **Marjan Jagusiński,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13519/27).

P. **Stanisław Kalista,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13523/27).

P. **Albina Krausówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13513/27).

P. **Helena Przebindówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12462/27).

P. **Michalina Rumkówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą M. Zakładów Ceramicznych z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13514/27).

P. **Elżbieta Sękarówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12460/27).

P. **Zofja Sołtysówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12461/27).

P. **Irena Wallisówna,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 12458/27).

P. **Stefanja Zabierzewska,** kancel. Zarządu Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowana

została z dniem 1 stycznia 1928 r. asystentem rachunk. Zarządu Wodociągu m. z poborami X grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 644/28).

P. **Antoni Banaś,** maszynista m., na zasadzie § 89 statutu m., otrzymał przy pozostawieniu w dotychczasowej grupie uposażenia ad personam tytuł mechanika miejskiego. (L. prez. 11322/27).

P. **Stanisław Kwiatek,** robotnik Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prow. ślusarzem Wodociągu miejskiego z poborami XII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13026/27).

P. **Franciszek Mikosz,** etat. fornal M. Straży Pożarnej, z dniem 1 lutego 1928 r. przeniesiony został z etatu Miejskiej Straży Pożarnej na etat niższych funkcjonarjuszy miejskich, z tytułem służbowym woźnego miejskiego w XIV grupie uposażenia, szczebel **f.** (L. prez. 12129/27).

P. **Józef Sroka,** na zasadzie § 89 statutu m., przyjęty został z dniem 2 listopada 1927 r. na prow. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV grupy, szczebel **a.** (L. prez. 1198/28).

P. **Feliks Wierzba,** na zasadzie § 89 statutu m., przyjęty został z dniem 2 listopada 1927 r. na prowiz. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV grupy, szczebel **a.** (L. prez. 1199/28).

P. **Antoni Garzeł,** robotnik Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prow. pomocnikiem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13010/27).

P. **Andrzej Karamański,** robotnik Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prow. pomocnikiem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13011/27).

P. **Józef Kowalski,** robotnik Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prow. stróżem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13012/27).

P. **Piotr Ludwikowski,** robotnik Wodociągu m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. prow. pomocnikiem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13013/27).

EMERYTURY.

P. **Józef Błotnicki,** naczelnik Wydziału, na zasadzie uchwały Rady miasta z dnia 23 grudnia 1927 r., przeniesiony został na zasadzie art. 28 lit. b. i c. statutu emer. dla pracowników Gminy stoł. król. m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 37 lat od uposażenia służbowego tj. V grupy, szczebel **f.** (L. prez. 12306/27).

P. **Marja Zawadzka,** wdowa po naczelniku M. Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, w myśl art. 36 i 37 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 9 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymała od dnia 1 lutego 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 800 punktów oraz dodatek regul. w ilości 30 punktów i dodatek osobisty do emerytury wliczalny w ilości 150 punktów, tudzież pensję sierocą dla pozostałej córki Janiny Marji, urodz. 22 lipca 1909 r., do końca września 1928 r. miesięcznie po 200 punktów oraz dodatek regulacyjny po 8 punktów i dodatek osobisty po 37 punktów. (L. prez. 1182/28).

P. **Jan Stanisław 2-im. Dutkiewicz,** rysownik Budownictwa miejskiego, na zasadzie art. 28 lit. a. i c. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), przeniesiony został z powodu uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończenia 56 lat życia z dniem 29 lutego 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 31 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. VIII grupy, szczebel **d.** (L. prez. 13529/27).

P. **Stanisław Łosiowski,** ogniomistrz M. Straży Pożarnej, na zasadzie art. 28 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24) przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 1 lutego 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 38 lat od uposażenia służbowego tj. IX grupy, szczebel **f.** (L. prez. 13547/27).

P. **Feliks Franciszek 2-im. Czekaj,** sierżant M. Straży Pożarnej, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników dla Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do pełnienia służby z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 lutego 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. X grupy, szczebel **f.** (L. prez. 13537/27).

P. **Karol Strojek,** plutonowy M. Straży Pożarnej, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do pełnienia służby z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 1 lutego 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. przy zastosowaniu uchwały Rady miasta z 3 kwietnia 1902 ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. XII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 13536/27).

P. **Jan Fil,** robotnik m. w M. Zakładach Ceram., zwolniony został z pracy w M. Zakładach Ceramicznych

z dniem 29 lutego 1928 r. a zarazem na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 marca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 60 (sześćdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 13110/27).

P. **Józef Gąsiorowski,** cieśla miejski, zwolniony został z pracy w Budownictwie m. Oddział B. z dniem 29 lutego 1928 r. i zarazem na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 marca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych. (L. prez. 12943/27).

P. **Wojciech Śliwa,** cieśla Budownictwa m. O/B., na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 kwietnia 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 100 (sto) złotych miesięcznie. (L. prez. 11206/27).

P. **Michał Wójcik,** robotnik m. w M. Zakładach Ceramicznych, zwolniony został od pracy w M. Zakładach Ceramicznych z dniem 29 lutego 1928 r. i zarazem na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 marca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 60 (sześćdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 13111/27).

P. **Andrzej Żupnik,** b. robotnik Elektrowni m., na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od dnia 1 lutego 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 (trzydzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 8902/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 186 w kad. XIV z dnia **24 lutego 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **53.**

Początek posiedzenia o godz. **6 wieczór.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie pośmiertne ku czci ś. p. Włodzimiery Szołayskiej.

Prezydent inż. K. Rolle poświęcił gorące wspomnienie pośmiertne ś. p. Włodzimierze Szołayskiej wygłaszając następujące przemówienie:

Adam i Włodzimiera Szołayscy we wrześniu 1904 roku ofiarowali na pomieszczenie zbiorów Muzeum Narodowego kamienicę przy ulicy Szczepańskiej 11, interesując się wybitnie zabytkami sztuki i kultury polskiej, będącemi chlubnem świadectwem naszej przeszłości i świadczącemi o żywotności naszego narodu w dobie bieżącej, chcąc im dać możność rozmieszczenia i oddania na użytek publiczny — oddali dla Muzeum tę realność.

Zmarła była filantropką, na modłę filantropów zagranicznych w granicach środków, jakiemi rozporządzała. Nie było większej czy mniejszej akcji społecznej, pukającej do ofiarności publicznej, w którejby z całem oddaniem się nie brała udziału, wnosząc tam hojną rękę, gdy sama ograniczała się do minimum, byle tylko nieść pomoc potrzebującym.

Dwie realności przy ulicy Zwierzynieckiej oddała Siostrom Felicjankom na cele szwalni dla dziewcząt, prowadzonej przez te zakonnice.

Wybitnie przyczyniła się do powiększenia funduszów związku nauczycielek przy ul. Zwierzynieckiej.

Początkowej akcji ks. Kuznowicza na rzecz chłopców rękodzielniczych dała w kamienicy swojej przy ul. Szczepańskiej przytułek, oddając do użytku chłopców dwie wielkie ubikacje, a na cele zebrań perjodycznych i narad swoje prywatne mieszkanie.

Przez szereg lat wraz z p. Wodzicką rozwijała szeroką i skuteczną działalność na korzyść pracownic w krakowskiej fabryce tytoniu.

W Związku niewiast katolickich i we wszystkich kobiecych stowarzyszeniach brała zawsze chętny i wybitny udział.

Filantropka z urodzenia, przekonania i życia żyła jakby tylko dla tego wyłącznie, by nieść pomoc społeczeństwu, wspierając czy to Stowarzyszenia, czy to poszczególne jednostki, a tych cichych ofiar, przy których nie wiedziała lewica co dawała prawica, jest niezliczona ilość.

Swoje mienie tak rozdała, że w chwili wybuchu wojny miała tylko dochody z czynszów przy ul. Szczepańskiej. Gdy wskutek spadku waluty wartość czynszów zeszła do minimum, ś. p. Zmarła głodowała, ona, która całe swe mienie rozdała na ulżenie biednym i głodującym. Mimo ciężkiej sytuacji materjalnej własnej, dzieliła się jeszcze i tem z biedniejszymi i potrzebującymi.

Przez całą wojnę nie pomijała żadnej sposobności by nieść pomoc czy to legjonistom, czy to dotkniętym wypadkami wojennymi. W mieszkaniu jej zbierały się zwerbowane przez ś. p. Zmarłą panie, które tam szyły ubranie i bieliznę dla potrzebujących.

Mąż ś. p. Zmarłej Włodzimiery, Adam Szołayski, pod wpływem tej przykładnej ofiarności swej żony oddał realność przy ulicy Starowiślnej na stypendja i zapomogi dla ubogiej młodzieży szlacheckiej.

Przemówienia Prezydenta m. wysłuchała Rada m. stojąc.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujący wniosek:

1. Rm. ks. Masnego i tow.:

„Społeczeństwo polskie zostało zaniepokojone wiadomością, że budynek Bibljoteki Jagiellońskiej grozi zawaleniem.

Dyrekcja Bibljoteki widziała się zmuszoną zamknąć dostęp do niektórych sal, przez co korzystanie z Bibljoteki zostało ograniczone ze stratą dla nauki.

Czem jest Bibljoteka Jagiellońska ze swymi nieocenionymi skarbami dla nauki i kultury, każdy dobrze rozumie.

Rada Miejska stoł. król. m. Krakowa w poczuciu wielkiej odpowiedzialności wobec Narodu za całość tej Skarbnicy kultury i najcenniejszego zabytku naszej promiennej przeszłości uchwala:

Wzywa się Prezydjum, aby poczyniło kroki u Wysokiego Rządu Rzeczypospolitej, który przyznał 1 miljon złotych na budowe nowego Gmachu Bibljoteki, aby się nie cofnął przed żadną ofiarą i bezzwłocznie na wiosnę bieżącego roku umożliwił rozpoczęcie budowy nowego gmachu Bibljoteki".

Nagłość wniosku poparto.

Rm. ks. Masny uzasadnił swój wniosek, poczem Rada m. wniosek niniejszy jednomyślnie uchwaliła.

2. Sekretarz odczytał następujący wniosek rm. Stączka i tow.:

„Stan ulic: Murowanej, Towarowej, Będzińskiej tudzież Dojazdowej, łączącej ulicę Królewską z Murowaną, a także Towarową z Kamienną, urąga obecnie najprymitywniejszym pojęciom o budowie i utrzymaniu dróg publicznych.

Przy lada odwilży lub obfitszym deszczu powstają na tych pseudodrogach bagna, utrudniające zupełnie dojazd i dowóz artykułów pierwszej potrzeby zamieszkującej tę dzielnicę licznej ludności, która regularnie opłaca wysokie podatki komunalne i rządowe.

Przeprowadzone w ubiegłym roku oświetlenie elektryczne tych dróg, wskazuje na to, że Zarząd miasta uważa te drogi zarówno w dzień jak w nocy za bardzo ważne arterje komunikacyjne. W istocie przejeżdża tędy codzień po kilkaset fur i samochodów miejskich, rozwożących szuter, zaś tuż przy bocznicy obok ulicy Kamiennej mieści się duża pracownia kamieniarska firmy Podgórski, przewożąca kołowo wielkie ilości surowca i materjału obrobionego.

Litość zbiera na widok zaprzęgów brnących w kałużach po osie!... Od podkopu przy ulicy Kamiennej aż do ulicy Królewskiej prowadzi też tędy chodnik dla pieszych, utrzymywany ongiś i starannie odwadniany przez władze wojskowe, które obok niego posiadają swoje zakłady przemysłowe. Obecnie o chodnik ten nikt się nie troszczy, skutkiem czego potworzyły się w nim liczne wyboje i kałuże błota nie mniejsze, niż na przyległym gościńcu.

Wylot ulicy Murowanej od północy zamknęły w czasie wojny austrjackie władze wojskowe dla swojego kaprysu. Bezmyślne to zarządzenie soldateski utrzymuje się dotąd w mocy, co zmusza mieszkańców tejże ulicy do okrążania po drogach i chodnikach, których stan powyżej opisano.

Wytyczona jeszcze przed wojną linja regulacyjna ulicy Dojazdowej od ulicy Królewskiej do Murowanej została dotąd przez Budownictwo miejskie częściowo tylko uwzględniona. Natomiast regulacji tej nie może doczekać się jej wylot na ulicę Królewską, gdzie z jednej strony usadowiła się wstrętna, od szeregu lat pustką stojąca szopa z desek, jakiejby Krakowowi nie pozazdrościła „Psia Wólka", a z przeciwnej strony zdobi tenże wylot niezwykły narożnik, wsunięty na głębokość 2-ch metrów w ulicę, a są to rudery chlewu i drewutni, jako pozostałość gospodarcza starej rogatki warszawskiej, tedy własności samego Magistratu. Przez wąską 3-metrową szyjkę ulicy z trudem przeciska się tędy gromada przechodniów i setki fur oraz samochodów magistrackich, rozwożących szuter. Cudem nazwać można, że miejsca tego dotąd nie nawiedziła katastrofa, wyczekująca widocznie na dalsze trwanie zaniedbania. Wkońcu zauważyć musimy braki w uregulowaniu ogromnego placu składowego S. A. Jaworznickiej, przedstawiającego obraz niesłychanego zaniedbania. Wszak z referatu barwnego p. Wiceprezydenta Sarego dowiedzieliśmy się, że Spółka ta świetnie prosperuje, dlaczegoż to wspólnik Magistrat nie wpłynie na ożywienie tego zupełnie dziś martwego objektu, przynoszącego niewątpliwie deficyt?...

Wobec powyższego podpisani wnoszą: Rada miejska wzywa Magistrat dc niezwłocznego uporządkowania chodników i ulic oraz placów położonych pomiędzy ulicą Królewską, Kamienną i kolejowym dworcem przetokowym w dzielnicach XVII i XVIII. a dla przypilnowania niezwłocznego przeprowadzenia tej akcji wybiera komisję z trzech, która na następnem posiedzeniu Rady miasta zda sprawę ze stanu rzeczy.

Wniosek niniejszy uchwaliła Rada m. traktować regulaminowo, przekazując go Komisji drogowo-kanałowej.

Sekretarz odczytał następujący wniosek nagły:

Rm. inż. Drobniaka i tow. „Wobec uporczywie ponawiających się pogłosek o zamiarach Rządu przeniesienia Akademji Górniczej z Krakowa do Katowic, a mających niestety wszelkie cechy prawdopodobieństwa, wzywa się Prezydjum Miasta do zbadania prawdziwości tych pogłosek oraz do poczynienia wszelkich kroków celem uniemożliwienia raz na zawsze podobnych zamiarów.

Ze względu, że mimo przyznanych kredytów na dalszą budowę gmachu Akademji Górniczej w Krakowie, kredyty te nie są w dostatecznej mierze wyczerpywane, a robota nie posuwa się naprzód, wzywa się Prezydjum Miasta do poczynienia w miarodajnych sferach wszelkich jak najenergiczniejszych kroków, celem przyspieszenia robót i ukończenia budowy gmachu Akademji Górniczej w roku bieżącym".

Po uzasadnieniu nagłości przez rm. inż. Drobniaka i oświadczeniu się za wnioskiem rm. Potuczka, Oplustila i Holeksy, a po udzieleniu wyczerpujących informacyj o zamiarach władz centralnych co do Akademji Górniczej przez Prezydenta Rollego, wniosek niniejszy jednomyślnie uchwalono.

Udział Rady m. w dyrekcyjnej Radzie kolejowej.

Imieniem Prezydenta m. Wiceprezydent m. Dr. Wielgus proponuje jako przedstawiciel miasta Krakowa do dyrekcyjnej Rady kolejowej w Krakowie na członka P. Inż. Karola Rollego Prezydenta miasta zaś na zastępcę rm. p. Dra Wiktora Kuźniara.

Uchwalono. (L. prez. 1674/928).

Porządek dzienny.

I. Wybór członków w miejsce ubyłych do obwodowych komisyj wyborczych do Sejmu i Senatu.

Imieniem Prezydenta m., Wiceprezydent m. Dr. Wielgus przedkłada następujące wnioski:

Rada miejska uchwali:

W miejsce ubyłych członków względnie zastępców członków obwodowych Komisyj wyborczych dla okręgu głosowania miasta Krakowa wybranych przez Radę miasta w dniu 15 grudnia 1927 r. mianuje się:

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 2:

1) 2 członkiem w miejsce p. Dr Güntnera Rudolfa, p. Henryka Schiffa, Dyr. Drukarni ul. Dunajewskiego 5.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 3:

1) 3 członkiem w miejsce p. Engländera Abrahama, p. Weinsberga Chiela, ul. B. Joselewicza 4.

2) 4 członkiem w miejsce p. Dr Jurczyńskiego Hieronima, p. Władysława Hrebendę, urz. bank., ulica Szpitalna 20.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 4.

1) Zastępcą 3 członka w miejsce p. Dr Lewandowskiego Karola, p. Cholewińskiego Władysława urz. Mgtu, ul. Jabłonowskich 18.

2) Zastępcą 4 członka w miejsce p. Dr Ciećkiewicza-Marjana, p. Szumskiego Romualda, ul. Batorego 5.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 8.

1) Zastępcą 3 członka w miejsce p. Herzoga Samuela, p. Guzikowskiego Piotra, pl. Groble 4.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 9.

1) Zastępcą 3 członka w miejsce p. Hochwalda Szaji, p. Izydora Rappaporta, Aleja Krasińskiego 70.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 15.

1) 4 członkiem w miejsce p. Żychowicza Władysława, p. Dra Fellera Bronisława, ul. św. Jana 18.

2) Zastępcą 4 członka w miejsce p. inż. Sokołowskiego Tad., p. Pagacza Wład., wł. fabryki, ul. Batorego 5.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 16.

1) Zastępcą 2 członka w miejsce p. Rutkowskiej Marji, p. Chrzanowskiego Walerego, ul. Szlak 5/7.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 19.

1) 4 członkiem w miejsce p. Hoffmana Mikołaja, p. Padechowicza Marjana, ul. Smoleńska 9.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 27.

1) Zastępcą 3 członka w miejsce p. Dr Shneida Henryka, p. Chlipalskiego Tomasza, ul. Lubomirskiego 39.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 33.

1) Zastępcą 2 członka w miejsce p. Fedewicza Andrzeja, p. Gorczyńskiego Kazimierza, ul. Gazowa 8.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 36.

1) Zastępcą 3 członka w miejsce p. Bornsteina Süssmanna, p. Koppela Biegeleisena ul. św. Sebastjana 10.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 37.

1) 2 członkiem w miejsce Michalca Ludwika p. Dr Abelesa Alojzego, ul Dietla 83.

2) 2 członkiem w miejsce p. Wójcika Antoniego p. Funeka Stefana, kupca, ul. Bracka 13.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 40.

1) Zastępca 2 członka w miejce p. Dr Cieszyńskiego Jana, p. Dr Metha Adolfa, ul. Starowiślna 39.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 42.

1) 2 członkiem w miejsce p. inż. Klewskiego Zygmunta, Weisslitza Adolfa, ul. Kupa 3.

2) 4 członkiem w miejsce p. inż. Żurka Adolfa, p. Wrońskiego Eugenjusza, ul. Jakóba 9.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 44.

1) 2 członkiem w miejsce p. Dr Więcława Teofila, p. Raczyńskiego Władysława, dzierżawcę, Kapelanka.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 46.

1) 4 członkiem w miejsce p. Dr Sawickiego Ludomira, p. Serafina Antoniego, ul. Madalińskiego 18.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 47.

1) Zastępcą 2 członka w miejsce p. Kozłowskiego Zdzisława, p. Jezierskiego Adama, ul. T. Kościuszki 21.

2) Zastępcą 4 członka w miejsce p. Łodzińskiego Karola, p. Pudłowskiego Ludwika, ul. T. Kościuszki 56.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 52.

1) 4 członkiem w miejsce p. Rutkiewicz Anny, p. Rutkiewicza Piotra, ul. Kazimierza Wielkiego 45.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 63.

1) Zastępcą 2 członka w miejsce p. Paprochy Józefa, p. Koszyka Jana, ul. Zamojskiego 29.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 66.

1) 2 członkiem w miejsce p. Tokarza J., p. Sopickiego Stanisława, Kanonicza 15.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 67.

1) 3 członkiem w miejsce p. Siekierskiego Jana, p. Dyrcza Józefa, ul. Traugutta 11.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 68.

1) 2 członkiem w miejsce p. Bierczyńskiego Antoniego, p. Dr Motykę Ludwika, ul. św. Wawrzyńca 5.

W Obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 70.

1) Zastępcą 1 członka w miejsce Dra Wolfa Emunela, p. Dawida Herziga, ul. Krakusa 20.

2) Zastępcą 4 członka w miejsce p. Kamińskiego Stanisława, p. Kałużę Józefa, ul. Przystanek 4.

Prez. Rolle zarządził głosowanie kartkami, powołując na skrutatorów rm. Bielesia i Oplustila. Wynik głosowania ogłosił Prez. Rolle: Za przedłożoną listą na 41 głosujących oświadczyło się 39 radców m. wobec czego całą listę przyjęto.

Na wniosek rm. Chwastka następujące sprawy uchwaliła Rada m. **„an bloc“.**

II Upoważnienie Prezydenta miasta do odroczenia terminu zapłaty należytości z tytułu zwrotu kosztów budowy nowych ulic i chodników.

Wniosek komisji drogowo-kanałowej i gruntowej:

Rada miasta uchwali:

A. Upoważnia się P. Prezydenta po myśli § 82 statutu m.

1) do odroczenia do 6 miesięcy terminu zapłaty należytości z tytułu zwrotu kosztów budowy nowych ulic i chodników publicznych lub kosztów regulacji i urządzenia już istniejących ulic i chodników publicznych,

2) do wydania zezwoleń na spłatę ratalną tejże należytości,

3) do zarządzenia zabezpieczenia hipotecznego pretensji Gminy z powyższego tytułu, o ile uzna to za wskazane, oraz w razie zezwolenia na spłatę ponad 24 rat miesięcznych, gdy cała należytość przekracza 2.000 zł.

B. Wszystkie inne sprawy wynikające z § 16 a) i b) noweli do ustawy budowniczej z dnia 28 marca 1910 r. Nr. 89 Dz. U. kr., a należące do kompetencji Rady miasta, przekazuje się po myśli § 82 stat. m. do załatwienia Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej.

(L: I. 579/28)

Sprawozdawca: Radca m. Potuczek.

Uchwalono.

III. Statut podatku od premji ubezp. na rzecz gm. m. Krakowa.

Wniosek Sekcji II i III.

Rada miasta uchwala:

Uchwala się załączony statut o podatku od premij ubezpieczeniowych na rzecz Gminy miasta Krakowa.

(L. Mgt. II 35650/27)

Referent st. r. Mgtu Dr. Wydro.

Uchwalono.

PROJEKT.

Statut o podatku od premij ubezpieczeniowych na rzecz Gminy miasta Krakowa.

§ 1.

Na zasadzie art. 20 ustawy z dnia 11-go sierpnia 1923 r. Dz. U. Nr. 94 poz. 747 Gmina m. Krakowa jest uprawniona do poboru podatku od premij ubezpieczeniowych, płaconych na podstawie ustawy lub umów o ubezpieczenie od ognia.

§ 2.

Podatkowi podlegają wszelkie ubezpieczenia, dokonane na zasadzie ustawy lub umów, zawartych z instytucjami dla tego celu istniejącemi, o ile chodzi o ubezpieczenia przedmiotów, w Krakowie położonych.

§ 3.

Podatek wynosi 5% czystej składki ubezpieczeniowej, uiszczonej każdorazowo w instytucjach ubezpieczenia tj. bez ubocznych dodatków, płaconych z tytułu opłaty stemplowej, należytości administracyjnej i t. p.

§ 4.

Podatek opłacają osoby ubezpieczające równocześnie z uiszczeniem składki ubezpieczoniowej. Instytucje ubezpieczenia winny pobierać przypadający podatek od dotyczących osób i pobrany w danym miesiącu wnosić do Głównej Kasy miejskiej do dnia 6 każdego następnego miesiąca za osobnymi na przepisanym formularzu urzędowym sporządzonymi wykazami: 1) które mają podawać imię i nazwisko ubezpieczającego i ubezpieczonego oraz adres tychże, 2) wysokość uiszczonej składki asekuracyjnej, 3) kwotę pobranego podatku.

§ 5.

O ile osoby ubezpieczające, zamieszkałe w Krakowie, dokonały lub dokonują ubezpieczenia w instytucjach pozamiejscowych i tam wnoszą składki ubezpieczeniowe, są obowiązane wpłacać podatek bezpośrednio w Głównej Kasie miejskiej w Krakowie na podstawie osobnych nakazów płatniczych i w celu wymiaru i poboru podatku winny zgłosić Magistratowi zawartą umowę o ubezpieczenie względnie podać potrzebne szczegóły i daty do dni 6-ciu po zawarciu umowy, względnie po wejściu w życie niniejszego statutu.

§ 6.

Instytucje ubezpieczeniowe, działające w obrębie miasta Krakowa, są odpowiedzialne wobec Gminy miasta Krakowa za należyty pobór i odprowadzanie podatku.

§ 7.

Niezapłacony w terminie podatek, ściągnie Magistrat w drodze egzekucyjnej wraz z należnemi odsetkami za zwłokę od osób, odpowiadających za podatek.

§ 8.

Nad przestrzeganiem przepisów niniejszego statutu czuwa Magistrat. Dla kontroli prawidłowego poboru podatku organa kontrolne Magistratu są uprawnione do wglądu w księgi dotyczącej instytucji ubezpieczeniowej.

§ 9.

Odwołania w sprawach wymiaru podatku należy wnosić w myśl art. 48 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Dz. U. Nr. 94 poz. 747 do Województwa w Krakowie za pośrednictwem Magistratu miasta Krakowa w ciągu dni 14 po doręczeniu orzeczenia wymiarowego. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku zapłaty podatku.

§ 10.

Winni przekroczeń przepisów tego statutu będą karani według art. 62—67 ustawy z 11 sierpnia 1923 r. Dz. U. Nr. 94 poz. 747, o ile czyn karygodny nie podlega ukaraniu według przepisów ustawy karnej.

§ 11.

Niniejszy statut wchodzi w życie od dnia ogłoszenia po zatwierdzeniu przez Władzę nadzorczą.

IV. Park w Dębnikach.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

1. Zatwierdza się projekt parku miejskiego na Skałach Krzemionki w Dębnikach przy ul. Tynieckiej, według planu Bud. miej. Oddz. B. z dnia 7 listopada 1927 roku.

2. Jako południowo-wschodnią granicę przyszłego parku zatwierdza się linję oznaczoną na powyższym planie kolorem czerwonym i głoskami:

a—b—c—d—e—f—g—h—i—j

3. Zatwierdza się w miejsce obecnej drogi liczba kat. 345/1, która zostaje włączoną w obręb przyszłego parku — otwarcie z urzędu ulicy okrążającej park od strony południowo-wschodniej, a mającej łączyć ulicę Zielną z ulicą Tyniecką z linją regulacyjną oznaczoną na powyższym planie głoskami: K—b—m—n od strony południowej w odstępie 18 metrów od granicy parku w punkcie 2) ustalonej.

4. Odgraniczenie parku od strony Wisły stanowić będzie ulica Tyniecka.

5. Jako granicę między przyszłym parkiem a częścią Skał Krzemionki użytkowaną przez M. Zakłady Ceramiczne ustala się linję oznaczoną na powyższym planie Bud. miej. Oddz. B. głoskami: a—o—p—r.

6. Do zalesienia ochronnego przeznacza się cały obszar przyszłego parku z wyjątkiem przestrzeni przytykającej do ul. Tynieckiej na długości między grotą 4-tą a kamieniołomem miejskim, oraz najwyżej położonej części wzgórza Krzemionki (obecnie szaniec wojskowy na parceli lk. 317).

Przestrzenie te w granicach oznaczonych na planie Bud. m. kolorem jasno zielonym, należy utrzymać niezalesione, jako polany do zabaw i miejsca pod przyszłe urządzenia, pawilony restauracyjne, rozrywkowe i t. p.

Sprawozdawca rm. Dr. Muczkowski.

Uchwalono. (L. M. 2987/1927 Bb.).

V. Sprawa gruntu dla Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Urzędników stoł. król. miasta Krakowa pod budowę domu.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

I. Sprzedać Towarzystwu Wzajem. Pomocy Urzędników Gminy stoł. król. miasta Krakowa na cele budowy domu parcelę gm. lkat. 1991/19 lwh. 2955 (parcela pofort. Nr. 54) oznaczoną na planie Budownictwa miejsk. Oddz. B. z dnia 10 lutego 1928 r. kolorem niebieskim o powierzchni 656 m. kw. pod następującymi warunkami:

1. Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów za cenę ryczałtową w kwocie 6.955 złotych.

2. Cena ta będzie wypłacona do 3 lat, licząc od dnia uzyskania konsensu na zamieszkanie budynku na powyższym gruncie wystawić się mającego — bez liczenia jakichkolwiek odsetek.

3. Towarzystwo zobowiąże się rozpocząć budowę domu na sprzedanym gruncie do jednego roku licząc od dnia podpisania kontraktu.

4. W razie nierozpoczęcia budowy w zakreślonym terminie — Gminie miasta Krakowa przysługuje prawo odkupu za cenę ustaloną kontraktowo.

5. Realność powyższa nie może być sprzedana przez Towarzystwo bez zezwolenia Gminny, a to aż do czasu uzyskania konsensu na zamieszkanie, względnie używanie budynku.

Zakaz ten będzie zaintabulowany.

6. Gmina m. Krakowa zezwala, aby na powyższej parceli został wybudowany dom 5-cio piętrowy do maksymalnej jednak wysokości 22 m.

7. Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, mapek i pomiarów oraz należytość przenośną poniesie nabywające Towarzystwo.

8. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy — pp. radców m. Inż. Aleksandra Adelmana i Dra Józefa Muczkowskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Ludwika Merza i Dra Adama Müllera lub innych pp. radców m., upoważnionych ogólnie do podpisywania kontraktów.

II. Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Urzędników Gminy miasta Krakowa zrzeknie się prawa budowli ustanowionego na parcelach gminnych lkat. 350/4, 350/5 i 353/2 lwh. 8 Dz. VI kontraktem z dnia 21 września 1925 i zezwoli, aby to prawo budowli zostało wykreślone z ksiąg gruntowych.

Sprawozdawca rm. Pachoński.

Uchwalono. (L. M. 6. 110/27-I).

VI. Sprawa nabycia gruntów dla Zarządu Wodociągu miejskiego.

Wniosek Komisji dla Zakładów przemysłowych:

Rada miasta uchwali:

Rada miasta uchwali zmianę punktu 3-go uchwały Rady miasta powziętej na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 1927 r.

Punkt 3-ci tej uchwały ma brzmieć: 3) Sprawy nabywania gruntów wartości powyżej 10.000 zł., oraz pozbywania i obciążania nieruchomości.

(L. 161/2 927.).

Sprawozdawca Dyr. Zarządu Wodociągu miejskiego inż. Jaszczurowski.

Uchwalono.

VII. Kontrakt kupna-sprzedaży nabycia gruntu dla Zarządu Wodociągu m. od p. Norberta Kuska.

Wniosek Komisji Zakładów przemysłowych:

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się kontrakt kupna-sprzedaży zawarty między Gminą m. Krakowa jako stroną kupującą, a p. Norbertem Kuskiem, jako sprzedającą p. gr. lk. 400/2 z własności lwh. 180 ks. gr. gm. kat. Bielany o pow. 3 a 48 m^2 p. gr. lk. 398/8 o pow. 68 m^2 i p. gr. lk. 399/2 o pow. 1 a 32 m^2 z własności lwh. 183 a ks. gr. gm. kat. Bielany, czyli razem 5 a 48 m^2 = 152.3 s^2 za cenę 533 złotych, licząc 1 s^2 = 3.50 zł., oraz 25 złotych tytułem odszkodowania za uprawę i obsianie gruntu.

2) Zakupione parcele gruntowe użyte będą pod budowę rezerwowego rurociągu pompowego.

3) Koszta kupna tych parcel, oraz koszta związane z kontraktem i intabulacją pokryje fundusz wodociągowy z działu: Wydatki nadzwyczajne § 35.

(L. 113/3 928 Z. W. M.).

Sprawozdawca Dyr. Wodociągu miejskiego inż. Jaszczurowski.

Uchwalono.

VIII. Kontrakt kupna-sprzedaży nabycia gruntu dla Zarządu Wodociągu miejskiego od p. Katarzyny Korczykowej.

Wniosek Komisji Zakładów przemysłowych:

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się kontrakt kupna-sprzedaży zawarty między Gminą m. Krakowa, jako stroną kupującą, a p. Katarzyną z Kaszubów, 1-o Gażłową, 2-o Korczykową, jako stroną sprzedającą p. gr. lk. 826 z własności lwh. 336 ks. gr. gm. kat. Bielany o pow. 26

a 69 m^2, czyli 742 s^2, za cenę 3.339 złotych, licząc 1 s^2=4.50 zł., oraz 100 zł. tytułem odszkodowania za uprawę gruntu.

2) Zakupiony grunt użyty będzie pod budowę rezerwowego rurociągu pompowego i pod budowę wału powodziowego dla ochrony Zakładu pomp w Bielanach.

3) Koszta kupna tej parceli, oraz koszta związane z kontraktem i intabulacją pokryje fundusz wodociągowy z działu: Wydatki nadzwyczajne § 35.

Uchwalono. (L. 108/4 928 Z. W. M.).

IX. Kontrakt kupna-sprzedaży nabycia gruntu dla Zarządu Wodociągu m. od p. Stanisława Suskiego.

Wniosek Komisji Zakładów przemysłowych:

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się kontrakt kupna-sprzedaży zawarty między Gminą m. Krakowa, jako stroną kupującą, a p. Stanisławem Suskim, jako stroną sprzedającą p. gr. lk. 827/1 z własności lwh. 19 ks. gr. gm. kat. Bielany o pow. 626 s^2, czyli 22 a 50 m^2 za cenę 2.817 zł., licząc 1 s^2=4.50 zł., oraz 100 zł. tytułem odszkodowania za uprawę gruntu.

2) Zakupiony grunt użyty będzie pod budowę rezerwowego rurociągu pompowego i pod budowę wału powodziowego dla ochrony Zakładu pomp w Bielanach.

3) Koszta kupna tej parceli, oraz koszta związane z kontraktem i intabulacją pokryje fundusz wodociągowy z działu: Wydatki nadzwyczajne § 35.

Uchwalono. (L. 65/4 928 Z. W. M.).

X. Budowa domu w Dz. XV Zakładu pensyjnego dla funkcjonarjuszy państwowych.

Wniosek Sekcji I:

Rada miasta uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 4/XI 1919 r. do L. 123330/13-Bb i zezwala się na parc. lk. 8/65 Dz. XV własnością Zakładu pensyjnego dla funkcjonarjuszy będącej, wybudować dom o wysokości 23·50 m na całej długości frontu do ulicy Wybickiego i Pomorskiej, natomiast na froncie do ulicy Sienkiewicza tylko na długości 30 m, licząc od narożnego punktu ulicy Wybickiego.

Sprawozdawca wiceprez. Ostrowski.

Uchwalono.

XI. Zamiana gruntów Gminy m. Krakowa i P. P. Godlewskich.

Wniosek Sekcji I:

Rada miasta uchwali:

I. Odstąpić na własność wspólnie P. P. Prof. Dr. Emilowi i Jadwidze Annie z Dydyńskich Godlewskim część parceli gminnej lkat. 2323/8, objętej lwh. 1 ks. gr. gm. kat. Kraków-Zwierzyniec, oznaczoną kolorem niebieskim na planie Budownictwa miejskiego Oddział B. z dnia 13 lutego 1928 r. o powierzchni około 1543 m. kwadr. wzamian za parcele lkat. 1779/8, 1779/9, 1779/10, 1781/3, 1782/1, 1782/2, 1782/3 objęte lwh. 940 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec o łącznym obszarze 1543 metr. kwadr. pod następującymi warunkami:

1) Wartość jednego metra kwadratowego obu zamienianych gruntów przyjmuje się na 23·80 (dwadzieścia trzy 80) (100) złotych.

2) P. P. Godlewscy wybudują na nabytym gruncie dom wolno stojący w odległości przynajmniej 5 (pięć) metrów od granicy wschodniej i południowej parceli a w odstępie conajmniej 6 (sześciu) metrów od linji regulacyjnej przedłużonej ul. Wolskiej i zastosują się przytem do przepisów normujących budowę domów w tej części miasta.

3) Gmina m. Krakowa przedłuży własnym kosztem ulicę Słoneczną, aż do przyszłego przedłużenia ul. Wolskiej i urządzi tę ulicę Słoneczną przed częścią parceli lkat. 2328/8, będącą przedmiotem zamiany, tj. wykona tor jezdny i krawężniki we właściwej niwelecie, oraz kanał uliczny, przewody wodociągowe, gazowe i elektryczne a to do 3 (trzech) miesięcy od ukończenia domu na wspomnianej parceli. Natomiast koszta chodnika przy ul. Słonecznej od strony tejże parceli poniosą w całości P. P. Godlewscy względnie ich prawni następcy.

4) P. P. Godlewscy, względnie ich prawni następcy pokryją należytość za urządzenie przyszłego przedłużenia ulicy Wolskiej wzdłuż powyższej części parceli lkat. 2328/8 w rozmiarach określonych przez § 16 a ustawy z 28 marca 1910 r. Nr. 89, Dz. u. kr. gal., z tem jednak ograniczeniem, iż będą liczone tylko koszta urządzenia ulicy na szerokości 20 (dwudziestu) metrów i nie będą uwzględnione koszta gruntów pod te ulice użytych. Koszta chodnika przy przedłużonej ul. Wolskiej wzdłuż wspomnianej parceli poniosą P. P. Godlewscy, względnie ich prawni następcy w rozmiarach oznaczonych w § 16 b powołanej ustawy. Gmina jednak nie bierze żadnego terminowego obowiązku co do urządzenia przedłużonej ul. Wolskiej.

5) Strony kontraktujące odstępują sobie grunty, będące przedmiotem zamiany, w stanie wolnym od długów i ciężarów.

6) Koszta kontraktu, intabulacji, legalizacji, planów i pomiarów, manipulacji oraz ewentualne stemple i należytość przenośną ponoszą obie strony po połowie.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy P. P. Radców m. inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich P. P. Radców m. inż. J. Peltza, Z. Siemka, lub innych P. P. Radców m. upoważnionych ogólnie do podpisywania kontraktów.

III. Grunt lwh. 940 gm. kat. Zwierzyniec nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzecz. P. z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42, poz. 372, Dz. U. Rz. P. o rozbudowie miast na cele budowlano-mieszkaniowe. (L. 8727/27 I.).

Sprawozdawca rm. inż. Drobniak.

Uchwalono.

XII. Regulacja części noyau podgórskiego między Wisłą a ul. Dekerta.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się dla ulicy Romanowicza w Podgórzu z otwarciem przedłużenia jej do Wisły linje re-

gulacyjne według linji czerwonych oznaczonych na planie Budownictwa m. B. z dnia 9 lipca 1927 literami:

a—b—c—d—e—f

od strony zachodniej zaś

g—h, i—j—k, l—m

od strony wschodniej.

2) Zatwierdza się urządzenie powyższej ulicy według powyższego planu Budownictwa m. Oddz. B. jako dalszego ciągu aleji obwodowej.

(L. M. 4354/27 B. b.)

Sprawozdawca r. m. Breuer.

Uchwalono.

XIII. Regulacja błoń mniejszych na granicy Zakrzówka — Borku Fałęckiego.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się linje regulacyjne ulicy Kobierzyńskiej w Zakrzówku Dz. X na długości między projektowanym kanałem żeglownym a granicą Kobierzyna, oznaczone na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 31 grudnia 1927 r. kolorem czerwonym i głoskami:

a—b—c—d—e—f—g—h—i—k

od strony północnej, zaś głoskami:

l—m—n—o—p—r—s—t—v—w

od strony południowej.

2) Zatwierdza się otwarcie z urzędu ulicy wzdłuż granicy między Borkiem Fałęckim a pastwiskiem miej. (parcela lk. 567) (1) w Zakrzówku z liniami regulacyjnemi oznaczonemi na powyższym planie Budownictwa miej. Oddz. B. głoskami:

A—B—C

od strony północnej, oraz

u—v

od strony południowej.

3) Zatwierdza się linje regulacyjne drogi lk. 567/2 i lk. 876 oznaczone na powyższym planie głoskami:

O—E—F—G—f—H—J

po stronie wschodniej, zaś głoskami:

L—o—g—K

po stronie zachodniej.

4) Zatwierdza się w myśl § 16 a ust. bud. krak. otwarcie z urzędu ulicy wzdłuż granicy między Gminą Kobierzyn a pastwiskiem miej. w Zakrzówku (parcela lk. 567/3), z linją regulacyjną oznaczoną na planie Bud. miej. Oddz. B. czerwono głoskami:

I—N—M—L

od strony pastwiska miejskiego w Zakrzówku.

5) Zatwierdza się otwarcie z urzędu uliczki na parceli miejskiej lk. 566/1 mającej tworzyć w przyszłości połączenie ulicy Kobierzyńskiej z przewidywaną drogą równoległą nad przyszłym kanałem spławnym, z linjami regulacyjnemi oznaczonemi na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 31 grudnia 1927 czerwonemi głoskami:

O—e

od zachodu, zaś

d—P

od wschodu, w odstępie 15 metrów. (L. M. 504/27 B. b.).

Sprawozdawca r. m. Rakisz.

Uchwalono.

XIV. Regulacja ul. Bartosza Głowackiego w Dz. XVI.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się linje regulacyjne ul. Bartosza Głowackiego dz. XVI oznaczone na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 25 listopada 1927 r. czerwono i literami:

a—b—c—d—e—f

wraz z linją budowlaną

a_1—b_1—c_1—d_1—e_1—f_1 od strony zachodniej oraz literami:

g—h—i—j

wraz z linją budowlaną

g_1—h_1—i_1—j_1 od strony zachodniej.

2) Zatwierdza się dla ul. Bartosza Głowackiego sposób zabudowania zwarty bez suteren i oficyn o wysokości najmniej 12 m. (L. M. 3912/1927 B. b,). Sprawozdawca r. m. Liebling.

Uchwalono.

XV. Otwarcie ul. Na Dołach w dz. XXII.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się otwarcie z urzędu na podstawie § 16 a ust. bud. m. krak. przedłużenia ulicy „Na dołach" na Zabłociu, w Podgórzu Dz. XXII, do wału kolejowego według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 9 lipca 1927 zgodnie z planem generalnym tej części miasta z dnia 18/XII 1926.

2) Zatwierdza się linje regulacyjne ulicy „Na dołach", według linji czerwonych na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 9 sierpnia, 1927, oznaczonych literami: a—b, c—d—e, f—g od strony północno-zachodniej, zaś h—i—j, k—l, m—n od strony południowo-wschodniej.

3) Zatwierdza się dla gruntów do powyższych linji przyległych sposób zabudowania zwarty.

4) Zatwierdzenie ewentualnego podziału realności odnośnie do parcel od powyższej ulicy uzależnić należy od czasowego zabezpieczenia im prawa przechodu i przejazdu z ulicy Dekerta do czasu przeprowadzenia ulicy na gruntach wojskowych. (L. M. 3689/1927 B. b.).

Sprawozdawca r. m. Breuer.

Uchwalono.

XVI. Linja regulacyjna dla drogi polnej lk. 1727 w Dz. XVII vis à vis dawnej Szkółki drzewek.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się linje regul. drogi gminnej lk. 1727 w dz. XVII oznaczone na planie Bud. m. B z dnia 19.XII 1927 czerwono i literami: a—b—c wraz z linją budowlaną a'—b'—c' od strony północnej, oraz literami d—e—f wraz linją budowlaną d'—e' od strony południowej.

2) Zatwierdza się dla powyższej ulicy sposób zabudowania domami wolno stojącymi lub łączonymi w grupy.

Wysokość domów 10 m. mierzona od chodnika do gzymsu głównego. (L. M. 4458/1927 B. b.).
Sprawozdawca r. m. Liebling.
Uchwalono.

XVII. Regulacja drogi gminnej lk. 846/87 w dz. XXI.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
1) Zatwierdza się linje regulacyjne drogi lk. 846/87 w dz. XXI Płaszów, oznaczone na planie Budownictwa m. B. z dnia 14 listopada 1927 czerwono i literami: a—b—c—d wraz z linją budowlaną a'—b' w stronie północnej i zachodniej oraz literami: e—f—f—h po stronie południowej i wschodniej.
2) Zatwierdza się sposób zabudowania zwarty przyczem linje graniczne parcel mają być skomasowane do kąta prostego w stosunku do linij regulacyjnych. (L. M. 3754/1927 B. b.).
Sprawozdawca r. m. Breuer.
Uchwalono.

XVIII. Przesklepienie Młynówki Rudawy przez Stefanję Bzowską w realn. l. 27 ul. Łobzowska.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
Gmina miasta Krakowa zrzeka się swych pretensyj, jakieby mieć mogła na podstawie ustawy wodnej lub innych przepisów do własności części koryta młynówki Rudawy, która ma być przesklepiona przez Stefanję Bzowską w podwórzu jej realności lor. 27 lsp. 105 Dz. IV. przy ul. Łobzowskiej tj. do powierzchni około 56·30 m^2 stanowiącej część parceli l. kat. 760 spis. I. Dz. IV. »dobro publiczne« za odszkodowaniem w kwocie 1.689 (tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewięć) złotych.
Kwota powyższa będzie zapłacona w 3 ratach kwartalnych, z których pierwsza płatna jest w terminie 8 dni od zawiadomienia o niniejszej uchwale, dalsze zaś co trzy miesiące od dnia zapłaty pierwszej raty bez odsetek. (L. M. 1065/I/28)
Sprawozdawca: Radca m. Inż. Drobniak.
Uchwalono.

XIX. Dr Jakób i Szymon Lewkowiczowie oraz Eugenja Seinfeldowa, zamiana skrawków gruntu z Gminą.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
I. Celem uzgodnienia stanu faktycznego z mapą katastralną i księgą gruntową odstąpić wspólnie masie spadkowej po błp. Bernardzie Lewkowiczu, zastąpionej przez P. Dra Jakóba Lewkowicza P. Szymonowi Lewkowiczowi i Eugenji Seinfeldowej na własność część parceli gminnej l. kat. 736 objętej lwh. 17 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VIII oznaczoną nową liczbą katastr. 736/2 o powierzchni 109 metr. kw. i część parceli gminnej l. kat. 370/9 objętej lwh. 1 tejże księgi oznaczoną nową liczbą katastr. 370/30 o powierzchni 86·40 metr. kwadr. tj. skrawki gruntowe oznaczone barwą pomarańczową na planie Inż. H. Fingerguta z dnia 2 kwietnia 1926 r. L. 4/26 o łącznym obszarze 195·40 metr. kw. w zamian za część parceli l. kat. 370/10 objętej lwh. 556 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VIII oznaczoną nową l. kat. 370/31 i kolorem zielonym na powyższym planie o powierzchni 108 mtr. kwadr. pod następującymi warunkami:
1) Zamiana następuje bez żadnej dopłaty.
2) Strony kontraktujące odstępują sobie powyższe grunty w stanie wolnym od długów i ciężarów.
3) Koszta kontraktu, planów, legalizacji oraz stemple i należytość przenośną poniosą w całości z własnych funduszów P. P. Dr J. Lewkowicz, Sz. Lewkowicz i E. Seinfeldowa.
II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. Radców m. Inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Inż. J. Peltza i Z. Siemka lub innych radców miejskich upoważnionych ogólnie do podpisywania kontraktów. (L. M. 238/28/I)
Sprawozdawca rm. Dr Merz.
Uchwalono.
Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 8 wieczór.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

W dniu 3 lutego b. r. odbyło się posiedzenie **Komisji dla przedsiębiorstw miejskich** pod przewodnictwem Wiceprezydenta Ostrowskiego przy współudziale Prez. Rollego oraz Wiceprez. Dr. Wielgusa, na którem po referacie Dyr. Zarządu Wodoc. m. inż Jaszczurowskiego uchwalono zakupić szereg małych parcel dla rozszerzenia sieci wodociągu oraz upoważnić Zarząd Wodoc. m. do zamówienia kotła parowego wraz z potrzebnym agregatem maszyn. Następnie Dyr. Gazowni m. inż. Seifert przedłożył sprawozdanie z działalności za rok 1927, poczem uchwalono na wniosek Komisji rewizyjnej, udzielenie Gazowni m. absolutorjum z zamknięcia rachunkowego za I kwartał 1927 r.
Komisja zatwierdziła również przedłożony budżet Krakowskiej Gazowni m. na rok 1928/9.

—

W dniu 8 lutego b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dra Wielgusa posiedzenie **połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski Magistratu w sprawie statutu o podatku od premij ubezpieczeniowych na rzecz Gminy m. Krakowa.

—

Komisja drogowa-kanałowa i gruntowa Rady m. na posiedzeniu w dniu 10 lutego b. r. pod przewodnictwem Prezydenta m. inż. Karola Rollego w obecności Wiceprezydenta m. Dra Wielgusa uchwaliła zgodzić się na przeniesienie prawa własności dwóch parcel pofortecznych. Zarówno uchwaliła wnioski Magistratu odnoszące się do upoważnienia Prezydenta m. po myśli § 82 statutu m. do odroczenia zapłaty należytości z tytułu

zwrotu kosztów budowy nowych ulic i chodników publicznych lub kosztów regulacji, oraz wnioski co do kompetencji Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej. Następnie Komisja uchwaliła budowę kanału m. w ulicy Żółkiewskiego Dz. XIX. W końcu zatwierdziła koszta przypadające na właścicieli realności z tytułu połączenia kanalizacji domowej z kanałem m.

—

Dnia 16 i 21 lutego b. r. odbyły się w sali obrad Magistratu posiedzenia **Komisji dla zakładów przemysłowych** pod przewodnictwem Wiceprez. Ostrowskiego, na których zatwierdzono zamknięcie rachunkowe za czas od 1 stycznia 1927 do 31 marca 1927 i udzielono Dyrekcji Elektrowni m. absolutorjum za ten okres rachunkowy.

Następnie przedstawił Dyr. Bieliński sprawozdanie z działalności Elektrowni m. za rok 1927. Rok ten był rekordowy od początku istnienia Elektrowni m., albowiem produkcja wynosiła około 26,000.000 kWh. Wynik ten zawdzięczać należy przyrostowi ilości konsumentów, która wynosiła 1 stycznia 1927 r. 23.933, a wzrosła do końca grudnia tegoż roku do ilości 27.265, przyczem moc zainstalowana przekroczyła z końcem grudnia 1927 r. 32.198 KW.

Z ważniejszych inwestycyj wykonano 10 stacyj transformatorowych i ułożono około 18 km sieci kablowej. Zwłaszcza oświetlenie publiczne zostało wydatnie rozszerzone na dzielnice podmiejskie. Ogółem zawieszono 328 lamp ulicznych na ulicach o łącznej długości przeszło 18 km.

Wreszcie wybudowano dom mieszkalny dla pracowników Elektrowni m. na 25 mieszkań jedno- dwu i trzech-pokojowych.

Silny przyrost konsumcji prądu elektrycznego wymagać będzie w najbliższym czasie powiększenia urządzeń wytwarzających energję elektryczną, albo też sprowadzania energji elektrycznej z zewnętrz. W tym celu opracowuje się odnośne projekty i prowadzi się pertraktacje, a wkrótce przedłożone będą odpowiednie wnioski Radzie miejskiej do uchwały.

Wkońcu uchwalono na powyższych posiedzeniach budżet Elektrowni m. na rok 1928/29.

—

Pod przewodnictwem Prezydenta m. inż. Rollego i przy współudziale Wiceprezydentów m. Ostrowskiego, Dra Schneidra i Dra Wielgusa odbyło się w dniu 20 lutego b. r. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady miejskiej.**

Po powzięciu uchwały, dopuszczającej wyjątkowo wysokość na 23·50 m dla budowanego przy ul. Wybickiego w Dz. XV przez Zakład pensyjny dla funkcjonarjuszy we Lwowie — 5-cio piętrowego domu mieszkalnego, Sekcja zatwierdziła:

1. Projekt urządzenia i plan parku miejskiego na skałach »Krzemionki« przy ul. Tynieckiej w Dz. XI.

2. Plany parcelacji i regulacji gruntów

a) Spółki »Esge« w Dz. XVI;

b) gruntów prywatnych w Dz. XIX za dawnem laboratorjum wojskowem;

c) takichże gruntów w Dz. XVIII vis-à-vis dawnej kontumacji.

3. Szereg linij regulacyjnych w dzielnicach przyłączonych, a mianowicie: w Dz. X dla błoń miejskich na granicy Zakrzówka-Borku Fałęckiego — w Dz. XVI dla ul. Bartosza Głowackiego — w Dz. XVII dla drogi polnej vis-à-vis dawnej szkółki drzewek — w Dz. XXI dla drogi oznaczonej liczbą katastralną 846/87 — wreszcie w Dz. XXII dla części noyau podgórskiego między Wisłą a ul. Dekerta i dla nowej ulicy »Na Dołach«.

Dla celów budowlanych: uchwaliła Sekcja wnioski Magistratu w sprawie zamiany gruntów między Gminą a współwłaścicielami prywatnymi w Dz. XIII, oraz w sprawie sprzedaży Towarzystwu Wzajemnej Pomocy Urzędników Gminy stoł. król, m. Krakowa miejskiej parceli pofortecznej przy Al. Krasińskiego w Dz. XII.

W dalszym ciągu załatwiła Sekcja sprawę przesklepienia części młynówki Rudawy w jednej z prywatnych realności w Dz. IV, przy ul. Łobzowskiej — oraz sprawę zamiany między Gminą a prywatnymi właścicielami skrawków gruntowych w Dz. VIII dla wyrównania obopólnych granic.

Wkońcu omówiła Sekcja sprawę regulacji kompleksu gruntów przy ul. Ks. Marka w Dz. XI, oraz otwarcia przecznicy między ul. Urzędniczą i ul. Konarskiego w Dz. XV i udzieliła Magistratowi pewnych dyrektyw w kierunku wprowadzenia jeszcze drobnych zmian w planach, które będą na następnem posiedzeniu Sekcji rozpatrzone i zatwierdzone.

„Samorząd Miejski“. W Nr. 2-im »Samorządu Miejskiego« za luty 1928 r. znajdujemy koniec pracy p. W. L. Biegeleisena p. t. »Samorząd, jego zadania w świetle nowych prądów administracyjnych i gospodarczych«. M. in. autor podnosi, że stopniowa przebudowa podziału administracyjnego samorządu terytorjalnego musi być podstawą racjonalnego ustalenia zadań poszczególnych związków komunalnych, zaś istota zakresu działania samorządu winna się dostosowywać do potrzeb ludności i odrębnych warunków przyrodniczych i ekonomicznych.

Bardzo ciekawą jest praca następna: »Miasta woj. Białostockiego«. Jest to referat, który był wygłoszony na Zjeździe Burmistrzów woj. Białostockiego w dniu 16/XII 1927 r. przez p. Galasiewicza, Naczelnika Wydziału Samorządowego woj. Białostockiego.

W przeglądzie »Z czasopism« omówione zostały następujące artykuły: drukowany w czasopiśmie »Zdrowie« inż. Z. Rudolfa »Stosunki sanitarne w m. Równem, woj. Wołyńskiego«, drukowany w dwutygodniku »Społem« artykuł J. Bugajskiego p. t. »Mleko w miastach«, szkic St. Tołwińskiego »Spółdzielnie mieszkaniowe jako nakaz chwili« oraz umieszczony w czasopiśmie »Gaz i Woda« Krótki opis historyczny rozwoju Gazowni Miejskiej w Toruniu.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. w Krakowie, ul. Smoleńska 9.

Nr. 3. Kraków, dnia 31 marca 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

SPRAWOZDANIE

z działalności Komitetu rozbudowy miasta Krakowa za rok 1927.

1. Wstęp.

W numerze 4-tym Dziennika Rozporządzeń Magistratu miasta Krakowa z kwietnia 1927 r. ogłosił Magistrat pierwsze sprawozdanie z działalności Komitetu rozbudowy m. Krakowa za czas od 1 lipca 1925 r. do 31 grudnia 1926 r.

Sprawozdaniem tem objęto przeszło jednoroczny okres działalności pierwszego Komitetu rozbudowy, powołanego w dniu 18 czerwca 1925 r. przez b. Tymczasowy Zarząd miasta, tudzież początkowy, kilkumiesięczny okres działalności drugiego, następnego Komitetu rozbudowy, wybranego przez Radę miejską w dniu 6 sierpnia 1926 r.

Liczebny skład drugiego Komitetu nie uległ zmianie (członków 12), natomiast jego skład osobowy zmienił się niemal całkowicie. Rada miejska wybrała bowiem na członków: 9 radców miejskich, 2 naczelników Wydziałów i jednego obywatela z poza Rady miejskiej. Ten drugi Komitet rozbudowy m. Krakowa istniał nadal przez cały rok 1927 i urzędował w tym czasie na tejsamej podstawie prawnej i na podstawie tegosamego regulaminu, w tymsamym zakresie działania, w taki sam sposób i wreszcie przy współpracy tego samego personalu urzędniczego Magistratu, jak to przedstawiono w pierwszem sprawozdaniu.

Z tych powodów, przedkładając obecnie drugie z koleji w tym przedmiocie sprawozdanie za rok 1927, pomija się w niem wszystkie te poprzednio już omówione szczegóły, jako zbędne.

Niemniej jednakże dla jasnego przedstawienia samej sprawy i jej ciągłości w związku z udzielaniem później pożyczek dodatkowych przytacza się często w niniejszem sprawozdaniu daty, cyfry i fakty z II półrocza 1926 i nawet 1925 r. Czyni się to także i z tego względu, że okresy czasu, na które Rząd wyznaczał kontygenty kredytów budowlanych, liczą się od pierwszego lipca danego roku do dnia 30 czerwca roku następnego. W dołączonych wykazach pożyczek takie pozycje, które musiano z poprzednich wykazów powtórzyć, oznaczono dla odróżnienia od reszty innych gwiazdkami.

2. Posiedzenia.

Pełny Komitet rozbudowy odbył w roku 1927 jedno posiedzenie, mianowicie w dniu 14 stycznia.

Na posiedzeniu tem przyjął Komitet do wiadomości między innemi sprawozdanie Subkomitetu rozbudowy m. Krakowa z użycia funduszów na cele pożyczek budowlanych.

Nadmienia się, że sprawozdanie to wykazało wyczerpanie kontyngentu kredytów budowlanych na okres 1926/927 r. oraz także nieznacznej dotacji, z funduszów własnych Banku Gospodarstwa Krajowego dla Krakowa przydzielonej.

Subkomitet rozbudowy odbył w ciągu roku 1927 ogółem 7 posiedzeń. Na pierwszem i następnych 5-ciu posiedzeniach dokonał Subkomitet rozdzielenia pożyczek budowlanych z wszelkich funduszów, jakie na te cele w ciągu 1927 r. były dla Krakowa przeznaczone. Ostatnie posiedzenie, odbyte w dniu 1 grudnia 1927 r. poświęcił Subkomitet debacie ogólnej w sprawach kredytów budowlanych, w wyniku której postanowił nie odbywać już więcej żadnych posiedzeń, a to z następujących powodów:

a) zupełnego wyczerpania dotyczasowych funduszów,

b) możności realizowania pożyczek z nowego kontyngentu 1927/28 2,417.467 zł. 63 gr., (wedle ustalo-

nej przez Rząd kolejności przydzielania miastom kontyngentów), dopiero w maju 1928 r., oraz z powodu,

c) że rozdzieleniem pożyczek z tego kontyngentu i w związku z tem dalszą akcją w dziedzinie rozbudowy miasta winien się zająć nowy Komitet rozbudowy, który ma wybrać Rada miejska w myśl przepisów rozporządzenia wykonawczego do rozp. Prez. Rzpltej P. o rozbudowie miast, inaczej bowiem ten nowy Komitet rozbudowy nie miałby wiele do czynienia.

3. Zapotrzebowanie kredytów na budowę domów mieszkalnych w mieście Krakowie.

Dzięki stabilizacji złotego, naprzód faktycznej, później ustawowej i stale poprawiającym się stosunkom finansowym i gospodarczym w Państwie, życie gospodarcze zaczęło bić, począwszy od drugiego półrocza 1926 r., żywszem tętnem i rozwija się dotąd coraz pomyślniej we wszelkich dziedzinach. Poczęła się budzić i śmielej występować inicjatywa prywatna w poczynaniach gospodarczych i przy różnych tranzakcjach. Także i ruch budowlany po miastach wzmógł się do znacznych rozmiarów, party naprzód koniecznością poprawy dotychczasowego stanu, wykazującego dotkliwy brak mieszkań dla szerokich warstw ludności miejskiej.

Ruch ten zatoczył również i w Krakowie kręgi szersze, niż w latach poprzednich. Gmina, spółdzielnie, towarzystwa, instytucje, wiele osób prywatnych budowały domy mieszkalne. Rosło zatem z miesiąca na miesiąc zapotrzebowanie kredytów budowlanych w pierwszym rzędzie ulgowych, przyznawanych na zasadzie ustawy o rozbudowie miast.

Ten wzrost zapotrzebowań kredytowych w mieście przypisać należy także i tej okoliczności, że przeważna część budujących spodziewała się lub przypuszczała, iż Rząd przeznaczy znaczną, wystarczającą dla Krakowa sumę kredytów budowlanych, po zrealizowaniu wielkiej pożyczki zagranicznej. Nadzieje te jak dotąd nie ziściły się i zdają się być całkiem płonne wobec ustawy o zaciągnięciu tej pożyczki i jej celach.

Zapotrzebowanie kredytów budowlanych dla miasta Krakowa zgłaszano w Banku Gospodarstwa Kraj., Oddział w Krakowie i przedstawiano je w memorjałach Prezydjum miasta do Ministerstwa Skarbu wysyłanych, dla poparcia starań Prezydjum o uzyskanie wydatnej sumy takich kredytów.

Na podstawie podań o pożyczki do Komitetu rozbudowy wniesionych i przez tutejszy fachowy organ pod względem technicznym zaopinjowanych ustalono wysokość zapotrzebowania kredytowego — wyłącznie n a w y k o ń c z e n i e budowy domów mieszkalnych g m i n n y c h, różnych spółdzielni budowlanych i mieszkaniowych, w tem także spółki mieszkaniowej dla miast, towarzystw, instytucji, firm, oraz osób prywatnych—pierwszy raz w lipcu 1926 r. (przed przydzieleniem kontyngentu na okres 1926/927 r.) na sumę 3,600.000 zł. — drugi raz w lutym 1927 r. w e d l e s t a n u z d n i a 1 s t y c z n i a 1927 r. (po wyczerpaniu wspomnianego kontyngentu i nieznacznej dotacji z funduszów własnych Banku Gospodarstwa Kraj.) na sumę 5,660.400 złotych. Obliczone obecnie na takiej samej podstawie, również tylko na wykończenie budowy domów mieszkalnych różnych Spółdzielni, instytucji i osób prywatnych (oprócz domów gminnych i domów Spki mieszkaniowej dla miast, w której Gmina ma udział w gruntach i gotówce), zapotrzebowanie wynosi w e d l e s t a n u z d n i a 31 g r u d n i a 1927 r., łączną sumę 5,474.780 złotych. Gdy do tej sumy dodamy jeszcze kwoty, jakich Gmina i Spółka mieszkaniowa będą potrzebowały na dokończenie budów z wiosną br. rozpocząć się mających, otrzymamy ogółem sumę najmniej 8,000.000 (ośm miljonów) zł.

Że więc zapotrzebowanie kredytów wzrasta, jest z powyższego widoczne, w jakim zaś stosunku pozostaje ono do faktycznie przydzielonych przez Rząd dla Krakowa funduszów, wykaże się w następnym ustępie.

4. Fundusze na cele udzielania pożyczek budowlanych.

Stwierdzić należy, że wszelkie fundusze (a to: kontyngent, dotacje ulgowe do tego kontyngentu, oraz dotacje nie ulgowe, (zarówno każdy z osobna jak i razem wzięte) były szczupłe, niewystarczające na pokrycie zapotrzebowań.

W szczególności:

a) kontyngent ulgowych kredytów budowlanych na okres 1926/927 r. wynosił kwotę 397.440 zł., którą przekroczono o 41.060 zł., czyli że w rezultacie wyniósł sumę 438.500 zł. — Kontyngent ten czerpano z funduszu budowlano-podatkowego;

b) dotacje kredytów ulgowych do tegoż kont gentu pokrywane z państw. funduszu gosp. (pożyczka Dillona), były przez Rząd przekazywane częściowo małemi kwotami od 200.000—300.000 zł. i dosięgły sumy 735.200 zł.

c) Nadto przekazywała Centrala Banku Gosp. Kraj. krakowskiemu oddziałowi tego Banku na zlecenie Min. Skarbu inne jeszcze sumy pochodzące z dwojakich źródeł, a mianowicie: sumę 263.000 zł. z lokaty Poczt. Kasy Oszczędności, oraz sumę 691.000 zł. z funduszów Banku Gospodarstwa Kraj. Te dwie ostatnie nie stanowiły kredytów ulgowych (6%, jak pierwsze dwie sumy), lecz oprocentowane były początkowo na 11%, później 10%, a wkońcu na 9½%. — Kredyty ulgowe zatem wynosiły ogólną kwotę 1,173.700 zł., inne zaś fundusze nie ulgowe doszły do łącznej kwoty 954.000 zł.

Ogółem wszelkie fundusze łącznie z kontyngentem wyniosły sumę 2,127.700 zł.

Bardzo ważne znaczenie mają tu dyrektywy Ministerstwa Skarbu oraz Centrali Banku i ich różne warunki i zastrzeżenia. Wymienić można tylko te, które musiały być ściśle przez Komitet rozbudowy przestrzegane w tym celu, aby wniosek Komitetu został w danym razie przez Bank uwzględniony.

ad *a)* Sam kontyngent przydzielony na okres 1926/27 r. przeznaczony był na udzielanie pożyczek ulgowych wyłącznie na dokończenie budowy domów o małych mieszkaniach, przedewszystkiem zaś domów robotniczych. Budowa dalej posunięta miała pierwszeństwo.

ad *b)* Dotacje ulgowe do tego kontyngentu mogły być użyte na pożyczki dla dokończenia budowy domów mieszkalnych, już poprzednio z kontyngentów (pierwszego z 1925/26 lub drugiego z 1926/927 lub z obydwu) finansowanych.

ad *c)* Z sum, z lokaty P. K. O. i funduszów własnych Banku pochodzących, mogły być przyznawane pożyczki nie ulgowe wyłącznie na wykończenie budowy domów poprzednio przez Bank n i e finansowanych,

a wykonanych przynajmniej w 40% w stosunku do całości budowy i pod tym warunkiem, że każdą udzieloną z tych sum pożyczkę przejmie Komitet rozbudowy na rachunek kredytów ulgowych 6% procentowych, jakie Rząd tytułem kontyngentu następnego (a więc obecnie na rok 1928 ustalonego) dla miasta wyznaczy.

Z tego to powodu, owe 954.000 zł — o ile nie uda się uzyskać uchylenia tego zastrzeżenia na zasadzie art. 28 Rozp. Prez. Rzpltej. P. o rozbudowie miast — potrąci Bank z kontyngentu na r. 1928 wyznaczonego, jak wyżej wspomniano w kwocie 2,417.467 zł. 63 gr., czyli, że do dyspozycji nowego, wybrać się mającego Komitetu, pozostanie kwota zaledwie 1,463.467 zł. 63 gr.

Taką kwotą i to dopiero w maju r. b. pokryć będzie można zaledwie może 1/6 część zapotrzebowań, które obecnie ustalono.

Jednakże nawet w razie cofnięcia owego zastrzeżenia, uszczuplającego znacznie kontyngent, w nieznacznym tylko stosunkowo stopniu poprawić się może dziś niejasna, a groźna dla całej akcji rozbudowy sytuacja.

Mimo to jednak żywić trzeba nadzieję, że nietylko to dotkliwe i hamujące akcję zastrzeżenie będzie cofnięte, o co Bank Gospodarstwa Kraj. Oddział w Krakowie sam ze swej strony czyni starania, lecz może także powiedzie się na podstawie wspomnianego postanowienia art. 28 Rozp. Prez. Rzplitej pozyskać fundusze Kasy Oszczędności m. Krakowa i b. m. Podgórza na cele rozbudowy, z przyznaniem petentom ulg co do procentowania przez nich opłacanego.

5. Rozdział funduszów na cele pożyczek budowlanych.

Z wielkiemi trudnościami jak z powyższego pod 3) i 4) jest widoczne, wobec wielkiej ilości podań o pożyczki, walczyć musiał Komitet, aby sprawiedliwie i celowo obdzielić petentów pożyczkami.

Wszystkich pism wraz z podaniami wpłynęło w roku 1927 do Komitetu — 260.

Z tego 19 przypada na pisma o charakterze ogólnym, zasadniczym i informacyjnym.

Reszta tj. 241 — są to podania stron o pożyczki i te pisma, które stanowią konieczną, nieodłączną korespondencję w sprawie tych podań.

Oczywista, że liczba 241 nie pokrywa się z liczbą petentów, których było w 1927 r. wraz z Gminą 143. Korespondencja z Bankiem była obfita i przydługa z tego powodu, że każde podanie, o ile dotyczyło pożyczki z fund. bankowych i lokaty P. K. O., przesyłać musiał Komitet Bankowi naprzód do rozpatrzenia. Bank zwracał je Komitetowi i dopiero zależnie od odpowiedzi Banku formułowano wniosek konkretny i przesyłano go wraz z aktami ponownie Bankowi do uwzględnienia.

73 petentów wraz z Gminą otrzymało w II. półr. 1926 r. i w r. 1927 pożyczki bądź to dodatkowe z funduszów ulgowych na ostateczne wykończenie domów, bądź też z funduszów Banku Gospodarstwa Kraj. na budowy przedtem przez ten Bank niefinansowane.

Z reszty 70 petentów pokaźna liczba: 59 nie otrzymała żadnych wogóle pożyczek i czeka cierpliwie na ich uzyskanie. Zapotrzebowanie kredytu dla tych 59 petentów i dla 3, którzy otrzymali z Kasy Oszczędności małe niewystarczające pożyczki, czyli razem dla 62 petentów podano wyżej w ustępie 3, mianowicie wynosi ono (bez Gminy) 5,474.780 zł.

Podania 10 petentów przesłano Kasie Oszczędności m. Krakowa celem udzielenia im tymczasowego kredytu krótkoterminowego wekslowego za hipotecznem zabezpieczeniem. Z tych Kasa załatwiła już 7 podań, udzielając pożyczek na łączną kwotę okrągło 61.250 zł. Co do 3 petentów Kasa nie udzieliła dotąd Magistratowi odpowiedzi.

1 petent odstąpił od podania o pożyczkę.

W dołączonych wykazach rozdziału pożyczek te kwoty, względnie te sumy końcowe, które czerpał Bank z funduszów pod a) b) c) w ustępie 4 wymienionych, oznaczono tłustym drukiem dla odróżnienia od kontyngentu w 1925/926, który nie jest przedmiotem tego sprawozdania.

Z tych funduszów Gmina wykończyła 3 domy w r. 1925 i 1926 finansowane i wybudowała nowe domy lub przebudowała inne objekty na domy mieszkalne w liczbie 4. Razem więc 7 domów.

10 spółdzielni wykończyło dawniej zaczęte i wybudowało względnie kończy nowe domy w liczbie ogółem 31. Z tych Spka mieszkaniowa: 4 domy—zaś Stow. kolejarzy w Prokocimiu: 16 domów.

Wreszcie 62 osób prywatnych dokończyło już ostatecznie lub kończy właśnie razem 62 domów mieszkalnych. Przy pomocy pożyczek z tych funduszów wykończono dawniej zaczętych i wybudowano nowych domów mieszkalnych ogółem 100 (sto), zaś przy pomocy kredytów wekslowych z Kasy Oszczędności m. Krakowa wykończono 7 domów. Razem dokończono 107 domów o 1704 ubikacjach mieszkalnych.

Do niniejszego sprawozdania dołączone szczegółowe wykazy i ich zestawienie, objaśniają dokładnie i wyczerpująco ustępy 3) 4) i 5), oraz odpowiadają na wszelkie pytania, jakieby w sprawie tej nasuwać się mogły.

Kraków, dnia 19 stycznia 1928 r.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

UWAGA: Sprawozdanie powyższe przedłożyło Prezydjum miasta pełnemu nowemu Komitetowi rozbudowy na posiedzeniu z dnia 28 marca 1928 r.

Wykaz Nr. 1

pożyczek budowlanych, uzyskanych przez Gminę miasta Krakowa z Banku Gospodarstwa krajowego, Oddział w Krakowie — na wykończenie w II. półr. 1926 i w roku 1927 niektórych domów gminnych mieszkalnych.

L. p.	Miejsce budowy: Dz.	Miejsce budowy: Ulica	Rodzaj budowy domu gminnego	Wedle opinji technicznej Urzędu Budownictwa miejsk.: ilość nowych ubikacji mieszk.	koszt całej budowy (złotych)	potrzeba na wykończenie domu (złotych)	Komitet rozbud. zawnioskował: dnia	pożyczkę (złotych)
1 *)	XX	Fabryczna L. 25	Dom robotniczy Gazowni miejskiej	30	90.000	80.000	17/11 1925	50.000
							29/4 1927	25.000
2 *)	XII	Ujejskiego L. 6	Dom czynszowy III piętrowy z takąż oficyną	56	240.000	180.000	20/2 1926	50.000
							30/9 1926	70.000
3 *)	XII	Słoneczna L. 17 i Salwatorska (narożnik)	Dom czynszowy III piętrowy	48	220.000	120.000	23/9 1926	90.000
4	XI	Dębowa 19, 21	Dom czynszowy III piętrowy	26	155.000	130.000	14/1 1927	70.000
							29/4 1927	60.000
5	XXII	Nadwiślańska L. 3	Przebudowa zabudowań dawnej m. elektrowni podgórskiej na miejski dom noclegowy i zakład dezynfekcyjny	1 duża hala noclegowa 2 mniejsze hale nocleg. 2 ubikacje noclegowe 6 ubikacji mieszkaln.	160.000	100.000	21/4 1927	100.000
6	IV	Rajska L. 10	Budowa portjerówki i nadbudowa II piętra na domie I-o piętrow. czynszowym	15	55.000	50.000	21/4 1927	50.000
7	XVII	Prądnicka L. sp. 52	Przebudowa 2 budynków postajennych na budynki mieszkalne	42	83.861	75.000	14/1 1927	25.000
							29/4 1927	50.000
			Razem 7 domów . . .	228	1,003.861	735.000	—	640.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego dołączonego, do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał Gminie miasta Krakowa tytułem pożyczki							Stosunek procentowy sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączną sumę pożyczkową		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku				
z ł o t y c h								
50.000	**15.000**	65.000	—	—	—	65.000	72%	
50.000	**70.000**	120.000	—	—	—	120.000	50%	
—	**90.000**	90.000	—	—	—	90.000	41%	
—	—	—	**60.000**	—	60.000	60.000	39%	nadto 6 ubikacji na lokale urzędowe a to: Kom. obw. Dz. X./XI. i Urzędu pocztowego Nr. 11
—	—	—	**70.000**	—	70.000	70.000	44%	nadto 13 ubikacji przeznaczonych na cele Zakładu dezynfekcyjnego
—	—	—	—	**50.000**	50.000	50.000	91%	
—	—	—	—	**45.000**	45.000	45.000	54%	
100.000	**175.000**	275.000	**130.000**	**95.000**	225.000	500.000	49%	

Kwoty i sumy odbite **tłustym drukiem** oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego, t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

Wykaz Nr. 2

Spółdzielni, Towarzystw i Instytucji, które przy pomocy kredytów budowlanych ukończyły w roku 1927 lub obecnie kończą budowę domów mieszkalnych.

A) Towarzystwa, Spółdzielnie budowlano-

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy złotych	potrzeba na wykończenie budowy złotych	dnia	pożyczkę złotych
1*)	Senat Akademicki Uniw. Jagiell.	przebudowa III p. domu po firmie „Jajo" na mieszkania dla profesorów Dz. XXII Łokietka	33	180.000	100.000	24/9 1925 11/7 1927	30.000 60.000
2	Senat Akademicki Uniw. Jagiell.	nowy dom III p. dla profesorów Uniw. Jag. Dz. XV Ruska	48	378.000	189.000	11/7 1927	50.000
3*)	T-wo Wzajemnej Pomocy uczniów Uniw. Jagiell.	wschodnie skrzydło IV p. nowego 2-go Domu Akad. Dz. XIV Aleja 3 Maja	70	264.000	255.000	7/7 1925 31/9 1926 17/11 1926	200.000 40.000 10.000
4*)	Sodalicja Marjańska Akademików U. J.	nadbudowa III p. i przebudowa niższych piąter Dz. I Kanonicza 14	9	139.000	80.000	24/7 1925 24/9 1926 14/1 1927	60.000 10.000 10.000
5*)	Stowarzyszenie Żydowski Dom Akademicki „Ognisko"	nowy dom III p. akademicki żydowski Dz. VIII boczna Starowiślnej	50	295.000	195.000	7/7 1925 23/9 1926 21/4 1927	70.000 10.000 75.000
6*)	Zgromadzenie XX. Salezjanów	nadbudowa II i III p. dla profesorów i uczniów pryw. Gimnazjum Dz. XI Tyniecka 55	26	100.000	78.000	24/7 1925 29/4 1927	60.000 20.000
7*)	Związek młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej	IV piętro gmach bursy dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej Dz. IV Skarbowa	90	1,000.000	870.000	31/7 1925 23/9 1926 17/11 1926 21/4 1927	300.000 60.000 90.000 300.000
8*)	T-wo „Tanie domy robotnicze"	2 domy III piętrowe z mansardem Dz. XV Sienkiewicza	93	315.000	215.000	7/7 1925 20/2 1926 7/6 1927	150.000 25.000 10.000
9	Fundusz emerytalny pracowników koleji elektr. w Krakowie	nowy dom IV piętrowy Dz. XXII Robotnicza	40	133.656	30.000	11/7 1927	30.000

*) Oznacza, że pozycje powtórzono z wykazu poprzedniego stanowiącego załącznik do pierwszego sprawozdania z kwietnia 1927.

mieszkaniowe i inne Instytucje w mieście Krakowie.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu r. 1926/27 oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
z ł o t y c h								
30.000	**60.000**	90.000	—	—	—	90.000	50%	
—	—	—	—	**50.000**	50.000	50.000	13%	
200.000 — —	 **40.000** —	240.000 —	—	**10.000**	10.000	250.000	95%	
40.000 —	**10.000** **10.000**	60.000	—	—	—	60.000	43%	
70.000 —	**10.000** **75.000**	155.000	—	—	—	155.000	53%	
50.000	**20.000**	70.000	—	—	—	70.000	70%	
{ 150.000 { 50.000 — —	**60.000** **90.000** **250.000**	600.000	—	—	—	600.000	60%	
150.000 25.000	**10.000**	185.000	—	—	—	185.000	59%	
—	—	—	—	—	—	—	—	nie przedłożył bankowi potrzebnych dokumentów

**) Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbud. zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych	złotych		złotych
10	Kooperatywa mieszkaniowa przy ul. Jabłonowkich	2 nowe domy III p. Plac Jabłonowskich Dz. IV	70	428.800	330.000	12/9 1927	100.000
11*)	Towarzystwo Osiedli Urzędniczych	2 nowe domy III p. ul. Wybickiego Dz. XII	64	270.000	190.000	7/7 1925 23/9 1926 17/11 1926	150.000 16.000 18.000
12	Spółka mieszkaniowa dla miast	2 nowe domy III p. ul. Słoneczna Dz. XII	62	267.000	200.000	11/7 1927 1/12 1927	100.000 100.000
13*)	Spółka mieszkaniowa dla miast	2 nowe domy III p. ul. Śląska Dz. XVII	82	320.000	265.000	7/9 1925 20/2 1926 23/9 1926 14/1 1927 29/4 1927	70.000 80.000 50.000 20.000 26.000
14*)	Spółka handlowa pod firmą »Gastronomja«		—	—	—	—	—
		Razem	737	4,089.656	2,997.000		2,400.000

B) Spółdzielnia budowlano-

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gospodarstwa Krajowego				
z ł o t y c h								
—	—	—	—	—	—	—	—	Bank z braku funduszów nie wypłacił, skierowano podanie do K. O. m. Krakowa, patrz załącznik 4
150.000 — —	— **14.000** **16.000**	— — 180.000	— — —	— — —	— — —	— — 180.000	66%	
— —	— —	— —	— —	**100.000** —	100.000 —	— 100.000	38%	Drugi wniosek Komitetu jeszcze nie zrealizowany
70.000 80.000 — — —	— — **50.000** **15.000** **20.000**	— — — — 235.000	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — 235.000	74%	
—	—	—	—	—	—	—	—	Spółka została rozwiązana a spólnicy sprzedali niedokończone domy osobom pryw., które wniosły podania dodatkowe pożyczki, patrz wykaz 3, poz. 5, 18, 53
1,065.000	**750.000**	1,815.000	—	**160.000**	160.000	1.975.000	48%	

mieszkaniowa poza Krakowem.

(Patrz strona następna).

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem t. j. drugiego obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

B) Stowarzyszenie kolejarzy dla budowy

Członkowie

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. p.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego		Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy			Komitet rozbudowy zawnioskował	
				ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
					złotych	złotych		złotych
15 *) a)	Bronisława i Adam Wójcikowie	P-R-O-K-O-C-I-M	nowy parterowy	3	10.000	4.000	14/10 1926	3.000
b)	Eugenjusz Sołtykiewicz		nowy parterowy z poddaszem	9	12.000	6.000	14/10 1926 17/11 1926	3.000 3.000
c)	Marja i Ludwik Kot		nowy parterowy z poddaszem	7	18.000	6.000	31/7 1925 14/1 1927	5.000 800
d)	Aleksander i Michalina Michałkowie		nowy parterowy z poddaszem	7	18.000	9.000	14/1 1927 21/4 1927	3.000 5.000
e)	Dr. Włodzimierz i Stefanja Mamczyn		nowy I. piętrowy	10	27.000	16.000	14/1 1927	10.000
f)	Stanisław Więsek		nowy parterowy z poddaszem	7	18.000	10.000	14/1 1927 7/6 1927	5.000 4.000
g)	Jan i Aniela Iwanik		nowy I. piętrowy	10	23.000	15.000	31/7 1925 21/4 1927	9.000 2.400
h)	Antoni Głazowski		nowy parterowy z poddaszem	6	15.000	7.000	29/4 1927	5.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

własnych domów w Prokocimiu.

Stowarzyszenia:

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kraj.				
z ł o t y c h								
—	**3.000**	3.000	—	—	—	3 00	30%	
— —	**6.000**	6.000	—	—	—	6.000	50%	
1.200	—	—	—	—	—	—	—	
—	**800**	2.000	—	—	—	2.000	11%	
—	**3.000**	—	—	—	—	—	—	
—	**5.000**	8.000	—	—	—	8.000	44%	
—	—	—	**10.000**	—	10.000	10.000	40%	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
8.000	—	—	—	—	—	—	—	
—	**2.000**	10.000	—	—	—	10.000	43%	
—	—	—	—	**5.000**	5.000	5.000	33%	

Kwoty i sumy, odbite **tłustym drukiem** oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego		Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
				ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
					złotych			złotych
i)	Kazimierz i Anna Turek	P-R-O-K-O-C-I-M	nowy parterowy z poddaszem	5	12.000	6.000	29/4 1927	5.000
j)	Tadeusz Lisowski		nowy parterowy	4	12.000	6.000	29/4 1927	3.000
k)	Bolesław i Magdalena Król		nowy parterowy z poddaszem	9	25.000	10.000	29/4 1927	6.000
l)	Henryk i Karolina Foltyn		nowy parterowy	4	12.000	6.000	29/4 1927	4.000
ł)	Wincenty Chałupa		nowy parterowy z poddaszem	7	18.000	9.000	29/4 1927	5.000
m)	Karol Multarzyński		nowy dom I piętrowy	9	23.000	12.000	29/4 1927	8.000
n)	Juljan i Helena Sokołowscy		nowy dom mansardowy	9	22.000	15.000	24/9 1925 27/11 1925 20/2 1926 17/5 1926 7/6 1927	5.000 2.000 2.000 1.500 2.500
o)	Aleksander i Paulina Łysy		nowy parterowy z poddaszem	5	12.000	6.000	31/7 1925 7/6 1927	4.000 2.000

Bank Gospodarstwa Krajowego Odddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu roku **1926/27** oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P.K.O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
złotych								
—	—	—	—	**4.000**	4.000	4.000	33 %	
—	—	—	—	**2.500**	2.500	2.500	21 %	
—	—	—	—	**6.000**	6.000	6.000	24 %	
—	—	—	—	**4.000**	4.000	4.000	33 %	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	**5.000**	—	5.000	5.000	22 %	
5.000 2.000 1.500 1.500 —	**1.500**	11.500	—	—	—	11.500	52 %	
4.000 —	**2.000**	6.000	—	—	—	6.000	50 %	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	Koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
p)	Józef i Cecylja Kowalik	PROKOCIM nowy dom mansardowy	10	25.000	16.000	31/7 1925 20/2 1926 17/5 1926 7/6 1927	10.000 2.000 2.800 2.000
r)	Rajmund Soboszek	PROKOCIM nowy dom parterowy	4	12.000	7.000	24/9 1925 20/2 1926 17/5 1926 11/7 1927	1.000 1.000 3.000 2.000
		Razem . .	125	314.000	166.000	—	130.000
	Dodaje się Spółdzielnie krakowskie + .		737	4,089.656	2,997.000	—	2,460.000
		Suma .	862	4,403.656	3,163.000	—	2,590.000
	Odbiera się te pozycje, co do których Bank wniosku Komisji nieuwzględnił		124	597.656	379.000	—	144.000
	Pozostają pozycje przez Bank uwzględnione (30 domów)		738	3,806.000	2,784.000	—	2,446.000

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu roku **1926/27** oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
z ł o t y c h								
10.000 2.000 1.300 —	**1.000**	14.300	—	—	—	14.300	57 %	
1.000 1.000 2.000 —	**1.500**	5.500	—	—	—	5.500	46 %	
40.500	25.800	66.300	15.000	21.500	36.500	102.800	33 %	
1,065.000	750.000	1,815.000	—	160.000	160.000	1,975.090	48 %	
1,105.500	**775.800**	1,881.300	**15.000**	**181.500**	196.500	2,077.800	47 %	
—	—	—	—	—	—	—	—	
1,105.500	**775.800**	1,881.300	**15.000**	**181.500**	196.500	2,077.800	55 %	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczaje fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928 roku.

Wykaz Nr. 3

osób prywatnych, które przy pomocy kredytów budowlanych ukończyły w roku 1927 lub kończyć będą z wiosną roku 1928 budowę domów mieszkalnych.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	Koszt całej budowy złotych	Potrzeba na wykończenie budowy złotych	dnia	pożyczkę złotych
1	Stanisław i Wiktorja Arendtowie	nowy parterowy z poddaszem Dz. XIX boczna Mogilskiej	10	42.000	19.000	7/6 1927	19.000
2	Antoni i Helena Bartniccy	nowy parterowy z poddaszem Dz. XI Twardowskiego l. 53	5	17.000	8.500	7/6 1927	8.500
3	Zygmunt Bielski i Grocholska	nowy jedno-piętrowy Dz. XV Sienkiewicza	16	99.000	49.000	7/6 1927	50.000
4*)	Józef Błogowski	nowy jedno-piętrowy Dz. XV Kujawska	10	50.000	10.000	14/1 1927	10.000
5	Wanda Bogdani i Irena Skawińska	z nowego w surowej robocie gotowego budynku przebudowany dom mieszkalny Dz. XIX Mogilska	19	96.000	48.000	31/7 1925 29/4 1927	12.000 35.000
6*)	Apolonja Brachowska	nadbudowa części I piętra Dz. XVII Rzeczna 9	4	10.000	5.000	14/1 1927	5.000
7	Franciszek i Anna Cichoniowie	nowy jedno-piętrowy Dz. IX Turecka	13	32.000	16.000	7/6 1927	12.000
8	Filip i Marja Ciesielscy	nowy jedno-piętrowy Dz. XIX boczna Mogilskiej	10	55.000	30.000	7/6 1927	30.000

Oznacza pozycje, które powtórzono z poprzedniego wykazu, stanowiącego załącznik sprawozdania z kwietnia 1927 roku.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych ulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gosp. Kr.				
Z ł o t y c h								
—	—	—	—	**14.000**	14.000	14.000	33%	
—	—	—	**6.000**	—	6.000	6.000	35%	
—	—	—	—	**25.000**	25.000	25.000	25%	
—	—	—	—	—	—	—	—	
8.000 —	— —	8.000 —	— —	— —	— —	8.000 —	8% —	Po Kalicińskim wspóln. firmy **„Gastronomja“** który niewykończony dom sprzedał
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	**10.000**	10.000	10.900	32%	
—	—	—	**20.000**	—	20.000	20.000	36%	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania za r. 1927.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. p.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			Ilość nowych ubikacji mieszkaniowych	Koszt całej budowy	Potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych	złotych		złotych
9 *)	Franciszek Czernek	nowy jednopiętrowy z poddaszem XVII. Wrocławska	— — 13	— — 50.000	— — 30.000	7/11 1926 14/1 1927 11/7 1927	15.000 5.000 10.000
10 *)	Joanna Czoponowska	nadbudowa II. piętra i mansardu IV. Jabłonowskich i Aleje	3	12.000	6.000	14/7 1927	6.000
11 *)	Jan i Joanna Czurajowie	nowy parterowy z suterynami i poddaszem XXII. Aleja Dębowskiego	— 11	— 23.000	8.800 4.625	24/7 1925 14/1 1927	8.000 4.000
12 *)	Antoni Dostal i Józef Wyspiański	nowy III. piętrowy XXII. Szkolna 8	— — 46	— — 150.000	— — 75.000	7/7 1915 17/11 926 21/4 1927	30.000 15.000 5.000
13 *)	Tymoteusz i Helena Dutkiewiczowie	nowy I. piętrowy XX. Hetmańska	8	35.000	17.500	14/1 1927	17.000
14	Antonina Dymkowa	nowy parterowy z poddaszem XVII. Łokietka 8	6	25.000	4.500	7/6 1927	4.000
15	Szczepan i Julja Francuzowie	oficyna I. piętrowa lewa XXII. Janowa Wola 7	10	39.000	21.000	12/9 1927	16.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Kwoty i sumy oznaczone tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z ulgowych funduszów			z innych funduszów nieulgowych			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gosp. Kr.				
Złotych								
— — —	— — —	— — —	**15.000** — —	— **5.000** **5.000**	— — 25.000	— — 25.000	— — 50%	
—	**6.000**	6.000	—	—	—	6.000	50%	
7.000 —	— **2.000**	— 9.000	— —	— —	— —	— 9.000	— 40%	
30.000 — —	— — **3.000**	— — 33.000	— **15.000** —	— — —	— 15.000 —	— — 48.000	— — 32%	
—	—	—	—	**14.000**	14.000	14.000	40%	
—	—	—	**4.000**	—	4.000	4.000	16%	
—	—	—	—	**16.000**	16.000	16.000	41%	

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. p.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
16*)	Ludwika i Marja Frasikowie	nowy parterowy XVI. Jul. Lea	6	22.400	10.000 3.600	26/8 1925 21/4 1927	8.000 2.000
17	Julja Gołąbowa	nowy jedno-piętrowy XIX. Mogilska	15	63.000	18.000	31/7 1925 29/4 1927	12.000 6.000
18	Amalja Grossowa	nowy dwu-piętrowy XIX. Mogilska	16	40.000	20.000	12/9 1927	14.000
19*)	Anna Grzywińska	nowy jedno-piętrowy XVII. Litewska	9	43.000	26.000	14/1 1927 21/4 1927 11/7 1927	10.000 10.000 6.000
20*)	Antoni Hildebrand	nowy jedno-piętrowy nadbudowany drugiem piętrem XXII. Wielicka	24	73.000	31.000	15/10 1927 17/11 1926 29/4 1927	6.000 10.000 14.000
21*)	Jakób Horowitz	nowy jedno-piętrowy z mansardem i remont starego domu XV. Kazim. Wielk.	14	80.000	35.000	26/8 1925 11/7 1927	20.000 15.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kraj.				
z ł o t y c h								
8.000	—	8.000	—	—	—	8.000	35%	
—	—	—	—	—	—	—		
8.000	—	—	—	—	—	—	22%	nabyła od Piotra Głąba firmy „Gastronomja“ Wykaz Spółdziel.*)
—	**6.000**	14.000	—	—	—	14.000		
—	—	—	—	**14.000**	14.000	14.000	35%	
—	**10.000**	—	—	—	—	—		
—	**10.000**	—	—	—	—	—	58%	
—	**5.000**	25.000	—	—	—	25.000		
—	**6.000**	6.000	—	—	—	—		
—	—	—	**10.000**	—	—	—	35%	
—	—	—	—	**10.000**	20.000	26.000		
20.000	—	—	—	—	—	—	44%	
—	**15.000**	35.000	—	—	—	35.000		

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbud. zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
22	Józef Kaczmarczyk	Nowy dom 1-piętrowy część mieszkalna a część przeznaczona na garaż Dz. XIII	12	61.000 12.000	33.000	11/7 1927	20.000
23*)	Franciszek i Wanda Kalicińscy	Nadbudowa 4 piętra na nowym budynku Aleja Krasińskiego Dz. XII	8	29.000	29.000	24/7 1925 29/4 1927	18.000 10.000
24*)	Jan Karcz	Nowy dom parterowy Aleja pod Kopcem Dz. XXII	8	21.000	16.300	26/8 1925 21/4 1927	8.000 1.500
25*)	Marja Kawalerowicz	Nowy dom 1 piętrowy z suteryną ul. Płaszowska Dz. XXI	11	31.000	19.000	26/8 1925 29/4 1927	14.000 2.000
26*)	Estera Klinger	Nadbudowa I piętra i dobudowa klatki schodowej Bonarka 5 Dz. XXII	5	18.700	9.400	26/8 1925 14/1 1927	7.000 2.000
27	Dr. Eugenjusz Kłosowski	Nowy dom 1 piętrowy z poddaszem ul. Tyniecka 2 Dz. XI	12	36.000	18.000	7/6 1927	18.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gospodarstwa Krajowego				
z ł o t y c h								
—	—	—	—	**15.000**	15.000	15.000	25%	
18.000 —	— **10.000**	— 28.000	— —	— —	— —	— 28.000	97%	
8.000 —	— **1.000**	— 9.000	— —	— —	— —	— 9.000	43%	
12.000 —	— **2.000**	— 14.000	— —	— —	— —	— 14.000	46%	
7.000 —	— **2.000**	— 9.000	— —	— —	— —	9.000 —	48%	
—	—	—	—	**10.000**	10.000	10.000	28%	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
28	Franciszka Koprowska	Nowy parterowy z poddaszem ul. Grzegórzecka 163 Dz. XX	4	12.000	4.000	7/6 1927	4.000
29*)	Zofja Kopta	Nowy parterowy z poddaszem ul. Królowej Jadwigi Dz. XIII	5	20.000	9.000	14/1 1927	6.000
30*)	Władysław Kowalówka	Nowy parterowy z poddaszem ul. Rolna, Dz. XI	8	35.000	19.000	1/4 1926 29/4 1927	7.000 5.000
31*)	Józef i Stefanja Koźbiałowie	Nowy I piętrowy z pracownią stolarską w parterze ul. Jana Tarnowskiego Dz. XXII	7	42.000	18.000	26/8 1925 11/10 1926	15.000 1.500
32*)	Piotr i Marja Królikowscy	Nowy parterowy z poddaszem Aleja Dembowskiego Dz. XXII	10	23.000	10.000	24/7 1925 21/4 1927	5.700 2.500
33*)	Jan Kuźma	Nowy parterowy z poddaszem Aleja Pod Kopcem Dz. XXII	6	24.200	19.000	26/8 1925 15/10 1926	8.000 2.000
34*)	Wolf i Chaja Landererowie	Nowy II piętrowy ze sklepami na parterze Wolnica Dz. VIII	22	139.000	49.000	14/1 1927	30.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Odddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu roku **1926/27** oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P.K.O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
z ł o t y c h								
—	—	—	—	**3.500**	3.500	3.500	30 %	
—	—	—	—	—	—	—	—	
7.000 —	— **5.000**	— 12.000	— —	— —	— —	— 12.000	— 35 %	
15.000 —	— **1.500**	— 16.000	— —	— —	— —	— 16.500	— 40 %	
5.700 —	— **2.300**	— 8.000	— —	— —	— —	— 8.000	— 35 %	
8.000 —	— —	8.000 —	— —	— —	— —	8.000 —	33·5 % —	
—	—	—	—	**30.000**	30.000	30.000	21·5 %	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. p.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszk.	koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie domu	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
35*)	Michalina i Józef Lorekowie	nowy jedno-piętrowy z mansardem XXI Płaszowska	6	30.000	15.000	14/1 1927	8.000
36*)	Karolina i Rudolf Lubaczewscy	nowy jedno-piętrowy XI Zagrody	9	45.000	25.000	10/5 1926 14/1 1927	3.000 20.000
37*)	Dr. Jan i Jadwiga Magierowie	nowy jedno-piętrowy XV Szopena	8	48.000	12.000	17/11 1926	10.000
38*)	Piotr Majta	nowy parterowy X Twardowskiego 97	2 i sklep	16.000	6.500	12/7 1926	4.000
39*)	Rozalja Matlak	nowy parterowy XXI Płaszowska	5	20.000	14.000	24/7 1925 29/4 1927	5.000 2.000
40*)	Jan i Teofila Matuszewscy obecnie Moryto	nowy parterowy XVI Łączna	11	51.000	30.000	24/9 1925 30/9 1926 15/10 1926 17/11 1926 29/4 1927	4.000 5.000 5.000 6.000 4.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego dołączonego, do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gospodarstwa Krajowego				
z ł o t y c h								
—	—	—	—	**4.500**	4.500	4.500	15%	
3.000	**17.000**	—	—	—	—	—	45%	
—	—	20.000	—	—	—	20.000		
—	—	—	**6.000**	—	6.000	6.000	12·5%	
—	**4.000**	4.000	—	—	—	4.000	25%	
—	—	—	—	—	—	—	35%	
5.000	**2.000**	7.000	—	—	—	7.000		
	—	—	—	—	—	—		
9.000	—	—	—	—	—	—		
	—	—	—	—	—	—	39%	
—	**5.000**	—	—	—	—	—		
—	**6.000**	20.000	—	—	—	20.000		

Kwoty i sumy oznaczone tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	Koszt całej budowy	Potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych	złotych		złotych
41*)	Wiktor Miarczyński	Nadbudowa 1 piętra dobudowa klatki schodowej Kazimierza Wielkiego Dz. XV	8	35.000	27.000	24/7 1925 14/1 1927	16.000 5.000
42	Aleksander i Józefa Mikołajczykowie	Nowy parterowy Rybitwy Dz. XXI	4	21.000	10.700	12/10 1927	5.000
43	Franciszek Mikulski	Nowy 1 piętrowy oficyna, w parterze warsztat im. św. Kingi 3 Dz. XXII	4	40.000	3.000	7/6 1927	3.000
44*)	Julja Nunberg	Nowy 1 piętrowy Na Zbóju Dz. XXII	10	53.000	26.000	26/8 1925 21/9 1927	15.000 9.000
45	Jan i Anna Ożanowie	Nowy parterowy z poddaszem ul. Duchacka Dz. XVIII	5	17.000	9.000	7/6 1927	8.000
46	Majer Jakób i Regina Pomeranzowie	Przebudowa koszar artyleryjskich na mieszkania ul. Ks. Józefa Dz. XIII	—	154.000	12.000		

*) Oznacza pozycje, które powtórzono z poprzedniego wykazu, stanowiącego załącznik sprawozdania z kwietnia 1927 roku.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gosp. Kr.				
Z ł o t y c h								
16.000	—	—	—	—	—	—	—	
—	**5.000**	21.000	—	—	—	21.000	60%	
—	**5.000**	5.000	—	—	—	5.000	24%	
—	—	—	—	**3.000**	3.000	3.000	7·5%	
15.000	—	—	—	—	—	—	—	
—	**9.000**	24.000	—	—	—	24.000	45%	
—	—	—	**6.000**	—	6.000	6.000	35%	
—	—	—	—	**120.000**	120.000	120.000	85%	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L.p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	koszt całej budowy złotych	potrzeba na wykończenie budowy złotych	dnia	pożyczkę złotych
47	Karol i Emilja Ptakowie	nowy parterowy dom z poddaszem Dz. XVIII ul. Duchacka	5	17.000	9.000	7/6 1927	8.000
48*)	Saul i Rachela Rosnerowie	nadbudowa II. p. oficyny XXII Kalwaryjska 37	16	44.500	27.000	27/11 1925 21/4 1927	1.500 9.000
49*)	Piotr Rysiewicz	nowy parterowy dom z suter. i poddaszem XXII Al. Pod Kopcem	7	21.000	14.000	24/7 1925 8/10 1926	8.000 3.000
50*)	Andrzej Sarnecki	nowy parterowy dom ze sklepem, Dz. XIV ul. Czarnowiejska 18	3	19.000	10.000	7/7 1925 11/10 1926	4.000 3.000
51*)	Wojciech i Julja Seruga	nowy dom 1-no piętr. Dz. XXII Wielicka	9	27.000	16.000	14/1 1927	12.000
52*)	Marja Siedlecka	nadbudowa III i IV p. oraz przebudowa I i II p. Dz. I ul. Szpitalna 7	16	146.000	130.000	24/7 1925 20/10 1926 21/4 1927	80.000 20.000 4.300
53	Lucyna Skawińska	nowy parterowy dom z poddaszem Dz. XIX ul. Mogilska, obecnie ul. Generała Chłopickiego	22	120.000	24.000	31/7 1925 21/4 1927	12.000 10.000
54	Wojciech i Anna Sowa	nadbudowa I. piętra Dz. XXII Kalwaryjska 41	11	34.700	15.600	7/6 1927 11/7 1927	6.000 2.000

*) Oznacza, że pozycje powtórzono z wykazu poprzedniego stanowiącego załącznik do pierwszego sprawozdania z kwietnia 1927.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu r. **1926/27** oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
z ł o t y c h								
—	—	—	**6.000**	—	6.000	6.000	35%	
1.500 —	— **9.000**	— 10.500	— —	— —	— —	— 10.500	24%	
6.000 —	— —	6.000 —	— —	— —	— —	— 6.000	29%	
4.000 —	— **3.000**	— 7.000	— —	— —	— —	— 7.000	37%	
—	—	—	—	**9.000**	9.000	9.000	33%	
80.000 — —	— **20.000** **4.500**	— — 104.500	— — —	— — —	— — —	— — 104.500	71·5%	
8.000 —	— **6.000**	— 14.000	— —	— —	— —	— 14.000	7%	nabyta od Gałka spólnika byłej firmy „Gastronomja“ *)
— —	— —	— —	**6.000** —	— **1.500**	— 7.500	— 7.500	22%	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbud. zawnioskował	
			Ilość nowych ubikacji mieszkalnych	Koszt całej budowy	Potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
55*)	Jan Stachurski	Nowy dom parterowy z poddaszem ul. Celarowska 17 Dz. XVIII	9	30.000	12.000	12/7 1926 23/9 1926	4.000 4.000
56*)	Karol Stypuła	Nowy dom parterowy z piąterkiem ul. Juljusza Lea Dz. XVI	8	32.000	16.000	12/7 1926	4.500
57	Jan Stysło	Nowy dom parterowy z poddaszem (narazie bez poddasza) ul. Lea róg Piastowskiej XVI	4	14.000	7.000	7/6 1927	7.000
58*)	Hirsch Sybirski	Nowy dom 3 piętrowy ul. Dajwór Dz. VIII	15	120.000	10.000	14/1 1927	10.000
59*)	X. Jan Szymeczko i Jan Stando	Nowy dom 1 piętrowy z mansardem ul. Konfederacka Dz. XI	15	67.000	40.000	24/9 1925 29/4 1927	20.000 3.500
60	Eugenjusz Turyna	Nowy dom 1 piętrowy ul. Konfederacka Dz. XI	7	35.500	17.500	7/6 1927	10.000
61	Czesław Urbańczyk	Nadbudowa 2 piętra ul. Wincentego Pola 1 Dz. XIX	14	37.000	25.000	12/4 1927	25.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gosp. Kr.				
z ł o t y c h								
— —	**4.000** **4.000**	— 8.000	— —	— —	— —	— 8.000	27%	
—	**4.500**	4.500	—	—	—	4.500	14%	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
20.000 —	— **3.500**	— 23.500	— —	— —	— —	— 23.500	35%	
—	—	—	—	**10.000**	10.000	10.000	28%	
—	—	—	—	**25.000**	25.000	25.000	68%	

Kwoty i sumy oznaczone **tłustym drukiem** oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego, obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. d.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud.			Komitet rozbudowy zawnioskował	
			ilość nowych ubikacji mieszkalnych	Koszt całej budowy	potrzeba na wykończenie budowy	dnia	pożyczkę
				złotych			złotych
62	Stefan i Karolina Waliccy	Nowy dom 2 piętrowy narożnik Smolki i Krasickiego Dz. XXII	22	77.500	46.500	11/7 1927	25.000
63*)	Wincenty i Regina Wąsiołkowie	Nowy dom 1 piętrowy Rybitwy Dz. XXI	9	31.700	17.300	23/9 1926 21/4 1927	10.000 2.500
64*)	Jan i Klementyna Wierzbowie	Nowy dom parterowy Twardowskiego Dz. X	4	16.900	6.000	26/6 1926 11/7 1927	2.000 2.600
65*)	Maurycy Wohlfeiler	Nowy dom 1 piętrowy Prądnicka, Dz. XVII	7	51.000	25.000	14/1 1927	10.000
66	Stefan i Marja Wojnowscy	Nadbudowa 2 piętra Turecka, Dz. IX	6	24.000	8.000	—	—
67*)	Anastazja i Jan Woroszowie	Nowy dom 1 piętrowy Łagiewnicka 17 Dz. XXII	17	45.000	22.000	26/8 1925 15/10 1926	15.000 2.500
68*)	Walenty Wójtowicz	Nowy dom 1 piętrowy z poddaszem Prądnicka, Dz. XVII	16	50.000	12.000	17/11 1926	6.000

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego dołączonego, do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał tytułem pożyczki budowlanej							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulg. funduszów			łączna suma pożyczkowa		
mianowicie		razem	mianowicie		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu roku **1926/27** oraz z dotacji poza kontyngentem		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku G. Kr.				
z ł o t y c h								
—	—	—	—	**20.000**	**20.000**	20.000	26 %	
— —	**10.000** **2.500**	— 12.500	— —	— —	— —	— 12.500	39·5 %	
2.000 —	— **1.600**	— 3.600	— —	— —	— —	— 3.600	21 %	
—	—	—	**10.000**	—	**10.000**	10.000	19·5 %	
—	—	—	**8.000**	—	**8.000**	8.000	33 %	
15.000 —	— **2.500**	— 17.500	— —	— —	— —	— 17.500	39 %	
—	—	—	**6.000**	—	—	6.000	12 %	

Kwoty i sumy, odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego t. j. obecnego sprawozdania z 19 stycznia 1928 roku.

L. p.	Imię i nazwisko petenta lub nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, Instytucji i t. p.	Rodzaj i miejsce budowy domu mieszkalnego	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy: Ilość nowych ubikacji mieszkaniowych	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy: Koszt całej budowy (złotych)	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbudowy: Potrzeba na wykończenie budowy (złotych)	Komitet rozbudowy zawnioskował: dnia	Komitet rozbudowy zawnioskował: pożyczkę (złotych)
69 *)	Józef i Marja Wyrobowie	nadbudowa I. piętra i mansardu XXII. Król. Jadwigi 18	9	32.000	12.000	11/10 1926 29/4 1927	3.000 5.000
70	Dr. Bolesław Zawisza	nowy jedno-piętrowy dom XVI. Jul. Lea	10	41.000	23.000	7/6 1927	20.000
71	Stanisław Żur	nowy 2-piętrowy dom XXII. Wielicka	26	107.500	59.000	12/9 1927	35.000
		Razem . . .	745	3,332.200	1,543.525		1,182.500
	Odlicza się 9 pozycji, gdzie Bank wniosków Komitetu nie uwzględnił		76	377.600	135.600		116.000
	Pozostają 62 pozycje wniosków przez Bank uwzględnionych		669	2,954.600	1,407.925		1,066.500

*) Oznacza, że pozycję powtórzono z wykazu poprzedniego, dołączonego do sprawozdania pierwszego z kwietnia 1927 r.

Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Krakowie przyznał Gminie miasta Krakowa tytułem pożyczki							Stosunek procentowy łącznej sumy pożyczkowej do kosztu całej budowy %	UWAGA
z funduszów ulgowych			z innych nieulgowych funduszów			łączną sumę pożyczkową		
mianowicie:		razem	mianowicie:		razem			
z kontyngentu r. 1925/26	z kontyngentu **r. 1926/27** oraz z dotacji poza kontyngent.		z lokaty P. K. O.	z własnych funduszów Banku Gosp. Kr.				
z ł o t y c h								
—	**3.000**	—	—	—	—	—	25%	
—	**5.000**	8.000	—	—	—	8.000		
—	—	—	—	**15.000**	15.000	15.000	35·5%	
—	—	—	—	**35.000**	35.000	35.000	32·5%	
346.200	**222.900**	569.100	**118.000**	**414.500**	532.500	1,101.600	33%	
30.000	—	30.000	—	—	—	30.000		
316.000	**222.900**	539.100	**118.000**	**414.500**	532.500	1,071.600	36%	

Kwoty i sumy odbite tłustym drukiem oznaczają fundusze, będące przedmiotem drugiego, t. j. obecnego sprawozdania z dnia 19 stycznia 1928 r.

Wykaz Nr. 4

petentów, których podania skierowano do Kasy Oszczędności m. Krakowa o pożyczki na budowę domów z funduszów tej kasy.

Kredyty z Kasy Oszczędności m. Krakowa.

L. p.	Imię i nazwisko petenta	Rodzaj i miejsce budowy	Wedle opinji technicznego referenta Komitetu rozbud. przed odejściem do Kasy			Komitet przesłał podanie Kasie Oszczędn. m. Krakowa dnia	Kasa Oszczędn. m. Krakowa przyznała pożyczkę w kwocie	UWAGA
			Ilość nowych ubikacji mieszkaniowych	Koszt całej budowy	Potrzeba na wykończenie			
				złotych			złotych	
		A) SPÓŁDZIELNIE MIESZKANIOWE						
1	Kooperatywa mieszkaniowa przy pl. Jabłonowskich	dwa nowe domy III. piętrowe IV. Pl. Jabłonowskich	70	428.000	330.000	22/9 1927		Kasa nie udzieliła Magistratowi odpowiedzi
		B) OSOBY PRYWATNE						
2	Stanisława Cegielska	nowy II. piętrowy XI. Konfederacka	17	80.160	10.000	19/9 1927	15.000	
3	Jan i Marja Chudyba	nowy I. piętrowy Gmina Olsza niedaleko rogatki	8	32.000	16.000	25/7 1927	7.000	
4	Zofja Jamrozowa	nowy IV. piętrowy XV. ul. Lea 9	27	116.000	41.500	19/9 1927	22.250	Otrzymała efektywnych dolarów ameryk. 2500
5	Marja i Stanisł. Pankowscy	dobud. domu parter. z poddaszem IX. Walgierza	4	15.050	8.277	3/10 1927	3.000	
6	Róża Pollakowa	remont domu V. Pl. Matejki 3	—	2.500	2.500	27/9 1927	—	dotąd Kasa Oszcz. nie odpowiedziała
7	Aleksander Sapeta i Stanisław Zachara	nowy III. piętrowy z poddaszem z frontu VI. Lubomirskiego	31	106.000	53.000	19/9 1927	—	
8	Marja Szetelowa	nowy parterowy Gmina Olsza niedaleko rogatki	3 i sklep	23.000	13.000	13/8 1927	6.000	
9	Jan i Teofila Ślusarczykowie	nadbudowa I. piętra XIII. Ks. Józefa 27	5	9.760	5.000	31/10 1927	4.000	
10	Józef Włoch	nowy parterowy z poddaszem XVI. ulica Lea	5	15.300	6.300	24/9 1927	4.000	
	Razem . . .		170	827.770	485.577	—	61.250	
	Odlicza się pozycje pod 1), 6), 7)		101	536.500	385.500	—	—	
	Pozostaje 7 pozycji zrealizowanych		69	291.270	100.077	—	61.250	21%

ZAŁĄCZNIK Nr. 5
do sprawozdania z działalności Komitetu rozbudowy miasta Krakowa za rok 1927.

WYKAZ Nr. 5

zapotrzebowań kredytów budowlanych na podstawie wniesionych do Komitetu rozbudowy podań o pożyczki wedle stanu z dnia 31 grudnia 1927 roku.

L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.	L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.
					Z przeniesienia .		3,151.000
1	Fundusz emeryt. pracowników koleji elektr. w Krakowie	Dom nowy Dz. XXII	30.000	9	Stowarzyszenie kolej. dla budowy własnych domów Prokocim	14 nowych domów mieszkaln. Prokocim	150.000
2	Kooperatywa mieszkaniowa przy placu Jabłonowskich	2 domy IV piętr. Dz. IV	230.000	10	Gmina wyznaniowa im. Zmartwychwstania Pańskiego	Dom mieszkalny Dz. XVII	25.000
3	Oficerska Spółdzielnia mieszkaniowa	Domy jedno-rodzinne dla oficer. Dz. XIX	1,400.000	11	Stowarzyszenie „Ognisko" żydowski dom akademicki	Nowy III p. dom Dz. VIII	120.000
4	Komitet budowy Domu ludowego	Dom ludowy Dz. XIX	39.000	12	Gmina miasta Krakowa i Spółka mieszkaniowa dla miast		
5	Rada Zjazdu przemysł. górników	Bursa dla studentów Akad. gór. Dz. XV	652.000	13	Jan i Marja Banaś	Nowy dom Dz. XXII	8.000
6	Towarzystwo Osiedli urzędnicz.	Domy urzędnicze Dz. XIX	600.000	14	Apolonja Brachowska	Nadbud. Dz. XVII	21.480
7	Towarzystwo Domu robotniczego	Dom robotniczy Dz. XXII	100.000	15	Zofja Bujakówna	Nowy dom Dz. XIX	50.000
8	Towarzystwo Wzajemnej pomocy urzęd. Mgtu	Dom T-wa i mieszkal. Dz. VI	100.000	16	Stefan Bularz	Nadbud. Dz. XXII	30.000
	Do przeniesienia .		3,151.000		Do przeniesienia .		3,555.480

L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.	L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.
	Z przeniesienia .		3,555.480		Z przeniesienia .		3,836.480
17	Józef Cebulski	Nowy dom Dz. XV	55.000	27	Herman Guttmann	Nowy dom Dz. XVII	221.000
18	Józefina Czikiel	Nowy dom Dz. XV	80.000	28	Alojzy Heine	Nowy dom Dz. XIX	18.000
19	Dr. Władysław Federowicz	Remont Dz. V	2.000	29	Zofja Jamrozowa	Nowy dom Dz. XV	20.000
20	Dr. Zygmunt Fendler	Nadbud. Dz. I	36.000	30	Inż. Karol Jarnuszkiewicz	Nowy dom Dz. XVII	8.000
21	Szczepan i Julja Francuzowie	Nowa oficyna Dz. XXII	10.000	31	Aleksander i Józefa Jelonkowie	Nowy dom Dz. XIX	20.000
22	Antoni Gargul	Nowy dom Dz. XVII	10.000	32	Andrzej i Wiktorja Jędrzejowscy	Nadbud. Dz. XXII	12.000
23	Helena Gocowa	Nowy dom Dz. XV	35.000	33	Piotr Jurkiewicz	Nowy dom Dz. XXI	11.000
24	Benedykt i Marja Grabiarz	Nowy dom Dz. XXI	16.000	34	Józef Kaczmarczyk	Nowy dom Dz. XIII	15.000
25	Stanisław Grębski	Nowy dom Dz. XV.	17.000	35	Paweł Kęsek	Nowy dom Dz. XXI	10.000
26	Stanisław Grzybowski	Nowy dom Dz. XVI	20.000	36	Salomon Kempler	Nadbud. Dz. VII	35.000
	Do przeniesienia .		3,836.480				4,206.480

L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb zł.	L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.
	Z przeniesienia .		4,206.480		Z przeniesienia .		4,533.980
37	Marja Konikowa	Nowy dom Bronowice	2 500	47	Marja i Stanisław Pankowscy	Dobudowa Dz. X	4.000
38	Teresa Kopczyńska	Nowy dom Dz. XXII	6.000	48	Franciszka Pawlikowska	Nowy dom Dz. XVIII	15.000
39	Dymitr Krawczuk	Nowy dom Dz. XXII	18.000	49	Firma A. Piasecki fabr. czekolady S. A.	Nowy dom Dz. XVII	110.000
40	Moses Langsam	Nadbud. Dz. VIII	75.000	50	Lubin Piotrowski	Nowy dom Dz. XI	32.000
41	Józef Lewkowicz	Nowy dom Dz. VIII	150.000	51	Róża Pollak	Remont Dz. V	2.500
42	Józef Mączyński	Nowy dom Dz. XIII	13.000	52	Zofja Rapacz	Nowy dom Dz. XIX	8.000
43	Helena Mondkiewicz	Nowy dom Dz. XIX	12.000	53	Anna Rozenstein	Nadbud. Dz. VI	26.500
44	Abraham i Helena Neustadt	Remont Dz. VIII	6.000	54	Zofja i Wincenty Schindler	Nowy dom Dz. XIX	80.000
45	Gusta Ohrenstein	Nadbud. Dz. VII	35.000	55	Zofja Schlögl	Nowy dom Dz. XIX	42.000
46	Rudolf i Aniela Oplustil	Remont Dz. XXII	10.000	56	Ludwika Schnitzer	2 domy nowe Dz. XII	461.600
	Do przeniesienia .		4,533.980		Do przeniesienia .		5,315.580

L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.
	Z przeniesienia .		5,315.580
57	Magdalena Schulc	Remont Dz. XX	1.000
58	Jan Stysło	Nowy dom Dz. XVI	7.000
59	Marja Sulikowska	Nowy dom Dz. XVII	15.000
60	Zofja Wantuch	Nowy dom Dz. XXII	40.000
	Do przeniesienia .		5.378.580

L. p.	Nazwa Spółdzielni względnie nazwisko i imię petenta	Budowa Dzielnica	Kwota zapotrzeb. zł.
	Z przeniesienia .		5,378.580
61	Józef Włoch	Nowy dom Dz. XVI	2.400
62	Klementyna Zaremba	Remont Dz. XVIII	2.800
63	Aniela Zawistowska	Nowy dom Dz. XXII	91.000
	Razem . .		5,474.780

Spis

spółdzielni budowlanych mieszkaniowych, Towarzystw, instytucji oraz osób prywatnych, które w roku 1927 od 1/I do 31/XII wniosły do Komitetu rozbudowy podania o pożyczki budowlane.

UWAGA: Spis ten jest zarazem **wskaźnikiem** do wykazów Nr. 1, 2, 3, 4 i 5 do sprawozdania z działalności Komitetu rozbudowy miasta Krakowa za rok 1927 dołączonych. — Cyfry poz. tłustym drukiem oznaczają pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego; cyfry poz. tłustym drukiem w nawiasach oznaczają pożyczki z Kasy Oszczędności miasta Krakowa.

Spis petentów o kredyty budowlane z roku 1927

L. p.	Nazwa spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
1	Arendt Stanisław i Wiktorja	—	—	**1**	—	—
2	Banaś Jan i Marja	—	—	—	—	13
3	Bartnicki Antoni i Helena	—	—	**2**	—	—
4	Bielski Zygmunt i Grocholska	—	—	**3**	—	—
5	Błogowski Józef	—	—	4	—	—
6	Bogdani Wanda i Skawińska Irena	—	—	5	—	—
7	Brachowska Apolonja	—	—	6	—	14
8	Bujak Zofja (Bularz Stefan, vide poz. 143 na końcu)	—	—	—	—	15
9	Cebulski Józef	—	—	—	—	17
10	Cegielska Stanisława	—	—	—	**(2)**	—
11	Chudyba Jan i Marja	—	—	—	**(3)**	—
12	Cichoń Franciszek i Anna	—	—	**7**	—	—
13	Ciesielski Filip i Marja	—	—	**8**	—	—
14	Czernek Franciszek	—	—	**9**	—	—
15	Czikiel Józefina	—	—	—	—	18
16	Czoponowska Joanna	—	—	**10**	—	—
17	Czuraj Jan i Joanna	—	—	**11**	—	—
18	Dostal Antoni i Wyspiański Józef	—	—	**12**	—	—
19	Dutkiewicz Tymoteusz i Helena	—	—	**13**	—	—
20	Dymek Antoni	—	—	**14**	—	—
21	Dr. Federowicz Władysław	—	—	—	—	19

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
22	Dr. Fendler Zygmunt	—	—	—	—	20
23	Francuz Szczepan i Julja	—	—	**15**	—	21
24	Frasik Ludwik i Marja	—	—	16	—	—
25	Fundusz emerytalny pracowników kolei elektrycznej	—	9	—	—	1
26	Gargul Antoni	—	—	—	—	22
27	Głąb Julja	—	—	**17**	—	—
28	Gmina stoł. król. m. Krakowa	od **1** do **7**	—	—	—	12
29	Gmina Zmartwychwstania Pańskiego	—	—	—	—	10
30	Goc Helena	—	—	—	—	23
31	Grabiarz Benedykt i Marja	—	—	—	—	24
32	Grębski Stanisław	—	—	—	—	25
33	Gross Amalja	—	—	**18**	—	—
34	Grzybowski Stanisław	—	—	—	—	26
35	Grzywińska Anna	—	—	**19**	—	—
36	Guttmann Herman	—	—	—	—	27
37	Heine Alojzy	—	—	—	—	28
38	Hildebrand Antoni	—	—	**20**	—	—
39	Horowitz Jakób	—	—	**21**	—	—
40	Jamróz Zofja	—	—	—	**(4)**	29
41	Inż. Jarnuszkiewicz Karol	—	—	—	—	30
42	Jelonek Aleksander i Józefa	—	—	—	—	31
43	Jędrzejowski Andrzej i Wiktorja	—	—	—	—	32

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
44	Jurkiewicz Piotr	—	—	—	—	33
45	Kaczmarczyk Józef	—	—	**22**	—	34
46	Kaliciński Franciszek	—	—	**23**	—	—
47	Karcz Jan	—	—	**24**	—	—
48	Kawalerowicz Marja	—	—	**25**	—	—
49	Kempler Salomon	—	—	—	—	36
50	Kęsek Paweł	—	—	—	—	35
51	Klinger Estera	—	—	**26**	—	—
52	Dr. Kłosowski Eugenjusz	—	—	**27**	—	—
53	Komitet budowy Domu ludowego	—	—	—	—	4
54	Konik Marja	—	—	—	—	37
55	Kooperatywa mieszkaniowa przy Pl. Jabłonowskich	—	10	—	1	2
56	Kopczyńska Teresa	—	—	—	—	38
57	Koprowska Franciszka	—	—	**28**	—	—
58	Kopta Zofja	—	—	29	—	—
59	Kowalówka Władysław	—	—	**30**	—	—
60	Koźbiał Józef i Stefanja	—	—	**31**	—	—
61	Krawczuk Dymitr	—	—	—	—	39
62	Królikowski Piotr i Marja	—	—	**32**	—	—
63	Kuźma Jan	—	—	33	—	—
64	Landerer Wolf i Chaja	—	—	**34**	—	—
65	Langsam Moses	—	—	—	—	40

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
66	Lewkowicz Józef	—	—	—	—	41
67	Lorek Michalina i Józef	—	—	**35**	—	—
68	Lubaczewski Rudolf i Karolina	—	—	**36**	—	—
69	Dr. Magiera Jan	—	—	**37**	—	—
70	Majta Piotr	—	—	**38**	—	—
71	Matlak Rozalja	—	—	**39**	—	—
72	Matuszewski Jan i Teofila	—	—	**40**	—	—
73	Mączyński Józef	—	—	—	—	42
74	Miarczyński Wiktor	—	—	**41**	—	—
75	Mikołajczyk Aleksander i Józefa	—	—	**42**	—	—
76	Mikulski Franciszek	—	—	**43**	—	—
77	Mondkiewicz Helena	—	—	—	—	43
78	Neustadt Abraham	—	—	—	—	44
79	Nunberg Julja	—	—	**44**	—	—
80	Oficerska Spółdzielnia mieszkaniowa	—	—	—	—	3
81	Ohrenstein Gusta	—	—	—	—	45
82	Oplustil Rudolf	—	—	—	—	46
83	Ożan Jan i Anna	—	—	**45**	—	—
84	Pankowski Stanisław	—	—	—	**(5)**	47
85	Pawlikowska Franciszka	—	—	—	—	48
86	Piasecki Adam Fabryka czekolady S. A.	—	—	—	—	49
87	Piotrowski Lubin	—	—	—	—	50

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
88	Pollak Róża	—	—	—	6	51
89	Pomeranz Majer Jakób i Regina	—	—	**46**	—	—
90	Ptak Karol i Emilja	—	—	**47**	—	—
91	Rada Zjazdu przem. górników	—	—	—	—	5
92	Rapacz Zofja	—	—	—	—	52
93	Rosenstein Anna	—	—	—	—	53
94	Rosner Saul i Rachela	—	—	**48**	—	—
95	Rysiewicz Piotr	—	—	49	—	—
96	Sapeta Aleksander i Zachara Stanisław	—	—	—	7	—
97	Sarnecki Andrzej	—	—	**50**	—	—
98	Schindler Wincenty i Zofja	—	—	—	—	54
99	Schlögl Zofja	—	—	—	—	55
100	Schnitzer Ludwika	—	—	—	—	56
101	Schulc Magdalena	—	—	—	—	57
102	Senat Akademicki Uniwers. Jagiell.	—	**1, 2**	—	—	—
103	Seruga Wojciech i Julja	—	—	**51**	—	—
104	Siedlecka Marja	—	—	**52**	—	—
105	Skawińska Lucyna	—	—	**53**	—	—
106	Sodalicja Marjańska Akademików Uniwers. Jagiell.	—	**4**	—	—	—
107	Sowa Wojciech i Anna	—	—	**54**	—	—
108	Spółka handlowa „Gastronomia“	—	14	—	—	—
109	Spółka mieszkaniowa dla miast	—	**12** **13**	—	—	12

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej		petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
			Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
110	Stachurski Jan		—	—	55	—	—
111	Stowarzyszenie kolejarzy dla budowy własnych domów w Prokocimiu. Członkowie i (petenci)		—	**B 15**	—	—	9
	1)	Chałupa Wincenty	—	B 15/ł	—	—	—
	2)	Foltyn Henryk	—	**B 15/l**	—	—	—
	3)	Głazowski Antoni	—	**B 15/h**	—	—	—
	4)	Iwanik Jan	—	**B 15/g**	—	—	—
	5)	Kot Ludwik	—	**B 15/c**	—	—	—
	6)	Kowalik Józef	—	**B 15/p**	—	—	—
	7)	Król Bolesław	—	**B 15/k**	—	—	—
	8)	Lisowski Tadeusz	—	**B 15/j**	—	—	—
	9)	Łysy Aleksander	—	**B 15/o**	—	—	—
	10)	Dr. Mamczyn Włodzimierz	—	**B 15/e**	—	—	—
	11)	Michałek Aleksander	—	**B 15/d**	—	—	—
	12)	Multarzyński Karol	—	**B 15/m**	—	—	—
	13)	Soboszek Rajmund	—	**B 15/r**	—	—	—
	14)	Sokołowski Juljan	—	**B 15/11**	—	—	—
	15)	Sołtykiewicz Eugenjusz	—	**B 15/b**	—	—	—
	16)	Turek Kazimierz	—	**B 15/i**	—	—	—
	17)	Więsek Stanisław	—	**B 15/f**	—	—	—
	18)	Wójcik Adam	—	**B 15/a**	—	—	—
112	Stowarzyszenie „Ognisko". Żydowski Dom Akademicki		—	**5**	—	—	11

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
113	Stypuła Karol	—	—	**56**	—	—
114	Stysło Jan	—	—	57	—	58
115	Sulikowska Marja	—	—	—	—	59
116	Sybirski Hirsch	—	—	58	—	—
117	Szetela Marja	—	—	—	**(8)**	—
118	X. Szymeczko Jan	—	—	**59**	—	—
119	Ślusarczyk Jan i Teofila	—	—	—	**(9)**	—
120	Towarzystwo Domu robotniczego	—	—	—	—	7
121	Towarzystwo Osiedli urzędniczych	—	**11**	—	—	6
122	Towarzystwo Tanie Domy robotnicze	—	**8**	—	—	—
123	Towarzystwo wzajemnej pomocy uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego	—	**3**	—	—	—
124	Towarzystwo wzajemnej pomocy urzędników Gminy m. Krakowa	—	—	—	—	8
125	Turyna Eugenjusz	—	—	**60**	—	—
126	Urbańczyk Czesław	—	—	**61**	—	—
127	Walicki Stefan	—	—	**62**	—	—
128	Wantuch Zofja	—	—	—	—	60
129	Wąsiołek Wincenty i Regina	—	—	**63**	—	—
130	Wierzba Jan i Klementyna	—	—	**64**	—	—
131	Włoch Jan	—	—	—	**(10)**	61
132	Wohlfeiler Maurycy	—	—	**65**	—	—
133	Wojnowska Marja	—	—	**66**	—	—

L. p.	Nazwa Spółdzielni, Towarzystwa, względnie nazwisko i imię osoby prywatnej	petent zamieszczony jest pod pozycją bieżącego wykazu				
		Nr. 1 poz.	Nr. 2 poz.	Nr. 3 poz.	Nr. 4 poz.	Nr. 5 poz.
134	Worosz Anastazja	—	—	**67**	—	—
135	Wójtowicz Walenty	—	—	**68**	—	—
136	Wyroba Józef i Marja	—	—	**69**	—	—
137	Zaremba Klementyna	—	—	—	—	62
138	Zawistowska Aniela	—	—	—	—	63
139	Dr. Zawisza Bolesław	—	—	**70**	—	—
140	Żur Stanisław	—	—	**71**	—	—
141	Zgromadzenie X. X. Salezjanów	—	**6**	—	—	—
142	Związek Młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej	—	**7**	—	—	—
143	Bularz Stefan	—	—	—	—	16

Zestawienie

cyfrowe do wykazów Nr. 1, 2, 3, 4, 5 oraz spisu, dołączonych do sprawozdania z działalności Komitetu rozbudowy miasta Krakowa za rok 1927.

I. Wpływ pism i podań. — Ilość i kategorje petentów.

Ilość wniesionych do Komitetu pism i podań w roku 1927		
pism o charakterze ogólnym, zasadniczym lub infonrmacyjnym	podań o pożyczki i pism, stanowiących nieodłączną od nich korespondencję	Razem
19	241	260

Kategorje petentów	ILOŚĆ PETENTÓW			
	którzy wnieśli podania do Komitetu	którzy pożyczki otrzymali		którzy pożyczek nie otrzymali
		z Banku Gosp. Kraj.	z Kasy Oszcz. m. Krakowa	
Gmina miasta Krakowa	1	1	—	—
Spółdzielnic, Towarzystwa, instytucje i firmy	20	10	—	10
Osoby prywatne	122	62	7	53
Razem . . .	143	73	7	63

80 + 63

143

II. Fundusze, z których Bank Gospodarstwa Krajowego wypłacił w II półroczu 1926 i w roku 1927 — 73 petentom pożyczki.

FUNDUSZE			FUNDUSZE		
ulgowe			nieulgowe		
Kontyngent na okres 1926/27 z przekroczeniem	Dotacje do kontyngentu	Razem zł.	Lokata P. K. O.	Fundusze własne Banku Gosp. Krajowego	Razem zł.
{ 397.440 41.060					
438.500	735.200	1,173.700	263.000	691.000	954.000

ad. II.

SUMY FUNDUSZÓW		
ulgowych	nieulgowych	Razem
1,173.700	954.000	2,127.700

III. Rozdział pożyczek.

a) Z Banku Gospodarstwa Krajowego:

OTRZYMALI POŻYCZKI NA WYKOŃCZENIE DOMÓW						
	(poprzednio przez ten Bank finansowanych) z funduszów ulgowych			(przez ten Bank przedtem niefinansowanach) z funduszów nieulgowych		
Petenci	ilość		w kwocie zł.	ilość		w kwocie zł.
	domów	ubikacji		domów	ubikacji	
Gmina miasta Krakowa	3	134	175.000	4	94	225.000
Spółdzielnie, T-wa, Instytucje, Firm itd.	21	581	775.800	10	157	196.500
Osoby prywatne	32	356	222.900	30	313	532.500
Razem	56	1071	1,173.700	44	564	954.000

Uwaga: Na dokończenie 1 domu spółdzielni i 2 domów prywatnych, tj. razem 3 domów, przedtem już z ulgowych kredytów finansowanych, wypłacił Bank jeszcze drobne kwoty z kredytów droższych, nieulgowych. To w zestawieniu uwzględniono.

b) Z Kasy Oszczędności miasta Krakowa:

Udzielono kredytu wekslowego za hipotecznem zabezpieczeniem				UWAGA
ilość osób prywatnych	ilość		w kwocie zł.	
	domów	ubikacji		
7	7	69	61.250	Kasa Oszczędności nie udzieliła Magistratowi odpowiedzi, czy i ile przyzna kredytu dalszym petentom

Ad III a) b).

WYBUDOWANO				
z kredytów			ilość	
skąd	jakich	w kwocie zł.	domów	ubikacji
z Banku Gospod. Krajowego	ulgowych	1,173.700	56	1.071
	nieulgowych	954.000	44	564
z Kasy Oszcz. m. Krakowa	wekslowych	61.250	7	69
Razem		2,188.950	107	1.704

IV. Zapotrzebowanie kredytów budowlanych wedle stanu z dnia 31 grudnia 1927 r.

Dla petentów		Potrzebny kredyt zł.
Kategorja	ilość	
Gmina miasta Krakowa	1	
Spółdzielnie, T-wa, Instytucje, Firmy itd.	12	3,556.000
Osoby prywatne	50	1,918.780
Razem	63	5,474.780

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

Dr. TADEUSZ KANNENBERG.

Fundacja stypendyjna

dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej ś. p. Eustachego i Kazimiery z Kotnowskich małż. Jaxa Chronowskich w Krakowie.

Eustachy Jaxa Chronowski, właściciel Grand hotelu w Krakowie testamentem z dnia 3/7 1915 r. mianował na wypadek swej śmierci Gminę m. Krakowa dziedzicem połowy swego majątku z obowiązkiem utworzenia fundacji stypendyjnej imienia jego i jego małżonki Kazimiery z Kotnowskich Chronowskich. Egzekutorami testamentu oraz kuratorami fundacji zamianował inż. Józefa Pakiesa, Dr. Józefa Skąpskiego, adwokata i Dr. Klemensa Bąkowskiego, adwokata w Krakowie.

Eustachy Jaxa Chronowski zmarł 17 maja 1916 r. Prezydjum m. na posiedzeniu w dniu 24/5 1916 r. działając na podstawie § 53 statutu m. i reskryptu z 15/11 1915 r. L. 1 (Del) prez. imieniem Gminy m. Krakowa przyjęło spadek po śp. Eustachym Jaxa Chronowskim (Dz. rozp. Mgtu Nr. 5/916). Rada miasta na posiedzeniu w dniu 7 marca 1918 r. (Dz. rozp. Mgtu Nr. 3/918) uchwaliła sprzedać pozostały po śp. Chronowskim majątek nieruchomy (Grand hotel), upoważniając do przeprowadzenia tej sprzedaży Prezydjum miasta w porozumieniu i za zgodą kuratorów testamentu.

Kontraktem z dnia 2 maja 1918 r. Gmina miasta Krakowa sprzedała powyższy majątek (Grand Hotel) pp. dr. Aleksandrowi hr. Skrzyńskiemu i Zygmuntowi hr. Zamoyskiemu za miljon trzysta tysięcy koron, z czego kupujący zostali Gminie dłużni 500.000 koron.

W dniu 1 września 1921 r. Gmina m. Krakowa za zgodą wymienionych wyżej kuratorów, sporządziła zgodnie z postanowieniami testamentu akt fundacyjny dla fundacji stypendyjnej pod nazwą w nagłówku ściśle przytoczoną.

AKT FUNDACJI
im. śp. Eustachego i Kazimiery Chronowskich.

Śp. Eustachy Chronowski postanowił w testamencie z daty Kraków dnia 3 lipca 1915 r. co następuje:

»Pragnę majątek mój własną pracą zdobyty przeznaczyć dla dobra polskiego społeczeństwa. Dlatego na wypadek mej śmierci mianuję generalnemi dziedzicami mojemi: Arcybractwo Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie, oraz Gminę stoł. król. miasta Krakowa po połowie. Całą resztę gotówki użyją ciż dziedzice moi na utworzenie fundacji imienia mojego i mej małżonki śp. żony Kazimiery z której to fundacji rozdawane będą stypendja dla polskiej młodzieży, wyznania chrześcijańskiego, kształcącej się w naukach technicznych i przemysłowych. Bliższe szczegóły aktu fundacyjnego tych stypendjów ułożyć ma zastępstwo prawne Gminy stoł. król. miasta Krakowa w porozumieniu z niżej wymienionymi egzekutorami oraz kuratorami tego testamentu, przyczem zastrzegam uwzględnienie następujących postanowień:

1. Stypendjum nie może być niższe jak 600 koron rocznie, a wyższe jak 1.800 koron rocznie.

2. Jeżeli stypendysta pobiera w Krakowie stypendjum ma być mu wypłacone ratami miesięcznemi z góry, jeżeli poza Krakowem, może pobór następować kwartalnie lub nawet półrocznie z góry.

3. O stypendjum mogą się ubiegać uczniowie szkół krakowskich, warstatów, zakładów przemysłowych, fabryk lub sklepów, a nadający stypendjum mają przy nadaniu kierować się nietylko pilnością, moralnością i zdolnością kandydata, ale i także względami na pożyteczność obranego zawodu dla społeczeństwa, aby uniknąć hiperprodukcji pracowników w jednej gałęzi technicznej, a zaniedbanie innej.

4. Co roku ma być ogłaszane sprawozdanie z działalności fundacji stanu funduszów w jednym z dzienników krakowskich.

5. Prawo rozdania stypendjów przysługiwać będzie komitetowi z 3-ch członków przez Radę miejską wybranych z pośród poważnych obywateli krakowskich Polaków, chrześcijańskiego wyznania i trzech egzekutorów kuratorów testamentu tego, względnie ich następców jak niżej pod przewodnictwem Prezydenta miasta Krakowa lub jego zastępcy po zbadaniu opinji szkół, warstatów lub fabryk przedkładających podanie stypendjalnego kandydata.

6. Egzekutorami oraz kuratorami mojemi mianuję WPanów Józefa Pakiesa inżyniera, dr. Józefa Skąpskiego i dra Klemensa Bąkowskiego, adwokatów w Krakowie zamieszkałych, każdy z nich zamianuje swego następcę w egzekutorstwie na wypadek swej śmierci lud swej niemożności pełnienia obowiązków, w sprawach tej fundacji, każdy zaś ich następca także ustanowi swego następcę itd. a gdyby który z nich tego nie uczynił to następcę tego zamianują egzekutorowie pozostali, a gdyby i ci tego nie uczynili lub gdyby z jakiekolwiek przyczyny mianowania egzekutorów nastąpić nie mogło ma Gmina stoł. król. miasta Krakowa łącznie z Arcybractwem Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie zamianować trzech egzekutorów z pośród poważnych obywateli krakowskich Polaków wyznania chrześcijańskiego.

Taką jest ostatnia moja wola, skierowana do użycia mego dorobku dla dobra Ojczyzny mojej«.

Majątek ten obciążył testator dożywotnią rentą po 4.000 koron dla Stanisławy Chronowskiej i 1.800 koron Anieli Tokar. Arcybractwo Miłosierdzia i Banku Pobożnego zrzekło się dziedzictwa po śp. Eustachym Chronowskim na rzecz Gminy stoł. król. miasta Krakowa, a spadek po śp. Eustachym Chronowskim został przyznany Gminie stoł. król. miasta Krakowa, względnie utworzyć się mającej fundacji stypendyjnej dla polskiej młodzieży wyznania chrześcijańskiego, kształcącej się w naukach technicznych i przemysłowych na zasadzie powyższego testamentu dekretem dziedzictwa Sądu powiatowego w Krakowie z dnia 13-go kwietnia 1917 L. A. X. 292/16.

Na tej podstawie Gmina stoł. król. miasta Krakowa po porozumieniu z egzekutorami testamentu oraz kuratorami i z Oddziałem Prokuratorji Generalnej w Krakowie ustanawia następujący

AKT FUNDACJI.

Art. I.

Fundacja nosić będzie miano: »Fundacja stypendyjna dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej śp. Eustachego

i Kazimiery z Kotnowskich małż. Jaksa Chronowskich w Krakowie«.

Art. II.

Majątek zarodowy tej fundacji stanowią winkulowane na rzecz fundacji Eustachego Chronowskiego Jaksy i Kazimiery z Kotnowskich Chronowskiej:

1. Walory publiczne dające popularne bezpieczeństwo w łącznej sumie nominalnej koron 842.000 a mianowicie:

„A“

a) w 4 % obligacjach Gminy miasta Krakowa serji: B. Nr. 1598, 1600, 2226, 2227, 2228, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 3247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334 á 1.000 koron . . . = koron 106.000

b) ser.: C. Nr. 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000 á 2.000 koron . . . . . = koron 134.000

c) ser.: D. Nr. 987, 988, 989, 990, 992, 993, 994, 995. 996, 998, 999, 1000 á 5.000 k. = kor. 160.000

d) ser.: E. Nr. 896, 897, 898, 899, 900 á 10.000 koron . . . . = koron 50.000 z kuponami pł. 1 listopada 1919.

„B“

w 4% listach zastawnych Gal. Tow. Kredytowego Ziemskiego:

a) ser. I. Nr. 303, 750, 752, 753, 754, 755, 766, 1379, 3212, 4504, 4846, 5458, 5461, 5687, 5991, 6301, 6847 á 20.000 koron . . = koron 310.000

b) ser. II. Nr. 1979, 3475, 3889, 3900, 3901, 3902, 3903, 6343, 6398, 7832, 7848, 10898, 11216 á 10.000 koron . . . . = koron 130.000

c) ser. III. Nr. 34269, 34440, 44207, 44219, 49096 á 2.000 koron . . . . . = koron 12.000 z kuponami pł. 1 stycznia 1920 roku.

„C“

w 5 ½ % procentowej pożyczce wojennej austr. z 1915 roku pozostałej w spadku po śp. J. Chronowskich a mianowicie:

a) ser. A. Nr. 189373 do 189382 sztuk 10 po 100 koron z dnia I/X 1915. . . = koron 1.000

b) ser. B. Nr. 198974 do 198893 sztuk 10 po 200 koron z dnia 1/X 1915 roku . = koron 2.000

c) ser. C. Nr. 96080 z I/V 1916 na 1.000 kor. = kor 1.000

d) ser. C. Nr. 95358 i 95369 z 1/V 1915 r. á 2.000 koron . . . . = kor 4.000

e) ser. C. Nr. 19489 i 19490 z 1/X 1915 roku á 2.000 koron . . . . = koron 4.000

Razem więc jak wyżej podano walory nominalnej wartości . . . . . . koron 842.000

2. Dalej należy do tego majątku zarodowego zaintabulowana na zasadzie aktu notarjalnego z daty Kraków dnia 2 maja 1918 L. R. 12185 na karcie ciężarów realności objętych wykazami hipotecznemi L. 118 i 497 ks. gr. dzielnicy I. śródmieście w Krakowie reszta ceny kupna 500.000 koron z odsetkami 4 ½ % rocznie płatnej dnia 1 maja 1923 na rzecz Gminy stoł. król. miasta Krakowa z tem dołożeniem, że cała ta suma w myśl testamentu śp. Eustachego Chronowskiego przeznaczoną jest na fundacje imienia Eustachego i Kazimiery Chronowskich na stypendja dla polskiej młodzieży wyznania chrześcijańskiego kształcącej się w naukach technicznych i przemysłowych, oraz z tem, że aktowi niniejszemu moc egzekucji w myśl ustawy notarjalnej z dnia 25 lipca 1871 roku L. 75 Dz. p. p. przysługa, która to suma po jej spłaceniu z hipoteki będzie ulokowaną w publicznych na rzecz fundacji zastrzeżonych walorach dających pupilarne bezpieczeństwo.

3. W końcu należą do tegoż majątku zarodowego fundacji jeszcze złożone przez JWP. Aleksandra hr. Skrzyńskiego, Zygmunta hr. Zamoyskiego i Wandy z hr. Badenich Zamojskiej w Kasie miasta Krakowa kwota 12.000 koron (dwanaście tysięcy koron) na rzecz niniejszej fundacji co do której darujący objawili deklarację, z daty Kraków 2 maja 1918 pod wolą aby kwotę tę oprocentowano po pięć od sta i odsetki te t. j. 600 koron rocznie na razie wypłacono jako rentę dożywotnią krewnej fundatora p. Róży Chronowskiej, po jej zaś śmierci, aby kapitał ten 12.000 koron dołączono do fundacji niniejszej.

Kapitał ten będzie na razie osobno administratorowi w sposób dający pupilarne bezpieczeństwo, a o ileby przy panujących stosunkach nie uzyskano 5 % (pięć) od sta, brakującą do tej wysokości kwotę uzupełniać się będzie z dochodów majątku pod 1) i 2) tu wymienionego po zgaśnięciu zaś dożywocia p. Róży Chronowskiej będą dochody od sumy w myśl woli darodawców w całości przypadać niniejszej fundacji.

Art. III.

Dochody z majątku fundacyjnego płynące, aż po dzień zatwierdzenia tej fundacji i wejścia jej w życie będą skapitalizowane w winkulowanych na rzecz fundacji walorach publicznych dających publiczne bezpieczeństwo ulokowane i do majątku fundacyjnego dołączone. W ten sam sposób dobite zostaną do kapitału fundacyjnego reszty rocznego dochodu fundacyjnego na cele fundacyjne z jakiegokolwiek bądź powodu nie użyte. Tak samo również postąpi się z sumami w miarę rozwikłania interesów majątku spadkowego ś. p. fundatora jeszcze pościągać się mającymi.

Również w ten sam sposób będą dokonane i zabezpieczone ewentualne interkalarja stypendjalne lub dary i zapisy na rzecz tej fundacji uczynione.

Art. IV.

Ponieważ według ustępu V. jest jeszcze kilka interesów spadkowych po ś. p. Eustachym Chronowskim do za-

kończenia, a według obecnych obliczeń przypadnie jeszcze do majątku fundacyjnego dość pokaźna kwota bo około 50.000 koron przypuszczalnie — przeto zarząd fundacji winien co roku kontrolować likwidację interesów powyższych i dążyć do najrychlejszego uzupełnienia majątku fundacyjnego kwotami z likwidacji interesów ś. p. fundatora należnemi.

Art. V.

Nadzór nad majątkiem.

Powyższy majątek fundacyjny przechowany i administrowanym będzie przez Gminę stoł. król. m. Krakowa, której organy czuwać będą nad lokatą, losowaniami, dokupnem walorów, przechowaniem i zabezpieczeniem majątku oraz wypłatą rent testamentowych przez czas życia Stanisławy Chronowskiej, Róży Chronowskiej i Anieli Tokar, dożywotniczek, a to pod odpowiedzialnością Gminy stoł. król. miasta Krakowa.

Art. VI.

Zarząd fundacji i rozdawnictwo stypendjów.

Zarząd fundacji stanowią pod odpowiedzialnością i w zastępstwie Gminy miasta Krakowa, Komitet fundacji śp. Eustachego i Kazimiery Chronowskich, w skład którego wchodzą: 1) każdorazowy prezydent miasta Krakowa, względnie jego zastępca, 2) 3-ch obywateli wyznania chrześcijańskiego wybranych przez Radę miasta, 3) 3 kuratorowie fundacji WP. Józef Pakies, Józef Skąpski i Klemens Bąkowski. — W razie ustąpienia którego z kuratorów przez śmierć lub z innego powodu, wejdzie w jego miejsce obywatel wyznania chrześcijańskiego przez niego wymieniony, w razie ustępstwa tegoż następcy wejdzie w jego miejsce znowu następca przez poprzedniego wymieniony i t. d. Każdy kurator winien ustanowić swego zastępcę już w chwili wejścia w skład kuratorji. Gdyby który z następujących kuratorów nie ustanowił następcy, wyznaczy osobę kuratora Gmina stoł. król. m. Krakowa w porozumieniu ż Arcybractwem Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie z pośród poważnych obywateli krakowskich Polaków wyznania chrześcijańskiego.

Do ważności uchwał Komitetu potrzebną jest obecność przynajmniej czterech członków i prezydenta względnie jego zastępcy jako przewodniczącego.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości zdań rozstrzyga przewodniczący.

Art. VII.

Cel fundacji.

Celem fundacji jest popieranie rękodzieła i przemysłu polskiego drogą przysposobienia mu wykształconych fachowo rękodzielników i przemysłowców, a to przez udzielanie stypendjów młodzieży narodowości polskiej chrześcijańskiego wyznania, kształcącej się w naukach technicznych, rękodzielniczych i przemysłowych.

Art. VIII.

Ilość i wysokość stypendjów.

Śp. Fundator oceniał majątek fundacyjny na minimum 400.000 koron i stosownie do tego określił wysokość stypendjum na 600 koron rocznie minimum, a 1.800 koron maximum. Ponieważ skutkiem wypadków wojennych wartość koron się obniżyła i majątek fundacyjny przenosi trzechkrotnie liczbę 400.000 koron, przeto Gmina stoł. król. miasta Krakowa po porozumieniu się z kuratorami interpretuje wolę śp. fundatora w tym kierunku, że wysokość stypendjum powinna być odpowiednio do wartości koron i do intencji śp. fundatora podniesioną, postanawia się zatem, że stypendja nie mogą być niższe jak 1.500 marek rocznie, a wyższe jak 4.000 marek rocznie dla jednego stypendysty.

Z dochodów fundacyjnych przypadających rocznie na stypendja rozdaną będzie połowa na stypendja po 1.500 marek dla młodzieży w celu kształcenia się w szkołach fachowych niższych, albo średnich, a druga połowa na stypendja po 4.000 marek dla młodzieży kwalifikującej się do szkół wyższych. Jeżeli stypendysta kształcić się ma w Krakowie pobierać będzie stypendjum w ratach miesięcznych z góry, jeżeli poza Krakowem może pobór następować kwartalnie lub półrocznie z góry. Sposób wypłaty ewentualnie przez pocztę lub obrocie czekowym postanawia zarząd fundacji ogólnie lub od przypadku do przypadku.

Art IX.

Konkurs.

Wszystkie dochody majątku fundacyjnego po pokryciu rent Stanisławy Chronowskiej, Róży Chronowskiej i Anieli Tokar przeznaczone są na powyższe stypendja, a ilość ich zależeć będzie od wysokości tych dochodów. Po obliczeniu przypuszczalnego dochodu na rok najbliższy, ogłosi Zarząd fundacji w dziennikach lub w sposób jaki uzna za wskazany, ile i w jakiej wysokości będą rozdane stypendja, o które ubiegać się mogą uczniowie szkół przemysłowych, rękodzielniczych, uczniowie, czeladnicy i pomocnicy warsztatów i sklepów.

Podania z uzasadnieniem prośby o stypendjum z metryką chrztu, świadectwem zdrowia i świadectwami wnosić należy w terminie kalendarzowo oznaczonym do prezydjum miasta Krakowa.

Wykazywanie braku wszelkiego utrzymania nie jest potrzebne, a stypendja mogą być przyznane także kandydatowi mającemu odpowiednie utrzymanie o ile niema funduszu na kształcenie się w zawodzie technicznym.

Z wyraźnej woli fundatora wolno zarządowi przy rozdawnictwie stypendjów kierować się względami na pożyteczność pewnego zawodu dla społeczeństwa w danej chwili dla uniknięcia hyperprodukcji pracowników w jednej gałęzi technicznej a zaniedbanie drugiej i w tym celu ewentualnie przyznać pierwszeństwo kandydatom do pewnej gałęzi przemysłu i rękodzieła.

Art. X.

Czas pobierania stypendjów.

Stypendja nadaje się zasadniczo na rok jeden, jednak po złożeniu sprawozdania stypendysty z nauki w roku ubiegłym i przedłożeniu chlubnych świadectw może być przedłużonem przez Komitet stypendjalny jeszcze na rok drugi.

Jeżeliby stypendysta postępami rokował większe nadzieje natenczas na czas pracy zawodowej zagranicą, ale nie dłużej jak przez dwa lata może otrzymać drugie stypendjum w wysokości dotychczasowego.

Art. XI.

Stypendysta traci stypendjum, jeżeli przez cały rok nie uzyskał poświadczenia odpowiedniego postępu w nauce lub prowadził naganne życie, o czem rozstrzyga Komitet fundacyjny bez odwołania.

Art. XII.

Sprawozdanie.

Co roku ogłosi zarząd w jednym z dzienników krakowskich sprawozdania ze stanu kapitału fundacyjnego i stypendjów oraz prześle to sprawozdanie władzy nadzorującej fundacje stypendjalne.

W dowód czego Gmina miasta Krakowa, oraz osoby w skład Komitetu w art. IV wchodzące, akt ten w trzech egzemplarzach, z których jeden przechowywanym będzie w Archiwum Namiestnictwa, względnie władzy fundacyjnej nadzorczej, drugi w Archiwum miasta Krakowa, a trzeci w Komitecie zarządu fundacji, podpisują i swemi pieczęciami utwierdzają.

Dan w Krakowie, 1 września 1921 roku.

Akt ten zatwierdziło Województwo lwowskie, jako władza fundacyjna reskryptem z dnia 19 listopada 1921 L. 1002 W. III/2 ex 1921.

Rada miejska na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 1921 (Dz. Rozp. Magistratu Nr. 12/1921) powołała na członków Komitetu fundacji radców miejskich: Witołda Ostrowskiego, inż. Henryka Mianowskiego i Piotra Kosobudzkiego.

Zapłaconej przez nowonabywców reszty ceny kupna Gmina nie przyjęła z powodu jej dewaluacji i złożyła ją na dep. sądowy pismem z dnia 23 marca 1923 roku L. 1976/22/IV.

Ponieważ majątek fundacyjny w gotówce i w papierach wartościowych uległ zdewaluowaniu a co do resztującej ceny kupna 500.000 koron toczyły się ciągle pertrakcje ugodowe, przeto fundacja nie była czynną przez kilka lat następnych.

Mimo to Gmina miasta Krakowa wypłacała regularnie na rachunek fundacji renty dożywotnie dla Stanisławy Chronowskiej i Anieli Tokar, wedle norm ustalonych w akcie fundacyjnym, początkowo w koronach i markach a następnie w złotych, przy zastosowaniu rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14/V 1924 Nr. 42 Dz. U. Rzp. o waloryzacji zobowiązań.

Szereg korespondencyj zawartych w aktach sprawy fundacji świadczy, że Prezydjum miasta dążyło wytrwale do ugodowego załatwienia sprawy resztującej ceny kupna.

Niestety do ugody nie przyszło.

Wówczas Prezydjum miasta na konferencji z kuratorami fundacji w dniu 4 maja 1925 ustaliło pretensję Gminy z tytułu reszty ceny kupna na 250.000 złotych, a gdy i na tej platformia nie przyszło do ugody Gmina w dniu 7/X 1925 wniosła skargę do sądu okręgowego przeciw nowonabywcom Grand Hotelu o 250.000 zł.

W dniu 18 grudnia 1925 roku złożyli kuratorowie pismo, zmarłego w międzyczasie, Józefa Pakiesa, który mianuje swoim następcą w Kuratorji i Komitecie fundacji p. Wacława Krzyżanowskiego, architektę w Krakowie (L. 509/26/IV).

Wreszcie na dniu 28 kwietnia 1926 przyszło do notarjalnej ugody między Gminą a nowonabywcami Grand Hotelu.

U G O D A

zawarta między Gminą miasta Krakowa, a J. W P. Drem Aleksandrem hr. Skrzyńskim i J. W. P. Zygmuntem hr. Zamojskim, właścicielami Grand Hotelu w Krakowie następującej osnowy:

I. Dr. Aleksander hr. Skrzyński i Zygmunt hr. Zamojski są solidarnie dłużni Gminie miasta Krakowa na podstawie kontraktu kupna sprzedaży z daty Kraków, 2 maja 1918 r. L. r. 12185 z tytułu reszty ceny kupna kwotę pięćset tysięcy (500.000) koron zpn., dla której jest wpisane w stanie biernym realności obj. lwh. 118 i 497 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. I. Śródmieście łączne prawo zastawu.

II. Otóż wierzycielka Gmina miasta Krakowa oraz dłużnicy dr. Aleksander hr. Skrzyński i Zygmunt hr. Zamojski przeliczają zgodnie tę wierzytelność pięćset tysięcy (500.000) koron zpn. na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. Dz. U. P. Nr. 42, poz. 441 na kwotę stosześćdziesiątdwa tysiące (162.000) złotych w złocie czyli trzydzieścijeden tysięcy dwieściepięćdziesiąt (31.250) dolarów U. S. A. z sześć procent (6 %) odsetkami rocznie od dnia 1 maja 1926 bieżącymi tak, że wobec tego przerachowania są dłużnicy dr. Aleksander hr. Skrzyński i Zygmunt hr. Zamojski solidarnie dłużni Gminie m. Krakowa na podstawie kontraktu kupna sprzedaży z daty Kraków 2 maja 1918 r. L. rej. 12185 z tytułu reszty ceny kupna sprzedaży w miejsce pierwotnej sumy pięćset tysięcy (500.000) koron austr. zpn. kwotę trzydzieścijeden tysięcy dwieściepięćdziesiąt (31.250) dolarów U. S. A. z sześć procent (6 %) odsetkami rocznie od dnia 1 maja 1926 r. bieżącymi.

III. Dłużnicy dr. Aleksander hr. Skrzyński i Zygmunt hr. Zamojski zobowiązują się solidarnie całą dłużną resztę ceny kupna w przerachowanej kwocie trzydzieścijeden tysięcy dwieściepięćdziesiąt (31.250) dolarów U. S. A. zapłacić jednorazowo Gminie miasta Krakowa dnia 1 maja tysiąc dziewięćset czterdziestego szóstego (1946) roku.

Od całej dłużnej sumy 31.250 dolarów U. S. A. zobowiązują się dłużnicy solidarnie opłacać przez cały czasokres stosunku dłużnego sześcio-procentowe (6 %) odsetki rocznie, a to w półrocznych ratach po dziewięćsettrzydzieścisiedm (937) dolarów 50 ct. U. S. A. za każde półrocze z góry w pierwszych 10 dniach maja i listopada każdego roku, począwszy od maja tysiąc dziewięć set dwudziestego szóstego (1926) roku.

IV. Dłużnikom przysługuje prawo zapłacić całą dłużną resztę ceny kupna w kwocie 31.250 dolarów U. S. A. wcześniej bez względu na umówiony w poprzednim ustępie termin płatności, atoli za poprzedniem kwartalnem wypowiedzeniem.

V. Dłużnicy poniosą solidarnie z własnych funduszów koszta wystawienia i ostemplowania kwitu ekstabulacyjnego na przedmiotową resztę ceny kupna, należytość prawną od tego kwitu i koszta ekstabulacji.

VI. Obie strony zezwalają wyraźnie, aby w stanie biernym realności objętych lwh. 118 i 497 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. I. Śródmieście zanotowano w odniesieniu do zaintabulowanego tam łącznie na podstawie kontraktu kupna sprzedaży z daty Kraków 2-go maja 1918 roku L. rej. 12185 na rzecz Gminy m. Krakowa prawa zastawu dla reszty ceny kupna w kwocie 500.000 koron zpn., że a) ta reszta ceny kupna została przerachowana na trzydzieścijeden tysięcy dwieściepięćdziesiąt (31.250) dolarów USA.

z sześć procent (6 %) odsetkami rocznie od dnia 1 maja tysiąc dziewięćset dwudziestego szóstego (1926) roku bieżącymi, b) że przerachowana suma trzydzieścijeden tysięcy dwieściepięćdziesiąt (31.250) dolarów U. S. A. płatna jest w całości dnia 1-go maja tysiąc dziewięćset czterdziestego szóstego (1946) roku względnie wcześniej w myśl postanowienia ustępu IV tej ugody, c) że odsetki od tej sumy kapitałowej płatne są w półrocznych ratach z góry po dziewięćset trzydzieścisiedm (937) dolarów 50 ct. U. S. A. za każde półrocze w pierwszych 10 dniach maja i listopada każdego roku, począwszy od dnia 1 maja tysiąc dziewięćset dwudziestego szóstego (1926) roku.

VII. Dłużnicy są uprawnieni opłacać bieżące odsetki oraz zapłacić cały kapitał dłużny zpn. wedle swojego wyboru, albo w efektywnych dolarach albo w walucie polskiej w przeliczeniu według kursu w dniu rzeczywistej zapłaty, notowanego w Krakowie w Banku Polskim ewent. w innym banku państwowym.

VIII. Koszta zeznania, ostemplowania i intabulacji tej ugody (unormowane rozp. Prez. Rz. P. z dnia 3 października 1924 Dz. U. P. Nr. 89, poz. 844, wzgjędnie rozp. z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. P. Nr. 114, poz. 1015) ponoszą w całości z własnych funduszów dłużnicy. — Przerachowanie złotych na dolary nastąpiło z uwagi na odległy termin płatności długu i ze względu na ewentualną dewaluację złotego.

Kraków, dnia 28-go kwietnia 1926 roku

Z tą chwilą fundacja stypendyjna stała się czynną.

Półroczne raty wływały regularnie do Kasy miejskiej. Z bieżących dochodów fundacji pismem z dnia 14 stycznia 1927 r. L. 597/27-IV pokryto dawniejsze zobowiązania Gminy zaciągnięte na rachunek fundacji w łącznej kwocie 1058 zł. 67 gr. — W tymże czasie z uwagi na niewypełniony dotychczas zapis testamentowy następującej treści: »na restaurację kościoła św. Jakóba w Sandomierzu 5.000 koron z tym warunkiem, że gdy w tym kościele znajduje się tablica pośmiertna moich przodków, przeto ma być w tym kościele wprawiona także moja, mego ojca Alojzego i mej żony Kazimiery«, Magistrat odniósł się do Dep. Sztuki przy krakowskiem Województwie z prośbą o zapośredniczenie w tej sprawie, ofiarując na ten cel z dochodów fundacji 4.000 zł.

Pan Konserwator chętnie podjął się interwencji i pismem z 8 października 1927 doniósł, że tablicę wykonano według projektu prof. Popławskiego za kwotę 1.600 zł., resztę zaś przekazano na restaurację kościoła św. Jakóba.

Wreszcie pismem z dnia 29 lipca 1927 L. 5575/27-IV uregulowano ostatecznie sprawę rent Stanisławy Chronowskiej i Anieli Tokar, przyznając im pełną waloryzację po myśli § 3 ust. 1 rozp. Prezydenta Rzptej. z 14 maja 1924 Dz. U. Rzp. Nr. 42, biorąc za podstawę przerachowania datę sporządzenia testamentu — 3 lipca 1915 r. wskutek czego przerachowanie nastąpiło według relacji 1 zł. = 1·25 kor. Waloryzację tę przyznano wstecz od 1 stycznia 1924 r.

Sprawę ewidencji terminów przewalutowania papierów watościowych, stanowiących majątek fundacyjny, przekazano miejskiej Izbie Obrachunkowej.

Mając w ten sposób uregulowaną sprawę fundacji Magistrat przystąpił do opracowania projektu regulaminu Komitetu fundacyjnego, poczem P. Prezydent miasta zwołał pierwsze posiedzenie Komitetu fundacji na dzień 16 listopada 1927 r.

Na podstawie uchwały Komitetu P. Prezydent m. ogłosił w dniu 17 listopada 1927 r. konkurs na szereg stypendjów dla niezamożnych uczniów krakowskich szkół przemysłowych i rękodzielniczych, narodowości polskiej wyznania chrześcijańskiego na czas od 1/I — 30/VI 1927.

Następne posiedzenie Komitetu dla rozdawnictwa stypendjów odbyło się 28 stycznia 1928. Podań o stypendja za pośrednictwem Dyrekcyj odnośnych szkół wniesiono ogółem 51 w tem:

a) uczniowie szkoły przemysłowej 35
b) „ „ przemysłu artystycznego 10
c) „ „ rzemiosł 4
d) czeladnicy krawieccy za pośrednictwem Dyr. Miejskiego Muzeum Przemysłowego 2

Ogółem przyznano 26 stypendjów na łączną kwotę 7.180 zł. Przy przyznawaniu stypendjów Komitet kierował się opinią Dyrekcyj poszczególnych zakładów naukowych, niezamożnością ucznia i jego postępami w nauce.

W szczególności przyznano uczniom 10 stypendjów po 50 zł., 5 stypendjów po 40 zł. i 11 stypendjów po 30 zł. miesięcznie, nadto czeladnicy krawieccy otrzymali jednorazowo na wpis do Akademji krawieckiej jeden we Wiedniu 600 zł. drugi w Paryżu 400 zł. obaj za pośrednictwem i pod kontrolą Dyrekcji Miejskiego Muzeum Przemysłowego w Krakowie.

Regulamin Komitetu fundacji zatwierdził Komitet na posiedzeniu w dniu 28 stycznia 1928 r.

Regulamin ten będzie osobno drukowany w Dzienniku Rozporządzeń Magistratu w dziale obwieszczeń.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 6124/1928 VII. Kraków, dnia 4 marca 1928.

Zakaz przejazdu wozami ciężarowymi przez części ul. św. Anny i Jagiellońskiej.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie postanowień § 4 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie“ z dnia 14 czerwca 1927 r. L. BP. 7069/927 wydaje Magistrat w porozumieniu z Dyrekcją Policji następujące rozporządzenie:

§ 1.

Zabrania się przejazdu wozami ciężarowymi, tak mechanicznymi jak i zaprzężonymi przez odcinek ulicy św. Anny pomiędzy ulicami Podwale a Jagiellońską oraz odcinek ulicy Jagiellońskiej pomiędzy ulicą św. Anny a plantami miejskiemi.

Przez powyższe odcinki wolno przejeżdżać tymi wozami tylko w przypadku, gdy wóz ma zajechać ce-

lem dowiezienia lub odwiezienia przedmiotów do jednego z domów położonych przy odcinkach powyższych ulic.

§ 2.

Przekraczający przepisy niniejszego rozporządzenia karani będą przez Magistrat, o ile nie podlegają surowszemu przepisowi karnemu, po myśli postanowień art. 21 i 22 ustawy z dnia 7 października 1921 r. Dz. u. Rzp. P. Nr. 89 poz. 656 w brzmieniu nadanem im art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 grzywnami do wysokości 1000 zł. lub karą aresztu do 6 tygodni lub obu tym karom łącznie.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Nad przestrzeganiem tegoż czuwać będą organy Magistratu i Policji Państwowej.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 2191/1928
M. U. P.

Kraków, dnia 22 marca 1928.

Rzeźnia m. — opłaty.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 15 grudnia 1927 r. postanowiła Rada miasta pobierać opłaty rzezalniane w roku budżetowym 1928/9 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

A) Opłaty za użycie Rzeźni:

a) od bydła rogatego nad 400 kg. po .	10 zł.
b) „ „ „ „ 250 „ „ .	9 „
c) „ „ „ „ 50 „ „ .	8 „
d) „ „ „ do 50 „ (cielęta) . . . . „ .	3 „
e) „ owiec, kóz, baranów	3 „
f) „ nierogacizny do 60 kg. . . „ .	5 „
g) „ „ „ 150 „ . . „ .	7 „
h) „ „ nad 150 „ . . „ .	9 „

od sztuki,

i) od prosiąt do 10 kg. łącznie z opłatą oględzinową . . . . „ . 1 „
zaś od jagniąt i koźląt 50 gr. od sztuki.

B) Opłaty za użycie chłodni:

I) za użycie haka:

a) rzeźnicy i masarze nie mający klatki w chłodni płacą 0.50 zł. na dobę,

b) rzeźnicy i masarze, mający klatki w chłodni płacą należytość hakową łącznie z opłatami rzezalnianemi:

1) od bydła rog. rosłego ponad 60 kg. po 60 gr.
2) od nierogacizny . . . . „ 40 „
3) od cieląt, owiec, kóz i prosiąt . . „ 30 „
od sztuki,

II) 1) za użycie wózka na dobę . . . 1 zł.
2) „ „ 1 m² komory rocznie . 150 „
3) „ ubikację do marynowania rocznie 1.000 „

C) Opłaty za użycie wagi:

a) za ważenie zwierząt żywych, bez względu na wagę 0.30 zł. od sztuki,

b) za ważenie mięsa i innych produktów od każdych 50 kg. lub mniejszej ilości 0.15 zł. od sztuki.

D) Opłaty za oględziny weterynaryjne:

od wszystkich zwierząt bez względu na wagę 1 zł. od sztuki.

E) Opłaty za użycie stajni:

od każdego zwierzęcia bez względu na wagę 0.50 zł. na dobę.

F) Opłaty za tor przemysłowy:

za jednorazowe użycie toru od każdego wozu kol. 6 zł.

G) Opłaty za solarnie skór:

za użycie jednego przedziału na solenie skór 800 zł. rocznie.

H) Opłaty za sterylizację mięsa:

1) świń dotkniętych węgrzycą . 5 zł. od sztuki
2) zwierząt dotkniętych gruźlicą 8 „ „ „
3) za użycie wolnej jatki do sprzedaży mięsa sterylizowanego z bydła i nierogacizny 2 zł. od sztuki.

I) Opłaty za użycie Rzeźni m. poza godzinami:

1) przy biciu do 50 sztuk bydła lub nierogacizny 16 złotych,

2) przy biciu ponad 50 sztuk 0.30 zł. od każdej sztuki.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2184/1928
M. U. P.

Kraków, dnia 22 marca 1928.

Opłaty targowe od zwierząt.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 15 grudnia 1927 r. postanowiła Rada miasta pobierać opłaty targowe na Centralnej Targowicy na zwierzęta rzeźne w roku budżetowym 1928/9 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

I. targowe:

a) od zwierząt drobnych: cieląt, owiec, kóz po 75 gr. od sztuki,

b) od bydła rogatego rosłego i nierogacizny po 3 zł. od sztuki.

II. wagowe:

po 30 gr. od jednego zwierzęcia.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 6220/1928
VII

Kraków, dnia 27 marca 1928.

Kartki i tabliczki rowerowe.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie § 4 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie“ z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/927 Magistrat w porozumieniu ze Starostwem grodzkiem, wydaje w celu wykonania postanowień § 86 powyższych Przepisów następujące zarządzenie:

1. Właściciele rowerów obowiązani są zaopatrzyć się do dni 30 w przepisane imienne karty oraz tabliczki rowerowe, ci zaś właściciele rowerów, którzy karty rowerowe już posiadają mają postarać się o sprolongowanie kart tych na rok 1928.

2. Właściciele przedsiębiorstw wynajmu rowerów mają w terminie dni 30 zaopatrzyć się w taką ilość kart i tabliczek rowerowych, która odpowiada ilości rowerów wypożyczanych, z wyjątkiem rowerów, używanych w obrębie zamkniętego koliska.

3. Karty rowerowe według wzoru ustalonego rozporządzeniem Min. Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych z dnia 20-go maja 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 397 oraz tabliczki z numerami wydaje Magistrat w biurze Dziennika podawczego Magistratu na parterze w godzinach od 4 popoł. do 7 wieczór, codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt, na ustną prośbę po uiszczeniu przypadających opłat stemplowych (zł. 3·30) i kosztów tabliczki (zł. 1·50). Równocześnie odbywać się będzie prolongata kart rowerowych dotychczas wydanych.

4. Karty rowerowe i tabliczki wydawane będą po stwierdzeniu tożsamości osoby, proszącej o ich wydanie oraz stwierdzeniu, że dotycząca osoba obznajomiona jest z postanowieniami „Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. m. Krakowie“ z dnia 14 czerwca 1927 r. L. B. P. 7069/927 oraz z przepisami zawartymi w Dz. F. rozporządzenia Ministra Robót Publ. i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lipca 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 587 oraz po stwierdzeniu, że rower zaopatrzony jest w dobrze działający hamulec ręczny, dzwonek oraz latarkę o białem świetle. — Nieletni poniżej 12-go roku życia, karty rowerowej i tabliczki otrzymać nie mogą i jeździć im na rowerach po ulicach nie wolno.

5. Magistrat zwraca równocześnie uwagę na następujące postanowienia § 86 powyższych przepisów, które brzmią:

Każda osoba jeżdżąca na rowerze na ulicach miasta, powinna zaopatrzyć się w imienną kartę rowerową oraz tabliczkę z numerem.

Używający rowerów powinni kartę rowerową mieć przy sobie i okazywać ją na każde żądanie organów Policji Państwowej i służby drogowej.

Tabliczkę z numerem, który odpowiadać ma numerowi karty rowerowej, należy umocować trwale na rowerze z tyłu pod siodełkiem, równoległe do kierownicy i stale utrzymywać na rowerze w stanie czytelnym. Tabliczki tej nie wolno niczem zakrywać.

O każdej zmianie w posiadaniu rowerów, obowiązany jest nowonabywca donieść Magistratowi do dni 3-ch.

Winni naruszenia postanowień niniejszego rozporządzenia, względnie § 86 cytowanych na wstępie Przepisów, ulegną po myśli art. 21 ustawy z dnia 7 października 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 656 w brzmieniu nadanem mu rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151, o ile dany czyn nie jest zagrożony karą surowszą — karze grzywny lub aresztu, albo obu tym karom łącznie.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 6774/1928
VII

Kraków, dnia 27 marca 1928.

Czyszczenie miasta, regulamin letni.

ROZPORZĄDZENIE.

Celem utrzymania należytego porządku i czystości na chodnikach i ściekach wydaje Magistrat na podstawie przepisów §§ 1, 2, 3, 4, 8 i 86 Regulaminu porządku i czystości dla miasta Krakowa na czas pory letniej, tj. od 1 kwietnia do końca września następujące zarządzenia:

§ 1.

Właściciele realności obowiązani są kazać codziennie po należytem skropieniu zamieść chodnik i ściek wzdłuż przestrzeni swojej realności. Śmieci mają być złożone na kupkę obok ścieku po stronie ulicy, skąd uprząta je Zakład czyszczenia miasta.

Zamiatanie chodników bez uprzedniego, dokładnego skropienia jest zakazane.

Zamiatanie ulic oraz czyszczenie chodników i ścieków odbywać się ma codziennie o godzinie 5-tej rano. W razie spóźnienia się z zamieceniem, należy zmiecione śmieci uprzątnąć i przechować w podwórzu do dnia następnego.

Zamiatanie chodników wieczorami jest wzbronione.

§ 2.

W przypadkach zanieczyszczenia chodnika, ścieku i ulicy podczas dnia, np. przy znoszeniu węgla, drzewa itp., należy chodnik i ściek bezzwłocznie po uprzedniem skropieniu zamieść, śmieci uprzątnąć i przechować w podwórzu do następnego dnia.

§ 3.

W czasie posuszy należy oprócz rannego skrapiania, skropić obficie całą przestrzeń przed domem do zamiatania przeznaczoną po raz drugi o godzinie 1-szej w południe, w czasie zaś upałów po raz trzeci o godzinie 5-tej popołudniu, a to celem zapobieżenia tworzeniu się szkodliwego dla zdrowia kurzu.

W czasie ulewnych deszczów obowiązani są stróże realności podnosić uliczne kratki ściekowe, celem umożliwienia szybkiego odpływu wody i zapobieżenia zalewaniu ulic i chodników.

§ 4.

Właściciele realności obowiązani są dostarczyć stróżom domów wszystkich przyrządów, potrzebnych do

utrzymania należytego porządku, a w szczególności łopaty, miotły, kosza oraz konewki z sitem dla skrapiania chodników. — Skrapianie chodników garnkami, dzbankami, ręką jest niedozwolone.

§ 5.

Za przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia karani będą właściciele, względnie stróże domów w myśl postanowień §§ 118 i 119 Regulaminu porządku i czystości dla miasta Krakowa, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89 grzywnami do 200 złotych, w razie zaś niemożności uiszczenia kary pieniężnej karą aresztu do 20 dni.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 6583/1928 VII — Kraków, dnia 30 marca 1928.

Administracja realności, spisy lokatorów.

ROZPORZĄDZENIE.

Stwierdzono, że przepisy rozporządzenia Magistratu z dnia 14 kwietnia 1925 r. L. 1528/925 VII o administratorach realności i spisach lokatorów nie są należycie przestrzegane.

Wobec tego Magistrat przypomina powyższe przepisy i wzywa do ścisłego ich przestrzegania.

Przepisy te brzmią:

§ 1.

Każda realność położona na obszarze Gminy miasta Krakowa powinna znajdować się stale pod pieczą właściciela lub też ustanowionego w tym celu administratora, który w sprawach dotyczących tej realności ma być wobec władzy odpowiedzialnym zastępcą właściciela.

Administratorów ustanowić należy w każdym razie w przypadkach, gdy:

a) właściciel realności nie mieszka stale w Krakowie,
b) realność jest własnością kilku osób,
c) realność stanowi własność osoby prawniczej.

§ 2.

Administratorem realności może być tylko osoba posiadająca zdolność do działania i stale w Krakowie zamieszkała.

Właściciel, względnie współwłaściciele realności lub dotyczący organ osoby prawniczej obowiązani są o ustanowieniu administratora donieść Magistratowi najdalej w terminie dni trzech.

Doniesienie to zawierać ma imię i nazwisko administratora, jego zawód i dokładny adres.

O każdej zmianie w osobie administratora zawiadamiać należy Magistrat do dni trzech, podając powyższe szczegóły, dotyczące osoby administratora.

§ 3.

W sieni każdego domu ma znajdować się w widocznem miejscu, obok tablicy ze spisem lokatorów, tabliczka zawierająca imię i nazwisko właściciela, względnie administratora tej realności oraz jego dokładny adres. W przypadku, gdy właściciel realności, względnie administrator mieszka w tym samym domu, ograniczyć się należy przy podaniu adresu do podania piętra i ewentualnie numeru drzwi mieszkania.

Tabliczka ta utrzymywana ma być zawsze czysto i w czytelnym stanie.

§ 4.

W sieni każdego domu mieszkalnego należy umieścić tablicę ze spisem wszystkich lokatorów.

Spisy lokatorów mają być ułożone w systematycznym porządku podług kondygnacji (parter, I. piętro, II. piętro i t. d., dom frontowy, oficyny). W spisie zamieścić należy imię i nazwisko każdego lokatora, jego zawód i ewentualnie numer mieszkania.

Wszelkie zmiany w osobach lokatorów mają być uwidaczniane w spisie najdalej w terminie dni trzech.

Tablice ze spisami lokatorów należy umieszczać w miejscach widocznych tak, by spis można było z łatwością odczytać; utrzymywać zaś je należy zawsze czysto i porządnie.

§ 5.

Mieszkanie stróża w każdej realności ma być odpowiednio oznaczone przez umieszczenie nad drzwiami lub obok drzwi, prowadzących do tego mieszkania, w widocznem miejscu, czytelnego napisu: „stróż domu".

§ 6.

Przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia karane będą po myśli § 60 ustęp 30 Statutu dla Gminy miasta Krakowa, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21-go stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89 grzywnami do 200 zł. lub w razie nieściągalności karą aresztu do 20 dni.

§ 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 30 dni po ogłoszeniu; równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy sprzeczne z postanowieniami tego rozporządzenia.

Nad przestrzeganiem przepisów tego rozporządzenia czuwać będą organa Magistratu i Policji Państwowej.

Magistrat przypominając powyższe przepisy, wzywa równocześnie interesowanych właścicieli realności, aby w terminie dni 30 zgłosili się w odnośnych miejskich Komisarjatach obwodowych w celu podpisania odpowiedniej deklaracji, która ma być dla Magistratu dowodem ustanowienia administratora.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w marcu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Wilhelm Mikuszewski	pl. dodatkowy nadbud. III. piętra	Grodzka 43	R. Bandrowski	140
Inż. Franciszek Drobniak	przeniesienie łazienki z mieszkania do klatki schodowej na I. p.	Szczepańska 1	St. Dudek	457
Matias Feuer	przebudowa tyln. części strychu bud. frontowego na mieszk. poddaszowe	Florjańska 16	Wł. Stupnicki	5830
		Dz. III.		
Miejskie Zakłady Ceramiczne	parter. dom administr. oraz szopa gospodarcza	Zwierzyniecka 40	— —	73
Chaim Schönherz	przebudowa wychodków	Felicjanek 25	Z. Szufa	891
		Dz. IV.		
Zarząd lecznicy Związkow.	dobud. III piętra domu frontowego, przebud. poddasza w I piętr. budynku, celem rozszerzen. lecznicy	Garncarska 11	E. Mączyński	527
Okręgowa Dyr. Robót Publicznych	wieże antenowe krakowsk. radjostacji oświatowej nadawczej	Studencka 12	— —	1553
		Dz. VI.		
Oficerska Spółdzielnia Mieszkaniowa	dom I. piętrowy	Mogilska lk. 1 dział. 14	J. Bereta	5261
		Dz. VII.		
Salomon Biegeleisen	łazienka i 2 klozety na II piętrze	św. Gertrudy 18	H. Lamensdorf	5556
Gedalje Langrock	nadbudowa III piętra	ul. Dietla 60	Liebling Oberleder	11
		Dz. VIII.		
Henoch Landau	nadbudowa III piętra	Dietla 57	S. Feldman	489
Inż. Ferd. Liebling	nadbudowa III piętra	Starowiślna 34	Liebling - Oberleder	4532

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. VIII.				
Mojżesz Dawid Weinberg	magazyn przyziemny murowany	Skawińska lk. 29/1	A. Biborski	4832
Dz. X.				
Jan Wierzba	szopa prowizoryczna	Twardowskiego 51	Fr. Madejski	1240
Marja Janoszowa	dobudowa 2-ch izb mieszkalnych	Rozdroże 20	J. Bujas	5645
Romuald Pieczarka	II piętrowy dom z poddaszem	Twardowskiego 5 boczna	J. Karwat	710
Romuald Pieczarka	parterowa stróżówka	boczna ulica Twardowskiego 5	— —	4798
Jan Hudaszek	podpiwniczn. domu nadbud. poddasza, dobudowa I-o piętra (z poddaszem)	Barska 62	Wł. Stupnicki	837
Ludwika Jasińska	przyziemna dobudowa	Twardowskiego 80	E. Skawiński	1468
Dz. XI.				
Jadwiga Brylińska	pl. dodatkowy II piętra domu i stróżówki	Wasilewskiego 12	E. Oraczewski	148
Jan Brunner	nadbud. II p. we froncie i III piętra w ofic.	Barska 9	Ritterman	1385
Józef Wałkowiński	szopa prowizoryczna	Rynek dębnicki 15	E. Skawiński	1230
Dz. XII.				
Wiktor Wolny	szopa na węgiel	T. Kościuszki 39	E. Skawiński	838
Tow. Wzaj. Pom. Urzędn. Gminy m. Krakowa	dom V piętr. frontowy i dwu piętrowe oficyny	Al. Krasińskiego parcel. lwh. 1955	Stadnicki	1920
H. Ritterman i A. Siódmak	pl. dodatk. mieszkania poddasznego	Kaz. Morawskiego 4	Siódmak	814
Bolesław Finster	prow. szopa na drzewo	T. Kościuszki 24	E. Skawiński	988
Antoni Ochęduszko	dom IV piętr. z suteren.	Syrokomli lk. 1949/5	Z. Fedorski	4891
Dz. XIII.				
Bartłomiej Czak	parterowa oficyna	Emaus 25	Grönberg	5689
Jan Florczyk	szopa gospodarcza	Kr. Jadwigi 41	St. Kryłoszański	601
Helena Wolf	adaptacje węwnętrzne	św. Bronisławy 12	Ritterman	608
Ludwik Jasiński	prow. szopa gospodarcza	Ks. Józefa 35	J. Zarzecki	5757
Zofja i Alfred Kramarscy	pokój w poddaszu i zewnętrzne adaptac.	św. Bronisławy 11	A. Kramarski	5484
Dz. XIV.				
Aleksander Markiewicz	dwu piętrowy dom	Miechowska 2—4	I. Goldberger	5352

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XV.		
Jakób Fass	drewniane zadaszenie i szopa w podwórzu	Racławicka 26	J. Bereta	5647
Bogdan Treter	przebud. parterow. domu i nadbud. I piętra	Kujawska 3	— —	334
Jan i Celina Liban	pl. dodatk. na budowę jedno-piętr. willi	Kościelna 3	W. Krzyżanowski	3994
Józefa Rutkowska	II-piętrowy dom	Urzędnicza 11	I. Goldberger	4584
Kazimierz i Marja Dutczyńscy	II-piętrowy dom z przyziemiem mieszkalnem na części parceli	Urzędnicza wh. 132 i 133	J. Chmielewski	4318
Dyrekcja Gimnazjum XX. Misjonarzy	weranda rekreacyjna przy budynku Gimnazjum	Misjonarska 37	St. Piwowarczyk	4678
		Dz. XVI.		
Marja Jaszczurowa	pl. dodatk. parterowego domu	droga do fortu 18 lsp. 164	L. Lisowski	4659
Stanisław Grzybowski	nadbudowa I piętra od frontu	Jul. Lea 76	J. Kolesiński	5407
Karol Stypuła	jedno-piętrowe oficyny parter. stajnia z mieszk. dla stróża	L. Rydla sp. 149	J. Burzyński	5875
Helena Sożewska	parter. dom narożny	p. lk. 288/1 i 2 Bronowicka	L. Lisowski	5904
Aleksander Hellner	oparkanienie części realn.	Bronowicka 12	Beton Ska akc. bud.	5820
		Dz. XVII.		
Franciszek Czapik	pl. dodatkowy dom przyziemny z poddaszem bud. gospodarski i wychodek	Prądnicka równoległa lsp. 338	J. Stobiecki	436
Teodor Piątkowski	pl. dodatkowy dom przyziemny i komórek	Litewska 35	J. Kolesiński	1470
Teofil Wortsman	wewnętrzny wychodek spłukiwany	Mazowiecka 4	J. Stobiecki	1319
Stanisław Skoczeń	III-piętrowy dom	Wrocławska wh. 459 i 512	Z. Szufa	4823
		Dz. XVIII.		
Ofic. Spółdzielnia Mieszkaniowa	pl. dodatkowy domu jedno-piętrowego	Mogilska dział. 65 lk. 9	St. Walz	4921
Elza Zachar	dom jedno-piętrowy z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/80	M. Stadnicki	5248

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XIX.		
Józef i Anna Fugielowie	pl. dodatkowy domu piętr. na mieszkanie	Cystersów 5	Sinko	5390
Michał Ruciński	dom jedno-piętrowy z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/85	— —	5626
Antoni i Marja Pucek	dom II-piętrowy	Mogilska lk. 21/85	S Kryłoszański	5673
Piotr Marzec	dom jedno-piętrowy	Wiślisko 33	Z. Szufa	4670
Zofja Bujak	jedno-piętrowa willa	boczna Mogilskiej lk. 21/70	— —	4997
		Dz. XXI.		
Adam Jamka	dom przyziemny	droga do Rybitw lk. 533/26	A. Dostal	633
Jan Górka	nadbudowa I piętra	Płaszowska 60	A. Dostal	596
		Dz. XXII.		
Stanisław, Józef i Mieczysław Stolarscy	nadbudowa piętra nad ustępami na mieszkanie stróża	Smolki 7	A. Dostal	652
Piotr Bielak	izba na poddaszu	Kalwaryjska 76	A. Sołtys	759
Ludwik Kapusta	oficyna przyziemna	Rękawka 53	A. Sołtys	1655
Estera Abrahamowicz	nadbudowa I i II piętra od frontu	Kącik 6	E. Skawiński	1012
Ferdynand Mucha	ogrodzenie parceli	Traugutta lk. 436/2	J. Kryłowski	1170
Franciszek Godula	klozety I. p.	Salinarna 13	Mehl	1607
Stanisław i Melanja Paszkot	nadbudowa III piętra i przebud. wychodków	Krasickiego 6	Bereta	1331

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Jan Dusza,** tyt. st. radca Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. naczelnikiem Wydziału Magistratu z poborami V grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1210/28).

P. **Inż. Dr. Jarosław Doliński,** kierownik laboratorjum Gazowni miej., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. kierownikiem laboratorjum Gazowni miejskiej z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1333/28).

P. **Inż. Edward Mianowski,** nadet. 2-go zastępca dyrektora Gazowni miej., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. drugim zastępcą dyrektora Gazowni miej. — przy równoczesnem udzieleniu prokury — z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1332/28).

P. **Dr. Tadeusz Romański,** st. referent z tytułem radcy Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. radcą Magistratu z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1211/28).

P. **Bolesław Szarek,** tyt. radca Budownictwa miej., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. radcą Budownictwa miejskiego z poborami VI grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 1224/28).

P. **Zygmunt Bahr,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam komisarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1277/28).

P. **Fryderyk Czech,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1241/28).

P. **Stanisław Jan** 2 im. **Dembowski,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1243/28).

P. **Stanisław Franciszek** 2 im. **Dobrowolski,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 roku zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1230/28).

P. **Karol Domiczek,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1240/28).

P. **Bogusław Dzikowski,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam komisarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1276/28).

P. **Stanisław Filipek,** st. adjunkt rachunkowy Gazowni miej., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum st. adjunktem rach. Gazowni miej. z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1336/28).

P. **Ludwik Galaciński,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1232/28).

P. **Kazimierz Jasicki,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1236/28).

P. **Aleksander Kamiński,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam komisarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1275/28).

P. **Stefan Adam** 2 im. **Kantorek,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1242/28).

P. **Inż. Zygmunt Klewski,** st. inżynier Gazowni m., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. starszym inżynierem Gazowni miejskiej z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1334/28).

P. **Władysław Laberschek,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1237/28).

P. **Tomasz Michalski,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam komisarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1278/28).

P. **Ferdynand Mroziński,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1234/28).

P. **Jan Muszyński,** adjunkt kancel. Magistratu uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam komisarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1274/28).

P. **Stefan Nowakowski,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1231/28).

P. **Alfred Leonard** 2 im. **Radwanek,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1235/28).

P. **Wilhelm Winkler,** inspektor techniczno-manipulacyjny Budownictwa m., uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1927 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadet. starszym inspektorem manipulacyjno-technicznym z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1222/28).

P. **Ignacy Zadęcki,** wicesekretarz Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r. sekretarzem Magistratu z poborami VII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1229/28).

P. **Dr. Apolinary Argasiński,** kontraktowy referent Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. zamianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. referentem Magistratu z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 7896/27).

P. **Michał Dąbrowski,** architekt Budownictwa m. Oddz. A., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. nadetat. referentem Budownictwa miej. z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 11817/27).

P. **Dr. Marjan Friedberg,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. archiwarjuszem Archiwum Aktów Dawnych z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1280/28).

P. **Adam Komarzewski,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1246/28).

P. **Franciszek Krudowski,** st. drogomistrz Budownictwa miejskiego, na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. inspektorem manipulacyjno-technicznym z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 1225/28).

P. **Marjan Para,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1252/28).

P. **Franciszek Puc,** adjunkt Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L prez. 1249/28).

P. **Ludwik Strojek,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. archiwarjuszem Archiwum Aktów dawnych z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1395/28).

P. **Stanisław Struzik,** pomocnik techniczny Elektrowni miej., na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. urzędnikiem technicznym Elektrowni miejskiej z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 1319/28).

P. **Ryszard Wójcik,** oficjał Magistratu, uchwałą Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. zamianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam adjunktem kancelaryjnym Magistratu z poborami VIII grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 1313/28).

P. **Seweryn Białoń,** pomocnik rachunkowy Elektrowni miej., na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. urzędnikiem Elektrowni m. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 1324/28).

P. **Władysław Łączyński,** pomocnik rachunkowy Elektrowni m., na zasadzie postanowienia § 89 statutu m., oraz uchwały Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. przyznającej veniam aetatis, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. adjunktem rachunkowym Elektrowni miejskiej z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1322/28).

P. **Inż. Marjan Misiąg,** aplikant Budownictwa m. O. A., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. aplikantem Budownictwa m. Oddz. A. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13139/27).

P. **Bronisław Nowak,** pomocnik techniczny Elektrowni miej., na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1927 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. urzędnikiem technicznym Elektrowni miej. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 1320/28).

P. **Józef Pauli,** pomocnik rachunkowy Elektowni m., na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. do L. prez. 11862/27 mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. adjunktem rachunkowym Elektrowni m. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1325/28).

P. **Mikołaj Rafalski,** pracownik Zakładu Czyszczenia m., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 października 1927 r. zawiadowcą warsztatu w M. Parku samochodowym przy Zakładzie Czyszczenia miasta z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11.777/27).

P. **Józef Zembaty,** pomocnik rachunkowy Elektrowni m., na podstawie upoważnienia Rady m. z dnia 27 stycznia 1928 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. adjunktem rachunkowym Elektrowni m. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 1323/28).

P. **Tadeusz Zięba,** pomocnik techniczny Elektrowni m.; na podstawie upoważnienia Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. urzędnikiem Elektrowni m. z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 1321/28).

P. **Stefan Bularz,** pomocnik kancelaryjny Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem techniczno-manipulacyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.520/27).

P. **Helena Bunschówna,** pomocnica kancelar. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.517/27).

P. **Jan Czopik,** manipulant Zakładu Czyszczenia miej., na zasadzie § 89 statutu miej. mianowany został

z dniem 1 października 1927 r. prowiz. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11.778/27).

P. **Henryk Guzikowski,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.504/27).

P. **Marjan Liput,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.522/27).

P. **Wanda Mazanowska,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem administracyjnym Zarządu Ogrodów miej. z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.516/27).

P. **Józef Mikiewicz,** pom. kancel. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem administracyjnym Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.515/27).

P. **Zdzisław Styczeń,** pomocnik techniczny Budownictwa m. Oddz. A., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem manipulacyjno-technicznym z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.521/27).

P. **Tadeusz Wolański,** na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. kancelistą Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 10.715/27).

P. **Stanisław Zajączkowski,** pom. kancelar. Magistratu, na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. asystentem administr. Magistratu z poborami X grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13.518/27).

P. **Bazyli Perczyk,** prow. woźny m., na zasadzie § 89 statutu m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. woźnym m. z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 14.113/27).

EMERYTURY.

P. **Adam Flasza,** inspektor Miej. Straży pożarnej, na zasadzie art. 28 lit. c. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), z powodu uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. i ukończenia 56 lat życia z dniem 31 marca 1928 r. przeniesiony został w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emer. z dniem 1 kwietnia 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 40 lat od uposażenia służbowego, tj. VII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 1049/28).

P. **Bolesław Szymankiewicz,** kancelista Magistratu, w myśl art. 28 lit. b. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 1 lutego 1928 r. w myśl art. 12 statuty emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z r. 1902 i 1914 ze względu na policzalną służbę w ilości 26 lat od uposażenia służbowego, tj. IX grupy, szczebel **d.** (L. prez. 13.528/27).

P. **Franciszek Więcek,** ogniomistrz Miejskiej Straży pożarnej, na zasadzie art. 28 lit. c. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z 8 października 1024 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), ż powodu uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. i ukończenia 56 lat życia z dniem 31 marca 1928 roku przeniesiony został w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emer. z dniem 1 kwietnia 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 38 lat od uposażenia służbowego, tj. IX grupy, szczebel **f.** (L. prez. 216/28).

P. **Piotr Pitra,** sierżant Miej. Straży pożarnej, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 1 lutego 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego, tj. X grupy, szczebel **g.** (L. prez. 13.538/27).

P. **Karol Skotnicki,** woźny prezydjalny, na zasadzie art. 28 lit. b. i c. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. przeniesiony został z dniem 29 lutego 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emer., począwszy od dnia 1 marca 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 45 lat od uposażenia służbowego, tj. X grupy, szczebel **f.** (L. prez. 28/28).

P. **Józef Zabdyr,** tercjan miejski, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy miasta Krakowa (uchwała z 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 29 lutego 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał w myśl art. 12 statutu emer., przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 24 lat od uposażenia służbowego, tj. XIV grupy, szczebel **c.** (L. prez. 1180/28).

P. **Pelagja Kłosińska,** wdowa po emer. kanceliście Mgtu, w myśl art. 36 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 9 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymała od dnia 1 stycznia 1928 r. począwszy, na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża, miesięcznie w ilości 194 punktów, oraz dodatek regulacyjny w ilości 28 punktów i dodatek wyrównawczy w ilości 2 punkty — razem 224 punktów. (L. prez. 842/28).

P. **Tekla Kociołkowa,** wdowa po emer. robotniku Zakładu Czyszczenia m., w myśl art. 36 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała

z dnia 9 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymała od 1 lutego 1928 roku począwszy, na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża, miesięcznie w ilości 135 punktów, oraz dodatek regulacyjny w ilości 30 punktów.

(L. prez. 907/28).

P. **Antoni Stachowicz,** robotnik Miejskich Zakładów Ceram., na zasadzie art. 26 statutu emerytal. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 lutego 1928 r. począwszy, nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 12.529/27).

P. **Stanisław Wlazło,** robotnik miejski, na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał w drodze łaski od 1 stycznia 1928 r. począwszy, nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 12.864/27).

P. **Franciszek Małecki,** emer. smararz Wodociągu miej., jako opiekun małol. sierot po śp. Andrzeju Sarnie, smararzu Wodociągu miej., w myśl art. 37 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 9 października 1924 r. L. prez. 2645/24), otrzymał od 1 lutego 1928 r., jako opiekun małoletnich sierot, pozostałych po śp. Andrzeju Sarnie, smararzu Wodociągu miej., pensję sierocą dla 4-ga z pozostałych 5 małoletnich dzieci, przez czas do ukończenia 18 roku życia, miesięcznie po 47 punktów, z dodatkiem regulacyjnym po 13 punktów — razem po 60 punktów.

(L. prez. 779/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 187 w kad. XVII z dnia **21 marca 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski

„ Dr. Ludwik Schneider.

„ Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **76.**

Początek posiedzenia o godz. **6 popoł.**

Przed porządkiem dziennym.

Interpelacja.

Sekretarz odczytał nast. interpelację rm. Miklasińskiego i tow. w sprawie podwyżki cen chleba i mąki:

„Zapytuję, jakie uzasadnienie ma ostatnia podwyżka chleba i co P. Prezydent uczyni na przyszłość, ażeby zapobiedz dalszej zwyżce. O ile nam wiadomo podwyżka nastąpiła li tylko w Krakowie. Jakie rezerwy ma Kraków w zbożu i w mące, ażeby unormować cenę i zapobiedz dalszej zwyżce“.

W odpowiedzi na powyższą interpelację wiceprez. m. Dr. Wielgus wyjaśnia, że ceny chleba stosują się w całym kraju do parytetu światowego, a chleb w Krakowie jest tańszy niż w innych miastach, dzięki temu, że gmina rozporządzając zapasami mąki, zaopatruje w nią piekarzy po cenach tańszych. Po wyczerpaniu tych zapasów nastąpi bezwzględnie dalsza podwyżka, którą miasto będzie się starało odwlec.

Piekarnia miejska będzie dążyła do normowania cen.

Rm. Kluczka wnosi o otwarcie dyskusji nad oświadczeniem wiceprez. Dr. Wielgusa.

Uchwalono.

Rm. Kluczka wskazuje na wielką falę drożyzny, krytykuje gospodarkę państwową tolerującą spekulację producentów rolnych i młynarzy. Kończąc swoje przemówienie zgłasza wniosek:

„Ze względu na wysokie ceny mąki a szczególnie niczem nieuzasadnione ceny mąki pszennej wzywa Rada m. — P. Prezydenta miasta do poczynienia jak najszybciej starań u sfer rządowych na zezwolenie na sprowadzenie potrzebnej ilości mąki pszennej w celu obniżenia cen“.

Rm. Ziffer zapytuje czy P. Prezydent miasta równocześnie ze wzrostem cen za mąkę zastanawia się nad podwyżką zarobków robotników i urzędników gminnych, aby niedopuścić przez znaczny wzrost drożyzny, do zupełnego zubożenia.

W dyskusji zabierali głos rm. inż. Adelmann i Chwastek, poczem po wyjaśnieniu wiceprez. Dr. Wielgusa, wniosek rm. Kluczki uchwalono.

Pisma.

Sekretarz odczytał pismo Tow. wzajemnej pomocy urzędników gm. m. Krakowa dziękujące Radzie m. za przyznanie parceli gminnej pod budowę własnego domu.

Urlopy.

Rada m. udzieliła urlopów dla poratowania zdrowia rm. inż. Kleinbergerowi 6 tygodni i Wachtlowi 6 tygodni.

Sprawa zwolnienia T. S. L. od obowiązku obciążenia realności prawem zastawu na rzecz fundacji śp. Amalji i Edmunda Klemensiewiczów ochronki dla dzieci robotników.

Imieniem sekcji VI i III radca Mgtu Dr. Wesely wnosi:

Rada m. uchwali:

Wobec całkowitego hipotecznego zabezpieczenia kapitału i zaległych odsetek fundacji śp. Amalji i Edmunda Klemensiewiczów na rzecz ochron dla dzieci robotników w pierwszej połowie wartości realności L. w. h. 15. Dz. I. (ul. św. Anny L. orj. 5) własność T. S. L. stanowiącej, zmieniając częściowo uchwałę Rady m. z dnia 7 października 1926, zwalnia się T. S. L. od obowiązku zaintabulowania prawa zastawu na zabezpieczenie powyższego kapitału na realności L. w. h. 2950 (grunta pofortyfikacyjne Nr. 50 i 51) i na innych realnościach własność T. S. L. stanowiących.

(L: 7542/928 VI).

Uchwalono.

Porządek dzienny.

I. Regulamin Komitetu rozbudowy miasta Krakowa.

Imieniem Sekcji I i III wiceprez. Dr. Wielgus wnosi:

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się przedłożony regulamin rozbudowy stoł. król. miasta Krakowa.

Zakres działania Komitetu Rozbudowy.

§ 1.

Komitet rozbudowy jest urzędem miejskim podległym Magistratowi.

§ 2.

Zakres działania oraz atrybucje Komitetu rozbudowy określają Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z 22 kwietnia 1927 o rozbudowie miast Dz. u. Nr. 42/27 oraz rozp. wykonawcze Min. Skarbu z dnia 3 listopada 1927 Dz. U. Nr. 106 i Wojew. Krakowsk. z dnia 24 stycznia L. Sm. 473/6.

§ 3.

Wszystkie wyżej wymienione sprawy załatwia Komitet z tem zastrzeżeniem, że ostateczna decyzja należy do tych władz, które zgodnie z przepisami statutu Gminy m. Krakowa do ich załatwienia są powołane.

Skład Komitetu.

§ 4.

Komitet rozbudowy składa się z Prezydenta miasta, jako przewodniczącego i 10 członków wybranych przez Radę m. wedle zasad ustalonych w § 1. rozp. Min. Skarbu z dnia 3 listopada 1927 r.

§ 5.

Wybór członków następuje na przeciąg lat 2-ch, przyczem jednak członkowie ci urzędują aż do wyboru nowych. Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

§ 6.

Członkowie Komitetu rozbudowy tracą urząd:

1) przez śmierć,

2) przez zrzeczenie się przyjęte przez Magistrat,

3) z przyczyn przewidzianych w § 23 i 52 statutu gm. dla m. Krakowa odnośnie do utraty urzędu radcy miejskiego,

4) przez upływ czasu, na który zostali powołani.

§ 7.

W razie opróżnienia się urzędu członka Komitetu rozbudowy nastąpi powołanie nowego członka w myśl przepisu § 4. niniejszego regulaminu.

§ 8.

Członek Komitetu rozbudowy nie może sprawować swego urzędu w przypadkach w których według § 52. statutu gm. dla m. Krakowa nie może swego urzędu sprawować radca miejski.

§ 9.

Na posiedzeniu Komitetu jednakże bez prawa głosowania, winni być zapraszani: delegat Województwa, delegat Okręg. Dyrekcji robót publ., delegat Banku Gospodarstwa Krajowego.

Tok czynności Komitetu rozbudowy.

§ 10.

Urzędowanie członków Komitetu obejmuje:

a) udział w obradach Komitetu (głosowanie, czynienie wniosków),

b) opracowywanie przydzielonych referatów,

c) wykonywanie innych powierzonych im czynności jak np. kontrola budowy itd.

§ 11.

Komitet załatwia sprawy albo na ogólnem posiedzeniu, albo też wybrany przez siebie subkomitet. W skład subkomitetu wchodzą Prezydent miasta jako przewodniczący i 3 członków, z tych jeden jako zastępca przewodniczącego.

§ 12.

Do ważności uchwał Komitetu i Subkomitetu potrzeba oprócz Przewodniczącego lub jego zastępcy obecności przynajmniej połowy członków.

§ 13.

Posiedzenie zwołuje Przewodniczący Komitetu wzgl. Subkomitetu lub jego zastępca okólnikiem, który winien oprócz czasu i miejsca posiedzenia zawierać porządek obrad.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga Przewodniczący.

Posiedzenia Komitetu i Subkomitetu nie są publiczne.

§ 14.

Z obrad posiedzenia spisuje się protokół, który podpisuje Przewodniczący i protokolant. Protokolant ma na referatach zaznaczyć zapadłą uchwałę ewent. na żądanie zanotować votum separatum.

§ 15.

Posiedzenia Komitetu rozbudowy mają się odbywać w miarę potrzeby.

§ 16.

Komitet rozbudowy miasta ma przedkładać Radzie miejskiej 2 razy do roku sprawozdanie z działalności za czas ubiegły.

§ 17.

Czynności kancelaryjne Komitetu załatwia Wydział I. Magistratu; w postępowaniu mają analogiczne zastosowanie przepisy kancelaryjne Magistratu.

Postanowienia końcowe.

§ 18.

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uchwalono.

II. Wybór członków Komitetu rozbudowy miasta Krakowa.

Wiceprez. m. Dr. Wielgus przedstawia następujący skład członków Komitetu rozbudowy miasta Krakowa:

Prezydent miasta inż. Karol Rolle, jako przewodniczący.

Członkowie:

Wiceprez. inż. Józef Sare, wzgl. Wiceprez. Witołd Ostrowski, jako zastępca przewodniczącego.

Naczelnik Wydziału I. Magistratu st. radca Dr. Ryszard Reiner.

Wiceprez. Dr. Ludwik Schneider.

Radca m. inż. Aleksander Adelmann.

„ „ Dr. Adam Müller.

Dr. Mieczysław Ziemnowicz, wizytator.

Władysław Lęcznar, pracown. spółdz.

Kazimierz Przybyś, sekr. Rady Związku Zawodow.

Kazimierz Radwański, urzędnik Banku Małopol., reprez. Zw. Prac. umysł.

Dr. Adolf Gross. (L: prez. 2591/928).

Rm. Dr. Müller zapytuje o wysokość kredytów na rozbudowę Krakowa.

Rm. Oplustil omawia drożyznę cegły i cementu, prosi Prezydenta, aby wpłynął na obniżenie materjałów budowlanych jeszcze przed rozpoczęciem ruchu budowlanego.

W dyskusji przemawiali Rm. Kosobudzki w sprawie karteli materjałów budowlanych oraz rm. Dr. Emilewicz, Sławiński, poczem Prezydent Rolle zaznaczył, że cegłę zaliczono do artykułów pierwszej potrzeby; będąc w Warszawie interweniował u czynników rządowych o przyznanie Krakowowi wyższych kredytów na cele rozbudowy, przyczem uzyskał w tym kierunku zapewnienie, że kredyty na rozbudowę Krakowa zostaną rychlej uruchomione, niż było przewidziane.

W głosowaniu skład Komitetu rozbudowy uchwalono.

III. Sprawa zwolnienia od opłaty mostowej dzieci szkolnych i robotników.

Imieniem Komisji administr. st. radca Mgtu Dr. Racławicki wnosi:

Rada miasta uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady m. z 27 stycznia br. w sprawie zwolnienia od opłaty mostowej dzieci szkolnych i robotników.

Rm. Dr. Emilewicz zgłasza wniosek:

»Znosi się opłatę za przejście przez most z dniem 1/IV 1928.«

Rm. Pachoński zgłasza wniosek:

»Rada miasta podtrzymuje uchwałę swą z dnia 27 stycznia 1928 i zwalnia od opłaty mostowej dzieci szkolnych szkół powszechnych i średnich od 1 kwietnia 1928 r.«

Rm. Bieleś przedkłada nast. wniosek:

»Reasumuje się uchwałę Rady m. z dnia 27 stycznia 1928 w sprawie zwolnienia od opłaty mostowej dzieci szkolnych i robotników z tem, że opłata ta trwać będzie tylko rok jeden t. j. do końca marca 1929. Od dnia 1/IV 1929 opłata mostowego zupełnie zniesioną zostanie.«

Rm. Dr. Rosenzweig zgłasza wniosek zniesienia opłat natychmiast, oświadcza, iż zgadza się na wniosek Rm. Bielesia.

Po wyjaśnienieniu Prez. Rollego przystąpiono do głosowania.

Wniosek Rm. Dr. Emilewicza odrzucono.

Wniosek Rm. Dr. Rosenzweiga odrzucono.

Wniosek Komisji administracyjnej uchwalono.

Wniosek Rm. Pachońskiego upadł.

Wniosek Rm. Bielesia uchwalono.

IV. Zwaloryzowanie pożyczki zaciągniętej w Podgórskiej Kasie Oszczędności.

Imieniem Sekcji II i III, Rm. Dr. Krzetuski wnosi:
Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zwaloryzowania pożyczki zaciągniętej w Podgórskiej Kasie Oszczędności w Krakowie w dniu 16 października 1917 r. w nominalnej kwocie 180.000 koron na 20% pozostałej kwoty niespłaconej wraz 5 i 3/4 odsetkami za 3 lata wstecz według wysokości pożyczki w dniu 24 marca 1923 r. Rozliczenie nastąpi według kursu z dnia zaciągnięcia pożyczki.

II. Zwaloryzowana pożyczka oprocentowaną będzie po 5 i 3/4% w stosunku rocznym. Spłata jej nastąpi do lat 2, a odnośna kwota zostanie wstawioną do budżetu na rok 1929/30. Uzyskana kwota użytą będzie przez Kasę wyłącznie na podwyższenie waloryz. wkładek.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz pp. radców m. Dr. Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

Uchwalono. (L.: prez, 13798/27).

V. Poręka dla pożyczki 150.000 Zł wobec Powiatowej Kasy Oszczędności Towarzystwu Wzajemnej pomocy urzędników gminy miasta Krakowa.

Wniosek Sekcji II i III.

Rada m. uchwali:

I. Gmina miasta Krakowa obejmuje porękę dla pożyczki do wysokości 150.000 Zł wraz z wszelkiemi przynależytościami ubocznemi i innemi kosztami, którą Powiatowa Kasa Oszczędności w Krakowie udzieli Towarzystwu Wzajemnej Pomocy Urzędników Gminy stoł. król. miasta Krakowa na budowę domu własnego na parceli przy Aleji Krasińskiego.

II. W tym celu podpisze Gmina miasta Krakowa potrzebne dokumenta i weksle.

III. Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będzie pokrywało z włas-

nych funduszów Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Urzędników m.

IV. Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Urzędników Gminy stoł. król. miasta Krakowa wystawi Gminie miasta Krakowa stosowną deklarację na zabezpieczenie wszelkich praw Gminy m. Krakowa wyniknąć mogących.

V. Do podpisania aktów prawnych związanych z niniejszą poręką, upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

(L.: prez. 1958/28).

Sprawozdawca: Rm. Dr. Lang.

Uchwalono.

VI. Sprawa sprzedaży realności miejskiej lwh. 135, Dz IV Skarbowi Państwa przy ulicy Siemiradzkiego na cele pomieszczenia Policji Państwowej.

Imieniem Sekcji I i III radca m. Dr. Lang wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać Skarbowi Rzeczypospolitej Polskiej realność gminną objętą lwh. 135 ks. gr. m. kat. Kraków Dz. IV Piasek czyli tzw. Koszary im. Józefa Piłsudskiego, składającą się z parcel z lkat. 218, 209, 210, 211 i 212 o łącznym obszarze 10.151·4 m^2 oraz z budynków za cenę licząc za grunt po 90 (dziewięćdziesiąt) złotych za jeden metr kwadr. czyli za cały grunt 913.626 (dziewięćset trzynaście tysięcy sześćset dwadzieścia sześć) złotych, a za budynki 492.600 (czterysta dziewięćdziesiąt dwa tysiące sześćset) złotych tj. razem za sumę 1,406.226 (jeden miljon czterysta sześć tysięcy dwieście dwadzieścia sześć) złotych pod następującymi warunkami:

1) Cena kupna wypłacona będzie przy podpisaniu kontraktu.

2) Jako wartość złotego przyjmuje się wartość złotego w złocie w myśl rozp. Prez. Rzpl. z dnia 13-go października 1927 r. Nr. 88, poz. 790 Dz. U. R. P.

3) Gmina miasta Krakowa sprzedaje powyższą realność w stanie wolnym od długów i ciężarów.

4) Powyższy objekt służyć ma stale na cele pomieszczenia Policji Państwowej z tem, że przez odstąpienie Skarbowi Państwa na ten cel realności tak wartościowej i po cenie tak umiarkowanej Gmina miasta Krakowa wypełnia już obowiązek, ciążący na niej na podstawie postanowień art. 13 Rozp. Prez. Rzpl. z dnia 6 marca 1928 r. Nr. 28, poz. 257. Dz. U. R. P. o dostarczaniu lokali na pomieszczenie Policji Państwowej i że do dalszych świadczeń z tego tytułu pociągana nie będzie.

5) Koszta kontraktu, intabulacji, legalizacji oraz stemple i ewent. należytość przenośną, ponosi w całości Skarb Rzpl. Polskiej.

6) Niniejsza uchwała, po zatwierdzeniu jej przez powołaną władzę przełożoną, wiąże Gminę m. Krakowa jako oferta najdalej do dnia 1 lipca 1928 r. i do tego dnia ma być kontrakt kupna-sprzedaży zawarty.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcy pp. radców miejskich Dr. Józefa Muczkowskiego i Prof. Dr. Zolla, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Józefa Marskiego i Dr. Ludwika Merza względnie p. radców upoważnionych wogóle do podpisywania umów.

III. Cena kupna ma być użyta jeszcze w roku 1928 na cele inwestycyjno-gruntowe.

IV. Przedłożyć niniejszą uchwałę Panu Wojewodzie w myśl § 60, ustęp 11 statutu m. i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzpl. z dnia 16 stycznia 1928 r. Nr. 7, poz. 40 Dz. U. R. P. (L. M. 1631/28/I).

W dyskusji rm. Dr. Rosenzweig, sprzeciwia się sprzedaży, a w razie uchwały żąda, aby cena uzyskana ze sprzedaży obróconą została na cele budowy domów mieszkalnych.

Rm. Dr. Klimecki popierając wniosek Sekcji jest zdania, że kwota sprzedażna powinna wpłynąć na cele budowy Muzeum Narodowego i budowę hali targowej.

Po przemówieniu rm. Marskiego i Dr. Müller a po wyjaśnieniu referenta rm. Dr. Langa wnioski Sekcji I i III uchwalono.

Rezolucje rm. Dr. Rosenzweiga i Dr. Klimeckiego przesłano Sekcji I i II.

VII. Sprawa 10% dodatku do opłat od podań wnoszących do Magistratu.

Imieniem Sekcji II i III st. r. Magtu Dr. Wydro wnosi:

Rada miasta uchwali:

W analogicznem zastosowaniu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 19 grudnia 1927 Dz. U. Nr. 114 poz. 972 przedłuża się pobór nadzwyczajnego 10 proc. dodatku do opłat gminnych od podań wnoszonych do Magistratu i świadectw urzędowych, wydawanych przez Magistrat na tak długo, jak długo pobierany będzie nadzwyczajny 10 proc. dodatek do państwowych opłat stemplowych.

Po krótkiem przemówieniu rm. Puchałki wnioski Sekcji I i II uchwalono.

VIII. Wnioski Komisji matki Rady m. w sprawie powołania Członków Rady m. do Sekcyj i Komisyj.

Imieniem Prezydenta miasta Wiceprezydent miasta Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Przydzielić:

1) do Sekcji I i VII r. m. Dr. Leona Tomasika w miejsce po błp. rm. Adolfie Ehrlichu,

2) do Podkomitetu Sekcji I dla połączeń kolejowych m. Krakowa rm. Stanisława Stączka,

3) do Sekcji III:

a) rm. Dr. Adama Müllera w miejsce po śp. rm. Władysławie Cezarze,

b) rm. Leona Tomasika w miejsce po śp. rm. Janie Jasińskim,

c) rm. Dr. Andrzeja Bajdę w miejsce po śp. rm. Dr. Franciszku Mussilu,

4) do Sekcji IV:

Rm. Dr. Leona Tomasika na czas choroby rm. Michała Konopińskiego,

5) do Sekcji V i VI:

a) rm. Stanisława Stączka w miejsce po śp. rm. Andrzeju Guzikowskim,

b) rm. Łazarza Rocka w miejsce po błp. rm. Dr. Judzie Peiperze,

6) do Komisji przemysłowej:

Rm. inż. Aleksandra Adelmanna w miejsce po śp. rm. Franciszku Mussilu,

7) do Komisji Rekursowej:

a) rm. Dr. Leona Tomasika w miejsce po błp. rm. Dr. Judzie Peiperze,

b) rm. Florjana Popiela w miejsce po śp. rm. Dr. Franciszku Mussilu.

II. Jako zastępców przydzielić:

1) do Sekcji I i III rm. Stanisława Stączka za rm. inż. Władysława Turskiego,

2) do Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej:

a) rm. Władysława Lieblinga za rm. Józefa Mitasińskiego,

b) rm. inż. Franciszka Drobniaka za rm. inż. Władysława Turskiego,

3) do Komisji dla Zakładów przemysłowych:

Rm. Władysława Lieblinga za rm. inż. Władysława Turskiego.

Uchwalono. (L.: prez. 13988/927).

IX. Wybór Członków Rady m. do państwowej Rady kolejowej.

Imieniem Prezydenta m. Wiceprez. Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

Do państwowej Rady Kolejowej powołuje się imieniem gm. m. Krakowa w charekterze członka — p. inż. Karola Rollego, Prezydenta miasta, a zastępcy Dra Karola Krzetuskiego.

Uchwalono. (L. prez.: 2594/928).

X. Sprawa podwyższenia z 50% na 75% dodatku gminnego do podatku państwowego od nieruchomości na rok 1928.

Imieniem Sekcji skarbowej, st. radca Mgtu Dr. Wydro wnosi:

Rada miasta uchwali:

Rada miasta podwyższa od 1 kwietnia 1928 ustanowioną w swej uchwale z 15 grudnia 1927 stawkę podatku od nieruchomości, który Gmina miasta Krakowa pobierać będzie w roku 1928 jako dodatek do państw. podatku od nieruchomości z 50% na 75% państw. podatku od nieruchomości i wzywa Magistrat o wyjednanie zatwierdzenia tej podwyżki przez władzę nadzorczą.

(L. 4699/928 IIa).

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Drozdowski zgłasza wniosek:

»Podwyżkę o dalsze 25% dodatku gminnego do podatku państwowego od nieruchomości na rok 1928 odracza się.«

Rm. inż. Adelmann zgłasza wniosek:

„Rada miasta uchwala podniesienie dodatku do podatku od nieruchomości o dalsze 25% z ważnością do tej pory, jeżeli podatek majątkowy nie będzie podwyższony".

Rm. Marski zgłasza wniosek:

„Ze względu na ciężkie położenie właścicieli realności należy przejść do porządku dziennego nad wnioskiem Magistratu podwyższenia dodatku do podatku z 50% na 75%, a o ileby wniosek Magistratu przeszedł, należy zwolnić właścicieli od opłaty za prąd do latarni orjentacyjnych — i obniżenia kosztów wywozu popiołu do 35 gr".

Wnioski Sekcji skarbowej uchwalono.

Wniosek Rm. Marskiego odrzucono.

Wniosek Rm. Drozdowskiego odrzucono.

Wniosek Rm. inż. Adelmanna odrzucono.

XI. Sprawa powołania Członków Rady miejsk. do Komisji dla popierania rozwoju miasta Krakowa.

Imieniem Prezydenta m. Sekcji III i Komisji matki, wiceprez. Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Ustanawia się Komisję dla popierania rozwoju miasta Krakowa w składzie: Prezydenta m. i wiceprezydentów, 16 Członków Rady miejskiej z prawem kooptacji osób z poza Rady z głosem stanowczym.

2. Zatwierdza się załączony regulamin Komisji dla popierania rozwoju m. Krakowa.

3. Wybór Członków Komisji.

(L. prez.: 12906/927).

2. Regulamin Komisji dla popierania rozwoju miasta Krakowa.

§ 1.

Komisja dla popierania rozwoju m. Krakowa jest powołaną do rozpatrywania spraw złączonych z rozwojem m. Krakowa, a w szczególności:

1) kulturalno-naukowych,
2) handlowych i przemysłowych,
3) komunikacyjnych i ruchu turystycznego,
4) sportowych.
5) polityczno-administracyjnych

i może dzielić się na podkomisje stałe lub czasowe. Komisja podejmie sprawy bądź z własnej inicjatywy, bądź na zlecenie Prezydenta miasta.

§ 2.

Przewodniczącym Komisji jest Prezydent m., względnie jeden z jego zastępców, który też wyda odpowiednie zarządzenie celem ułatwienia prac Komisji, a na każdorazowe jej żądanie udzieli odpowiedniego materjału.

§ 3.

Członkowie Komisji opracowują referaty przez Komisję względnie Prezydenta miasta im przydzielone i składają sprawozdania na posiedzeniach Komisji i Rady miasta.

§ 4.

Posiedzenia Komisji odbywają się w razie potrzeby. Zwołuje je Prezydent miasta. Na życzenie 6 członków

Komisji Prezydent zwołuje posiedzenie w terminie do dni 8-miu.

§ 5.

Do ważności obrad potrzeba obecności przynajmniej 9 członków, z tych 6 radców miejskich. Decyzje zapadają zwykłą większością głosów.

§ 6.

Komisja względnie sekcje przedstawiają wnioski z odpowiedniem umotywowaniem Prezydentowi miasta, który przedkłada je Radzie miasta celem uchwalenia.

§ 7.

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia przez Radę miejską.

2. Do Komisji powołuje się radców m.:

Dr. Rowiński, Haecker, Dr. Merz, Prof. Dr. Zoll, Prof. Dr. Juljan Nowak. Potuczek, inż. Adelmann, Dr. Gross, inż. Drobniak, Dr. Muczkowski, Woyczyński, Dr. Meisels, Schechter, Wajda, Pachoński, Dr. Rosenzweig.

Wnioski Prezydenta m. Sekcji III i Komisji matki pod 1, 3, 3 uchwalono z poprawką rm. Dr. Rosenzweiga i Chwastka aby Komisja obejmowała reprezentantów: Związku turystycznego, rolnictwa, Uniwersytetu, Akad. sztuk pięknych, Akad. umiejętności, Dyrekcji kolei, Rady robotniczej.

Uchwalono.

XII. Parcelacja gruntów Aleksandra hr. Skrzyńskiego w Płaszowie.

Imieniem Sekcji ekonomicznej Rm. inż. Franciszek Drobniak wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Po myśli § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej krakowskiej z dnia 28 marca 1910 dz. rozp. Nr. 89 zatwierdza się parcelację gruntów stanowiących część ciała hipot. lwh. 1203 w Dz. XXI Płaszów, własność Aleksandra Skrzyńskiego według planu Budownictwa m. Oddział B. z dnia 17 maja 1927, sporządzonego z uwzględnieniem planu parcelacyjnego mierniczego przysięgłego Władysława Musiała z dnia 15 listopada 1926.

W szczegółach zatwierdza się po myśli § 16 d-e f-g powyższej noweli do ustawy budowniczej krakowskiej.

1) otwarcie ulicy oznaczonej na planie Budownictwa m. Oddział B. z dnia 17 maja 1927 liczbą (rzymską) »I«, mającej iść od przyszłego placu targowego przy ul. Przewóz w stronę stacji Płaszów-Kraków z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi kolorem czerwonym i głoskami: a-b-c-d-e-f-g-h-i-j-k-l-ł-m-n-o-p od strony północnej i południowo zachodniej, zaś głoskami: r-s-t-u-v-w-x-y-z-A-B-C-D-E od strony południowo-wschodniej i południowej, oraz z linjami budowlanemi: a'-b'-c'-d'-e'-f'-g'-h'-i'-j'-k'-l'-m'-n'-o'-p' od strony północno-zachodniej, zaś r'-s'-t'-u'-v'-w'-x'-y'-z'-A'-B'-C'-D'-E' od strony południowo-wschodniej,

2) otwarcie ulicy oznaczonej na tymże planie Budownictwa m. Oddział B. liczbą »II« mającej iść od przewidywanego placu targowego przy ul. Przewóz w stronę Prokocimia, z linjami regulacyjnemi oznaczonemi głoskami: F-G-H-I-K-L-M-N od strony zachodniej, zaś głoskami: O-P-R-S-T-U-X-Y od strony wschodniej, oraz linjami budowlanemi F'-G'-H'-I'-K'-L'-M'-N' po zachodniej, zaś O'-P'-R'-S'-T'-U'-X'-Y' po wschodniej stronie ulicy,

3) otwarcie ulicy oznaczonej na tymże planie liczbą »III« z linjami regulacyjnemi: a_1-b-i-x-b_1-c_1-d_1-e_1-f_1-g_1-H-R-h_1 od strony południowej zaś: i_1-P-G-j_1-k_1-b_1-m_1-n_1-o_1-p_1-r_1-y-h-s_1 od strony północnej, oraz linjami budowlanemi a'_1-i'-k'-b'_1-c'_1-d'_1-e'_1-f'_1-g'_1-H'-R'-h'_1 po stronie południowej, zaś i'_1-P'-G'-j'_1-k'_1-l'_1-m'_1-n'_1-o_1-p'_1-r'_1-y'-h'-s'_1 po stronie północnej ulicy,

4) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »IV« w jej częściach przypadających na grunta lwh. 1203 Dz. XXI z linjami regulacyjnemi: t_1-u_1-v_1-l-v-w_1-z_1-x_1-y_1-A_1-B_1-G_1-J-S-D_1 od strony północno-wschodniej i północnej, zaś E_1-T-K-F_1-K_2-J_2-G_1-H_1-J_1-u-m-K_1-L_1-M_1 od strony południowej i zachodniej, oraz linjami budowlanemi: t'_1-u'_1-v'_1-l'-v'-w'_1-z'_1-x'_1-y'_1-A'_1-B'_1-C'_1-J'-S'-D'_1 po stronie północno-wschodniej, zaś E'_1-T'-K'-F'_1-G'_1-H'_1-J'_1-n'-m'-K'_1-L'_1-M'_1 po stronie południowo-zachodniej ulicy,

5) ulicy oznaczonej na tymże planie liczbą »V« z linjami regulacyjnemi: m_2-l_2-N_1-L-U-V-O_1 od strony północnej, zaś P_1-W-X-M-R_1 od strony południowej oraz z linjami budowlanemi: m'_2-l'_2-N'_1-L'-v'-O'_1 po stronie północnej, zaś R'_1-M'-W'-P'_1 po stronie południowej ulicy,

6) ulicy oznaczonej liczbą »VI« z linjami regulacyjnemi: S_1-n-t-T_1-U_1-V_1-G_2-H_2 od strony północnej, zaś: X_1-o-s-Z_1-W_1 od strony południowej, oraz z linjami budowlanemi: S'_1-n'-t'-T'_1-U'_1-V'_1-G'_2-H'_2 po stronie północnej, zaś X'_1-o'-s'-Z'_1-W'_1 po stronie południowej ulicy,

7) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »VII« z linją regulacyjną: a_2-x od strony północno-wschodniej, zaś k-b_2-c_2 od strony południowo-zachodniej, oraz linją budowlaną: a'_2-j' po północno-wschodniej stronie, zaś c'_2-b'_2-k' po południowo-zachodniej stronie ulicy,

8) otwarcie uliczki oznaczonej liczbą »VIII« z linją regulacyjną oznaczoną głoskami: d-d_2 po stronie wschodniej, zaś e'-e'_2 od zachodu,

9) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »IX« z linją regulacyjną: b-f_2 po wschodniej stronie, zaś: c-g_2 po zachodniej stronie ulicy, oraz linją budowlaną: f_2-b' od wschodu,

10) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »X« z linją regulacyjną i_2-h_2-N_1-P_1-J_2 od wschodniej strony, zaś: k_2-l_2-O_2-P_2 od zachodniej strony, oraz linją budowlaną: i'_2-h'_2-N'_1-P'_1-J'_2 po stronie wschodniej, zaś: k'_2-l'_2 po zachodniej stronie ulicy,

11) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »XI« z linją regulacyjną: n_2-m_1 od strony zachodniej, zaś: o_2-l_1 od strony wschodniej,

12) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »XII« z linją regulacyjną: b_1-p_2-y_1 po stronie zachodniej, zaś: A_1-v_2-e_1 po stronie wschodniej, oraz linją budowlaną: b'_1-p_2-y'_2 od zachodu, zaś A'_1-v'_2-c'_2 od wschodu,

13) otwarcie ulicy oznaczonej liczbą »XIII« z linją regulacyjną: s_2-t_2 od strony północnej, zaś u_2-v_2 od strony południowej, oraz linją budowlaną: s'_2-t'_2 po północnej, zaś u'_2-v'_2 po stronie południowej ulicy,

14) zatwierdza się w myśl § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej krakowskiej linję regulacyjną zachodniej strony drogi wojskowej (parcela lkat. 1741/2)

w obrębie gruntów lwh. 1203 Dz. XXI oznaczoną na planie Budownictwa m. Oddział B. z dnia 17 maja 1927 kolorem czerwonym i głoskami w_2-z_2-O_1-P_1-x_2-y_2 z linją budowlaną: w'_2-O'_1-P'_1-x'_2-y'_2,

15) zatwierdza się w myśl powyższej noweli linje regulacyjne drogi lkat. 2266 i jej przedłużenia wzdłuż południowo-zachodniej granicy parceli lkat. 1676, należącej do ciała hipotecznego lwh. 1203 Dz. XXI w obrębie tegoż gruntu oznaczone na powyższym planie kolorem czerwonym i głoskami: X_1-A_2-B_2-p-v-C_2-D_2-E_2-F_2-W_1-G_2-H_2 oraz linje budowlane: X'_1-A'_2-B'_2-p'-v'-C'_2-B'_2-E'_2-F'_2-W'_1-G'_2-H'_2,

16) zatwierdza się w myśl § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej krakowskiej w obrębie gruntu należącego do ciała hipotecznego lwh. 1203 linje regulacyjne placu targowego zaprojektowanego na powyższym planie Budownictwa m. przy ul. Przewóz na parceli m. lkat. 1635 a oznaczone kolorem czerwonym i głoskami: X_2-a-E-s_2-u_2-F-O-V_2,

17) zatwierdza się w myśl powyższej noweli w obrębie gruntu lwh. 1203 linje regulacyjne przyszłego placu zaprojektowanego jako plac kościelny oznaczone kolorem czerwonym i głoskami: v_1-x od strony północno-zachodniej, zaś z_1-p_1 od strony wschodniej z linją budowlaną po stronie północno-zachodniej: v'_1-x'_1,

18) jako zapoczątkowanie skweru dla dzieci zaprojektowanego na powyższym planie Budownictwa m. przy ulicy mającej łączyć przyszły plac przykościelny z placem targowym. Zatwierdza się linję regulacyjną skweru przypadającą na grunta lwh. 1203 a oznaczoną głoskami: L_2-M_2-n_2-o_2-N_2,

19) część parceli lkat. 1676 należącej do ciała hipotecznego lwh. 1203 położoną między zatwierdzonymi wyżej ulicami »IV« i »VI« należy zarezerwować pod budowę domu ludowego i łaźni,

20) zatwierdza się w myśl § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej krakowskiej z dnia 28 marca 1910 Nr. 89 podział bloków wytworzonych na gruncie należącym do lwh. 1203 przez wyżej wymienione ulice, na parcele budowlane oznaczone na planie Budownictwa m. Oddział B. z dnia 17 maja 1927 r. linjami niebieskiemi i liczbami porządkowemi od 1 do 236,

21) wydzielić się mające parcele budowlane przeznacza się na zabudowanie domami mieszkalnemi najwięcej 1 piętrowymi o wysokości 10 metr. wolno stojącymi lub łączonemi w grupy w sposób na planie Budownictwa m. przedstawiony przyczem parcele L. porz. 54, 55, 56, 57, 150, 149, 148, 147, 144, 143, 142, 141, 58, 59, 60, 61, 169, 170, 171, 1203 i 204 mające front do przyszłego placu targowego i placu przeznaczonego pod kościół względnie położone w pobliżu wylotów ulic do tych placów wpadających, mają być zabudowane zwarto, w sposób na planie Budownictwa określony. Parcele L. porz. 53, 151, 146, 140, 62, oraz 168, 172, 205 i 202 jako przejściowe między zabudowaniem zwartem a otwartem, mają być zabudowane budynkami przypierającymi jedną ścianą do budynków sąsiednich należących do zwartego szeregu zabudowania,

22) powyższe uchwały staną się prawomocne, skoro właściciel gruntu poddanego parcelacji spełni następujące warunki, wynikające z § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowlanej krakowskiej z dnia 28 marca 1910 a mianowicie:

a) odstąpi Gminie m. Krakowa bezpłatnie i w stanie wolnym od długów i ciężarów hipotecznych części swego gruntu przypadające pod ulicę wymienione w punktach 1—13 niniejszej uchwały a to do wyżej zatwierdzonych linij regulacyjnych, oraz do linji regulacyjnej drogi wojskowej lkat. 1741/2 i drogi polnej lkat. 2266 oraz zarezerwuje grunta pod plac targowy, kościół, szkołę, dom ludowy, łaźnię i skwer dla dzieci, a to według planu regulacyjnego Budownictwa m. B. z dnia 17-go maja 1927 roku,

b) poniesie całkowite koszta urządzenia powyższych ulic w obrębie jego gruntu tj. robót ziemnych i torów jezdnych z krawężnikami i kanalizacją.

Aż do czasu zaprowadzenia kanalizacji w Dz. XXI będą wybudowane doły kloaczne jako urządzenia prowizoryczne. Po wybudowaniu kanałów ulicznych powyższe urządzenia prowizoryczne mają być zniesione a właściciele realności zobowiązani będą wykonać kanały domowe i połączyć je własnym kosztem z kanałami ulicznymi.

Przedłożone plany projektowanego powierzchniowego odwodnienia gruntów parcelowanych, będą przedmiotem osobnego dochodzenia prawno-wodnego, a władze właściwe wydadzą w tej sprawie orzeczenie w myśl przepisów ustawy wodnej,

c) zatwierdzenie podziału bloku gruntowego oznaczonego na powyższym planie Budownictwa m. B. jako boisko sportowe, będzie traktowane osobno po wniesieniu odpowiedniego podania,

d) w porozumieniu z właścicielem ciał hipot. lwh. 719, 26, 921, 355, 1268, 1279, 752 i 425 przeprowadzi zmianę granicy własności według linji prostej a_3-b_3 oraz linji łamanej c_3-d_3-M_2 i linji N_2-e_3-f_3-d_3-h_3-i_3 mającej tworzyć granicę parcel oznaczonych liczbami porz.: 171, 172, 174, 176, 178, 179, 180, 181 i 182 od strony powyższych gruntów obcych,

23) niwelety ulic i sposób ich urządzenia, jakoteż materjał z którego ulice będą wykonane, oznaczy Komisja drogowo-kanałowa w porozumieniu z parcelującym,

24) roboty w punkcie 23 b) wymienione, wykona w oznaczonym przez Magistrat terminie parcelujący, względnie organa gminne na koszt parcelującego, który w ostatnim wypadku obliczone przez Magistrat należytości złoży w Kasie miejskiej w terminach przez Magistrat oznaczyć się mających,

25) Gmina miasta Krakowa obejmie utrzymanie wykonać się mających ulic, skoro 50% długości frontów będzie zabudowane, do tej zaś chwili utrzymywanie ulic wraz z czyszczeniem i oświetleniem należeć będzie do parcelującego.

II. Wzywa się Magistrat, aby w najbliższym czasie przeprowadził z parcelantem rokowania o nabycie na rzecz Gminy gruntów zarezerwowanych pod plac targowy, kościół, szkołę, dom ludowy, łaźnię i skwer dla dzieci, a przynajmniej dążył do ustalenia ceny za te grunty.

Wyłączne przeznaczenie tych gruntów na wyżej wymienione cele, powinno być odpowiednio zabezpieczone.

Wnioski Sekcji uchwalono z dodatkiem, aby Magistrat dążył do bezpłatnego uzyskania gruntów pod II wymienionych.

(L. 1808/28/I).

XIII. Sprawa nabycia gruntu pod Seminarjum duchowne djecezji częstochowskiej.

Imieniem Sekcji I, radca m. Pachoński wnosi:
Rada miasta uchwali:

Zmienia się częściowo uchwałę Rady miejskiej z dnia 29 września 1927 r. w sprawie zamiany gruntu Gminy miasta Krakowa za grunta Zgromadzenia Braci Mniejszych św. Franciszka (OO. Bernardynów) na Stradomiu w Krakowie i uchwala się co następuje:

I. Zgodzić się imieniem Gminy miasta Krakowa, aby powyższe Zgromadzenie odstąpiło na własność djecezji częstochowskiej pod budowę Seminarjum duchownego część parceli lkat. 261/2 wchodzącej w skład realności lwh. 1 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VII Stradom, na przestrzeni od granicy parceli lkat. 218 Dz. VII (szkoła im. Konarskiego) do bramy wjazdowej klasztoru od ul. Bernardyńskiej tj. parcelę oznaczoną nową lkat. 261/4 Dz. VII na planie Budownictwa miejskiego Oddział B. z dnia 14 lutego 1928 r. i zwolnić tę parcelę lkat. 261/4 Dz. VII od zakazu zabudowania, wynajmowania, wydzierżawienia lub oddawania jej komuś w inny sposób, a to pod następującym warunkiem:

Koszta aktów prawnych połączonych z niniejszą transakcją oraz ewentualne opłaty stemplowe i należytość przenośną poniesie wyłącznie Zgromadzenie.

II. Do podpisania kontraktu względnie deklaracji upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy pp. radców m. ks. J. Masnego i Dra J. Muczkowskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego względnie powołanych wogóle do podpisywania umów. To samo odnosi się do przypadku przeszkody dotyczącej pp. radców m. wymienionych w poprzedniej uchwale Rady miejskiej z dnia 29 września 1927 r.

Uchwalono. (L. M. 727/28/I).

XIV. Ustanowienie prawa budowli na parceli gminnej lkat. 724/1 na rzecz Związku polskich artystów plastyków.

Imieniem Sekcji I radca m. Dr Klimecki wnosi:
Rada miasta uchwali:

I. Nawiązując do uchwały Rady miejskiej z dnia 17 listopada 1913 r. ustanawia Gmina miasta Krakowa na rzecz Związku polskich artystów plastyków w Krakowie prawo budowli w myśl ustawy z dnia 26 kwietnia 1912 L. 86 dz. u. p. austr. na częściach parcel gminnych lkat. 27, 28 i 30 objętych lwh. 15 ks. gr. gm. kat. Kraków oraz części parceli gminnej lkat 724/1 objętej lwh. 1 tejże księgi o łącznej powierzchni około 675 metrów kwadr. tudzież na parceli lkat. 760 L. spis. I część o obszarze około 184 metrów kwadr. kiedy przypadnie na własność Gminy po regulacji młynówki Rudawy tj. razem na gruncie oznaczonym barwą czerwoną na planie Budownictwa miejskiego Oddział B. z dnia 10 stycznia 1928 r. o powierzchni około 849 metr. kw. pod następującymi warunkami:

1. Czasokres trwania prawa budowli ma wynosić 80 (ośmdziesiąt) lat.

2. Czynsz ma wynosić po 25.0 (dwa 50/100) złotych od jednego metra kwadr. rocznie z pierwszem dziesięcioleciu i ma wzrastać co każde następne 10 (dziesięć) lat o jedną czwartą czynszu z pierwszego dziesięciolecia.

3. Czynsz płatny jest za cały rok z góry w ciągu miesiąca stycznia. Płatność czynszu liczy się od dnia oddania gruntu we fizyczne posiadanie, względnie od dnia podpisania kontraktu, gdyby ten termin był wcześniejszy.

4. Na powyższym gruncie ma być wybudowany »Dom artystów« dla urzeczywistnienia statutowych zadań związku.

Budowa ma być rozpoczęta najdalej do 1 czerwca 1931 (tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego) roku ale nie wcześniej jak dnia 15 czerwca 1929 (tysiąc dziewięćset dwudziestego dziewiątego) roku, a ukończona do 31 grudnia 1934 (tysiąc dziewięćset trzydziestego czwartego) roku.

Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wykonanie fundamentów i piwnic, a przez ukończenie, uzyskanie konsensu na używanie (zamieszkanie).

Odroczenie tych terminów zastrzega się Radzie miejskiej.

5. Wspomniany gmach ma być wybudowany według planów zatwierdzonych przez Magistrat przy uwzględnieniu opinji Rady artystycznej. Oprócz tego uzyska Związek osobne zezwolenie władz wodnych na przesklepienie odnośnej części koryta młynówki Rudawy.

6. Kontrakt o prawo budowli zawarty będzie dopiero po rozpoczęciu budowy.

7. Powyższy grunt z przynależnościami ma być stale utrzymywany w stanie dobrym i zgodnie z wymaganiami zdrowotności. W tym celu będzie Gmina miała prawo wglądu.

8. Gmach ten powinien Związek ubezpieczać odpowiednio od pożaru a suma ubezpieczenia ma być oznaczona w porozumieniu z Gminą i tylko za jej zezwoleniem może być wypłacona.

Ubezpieczenie ma objąć nie tylko wszystkie części spalne budynku lecz także i mury.

9. Odstępowanie prawa budowli lub gmachu, oraz wogóle używanie na cele sprzeczne z niniejszą uchwałą jest bezwzględnie niedopuszczalne.

10. Związek ma ponosić wszelkie podatki, daniny i ciężary publiczne odnośnie do objętego prawem budowli gruntu i wystawionego na nim budynku, a także koszta urządzenia ulic i chodników oraz należytości kanałowe w rozmiarach określonych przez § 16 a i 16 b ustawy z dnia 28 marca 1910 Nr. 89 dz. u. kr. gal., ustawy z 11 lipca 1914 Nr. 2 ex 1915 dz. u. kr. gal. i ustawy z dnia 26 października 1920 Nr. 103 poz. 683 dz. u. Rz. P.

11. Po wygaśnięciu prawa budowli przypada gmach z przynależnościami na własność Gminy miasta Krakowa bez żadnego wynagrodzenia. Gdyby przed tym terminem Związek przestał istnieć, przechodzi prawo budowli wraz z budynkiem na Gminę miasta Krakowa bez żadnego wynagrodzenia.

W obu powyższych przypadkach będzie Gmina w miarę możności utrzymywać powyższy gmach na cele związane ze sztuką.

12. Kontrahenci zrzekają się prawa zaczepienia kontraktu z tytułu pokrzywdzenia ponad połowę wartości.

13. Koszta kontraktu, intabulacji, należytości stemplowe oraz wogóle wszelkie koszta połączone z naby-

ciem i utratą prawa budowli ponosi Związek polskich artystów plastyków w Krakowie.

II. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do oddania powyższego gruntu Związkowi we fizyczne posiadanie i zezwolenia na roboty budowlane.

III. Związek ma płacić tylko 10 (dziesięć) złotych rocznie tytułem czynszu a resztę będzie pokrywała Gmina miasta Krakowa w drodze subwencji. W tym celu należy wstawiać corocznie odpowiednią kwotę do budżetu miejskiego.

IV. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy pp. radców miejskich Inż. Fr. Drobniaka i Prof. Dr. Fr. Zolla, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców miejskich J. Marskiego i Dr. L. Merza względnie pp. radców miejskich upoważnionych wogóle do podpisywania umów.

Uchwalono. (L. M. 683/28/I).

XV. Sprawa sprzedaży parcel gminnych w Dz. XXII w drodze licytacji ofertowej.

Imieniem Sekcji I radca m. Breuer wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Parcele gminne wchodzące w skład realności lwh. 1041 Dz. XXII nabyte od firmy M. L. Dobrowolski a oznaczone na planie sytuacyjnym Budownictwa m. Oddział B. z dnia 3 listopada 1927 liczbami od 19 do 44 sprzedać w drodze licytacji ofertowej

II. Warunki sprzedaży są następujące:

1) sprzedaż następuje tylko na cele budowy domów mieszkalnych z wykluczeniem jakichkolwiek zakładów przemysłowych,

2) parcele sprzedane mogą być zabudowane tylko domami o maksymalnej wysokości 12 m. wolno stojącymi względnie łączonymi w grupy i usytuowanymi w sposób uwidoczniony na planie regulacyjnym Budownictwa m. Oddział B. z dnia 28 listopada 1925 a zatwierdzonym uchwałą Tymcz. Zarządu m. z dnia 2 grudnia 1925,

3) celem uniknięcia różnorodnego ukształtowania poszczególnych domów przy powyższym usytuowaniu, mają one tak być projektowane i wykonane, aby każda grupa przylegających bezpośrednio do siebie domów, miała jednolity charakter,

4) ponieważ głównym motywem sprzedaży powyższych parcel jest spowodowanie budowy na nich domów w najbliższym czasie, przeto sprzedaż tych parcel ma nastąpić jedynie pod następującymi warunkami i ograniczeniami:

a) na parcelach powyższych może być rozpoczęta budowa dopiero z wiosną roku 1929 i to z dniem 1 kwietnia. Gdyby kupujący lub jego prawonastępcy nie rozpoczęli budowy domu na parcelach sprzedanych według planów zatwierdzonych przez Magistrat w ciągu 1 roku licząc od dnia 1 kwietnia 1929 względnie w ciągu 1 roku od dnia zawarcia kontraktu w razie gdyby tenże kontrakt został zawarty po dniu 1 kwietnia 1929 Gminie miasta Krakowa przysługuje prawo odkupu tej parceli za zwrotem ceny kupna bez procentu, a nadto nabywający zapłaci tejże Gminie kwotę 1.000 złotych.

Przez rozpoczęcie budowy należy rozumieć wykopanie fundamentów i zbudowanie przynajmniej piwnic,

b) w razie rozpoczęcia a nieukończenia budowy domu tj. nie uzyskania konsensu na zamieszkanie w ciągu 2-ch lat od dnia podpisania kontraktu, kupujący względnie jego prawnonastępcy zapłacą Gminie miasta Krakowa kwotę po 500 złotych za każdy rozpoczęty rok zwłoki,

5) tak prawo odkupu jak i zapłata powyższych kwot ma być hipotecznie zabezpieczona,

6) nabytych parcel nie wolno pozbywać aktem między żyjącymi aż do czasu uzyskania konsensu na zamieszkanie domu na tejże parceli wybudowanego. Zakaz ten ma być zahipotekowany,

7) koszta urządzenia ulic tj. toru jezdnego, krawężników i kanalizacji, jakoteż koszta rur wodociągowych, gazowych i kabli elektrycznych w ulicy wzdłuż nabytych parcel, poniesie Gmina miasta Krakowa. Natomiast nabywający poniosą koszta urządzenia chodników,

8) Gmina miasta Krakowa starać się będzie o ile możności wykonać kanalizację i tory jezdne jeszcze w sezonie budowlanym roku 1928,

9) cena kupna ma być zapłacona gotówką w ciągu 8 dni, licząc od dnia następującego po dniu zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż,

10) kupujący poniesie wszelkie koszta połączone z przeniesieniem własności, należytość skarbową i gminną oraz koszta ekstabulacji i odkupu.

III. Cena kupna ma wpływać na dochód działu I § 66 „sprzedaż realności lwh. 1041 Dz. XXII".

IV. Wzywa się Budownictwo miejskie Oddział A. aby przystąpiło bezzwłocznie do urządzenia ulic na gruntach gminnych, nabytych od firmy M. L. Dobrowolski w Dz. XXII.

V. Rozpisać publiczną licytację ofertową na sprzedaż powyższych parcel z tem, że oferenci złożą w Kasie miejskiej wadjum w kwocie 5% oferowanej ceny. Gmina miasta Krakowa zastrzega sobie swobodny wybór między oferentami, a nawet odrzucenie wszystkich ofert bez podania powodów.

VI. Upoważnia się Sekcję I Rady miejskiej wspólnie z komisją gruntowo-kanałową do sprzedaży powyższych parcel po ustalonej cenie.

VII. Do podpisywania kontraktów upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy, pp. radców miejskich Karola Breuera i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców miejskich Bielesia i Oplustila względnie innych pp. radców miejskich ogólnie uprawnionych do podpisywania kontraktów.

Uchwalono. (L. I. 6473/27).

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 9¼ w nocy.

Posiedzenie jawne 188 (budżetowe) w kadencji XVII z dnia 22 marca 1928 r.

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **55.**
Początek posiedzenia o godz. **6·15** popołudniu.

Obrady nad Budżetem miejskim roku 1928/29.

Jako generalny referent budżetu zabrał głos Prezydent miasta inż. Rolle i na wstępie zaznacza, że samorząd miasta Krakowa wciąż pracuje w warunkach nienormalnych. Trudno bowiem nazwać normalnymi stosunki, jakie panują w Radzie krakowskiej, w której Radcy powołani na mocy czterech różnych systemów, od ostatnich wyborów dzieli nas lat 14, ze 127 miejsc radzieckich nieobsadzonych jest 19! Wielu Radcom wiek i niemoc nie pozwala brać udziału w naszych pracach.

Zapowiadano już i w tej Radzie, że jesteśmy bliscy wyborów, dziś jednak zdaje się, termina zostały odsunięte. A już nie ordynacja, ale ustrój Gminy jest »wielką niewiadomą«.

Nienormalność pracy naszej zwiększa ograniczenia samorządu, może na pewnych terenach naszego Państwa konieczne, ale dla nas wyrosłych w ustroju rozwiniętego samorządu przykre, sprawiające wrażenie, że nam się coś odbiera, co przywykliśmy uważać za swoje i doznajemy uczucia krzywdy. Mimo tego muszę z najwyższem uznaniem stwierdzić, że Rada miejska pracuje wydatnie, praca spada na coraz mniejsze grono ludzi, ale są to wytrawni znawcy przedmiotu, a na harmonijnej współpracy Radców miejskich oparty Zarząd miasta może wykonywać swój program.

Po tym wstępie referent oświadcza:

Szanowni Panowie!

Dwukrotnie stawałem przed Panami dla przedstawienia mego programu pracy.

W programie tym wyłuszczyłem zapatrywanie moje na stanowisko gospodarcze naszego miasta, w jaki sposób zamierzam pracować, aby rozwój miasta utrzymać, a nawet tempo tego rozwoju przyspieszyć.

Program przedstawiony przezemnie obliczony był na okres, na jaki mnie Panowie powołali, nie dał się rzecz prosta zrealizować w okresie krótkim 20-tu miesięcy, moich rządów. W pierwszym tym jednak okresie zrobiono już bardzo dużo, mimo trudności piętrzących się na każdym kroku, trudności natury przedewszystkiem finansowej.

Nie należy zapominać, że Rada miejska powołana w roku 1926 do życia rozpoczęła działalność w utrudnionych bardzo warunkach. Tkwiliśmy jeszcze w okresie bardzo silnego kryzysu gospodarczego, w kasie były pustki, a budżet na rok 1926 okazał się iluzorycznym, bo podcięte zostały jego podstawy finansowe: podatek linjowy przestał obowiązywać.

Po kilkudziesięciu latach trwania jego nie mogło się to odbyć bez wstrząsu naszego systemu gospodarczego, tembardziej, że Rząd nietylko na to miejsce nie dał żadnego poważnego źródła dochodu, lecz przeciwnie, dotknęło nas w tymże roku na równi z innemi miastami obniżenie naszego udziału w podatku dochodowym o 50% i podatku lokatorskiego o 20% nadto przy niekorzystnej zmianie poboru tego podatku.

Nie dziw więc, że rok budżetowy 1927/28 rozpoczęliśmy deficytem około 1,500.000 zł. i deficyt ten zaciążył na całym roku gospodarczym obecnie upływającym, pozbawiając nas wciąż płynnej gotówki, tworząc trudności w wypłatach, piętrząc procenta i procenta zwłoki. Mimo tych trudności w tym roku gospodarczym postąpiliśmy naprzód w uporządkowaniu miasta, wyglądzie jego i czystości, przeprowadziliśmy dużo robót drogowych, kanałowych, wybudowaliśmy kilka domów mieszkalnych, zakupiliśmy kilka znacznych kompleksów gruntów.

Szczegółowe moje sprawozdanie będzie Panom w czasie dyskusji budżetowej rozdane, ograniczę się zatem do analizy przedłożonego preliminarza.

Porównując zamknięcie rachunkowe za rok 1926, budżet na rok 1927/28 i preliminarz obecny, widzimy wzrost wydatków (zwyczajnych i nadzwyczajnych) w kwotach:

Rok 1926 . . . . zł. 18,883.180
„ 1927/28 . . . . „ 21,692.983
czyli o 2,8 mil. więcej.
Rok 1928/29 . . . . zł. 25,175.683
czyli o 3,5 mil. więcej.

Wzrost ten wynika częściowo z wzrostu kosztów administracji, ale również jest wynikiem rosnących potrzeb, czyli znamionuje stały rozwój miasta.

Wydatek na głowę wedle budżetu za rok 1928/29 wyniesie 125·5 zł.

Jak się ta kwota przedstawia w świetle analizy:

Odpowiedź daje poniższe zestawienie:

1. Administracja	zł.	28·3
2. Zdrowie	„	20·3
3. Spłata długów	„	15·5
4. Drogi i roboty techniczne	„	12·6
5. Przedsiębiorstwa komunalne	„	11·0
6. Utrzymanie i zwiększanie majątku	„	9·0
7. Bezpieczeństwo publiczne	„	8·6
8. Opieka społeczna	„	7·0
9. Oświata i kultura	„	6·1
10. Popieranie przemysłu	„	6·0

Z kolei chciałbym dać odpowiedź na nasuwające się pytanie, z jakich źródeł Gmina czerpie na pokrycie tych wydatków.

A więc Gmina uzyskuje (na głowę):

1. Z podatków	zł.	49·—
2. Za opłaty za korzystanie z urządzeń	„	18·60
3. Z własnego majątku	„	18·40
4. Z przedsiębiorstw	„	12·—
5. Pożyczka	„	10·50
6. Z różnych źródeł	„	9·20
7. Ze zwrotów	„	6·80
8. Za opłaty administracyjne	„	2·40
9. Z subwencji i dotacji	„	1·10

W stosunku procentowym układają się te cyfry w sposób następujący:

Dochody.

Podatki i dodatki do podatków i udział w podatkach państwowych	40·5 %
Z opłat za korzystanie z urządzeń	15·0 „
Z przedsiębiorstw	10·0 „
Z majątku	6·5 „
Ze zwrotów	5·0 „

Wydatki.

Administracja	20 %
Zdrowie	16 „
Długi	12 „
Drogi	10 „

Bezpieczeństwo publiczne	.....	7 %
Oświata i kultura	....	7 „
Zarząd majątkiem	....	7 „
Opieka społeczna	....	6 „
Popieranie przemysłu	....	5 „

Oba te zestawienia dają dokładny obraz ustosunkowania się cyfr budżetowych.

Przedewszystkiem zwraca uwagę wysoki procentowy stosunek kosztów administracji ogólnej. Wynosi on w cyfrze bezwzględnej około 7 miljonów zł. wydatków osobowych i rzeczowych.

Wielokrotnie zwracano uwagę na wysokie u nas koszta administracji, wyższe niż w innych miastach. Na razie możemy porównywać stosunki nasze z lwowskimi, zawsze bowiem jeszcze są znaczne różnice ustrojowe między polskimi miastami; ostatnie odnośne rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej tę sprawę zasadniczo unifikuje. Otóż nie widzę podstawy do twierdzenia, by w analogicznych warunkach koszta administracji były u nas wyższe.

Są one jednak bezwzględnie wysokie, czynią znaczną część budżetu nieproduktywnym. Wysokość tych kosztów wynika ze zbyt wielkiej jałowej często biuralistyki, zasypywania nas przez Władze wyższe żądaniami wykazów, wyjaśnień, zestawień często zbytecznych, rekurowania stron od najdrobniejszych zarządzeń, zarzucania doniesieniami często bezkrytycznie, przerzucanie na samorządy olbrzymiej masy spraw wojskowych, podatkowych, jakaś bezradność społeczeństwa, jako zabytek wojennny i ciągłe molestowanie i nachodzenie władz miejskich nawet w sprawach najbardziej błahych.

To wszystko każe nam utrzymywać stale znaczną armję urzędników i niższych funkcjonarjuszy.

Administracja domaga się reformy, my w naszym zakresie wciąż nad tem pracujemy. Ale z chwilą, gdy uprościmy jaki dział, w tej chwili ustawodawca obciąża samorząd nowymi obowiązkami.

W porównaniu z poprzednim rokiem ogólne koszta administracji wzrosły o 563.256 złotych, a wydatki zaś personalne wzrosły o 783.705 zł. (więc rzeczowo zmalały; vide zmniejszenie o 270.000 zł. na odbudowę sali).

Personal urzędniczy doznał nieznacznej redukcji, zwiększone wydatki osobowe wynikły więc z przeprowadzonych awansów i z wziętej w rachubę podwyżki płac o 15 %.

Zwiększony wydatek osobowy wynosi w porównaniu z rokiem 1927/28 prawie 19 %.

Na tę cyfrę zwracam uwagę, jest to poważna cyfra poprawy bytu naszych urzędników.

Koszt zarządu majątkiem miejskim, utrzymanie jego w stanie sprawności i powiększenie przez budowę nowych domów, czy dokupienie gruntów zwiększa budżet tegoroczny w porównaniu z zeszłorocznym o 327.841 zł.

Na te zwiększenie mają wpływ płace personalu zajętego w tym dziale gospodarki miejskiej, zwiększone wydatki na konserwację, zakupno gruntów i udział Gminy w Spółce »Caro«.

Bardzo znaczne zwiększenie wydatków okazuje dział spłaty i oprocentowania pożyczek, bo około 900.000 złotych.

Z powodu braku gotówki jesteśmy zmuszeni na wypłaty zobowiązań zaciągać nowe pożyczki i to w kwotach stosunkowo niewielkich. Jest to kłopotliwe i z powagą Gminy, jako poważnego gospodarza nie licuje. Zaciągnięcie większej pożyczki pozwoli nam na skonwertowanie wielu drobnych zobowiązań, przedłużony okres płatności obniży wysokość rat i pozwoli na zużycie zwolnionych w ten sposób kredytów na inne cele. Na razie musimy znosić ten nad wyraz przykry stan, wywołany koniecznością.

W dziale robót technicznych drogowych i regulacyjnych z cyfr końcowych zdawałoby się, jest zastój. W obu latach suma wydatków wynosi około 2,54 mil. zł. Gdy jednak uwzględnimy, że w budżet na rok 1928/29 nie wstawiliśmy raty 400.000 zł. na budowę mostu, przesuwając ten wypadek do preliminarza inwestycyjnego, widzimy w tym ważnym dziale poważne o tę kwotę zwiększenie. Jest to jednak wszystko za mało na potrzeby nasze w dziale drogowym. Obok innych robót mamy zamiar przystąpić do przebudowy ulicy Szpitalnej, co jest powszechnem życzeniem.

W dziale oświaty zwiększenie o 66.500 zł. wynikło z podwyżek płac oraz z preliminowanych robót drobnych na pozór, ale świadczących o ciągłym postępie. A więc rozszerzenie nowo powstałego ambulatorjum elektro-terapeutycznego dla dzieci szkolnych, rozszerzenie parku Dra Henryka Jordana, powiększenie kredytów na subwencje oświatowe i t. p.

Niezaprzeczenie sprawa coraz lepszego przystosowania budynków szkolnych postępuje naprzód. Liczba szkół z zainstalowanem światłem elektrycznem z roku na rok się podnosi, to samo można powiedzieć o urządzeniach sanitarnych.

Wiemy jednak, że pomieszczenie wielu szkół, jest nienależyte, w projekcie zużycia pożyczki inwestycyjnej jest przewidziana budowa szkoły w dzielnicy warszawskiej.

Przechodzimy do działu VII-go.

Dla dokładności obrazu doliczam z działu III-go raczej tu należące sprawy Teatru miejskiego. Otóż w tym dziale naszej gospodarki preliminujemy o 50.000 złotych mniej niż w roku ubiegłym. Na tę obniżkę wpłynęło głównie obniżenie wydatków na Teatr z 560.924 złotych w roku 1927/28 na 430.284 zł. w roku 1928/29, czyli o poważną kwotę 130.640 zł.

W innych wszystkich paragrafach tego działu mamy podwyżkę wydatków.

Gdy jesteśmy przy tym dziale, muszę wspomnieć o Muzeum Narodowem. Sprawa ta powoli wchodzi na nowe tory. Przekonawszy się, że tylko budowa nowego gmachu sprawę tę rozwiązuje, że tak określę »bez reszty«, zająłem się szukaniem na ten cel odpowiednich gruntów i sporządzeniem szkiców, a po Radzie budżetowej odpowiednie sprawozdanie przedłożę odnośnym naszy instancjom.

Dział zdrowia publicznego stoi na drugiem miejscu naszych wydatków i pochłania 16 % budżetu. Ma on wciąż tendencję do wzrostu. Pozornie wzrost ten wyniósł kwotę 221.647 zł., ale gdy się uwzględni, że na zakupno taboru Zakładu czyszczenia miasta preliminuje się obecnie w budżecie o 226.000 zł. mniej niż w roku zeszłym, to już wzrost wydatków silniej się uwypukli. Sam normalny budżet tego działu wzrósł o przeszło 450.000 zł., a to na zwalczenie gruźlicy o 80.000 zł., na ogrody o 50.000 zł., na czyszczenie miasta o 130.000 zł., na kanalizację o 82.000 zł., nie licząc drobniejszych podwyżek. Wydatków tych i tej linji rozwojowej nie

ma się co przerażać, są to wydatki ze wszech miar »inwestycyjne«.

Ustawodawstwo polskie idzie silnie po linji rozbudowania opieki społecznej, przerzucając ją na samorządy. Wyrazem tej rozbudowy jest rosnący z roku na rok budżet tego działu. Ostatni wzrost wynosił 330.000 zł. Głównie w dziale opieki nad sierotami (około 147.000 zł.), i nad ubogimi (100.000 zł. więcej). Wkrótce przyjdę przed Świetną Radę z wnioskami pewnych radykalnych zmian w naszej polityce, dotyczącej tego działu.

W dziale popierania przemysłu i handlu wzrost wydatków wynosi przeszło 80.000 zł. Przewidziane tu są znaczne wydatki na uporządkowanie naszych placów targowych w bardzo smutnym stanie będących, a radykalna zmiana nastąpi w tym kierunku, gdy z pożyczki inwestycyjnej będziemy mogli przystąpić do budowy hali targowej.

Znaczne podwyższenie proponuję Panom wydatków na bezpieczeństwo publiczne, bo przeszło 400.000 zł.

Mamy tu do czynienia ze znaczną podwyżką płac Straży Pożarnej, przeszło 100.000 złotych wynoszącą, na oświetlenie preliminujemy o blisko 150.000 zł. więcej, a na uzupełnienie naszego taboru Straży Pożarnej około 10.000 zł. więcej.

W dziedzinie bezpieczeństwa zrobiliśmy bardzo znaczny krok naprzód, szczególnie rozszerzając bardzo znacznie oświetlenie publiczne nawet do najdalszych dzielnic. Również pracujemy wciąż nad usprawnieniem Straży pożarnej, przez zaopatrzenie jej w nowoczesne urządzenia.

Niestety, nie w tym stopniu co wydatki, rosną nasze dochody.

Dla naszej gospodarki konieczną jest elastyczność dochodów, bo elastyczne są rozchody i trzeba się utrudzić, by rozciągliwość tych ostatnich pohamować.

Głównem naszem źródłem są podatki i to czy to będzie udział w podatkach państwowych, czy dodatki do państwowych podatków, czy też podatki samoistne.

Preliminujemy je w łącznej kwocie około 10 mil. złotych czyli około 2 mil. zł. więcej niż w roku zeszłym. Główna podwyżka dotyczy udziału naszego w podatku dochodowym i dodatku do podatku obrotowego i od nieruchomości. Proponujemy te podwyżki na podstawie wyników z roku bieżącego. Byłby to objaw bardzo korzystny, świadczący o powolnej lecz widocznej zmianie stosunków gospodarczych. Podwyżkę dodatku od podatku od nieruchomości wprowadzamy na podstawie uchwalonej już podwyżki stawki.

Musimy wystąpić do Rządu, aby cały podatek od nieruchomości, jako mający czysto charakter miejski, odstąpił gminom. Wówczas moglibyśmy ustalić plan naszej gospodarki przez zaciągnięcie poważniejszej pożyczki inwestycyjnej, na tym podatku opartej. Podatek ten ma warunki rozwojowe. Wówczas moglibyśmy się zrzec podatków o słabej wydajności a dokuczliwych, jak od zaprotestowanych weksli, plakatów, szyldów, a cały podatek lokatorski przeznaczyć na cele rozbudowy.

Pewne precedensa pozwalają się domyślać, że silny nacisk w tej sprawie ze strony miast skutek odniesie.

Niektóre podatki nie dopisały już w roku bieżącym i w preliminarzu z tem liczyć się musieliśmy. Dotyczy to podatku lokatorskiego, dodatku do patentów akcyzowych (Rząd obniżył naszą stawkę), od zaprotestowanych weksli, od szyldów i plakatów.

Pragnę parę słów poświęcić naszym przedsiębiorstwom.

Udział ich w dochodach naszych wciąż jeszcze niski w stosunku do inwestowanych w nich kapitałów, pokrywają one bowiem zaledwie dziesiątą część naszych wydatków, a wszak zakładane były w znacznym stopniu w celach fiskalnych. Zarządzenia Rządu idące w kierunku ograniczenia swobody gospodarki taryfowej, ograniczają też nasze dochody z tych przedsiębiorstw. Na ogół rozwija się najpomyślniej Elektrownia. Wkrótce staniemy jednak wobec dylematu, który rozwiązać będziemy musieli, w jaki sposób zadowolić rosnące zapotrzebowanie prądu. Gazownia wciąż walczy z trudnościami konkurencyjnemi, technicznie usprawnia się z każdym dniem. Przedsiębiorstwa mają nam dać w roku przyszłym około 1,750.000 zł. czyli 700.000 zł. więcej niż w tym roku. Zawsze-to jednak bardzo mało. Licząc wartość naszych przedsiębiorstw na kwotę 50-ciu miljonów, nie mamy od tego majątku nawet 4%.

Jeszcze mniejsze oprocentowanie dają nasze wartości w gruntach i domach. Dochody z tego źródła pokrywają zaledwie piętnastą część wydatków. O podniesieniu ich nie ma mowy, są bowiem wyzyskane do ostatnich granic.

Przyszłość Krakowa leży na linji zwiększania wydatków na cele powszechnego dobra i inwestycyjne.

Inwestycje, mające w skutku uporządkowanie i upiększenie miasta ściągną do nas przemysł, skierują ruch turystyczny, który może być poważnem źródłem dochodów dla przedsiębiorstw z turystyką związanych, oraz dla handlu. Rozumiem, że wielkich zakładów fabrycznych do miasta ściągnąć nie można, ale grupować się one mogą w okolicy najbliższej, u nas tworząc swe centralne zarządy. Nowo powstałe dwie wielki fabryki: kabli i łuszczarnia w najbliższej okolicy Krakowa są dobrą zapowiedzią na najbliższą przyszłość. Natomiast znakomicie możemy ściągnąć do nas przemysł średni i drobny, potrzebujący do swej egzystencji tego, co daje miasto: korzystnych warunków pracy, siły popędowej, środków komunikacji, kredytu i t. p.

W słowach uparcie powtarzanych o upadku Krakowa jest dużo przesady. Ja tego upadku nie widzę, a wierzę w siłę rozwojową Krakowa. Dźwigamy się po ciężkiem przesileniu gospodarczem i z dnia na dzień widoczniejsze są oznaki mijającego tego przesilenia.

Zadaniem naszem przez dobrą administrację komunalną tę poprawę przyspieszać.

Mam przekonanie, że to zadanie spełniamy.

Proszę Panów o uchwalenie przedłożonego projektu budżetu (oklaski).

Po przemówieniu Prezydenta Rollego przewodn. wiceprez. m. Witołd Ostrowski przerwał posiedzenie na 15 minut, poczem zabrał głos

Rm. Dr. Lang, wskazując na niebezpieczeństwa grożące samorządowi miejskiemu w razie ścisłego wykonania postanowień dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Rm. Dr. Bobrowski wygłosił następujące przemówienie:

Nawiązując do przemówienia rm. Dra Langa potwierdzam jego obawę o samorząd miejski. Problem tak ważny dla samorządów miejskich został bez nas, bez samorządów i Sejmu rozstrzygnięty dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej. Małopolska jest pod tym względem specjalnie pokrzywdzona. Gdy cała Polska posiada już powszechne i równe prawo wyborcze do samorządów, Małopolska oparta jest dotąd na dotychczasowym systemie kurjalnym. Zniesiono Tymczasowy Wydział Samorządowy i przekazano jego funkcje wojewodom. Za czasów zaborczych samorząd był zdobyczą nietylko gospodarczą, ale przeciwstawieniem się centralizacji zaborcy. W wolnej Polsce posiadamy konstytucję, która gwarantuje szerokie prerogatywy samorządu — niestety dekret Prezydenta Rzeczypospolitej uszczupla je — wprost ogranicza i hamuje samorząd. Mowca spodziewał się, że pan Prezydent problemowi temu poświęci w swej mowie specjalną uwagę, co niestety się nie stało.

Następnie mowca powołuje się na artykuł Naczelnika Biura prez. Magistratu Przeorskiego, który w organie Związku miast napisał artykuł pt. „Zagrożony samorząd miejski w Małopolsce". W artykule tym p. Przeorski podkreśla, że dekret Prezydenta Rzeczypospolitej budzić musi obawy o przyszłość samorządów w Polsce i niszczy rozwinięty samorząd w Małopolsce. Niczem innem, jak tylko organami wykonawczemi i to władz rządowych jest obecnie samorząd. Pracując w tym samorządzie od wielu lat na gruncie Małopolski, najdotkliwiej odczuwamy tę krzywdę i musimy przeciw temu pogwałceniu praw samorządu zareagować. Obowiązkiem pana Prezydenta jest, aby w ciele ustawodawczem, którego obecnie jest członkiem, działał w kierunku utrzymania szerokich praw samorządu.

W czasach zaborczych samorząd był ostoją ducha narodowego, dziś mamy własne państwo — chodzi nam więc o przywiązanie mas ludowych do państwa i gmin. Robotnik musi twórczo pracować — on nie widzi Sejmu, ale odczuwa codziennie, co się dzieje w Gminie.

Współpracowaliśmy zawsze dodatnio, ale żadamy, aby zarząd miasta prowadzony był w interesie ludności robotniczej. I ten czynnik ma być zniszczony dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej. Takiem rozporządzeniem nikt się nie może zadowolić. Pan Prezydent musi się oświadczyć, że w Senacie będzie samorządu bronić. W swojem „expose" nie powiedział również P. Prezydent jakiej domagać się będzie ordynacji wyborczej.

Ostatnie wybory do Sejmu i Senatu dały dokładny obraz ustosunkowania się sił. Nikt nie rozporządza większością. Kraków nie posiada stronnictwa, któreby miało większość.

Klub mój domaga się od Pana Prezydenta, aby zasiadając obecnie w Senacie, domagał się równego, bezpośredniego, tajnego, proporcjonalnego prawa wyborczego do samorządu w myśl wiążących uchwał Rady miejskiej. Kiedy omawiamy budżet, muszę zaznaczyć, że gdy Kraków zatrzymał się w swoim rozwoju, to było winą zarządu miasta, który lękał się szybkiego pochodu naprzód.

Obawa zwiększenia się wydatków pochodzi ze sfer mieszczan, którzy biadają na ciężary podatkowe. Wydatki są małe. Dziś Lwów nas prześcignął, który wstawił do budżetu 32 miljony na inwestycje — na budowę mieszkań. Nie mówię już o Warszawie, ale o Lwowie, który w analogicznych jak Kraków rozwijał się warunkach. Nie trzeba się niczego obawiać, aby pójść na rozbudowę i rozwój Krakowa, trzeba wierzyć w jego przyszłość.

Opieka społeczna nie rozwinęła się u nas jak należy. Brak ogniw tak ważnych, jak opieka nad dziećmi zaniedbanemi. Patrzmy, jaka masa w Krakowie młodocianych włóczęgów i żebraków. Jest to stan bardzo przykry.

Jaka jest opieka nad dziećmi w szkołach?

U nas uczy się wszystkie dzieci razem, czy gruźlicze, czy zdrowe. Jak więc można zwalczać gruźlicę w takich warunkach. Co gmina robi w walce z gruźlicą? Lekarze szkolni obarczeni pracą nie mogą podołać zadaniu. A subwencja gminy na kolonje wakacyjne dla dzieci, to kropla w morzu — to znikoma pomoc.

Tam gdzie się mówi słowa: „opieka społeczna" — tam przestaje się mówić „dobroczynność". To jest obowiązek gminy dbać o zdrowie i opiekować się dziećmi. Chcąc się dowiedzieć w jakich warunkach wyrastają dzieci w naszem mieście — powinna gmina przeprowadzić ankietę mieszkaniową.

Opieka pozaszkolna — zaniedbana — nic się nie robi. Ogromną większość dzieci wychowuje ulica.

Nie widzę w budżecie gminnym pozycji na opiekę nad bezrobotnymi.

Aprowizacja nie rozwija się. Anarchja w aprowizacji mlecznej winna zmusić gminę do ujęcia w ręce racjonalnej aprowizacji mlecznej. Walka z gruźlicą jak już wspomniałem, jest bardzo słaba. Mamy zakład na Prądniku Białym. Jest on dobrym, lecz małym krokiem naprzód, ale nie rozbudowuje się tej instytucji.

Oświata pozaszkolna — widzimy w budżecie kilka drobnych pozycyj. Musimy w samorządzie uwzględnić potrzeby kulturalne mas ludowych miasta. Ten problem musi być rozwiązany jak najprędzej.

Wychowanie fizyczne. Mało się robi w tym kierunku. Dziś Kraków jest wielki, każda dzielnica ma swoje potrzeby. Trzeba stworzyć po dzielnicach centra wychowania fizycznego.

Ważną jest rzeczą ustosunkowanie Gminy do pracowników gminnych. Gmina jest w stosunku do pracowników — pracodawcą, ale nie władzą, ani urzędem.

Trzeba robotnikami miejskimi zająć się szczerze, zabezpieczyć im byt, dach nad głową i przyszłość, aby mogli pracować jako obywatele tej gminy. Zrobiono dosyć, ale daleki jestem, abym program poprawy bytu robotników uważał za wyczerpany.

Jednym z najważniejszych problemów, to kwestja rozwoju przedmieść.

Stosunki w przyłączonych dzielnicach są wprost fatalne. Brak dróg, oświetlenia. Robotnik, idąc do pracy, musi brodzić po bezdennem błocie. Inwestycje musi się przeprowadzić.

Jedno jeszcze. — W Krakowie miał powstać „Dom Ludowy" dla uczczenia Wielkiego Krakowa. Niema go dotąd. Ale dziś nie o jeden taki dom chodzi. Jest to bardzo aktualna kwestja — należy postawić domy ludowe we wszystkich dzielnicach, aby szynk nie był kasynem dla robotnika. Walkę o realizację potrzeb robotniczych będziemy prowadzić, ale musimy wszyscy zespolić się w walce o prawa samorządu i o powszechne prawo wyborcze do gminy.

Po przemówieniu rm. Dr. Bobrowskiego odroczono dyskusję do następnego posiedzenia.

Przewodniczący wiceprez. Ostrowski zamyka posiedzenie o godzinie 9 ½ w nocy.

Posiedzenie jawne 189 w kad. XVII z dnia **23 marca 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydeni m. Witołd Ostrowski
„ Dr. Ludwik Schneider
„ Dr. Piotr Wielgus

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **53.**

Początek posiedzenia o godz. **6·15 popołudniu.**

Dalszy ciąg obrad nad budżetem r. 1928/29.

Dyskusja ogólna.

W dalszej dyskusji zabrał głos rm. Dr. Schreiber, omówił najpierw postulat demokratyzacji Rady miejsk., poczem poruszył sprawy budowlane, drogowe, zdrowotności publicznej i oświatowe, żądając wydatniejszej działalności Gminy we wszystkich tych dziedzinach. W szczególności żądał mowca, by Zarząd miasta dbał więcej o dzielnicę żydowską, traktowaną po macoszemu po względem utrzymania czystości, dróg i oświetlenia. Świadczenia Gminy na cele oświaty i potrzeb kulturalnych ludności żydowskiej objawiły się, zdaniem mowcy, dotąd w jednym geście, jakim było wyasygnowanie 5000 zł. na teatr żydowski. Tymczasem ludność żydowska, stanowiąca blisko 25% ogółu ludności, ma prawo domagać się, by na jej potrzeby kulturalne przeznaczono ¼ część preliminowanej w budżecie kwoty na ten cel.

Przechodząc do omówienia administracji gminnej wytyka, że odsetek pracowników żydowskich w biurach i przedsiębiorstwach gminnych jest minimalny, a przy przyjmowaniu pracowników decydują nie kwalifikacje kandydatów, lecz względy wyznaniowe i narodowe.

Radca m. Dr. Gross na wstępie przemówienia wskazuje, że zjazd miast w Poznaniu w październiku 1927 jednomyślnie uchwalił tezy jego referatu akcji budowlanej. Od czasu tej uchwały, którą tak skwapliwie przyjęto w Poznaniu, nie dokonało się właściwie niczego. Sprawa budowlana stała w tem samem miejscu w jakiem stoi i dziś. Przyczyną tej martwoty jest przedewszystkiem centralizacja akcji mieszkaniowej w Warszawie. Bank Gospodarstwa Krajowego udziela wprawdzie kredytów, ale bank ten stoi tak w ścisłej łączności z rządem, że zgodzić się musimy z faktem, że właściwie rząd w swoich rękach ma akcję budowlaną. Jeśli chcemy uczynić krok naprzód w tej dziedzinie, musimy przedeszystkiem akcję mieszkaniową zdecentralizować i umożliwić użycie lokat kas oszczędności na kredyty krótkoterminowe, mieszkaniowe i zapewnienie im konwersji ze strony Banku Gospodarstwa Krajowego na kredyty długoterminowe, t. j. musimy starać się o ułatwienie stosowania art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z kwietnia 1927 r., o stosowaniu ulg podatkowych i należytości w tem rozporządzeniu wymienionych do wszystkich domów, a nietylko do tych, które korzystają z ulgowych pożyczek. Dalej musimy podwyższyć podatek na cele budowlane, który u nas wynosi tylko 2 procent od czynszu przedwojennego. Ponadto należy zmienić przepisy prawne przyznające pewne zwolnienia dla nowych domów. Należy termin 15-letni zwolnienia od podatku od nieruchomości i 10-letni zwolnienia od podatku lokatorskiego podwyższyć przynajmniej na 25 do 30 lat. Obecny krótki termin podraża czynsze, bo obecnie budujący kalkuluje czynsze tak, ażeby po 10 latach, względnie 15, miał odpowiednie rezerwy dla pokrywania późniejszego podatku, gdy domy jego utracą uwolnienie. Bez takiej rezerwy nie mógłby bowiem właściciel domu konkurować z nowymi domami, które później powstaną, a będą wolne od podatku.

Wkońcu należy przedłużyć termin amortyzacyjny, przewidziany dla pożyczek amortyzacyjnych w Banku Gospodarstwa Krajowego. Wszystko to są najważniejsze postulaty finansowe dla rozpoczęcia ruchu budowlanego.

Dalej mówca w niezwykle ciekawych datach charakteryzuje skutki dzisiejszej stagnacji budowlanej, objawiającej się niemal we wszystkich państwach. Dr. Gross cytuje organ ministra Herriota „Quotidienne“, który charakteryzuje najlepiej skutki braku mieszkań wśród ludności. I tak wśród rodzin zajmujących jednopokojowe mieszkanie, śmiertelność wynosi 164 na 1000 — wśród rodzin zajmujących dwupokojowe mieszkanie spada nagle na 22 wypadki śmierci na 1000, zaś wśród rodzin, zajmujących czteropokojowe mieszkanie spada do 7.4 wypadków śmiertelnych na 1000. Jeśli weźmie się tę statystykę pod rozwagę, to dopiero można jaskrawo odtworzyć sobie, jak wielka ilość wypadków śmiertelnych zdarza się w Polsce wskutek ciasnoty mieszkaniowej. — Niemcy przewidują na budowę nowych domów kwotę 1,000,000.000 marek, a społeczeństwo sumę tę uważa za doskonałą lokatę finansową dla swoich kapitałów.

A u nas rząd przewiduje na akcję budowlaną 80,000.000. Ale znaczna część tych kredytów topnieje gdzieś na kresach. Kraków przy rozdziale kredytów znajduje się na szarym końcu z kwotą 2 i pół miljona złotych. Niewiadomo kiedy dostaniemy te kredyty od rządu. Obiecano wprawdzie, że w miesiącu maju, ale wyrazić należy obawę, czy ten miesiąc maj nastąpi... w tym roku. A teraz co przedstawia 2 i pół miljona złotych kredytu budowlanego? Licząc koszta jednej ubikacji na 5.000 zł, otrzymamy sumę 400 ubikacyi, 400 ubikacyi może zaś pomieścić 100 do 120 rodzin najwyżej. Kraków zaś potrzebuje rocznie 600 mieszkań.

Tak wygląda kredyt rządowy i akcja mieszkaniowa prowadzona przez rząd.

Zarząd Związku miast wykazuje w swojem sprawozdaniu z 12 marca 1927 r., że np. w Łodzi w roku 1926, 1000 sztuk cegieł kosztowała loco piec 43 do 45 zł, a obecna cena dochodzi do 120 zł (200% zysku), podczas, gdy cegielnie miejskie produkują ten sam materjał w cenie 45 do 48 zł. W Oświęcimiu 1000 sztuk cegieł kosztuje obecnie 60 zł, a w Dolinie 120 zł loco cegielnia.

Ta nierównomierna rozpiętość cen cegieł, jak również zysk nadmierny właścicieli zakładów ceramicznych powinny skłonić nasze miasto, a szczególnie Prezydenta

Rollego, jako wybitnego fachowca, do poważnego zaprojektowania własnej cegielni. Wprawdzie niektóre samorządy stoją na stanowisku, że cegielnie miejskie powinny nadążać w cenach cegły prywatnych producentów, ale to jest błąd zasadniczy. Cegielnia miejska powinna opędzać koszta produkcji, amortyzować się dawać pewien procent dochodu, ale nie powinna doganiać zawrotnych zysków. Cegielnia miejska powinna być regulatorem cen cegły.

W dalszym ciągu przemówienia Dr. Grossa, uznając słuszność prowadzonych przez miasto budów o 1 pokojowych mieszkaniach, wezwał Gminę, aby rozwinęła działalność charytatywną w tym kierunku, by część czynszu w nowych domach, które muszą być wygórowane, pokrywała z budżetu opieki społecznej. Robotnicy, a nawet inteligencja nie jest bowiem w stanie nadążyć czynszom w nowych domach.

Wkońcu dotknął Dr. Gross w swojem przemówieniu i projektu min. Moraczewskiego, który sprawę akcji budowlanej chce w ten sposób pchnąć naprzód, że projektuje 25% dochodów z realności na fundusz rozbudowy. Projekt min. Moraczewskiego jest bardzo chwalebny, ale... pan Minister spóźnił się z nim. Gdyby pan minister Moraczewski w chwili nowelizacji dekretu o ochronie lokatorów wystąpił z projektem tego podatku, to właściciele domów zacieraliby z zadowoleniem ręce, że tak się tylko ich obciąża, dając im równocześnie podwyżkę czynszów. Dziś, gdy gospodarze przyzwyczaili się do pobierania wyższych, a nawet stuprocentowych stawek czynszowych, to dziś wprowadzenie nagle 25% zwyżki muszą przyjmować z oburzeniem i przeciw temu się bronić.

Przemówie dra Grossa nagrodziła Rada miejska gorącymi oklaskami.

W dalszym ciągu dyskusji budżetowej przemawiał rm. inż. Adelman. Nawiązując do ekspose Prezydenta miasta podkreślił mowca konieczność oszczędności w wydatkach Gminy, wobec niemożliwości dalszych obciążeń podatkowych. Rozważając poszczególne pozycje budżetu, stwierdza mowca, że Kraków należy do tych miast polskich, w których obciążenia obywateli są zaduże w stosunku do ich dochodów. Porusza następnie stosunek miasta do kwestji mieszkaniowej, stwierdzając, że dla pomieszczenia przyrostu ludności z ostatnich lat trzebaby wybudować ponad 100 domów. Celem uzyskania funduszów na budowę domów należałoby utworzyć we wszystkich instytucjach miejskich fundusze emerytalne, których wolną gotówkę możnaby użyć na budowę domów mieszkalnych. Na zakończenie swego przemówienia podniósł mowca, że wielkie zadania Gminy mogą być rozwiązane jedynie przy współpracy całej Rady. Nie walka klas, ale solidarność społeczna, owiana chrześcijańską zasadą sprawiedliwości, doprowadzić może do pomyślnego przeprowadzenia zadań Gminy i podniesienia dobrobytu jej obywateli.

Mowca kończy zapewnieniem, że w obecnej chwili, klub jego (Ch. D.) stanie dla dobra miasta do współpracy z zarządem miasta.

Rm. Dr. Krzetuski zauważa, że Prezydent m. w swojem przemówieniu wspomniał o nowych szkołach teorji skarbowej, zastanawiając się nad kwestją, czy lepsze są budżety niskie, czy wysokie. Zdaniem mowcy należy zwrócić się do szkoły, opartej na wiekowem doświadczeniu i orzec, że ani wysoki ani niski budżet przez to samo, że jest wysokim lub niskim, nie zasługuje na charakterystykę dobrego lub złego. Jedyne kryterjum dobroci budżetu jest w jego zrównoważeniu. Pod tym względem teorja jest najzupełniej zgodna.

Budżet, zdaniem mowcy, jest deficytowy, gdyż pokrycie pożyczką nie może być uznane za wyrównanie dochodów z wydatkami.

W kwestji inwestycyj podziela zdanie tych, którzy w celowych inwestycjach, dających pewność oprocentowania przeciętnego w wysokości odsetek płaconych, widzą nietylko korzyść chwilową, ale co więcej możliwość zdrowego rozwoju finansów Gminy.

Zarządowi miasta przedstawiono z kilku stron oferty na pożyczki zagraniczne. Należy, zdaniem mowcy, zająć się temi ofertami i w razie uzyskania warunków korzystnych, zdobyć fundusze na cele rozwojowe, których miastu nie brak.

Wskazuje w pierwszym rzędzie na konieczność rozbudowy sieci tramwajowej, koniecznej także w interesie bezpośrednio skarbu własnego, dla lepszego wyzyskania dużych zapasów gruntów własnych, ale także dla ulepszenia komunikacji między starym a nowym Krakowem. Wskazuje na nienależytą opiekę nad nowemi dzielnicami miasta, które przez przyłączenie do Krakowa wniosły niezaprzecznie wielki majątek.

Mowca powołuje się na sprawozdanie p. Prezydenta, że rok 1926 jest początkiem ery nieładu finansowego.

Przy bliższem badaniu zamknięcia rachunkowego okazuje się, że właściwy powód deficytu tkwi w uchwalaniu kredytów bez należytego pokrycia.

Wydatki administracyjne wzrastają niekrępowanie dalej i dziś pochłaniają 28% budżetu. Sytuacja finansowa Gminy jest niedobrą i trzeba wysiłku łącznego Prezydjum i Rady miejskiej, aby ją doprowadzić do ładu. Dopiero na podstawie zrównoważonego budżetu można przystąpić do pracy nad dalszym rozwojem miasta, w którego przyszłość i mowca niezachwianie wierzy.

Po przemówieniu tem przewodniczący wiceprezydent miasta Ostrowski zamyka posiedzenie o godz. 10½ w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Dnia 4-go lutego b. r. odbyło się posiedzenie **Komisji dla przedsiębiorstw miejskich** pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Ostrowskiego, przy współudziale PP. Prezydenta Rollego i Wieceprezydenta Dra Wielgusa.

Na posiedzeniu tem Komisja przyjęła do zatwierdzającej wiadomości bilans i rachunek strat i zysków Krakowskiej Gazowni miejskiej za I. kwartał 1927 r. i uchwaliła wniosek Komisji rewizyjnej, delegowanej z łona Komisji w osobach Radców M.: Inż. Drobniaka,

Dra Kuźniara, Marskiego i dyrektora M. I. O. Krzyżanowskiego, udzielenia Dyrekcji Gazowni miejskiej absolutorjum za okres wyżej powołany.

Równocześnie Komisja dla przedsiębiorstw miejskich, po referacie dyrektora Gazowni p. Inż. Seiferta, zatwierdziła budżet Krakowskiej Gazowni miejskiej od 1 kwietnia 1928 do 31 marca 1929.

Przy tej sposobności dyrektor Gazowni m. złożył Komisji następujące

sprawozdanie za rok 1927.

Rok sprawozdawczy był ożywiony pracami inwestycyjnemi w fabryce i koło sieci rur. Reklama i popularyzacja gazu działały sprawnie. Przyrost w ilości sprzedanego gazu należy uważać za zadawalający. Charakterystyką jednak roku 1927 jest daleko posunięta dążność rozwiązania sprawy mieszkaniowej dla pracowników Gazowni,

a) przez wykończenie budowy domu mieszkalnego w dzielnicy Dąbie kosztem ponad 100.000 zł. Dom ten dostarczył 10 mieszkań złożonych z pokoju i kuchni,

b) przez zakupienie realności przy ul. Gazowej 8, kosztem 130.000 zł., gdzie po usunięciu obecnych lokatorów uzyska się z biegiem czasu cały szereg mieszkań dla personalu.

Należy z zadowoleniem podkreślić, że rezultaty ruchu roku 1927 wysuwają Krakowską Gazownię miejską do pierwszego rzędu gazowni na kontynencie. Gazownia krakowska należy do tych, które z jednostki węgla otrzymują najwięcej gazu i produktów ubocznych, zużywając na podpał pieców najmniej opału (koksu).

Natomiast strona finansowa Zakładu jest opłakana: Lata dewaluacji wyczerpały lwią część kapitału obrotowego. Od roku 1922 prowadzi się bez przerwy przebudowę i rozbudowę dla usprawnienia i potanienia produkcji, całkowicie z bieżących funduszów, względnie z krótkoterminowych pożyczek.

Rozbudowa miasta na dalsze peryferje zmusza Zakład do zwiększenia długości sieci. Wymaga ona gwałtownie poważniejszych wkładów, gdyż już dziś w odleglejszych dzielnicach nie wystarcza zapotrzebowanie.

Gmina jako właścicielka Gazowni żąda świadczeń poważnych, którym niełatwo sprostać.

Ten smutny obraz ilustruje budżet Gazowni na rok 1928/29, zestawiony bardzo oględnie, a jednak z niego wynika, że na łączną ilość zaległości fakturowych w kwocie zł. 843,000 można będzie zapłacić zaledwie 100.000 zł. Widzimy z tego budżetu, że oprócz tej poważnej kwoty obciążają nas krótkoterminowe pożyczki wekslowe, zaciągnięte prawie w całości w roku sprawozdawczym, które wynoszą aż 460.000 zł. A co jest bardzo smutne, nie przewidziano w tym budżecie dla utrzymania jego równowagi koniecznych normalnych odpisów. W końcu na pokrycie potrzebnych renowacyj przewiduje się zaciągnięcie pożyczki.

Jako przeciwstawienie tego smutnego stanu jest pewność powolnego, lecz stałego wzrostu konsumcji, jest Zakład częściowo zmodernizowany, pracujący pod względem technicznym w porównaniu z innemi gazowniami prawie bez konkurencji. Saldo dłużne Gminy wynosi ponad 200.000 zł., które Gmina po zaciągnięciu pożyczki zwróci Gazowni w całości.

Ilość danego gazu	w r. 1927 m^3	1926 m^3	róznica w %
prywatnym odbiorcom	5,149.088	4,626.292	+ 11.32%
Gminie do oświetlenia ulic	1,352.755	1,320.015	+ 2.53%
Gminie do budynków miejskich . . .	153.712	170.753	— 9.95%
Własne spotrzebow. i strata gazu . .	843.755	861.760	— 2.09%
Oddano do miasta .	7,499.310	6,978.820	+ 7.4 %

Inwestycje.

W ubiegłym roku ukończono budowę III-go pieca komorowego, kosztem około 300.000 zł. co dało nam możność pokrycia nową piecownią całego zapotrzebowania gazu w zimie roku bieżącego, które osiągnęło 32.000 m^3 w 24 h.

Zmontowano i uruchomiono resztę zamówionych jeszcze w r. 1925 aparatów do czyszczenia gazu, a to: drugi chłodnik Reuttera i kosztowną płóczkę rotacyjną (Standard), tę już na końcową sprawność przewidzianej rozbudowy t. j. 60.000 m^3 w 24 godzinach.

Gdy się zważy, że montaż tych aparatów odbywał się w czasie ruchu, w miejsce dawnych starych urządzeń czynności te nazwać należy wybitnie trudnemi pod względem technicznym i niebezpiecznemi w manipulacji.

W ostatnich latach wykonano w fabryce wiele, jednak żywy organizm fabryki wymaga dalszych wkładów, z których budowa kotłowni jest wprost gwałtownie pilna. Dość powiedzieć, że urząd badania kotłów zadecydował, że dwa z istniejących czterech kotłów są tak dalece zniszczone długą pracą, że muszą być najdalej w jesieni b. r. unieruchomione jako niezdatne do ruchu, i grożące niebezpieczeństwem.

Przewidujemy z tego powodu wydatek 100.000 zł. na rok 1928, z zaciągnąć się mającej pożyczki.

Sieć rur w mieście.

W ubiegłym roku rozszerzono sieć w 28 ulicach różnych dzielnic miasta, na łączną długość 3790 m. b. kosztem przeszło 100.000 zł. Niestety i tu stoimy przed koniecznością poważnych wkładów. Jeżeli w tym roku nie przystąpimy i nie ukończymy budowy okrężnego rurociągu pod wysokiem ciśnieniem wraz z budową tłoczni, doprowadzającego gaz sprężony okrężnie do Białego Prądnika, to wykluczonem będzie zaopatrzyć dostatecznie w gaz istniejące tam budynki sanitarne, a mowy już niema o dostawie gazu do Zakładu Ks. Siemaszki i Szpitala Kasy Chorych. Ten rurociąg okrężny wprowadzić ma normalne warunki ciśnienia w dzielnicy Grzegórzki i okolicy, ulicy Mogilskiej (Osiedla oficerskie). Koszt jego jednak będzie znaczny, conajmniej 250.000 zł.

Oprócz tego rozwój miasta wymaga dalszej rozbudowy sieci kosztem 50.000 zł.

Pokrycia szukać będziemy w pożyczce długoterminowej.

Oświetlenie ulic.

Najważniejszą pracą w tym dziale było zakupienie i uruchomienie 250 samoczynnych zapalaczy latarń, tak że łącznie posiadamy ich zmontowanych 310 sztuk. Dają

one oszczędność znaczną, gdyż przy zapalaniu i gaszeniu ręcznie, jeden człowiek obsługuje 55 latarń, w ten zaś sposób 130 (zagranicą 150 do 200).

Wymieniono łącznie 250 palników starego typu na tak zwane palniki grupowe 3 i 4 płomienne, dające ładny efekt świetlny, a oszczędniejsze w użyciu, gdyż świecą się bez szkiełek.

Posiadaliśmy na sieci 1745 latarń, w których w szeregu ulic zwiększono siłę światła przez powiększenie ilości palników.

Oświetlenie naftowe zmniejszające się stale obejmuje jeszcze 11 lamp Kitsona 1-płom.
4 „ „ 2-płom.
126 „ Komet
t. j. zmniejszyło się w r. 1927 o 26.9%.

Obsługa konsumentów.

W roku sprawozdawczym przybyło u konsumentów 493 gazomierzy o 6517 płomieniach norm.

Łącznie posiadamy na sieci 12.390 gazomierzy.

Wykonano nowych połączeń sieci z domami 151.

Pogotowie monterskie wzywane było: minimalnie 606 razy w lipcu, maksymalnie w listopadzie 1177; łącznie w ciągu roku 10.327 razy.

Ważnym momentem w tym dziale było oddzielenie sklepu Elektrowni od sklepu Gazowni, co dozwoliło sklep ten całkowicie przekształcić. Estetyczną ocenę tego przedsięwzięcia przedstawiają „Rzeczy Piękne“ w Nr. 9 ubiegłego roku. Sklep nasz daje rzetelny obraz, jak należy prowadzić gospodarstwo domowe, a przez wyjaśnienia, częste pouczenia, przyczynia się do usprawniania przemysłu spożywczego i innych.

W roku sprawozdawczym zainstalowano gaz w fabryce A. Piasecki i Sp., urządzono całkowicie na gazie piekarnię pierników Rotha (Rotowski), restaurację „Pawillon“, Fabrykę guzików w Podgórzu i t. d.

W roku 1927 sprzedaliśmy w sklepie i w Gazowni:

kuchenek 1-płom. . . . 71, 2-płom. . . . 535, 3-płom. . . . 22
kuchen szafkowych . . 21, kombinowanych . . 6
kuchen restauracyjnych . . 6
kotłów samoczynnych . . . 8
piekarniaków 18
żelazek do prasowania . . 137
pieców kąpielowych . . . 78
pieców do ogrzewania mieszkań . . . 344
naczyń alum. kuchennych 123, piętrowych . . 369
maszyek fryzjerskich . . . 20
kocioł do topienia metali (Zbrojownia)
4 palniki pod kotły o ciśnieniu powietrza (Piasecki) itd. itd.

Te dane ilustrują, że Zakład mimo trudności finansowych, mimo ciężkiej walki konkurencyjnej z innemi materjałami opałowemi (węgiel) wykazuje dużą żywotność i odpowiednią ruchliwość.

O sprawności organizacyjnej i wydatności pracy całego personalu, owianego dobremi chęciami pracy dla przedsiębiorstwa świadczy jeszcze następujące zestawienie ilości personalu:

	Rok 1914	1924	1927
Ilość konsumentów:	6000	11.393	12.390
Inżynierów techników i werkmistrzów	16	19	15
urzędników mężczyzn . . .	26	18	14
„ kobiet	5	16	9
sklep i popularyzacja . . .	2	4	5
inkasentów	9	10	12
Razem . .	58	67	55

Bilans Krakowskiej Gazowni Miejskiej z dniem 31 marca 1927 r.

STAN CZYNNY.

2—9	Gazownia, Kraków		Zł.	2,174.009·85
64	Realność L. 470/VIII		„	73.214·37
15	Węgle gazowe		„	15.810·53
37	Gaz		„	1.662·50
38	Koks		„	842·75
39	Smoła		„	9.955·12
40	Amonjak		„	1.560·96
42, 46 47, 48	Magazyn		„	262.210·65
43	Gazomierze		„	185.713·66
25, 49	Ruchomości		„	21·—
55	Kaucje własne		„	6.301·23
44	Walory		„	5·85
50	Kasa		„	48.094·24
53	Bank Polski — Oddział Kraków		„	500·—
51	P. K. O. Kraków		„	5.764·70
74	P. K. O. Warszawa		„	1.027.83
54	Rymesy		„	919·60
56	Zaliczki		„	11.484·50
33	Elektrownia miejska		„	92.188·90
57	Odbiorcy gazu		„	48.621·69
58	Czynsze za gazomierze		„	1.498·29
59	Odbiorcy koksu:	prywatni Zł. 26.994·96 Gmina „ 28.420·15	„	55.415·11
60	Odbiorcy smoły:	prywatni Zł. 57.511·27 Gmina „ 1.540·61	„	59.051·88
61	Odbiorcy amonjaku:	prywatni Zł. 2.641·69 Gmina „ ·60	„	2.642.29
62	Odbiorcy benzolu		„	1.107·18
63	Odbiorcy urz. gaz.:	prywatni Zł. 61.159·93 Gmina „ 6.774·30	„	67.934·23
36	Kasa miejska		„	180.075·61
			Zł.	3,307.634·52

STAN BIERNY.

66	Oesterr. Bod. Cred. Anst. K. a. 507.153·78	Zł.	170.316·31
67	Oesterr. Bod. Cred. Anst. II. 304.227·10	„	39.527·26
69	Bank Gospodarstwa Kraj., Lwów	„	122.751·43
68	Bank Gospodarstwa Kraj. (Zakład Kredyt.)	„	47.467·57
52	„ „ „ „ „	„	749·—
31	Różni	„	628.878·31
32	Dostawcy węgla	„	29.948·32
71	Fundusz bezrobocia	„	119·32
34	Akcepty	„	35.650·—
70	Kaucje	„	37.332·13
65	Reporty	„	13.599·83
72	Fundusz emerytalny	„	258.052·92
73	Fundusz zaopatrzenia robotników	„	139.873·93
26	Dubiozy	„	19.847·08
35	Fundusz rezerwowy	„	46.124·15
76	Fundusz inwestycyjny	„	59.344·75
1	Książkowa wartość Gazowni	„	1,658.052·21
		Zł.	3,307.634·52

KOMISJA REWIZYJNA:

Sprawdzono dnia 16 października 1927 r.

Inż. *F. Drobniak* *J. Marski* *Dr. W. Kuźniar*

Jan Krzyżanowski
Dyrektor Miejskiej Izby Obrachunkowej.

Kraków, dnia 30 czerwca 1927 r.

Dyrektor:
Inż. *M. Seifert* m. p.

Rachmistrz:
F. Mikulski m. p.

Rachunek strat i zysków za I-szy kwartał 1927 r.

WYDATKI	Wynik za r. 1926 Zł.	Budżet 1926 Zł.	Wynik 1/4 1927 Zł.	DOCHODY	Wynik za r. 1926 Zł.	Budżet 1926 Zł.	Wynik 1/4 1927 Zł.
15 Węgle gazowe	339.824·03	613·000·—	147.925·21	37 Gaz	1,846.410·77	2,269.500·—	553.628·44
16 Materjał do wyrobu gazu wod.	28.841·30		11.486·81	38 Koks	391.979·99	154·800·—	159.703·47
17 Materjał czyszczący	1.851·84	2.800·—		39 Smoła	110.965·55	94·000·—	53.123·03
18 Podpał retort	85.651·34		38.682·68	40 Amonjak	13.832·57		8.003·06
9 Utrzymanie budynków . . .			3.770·56	17 Materjał czyszczący . . .			1.415·86
10 Utrzymanie pieców	35.414·96	164.000·—	63.908·03	42 Magazyn: zwrot za roboc.	121.773·71	120.000·—	24.488·20
11 Utrzymanie maszyn	33.946·86	177.000·—	6.933.20	43 Gazomierze	107.697·25	30.000·—	44·136·12
19 Koszty ruchu	89.960·51	107.900·—	27,165·11	45 Różnicę kursu			74·55
75 Utrzymanie sieci rur (w tem dla Gminy 12.500 Zł.) . . .		127.000·—	19.072·90				
75 Naprawy	312.500·63	latar. uliczne	5.533·29				
20 Płace robotników	466.468·85	480.000·—	120.623·05				
12 Obsługa oświetlenia publ. . .	75.315·96	76.000·—	24.283·37				
22 Płace urzędn. i inkasentów .	255.116·07	260.000·—	77.039·49				
14 Utrzymanie urzędn. gazowni .	23.497·74		6.918·57				
27, 37 Koszty ogólne (w tem dla Gminy 13.682·29 Zł.) . . .	93.398·09	97.000·—	28.666·92				
25 Ruchomości	5.254·57		4.693·95				
24 Podatki i stemple	17.398·19	21.000·—	5.599·95				
21 Koszty ubezpieczeń	75.108·68	69.400·—	11.958·20				
30 Odsetki	80.820·92	63.200·—	4.188·78				
46 Wynajęte przyb. gazowe . .			1.543·50				
23 Emeryci	74.449·63	65.000·—	19.830·39				
47 Sklep			2.237·59				
Gazomierze		40.000·—					
26—63 Dubiozy	7.711.78	5.000·—	2.957·96				
76 Fundusz inwestycyjny . . .			59.344·75				
3—8 Odpisy amortyzacyjne . .	174.264·79	100.000·—	50.278·34				
36 Kasa miejska	315.863·10	200.000·—	99.930.13				
	2,592.659·84	2,668.300·—	844.572·73		2,592.659·84	2.668.300·—	844.572·73

KOMISJA REWIZYJNA:

Sprawdzono dnia 16 października 1927 r.

Inż. *F. Drobniak* *J. Marski* *Dr. W. Kuźniar*

Jan Krzyżanowski

Dyrektor Miejskiej Izby Obrachunkowej.

Kraków, dnia 30 czerwca 1927 r.

Dyrektor:

Inż. *M. Seifert* m. p.

Rachmistrz:

F. Mikulski m. p.

W dniu 4-go marca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezyd. miasta Dra Piotra Wielgusa **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wnioski o udzielenie gwarancji pożyczki do wysokości 150.000 Zł. na budowę domu Tow. Urzędników Gminy miasta Krakowa oraz rozpatrzono sprawy waloryzacji pożyczek gminnych, a mianowicie pożyczek w „Boden Credit Anstalt“ w Wiedniu, w Zakładzie Kredytowym miast Małopolskich, w Kasie Oszczędności miasta Podgórza i w Krakowskiem Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń.

Dnia 12-go marca b. r. odbyło się posiedzenie **Komisji administracyjnej Rady m.** pod przewodnictwem Wiceprezydenta Dra Wielgusa. Rozpatrywano ponownie sprawę opłat za przejście i przejazd przez prowizoryczny most na Wiśle i uchwalono wniosek na Radę m., zmierzający do reasumpcji uchwały z 27 stycznia br., o ile nią uwolniono od opłaty dzieci szkolne i robotników. Oprócz tego załatwiono kilka spraw osobistych.

Komisja dla Miejskich Zakładów przemysłowych na posiedzeniu w dniu 17-go marca b. r. odbytem pod przewodnictwem Wiceprezydenta Dra Wielgusa przyjęła do wiadomości sprawozdanie Dyrekcji Miejskich Zakładów ceramicznych w Krakowie w r. 1927, przyczem stwierdzono ogromną żywotność tego przedsiębiorstwa, wyrażającą się w 35% wzroście obrotów, zatwierdzono preliminarz budżetu na rok 1928/29, oraz uchwalono rezolucję w sprawie nabycia terenów i budowy nowoczesnej cegielni gminnej, celem umożliwienia rozbudowy miasta i zaspokojenia głodu mieszkaniowego. Komisja uchwaliła również rezolucję w sprawie zaopatrzenia pracowników tegoż przedsiębiorstwa na wypadek starości i niezdolności do pracy.

Następnie Dyrektor Wodociągu m. przedłożył sprawozdanie z ruchu wodociągowego za czas od ostatniego posiedzenia, jakoteż w tym czasie wykonanych robót i przedłożył zestawienie najpilniejszych robót wykonać się mających w roku 1928/29 i z tem związany budżet funduszu wodociągowego, który Komisja przyjęła w zupełności.

Pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Karola Rollego i przy współudziale Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się w dniu 19-go marca b. r. **posiedzenie połączonych Sekcyj ekonomicznej i skarbowej Rady miejskiej.**

Sekcje przyjęły wnioski Prezydjum miasta w sprawie 10% dodatku do opłat od podań wnoszonych do Magistratu oraz w sprawie podwyższenia z 50% na 75% dodatku gminnego do podatku państwowego od nieruchomości na rok 1928.

Następnie uchwaliły Sekcje wnioski Magistratu w sprawie sprzedaży Skarbowi Państwa realności miejskiej tzw. „Koszar im. Józefa Piłsudskiego“ przy ulicy Siemiradzkiego na cele pomieszczenia Policji Państwowej, dalej w sprawie parcelacji znacznego kompleksu gruntów prywatnych w Dz. XXI, oraz w sprawie odstąpienia grnutu w Dz. VII pod budowę Seminarjum duchownego Djecezji Częstochowskiej.

Poza tem ustanowiły Sekcje prawo budowli na parceli gminnej w Dz. IV na rzecz Związku polskich artystów plastyków dla budowy domu na cele tego Związku, wreszcie ustaliły warunki licytacyjnej sprzedaży ofertowej parcel gm. z nabytego niedawno przez Gminę bloku gruntów prywatnych w Dz. XXII.

Pod przewodnictwem P. Wiceprezyd. m. Ostrowskiego i przy współudziale P. Wiceprez. Dra Schneidra oraz delegatów Województwa w osobach P. inż. Henryka Dudeka, Dyrektora Okr. Dyr. robót publ. i P. Michała Zawadzkiego Naczelnika Wydziału Samorządowego, a także przedstawiciela Banku Gosp. Kraj. P. Piotra Rokosza, Dyrektora krak. Oddziału tego Banku, odbyło się dnia 28-go marca b. r. **pierwsze posiedzenie nowo wybranego przez Radę miejską Komitetu rozbudowy miasta Krakowa.**

Po zagajeniu przez przewodniczącego, przyjął Komitet do wiadomości sprawozdanie Prezydenta miasta z działalności poprzedniego Komitetu rozbudowy za rok 1927, które zostanie ogłoszone w najbliższym numerze Dziennika rozporządzeń m. Krakowa.

W toku wyczerpującej dyskusji nad sprawami, jakiemi Komitet zająć się ma w myśl ustawy o rozbudowie miast stwierdzono, że kontyngent kredytów budowlanych wyznaczony dla miasta Krakowa na r. 1928 w sumie 2,417.467 zł. 63 gr. jest niewystarczający na pokrycie zgłoszonych już zapotrzebowań pożyczkowych wynoszących około 8,000.000 złotych. Niewiadomo przytem, kiedy wskutek ustalonej kolejności przydzielania miastom kontyngentów, będzie można realizować z tego kontyngentu pożyczki, jakie Komitet dla poszczególnych petentów zaproponuje. Należy się także liczyć z tem, że suma pożyczek 954.000 zł., wypłaconych już w ubiegłym roku przez tutejszy Oddział Banku Gosp. Kraj. zaliczkowo z jego własnych funduszów całemu szeregowi petentów, będzie potrącona z powyższego kontyngentu, który — o tę kwotę pomniejszony — wyniósłby zaledwie 1,463.467 zł. 63 gr.

Komitet przyjął jako zasadę przy rozdawnictwie kredytów, że poza Gminą i spółdzielniami mieszkaniowemi i budowlano-mieszkaniowemi, które mają pierwszeństwo przy rozdziale pożyczek, powinno się uwzględniać podania tylko tych osób prywatnych, które mają budowy domów daleko już posunięte.

Rozważano także konieczność pozyskania na cele ulgowych pożyczek budowlanych w myśl art. 28 rozp. Prez. Rzpltej o rozbudowie miast, funduszów innych instytucyj finansowych, w szczególności w danym razie części funduszów Kas Oszczędności i t. p.

W rezultacie w celu spiesznego opracowania wniosków w sprawie rozdziału pożyczek dla poszczególnych petentów, wybrany został podkomitet złożony z 5-ciu członków, który zbierze się w dniach najbliższych, przygotuje wnioski przy zachowaniu pewnych wytycznych przez Komitet ustalonych i przedłoży je pełnemu Komitetowi rozbudowy do zatwierdzenia.

Działalność sanitarnej komisji lotnej. Komisja lotna dla badania stosunków porządkowych i sanitarnych w mieście w czasie od dnia 6-go stycznia 1928 r. do dnia 20-go marca 1928 r. przeprowadziła rewizję 282

realności, 184 sklepów, masarni i piekarni, 64 restauracyj, kawiarni i cukierni, oraz 10 fabryk. Komisja wydała 208 orzeczeń karnych na kwotę 1616 zł., oraz zarządziła usunięcie spostrzeżonych usterek z urzędu w 43 przypadkach. Komisja powyższa prowadzi swoją akcję w dalszym ciągu.

„Samorząd Miejski“. Wybitną troską o los samorządu w Polsce wogóle, a w szczególności w Małopolsce jest nacechowany pierwszy artykuł w marcowym zeszycie „Samorządu Miejskiego“ pióra T. Przeorskiego pt. „Zagrożony samorząd miejski w Małopolsce“. Autor omawiając w nim rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 lutego 1928 r. o ustroju i zakresie działania władz administracji ogólnej wykazuje, iż rozporządzenie to przechodząc do porządku dziennego nad ustrojem samorządowym niweczy strukturę samorządową, spychając organa administracji miejskiej do roli wykonawczej w tych sprawach, w których były one właściwemi władzami administracyjnemi. Wykazawszy braki i błędy rozporządzenia, autor dochodzi do wniosku, iż niezbędną rzeczą jest wprowadzenie poprawek, któreby ustrój samorządowy postawiły na należnym poziomie.

W dwóch następnych artykułach inż. Z. Rudolf podaje cenne „Uwagi do projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej“ o zaopatrywaniu ludności w wodę“ i „uwagi do projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o usuwaniu nieczystości i wód opadowych“. Zamykają zeszyt: „Zasady statystyki długów komunalnych“ przez Fr. Piltza, oraz dział zwykły „Z czasopism samorządowych“.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 4. Kraków, dnia 30 kwietnia 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

Dr. KAZIMIERZ BUCZKOWSKI.

MUZEA ZAGRANICZNE.

(Sprawozdanie z podróży służbowej).

W roku ubiegłym zwiedziłem za zgodą i zezwoleniem Pana Prezydenta miasta, a przy pomocy zasiłku Ministerstwa W. R. i O. P. muzea zagraniczne.

Celem mej podróży było zaznajomienie się z urządzeniami muzeów zagranicznych. Musiałem jednak również jako historyk sztuki zaznajomić się dokładnie z zabytkami miejscowości przez które przejeżdżałem i zabytkami muzeów, których urządzenia studjowałem. Dlatego w sprawozdaniu niniejszem staram się pokrótce i tą drugą stronę mego zadania omówić.

W toku podróży zwiedziłem Wiedeń, Zurich, Zug, Berno, Lucernę i Genewę. Przybywszy do Francji, zdążałem ku Marsylji, zatrzymując się w miastach Bourg, Valence i Vienne. Z Marsylji udałem się do Arles, Nimes i S. Gilles. Następnie poznałem Avignon, Villeneuve, Lyon, Paryż. Po blisko 10-dniowym pobycie w Paryżu zwiedziłem Chartres, Reims, Nanci, Strassburg i przybyłem do Monachium. Dalsza droga wiodła przez Augsburg, Norymbergę, Ansbach i Rottenburg. Berlin poznałem. były ostatniemi miastami w Niemczech, które i W. ocław Podróż trwała około dwa miesiące.

Poza Austrją i Szwajcarją, gdzie nie mogłem się dłużej ze względu na ograniczony czas zatrzymać, starałem się każdemu miastu poświęcić czas proporcjonalnie do jego zabytków. I tak najdłużej zatrzymałem się w Paryżu bo około 10 dni, w Berlinie przez 8 dni, Monachium 7 dni. Po trzy do pięciu dni byłem w Arles, Avignonie, Lyonie, Strassburgu i Norymberdzie.

W Wiedniu, z powodu krótkiego pobytu, zwiedziłem tylko najważniejsze zabytki miasta i „Kunsthistorisches Muzeum“. Kilkudniowy pobyt w Szwajcarji zaznajomił mię z charakterem architektury gotyckiej tego kraju, o tyle oryginalnej, bo pozostającej pod wpływem architektury gotyckiej francuskiej i południowo niemieckiej (katedra w Bernie i Genewie), dalej z wysoko rozwiniętem budownictwem średniowiecznem świeckiem (Zug, Berno, Lucerna) i jego charakterystycznem malarstwem fasadowem, wreszcie z typem muzeum szwajcarskiego (Berno). W Bourg zatrzymałem się celem zobaczenia kościoła św. Mikołaja, którego rzeźby stanowią doniosłe przedsięwzięcie artystyczne z początku XVI wieku, wywierające szeroki wpływ na rzeźbę francuską; w Valence mogłem zapoznać się z budownictwem najstarszej szkoły romańsko-overgnackiej.

Ponieważ w planie mej podróży, ze względu na ograniczony czas niemożliwem było poznanie romanizmu niemieckiego (głównie kraje nadreńskie i Saksonja), tembardziej starałem się wyzyskać sposobność zaznajomienia się z romanizmem południowo-francuskim, gdzie szczególnie dobrze zaobserwować można wpływ antyku na romanizm, wobec olbrzymiej ilości zabytków antycznych i romańskich obok siebie stojących.

Tę kulturę artystyczną świata antycznego i epoki romańskiej oglądałem w miastach Viennie, Nimes, Marsylji, Arles, S. Gilles. Dwa pierwsze z nich przedstawiają dla historyka sztuki szczególniejszy interes, ze względu

na rozmaitość zabytków rzymskich (amfiteatry, areny, obeliski, termy itd.), dwa ostatnie ze względu na podstawowe zabytki romanizmu kościół S. Trophim i kościół S. Gilles. W miastach tych zwiedzałem również muzea prowincjonalne.

W Avignonie zaznajomiłem się z architekturą, rzeźbą i malarstwem avignońskiem, ciekawemi dla każdego polskiego historyka sztuki, ze względu na silne prądy artystyczne krążące w średniowieczu między Avignonem a Polską. Pozatem pałac papieży w Avignonie, przedstawia przykład wzorowego odnowienia historycznego budynku i urządzeń ułatwiających jego zwiedzenie.

W Lyonie, w Paryżu, w Monachjum i w Berlinie poświęciłem czas głównie muzeom, zwiedzając zarazem ważniejsze zabytki.

Zabytki z epoki Ludwika XIV, XV, XVI miałem sposobność poznać w Wersalu, a następnie przeszczepione na ziemię niemiecką w Ansbachu i Nymfenburgu.

W katedrze w Chartres tej matce rozwiniętego gotyku, w katedrze w Reims najpiękniejszym pomniku architektury i rzeźby szampańskiej, w katedrze w Strassburgu, tem wspólnem dziele ducha niemieckiego i francuskiego, zapoznałem się z gotykiem w najpiękniejszych jego formach, który to styl pozatem śledziłem w wyżej wymienionych miastach w dziesiątkach innych zabytków architektury świeckiej.

Cała sztuka średniowieczna Krakowa, której zabytki tak bogato są reprezentowane w krakowskiem Muzeum Narodowem i stanowią najcenniejszą część jego zbiorów związaną jest ściśle ze sztuką miast niemieckich Norymbergi, Augsburga, Rottenburga i Wrocławia. Dokładne poznanie zabytków tych miast uważałem za jeden z pierwszych obowiązków mej podróży.

Zwiedzając muzea starałem się je poznać pod dwojakim względem, z jednej strony ich zbiory, z drugiej urządzenia i organizacje.

Nie mogąc studjować wszystkich dzieł sztuki, ograniczałem się do poznania dzieł wielkich indywidualności artystycznych, mających wpływ na całą sztukę i tych grup przedmiotów, które łączą się z zabytkami, znajdującemi się w zbiorach polskich; tak n. p. w Muzeum lyońskiem specjalnie zajęły mnie tkaniny, ze względu na niezmiernie bogaty dział tkanin w Muzeum Narodowem w Krakowie; w Muzeach monachijskich, norymberskich i berlińskich rzeźba i malarstwo średniowieczne, również z uwagi na odpowiednie działy w Muzeum Narodowem.

Pośród muzeów, które poznałem, a których urządzenie i organizację mogłem w wielu wypadkach dokładniej śledzić dzięki objaśnieniom, udzielonem przez ich kierowników znajdowały się: „Kunsthistorisches Museum“ we Wiedniu, Berneńskie Muzeum historyczne w Bernie, Muzeum Miejskie i lapidarjum kościoła św. Piotra we Vienne, Musée de l'Ain w Bourg, Lapidarjum i Muzeum Arlaten w Arles, Muzeum Sztuk Pięknych i t. zw. Maison carrée w Nimes, Muzeum Calveta w Avignonie, Muzeum historyczne tkanin i Muzeum w Pałacu Sztuki w Lyonie, Muzeum Sztuk Dekoracyjnych, Carnavalet, Cluny, Guimeta, Trokadero, Le Petit palais, Louvre, Mickiewicza, Luksemburg w Paryżu, Muzeum Miejskie w Reims, Muzeum Miejskie, Muzeum Sztuk Dekoracyjnych i Muzeum Alzackie w Strassburgu, Bawarskie Muzeum Narodowe, Pinakoteki, Gliptoteki, Nowa Państwowa Galerja, Galerja im. Szalcka w Monachjum, Muzeum Germańskie, Dom Albrechta Dürera w Norymberdze, Muzeum Maksymiljana, Muzeum Fuggerów w Augsburgu, Ortsmuzeum w Rottenburgu, Stare i Nowe Muzeum, oraz Muzeum Cesarza Fryderyka i Narodowa Galerja w Berlinie, wreszcie Śląskie Muzeum Przemysłu Artystycznego i Starożytności i Śląskie Muzeum Sztuki we Wrocławiu.

Trudnem jest w ramach niniejszego sprawozdania wyliczenie wszystkich zaobserwowanych szczegółów. Możliwem jest tylko omówienie najważniejszych spostrzeżeń.

Pouczającem niezmiernie jest śledzenie różnorodności typów instytucji muzealnych. Tak n. p. Francja posiada szereg muzeów prowincjonalnych, budzących podziw ze względu na małe rozmiary miasteczek je utrzymujących, a zasilanych przez Rząd nieraz pierwszorzędnemi dziełami sztuki. Miasta na południu Francji posiadają przepyszne muzea—lapidarja, których urządzenie nieraz pełne smaku, może być wzorem projektowanego lapidarjum nowego gmachu Muzeum Narodowego w Krakowie.

W Muzeum Lyońskiem utrzymywanem przez Izbę Handlową Lyońską, związanem silnie z przemysłem lyońskim i usługami i korzyściami; dalej w paryskiem Muzeum Sztuk dekoracyjnych powstałem drogą zrzeszenia zbieraczy artystów i mecenasów sztuki, od tego zrzeszenia zależnem i wzbogacanem, a przez Rząd utrzymywanem poznać można dwa zupełnie odrębne typy muzealne. Inne znów rodzaje muzeów, przedstawiają monachijskie pinakoteki, których urządzenia i organizacja pod wieloma względami jest odmienną od zbiorów artystyczno-historycznych dalej gliptoteka, Muzeum Maksymiljana w Augsburgu świadomie dążące do wyeliminowania objektów nie odnoszących się do Augsburga, małe Ortsmuzeum w Rottenburgu, a wreszcie Dom Dürera w Norymberdze.

Również budynki muzealne przedstawiają najrozmaitsze odchylenia. Jedne z nich są zabytkami historycznemi n. p. Louvr, Cluny, Muzeum w Reims i Strassburgu, inne znów są złożone z części, historycznych i nowych (Carnavalet). Trzeci rodzaj stanowią budynki nowe z planowo włączonemi zabytkami architektonicznemi, jak Muzeum germańskie w Norymberdze, gdzie w kompleksie nowych gmachów znajduje się kościół gotycki. Gmachy muzealne otoczone są przeważnie ogrodami, zakładanemi albo około muzeów, albo w ich dziedzińcach.

Obserwując wnętrza muzeów, wielokrotnie można stwierdzić, jak trzeba być ostrożnym w ich planowaniu, jak n. p. niewłaściwem jest stosowanie dla celów muzealnych sal elipsowatych i niesymetrycznych (Narodowa Galerja w Berlinie) i sal kolumnowych (Stare Muzeum berlińskie) z powodu trudności zawieszenia obrazów i nie odpowiedniego ustawienia zabytków.

Kwestja oświetlenia i ogrzewania została w muzeach zachodnich najrozmaiciej rozwiązaną. Ważnem niezmiernie jest wyposażenie stawianego budynku w sale z oświetleniem różnego rodzaju (górne, boczne, górnoboczne) i odpowiedni stosunek liczbowy tych sal do siebie. Oświetlenie sztuczne poszczególnych obrazów

u nas jeszcze niestosowane zauważyć można w Muzeum Carnavalet. Z nowszych sposobów ogrzewania, praktycznem jest stosowany w Pinakotekach monachijskich system ogrzewania górnego. Praktycznem również jest umieszczenie pod dachem szklannym kaloryferów (Muzeum Schalcka) zapobiegających nagromadzeniu się śniegu w czasie zimy.

Z urządzeń muzealnych i sposobów konserwacji zabytków stosowanych zagranicą część tylko w naszych warunkach jest aktualną, ze względu na odrębne u nas warunki ekonomiczne.

W każdem prawie większem muzeum zagranicznem wpada w oko zwiedzającego jakieś odrębne, godne zanotowania rozwiązanie szczegółu technicznego. I tak Muzeum Cluny, posiada niezwykle, estetyczne karty objaśniające i grupowe i poszczególne, witryny na rzeźby średniowieczne z zastosowaniem tła, ochronę małych tryptyków zasłonami szklannemi, Muzeum Trocadero prowadzi w swym zakresie odlewnię gipsów i jest wzorem efektownego wystawienia tak niewdzięcznego materjału jakim są odlewy gipsowe. Muzeum Carnavalet, posiada w ciekawy sposób rozłożoną kolekcję wachlarzy z XVIII wieku, Muzeum Sztuk dekoracyjnych doskonałe rodzaje szaf z użyciem odpowiedniego tła dla bronzów, srebra, fajansu, porcelany, wyszywanek biedermajerowskich, odpowiednie wystawienie kolekcji obić kurdybanowych, szpad itd.

W Muzeum Luksemburskiem uderza sposób zawieszenia obrazów i zabezpieczenia rzeźb przed uszkodzeniem ze strony publiczności, w Muzeum Petit Palais, sposób zawieszenia obrazów (ruchomo na prętach) i podział sal parawanami, w Muzeum Tkanin w Lyonie, oprawa tkanin, przechowywanie próbek, w Muzeum Sztuk Pięknych w Lyonie, niezwykle gustowne tła pod obrazy.

Wiele mogą nauczyć pinakoteki w Monachium, stosujące najnowsze sposoby zawieszenia obrazów na ścianach specjalnie wyprawionych, posiadające wzorowe magazyny i formy napisów objaśniających.

W Bawarskiem Muzeum Narodowem w Monachium, uderza sposób wystawienia kolekcji wyrobów z kości słoniowej, rzeźby średniowiecznej, kafli, oraz praktyczne podpory na broń palną i podstawki na porcelanę.

W Muzeum Germańskiem w Norymberdze, zwracają uwagę praktyczne podstawy na halabardy i broń palną, sposób wystawienia hełmów i pancerzy, sposób zawieszenia ornatów, użycie podpór marmoryzujących; w Nowem i Starem Muzeum i Galerji Narodowej w Berlinie, sposób przymocowania kamiennych przedmiotów do parawanów, wystawienie waz greckich, rozwieszenie obrazów, a w gabinecie graficznym techniczna strona rozwieszenia grafiki i specjalne gabloty wystawowe.

Niezwykle wysoki poziom zagranicznych muzeów państwowych zależy w wielkiej mierze od bardzo surowej oceny w zakupnie i przyjmowaniu zabytków. Każda rzecz przyjmowana, albo kupowana przechodzi przez ścisłą komisję złożoną z fachowców. Szczególnie w zakresie przyjmowania słabszych rzeczy, zagraniczne zarządy muzealne są tak wstrzemięźliwe, że np. w Luwrze kwestjonowano przyjęcie z wyjątkowo pięknym obrazem Chardina, drugiego słabszego obrazu, związanego z pierwszym warunkiem darowizny. Przedmioty słabsze przyjmują muzea państwowe tylko wtedy, gdy ofiarujący zgadza się na wysyłkę ich do muzeów prowincjonalnych, będących stałym rezerwowarem dla zabytków usuwanych z muzeów centralnych. Nie mające tych rezerwoarów muzea miejskie zagraniczne zachowują tem większą ostrożność w przyjmowaniu darów, nietylko chcąc osiągnąć największą jakość, ale pamiętając, że każdy gmach muzealny przy nieopatrznym go zapełnianiu okazuje się wkrótce za małym.

Muzea we Francji zasadniczo nie przyjmują depozytów, co jest częściowo zrozumiałem wobec olbrzymiego bogactwa materjału muzealnego, w Niemczech przyjmuje się depozyty, ale tylko pierwszorzędne i z warunkiem pozostawienia ich w Muzeum przez pewien dłuższy okres czasu.

Inwentaryzacja zbiorów prowadzoną jest rozmaicie. Zły lub zanadto skomplikowany system inwentaryzacyjny raz wprowadzony, ciąży na wielu muzeach zagranicznych paraliżując pracę inwentaryzacyjną. We Francji inwentaryzacja jest na ogół dość słabą, w Niemczech w wielu instytucjach wzorową. W szeregu muzeów niemieckich, jak w Bawarskiem Muzeum Narodowem w Monachium, stosują rzadki u nas, a możliwy jedynie w Muzeach o niezmieniającem się urządzeniu typ inwentarzy działowych łącznie z katalogami sytuacyjnemi, umożliwiającemi w każdej chwili kontrolę inwentarza.

Sprzedaż i wymiana dubletów w Francji ze względów ustawowych niedopuszczalna, jest natomiast w Niemczech często stosowana. Wypożyczanie przedmiotów muzealnych na wystawy krajowe i zagraniczne, przedsiębrane zawsze z ostrożnością, przy odpowiedniem zabezpieczeniu, wymaga w państwowych muzeach francuskich nawet zezwolenia ministra, w niektórych zaś muzeach niemieckich dokonywanem jest pod zastaw innych przedmiotów. Urządzanie specjalnych wystaw w salach stale na ten cel przeznaczonych spotyka się w niektórych muzeach, jak n. p. w Lyonie i w Muzeum Sztuk Pięknych w Augsburgu.

Ubezpieczanie zbiorów muzealnych napotyka się dość rzadko zagranicą wobec bogactwa zbiorów, powodującego nadmierną wysokość wkładki ubezpieczeniowej.

Nocna służba w Muzeum wykonywaną jest prawie zawsze przez jednych i tych samych ludzi.

Wszystkie muzea zagraniczne posiadają własne warsztaty muzealne służące do konserwacji. Na pierwszorzędnych siłach w tych zakładach pracujących, polega w znacznej mierze przewaga techniczna muzeów niemieckich. Zajęci w nich spełniają w razie potrzeby obowiązki służby. Zarządy wszystkich muzeów dążą do tego, aby każdy służący miał fach w ręku, mogący się przydać w pracy muzealnej. Jak wielką rolę spełniają te warsztaty w życiu zagranicznych muzeów dowodem tego jest wielka liczba pracowników w warsztatach, np. w Muzeum Germańskiem w Norymberdze 4 stolarzy, 2 malarzy, 2 ślusarzy, 1 fotograf, 1 odlewacz gipsowy, 1 czyszczący żelaza, 1 odczyszczający obrazy.

Pamięć ofiarodawców czci się przez umieszczenie ich nazwisk na darach (tak np. w Pinakotekach na wszystkich bez wyjątku obrazach darowanych znajdują się tabliczki z nazwiskami ofiarodawców), portretów przy większych kolekcjach, tablic marmurowych z nazwiskami i zawsze z miejscem wolnem dla przyszłych ofiarodawców.

Zarządy Muzeów dokonywują na żądania oceny dzieł sztuki stanowiących prywatną wła-

sność. Ocena taka dopuszczalną jest prawie we wszystkich muzeach, lecz tylko pod względem artystycznym, a nie pod względem wartości, bez zaświadczeń piśmiennych i w zasadzie bezpłatnie.

Ze specjalnych udogodnień w zwiedzaniu korzystają w muzeach zagranicznych cudzoziemcy i badacze. Otrzymują oni w wielu wypadkach pozwolenie na zwiedzanie muzeów nawet w dnie, gdy muzeum jest z powodu porządków zamknięte (muzea Lyońskie). Specjalne udogodnienia posiadają również członkowie istniejących po miastach zagranicznych Towarzystw „Przyjaciół Muzeum", w formie wolnych wstępów, oprowadzań, prelekcji, zaproszeń na specjalne wystawy i t. d.

Personal muzealny stanowią zagranicą prawie bez wyjątku historycy sztuki (w tem prehistorycy i archeologowie). W galerjach niemieckich pracują stale zatrudnieni pierwszorzędni restauratorowie obrazów (o kompetencji ograniczonej naturalnie tylko do restauracji obrazów). W innych muzeach, np. w muzeum Guimeta zatrudnia się czasowo, do inwentaryzacji specjalnych działów, pierwszorzędnych uczonych.

Urzędnikom muzealnym ułatwia się drogą zasiłku, odbywanie studjów i podróży naukowych związanych z interesem instytutu. Tak np. w Narodowem Muzeum Bawarskiem w Monachium istnieje specjalny fundusz, dzięki któremu co pewien czas, każdy urzędnik może uzupełnić zagranicą swe studja.

Przy końcu sprawozdania uważam za swój obowiązek nadmienić, że żadne muzeum zagraniczne nie cierpi ani w przybliżeniu na taki brak miejsca, na salach i w magazynach jak Muzeum Narodowe i jego oddziały w Krakowie.

Wynikająca z braku miejsca konieczność zawieszenia obrazów w kilku rzędach, ciągłe zmiany wystawianych przedmiotów, niemożność stałego wystawienia pierwszorzędnych zabytków, w muzeach zagranicznych prawie, że nie istnieją.

W Niemczech (w Berlinie i w Norymberdze zwłaszcza) spotkać się można z żywym ruchem budowlanym idącym w kierunku budowy nowych pawilonów muzealnych według wymogów współczesnego budownictwa muzealnego.

Sprawozdanie sanitarne za rok 1927.

Ludność miasta Krakowa na podstawie spisu z dnia 30 marca 1927 roku wynosiła 200.332 mieszkańców cywilnych. — Domów w dniu 31 grudnia 1927 roku liczył Kraków 5.938. — Ilość nowowybudowanych domów w 1927 r. wynosiła 140.

I. Walka z ostremi chorobami zakaźnemi.

Liczba zgłoszonych przypadków:

Choroba		Zachorowali			Zmarli			Razem	
		Miejscowi	Obcy	Razem	Miejscowi	Obcy	Razem	Zachorowało	Zmarło
Dur brzuszny	Chrz.	126	87	213	18	14	32	241	37
	Żydów	22	6	28	2	3	5		
Dur plamisty	Chrz.	7	17	24	2	3	5	24	5
	Żydów	1	0	1	0	0	0		
Czerwonka	Chrz.	86	36	122	14	5	10	141	20
	Żydów	16	3	19	1	0	1		
Płonica	Chrz.	337	149	486	20	28	48	633	53
	Żydów	137	12	149	5	0	5		
Nagminne zapalenie opon mózgordzeniowych	Chrz.	3	7	10	0	2	2	14	4
	Żydów	3	1	4	1	1	2		
Odra	Chrz.	106	103	100	0	0	0	126	2
	Żydów	17	0	12	1	1	2		
Róża	Chrz.	32	6	38	4	5	9	49	11
	Żydów	10	1	11	2	6	2		
Krztusiec	Chrz.	125	3	128	9	0	9	143	10
	Żydów	15	0	15	1	0	1		
Zimnica	Chrz.	4	1	5	0	0	0	6	1
	Żydów	0	1	1	0	1	1		
Zakażenie połogowe	Chrz.	12	18	30	12	18	30	36	36
	Żydów	5	1	6	5	1	6		
Gruźlica	Chrz.	552	365	917	309	181	490	997	532
	Żydów	62	18	80	29	13	42		
Jaglica	Chrz.	115	202	317	—	—	—	371	—
	Żydów	23	31	54					

Choroba		Zachorowali			Zmarli			Razem	
		Miejscowi	Obcy	Razem	Miejscowi	Obcy	Razem	Zachorowało	Zmarło
Włośnica	Chrz.	8	0	8	—	0	0	8	—
	Żydów	0	0	0		0	0		
Błonica	Chrz.	87	44	131	10	8	18	161	25
	Żydów	21	9	30	4	3	7		
Wodowstręt	Chrz.	1	1	2	1	1	2	3	3
	Żydów	0	1	1	0	1	1		
Pokąsanie przez podajrzane zwierzęta o wodowstręt	Chrz.	97	3	100	0	0	0	110	—
	Żydów	10	0	10	0	0	0		
Ospa wietrzna	Chrz.	121	0	—	0	0	0	142	—
	Żydów	21	0		0	0	0		
Mumps	Chrz.	7	1	8	0	0	0	10	1
	Żydów	2	0	2	0	1	1		
Różyczka (Rubeola)	Chrz.	9	0	9	0	0	0	9	—
	Żydów	0	0	0	0	0	0		
Zapalenie rdzenia Polio-omelitis anterier	Chrz.	0	5	5	0	0	0	6	1
	Żydów	0	1	1	0	1	1		
Ostra choroba zakaźna	Chrz.	1	1	2	1	1	2	2	2
	Żydów	0	0	0	0	0	0		
Influenza (grypa)	Chrz.	12	0	12	9	0	9	17	14
	Żydów	5	0	5	5	0	5		
Śpiączka. Encephalitis lethargica	Chrz.	1	0	1	1	0	1	1	1
	Żydów	0	0	0	0	0	0		
Paratyfus A	Chrz.	1	0	1	0	0	0	1	—
	Żydów	0	0	0	0	0	0		
Paratyfus B	Chrz.	0	1	1	0	0	0	1	—
	Żydów	0	0	0	0	0	0		
Tężec	Chrz.	1	15	16	1	12	13	16	13
	Zydów	0	0	0	0	0	0		
Przymioł (Lues)	Chrz.	18	2	20	18	8	20	29	29
	Żydów	8	1	9	2	1	9		
Świerzb	Chrz.	5	0	5	0	0	0	5	—
	Żydów	0	0	0	0	0	0		

Czynności przy chorobach zakaźnych . . . 1.774
Zdezynfekcjonowano po różnych chorobach zakaźnych osób 1.643
Zdezynfekcjonowano mieszkań 1.502
W oczyszczalni miejskiej wykąpano i zdezynfekcjonowano osób 16.909
Wykąpano w łaźniach miejskich przy ulicy Karmelickiej i Rejtana osób 55.559
Osób zgłoszonych do szczepienia ochronnego od ospy było 8.993
Zaszczepiono przeciw ospie osób 8.074
Zastosowano szczepienie ochronne przeciw chorobom zakaźnym u osób 261

Wykonano badań bakterjologicznych w kierunku chorób zakaźnych:

Materjał — w kierunku	wyników dodatnich	wyników ujemnych	Ogółem
Plwocin — T. B.	134	174	308
Kałów — czerwonki	1	18	19
Kałów — B. Ty.	—	39	39
Moczów — B. Ty.	—	9	9
Mlek — B. Ty.	—	3	3
Nalotów z gardła — Di Ty.	1	7	8
Krwi — odcz. Wasser.	2	29	29
„ — malarja	—	1	1
„ — odcz. Widala	2	1	3
„ — bakterji	—	1	1
Wód — b. coli i b. chorobotw.	71	205	276
	211	485	696

II. Walka z gruźlicą.

a) W poradniach przeciwgruźliczych:

	Poradnia przeciwgruźlicza	
	Towarzystwa przeciwgruźliczego	Towarz. „TOR.“ Dz. VIII.
1. Przyjętych chorych względnie leczonych	8736	402
2. Ilość dni czynnych Poradni	295	185
3. Udzielono porad	8890	1449
4. Ilość pielęgniarek	4	1
5. Ilość odwiedzin w mieszkaniach chorych	1608	383

b) W sanatorjum miejskiem na Prądniku Białym:

1. Leczono na gruźlicę płuc . . . . 466 osób
2. Leczono na gruźlicę innych narządów . . . . 33 „

Razem . . . . 499 osób

III. Walka z jaglicą.

Leczonych z powodu jaglicy	. . . .	371
w tem obcych	. . . .	235
Zgłoszonych ze szkół	. . . .	45
„ z zakładów opiekuńczych	. . . .	26
Zgłoszonych przy poborach wojskowych	. . .	1

Specjalnych poradni przeciwjaglicznych w mieście Krakowie niema jeszcze, chorzy leczą się w szpitalach względnie klinice okulistycznej.

IV. Walka z chorobami wenerycznemi i nierządem

należy do zakresu działania Inspektoratu sanitarno-obyczajowego.

V. Lecznictwo.

a) Szpitale względnie sanatorja:

Nazwa szpitala względnie sanatorjum	Ilość łóżek etatow.	Ogólna ilość chorych leczonych	Z tej liczby było leczonych z powodu					Ogólna ilość dni leczenia
			gruźlicy	jaglicy	rzeżączki	kiły	wrzodu m.	
Szpital OO. Bonifratrów	125	1805	193	—	—	—	—	37.975
Szpital ortoped. dla dzieci	23	144	14	—	—	—	—	8.645
Miejskie Zakłady sanitarne	220	996	499	—	—	—	—	49.401
Dom Zdrowia	21	487	6	—	—	—	—	4.907
Lecznica związkowa	40	723	7	—	—	3	—	5.061
Lecznica dla nerwowo chorych	27	87	—	—	—	—	—	7.395
Ambulatorjum chirurgiczne SS. Miłosierdzia	17	197	8	—	—	—	—	3.096
Szpital św. Łazarza	1145	17.044	1921	251	276	590	91	360.690

b) Kasa chorych:

1) ubezpieczenie członków Kasy chorych . .	50.355
2) „ „ ich rodzin . . .	67.140
3) ogólna liczba leczonych	
a tej liczby leczonych z powodu . . .	213.895
a) gruźlicy	18.955
b) jaglicy	170
c) rzeżączki	1.991
d) kiły	2.751
e) wrzodu miękkiego	234

Lekarzy rejestrowanych było 465, nie rejestrowanych w Województwie 100, razem 565.

VI. Zaopatrywanie w wodę.

Ludność miasta jest zaopatrywana w wodę wodociągową, z wodociągów 30 studzien wodociągowych i ze studzien gruntowych prywatnych.

Wodociąg jest zasilany:

a) sztuczną wodą gruntową czerpaną w ujęciu bielańskiem przy pomocy studzień w ilości 73.

b) naturalną wodą gruntową w ujęciu na Zwierzyńcu przy pomocy studzien w ilości 20.

Wody te są oczyszczone za pośrednictwem filtrów.

c) czynnych studzien wodociągowych w mieście jest	116
d) studzien gruntowych publicznych . . .	34

Wykonano analiz chemicznych:

próbek wody wodociągowej	137
w tem z wynikiem ujemnym	14
wykonano analiz bakterjologicznych próbek wody wodociągowej	190
w tem z wynikiem ujemnym	13

co należałoby przypisać błędom w sposobie poboru wody.

VII. Usuwanie nieczystości.

Prace Zakładu czyszczenia miasta dzielą się na cztery działy, a mianowicie:

1. Wywóz popiołu i zmiotków domowych.
2. Czyszczenie ulic i placów.
3. Czyszczenie dołów kloacznych.
4. Czyszczenie kanałów.

Ad 1), ad 2).

Czyszczenie odbywa się dwojakiem sposobem:

1. Mechanicznie, przez zastosowanie szczotkowozów automobilowych z beczkami do kropienia.

2. Ręcznie, przez utworzone w tym celu kolumny robocze.

Popioły, zmiotki domowe, błoto i zmiotki uliczne wywożono na specjalnie do tego celu urządzone wysypisko w Dębnikach

Czysty śnieg zebrany z ulic i torów tramwajowych wrzucono do włazów kolektora w ulicy Garncarskiej i innych komisyjnie ustalonych otworów kolektora.

W roku 1927 wywieziono błota i zmiotków ulicznych 41.332 m^3, śniegu 41.385 m^3.

Czyszczono stale placów . . . 18
„ „ ulice 400
Czyszczono realności 131
„ podwórzy 169

Wedle ostatniego nadesłanego wykazu Budownictwa miejskiego O. B. powierzchnia dróg i placów czyszczonych przez Zakład czyszczenia miasta wynosi około 1,230.000 m^2.

Ad 3) W roku 1927 wywieziono nieczystości kloacznych 13.234·50 m^3, czyszczono dołów kloacznych 2023.

Ad 4) Wykonano robót kanalarskich w realnościach prywatnych 228, wywożąc 390 m^3 nieczystości kloacznych kanalarskich.

Budownictwo miejskie B. (kanalizacja miasta):

1) wykonało kanałów miejskich . . 3326 m. b.
2) „ nowych wodociągów . 50 sztuk
3) „ reparację wodociągów . 90 „
4) wykonało połączeń ulicznych realności z kanałem miejskim . . . 118 „

Odbyto komisji sanitarno-budowl. . 250

VIII. Nadzór nad żywnością.

A) Badano, względnie przeprowadzono rewizję:

1) restauracje, jadłodajnie, wyszynki i kawiarnie . . . . 780 razy
2) piekarnie . . . . 258 „
3) mleczarnie . . . . 75 „
4) sklepy korzenne . . . . 2515 „
5) cukiernie i sklepy cukiernicze . . 43 „
6) sklepy z nabiałem . . . . . . 4 „
7) owocarnie . . . . 40 „
8) handel ryb i śledzi . . . . . 4 „
9) masarnie . . . . 76 „
10) wędliniarnie . . . . 23 „
11) jatki . . . . 225 „

Doniesień na powyższe objekta zrobiono . . . 647

Doniesień na pow. objekta do ukarania zrobiono 18

B) W pracowni chemicznej miejskiej dokonano badań przedmiotów użytku codziennego oraz innych, jak poniżej:

L. p.	Przedmiot badania	Ilość próbek	Uznano za nieodpowiednie: szkodliwe dla zdrowia	zafałszowanie i podrobienie		fałszywe oznaczenie	zepsucie	sprzeczność z obowiązującemi przepisami	Uwaga
1	Mleko	z placów targowych 2059	dodatek wody do 20%	64	od 20—30%	3	ponad 30%	1	339 odjęto tłuszcz
		z rogatek		—		—		—	—
		z mleczn. sklepów i kawiarń 1033		41		3		3	135 odjęto tłuszcz
2	Śmietanka i śmietana	311	—	123		67	2	—	
3	Jaja	10.757	—	—		2285	187	—	
4	Masło i tłuszcze	508	—	160		5	9	43	
5	Ser	57	—	2		—	—	1	
6	Mąka	68	—	3		2	2	2	
7	Pieczywo zwyczajne	162	4	—		26	2	73	
8	Pieczywo zbytkowe	186	—	—		127	2	8	
9	Wyroby cukiernicze	558	—	2		15	5	378	
10	Wyroby masarskie	4	1	—		—	1	—	
11	Konserwy rybne	10	1	—		—	—	—	
12	Konserwy mięsne	7	—	—		—	—	—	
13	Konserwy jarzynowe	30	—	—		—	26	—	

L. p.	Przedmiot badania	Ilość próbek	Uznano za nieodpowiednie					Uwaga
			szkodliwe dla zdrowia	zafałszowanie i podrobienie	fałszywe oznaczenie	zepsucie	sprzeczność z obowiązującemi przepisami	
14	Ocet	10	—	3	2	—	3	
15	Wódki i likiery	51	1	3	17	—	7	
16	Wino, miód do picia, piwo	29	—	1	1	1	2	
17	Miód pszczelny	47	—	12	19	1	3	
18	Soki i marmolady	52	—	3	9	1	14	
19	Korzenie i przyprawy	13	3	2	—	2	—	
20	Sól	—	—	—	—	—	—	
21	Cukier	1	—	—	—	—	—	
22	Kawa	4	—	—	—	—	—	
23	Herbata	38	—	—	1	—	—	
24	Kakao	9	—	—	—	—	1	
25	Studzienna woda	52	7	—	—	—	—	
26	Woda wodociągowa	254	—	—	—	—	—	
27	Woda płynąca i odpływ.	71	—	—	—	—	—	
28	Środki kosmetyczne	21	1	—	—	—	—	
29	Preparaty farmaceut.	8	2	—	—	—	—	
30	Rudy i metale	4	—	—	—	—	—	
31	Przetwory ropy naftow.	10	—	—	—	—	—	
32	Grzyby	16	—	—	—	1	—	
33	Inne przedmioty badan.	88	—	—	—	—	10	
	Razem . . .	16.328	20	428	2577	242	546	474 odj. tłuszcz.

Komisji i rewizji odbyto 274.
Opinji fachowych wydano 227.

C) Sprawy związane z konsumcją mięsa, wędlin, drobiu i ryb.

Na terenie m. Krakowa znajdują się 2 Rzeźnie miejskie, jedna dla uboju bydła i nierogacizny, druga dla uboju koni; nadto 2 rzeźnie rytualne dla bicia drobiu. Jatek skoncentrowanych w 8 miejscach jest 173
Lokali sklepowych ze sprzedażą mięsa i wędlin 360
Bydła dorosłego ubito 24966
Cieląt, owiec i świń 71076
Koni 4400

Pośród ubitych zwierząt stwierdzono następujące choroby: U bydła rogatego, trzody owiec i kóz

a) gruźlicę w organach wewnętrznych u przeważającej ilości w płucach gruczołach chłonnych trzewiowych i mięśniowych, oraz na błonach surowiczych u sztuk . . 425 bydła
   „ „ . . 31 trzody
b) ropnicę i posocznicę u sztuk 5 cieląt
c) ogólną wodnicę „ „ 4 bydła
d) stany zapalne (płuc, osierdzia,

żołądka, jelit, nerek, macicy i otrzewnej) u sztuk . . 195 bydła, owiec, trzody
e) promienicę u sztuk . . . 10 bydła
f) przyszczycę „ „ . . . 16 bydła i trzody
g) pomór świń „ „ . . . 14 trzody
h) różycę świń „ „ . . . 10 „
i) wągrzycę „ „ . . . 26 „
j) włośnicę „ „ . . . 43 „
k) bąblowce „ „ . . . 1270 bydła, trzody
l) motylica „ „ . . . 2496 bydła, trzody, owiec
m) sapalenie robocze płuc u szt. 80 bydła i owiec
n) cowy Mischera „ „ 22 trzody
o) nowotwory „ „ 30 bydła, trzody, owiec
p) żółtaczka „ „ 7 cieląt
r) wychudzenie i wodnostość mięsa . . . . 36 bydła, cieląt, trzody
s) nacieki krwawe mięśni wskutek urazów mech. . . . 80 byoła, trzody
t) mięso nie dojrzałe . . . 20 cieląt
u) ropnie w różnych drganach wewnętrznych . . . . . 200 bydła, świń.

II. U koni:

a) nosaciznę płuc . . . . 9 sztuk
b) zapalenie płuc . . . . 19 „
c) stany zapalne (płuc. żołądka, jelit, nerek, wątroby) . . 85 „
d) bęblowec wątroby . . . 8 „
e) wychudzenie i wodnistość mięsa . . . . 7 „
f) nowotwory . . . . . 16 „
g) złamanie nóg . . . . . 14 „

Mięso ze sztuk gruźliczych zacznie wychudzonych lub dotkniętych uogólnioną formą ostrą razem 4 sztuki zniszczono w całości.

Sztuki z gruźlicą uogólnioną razem 125 sztuk dopuszczono po dokonaniu sterylizacji pod deklaracją w jatce urzędowej (w taniej jatce). Gdy proces chorobowy przy gruźlicy chronicznej uogólnionej nie był znacznie rozszerzony, sprzedano mięso w jatce urzędowej w stanie surowym jako mięso o mniejszej wartości odżywczej. W przypadkach lokalnej gruźlicy dopuszczono mięso do konsumcji bez żadnego ograniczenia. We wszystkich wymienionych wypadkach zniszczono zajęte gruźlicą organa

Mięso pochodzące ze świń wągrowatych dopuszczono warunkowo do konsumcji tj. po uprzedniej przeprowadzonej sterylizacji przekazano do sprzedaży w taniej jatce. Mięso mniej wartościowej lub pośledniej jakości w niektórych wypadkach chorobowych, jak różyca świń, wychudzenie, niedojrzałość, żółtaczka, wodnistość mięsa, cowy Mischera, nacieki krwawe mechaniczne i t. p. dopuszczono do sprzedaży ograniczonej tj. wyłącznie w jatce urzędowej. Części mięsa względnie mięso w całości bezwartościowe dla konsumcji lub szkodliwe dla zdrowia ludzkiego przekazano do przetwórni wadliwy.

Dokonano konfiskat mięsa, drobiu, wędlin i t. p. w ilości 212. i tyle doniesień skierowano do Magistratu lub prokuratorji.

Z ogólnej sumy konfiskat przypada na:
a) gruźlicę 13 przypadków (bydło, trzoda)
b) wągrzyca 4 „ (trzody) oraz 100 kg. kiełbas.
c) włośnicę 2 „ (trzody) oraz 100 kg kiełbas
d) różycę 6 „ „
e) węglik 1 „ (bydło)
f) żółtaczka 7 „ (bydło, trzoda)
g) stany zapalne 20 przypadków (bydło, owce)
h) zepsucie 20 prsypadków (cielęta, świnie)
j) niedojrzałość 12 przypadków (cieląt)
k) wychudzenie, wodnistość mięsa 36 przypadków (bydło, cielenta)
l) wychudzenie 45 przypadków (bydło, cielęta)
m) niedostateczne wykrwawienie przy rzezi z konieczności 7 przypadków (bydło)
n) nacieki krwawe wskutek urazów mech 5 przypadków (cielęta)
o) motylica wątrób 30 przypadków (bydło owce)
p) zepsucie mięsa, szynek, kiełbas 200 kg.

W pracowni dla badań mikroskopowych przeprowadzono badanie mięsa i wyrobów mięsnych w 680 przypadkach nietylko sposobem mikroskopowym, lecz i przy pomocy specjalnych metod chemicznych i biologicznych.

W marcu wprowadzono rozp. Magistratu obowiązujące badanie mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich na obecność włodni tak uboju miejscowego jakoteż zamiejscowego pochodzących. W tym celu uruchomiono przy rzeźni stację trychinoskopijną zaopatrzoną w odpowiednią ilość potrzebnych mikroskopów aparat projekcyjny (trychinoskop) Laitza, i niezbędne przybory. Badanie przeprowadza specjalnie wyszkolony personal tak zwani badacze włości, (trychinoskopiści) który pozostaje pod ścisłym nadzorem lekarzy weterynaryjnych i Dyrektora Rzeźni. W okresie na rok ubiegły przypadłym zbadano 49.869 próbek z całych sztuk nierogacizny, 1190 połówek, 1303 polędwic, 911 szynek i 4624 z kiełbas. Badaniem tym rozpoznano włodnie w 43 wypadkach, wągrzycę w 7, w tych ostatnich raz jedem w słoninie amerykańskiej. W rzeźni sanitarnej podano ubojowi zwierzęta zakażone i podejrzane o choroby zakaźne, razem 160 sztuk bydła rogatego, 25 cieląt i 225 świń. Do przetwórni padliny (kafikarni) dostawiono zwierzęta padłe i zabite w rakarni oraz konfiskaty z rzeźni w następującej ilości:

Koni	266 sztuk,	bydła	25 sztuk
trzody . . .	103 „	psów	519 „
kotów . . .	4 „	drobiu . . .	3 „

konfiskat mięsnych 15.422 kg., ogółem w kilogramach 51.604 kg.

Wymienione zwierzęta i konfiskaty przerobione zostały sposobem termicznym na sterylizowane użyteczne produkty jak mączka mięsna służąca na doskonały nawóz i karmę dla trzody oraz tłuszcz dla celów technicznych.

Ukarano za przekroczenie regulaminu o handlu mleczywem 111 osób.

Odstąpiono Prokuraturze przy Sądzie okręgowym karnym 759 spraw z powodu przekroczenia ustawy o kupczeniu żywnością.

IX. Policja sanitarna.

Przeprowadzono rewizje sanitarne w:

Fabrykach wody sodowej	10 razy
„ czekolady	4 „
„ cukierków	18 „

fabrykach miodu	2	razy
„ win owocowych	2	„
„ octu	6	„
„ innych	27	„
drukarniach	13	„
aptekach	3	„
fryzjerniach	256	„
magazynach pierza	24	„
pracowniach rękodzieln. i zakładach przemysł.	559	„
zakładach więziennych	16	„
urzędach publicznych	9	„
pracowniach galwanicznych	3	„
łaźniach	9	„
hotelach i pensjonatach	110	„
różnych zakładach	33	„
palarniach kawy	4	„
schroniskach	7	„
domach noclegowych	14	„
mieszkaniach stróżów	226	„
„ suterenowych	16	„
szlifierniach szkła	2	„
magazynach włosienia	2	„
składach szmat i kości	3	„
dworcach kolejowych	52	„
cmentarzach	22	„
kinach, teatrach, domach modlitwy, pralniach i t. p.	26	„

Co do drobnych usterek sanitarnych wydawano zarządzenie na miejscu i dopilnowano ich wykonania, co do większych usterek lub w razie oporu stron, rorobiono doniesienia do Magistratu.

Doniesień takich zrobiono 509.

Odbyto komisji:

poborowych	55
budowlanych	730
porządkowych	753
sądowo-lekarskich	5
przemysłowych	260
policyjno-ogniowych	147
kanałowo-wodnych	21
cmentarnych (ekshumacje i przewozu zwłok	1120

X. Opieka nad matką i dzieckiem.

Przeprowadzono badań w zakładach opiekuńczych	357
Badano i leczono ambulatoryjnie sierót	207
Dokonano rewizje w zakładach opiekuńczych i w szkołach	96
W stacji opieki nad niemowlętami korzystało osesków	299
Zbadano przez lekarza	250
Udzielono porad	636
Odwiedzin domowych przez pielegniarkę	362

W stacji powyższej pracuje:
lekarz, pielegniarka i posługaczka. Stację tą utrzymuje Krakowskie Towarzystwo przeciwgruźlicze, które znów jest subwencjonowane przez Gminę.

Dnia 17. X. 1927 uruchomiła Gmina ambulatorjum lamp kwarcowych dla pracowników miejskich i dzieci ubogich, których rodzice nie mają opieki lekarskiej.

Ilość położnych praktykujących w roku 1927 wynosiła 216.

Przy rewizji przyborów akuszerskich podniesiono zarzuty przeciw 12 akuszerkom.

XI. Higjena szkolną.

Lekarze okręgowi miejscy dokonali rewizji w szkołach powszechnych i średnich 91.

O skonstantowanych usterkach donieśli Magistratowi celem wykonania wszystkie szkoły powszechne miejskie pozostają pod kontrolą 8 lekarzy szkolnych i 4 higjenistek szkolnych.

Szkół tych jest 56, a uczęszcza do nich dzieci 19.832.

Sprawozdanie z działalności lekarzy naczelnych miejskich przedkłada Miejski Urząd Zdrowia z każdego roku szkolnego Kuratorjum Okręgu Szkolnego przez Radę szkolną miejską.

Działalność zaś higjenistek szkolnych przedstawia się za rok 1927 w cyfrach następująco:

1) Zaprowadzono do:

ambulatorjum dentyst. szkol. miej	866	dzieci
„ okulistycznego	145	„
„ chirurgicznego	5	„
„ chorób gardła, uszu, nosa	42	„
„ „ skórnych	13	„
„ „ nerwowych	7	„
„ „ wewnętrznych	23	„
łazien miejskich	2488	„
poradni przeciwgruźliczej	47	„

2) Dokonano:

wywiadów domowych	300	„
wizyt szkolnych	895	„
badań dzieci z lekarzem szkolnym	915	„
wypełnienia kart lekarskich dla dzieci	2064	„
inspekcji czystości	12439	„

Sprawozdanie z ambulatorjum dentystycznego szkolnego miejskiego przedstawiają się następująco:

1) Ogólna liczba pacjentów	1836
2) Chłopców	688
3) Dziewcząt	1248
4) Plomb założono (w tem 29) w zębach zulocznych	1465
5) Zaopatrzono karzeni	444
6) Wyleczono z gorzeli zębowych	41
7) Stałych zębów wyjęto (w tem 64 zapaleń okostnej)	421
8) Mlecznych zębów usunięto	2654
9) Zdjęto kamień zębowy i oczyszczono zęby	536
10) Inne zabiegi dentystyczne	3618
11) Ogólna liczba ordynacji	8605
12) Zbadano dzieci szkolnych	7365
13) Zdrowe uzębienie posiada	1612
14) Wysłano odezw do rodziców	2722

XII. Opieka nad chorymi umysłowo i nierozwiniętymi:

Zbadano umysłowo chorych 32

Z czego przypada na:

psychozę	21
niedorozwój	5
padaczka	3
dementio praec.	1

alkoholizm 1
badany na wezwanie sądu 1
Cięższej chorych umieszczono w szpitalach.

XIII. Walka z alkoholizmem.

Za przekroczenie ustawy antialkoholowej ukarano w roku 1927 osób 87.

XIV. Propaganda.

Miejski Urząd Zdrowia uzupełnia z roku na rok broszurki i pouczenie o chorobach przenośnych, jak czerwonce, durze brzusznym, szkarlatynie, płonicy, gruźlicy, jaglicy i t. d. i pouczenia te względnie wskazówki rozdaje otoczeniu chorego.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 3697/28
VIII.

Kraków, dnia 31 marca 1928.

Opłata od psów na rok 1928.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat podaje do wiadomości, że na podstawie § 1 Statutu dla poboru opłat od psów utrzymywanych w mieście Krakowie, uchwalonego przez Radę miasta w dniu 30 listopada 1923 r., zatwierdzonego reskryptem z dnia 9 stycznia 1924 r. Nr. S. M. 25/924 przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na podstawie art. 1, 20 i 36 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych Dz. U. Rz. P. Nr. 94 poz. 747, a zmienionego uchwałą Prezydjum miasta działającego na podstawie § 53 Statutu m. z dnia 28 października 1925 r. L. VIII. 7310/25, zatwierdzoną reskryptem z dnia 21 grudnia 1925 r. Nr. S-F 4021/25 przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, oraz w myśl reskryptu Województwa krakowskiego z 23/3 1928 r. L. SM 215/4-1928, zatwierdzającego uchwałę Rady miasta z 15/12 1927 r., wynosi opłata od psów za rok 1928 od każdego pierwszego psa 30 zł., zaś od każdego następnego 40 zł. rocznie.

Opłata ta płatną jest w 2-ch równych ratach półrocznych.

Opłatę powyższą ma każdy posiadacz (dzierżyciel) psa, podlegającego opłacie, uiścić zgóry bez osobnego wezwania płatniczego w Głównej Kasie miejskiej, najdalej w pierwszych 4-ch tygodniach każdego półrocza.

Posiadacze psów, którzy uiścili już opłatę od psów za I-sze półrocze 1928 w kwocie 20 zł., obowiązani są do dopłaty za II półrocze br. tylko kwotę 10 zł. od każdego pierwszego psa, zaś 20 zł. od każdego następnego psa.

W myśl § 3 statutu dla poboru opłat od psów wolne są od podatku:

1) szczenięta liczące mniej niż 8 tygodni,
2) psy należące do przejezdnych, przebywających w obrębie miasta nie dłużej niż 4 tygodnie,
3) jeden pies łańcuchowy do pilnowania obejścia,
4) jeden pies pasterski (owczarski) trzymany po wykonaniu pracy na uwięzi,
5) psy będące w posiadaniu Władz państwowych i komunalnych oraz przedstawicieli państw obcych.

Nieuiszczony w terminie podatek, ściągnięty będzie w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych i odsetek za zwłokę.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2521/1928
M. U. P.

Kraków, dnia 2 kwietnia 1928.

Opłaty mytnicze, pobór w r. 1928/9.

OBWIESZCZENIE.

Uchwałą z dnia 15/XII 1927 r. postanowiła Rada miasta pobierać opłaty mytnicze w roku budżetowym 1928/9 w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

1) od zwierząt domowych, idących luzem po 10 gr.,
2) „ „ „ w zaprzęgu „ 40 gr.,
3) od automobilów osobowych i ciężarowych oraz od doczepek po 2 zł.,
4) od autobusów po 3 zł.

Reskryptem z dnia 14/III 1928 r. L. Sm. 1328/2-28 Województwo krakowskie w porozumieniu z Izbą Skarbową w Krakowie zatwierdziło powyższą uchwałę Rady miejskiej.

O tem zawiadamia się strony interesowane.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 9614/1928
VII.

Kraków, dnia 4 kwietnia 1928.

Podniesienie stanu sanitarnego i porządkowego miasta Krakowa.

ROZPORZĄDZENIE.

Stwierdzono, że przepisy rozporządzenia Magistratu z dnia 10 maja 1927 r. L. 10792/927 VII, nie są należycie przestrzegane. Wobec tego Magistrat przypomina powyższe przepisy i wzywa do ścisłego ich przestrzegania.

Przepisy te brzmią:

§ 1. Zanieczyszczone błotem dolne części fasad domów, należy odczyścić i stale utrzymywać w należytym porządku.

§ 2. Obejścia domów, parcele, podwórza, ogrody utrzymywać należy w należytym porządku, a znajdujące się tam błoto, rumowisko itp. należy bezzwłocznie wy-

wieźć na miejsce przez Magistrat oznaczone. Tam, gdzie niema dotychczas zbiorników na nawóz, urządzonych stosownie do obowiązujących przepisów i szczelnie nakrytych, należy przystąpić do ich budowy, a w czasie przejściowym należy gnojowiska przysypywać ziemią.

§ 3. Studnie tam, gdzie one dotychczas istnieją, należy oczyścić, ponaprawiać i utrzymywać w należytym stanie.

§ 4. Wychodki, pissoiry należy oczyścić i ponaprawiać, doły kloaczne często opróżniać, a treść kloaczną wywozić do leja w Dz. XXI. Zaznacza się przytem, że wylewanie nieczystości kloacznych na role jest zakazane w czasie od 1 maja do 15 września.

§ 5. Trąby zlewne i komórki kloaczne powinny być należycie codziennie oczyszczane.

§ 6. Wszystkie znajdujące się w realnościach urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, należy utrzymywać stale w stanie zdatnym do użytku, a korzystanie z nich powinno być bez żadnych utrudnień dostępne osobom, dla których urządzenia tę są przeznaczone.

Właścicielom i administratorom realności, stróżom, jak również i lokatorom zabrania się:

a) wyłączania urządzeń, doprowadzających wodę do mieszkań,

b) zamykania dopływu wody do mieszkań,

c) zdejmowania i usuwania w całości lub części urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i ustępowych oraz doprowadzania ich do stanu nieużywalności,

d) utrudnienia w jakiejkolwiek innej formie w korzystaniu z wyżej wymienionych urządzeń,

e) niepotrzebnego rozlewania lub wypuszczania wody i wogóle jakiegokolwiek z rozmysłu, czy niedbalstwa pochodzącego marnowania wody.

§ 7. Popiół, zmiotki domowe i wszelkie odpadki, nie dające się spalić, mają być składane do żelaznych skrzynek, skąd będą usuwane przez Zakład czyszczenia miasta.

§ 8. Wszelką padlinę należy bezzwłocznie, a najdalej do 48 godzin usunąć z obrębu zabudowań na miejsce na ten cel przeznaczone.

§ 9. Sienie, schody, korytarze i ganki, podwórza, zejścia do suteryn i piwnic, należy codziennie do godziny 9-tej rano starannie zamieść, a przynajmniej raz na tydzień dokładnie wymyć. Klatki schodowe należy przynajmniej raz na dzień dokładnie przewietrzać.

§ 10. Schody na każdem piętrze, podwórza, przez które przechodzi się do mieszkań w oficynach, należy od zmierzchu do godziny 10-tej wieczór dostatecznie oświetlać; schody ciemne nawet i we dnie mają być oświetlane.

§ 11. Mieszkania w ogólności, a w szczególności mieszkania niskie, ciasne, przez liczniejsze rodziny zajęte, należy codziennie przewietrzać i w czystości utrzymywać.

§ 12. Zabrania się mieszkańcom:

a) wystawiania w klatkach schodowych kubłów ze śmieciami lub zlewkami,

b) wszelkiego zanieczyszczania klatek schodowych, korytarzy, ganków, dziedzińców, sieni, parkanów, węgłów domowych, oraz wszystkich tych miejsc, których zanieczyszczanie jest zarządzeniami Magistratu zakazane,

c) wyrzucania śmieci, wylewania pomyj przez okna lub drzwi na dziedzińce i ulice,

d) przechowywania na gankach i klatkach schodowych kości, pomyj, szmat i wszelkiego rodzaju odpadków,

e) trzepania garderoby, mebli, dywanów w klatkach schodowych, w oknach tudzież na balkonach od strony ulic. Trzepanie dywanów, pościeli itp. wolno uskuteczniać tylko w czasie od godziny 8—10 rano i tylko w podworcach lub na tylnych gankach domów,

f) utrzymywania trzody chlewnej oraz drobiu wolnochodzącego; utrzymywane przez mieszkańców w dzielnicach przyłączonych konie, bydło lub nierogacizna, trzymane być mają w specjalnie na ten cel przygotowanych stajniach i chlewach; gnojowiska mają odpowiadać wymogom sanitarnym,

g) rozgrzebywania śmieci na wysypiskach, przeznaczonych na składanie śmieci, popiołu i odpadków, oraz wybierania z szmat, kości itp.

h) wrzucania stałych przedmiotów do kanałów, oraz wlewania do zbiorników na popiół itp. nieczystości i kału.

Wszelkie przekroczenia przepisów, objętych niniejszem rozporządzeniem, jakoteż wszelkich innych przepisów, dotyczących utrzymania czystości i porządku w mieście, karane będą w myśl § 60 ustęp 30 statutu miejskiego, względnie rozporządzenia ministerjalnego z dnia 30 września 1857 r. Dz. u. p. Nr. 198 po myśli art. 8 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 388, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89 grzywnami lub karami aresztu, oraz w drodze postępowania doraźno-nakazowego po myśli rozporządzenia dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 września 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 776. Niezależnie od przewidzianych powyżej kar, zarządzał będzie Magistrat usuwanie stwierdzonych nieporządków z urzędu na koszt i niebezpieczeństwo winnych.

Przeciw wysokości usunięcia nieporządków, nie będzie służyło w myśl § 5 rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 r. Dz. u. p. Nr. 96 prawo czynienia zarzutów. Rekurs wniesiony przeciw zarządzeniom wydanym na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia nie będzie miał ze względów sanitarnych mocy wstrzymującej.

Nad przestrzeganiem przepisów porządkowo-sanitarnych czuwać będą organa Magistratu i Policji.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 9276/1928 Kraków, dnia 11 kwietnia 1928.
VII.

Ochrona plant.

ROZPORZĄDZENIE.

Magistrat przypomina niniejszem rozporządzenie z dnia 9 kwietnia 1927 roku L. 8872/927 o ochronie plant i ogrodów miejskich.

Przepisy te brzmią:

§ 1.

Planty i ogrody miejskie, dostępne dla wszystkich, oddaje się pod opiekę publiczności.

Mianowicie ochraniać należy drzewa, krzewy i wszelką roślinność na plantacjach i w ogrodach, dbać o ochronę i całość pomników oraz urządzeń plantacyjnych i ogrodów, a wreszcie starać się o utrzymanie należytego porządku i czystości.

§ 2.

W szczególności należy na plantacjach i w ogrodach miejskich zachowywać się w sposób, wykluczający wszelkie rozmyślne i z niedbalstwa pochodzące uszkodzenia przedmiotów, względnie urządzeń plantacyjnych i ogrodów. Niedozwolone jest puszczanie wolno psów, które należy wodzić na smyczy i zaopatrzyć w kagańce, pozostawianie małych dzieci bez dozoru, deptanie i niszczenie lub zanieczyszczanie trawników, zrywanie roślin lub kwiatów, łamanie lub obrywanie drzew i krzewów z gałęzi itp. Zakazane jest dalej niszczenie, zanieczyszczanie i dotykanie pomników, siadanie, wyginanie, stawanie lub przechodzenie przez ogrodzenia, stawanie na ławkach, rysowanie, wyrzynanie, zanieczyszczanie lub jakiekolwiek inne uszkadzanie ławek, przewracanie i uszkadzanie koszów na odpadki, wspinanie się po latarniach itd. Wogólności zakazane są wszelkie czyny i zaniedbania, które mają na celu lub spowodować mogą jakolwiek rozmyślne lub z niedbalstwa pochodzące uszkodzenie albo niszczenie plantacji, ogrodów lub ich urządzeń.

§ 3.

Wszelkie odpadki, papiery, niedopałki papierosów i cygar, ogryzki, skórki pomarańczy itp. wrzucać należy do koszów w tym celu ustawionych przy ścieżkach. Rzucanie przedmiotów tych na ścieżki, trawniki, w zagajniki, pozostawianie ich na ławkach lub pod ławkami, a wreszcie jakiekolwiekbądź inne zaśmiecanie lub zanieczyszczanie plantacji i ogrodów jest zakazane.

§ 4.

Zabronione jest rozmyślne powodowanie kurzu i pyłu na ścieżkach, spanie lub wylegiwanie się na ławkach, siadanie na nich osobom widocznie nietrzeźwym lub zanieczyszczonym, uprawianie żebraniny. Wogólności zakazane jest wszystko, co mogłoby osobom innym uprzyjemnić lub obrzydzić pobyt na plantacjach lub w ogrodach.

§ 5.

Ścieżki plantacyjne i ogrodów przeznaczone są wyłącznie dla komunikacji pieszej. Przepis ten nie odnosi się do wózków dziecinnych. — Zabronione jest wjeżdżanie na ścieżki wozami, rowerami, konno lub przenoszenie koszów, drzewa i jakichkolwiek ciężarów, granie w piłkę nożną, stawanie na środku chodnika lub jakiekolwiek inne tamowanie swobodnej komunikacji.

Chodzić należy prawą stroną ścieżki, wymijać na prawo, wyprzedzać na lewo.

§ 6.

Wszelkie wykroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia, o ile nie podpadają pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, karane będą po myśli § 60 ustęp 30 statutu dla Gminy miasta Krakowa lub rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 r. Dz. u. p. Nr. 96, względnie po myśli art. 21 lub 22 ustawy z dnia 7 października 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 656 i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 378, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89, oraz w drodze postępowania doraźno-nakazowego po myśli Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 września 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 776.

Nadto osoby winne rozmyślnego lub z niedbalstwa pochodzącego uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń lub przedmiotów, o których mowa w niniejszem rozporządzeniu, zobowiązane będą do zwrotu odszkodowania.

§ 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Nad przestrzeganiem tego rozporządzenia czuwać będą organa Magistratu i Policji Państwowej.

Magistrat, przypominając powyższe rozporządzenie, wzywa Publiczność, aby nietylko sama przepisów tych przestrzegała, lecz by w zrozumieniu, że plantacje i ogrody są wielkiem upiększeniem miasta i służą dla wygody wszystkich, wspierała również władze w ściganiu wszelkich przekroczeń, powodujących niszczenie lub oszpecanie plant i ogrodów.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. Prez. 3023/28. Kraków, dnia 18 kwietnia 1928.

OGŁOSZENIE

o wypłacie odsetek za pierwsze półrocze 1927 roku od obligacji Gminy miasta Krakowa z roku 1909 i 1919.

Począwszy od dnia 1 maja 1928 r. wypłacać będzie Główna Kasa miejska w Krakowie 4% odsetki od obligacyj Gminy m. Krakowa emitowanych w roku 1909 i 1919, złożonych w tejże Kasie do konwersji i będących własnością obywateli polskich, tudzież od obligacji uznanych przy złożeniu za własność obywateli francuskich, angielskich, amerykańskich, czechosłowackich i włoskich, za czas od 1 listopada 1926 r. do 30 kwietnia 1927 r. w wysokości obliczonej w projekcie planu amortyzacyjnego, tj. od każdych 200 koron nominalnej wartości obligacji:

1) wypuszczonych w r. 1909 po 94 grosze,
2) „ w miesiącu lutym 1919 po 28 gr.

Od wypłaty odsetek wyłącza się na razie obligacje uznane przy złożeniu za własność obywateli austrjackich, węgierskich, rosyjskich i niemieckich, a to aż do czasu zawarcia przez Rząd polski z odnośnemi państwami układu o wzajemne stosowanie ustaw waloryzacyjnych.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 2230/28
VIII.

Kraków, dnia 21 kwietnia 1928.

Plac targowy przy ul. Sienkiewicza.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat na podstawie §§ 6 i 8 regulaminu targowego dla stoł. król. m. Krakowa otwiera z dniem 1 maja 1928 r. nowy plac targowy dla sprzedaży nabiału, jarzyn i t. p. przy placu Kazimierza Wielkiego Dz. XV, a mianowicie na chodniku położonym między przedłużoną ul. Łobzowską, a ul. Kościelną.

Czas trwania targów na powyższym placu we wszystkie dni tygodnia wyłącznie do godz. 11-tej przed południem.

Równocześnie Magistrat zakazuje sprzedaży powyższych artykułów na narożniku ul. Czarnowiejskiej i Konarskiego, ul. Mazowieckiej i Lubelskiej, oraz przy ul. Kazimierza Wielkiego przed realn. 57—65, a to pod rygorem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności karnej.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3061/1928
M. U. P.

Kraków, dnia 24 kwietnia 1928.

Pobór opłat mostowych na r. 1928/29.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie uchwały Rady miejskiej m. Krakowa z dnia 21/III 1927 r., zatwierdzonej reskr. Województwa Krakowskiego z 17/IV 1928 r. L. Sam. 1194/4-1928 w porozumieniu z Izbą Skarbową w Krakowie na zasadzie postanowień art. 24 ust. z dnia 10/XII 1920 roku Dz. u. z r. 1921 Nr. 6 poz. 32, oraz § 2 lit. h rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 10 lutego 1927 r. Dz. u. Nr. 40 poz. 356, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Gmina m. Krakowa pobierać będzie w czasie od 1 kwietnia 1928 do 31 marca 1929 r. na pokrycie kosztów utrzymania prowizorycznego mostu na Wiśle, oraz na amortyzację i oprocentowanie kapitału, wyłożonego przez Gminę na pokrycie połowy kosztów budowy mostu prowizorycznego i stałego na moście prowizorycznym na Wiśle opłaty mostowe w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od osób dorosłych po 5 gr., od dzieci do lat 10 po 2 gr., od dzieci niesionych lub wiezionych na wózkach nie pobiera się opłaty;

b) od zwierząt domowych, idących luzem po 5 gr.;

c) od wózków ręcznych lub wozów po 10 gr.;

d) od samochodów osobowych, ciężarowych i od doczepek po 20 gr. za przejście lub przejazd w obie strony.

O czem się interesowanych zawiadamia.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 372/928
3 Z. W.

Kraków, dnia 30 kwietnia 1928.

Uzupełnienie rozp. Prezydenta Rzpltej co do opłat za wodę.

OGŁOSZENIE.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 297 z 1928 r.) przepis art. 7 ustawy z 11 kwietnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 406 z 1924 r.) o ochronie lokatorów, która weszła w życie od dnia 1 czerwca 1924 r., został uzupełniony następującem postanowieniem:

3. Przepis ust. 2 niema zastosowania do opłat za wodę i kanały w domach, znajdujących się w miastach, albo uzdrowiskach, uznanych za posiadające charakter użyteczności publicznej, względnie w częściach miast, lub wspomnianych uzdrowisk, które gminnych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w dniu wejścia w życie ustawy, nie posiadały, skoro domy takie zostały połączone z wodociągiem gminnym, albo z kanałami gminnymi.

Przepis powyższy wszedł w życie w dniu 17 marca 1928 r. i może mieć zastosowanie do realności, które po dniu 1 czerwca 1928 r. zostały połączone z rurociągami wodociągowymi oddanymi do użytku publicznego po powyższym terminie i w przyszłości wykonane zostaną w Krakowie.

Wykaz dotyczących ulic za czas od 1 czerwca 1924 r. do 31 grudnia 1927 r. dołącza się.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz ulic

w których wykonane zostały rurociągi wodociągowe w latach 1924, 1925

Ulica	Dz.	Od punktu	Do punktu	mb
Rok 1924 od dnia 1-go czerwca				
Grottgera	XV	realności w ulicy Sienkiewicza l. 26, sp. 237	realności l. or. 4, sp. 248	88.99
Ks. Józefa	XIII	realności l. or. 54, sp. 133	do strażnicy wodociągowej	304.90
Łączna	XVI	ul. Kazimierza Wielkiego	realności l. or. 4, sp. 157/XVI	42.70
Rok 1925				
Aleja pod Kopcem Krakusa	XXII	ul. Wapiennej	realności l. or. 22, sp. 725	358.42
Aleja Słowackiego	XV	ul. Łobzowskiej	realności l. or. 17, sp. 360	112.50
Aleja Słowackiego	V	ul. Długiej	octowiarni P. Guzikowskiego l. or. 31, sp. 25	159.75
Aleja 3-go Maja	XIV	Parku Dra Jordana	ul. Piastowskiej	1054.40
Cieszyńska	XVII	realności l. or. 14, sp. 197	ul. Wrocławskiej	98.15
Czerwona	XVIII	ul. Sadowej	willi P. Mitki l. or. 8, sp. 45	78.60
Dębowa	XI	ul. Skwerowej	ul. Konfederackiej	73.15
Dekierta	XXII	placu miejskiego	realności l. or. 29, sp. 642	96.55
Dietlowska	VI	P. K. O.	ul. Starowiślnej	110.65
Gliniana	XIX	ul. Grzegórzeckiej	Młyna Związkowego	324.26
Grottgera	XV	ul. Kościelnej	realności l. or. 4, sp. 248	87.88
Grottgera	XV	ul. Sienkiewicza	ul. Łęczyckiej	151.30
Kącik	XXII	ul. Romanowicza	realności b. fabryki zapałek »Znicz«	192.15
Kamienna	XVII	ul. Długiej	ul. Montelupich	197.35
Konopnickiej	XI	ul. Madalińskiego	wzdłuż realności l. or. 1 i 3	37.46
Kościelna	XV	Al. Słowackiego	ul. Grottgera	58.00
Ks. Józefa	XIII	b. koszar kawalerji obecnie prywatna własność l. or. 54 sp. 133	granicy gm. Przegorzały	573.74
Ks. Józefa	XIII	strażnicy wodociągowej	Wodociągu rezerwowego	719.76

Ulica	Dz.	Od punktu	Do punktu	mb
Lubelska	XVII	ul. Śląskiej	realności l. or. 18 (fabryka firmy Sulikowski)	80.13
św. Łazarza	VI	ul. Sołtyka przed realnością l. or. 11, sp. 245	realności l. or. 9, sp. 293 w ul. św. Łazarza	26.70
Na Dołach	XXII	od ul. Wałowej	ul. Lipowej	44.90
Plac Jabłonowskich	IV	ul. Garncarskiej	realności l. or. 6, sp. 512 (Kooperatywa mieszkaniowa)	49.37
Polna	XI	ul. Skwerowej	ul. Konfederackiej	61.45
Przecznica Mogilskiej	VI i XVIII	Osiedla Oficerskie	ku Olszy	442.61
Przemysłowa	XXII	realności l. or. 8, sp. 747 p. Sachy	realności l. or. 12, sp. 696/XXII	81.55
Romanowicza	XXII	realności l. or. 9, sp. 535	realności l. or. 15, sp. 711	134.55
Skwerowa	XI	ul. Tynieckiej	realności l. or. 10, sp. (P. Mąkoszewskiego)	85.10
Skwerowa	XI	ul Dębowej	ul. Polnej (strona wschodnia)	204.20
Słoneczna	XII	wzdłuż realności l. or. 23, sp. 152	— — — — —	24.60
Szopena	XIV	realności l. or. 27, sp. 140	Parku Krakowskiego	23.70
Wałowa	XXII	ul. Romanowicza przez plac miejski	ul. Dekierta	434.25
Wielopole	VI	ul. Dietlowskiej	realności l. or. 15, sp. 70	90.90
Żytnia	XVIII	ul. Czerwonej	realności l. or. 19, sp. 15 przed ul. Celarowską	74.93

Wykaz ulic

w których wykonane zostały rurociągi wodociągowe w latach 1926 i 1927.

Ulica	Dz.	Od punktu	Do punktu	mb
Rok 1926				
Dąbrowskiego	XXII	realności l. or. 17, sp. 561	realności l. or. 14, sp. 728	107.20
Fabryczna	XIX	ul. Mogilskiej	realności wolny dom składowy i skład Peterka	401.30
Friedleina	XVII	ul. Łokietka	realności l. or. 26, sp. 128	300.45
Kasztelańska	XII	ogrodu PP. Norbertanek, wylot ul. Salwatorskiej	realności l. or. 20, sp. 102	160.65
Dra Juljusza Lea	XV	przed domem służby miejskiej (róg ulicy Ruskiej)	ul. Ruskiej	32.93
Dra Juljusza Lea	XV	ul. Nowowiejskiej	ul. Konarskiego	329.11
Prochowa	XIX	ul. Rzeźniczej	ul. Chodkiewicza	191.77
Przecznica Mogilskiej	XVIII	Osiedla Oficerskie	ku Olszy	364.00
Retoryka	III	ul. Wolskiej realności l. or. 24, sp. 71	ul. Smoleńsk	141.97
Robotnicza	XXII	realności l. or. 7, sp. 348	realności l. or. 3, sp. 737 (Funkcjonarjuszy tramw.)	132.19
Ruska	XV	ul. Dra Juljusza Lea	realności l. or. — sp. — (Profesorów Uniwersytetu)	69.90
Smolki	XXII	ul. Kalwaryjskiej	realności l. or. 8, sp. 698	117.43
Zabłocie	XXII	ul. Romanowicza	targowicy drzewnej	226.31
Rok 1927				
Aleja Dembowskiego	XXII	realności l. or. 7, sp. 709	realności l. or. 10, sp. 702	60.00
Aleja Słowackiego	XVII	ul. Mazowieckiej, wzdłuż realności l. or. 30-36, sp. 322	(Zakład pensyjny we Lwowie)	76.27
Aleja Skrzyneckiego	XXII	ul. Rydlówka	realności l. or. — sp. — (Szkoła rzemieślnicza)	164.99
Duchacka	XVIII	realności l. or. 14, sp. 19	realności l. or. — sp. — (P. Pawlikowskiego)	34.00
Jerozolimska	XXII	ul. Wielickiej	do końca placów Towarzystwa »Jedność«	184.42

U l i c a	Dz.	O d p u n k t u	D o p u n k t u	mb
Krzemionki	XXII	wzdłuż realności l. or. 20, sp. 743	— — — — —	11.20
Podrzeźnicza	XIX	ul. Rzeźniczej	Rzeźni miejskiej	74.67
Retoryka	III	ul. Zwierzynieckiej	realności l. or. — sp. — (P. Bujasa)	142.61
Robotnicza	XXII	ul. Kolejowej	realności l. or. 3, sp. 737 (Tramwaje miejskie)	57.37
Ruska	XV	ul. Wybickiego	realności l. or. — sp. — (Profesorów Uniwersytetu)	32.00
Rydlówka	XXII	ul. Bonarka	Al. Skrzyneckiego	336.87
Salwatorska	XII	ul. Słonecznej	realności l. or. — sp. 163 (dom P. Cyrankiewicza)	102.55
Sienkiewicza	XV	Karmelickiej, wzdłuż budującego się	domu Zakładu pensyjnego we Lwowie	81.35
Słoneczna	XII	ul. Salwatorskiej	ul. Senatorskiej	152.02
Słoneczna	XII	realności l. or. 23, sp. 152	wzdłuż domów Spółki mieszkaniowej	16.25
Szopena	XIV	wzdłuż realności l. or. 25, sp. 266	— — — — —	6.90
Tatarska	XII	realności l. or. 3, sp. 28	realności l. or. 7, sp. 25	50.20
Wadowicka	XXII	ul. Bonarka	Rogatki miejskiej	842.83
Wrocławska	XVII	realności l. or. — sp. 4 (Fabryka Piaseckiego)	realności l. or. 42, sp. 230	400.97
Wybickiego	XV	ul. Pomorskiej	realności l. or. 2, sp. 198	50.23
Zielna	X	ul. Szwedzkiej	baraku gminnego dla bezdomnych w ul. Bocznej - Zielnej	676.26
Hetmana Żółkiewskiego	XIX	realności l. or. 17, sp. 81 (Fabryka »Potęga«)	końca ulicy	162.08

L. 5253/27
B. a.

W y k a z

częściowej zmiany policzbowania domów po lewej stronie ulicy Krupniczej (pomiędzy lp. 32 a 40) w Dz. IV. Piasek w Krakowie.

L. sp.	Liczba porz.		Właściciel domu	L i c z b a		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.
			Narożnik ulicy Garncarskiej			
154	32	32	Patrz ulica Garncarska L. p. 1	—	—	—
—	—	(34)	parcela	—	—	—
514	—	36	Norek Edward	599/2	652	566
495	34	38	Stow. Zakład św. Jadwigi w Krakowie	595/2	793	394
—	—	40	ogród detto	—	—	—
509	38	42	Lewalska Marja	593	117	393
419	40	44	Narożnik ulicy Wenecja patrz Aleja Mickiewicza L. 5	—	—	—
			Narożnik Aleji Mickiewicza			

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5336/27
B. a.

W y k a z

częściowej zmiany policzbowania domów po lewej stronie ulicy Dietlowskiej w Dz. VI. Wesoła w Krakowie (od l. p. 78 do 90).

L. sp.	Liczba porz.		Właściciel domu	L i c z b a		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.
			Narożnik ulicy Starowiślnej.			
78	78	78	patrz ul. Starowiślna L. p. 22			
180	80	80	Kleinberger Amalja i Grünwald Roman	402	1855	235
—	82	(82) (84)	parcele			
			Narożnik ulicy bez nazwy.			
233	84	86 88 90	patrz ulica Wielopole 19, 21			
			Narożnik ulicy Wielopole.			

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5500/27
B. a.

Zmiana policzbowania domów

w części ulicy Dietlowskiej przemianowanej obecnie na ulicę Wielopole (dalszy ciąg) odnośnie do uchwały Rady miejskiej z dnia 27 października 1927 r. L. 1249/27 Bb.

L. sp.	Liczba porz.		Właściciel domu	Liczba		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.
	ulica Dietlowska	ulica Wielopole				
82	86	22 i 24	Neumann Maksymiljan, Lebenheim Samuel, Poss Ferdynand i Helena	408	1175	349 dwie bramy wejściowe
387	88	26	Dr. Czubryński Antoni i Marja	409	2795	351
354	90	28	Schönthal Amalja	410/1	2765	352
386	92	30	Hirsch Herman, Salomea Margulies, Leon i Franciszka	410/2	2766	353
384	94	32	Szmoch Paulina, Altendorf Anna i Daniel Klipper	410/3	2778	239
			Narożnik ulicy Morsztynowskiej			

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5480/27
B. a.

W y k a z

częściowej zmiany policzbowania domów po prawej stronie ulicy Dębowej w Dz. XI Dębniki w Krakowie pomiędzy dotychczasowemi liczbami porz. 11 a 19.

L. sp.	Liczba porz.		Właściciel domu	Liczba		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.
216	11	11	Zalejski Andrzej i Antonina	143/10		287
		(3)	parcela			
			Narożnik ulicy Konfederackiej			
		(15)	parcela			
		(17)	parcela			
			Gmina miasta Krakowa			
282		19, 21		149/69	444	460
28	19	23	patrz ulica Skwerowa Lsp. 50			
			Narożnik ulicy Skwerowej			

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1994/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Kornela Ujejskiego w Dz. XII „Półwsie Zwierzynieckie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Syrokomli				
		2	parcela				
157		4	Gmina miasta Krakowa	1832/3	2665	886	
159		6	Gmina miasta Krakowa	1832/4 1832/13	2665	839	
160		8	Gmina miasta Krakowa	1832/6 1833/14	2665	932	
		10 12	parcela				
			Narożnik ulicy Włóczków ulica zamknięta ogrodem PP. Norbertanek				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Syrokomli				
		1	parcela				dom w budowie
		(3)	parcela				
		(5)	parcela				
		(7)	parcela				
		(9)	parcela				
			ulica zamknięta ogrodem PP. Norbertanek				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1275/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Olszańskiej w Dz. XVIII „Warszawskie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Rakowickiej				
12		2	patrz ulica Rakowicka l. p. 37				
		(4)	parcela				
		(6)	parcela				
			Narożnik ulicy bez nazwy				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Rakowickiej				
6	(1) (3) (5)		patrz ulica Rakowicka l. p. 35				
			Narożnik ulicy bez nazwy				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2094/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Barakowej w Dz. XX „Dąbie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Kosynierów Wał oporowy				
		(2) (4) (6)	parcele				
		(8)	parcela				
		10	patrz ulica Kosynierów l. p. 2, 4, 6				
			Ulica zamknięta zabudowaniami 5 p. saperów				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Niepołomskiej Wał oporowy				
143 145 152		1 3 5	Gmina miasta Krakowa barak dla bezdomnych	405/1 405/1 405/1		61 61 61	
		(7)	parcela				
			Droga polna				
			Ulica zamknięta zabudowaniami 5 p. saperów				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1731/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Rybitwy w Dz. XXI „Płaszów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Płaszowskiej				
		2	parcela				
271	1	4	Mikołajczyk Aleksander i Józefa	309/2	908	1223	
42	3	6	Wałach Wiktorja	309/1		908	
110	5	8	Ładyga Andrzej i Anna	310	1	934	
141	7	10	Bobek Jan i Marja	311	1	935	
		12	parcela				
		14	parcela				
			Błonia gminne				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Płaszowskiej				
	2	1	parcela				
254		3	Wąsiołkowic Wincenty i Regina	591/2	50	1374	
54	4	5	Krupa Franciszka, Antonina, Leopold, Stanisław, Genowefa, Adolfina, Robert, Helena, Bronisław i Eleonora	287	58	883	
		7	parcela				
38	6	9	Siwek Franciszek	72, 74		38	
	8	11	parcela				
20	10	13	Wadas Tekla, Stanisław, Kazimierz i Józef	294		907	
33	12	15	Siwek Ludwik	75/1 75/2		33	
			Narożnik ulicy Wiejskiej Błonia gminne				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1346/28
B. a.

W y k a z
zmiany policzbowania domów po stronie prawej w ulicy Saskiej w Dz. XXI „Płaszów“ w Krakowie.

L. sp.	L. porz.		Właściciel domu	L i c z b a		
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.
			Narożnik ulicy Przewóz			
		od 2 do 20	parcele gruntowe			
			Narożnik ulicy Krzywda			
			Narożnik ulicy Płaszowskiej			
		od 1 do 9	parcele gruntowe			
227	8	11	Gmina miasta Krakowa Szkoła	331		1
		od 13 do 19	parcele gruntowe			
			Narożnik ulicy Krzywda			

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5501/27
B. a.

Wykaz

częściowej zmiany policzbowania domów w lewej stronie ulicy Hetmańskiej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie pomiędzy L. p. 10—14.

L. sp.	L. porz.		Właściciel domu	L. kat.	L. st. hip.	L. n. hip.
	dawna	nowa				
555	10	10	Oświecimska Elżbieta, Bronisława, Władysław i Kosiarska Stefanja	496	832	559
751		12	Dutkiewicz Tymoteusz i Helena	494	961	626
560	12	14	Gołosińska Jadwiga	493	854	578
			Ulica zamknięta zabudowaniami wojskowej fabryki wozów taborowych z głównem wejściem od ulicy Wielickiej L. p. 2.			

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5502/27
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Zamkniętej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Wielickiej				
26	1	2	patrz ulica Wielicka L. p. 27				
	3	4	parcela				
273 a	5	6	Kulawik Józef i Agnieszka	871/1 11/2 870/3	235	676	
273	5	8	Kalemba Mikołaj i Agnieszka	870/1 11/2		235 1029	
285	7	10	Wójcik Marjan 1-o Wójcik 2-o Fit Jadwiga	868 869	372	234	
			Narożnik ulicy nowo-otwierającej się bez nazwy Tor kolejowy				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Wielickiej				
691	od 2 do 8	1 3 5	Lichtig Abraham Salomon i Dr. Samuel (fabryka trykotarzy)	876/1 876/2		830 944	
	10	7	parcela				
			Narożnik ulicy nowo-otwierającej się bez nazwy Tor kolejowy				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w kwietniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. I.				
Dr. Abraham Himmelblau	klozety spłukiwane na wszystkich kondygnacjach	Gołębia 16	Fr. Stankiewicz	1933
Dr. Zygmunt Fendler	pomieszkanie w poddaszu	Jagiellońska 7	Z. Prokesz	1472
Firma Rząca & Chmurski i Spółka	3 kioski na wodę sodową	u wylotów ulic: Szewska, Smoleńsk i św. Tomasza na plantach	St. Strojek	2297
Dz. III. i IV. do Dz. V.				
Adam Golec	przebudowa wychodków, zniesienie ganków drewnianych i wychodków zimnych	Krowoderska 23	A. Ślęzak	2413
Zgrom. SS. Miłosierdzia	prowizoryczny kiosk na sprzedaż wyrobów tyton. w podwórzu	Warszawska 6	J. Pokutyński	2151
Dz. III.				
Hr. Jerzy Baworowski	prowizoryczna wozownia	Smoleńsk 1	H. Frommer	1365
Zarząd fundacji stypend. im. Ostoi Zagórskiego	przebudowa wychodków	Smoleńsk 10—12	L. Lisowski	2282
Dz. IV.				
Inż. Wacław Nowakowski	pl. dodatkowy III piętra oficyn, częściowa nadbud. II piętra od frontu, nadbudowa III piętra nad całym budynkiem	Sobieskiego 15	W. Nowakowski	2654
Inż. M. Nanowski	otwarte zadaszenie w podwórzu	Czysta 5	Włodzim. Zakulski	1723
Dz. VI.				
Stanisław Rąb	ogrodzenie od strony ulicy Radziwiłłowskiej bocznej	Radziwiłłowska 10	Wilczyński	2377
Dr. Jakób Siódmak	prowizoryczna szopa i ogrodzenie murowane	Św. Łazarza 23	J. Kryłowski	1900
Klara Begleiter	plan dodatkowy wewn. adaptacje	Potockiego 1	Wł. Stupnicki	2386

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VII.		
Dawid Landau i Salomon Dukler	nadbudowa III i IV piętra	Dietla 44	S. Singer	1788
Markus Tigner	dwu piętrowa oficyna	Zielona 8	I. Goldberger	2551
Henryk Bass i Aron Fruchthändler	nadbudowa III piętra	św. Sebastjana 7	S. Mehl	1606
		Dz. VIII.		
Hirsch Sybirski	dom frontowy IV piętr. i II piętrowa oficyna	Starowiślna wh. 645	E. Skawiński	123
Majer Silber	pralnia na strychu	Dietla 109	Z. Prokesz	1745
Wanda Jawornicka	dobud. oficyn II piętra	Starowiślna 33	A. Siódmak	1162
Maurycy Burstin	przebudowa wychodków na spłukiwane	Jakóba 11	A. Czunko	1314
M. D. Weinberg	ogrodzenie	ogr. ul. Skawińskiej lk. 57—58 58/1	— —	5123
Hirsch Hausman	nadbudowa III piętra	Starowiślna 45	Wł. Stupnicki	1853
Gmina miasta Krakowa	dom czynszowy	parcela lk. 18/1	Budown. m. A.	1829
Fryderyk Weingrün	dom III piętrowy	Starowiślna 62	Z. Hausner	5630
		Dz. IX.		
Józefa Pietruszkowa	nadbudowa I piętra	Czackiego 12	A. Sołtys	1656
		Dz. X.		
Franciszek Nagraba	wychodek	Twardowskiego 89	J. Kolesiński	1738
Władysław Wojtyga	prowizoryczna szopa, mieszkanie dla stróża i wychodek	Twardowskiego wh. 42	M. Sarnecki	959
		Dz. XI.		
Ks. Józef Jędrys	wychodek i ogrodzenie	Pułaskiego 12	J. Wilczyński	5109
		Dz. XII.		
Józef Wilczyński	prowizoryczny barak bud. ze stróżówką i podcieniem	Salwatorska 13	J. Wilczyński	1374
Oskar Bruder	pl. dodatk. IV piętr. dom.	Aleja Krasińskiego lk. 1991	H. Lamensdorf	4942
Abraham i Wiktorja Fischler	II piętrowa oficyna	Lelewela 5	J. Wilczyński	960

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XIII.				
Zarząd Wodociągowy	rezerwowy zakład wodociągowy	Ks. Józefa 24	— —	5908
Helena i Wiktorja Ziąbek	pl. dodatkowy I piętrowy dom z portjerką	Ks. Józefa 81	E. Skawiński	1519
Marja Skawiniakowa	parterowy dom	Kr. Jadwigi 126	Guzikowski	236
Karolina Wiśniewska	przebudowa stodoły	Kr. Jadwigi 44	Tadeusz Gliński	1284
Franciszek Wawrzusiak	pl. dodatkowy parterowy dom z wychodkami i szopą gospodarczą	Kr. Jadwigi 100	A. Wiktor	5266
M. i Stanisław Sikorowie	part. dom mieszkalny	Ks. Józefa 79	Wł. Stupnicki	5930
Dz. XIV.				
Stanisław Nawarkiewicz	parterowe oficyny.	Czarnowiejska 66	Korzeniak i Wiktor	5844
Dz. XV.				
Inż. Michał Caputa	prowizoryczny drewniany barak dla przechowywania przez czas budowy materjałów budowlanych	Jul. Lea wh. 90	Józef Rusin	5758
Dr. Iwo Jaworski	III-piętrowy dom frontowy i III-piętr. lewa oficyna	Józefitów 10	Struszkiewicz Burstin	371
Inż. Michał Caputa	dom III-piętrowy narożny	Jul. Lea p. lk. 208/2	M. Stadnicki	1168
Komitet budowy drugiego domu czynszow. Zakładu Pensyjnego dla funkcjon. miasta Krakowa	pl. dodatkowy V-piętrow. domu narożnego	parcela lk. 8/65	Nowakowski	5926
Dz. XVI.				
Jan Stysło	pl. dodatk. parter. dom	Jul. Lea 146	Z. Szufa	1373
Dz. XVII.				
Józef Mysiak	stajnia, prowizoryczny wychodek z dołem kloacznym, gnojownik, ogrodzenie	Mazowiecka 78	E. Oraczewski	1486
Marcin Chwastek	prowizoryczny wychodek, gnojownik i adaptacje w oficynie równoległej do domu frontowego	Mazowiecka 31	E. Oraczewski	1821
Kazimierz Banaś	dom przyziemny ze stajnią i gnojownik w głębi realności	Wrocławska wh. 273	Mączyński	2671
Marja Dwuraźna	gnojownik	Świętokrzyska 5	— —	2305

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XIX.				
Henryk Rozmaryn	kiosk prowizoryczny	Grzegórzecka 58	St. Kryłoszański	5535
Dz. XX.				
Henryk Rozmaryn	zadaszenie do suszenia cegły przy cegielni oraz budynek mieszkalny dla robotników	Niepołomska lk. 504, 505, 510, 511/1	St. Kryłoszański	5536
Dz. XXI.				
Zarząd Współdzielni pracowników Elektrowni miejskiej	pl. dodatk. na budowę domu pryziemnego dla St. Lepki	Gromadzka lk. 704/2	Z. Szufa	1605
Stefanja Figlowa	nadbudowa I piętra prowizorycznie na lat 10	Wita Stwosza 21	A. Sołtys	1199
Józef Lorek	tymczasowy kiosk spożywczy w parkanie	Płaszowska 98	A. Dostal	796
Jan Rypalski	komórka i ustęp	Płaszowska 71 lk. 295	A. Dostal	1602
Władysław Zawieja	przyziemny dom	Płaszowska boczna wh. 708/3	J. Bujas	1352
Dz. XXII.				
Franciszek i Józef Lasoń	dom przyziemny	Czyżówka lk. 1059/5	Fr. Zwoźniak	1986
Władysław Bieda	komórka w podwórzu	Łagiewnicka 21	P. Królikowski	1497
Andrzej Majcher	II-piętrowa oficyna i sień front. przejazd.	św. Benedykta 10	I. Goldberger	2216
Firma Polska Butonia Dr. Weiss i Schreiber	tymczasowa portjerka	Kącik 17	S. Singer	817
Firma Bracia Tokarze	ogrodzenie	Robotnicza lk. 892/1	J. Merenda	1381
Mieczysław Sroczyński	ogrodzenie frontowe	Krzemionki 20	A. Dostal	1193
Wojciech Stankiewicz	izba poddaszna pl. dodatkowy	Kingi 11	A. Dostal	2681
Piotr i Salomea Słomakowie	przyziemny dom	Aleja pod Kopcem lk. p. gr. 931/1	— —	808
Franciszka Brzezińska	nadbudowa II piętra	Rękawka 26	A. Dostal	1320
Józef Feuereisen	II-piętrowy dom	parcela lk. 241/2 i część parceli lk. 1621	Ł. Rock	1988

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXII.				
Anna Sikorowa	dom przyziemny z suterenami i poddaszem	Aleja pod Kopcem parcela lk. 852/3	J. Stobiecki	1719
Julja Juraszewska	dom przyziemny	Skwerowa lk. parc. gr. 141/65	J. Nieckarski	881
Rozalja Hampel	dom przyziemny	Rydlówka lsp. 874/1	A. Sołtys	2020

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 284/28

IV.

REGULAMIN

Komitetu fundacji im. ś. p. Eustachego i Kazimiery Chronowskich, według postanowień fundatora i aktu fundacyjnego.

I. Zakres działania.

Zadaniem Komitetu fundacji im. ś. p. Eustachego i Kazimiery Chronowskich jest:

1) rozdawnictwo stypendjów i

2) ogłaszanie co roku sprawozdań ze stanu kapitału fundacyjnego i stypendjów oraz przesyłanie tych sprawozdań władzy nadzorującej fundacje stypendjalne.

II. Skład.

W skład Komitetu wchodzą:

1) każdorazowy prezydent m. Krakowa, względnie jego zastępca jako przewodniczący,

2) trzech członków wybranych przez Radę miasta Krakowa z pośród poważnych obywateli krakowskich narodowości polskiej, wyznania chrześcijańskiego na czas kadencji Rady miejskiej,

3) trzech kuratorów fundacji: Dr. Klemens Bąkowski, architekt Wacław Krzyżanowski i Dr. Józef Skąpski.

W razie ustąpienia którego z kuratorów, wejdzie w miejsce jego, obywatel wyznania chrześcijańskiego przez niego wymieniony, w razie ustępstwa tegoż następcy wejdzie w jego miejsce znowu następca przez poprzedniego wymieniony i t. d.

Każdy kurator winien ustanowić swego następcę już w chwili wejścia w skład kuratorji.

Gdyby, który z następujących kuratorów nie ustanowił następcy, wyznaczy osobę kuratora Prezydent stoł. król. miasta Krakowa w porozumieniu z Arcybractwem Miłosierdzia i Banku Pobożnego w Krakowie z pośród poważnych obywateli krakowskich, narodowości polskiej, wyznania chrześcijańskiego.

III. Prawa i obowiązki członków.

Członek Komitetu ma prawo i obowiązek brania udziału w posiedzeniach Komitetu oraz współdziałania w jego czynnościach według swej najlepszej wiedzy i woli.

Nadto każdy członek Komitetu obowiązany jest donosić Prezydentowi m. Krakowa o każdej zmianie swego miejsca zamieszkania, celem umożliwienia doręczania zaproszeń na posiedzenia Komitetu.

IV. Ustąpienie członka.

Za zrzeczenie się godności członka Komitetu uważa się:

a) nie wzięcie udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach Komitetu bez podania powodu,

b) niezawiadomienie Prezydenta miasta Krakowa o zmianie miejsca zamieszkania, o ile wskutek tego adres członka stanie się nieznanym.

W razie ustąpienia członka Komitetu Przewodniczący zarządzi co potrzeba, celem uzupełnienia składu Komitetu.

V. Posiedzenia.

Posiedzenia Komitetu zwołuje przewodniczący pisemnie z podaniem porządku dziennego przynajmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia.

Do ważności uchwał Komitetu wymagana jest obecność przynajmniej czterech członków i przewodniczącego.

Uchwały zapadają większością głosów. W razie równości zdań rozstrzyga przewodniczący.

Z posiedzenia Komitetu spisze protokół sekretarz Komitetu, którym będzie referent spraw fundacyjnych w odnośnym Wydziale Magistratu. Protokół podpisuje Przewodniczący komitetu i sekretarz.

VI. Rozpisanie konkursu na stypendja.

O stypendja ubiegać się mogą uczniowie krakowskich szkół przemysłowych i rękodzielniczych, dalej uczniowie, czeladnicy warsztatów, narodowości polskiej, wyznania chrześcijańskiego, którzy zamierzają kształcić się w szkołach fachowych, a nie mają na to funduszów.

Konkurs na stypendja ogłosi Przewodniczący Komitetu w sposób, który Komitet ustanowi jako najbardziej odpowiadający celowi z podaniem w szczególności ile i w jakiej wysokości będą rozdane stypendja, kto może się ubiegać o nie, oraz że podania z uzasadnieniem prośby, należycie udokumentowane należy wnosić do Prezydenta m. Krakowa.

VII. Rozdanie stypendjów.

Na posiedzeniu zwołanem do rozdania stypendjów przedłoży sekretarz wszystkie wniesione podania z załącznikami. Przy rozdaniu Komitet będzie się kierować nietylko pilnością, moralnością i zdolnością kandydata ale także względami na pożyteczność pewnego zawodu dla społeczeństwa w danej chwili w celu uniknięcia hiperprodukcji pracowników w jednej gałęzi technicznej a zaniedbaniu drugiej i w tym celu przyzna ewentualnie pierwszeństwo kandydatom do pewnej gałęzi rękodzieła i przemysłu.

Stypendja nadaje się zasadniczo na rok jeden lub na czas kursu naukowego krócej trwającego. Po złożeniu sprawozdania stypendysty z nauki w roku ubiegłym lub z odbytego kursu i po przedłożeniu chlubnych świadectw może Komitet przedłużyć stypendjum na rok drugi lub na nowy kurs.

O ileby stypendysta postępami rokował większe nadzieje, natenczas może otrzymać drugie stypendjum w wysokości dotychczasowego na kształcenie się zagranicą oraz koszta wyjazdu.

Jeśli stypendysta kształcić się ma w Krakowie pobierać będzie stypendjum w ratach miesięcznych z góry, jeżeli poza Krakowem może pobór następować kwartalnie lub półrocznie z góry. Sposób wypłaty ewentualnie przez pocztę lub w obrocie czekowym postanawia Komitet ogólnie lub od przypadku do przypadku.

Stypendysta traci stypendjum, jeżeli przez cały rok lub po skończeniu kursu nie uzyskał poświadczenia odpowiedniego postępu w nauce, lub prowadzi naganne życie, o czem rozstrzyga Komitet bez odwołania.

VIII. Ogłaszanie sprawozdań o stanie kapitału fundacyjnego i stypendjów.

Na podstawie corocznego sprawozdania o stanie finansowym fundacji oraz uchwał Komitetu w sprawie rozdania stypendjów Przewodniczący ogłosi sprawozdanie, oraz prześle je władzy nadzorującej.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Stefan Łempicki,** tyt. radca Izby Obrachunkowej mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 roku radcą Izby Obrachunkowej z poborami VI. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 2647/28).

P. **Inż. Zdzisław Miedniak,** tyt. radca Budownictwa miej., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 radcą Budownictwa m. z poborami VI. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 1289/28).

P. **Dr. Józef Porębski,** tytul. radca M. Izby Obrachunkowej mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. radcą Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VI. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 2648/28).

P. **Inż. Jerzy Tokarski,** st. referent Zarządu Wodociągu mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym radcą technicznym Wodociągu miejskiego z poborami VI. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1346/28).

P. **Albin Florjan** 2 im. **Kamiński,** wicesekretarz Magtu mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 sekretarzem Magtu z poborami VII. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 1239/28).

P. **Antoni Roman** 2 im. **Kłósak,** wicesekretarz Mgtu mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 sekretarzem Mgtu z poborami VII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1238/28).

P. **Kazimierz Piotr** 2 im. **Kozakiewicz,** wicesekresarz Mgtu, mianowany został z dniem 31 grudnia 1927 r, sekretarzem Mgtu z poborami VII. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 1233/28).

P. **Wilhelm Mehoffer,** rewident M. Izby Obrachunk., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 starszym rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VII. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 2659/28).

P. **Ignacy Rys,** rewident M. Izby Obrachunk., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym starszym rewidentem M. Izby Obrachunkowej, z poborami VII. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 2660/28).

P. **Antoni Stróżyński,** adjunkt Zarządu Wodociągu miej., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym komisarzem Wodociągu miej. z poborami VII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1347/28).

P. **Emiljan Batko,** adjunkt Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1245/28).

P. **Paweł Cieplik,** adjunkt Miejskiej Izby Obrachunkowej, mianowany został nadetat. rewidentem M. Izby Obrachunkowej, z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2667/28).

P. **Tadeusz Gernand,** adjunkt Miej. Izby Obrachunkowej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 rewidendem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2665/28).

P. **Karol Górka,** oficjał Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam adjunktem kancelaryjnym Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1315/28).

P. **Kazimierz Kawczyński,** adjunkt Miejskiej Izby Obrachunkowej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2666/28).

P. **Teresa Kuczkiewiczówna,** adjunkt Miejskiej Izby Obrachunkowej, mianowaną została z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2668/28).

P. **Marjan Lityński,** adjunkt M. Izby Obrach., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowym rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej, z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. L. 2669/28).

P. **Stefan Ostrowski,** adjunkt manipulacyjno-techniczny Budownictwa m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowym inspektorem manipulacyjno-technicznym z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1223/28).

P. **Władysław Rożen,** komisarz targowy Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. komisarzem targowym Mgtu, z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez 1279/28).

P. **Edward Ryszanek,** adjunkt Magtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1251/28).

P. **Władysław Siwek,** adjunkt Miejskiej Izby Obrachunkowej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2664/28).

P. **Alojzy Skorka,** adjunkt Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Mgtu z pobopramі VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1244/28).

P. **Stefan Sadlik,** adjunkt M. Izby Obrachunkowej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowym rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2670/28).

P. **Marjan Stawski,** adjunkt M. Izby Obrach., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetato-

wym rewidentem M. Izby Obrach. z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez 2672/28).

P. **Juljan Ścibor,** adjunkt Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1247/28).

P. **Wilhelm Alojzy** 2 im. **Wolski,** oficjał Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam, adjunktem kancelaryjnym Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1314/28).

P. **Marjan Zembaczyński,** adjunkt Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Mgtu z poborami VIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1248/28).

P. **Jan Tullius,** oficjał Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. ad personam, adjunktem kancelaryjnym Mgtu z poborami VIII grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 1312/28).

P. **Feliks Juljan** 2 im. **Bielecki,** praktykant komisarjatu targow. mianowany został z dniem 1 stycz. nia 1928 r. komisarzem targowym z poborami IX grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12523/27).

P. **Bolesław Majer,** asystent administr. Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 adjunktem administracyjnym Mgtu z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13510/27).

P. **Dr. Mieczysław Niwiński,** mianowany został z dniem 1-go kwietnia 1928 nadetatowym aplikantem Archiwum Akt Dawnych z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2140/28).

P. **Karol Józef** 2 im. **Ostrowski,** kontrakt. pomocn. rachunk. Miejskiej Izby Obrach. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 adjunktem Miejskiej Izby Obrach. z poborami IX. grupy uposażenia. szczebel **e.** (L. prez. 2673/28).

P. **Tomasz Pinkalski,** asystent admin. Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 adjunktem administracyjnym Mgtu z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 13509/27).

P. **Róża Reymanówna,** prow. nauczycielka Miej. Szkoły Gospodarstwa dom. mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 stałą nauczycielką Miej. Szkoły Gosp. dom. z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 13507/27).

P. **Stanisław Sednik,** asystent M. Izby Obrach. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 adjunktem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 2674/28).

P. **Stefan Uznański,** asystent M. Izby Obrach. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 adjunktem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 2675/28).

P. **Wanda Wanicka,** prow. nauczycielka Miej. Szkoły Gospodarstwa dom., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 stałą nauczycielką M. Szkoły Gospodarstwa domowego z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 13508/27).

P. **Władysław Włodarczyk,** asystent admin. Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 roku adjunktem administracyjnym Mgtu z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 13240/27).

P. **Władysław Zasadni,** asystent administr. Mgtu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 roku adjunktem administracyjnym Mgtu z poborami IX. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 13511/27).

P. **Stefanja Bobrówna,** prow. kancelista Mgtu mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 kancelistą Mgtu z dotychczasowymi poborami uposażenia grupy X. szczebel **a.** (L. prez. 11006/27).

P. **Leon Brzezowski,** kontraktowy pracownik Miejsk. Zakł. Ceramicznych, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym maszynistą Miejskich Zakładów Ceramicznych z poborami X. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 1350/28).

P. **Marja Dzierżyńska,** prow. kancel. Mgtu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Mgtu z dotychczasowymi poborami uposażenia grupy X. szczebel **a.** (L. prez. 13524/27).

P. **Czesława Filipczykówna,** prow. kancelista Mgtu, mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. kancelistą Mgtu z dotychczasowymi poborami uposażenia grupy X. szczebel **a.** (L. prez. 5710/28).

P. **Jakób Jeziorański,** praktykant targowy, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prow. komisarzem targowym z poborami X. grupy uposażenia szczebel **a.** L. prez. 4327/28).

P. **Franciszka Jurkiewiczówna,** pomocn. rachunk. Miej. Izby Obrach. mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym nadet. pomocniczym asystentem M. Izby Obrachunkowej z poborami X. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2681/28).

P. **Klementyna Kilińska,** pomocn. rachunkowy Miej. Izby Obrachunkowej mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym nadetatowym pomocniczym asystentem Miejskiej Izby Obrach. z poborami X. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2682/28).

P. **Zygmunt Kołodkiewicz,** kontraktowy pracownik M. Zakł. Ceramicznych, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 magazynierem M. Zakł. Ceramicznych z poborami X. grupy uposażenia szczebel **d.** (L. prez. 1349/28).

P. **Anna Konowalukówna,** prow. kancelista Mgtu, mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. kancelistą Mgtu z dotyczasowymi poborami uposażenia grupy X. szczebel **a.** (L. prez. 11010/27).

P. **Cecylja Kuszewska,** pomocn. rachunk. Miej. Izby Obrach. mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym nadetat. pomocniczym asystentem Miej. Izby Obrachunkowej z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2680/28).

P. **Adam Launer,** rysownik Budownictwa miejskiego Oddz. B., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym archiwarjuszem Budownictwa miejskiego Oddz. B. z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13120/27).

P. **Augusta Mikulska,** pomocn. rachunk. Miej. Izby Obrach., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym nadetat. pomocniczym asystentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2684/28).

P. **Zofja Rakiszówna,** pomocn. rachunk. Miej. Izby Obrach., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym pomocniczym asystentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami X. grupu uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2683/28).

P. **Adolf Schneider,** kontraktowy pracownik Mgtu pełniący obowiązki komisarza targowego, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 komisarzem targowym z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13506/27).

P. **Jadwiga Szczerbińska,** pomocn. rachunk. Miej. Izby Obrach., mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocniczym asystentem Miejskiej Izby Obrachunkowej z poborami X. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2679/28).

P. **Anna Szwarnożanka,** pomocnica kancel. M. Zakładów Ceramicznych, mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kancelistą Miejskich Zakładów Ceramicznych z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12223/27).

P. **Helena Trzopówna,** pomocnica kancelaryjna Miej. Zakł. Ceramicznych, mianowana została z dniem 1 stycznia 1928 r. prow. kancelistą Miejskich Zakładów Ceram. z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13512/27).

P. **Sebastjan Jedynak,** ogrodnik miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia r. 1928 ogrodnikiem miejskim z poborami XI. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11297/27).

P. **Franciszek Barteczko,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym rękodzielnikiem Miej. Parku Samochod. z poborami XII. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 11780/27).

P. **Józef Strug,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem w Miejskim Parku Samochodowym z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11837/27).

P. **Adam Bujas,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samoch. w Miejskim Parku Samochodowym z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11782/27).

P. **Józef Góralczyk,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samochodowym z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13032/27).

P. **Bolesław Gwóźdź,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym rękodzielnikiem Miejskiego Parku Samochodowego z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 11836/27).

P. **Antoni Janczurowicz,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13036/27).

P. **Józef Kaczmarczyk,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 13034/27).

P. **Paweł Masny,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym Zakładu Samochodowego z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11783/27).

P. **Antoni Potasiński,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym rękodzielnikiem Miejskiego Parku Samochodowego z poborami XIII. grupy uposażenia. szczebel **c.** (L. prez. 11781/27).

P. **Jakób Ruszkowski,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym kierowcą w Miejskim Parku Samochodowym z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11834/27).

P. **Antoni Sierdziński,** robotnik Zakładu cz. m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. kierowcą samoch. w M. Parku Samochodowym z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11.833/27).

P. **Tadeusz Wójcik,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowiz. kierowcą samoch. w Miejskim Parku Samochodowym z poborami XIII. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11784/27).

P. **Władysław Chodyński,** robotnik Zakładu cz. m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowiz. rękodzielnikiem M. Parku Samochodowego z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11.835/27).

P. **Marcin Dulian,** prow. nadetat. dezynfekcjonarjusz m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym dezynfekcjonarjuszem m. z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 1975/28).

P. **Franciszek Faryniarz,** prow. nadetat. dezynfekcjonarjusz miejski mianowany został z dniem 1-go stycznia 1928 prow. dezynfekcjonarjuszem z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 12381/27).

P. **Władysław Mutuszyk,** robotnik M. Zakł. Ceramicznych mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. prowiz. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 13304/27).

P. **Teofil Pomietło,** robotnik M. Zakł. Ceramicznych mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowiz. nadetat. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **b.** (L. prez. 14.058/27).

P. **Franciszek Prochowski,** robotnik M. Zakł. Ceramicznych mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetat. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 13186/27).

P. **Stanisław Adamczyk,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta mianowany został z dniem 1-go stycznia 1928 prowizorycznym dozorcą Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 11785/27).

P. **Antoni Buda,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 14099/27).

P. **Franciszek Buda,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.100/27).

P. **Władysław Fronta,** robotnik Zakł. Czyszczenia miasta mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowiz. dozorcą Zakładu czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **c.**
(L. prez. 11.787/27).

P. **Franciszek Gołąbek,** prow. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 881/28).

P. **Władysław Kaliciński,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1828 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14096/27).

P. **Jan Kargól,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 14.116/27).

P. **Władysław Kasznik,** prowizoryczny woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14101/27).

P. **Urban Klimara,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.102/27).

P. **Antoni Kocik,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym dozorcą Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **c.**
(L. prez. 11.786/27).

P. **Wojciech Kyrc,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.097/27).

P. **Marjan Lipnicki,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowiz. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 13842/27).

P. **Piotr Małecki,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14107/27).

P. **Walerjan Mitka,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.108/27).

P. **Antoni Moksa,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.094/27).

P. **Franciszek Nosek,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14093/27).

P. **Jan Padoł,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14112/27).

P. **Jan Pawlik,** prow. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. przez. 14.115/27).

P. **Władysław Piechnik,** robotnik M. Zakł. Ceramicznych mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym niższym pracownikiem miejskim z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 13187/27).

P. **Stanisław Popczyński,** robotnik Miejskich Zakładów Ceramicznych mianowany został z dniem 1-go stycznia 1928 r. nadetatowym niższym pracownikiem miej. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 13.181/27).

P. **Józef Pułka,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 14.117/27).

P. **Stefan Rutka,** prow. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. przez. 14.103/27).

P. **Ludwik Sowa,** prow. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 14.118/27).

P. **Ignacy Stawiarz,** prowiz. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14.104/27).

P. **Franciszek Stefani,** prow. woźny m. mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym m. z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **a.**
(L. prez. 14091/27).

P. **Józef Stwora,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14095/27).

P. **Jakób Sukiennik,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14098/27).

P. **Władysław Surdel,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14110/27).

P. **Jan Szczepaniak,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14114/27).

P. **Antoni Szczurek,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14111/27).

P. **Jan Szumiec,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11788/27).

P. **Jan Trzpis,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14109/27).

P. **Jan Wyzga,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14090/27).

P. **Tomasz Zapałowicz,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia. szczebel **a.**
(L. prez. 14106/27).

P. **Roman Tadeusz** 2 im. **Zięba,** robotnik Miejskich Zakładów Ceramicznych, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 nadetatowym niższym pracownikiem miejskim z poborami XV. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 13466/27).

P. **Stanisław Żyra,** prow. woźny miejski, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 woźnym miejskim z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 14092/27).

P. **Bronisław Babula,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13029/27).

P. **Józef Dutkiewicz,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13847/27).

P. **Jan Kaczor,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13843/27).

P. **Franciszek Kania,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. (11793/27).

P. **Szymon Kowal,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11827/27).

P. **Franciszek Kowalczyk,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11828/27).

P. **Józef Machowski,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11791/27).

P. **Józef Mej,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11794/27).

P. **Franciszek Nowak,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13839/27).

P. **Stanisław Szczepaniec,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 11790/27).

P. **Józef Szeliga,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 11789/27).

P. **Piotr Węgrzyn,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13840/27).

P. **Stanisław Wrona,** robotnik Zarządu Wodociągu miejskiego, mianowany został z dniem 1 lipca 1927 prowizorycznym pomocnikiem Wodociągu miejskiego z poborami XVI grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 6669/26).

EMERYTURY.

P. **Andrzej Jonas,** sierżant M. Straży Pożarnej przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 31 stycznia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał od dnia 1 lutego 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. X. grupy szczebel **g.**
(L. prez. 13.534/27).

P. **Michał Węglarz,** dozorca Miej. Zakładów Ceramicznych przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 marca 1928 roku w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 32 lat od uposażenia służbowego tj. XIII. grupy szczebel **c.** (L. prez. 1840/28).

P. **Julja Królowa,** wdowa po emer. ogniomistrzu M. Straży Pożarnej otrzymała od 1 marca 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 255 punktów. (L. prez. 2793/28).

P. **Apolonja Kułakowska,** nauczycielka państw. szkoły przemysł. żeńskiej jako opiekunka Wandy Kułakowskiej, sieroty po inspektorze Ekonomatu m. otrzymała dla Wandy Kułakowskiej, sieroty, pozostałej po śp. Teodorze Kułakowskim, inspektorze Ekonomatu m. urodz. 20 stycznia 1875 r. umieszczonej jako nieuleczalnie chorej w Zakładzie im. Helclów, począwszy od dnia 1 lutego 1928 r. a to na czas aż do odwołania pensję sierocą w ilości 110 punktów miesięcznie.
(L. prez. 489/28).

P. **Franciszka Nowakowa,** wdowa po prow. majstrze kamieniołomów m. otrzymała od dnia 1 kwietnia 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w ilości 150 punktów. (L. prez. 2535/28).

P. **Sebastjan Piasecki,** robotnik M. Zakładów ceram. zwolniony został z dniem 30 kwietnia br. ze służby w Gminie m. Krakowa i otrzymał w drodze łaski od 1 maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 100 złotych miesięcznie. (L. prez. 2534/28).

P. **Grzegorz Burzyła (f. Borzeń),** b. robotnik miejski, otrzymał w drodze łaski od dnia 1 marca 1928 począwszy, nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 Zł miesięcznie. (L. prez. 13646/27).

P. **Józef Samoli,** robotnik Miej. Zakł. Ceram., otrzymał w drodze łaski od dnia 1 lutego 1928 r. począwszy, nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 Zł miesięcznie. (L. prez. 12530/27).

P. **Marja Krzywdowa,** wdowa po robotniku Teatru Miejskiego, otrzymała w drodze łaski od 1-go kwietnia 1928 r. począwszy, na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 złotych miesięcznie. (L. prez. 3074/28).

P. **Wiktorja Wołkowa,** wdowa po b. robotniku miejskim, otrzymała w drodze łaski od dnia 1 stycznia 1928 r. począwszy, na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzenie w kwocie 25 Zł miesięcznie. (L. prez. 13889/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 190 (III-cie budżetowe) w kad. XVII z dnia **2 kwietnia 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.
Wiceprezydenci m. Witołd Ostrowski
„ Dr. Ludwik Schneider
„ Dr. Piotr Wielgus
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **64.**
Początek posiedzenia o godz. **6·15 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

I. Powołanie nowego członka Rady m.

Imieniem Sekcji III Prezydent m. inż. Rolle. zgłasza następujący wniosek:

Rada m. uchwali:

W miejsce zmarłego Radcy m. błp. Henryka Heumanna powołuje się do Rady miejsk. p. Daniela Lauera

Uchwalono. (L. prez. 2818/928).

II. Wybór Komisji do rozpatrzenia prawnego uregulowania stosunku robotników miejskich.

Prezyd. m. inż. Rolle po krótkiem umotywowaniu zgłasza następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

a. Celem rozpatrzenia wniosków Prezydenta miasta co do prawnego uregulowania stosunku robotników miejskich wybiera się Komisję z 11 członków złożoną i poleca się jej, by do końca kwietnia b. r. złożyła Radzie miejskiej sprawozdanie.

Komisja wybiera sobie przewodniczącego, w obradach Komisji bierze udział Prezydent miasta, wiceprezydenci i referenci przez Prezydenta wyznaczeni.

b. W skład Komisji wchodzą: inż. Drobniak Franciszek, Dr. Muczkowski Józef, inż. Nitsch Leonard, inż. Peroś Jan, Dr. Tilles Samuel, Dr. Merz Ludwik, Potuczek Wacław jako członkowie, zaś zastępcy: Łuczko Karol, Dr. Lauer Ignacy.

Członkowie: Dr. Rozenzweig Józef, Ziffer Henryk, jako zastępca Kluczka Teodor.

Jako członek: Dr. Rowiński Stanisław, jak zastępca Dr. Szołayski Alfred.

Jako członek: Puchałka Jan, jako zastępca Pachoński Henryk.

Uchwalono.

III. Powołanie zastępcy członka do państwowej Rady kolejowej.

Prezyd. m. inż. Rolle zgłasza następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

Powołać do państwowej Rady kolejowej jako zastępcę członka w miejsce wybranego Radcy miejskiego Dra Krzetuskiego Karola, który z godności tej zrezygnował, Radcę miejskiego Dra Langa Marjana.

Uchwalono. (L. prez. 3105/928).

Dalszy ciąg dyskusji nad budżetem r. 1928/29.

Rm. Haecker wyraża uznanie p. Prez. Rollemu za to, że ruszył z martwego punktu piekącą sprawę budowy gmachu Muzeum Narodowego. Wszelako nowy projekt p. Prez. Rollego, żeby Muzeum zbudować przy wylocie ulicy Andrzeja Potockiego, Zyblikiewicza i Kopernika zawiera pewne niebezpieczeństwa, których lekceważyć nie można, albowiem miejsce to jest zamałe na gmach muzealny.

P. Prezyd. Rolle proponuje, żeby zbudować małe Muzeum i duży magazyn, w których schowanoby większą część zabytków i wystawiano je częściowo i kolejno na widok publiczny. To stanowisko jest nie do przyjęcia.

Przedewszystkiem zabytki będą się niszczyły przez przenoszenie, magazynowanie, wystawianie i znowu magazynowanie. Muzeum ma za zadanie dać możliwie najpełniejszy obraz kultury minionych epok. Magazynowanie jest przekreśleniem tego zadania. Powinniśmy przeto dla Muzeum Narodowego stworzyć warunki wzrostu w przyszłości. Muzeum amsterdamskie ma 11.000 m^2 zabudowanej powierzchni. Najnowsze muzeum w Europie, muzeum w Sztockholmie zbudowano systemem pawilonowym. Ten system jest najodpowiedniejszy, bo daje przyszłym pokoleniom możność przyczynienia się do rozwoju muzeum.

Sprawa ta powinna zostać gruntownie przedyskutowana w Komisji muzealnej, która jednak od szeregu miesięcy nie była zwołaną.

W sprawach kulturalnych Kraków nie powinien się dać zepchnąć na szary koniec, jeżeli chce, aby się z jego interesami liczono.

Kraków powinien w sprawach kulturalnych podtrzymywać swoje dawne stanowisko i nie dać się wyprzedzać. Obecnie, kiedy wszystkie większe miasta polskie ustanawiają nagrody literackie, pensje dla literatów itp., jakże szpeci budżet miasta Krakowa dotacja dla wielce zasłużonego literata Kazimierza Bartoszewicza w kwocie 150 zł miesięcznie.

W wydatkach tych, które równowagi budżetowej niezdolne są zwichnąć — Kraków nie powinien być małostkowy — w interesie Krakowa należy podtrzymać dawny splendor kulturalny tego miasta.

Rm. Marski omawiał potrzebę nowej ordynacji wyborczej do Rady miejskiej, sprawę kosztów administracyjnych, sprawę podatków, postulaty gmin przyłączonych, wreszcie sprawę opieki społecznej.

Rm. Potuczek stwierdza olbrzymie braki w sieci połączeń kolejowych, które wpływają zabójczo na rozwój Krakowa. Brak dogodnej komunikacji stara się zastąpić inicjatywa prywatna przez stworzenie ruchu autobusowego. Kursujące jednako autobusy są stare, zdezelowane. Po kilkudziesięciu turach muszą być wycofywane z obiegu. Inicjatywę prywatnych przedsiębiorców powinno przejąć miasto. Dyrekcja tramwaju wypuściła dotychczas 9 autobusów nowych systemów i na tem wyszła doskonale. Autobusy w ciągu roku prawie zamortyzowały się, dają poważny dochód, a również służą doskonale udogodnieniu komunikacyjnemu.

Przewodniczący wicepr. Dr. Schneider zarządza 15 minutową przerwę, po której zabrał głos:

Rm. Dr. Emilewicz przypominając, że przed 15 laty gdy Podgórze weszło w skład Krakowa, obiecane miał Kraków i Podgórze większe prawa polityczne. Niestety, w tym kierunku nie ruszono się krok naprzód. Podgórze niema należytej sieci wodociągowej. Mowca żąda odciążenia ruchu kołowego z ul. Kalwaryjskiej na Podgórzu i uregulowania go przez ul. Łagiewnicką i Zamoyskiego, usunięcia prochowni wojskowych z obrębu miasta, które ciągle zagrażają miastu.

Rm. Dr. Klimecki stwierdza, że dotychczas żaden z mowców nawet opozycyjnych nie wystąpił z poważnymi zarzutami przeciw budżetowi. Zarzucano jedynie, że budżet ma wielki garb (deficyt) i dużą głowę (za wielką administrację).

Nie obawia się dekretu Prezydenta Państwa o reformie administracji. Widzi w nim tylko chęć dobrej ingerencji rządu w sprawy samorządowe. Za czasów austrjackich rząd wprawdzie pozostawiał swobodę działania samorządów. Ale też nie troszczył się o rozwój tego samorządu. I dlatego w odległości 7 klm od Krakowa mamy jeszcze gminy, w których 70 proc. domów to kurne chałupy. Analfabeta wójt i półanalfabeta sekretarz gminy nie mogli podołać trudnościom samorządowym. Rząd polski ogranicza samorząd, zastrzega sobie możność ingerencji w jego sprawy, ale czyni to w dobrej intencji.

Jako bardzo pilne w obecnej chwili uważa Dr. Klimecki doprowadzenie Rynku krakowskiego do porządku, a więc wybrukowanie go mozaiką, usunięcie zbyt rozrosłych drzewek, które od strony chodników rynkowych przesłaniają perspektywę Sukiennic.

Omawiając ruch budowlany, wyraził zapatrywanie, że po wojnie przez długi jeszcze czas w tej dziedzinie nie da się utrzymać system kapitalistyczny.

Rm. Dr. Rafał Landau podnosi, że budżet miejski należy rozpatrzeć w świetle ciężkiego ogólnego położenia gospodarczego i nie zawsze życzliwej polityki centralnych władz wobec Krakowa, zmniejszania się dochodów, a ciągle rosnących wydatków i słusznych żądań ludności o polepszenie jej bytu. Jeżeli jednak mimo to budżet tegoroczny jest zrównoważony, to dowodzi to zdrowej gospodarki miejskiej. Mowca stwierdza, że program prac ustalony w roku ubiegłym został w całości wykonany, a nowy, na rok następny został ustalony rozważnie i w uwzględnieniu siły podatkowej ludności. Programy dalej idące, jakkolwiek słuszne, nie mogą być wykonane dla braku odpowiednich funduszów. Mowca podnosi, że dalsze podwyższanie podatków jest wręcz wykluczone. Właściciele domów, zwłaszcza nie odrestaurowanych, nie są w stanie ponosić tych ciężarów podatkowych, a kupcy i rękodzielnicy są zrujnowani, czego dowodem upadłości i zwijania przedsiębiorstw. Należy dążyć do zmniejszania podatków i umożliwić przez to rozwój gospodarczy przedsiębiorstw, a tem samem i miasta.

Dr. Landau rozpatrzywszy położenie finansowe miasta, omawia obszernie sprawę reorganizacji opieki społecznej, a jako przewodniczący sekcji opieki społecznej domaga się przedłożenia przez Prezydjum programu pracy dla tej opieki, nowoczesnym wymogom odpowiadającego.

Mowca omawia następnie cały szereg spraw dotyczących ludności żydowskiej. Wskazując szczegółowo na straszne stosunki mieszkaniowe i higjeniczne w dzielnicy żydowskiej, domaga się budowy domów w tej dzielnicy, budowy szkół, uregulowania placów targowych, oddania placu na budowę ochronki i żłóbka i znacznej dotacji na tę budowę i żali się na niskie subwencje, jakich Gmina udziela na szpital żydowski i nowo budujący się cmentarz. W zakończeniu swojego przemówienia oświadcza Dr. Landau, że będzie głosował za budżetem, gdyż ma zaufanie do Prezydjum miasta, które jest przejęte zasadami demokratyzmu i które z poświęceniem pracuje dla dobra miasta i jest przekonany, że te krzywdy, które się ludności żydowskiej wyrządza, usunięte zostaną.

Wiceprez. Dr. Schneider z powodu spóźnionej pory zamyka posiedzenie o godz. $10^1/_2$ w nocy, a wobec zbliżających się Świąt, składa członkom Rady m. serdeczne życzenia.

Posiedzenie jawne 191 (IV-te budżetowe w kad. XVII) z dnia **12 kwietnia 1928 r.**

Obecni: *Prezyd. m.* inż. Karol Rolle.
Wiceprezyd. m. Witołd Ostrowski.
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **62.**
Początek posiedzenia o godz. **$6^1/_4$ popołudniu.**

Obrady nad budżetem r. 1928/29.
Dyskusja szczegółowa. — Budżet administracyjny.

Dział I. Administracja ogólna.

Prezydent Rolle przedstawia bilans wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych, wyrażającej się w kwocie:

Wydatki zwyczajne	5,613.914
„ nadzwyczajne	80.000
Razem .	5,693.914 zł

i daje wyjaśnienia co do ważniejszych pozycyj.

W dyskusji nad tym działem zabierali głos:

Rm. Pachoński zgłasza następujący wniosek: „Rada miasta wybiera komisję, złożoną z 5-ciu członków Rady m., która wraz z Prezydjum m. będzie się zajmowała wycieczkami, obchodami i t. d“.

Rm. Pachoński uzasadniając swój wniosek w sprawie ruchu wycieczkowego w Krakowie jest zdania, że Komisja ta zajęłaby się organizacją i przyjmowaniem wycieczek pojedyńczych i zbiorowych. Mowca popiera projekt kontynuowania wydawnictwa księgi pamiątkowej miasta Krakowa, oraz monografji pierwszego Prezydenta miasta Dietla.

Rm. Puchałka stanął w obronie potrzeb pracowników miejskich, zaznaczając, że wobec rosnącej drożyzny, pobory ich nie wystarczają na codzienne potrzeby.

Rada m. winna pracownikom miejskim przyjść z pomocą w drodze przyznania przynajmniej 30% dodatku świątecznego.

Ponadto poruszył mowca sprawę odszkodowania funkcjonarjuszy, pełniących w gmachach miejskich obok swoich czynności, również obowiązki dozorców domowych, sprawę dostarczania mieszkań w razie przeniesienia tercjanów do innego działu służby, sprawę przyznania wyższych grup uposażenionych zasługującym na to niższym pracownikom, wreszcie sprawę stabilizacji i zaopatrzenia pracowników akcyzy miejskiej.

Rm. Dr. Rozenzweig porusza sprawę pojazdów miejskich i że te powinny być zaopatrzone w godła miejskie; poczem zgłasza poprawki do Dz. I:

1) Z poz. § 2 lit. l skreślić kwotę 50.000 zł, przeznaczająe kwotę tą na rzecz odżywiania i odzieży dla dzieci szkół powszechnych.

2) Skreślić poz. 136, 137 w kwocie 50.000 zł, przeznaczając ją:

a) na bibljoteki dla dzieci szkolnych 15.000 zł,

b) na książki szkolne dla dzieci szkół powszechnych 20.000 zł,

c) dla Związku Muzyków 15.000 zł.

Następnie mowca uzasadnia wniosek swój wniesiony w dyskusji ogólnej dotyczący kontroli administracji.

Rm. Dr. Krzetuski proponuje, by uprościć biurowość w ten sposób, by połączyć biuro podawcze Magistratu z biurem informacyjnem, któreby uświadamiało proszących i klijentów o racjonalności ich podań i próśb, poczem zgłasza rezolucje:

1) „Zwrócić się do Rządu (Rady Ministrów) z prośbą o bezzwłoczne przekazanie wszystkich agend administracyjnych I. instancji, pełnionych dotychczas przez Gminę m. Krakowa w poruczonym zakresie działania, utworzonemu w Krakowie Starostwu Grodzkiemu, przy równoczesnem przejęciu na etat Skarbu Państwa urzędników i służby Gminy obecnie w tym dziale zajętych“.

2) „Przystąpić bezzwłocznie do nowej organizacji urzędów i zakładów gminnych, oznaczenia liczby urzędników i sług, oraz wszystkich osób przez Gminę płatnych, w myśl § 60 p. 3 statutu miejskiego (w brzmieniu ustawy z 12/4 1905 dz. u. kr. Nr. 70).

Aż do czasu uchwalenia tej nowej organizacji, oraz oznaczenia liczby urzędników, sług i wszystkich osób przez gminę płatnych nie wolno przekraczać obecnej liczby osób w służbie gminnej zajętych bez osobnego zezwolenia Rady miasta“.

W odpowiedzi Prezydent Rolle stwierdza, że rezolucja Rm. Dr. Krzetuskiego, aby wystąpić u Rządu z projektem zniesienia poruczonego zakresu Gminy, jest zbyt daleko idąca. Wystąpienie takie uderzyłoby ostrzem w ustrój samorządu. Prezydent miasta był do dziś starostą, do niego należy szereg takich funkcyj, jak policja budowlana, drogowa, weterynaryjna. Rezygnacja z tych wszystkich agend równałaby się rezygnacji z dotychczasowego stanowiska miasta i nie dałaby przewidzianej oszczędności, a wywołałaby u obywateli, szukających opieki u władz miejskich, niezadowolenie.

Prezyd. Rolle omawia dalej jedną z najważniejszych spraw, tj. sprawę pracowników miejskich. Prezydjum miasta stoi na stanowisku, że kto w gminie przepracował pewną ilość lat i jest gminie potrzebny, to powinien być bezwarunkowo stabilizowany. Odnośny projekt już opracował. W projekcie tym przewidziany jest okres 3 lat pracy prowizorycznej, a po 5-ciu latach zmiana na stałą płacę. Opracowując jednak wniosek o stabilizacji i awansach, musiano odpowiednio rozgraniczyć awansowanie niższych funkcjonarjuszy od funkcjonarjuszy z wyższem wykształceniem. Projekty te obciążą znacznie fundusze miasta. I pod tym względem budżet Krakowa musi być większy od budżetów samorządowych, np. w Królestwie, gdzie urzędnicy dopiero zostali przyjęci i gdzie fundusz emerytalny dla nich jeszcze nie istnieje.

W końcu Prezydent Rolle stwierdził, że obecny stan personalny urzędników w administracji nie jest wygórowany i prosi o przyjęcie Dz. I.

W głosowaniu rezolucję rm. Pachońskiego odrzucono.

Rezolucje rm. Dra Krzetuskiego odrzucono.

Poprawki rm. Dra Rozenzweiga skreślające w Dz. I § 2 l. odrzucono.

Rezolucję rm. Dra Rozenzweiga o powołaniu Urzędu kontroli administracji miejskiej przekazano do regulaminowego traktowania.

Dział I w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych, oraz w dochodach zwyczajnych i nadzwyczajnych uchwalono bez zmiany.

Dział II. Majątek komunalny.

Prezydent m. Rolle omawia ten dział i przedstawia bilans wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych jego.

1) Majątek komunalny wyd. zwycz. . . .	466.443 zł
1) „ „ „ nadzwycz. . .	1,347.038 „

W dyskusji nad tym działem zabierali głos:

Rm. Marski zgłasza wniosek:

„Stworzyć Komisję z 12-tu członków Rady miasta do pomocy Prezydjum miasta przy przydzielaniu mieszkań w budynkach miejskich, jak i ustalania czynszu".

Rm. Drozdowski ponawia sprawę budowy hali targowej na Rynku kleparskim.

Rm. Pachoński zgłasza rezolucję:

„Rada miasta wzywa Prezydjum, by możliwie rychło przystąpiło do restauracji gmachu Sukiennic, a zwłaszcza do odnowienia wnętrza hal i herbów miast".

W odpowiedzi na poruszone sprawy Prez. Rolle oświadcza się odmownie co do rezolucji Rm. Marskiego, zaś do rezolucji Rm. Pachońskiego oświadcza, że polecił zrobić kosztorys na wewnętrzne bramy w Sukiennicach, by w porze wieczornej oraz w święta można było przechodzić przez Sukiennice, restauracja całego gmachu jest rzeczywiście pilną.

W głosowaniu rezolucję rm. Marskiego odrzucono.

Rezolucję rm. Pachońskiego przyjęto, Dział II w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych uchwalono bez zmiany.

Dział III. Przedsiębiorstwa komunalne.

Prezyd. Rolle przedstawia bilans wydatków:

zwyczajnych na	330.000 zł
nadzwyczajnych	1,347,038 „
dochody zwyczajne . .	234.669 „

Dział III w wydatkach zwyczajnych, nadzwyczajnych i dochodach zwyczajnych uchwalono.

Dział IV. Spłata długów.

Prezyd. Rolle przedstawia bilans Działu IV:

Wydatki zwyczajne	3,124.324 zł
Dochody „	1,222.861 „
„ nadzwyczajne . . .	3,125.000 „

Rm. Dr. Rowiński zwraca uwagę na dawną niejako tradycję, że generalnym referentem budżetu był zawsze radca miejski, że od lat dwóch generalnym referentem jest członek Prezydjum miasta, co nie jest właściwe. Zauważa, że pożyczka konwersyjna dla miasta okazuje się koniecznością, cel zaś pożyczki w danych warunkach jest tylko ten, który przyniesie dochód, a zatem inwestycje dochodowe. Prosi o wygotowanie przez Prezydjum miasta planu inwestycyjnego.

Rm. inż. Adelmann zapytuje, czy w razie zaciągnięcia pożyczki zagranicznej, Prezydjum skonwertuje krótkoterminowe pożyczki na długoterminową.

Rm. Dr. Krzetuski zgłasza rezolucję:

„Rada miasta uprasza P. Prezydenta, aby bezswłocznie przystąpił do realizacji pożyczki Banku Gozpodarstwa Krajowego 20,000.000 zł i z funduszów tej pożyczki po spłacie poz. Z/1 zł. 4,000.000 (na spłatę pożyczki szwajcarskiej (spłacił wszystkie kredyty oprocentowąne po 9½% i wyżej, dalej wyrównał wszystkie zaległości umowne (rachunki dostawców, zaległe reszty cen kupna i t. d.).

Pozostającą w tym dziale z powodu spłaty pożyczek krótkoterminowych, kwotę około 760.000 zł należy użyć na pokrycie niedoboru przez wstawienie jej do działu „Dochody nadzwyczajne" Dział VII par. 76, poz. e pod tytułem „zysk z konwersji 760.000 zł".

W głosowaniu rezolucję rm. Krzetuskiego odesłano do Sekcji II; Dział IV, w wydatkach zwyczajnych, dochodach zwyczajnych i nadzwyczajnych uchwalono bez zmiany.

Dział V i Va. Drogi i place publiczne, oraz pomiary i plany rozbudowy.

Prezyd. Rolle przedkłada bilans Działu V:

wydatki zwyczajne	1,804.005 zł
„ nadzwyczajne . . .	548.000 „
dochody zwyczajne	478.000 „

i bilans Działu Va:

wydatki zwyczajne	184.150 zł
„ nadzwyczajne . . .	5.000 „

Rm. Ziffer zgłasza następującą rezolucję:

„Rada miasta uchwala powołać do życia Komisję dla spraw dzielnic przyłączonych, składającą się z członków Rady miejskiej wybranych z dzielnic przyłączonych przy uzupełnieniu wakujących mandatów.

Komisja ta wypracuje program koniecznych inwestycyj dla dzielnic przyłączonych".

Rm. Pachoński zgłasza rezolucję:

„Wzywa się Prezydjum, aby w budżecie na rok następny wstawiło odpowiednie kwoty na uporządkowanie stoku wawelskiego i obszaru między Wawelem a kościołem OO. Bernardynów i szkołą im. Konarskiego".

Rm. Kluczka zgłasza rezolucję:

(„W Zakładzie czyszczenia m. wprowadzono nową instrukcję o umundurowaniu, przez którą doznali pokrzywdzenia pracownicy niższej kategorji, wobec czego wnoszę ponownie, aby krzywdę tę usunięto przez przyznanie pracownikom obecnie zatrudnionym uzupełnienia umundurowania na podstawie poprzedniej instrukcji".

W dalszej dyskusji nad tymi działami zabierali głos: Rm. Prof. Dr. Juljan Nowak w sprawie złego stanu nawierzchni dróg w obrębie śródmieścia, Rm. Adelmann w sprawie przebudowy ul. Szpitalnej, ks. Masny o usunięcie młynówki ze śródmieścia, o uporządkowanie ulicy św. Anny, oraz usunięcie tramwaju z Rynku głównego. Rm. Puchałka popierając rezolucję rm. Pachońskiego, prosi o uporządkowanie ulicy Szpitalnej, oraz wstrzymanie ruchu kołowego ciężarowego na placu Marjackim.

Rm. Marski porusza sprawę zaniedbania ulic w dzielnicach przyłączonych.

Rm. Kęsek dopomina się o drogi w dzielnicy Płaszów.

Rm. Dr. Emilewicz i ks. Kasprzyk zgodnie występują o zaciągnięcie pożyczki na budowę nawierzchni, ostatni o zmianę nazwy ulicy Bożego Miłosierdzia i uporządkowanie placu Marjackiego.

W odpowiedzi Prezyd. Rolle stwierdza konieczność szeregu inwestycyj, poprawy dróg i bruków, między innemi w ulicy Gołębiej, św. Anny, Karmelickiej, Łobzowskiej, św. Filipa, Krótkiej, Krzywej, Krakowskiej, Salinarnej, uporządkowanie nawierzchni dróg w Ludwinowie, Zakrzówku i w dzielnicach podmiejskich.

W głosowaniu rezolucję Rm. Ziffera odrzucono.

Rezolucję Rm. Kluczki odesłano do Sekcji I.

Rezolucję Rm. Pachońskiego odesłano do Komisji drogowo-kanałowej.

Dział V i Va w wydatkach zwyczajnych, nadzwyczajnych, oraz w dochodach zwyczajnych uchwalono bez zmiany.

Przewodniczący wiceprez. Dr. Schneider wobec spóźnionej pory zamyka posiedzenie o godzinie 11 w nocy.

Posiedzenie jawne 192 (V-te budżetowe) w kad. XVII **192 z dnia 13 kwietnia 1928.**

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **64.**
Początek posiedzenia o godz. **6 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Ślubowanie nowego członka Rady miejskiej.

Przewodn. Prezyd. Rolle zaprosił nowopowołanego członka Rady m. p. Daniela Lauera do złożenia ślubowania radzieckiego.

Sekretarz odczytał przepisane ślubowanie radzieckie, poczem przez podanie ręki p. Lauera przewodniczącemu, dokonano ślubowania.

Urlop Radcy miejskiego.

Rada miejska udzieliła Rm. Marskiemu celem poratowania zdrowia urlopu 4-tygodniowego.

Porządek dzienny.

Dalszy ciąg dyskusji nad budżetem 1928/29 r.

Przewodnictwo obejmuje wicepr. Dr. Schneider.

W dalszej dyskusji ogólnej zabrał głos:

Rm. Dr. Ignacy Landau, który zapytuje w sprawie nowego rozporządzenia Ministerstwa Skarbu, zarządzającego odebranie Magistratowi egzekucji podatków państwowych. Na podstawie dotychczasowej działalności miejskiego Urzędu egzekucyjnego mowca dochodzi do wniosku, że Magistrat egzekucje spełniał należycie, z podatników ściągał rocznie około 3½ mil. złotych, tj. maksimum, jakie wydobyć można od podatników. Uważa, że egzekucja państwowa nie osiągnie takiego rezultatu, z powodu braku znajomości lokalnych, a natomiast może doprowadzić do zwiększenia liczby licytacji ruchomości u prywatnych podatników, co z pewnością nie wpłynie na wzmożenie pobranych przymusowo podatków. Jaskrawym przykładem jest, że w zeszłym roku w Łodzi, gdzie rząd ściąga podatki, przeprowadzano dziennie 70—80 licytacyj, podczas gdy w ciągu całego ubiegłego roku przeprowadzono egzekucyj 65. W zasadzie Rząd nie uzyska więcej dochodu, a faktycznie ograniczył zakres działania krakowskiego samorządu. Mowca podnosi ostrożną gospodarkę Zarządu miasta, wykonywanie wielu prac dla podniesienia miasta, mimo szczupłych źródeł dochodu, a tym, którzy powołują się na stosunki gdzieindziej panujące, dla ilustracji podał mowca ciekawą cyfrę budżetu miasta Nowego Yorku, którego budżet w przeliczeniu na złote polskie, obraca się w cyfrze 4 miljardów złotych, a więc dwa razy większej, aniżeli budżet Państwa Polskiego.

Rm. Rymar podnosi, że wydany drukiem w formie wielkiej książki projekt budżetu gminy m. Krakowa, w dużej rubryce, mieszczącej się na każdej kartce pod nagłówkiem „objaśnienia“, niema żadnych objaśnień, tylko puste białe miejsca, skutkiem czego budżet jest nieprzejrzysty i trudno się w nim wyznać. Porównuje ułożenie budżetu miasta Poznania, gdzie przejrzystość jest idealna. Mowca przestrzega przed optymizmem pożyczkowym. Uznaje tylko dwa rodzaje pożyczki, jaką może zaciągnąć miasto Kraków: na cele wybitnie inwestycyjne i uregulowanie finansów gminnych. Uważa, że zakres działania i samodzielność naczelników Wydziałów Magistratu jest niedostateczną, należy zakres ten znacznie powiększyć, przez co członkowie Zarządu miasta mogą więcej oddać się sprawom organizacyjnym.

W końcu porusza sprawę znikomej propagandy miasta Krakowa.

Rm. Kluczka nawiązuje swoje przemówienie do sprawozdania Prezyd. m. inż. Rollego za rok 1927, wskazując na to, że polityka aprowizacyjna gminy jest jednym z najgłówniejszych zadań miasta. Mowca ma na myśli pod tym względem nietylko sprawę aprowizacji i targów, ale ujmuje całokształt, połączony z nadzorem nad środkami spożywczymi i ich cenami, przedsiębiorstwa komunalne, jak wodociąg, gazownię, elektrownię, targowicę na bydło rzeźne i rzeźnię miejską. Ze sprawą tą łączą się zarazem opłaty, pobierane na targowicach i w rzeźni miejskiej, oraz podatek od towarów dowożonych kolejami i drogami wodnemi. Mowca omawia politykę aprowizacyjną Rządu i zwalcza wysokie cło, jakie Rząd zaprowadził przy wwozie mąki do kraju. Występuje z zarzutem do Prezydjum miasta, że sporządza zły wykaz cen. Nie ujawnia bowiem faktycznego stanu drożyzny, bo w wykazie cennikowym brak takich pozycyj, jak ubranie i bielizna.

Atakuje rm. Kluczka zły objaw istnienia zbyt wielkiej ilości sklepików spożywczych. Zdaniem mówcy, na 10 rodzin zamieszkałych w Krakowie, jest jeden sklepik spożywczy. Doceniając ważność urządzeń targowych, domaga się zaciągnięcia pożyczki inwestycyjnej kilku miljonów złotych na budowę hal targowych i urządzeń targowic. Do podniesienia konsumcji przyczyniłaby się znacznie akcja budowy domów mieszkalnych, gdyż podczas budowy tychże szerokie warstwy mieszkańców, otrzymałyby pewny zarobek, zaś po wybudowaniu mieszkań znaczna część klasy pracującej, która w Krakowie zarabia, jednak zmuszona mieszkać w odległych okolicach, zamieszkałaby w Krakowie i powiększyłaby ilość konsumentów, z czegoby nietylko miasto, ale i przemysł i handel miały pewne korzyści.

Mowca apeluje do Rady miejskiej i Prezydjum miasta, aby przez wzmożoną ofiarną pracę, starały się podnieść ogólny stan gospodarczy ludności miasta.

Rm. Drozdowski porusza sprawę Rynku kleparskiego, na którym proponujc wybudowanie hali targowej.

Rm. Stączek przemawiając imieniem części właścicieli realności gmin przyłączonych, podnosi bolączki tychże gmin. Porusza sprawę znikomego wynagrodzenia przez Rząd szkód wyrządzonych przez wybuch prochowni w Witkowicach, w stosunku do powiatu, który został sowicie wynagrodzony. W końcu podnosi zarzut, że administracja jest zbyt kosztowną, bo pochłania 28% ogółu wydatków.

Rm. Dr. Rosenzweig żąda energicznej interwencji Prezydjum miasta w sprawie skandalicznego funkcjonowania nowych telefonów w Krakowie. Przechodząc do spraw budżetowych, nawiązuje do sprawy ordynacji wyborczej i nowych wyborów do Rady miejskiej, domagając się szczerego postawienia sprawy przez Radę miasta.

Rada miasta uchwaliła zasadę 5-cio przymiotnikowego prawa głosowania wyborczego, zaś ubocznie mówi się o wprowadzeniu dwóch kuryj, a to wyborców opodatkowanych i nieopodatkowanych. Dotychczasowy ustrój Rady miasta nie może być dłużej utrzymany, należy domagać się od Rządu i Sejmu w sposób stanowczy bezzwłocznego przeprowadzenia nowych wyborów do Rady miejskiej na zasadzie nowej ordynacji wyborczej. W tym kierunku mowca zgłasza następującą rezolucję:

„Rada miejska stwierdza, że niemożliwem jest utrzymanie dotychczasowego składu Rady miejskiej z powodu jej zdekompletowania i pochodzenia z kurjalnego systemu wyborczego.

Zmiana tych stosunków nastąpić może tylko drogą zmiany ordynacji wyborczej i przez przeprowadzenie nowych wyborów.

Stojąc na stanowisku uchwał Rady miejskiej z roku 1919 o pięcioprzymiotnikowem prawie głosowania Rada miasta zwraca się do Rządu i Sejmu, aby przez rozszerzenie ordynacji wyborczej, obowiązującej dla miast b. Kongresówki, tymczasowo, aż do załatwienia przez Sejm ustaw samorządowych, umożliwił bezzwłocznie przeprowadzenie nowych wyborów do krakowskiej Rady miejskiej“!

W dalszym ciągu swego przemówienia, omawiając akcję opieki społecznej i inne, zgłasza rezolucję:

1) „Rada miejska wzywa Prezydenta miasta, aby bezzwłocznie w wykonaniu ustawy z dnia 6 marca 1928 poz. 267 powołał do życia miejską Komisję opieki społecznej i instytucję opiekunów społecznych, dzielnicowych“.

2) „Rada miejska wzywa P. Prezydenta miasta, aby dla każdej szkoły powszechnej ustanowiono zawodową opiekunkę szkolną, która ma się zająć zdrowiem młodzieży, zbadaniem konieczności niesienia dla niej pomocy żywnościowej, odzieżowej i szkolnej i przedkładania odnośnych wniosków Prezydentowi miasta i miejskiej Komisji Opieki Szkolnej.

Wydatki połączone z utrzymaniem tych opiekunek przedłoży Prezydent miasta — odnośnym Sekcjom i Radzie miejskiej do uchwalenia“.

3) „Wzywa się P. Prezydenta miasta, aby przedłożył Radzie miejskiej wnioski w sprawie ustanowienia miejskiej inspekcji mieszkaniowej, której zadaniem będzie badanie stanu mieszkaniowego ludności miasta.

Na podstawie opinji inspekcji mieszkaniowej — Prezydjum zarządzi w pierwszym rzędzie przeniesienie lokatorów, przebywających w mieszkaniach przepełnionych i niehygjenicznych do budynków miejskich na ten cel przeznaczonych“.

Przechodząc do spraw administracji, zgłasza następujące rezolucje:

1) „Rada miejska powołuje do życia Urząd kontroli administracji miejskiej, który zbada stan administracji miejskiej, i przedłoży Radzie miejskiej wnioski dotyczące reformy administracji miejskiej.

Urząd kontroli składa się z Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, 3 urzędników miejskich, a to 1 naczelnika Wydziału, 1 urzędnika Izby Obrachunkowej, 1 urzędnika kancelaryjnego i 3 radców miejskich.

Urząd Kontroli miejskiej spełnia czynności swoje bezpłatnie. Członkowie kontroli mają prawo wglądu każdej chwili do wszystkich czynności, aktów, ksiąg, urządzeń i majątków wszystkich Instytucyj i Zakładów miejskich.

Urzędowi Kontroli podlega także administracja miejskiej Izby Obrachunkowej.

Urząd kontroli jest Komisją Rady miejskiej i podlega tylko jej nadzorowi.

Urząd Kontroli miejskiej wypracuje dla siebie w miarę potrzeby regulamin czynności.

Wnioski Urzędu Kontroli miejskiej będą przedłożone Sekcji III, a następnie Radzie miejskiej“.

2) „Rada miejska wzywa Prezydenta miasta, aby bezzwłocznie wyłożył wszystkie zamknięcia rachunkowe niezałatwione dotychczas przez Radę miejską do publicznego przeglądu, a następnie przedłożył je Radzie miejskiej do zatwierdzenia“.

Mowca domaga się energicznego wystąpienia Prezydjum miasta u władz centralnych o budowę pałacu sprawiedliwości, poczem krytykuje działalność komunalnych kopalni węgla w Jaworznie, żąda podwyższenia subwencji dla orkiestry symfonicznej Związku Muzyków, sprzeciwia się dalszemu pokrywaniu deficytu teatru miejskiego im. Słowackiego przez gminę.

Domaga się redukcji pojazdów Prezydjum miasta, podniesienia dochodów gminy ze Spółki targowej „Caro“ z 10.000 zł na 30.000 zł.

W końcu zapowiada mowca imieniem klubu P. P. S. kontynuowanie rzeczowej opozycji w stosunku do Zarządu miasta.

Wobec wyczerpania listy mowców, którzy zabierali głos w dyskusji ogólnej, na poruszone w tejże dyskusji sprawy przez Radców miejskich, zabrał głos Prezydent m. inż. Rolle, jako generalny sprawozdawca budżetowy.

Na wstępie na apel wystosowany do Prezydenta, jako Senatora, aby na gruncie parlamentarnym starał się przyspieszyć wydanie nowej ordynacji wyborczej, zwraca uwagę, że z tym apelem występują Radcy m. należący do obozu, zwalczającego potrzebę Senatu, ograniczającego jego kompetencje. Wiadomą jest rzeczą że inicjatywa ustawodawcza należy do Sejmu i do posłów sejmowych z apelem zwrócić się należy. Mowca stoi na stanowisku, że jak długo Rada m. nie zmieni swego zapatrywania na zasady ordynacji wyborczej, obowiązuje uchwała jej z r. 1919 i w tym duchu w skie-

rowanych do Rządu memorjałach Zarząd miasta dotychczas występował.

W dalszym ciągu podnosi mowca, że bardzo wyczerpująca dyskusja ogólna stwierdziła, że praca Zarządu miasta, obracając się w granicach możliwości, była wydatną i rezultaty tej pracy we wielu kierunkach znalazły uznanie nawet u Panów przestawicieli t. zw. opozycji, choć termin ten techniczny, przeniesiony do nas z życia ciał politycznych o tyle jest nie na miejscu, że wszyscy Panowie biorą żywy udział w życiu gospodarczem i zasługi postępu w gospodarce miasta rozkładają się na nas wszystkich.

Wytykane były pewne niedomagania, usterki, czy braki. Wszyscy chcielibyśmy widzieć to miasto kwitnące, ja niemniej jak Panowie, ale wszyscy rozumiemy, że środki, jakimi rozporządzamy, pętają nam skrzydła. Zostaje, szara, codzienna praca i powolne wykuwanie lepszej przyszłości.

Stwierdzić muszę, że w dyskusji nie było jednego objawu, jaki w zeszłorocznej dyskusji dominował, obrzydliwego pesymizmu i upartego wmawiania w około, że Kraków upada. Wojna wstrzymała rozwój miast w ogólności, przesilenie gospodarcze dotknęło dotkliwiej miasta niż wsie, zahamowany ruch budowlany, odpływ wielu sił gospodarczo wydatniejszych skutkiem zniknięcia granic, to wszystko prawda, ale cyfry budżetu, tego właściwego miernika naszego życia, świadczą, że o upadku nie ma mowy. Co chwila podnoszą się od dwóch lat alarmy, że Katowice to, czy owo nam „zabierają“. Na razie wyników tej zaborczości poza słowami nie widzę. Na zwrócone w tej sprawie zapytania do Rządu otrzymałem stanowcze zapewnienie, że w pogłoskach tych niema słowa prawdy i że niepotrzebnie niepokoimy się plotkami.

Wobec pewnych spraw, poruszonych w dyskusji generalnej, pragnąłbym zająć stanowisko.

Najwybitniejsza sprawą, o której mówili pp. Rm. Dr. Bobrowski, Dr. Lang, Dr. Schreiber i Dr. Klimecki, to stanowisko nasze wobec dekretu p. Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju i zakresie działania władz administracji ogólnej z 19 stycznia 1928 r.

Przyznaję, że nie podzielam zdania tych Panów, którzy w tem rozporządzeniu widzą zupełne pogwałcenie samorządu wbrew nawet postanowieniom konstytucji, nie godzę się nawet z powołanymi przez p. posła Bobrowskiego wywodami i p. Przeorskiego w „Samorządzie“ i w „Czasie“.

W dekrecie tym widzę bardzo ważny krok Rządu w kierunku uporządkowania chaotycznych stosunków, panujących w administracji czy to samorządowej, czy państwowej na całym obszarze ziem polskich. Widzę pożądaną unifikację Władzy, jako przeciwstawienie się temu niedawnemu rozbiciu władz I i II instancji, które jeszcze niedawno stwarzało wprost operetkowe stosunki istnienia na jednym obszarze Krakowa kilkunastu władz drugiej instancji. Dekret jest wydany pod kątem widzenia stosunków w całem państwie, a przecież musimy przyznać, że niestety zbyt wiele mamy w państwie jednostek terytorjalnych, do których nie dotarła myśl państwowa i pozostawienie im pełni samorządu mogłoby być zwycięstwem zasady, ale byłoby zgubnem dla Państwa. Dekret dopuszcza w wielu wypadkach przelanie wielu agend państwowych na samorządy; naszą rzeczą będzie poczynić w tym kierunku przedstawienia i wnioski. Nie widzę powodu, byśmy upierali się z żądaniem, by Rząd nie zabierał nam pewnych agend administracji, t. zw. poruczonej, dotychczas przez nas sprawowanych. Słusznie w swem przemówieniu podniósł p. Rm. Dr. Klimecki, że to, co było obroną polskich interesów wobec Rządu zaborczego, dziś przestało być motorem naszych poczynań.

W ostatnich dniach Izba skarbowa zabrała z powrotem egzekucję podatków rządowych (prócz lokatorskiego, od nieruchomości i gruntowego). Pozwoli nam to na przeprowadzenie pewnych oszczędności w kosztach administracji.

Może i inne działy t. zw. poruczonego zakresu ulegną likwidacji. Nie zapominajmy, że dziś około 75% spraw w naszym Magistracie, to sprawy poruczonego działania.

Ale nie mogę się zgodzić i ze stanowiskiem Rm. Dra Klimeckiego, który poszedł tak daleko, że stwierdził, iż daleko idąca ingerencja Rządu jest pożądaną. Samorząd jest jednak szkołą życia i wciągnięciem wielu sił do pracy obywatelskiej. Francja tak długo „rządzona“, także zaczyna się skłaniać ku „samorządzeniu“.

W dyskusji ogólnej kilku radców m. poruszyło problem niedostatecznego rozwinięcia u nas opieki społecznej. Przypominam Panom, że w naszych oczach dawna „dobroczynność“ przekształca się w nowocześnie pojętą „opiekę społeczną“ i że ja byłem pierwszym z członków Zarządu miasta, który przez 10 lat dział ten prowadząc z zasłużonym naczelnikiem Wydziału p. Banasiem, rozwinąłem go znacznie. W wielu moich przemówieniach nad budżetem tego działu podnosiłem różne nasze braki i wiem, że na tem polu jest dużo do zrobienia. Dział ten rozwija się szybciej, niż na to pozwalają nasze środki, w porównaniu z rokiem zeszłym wydatki jego wzrosły o 31%.

Dziś żyjemy pod znakiem opieki społecznej. Ustawodawstwo gorliwie pracuje nad tym działem.

Boję się, czy nie wjeżdżamy na tor fałszywy, który nas może zawieść tam, gdzie nie pożądamy. Człowiek musi ze siebie wydać maksimum pracy, a dopiero tam, gdzie już zdolność do pracy zapełnie zanika, przychodzi z pomocą społeczeństwo. I w tym kierunku musi nastąpić pewna reforma. „Opieka społeczna“ musi zmniejszać liczbę swych pupilów. Obawiam się, że u nas powiększa.

Doniosłą sprawę budowlaną doskonale ujął Rm. Dr. Gross. Ważne zagadnienie w dyskusji postawione: czy Gmina buduje sama, czy ułatwia budowę prywatnym, na razie musi być rozstrzygnięte w kierunku budowy przez Gminę, jak długo dostarczenie jakiegokolwiek dachu nad głową jest doniosłą kwestją społeczną.

Kilku radców m. poruszyło sprawę dzielnic przyłączonych. Mówi się ciągle o zaniedbaniu tych dzielnic. W odpowiedzi powołam się na moje sprawozdanie w Nrze 2 r. 1928 Dz. rozp. co Kraków zrobił w dzielnicach przyłączonych. Tym, którzy twierdzą, że te dzielnice sameby więcej wykonały, gdyby pozostawały w bycie samoistnym, wskażę na cyfrę końcową, prawie 20-tu miljonów. Chyba dostateczna odpowiedź! Wydajność podatkowa tych dzielnic nie uprawnia do stawiania nadmiernych życzeń, wynosi ona około 600.000 zł rocznie, a wydatki dla tych dzielnic czynione, znacznie prze-

wyższają te wpływy. Mówi się, że te dzielnice wniosły majątek. Tak jest, ale tego majątku się nie uszczupla, a inwestycyj w tych dzielnicach nie czyni się z majątku.

Stan dzielnic przyłączonych w porównaniu z tym, co Kraków objął, zmienił się wprost nie do poznania. O tem się rychło zapomniało.

Prace około podniesienia dzielnic dalszych trwać będą nieprzerwanie i w miarę funduszów będą prowadzone bardzo intenzywnie. Z oświetleniem, kanalizowaniem i porządkowaniem ulic pójdziemy szybko do granic miasta.

Z dwóch stron uczyniono Zarządowi miasta zarzuty na nierównomierne traktowanie żydów. Prezydjum obecne spotykało się w części naszej prasy z zarzutami, że zbytnio popiera żydów. Prawda musi być gdzieś w środku. Co do nieprzyjmowania żydów do pracy w Gminie, to na podstawie 15-letniego doświadczenia stwierdzić muszę, że żydzi nie garną się do służby urzędniczej. Ci, co są, spełniają ją bardzo dobrze.

Do społeczności żydowskiej odnoszę się zupełnie sprawiedliwie. Dałem tego liczne dowody. I słuszne postulaty muszą być w miarę możności budżetowej uwzględnione.

P. Rm. Schreiber zarzuca nam, że nie popieramy potrzeb kulturalnych żydów. Ale żydzi w Krakowie czerpią tak pełną garścią z instytucyj kulturalnych krakowskich, że nie widzę potrzeby stwarzać fikcji, że oprócz tych, chcą mieć jeszcze odrębne swoje.

Wiele zagadnień kulturalnych było w dyskusji poruszonych. I nie dziw: Muzeum Narodowe, wygląd miasta, zabytki. To jest nasz majątek, to w znacznej części nasz „sposób zarobkowania". Ogólne moje wywody o Muzeum Narodowem spotkały się z krytyką p. rm. Haeckera. Opieram się przy swojem zdaniu co do większej wartości placu przy wylocie ul. Mikołajskiej. Będziemy o tem mieli sposobność mówić na Komisji Muzeum Narodowego. Tu muszę zaznaczyć, że Muzeum będzie zawsze co najmniej w c z t e r e c h punktach naszego miasta: Sukiennice (sztuka współczesna), Dom im. Szołayskich (zbiory Jasieńskiego a może i inne), Dom Matejki i właściwe Muzeum. Dla tego ostatniego na długo nie potrzebujemy więcej miejsca, niż te 4 tysiące metrów kw. przy ul. Potockiego. O tem p. Rm. Haecker zapomniał.

Rm. Krzetuski w swym krytycznym wywodzie wskazuje na nierealność budżetu z powodu deficytu z r. 1926. Nie ukrywałem tego deficytu, bo mówię o nim w moim wywodzie wstępnym. Rzecz prosta, że przyjdę z wnioskami co do pokrycia tego deficytu, bo brak gotówki do obrotu z tego tytułu powstały, daje się nam dotkliwie odczuć.

Zarzutu uprawiania systemu „prezydencjalnego" przyjąć nie mogę, jak również zarzutu niezwoływania Sekcyj, stawiania ich wobec faktów dokonanych. Krytyczne te wywody o podkładzie subjektywnym nie zostały poparte dowodami.

Rm. inż. Adelmann swoje interesujące wywody zakończył wezwaniem do współpracy wszystkich czynników zainteresowanych dobrem Miasta. Chętnie to wezwanie podejmuję, tem chętniej, że już przed dwoma laty, obejmując rządy Miasta, zwróciłem się w imię idei współpracy do obu grup, zajmujących w Radzie m. stanowisko opozycyjne, o współudział w zarządzie Miasta Niestety oferta moja ówczesna została odrzucona, widocznie na współpracę wówczas czas jeszcze nie nadszedł, pokazuje się jednak, że się zbliża.

Na inne sprawy, poruszone w dyskusji ogólnej, będę miał sposobność odpowiedzieć przy rozpatrywaniu poszczególnych działów budżetu.

P r z e w o d n i c z ą c y wiceprez. Dr. S c h n e i d e r wobec spóźnionej pory zamyka posiedzenie o godzinie $10^{1}/_{2}$ w nocy.

Posiedzenie jawne 193 (VI-te budżetowe) w kadencji XVII **z dnia 19 kwietnia 1928 r.**

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol R o l l e.
Wiceprez. m.: Witołd O s t r o w s k i.
„ „ Dr. Ludwik S c h n e i d e r.
„ „ Dr. Piotr W i e l g u s.
Sekretarz Rady m.: Franciszek S t r a s i k.
Radców m. obecnych: **70.**
Początek posiedzenia o godz. **6 $^{1}/_{4}$ popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Wnioski nagłe.

S e k r e t a r z odczytał następujące wnioski nagłe:

1. Rm. K r z e p o w s k i e g o i tow. w sprawie miej. pojazdów samochodowych:

„Samochody osobowe i ciężarowe należące do Miasta lub przedsiębiorstwa miejskiego będą w miejscu widocznem oznaczone herbem miasta Krakowa".

2. Rm. P o t u c z k a i tow. w sprawie reorganizacji szkolnictwa:

„Rząd nosi się z zamiarem reorganizacji szkolnictwa w Polsce. Odnośny projekt wypracowany przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświaty Publicznej, wyszedł w druku, z zawezwaniem ogółu społeczeństwa do wydania swej oceny tej zamierzonej ustawy, króra się opiera na siedmioklasowej szkole powszechnej i restryngcji szkół średnich (gimnazjów) z 8 na lat 5.

W tym przedmiocie odbyły się niezliczone zgromadzenia kół nauczycielskich, jakoteż wiece komitetów rodzicielskich szkół średnich w całej Polsce.

Godzi się, aby w tak ważnej dla przyszłej kultury Polski sprawie, zajęła głos i Rada miasta Krakowa, miasta, kolebki oświaty, kultury i sztuki polskiej.

Wzywa się przeto Prezydjum miasta, ażeby sprawę zamierzonej zmiany szkolnictwa w Polsce wzięło na porządek dzienny jednego z najbliższych posiedzeń Rady miasta".

3. Rm. Dr. L a n g a i Dr. R o s e n z w e i g a w spr. budowy Pałacu Sprawiedliwości w Krakowie:

„Budynki sądowe w Krakowie znajdują się w stanie zupełnego zniszczenia. Sale rozpraw, biura sędziów i kancelarje sądowe oraz registratury mieszczą się w wilgotnych norach. Więzienie krakowskie to walące się kazamaty podziemne, wilgotne, z których każdy więzień wychodzi z gruźlicą.

W tych warunkach budowa Pałacu Sprawiedliwości jest koniecznością, która w interesie powagi prawa i wymiaru sprawiedliwości nie może ulec dalszej zwłoce.

Z okazji pobytu Pana Ministra Sprawiedliwości w Krakowie wnosimy:

Rada miejska wzywa Prezydjum miasta, aby wraz z delegacją wybrać się mającą przez Radę miejską przedłożyło Panu Ministrowi Sprawiedliwości straszne warunki, wśród jakich urzędują sądy krakowskie i niezdrowe stosunki panujące w więzieniach krakowskich, w tym celu, aby rząd przyspieszył budowę Pałacu Sprawiedliwości i nowych więżeń w Krakowie".

W odpowiedzi Prezydent Rolle zaznaczył, że Prezydjum m. przygotowało już odpowiedni memorjał do Pana Ministra Sprawiedliwości i wręczy go dziś.

Wniosek rm. Dr. Langa i Dr. Rosenzweiga uchwalono.

Pisma.

Sekretarz odczytał pismo podpisane przez rm. Dr. Emilewicza, Dr. Krzetuskiego, Stączka, Krzepowskiego, Marskiego, Czubryta, Kęska, które brzmi:

„Panie Prezydencie! Podpisani radcy miejscy postanowili z dniem dzisiejszym zawiązać między sobą zespół radców wybranych z nowych dzielnic miasta, pod nazwą Klubu Pracy Gospodarczej.

Program tego Klubu stanowi organiczne złączenie dzielnic z śródmieściem przez szybszą rozbudowę komunikacji i wyposażenie dzielnic w urządzenia kulturalne, ogólne uzdrowienie finansów miejskich i doprowadzenie do faktycznej równowagi budżetowej, obniżenie kosztów administracyjnych, zdrową politykę gruntową i mieszkaniową i podniesienie dobrobytu mas najszerszych.

W skład zarządu Klubu Pracy Gospodarczej wchodzą następujący Radcy m.:

Przewodniczący: p. radca Stączek.

Zastępca Przewodniczącego: p. radca Dr. Krzetuski.

Sekretarz: p. radca Dr. Emilewicz.

Komisję parlamentarną tworzą pp. radcy: Marski, Krzepowski, Stączek, Dr. Krzetuski i Dr. Emilewicz" oraz drugie pismo Klubu Pracy Gospodarczej podpisane przez rm. p. Dr. Emilewicza:

„W imieniu Kolegów — Radców Klubu Pracy Gospodarczej mam zaszczyt oświadczyć co następuje:

Należąc do najrozmaitszych kierunków politycznych złączyliśmy się do wspólnej pracy na terenie Rady m. Krakowa, stawiając sobie za cel: gospodarczy rozwój i dobrobyt całego miasta, zbliżenie przedmieść do stanu kulturalnego starego Krakowa i uzdrowienie finansów miejskich.

Pod względem społecznym dążyć będziemy do wyrównania uczuć nieprzyjaznych między klasami i grupami zawodowemi.

Dobrobyt materjalny i podniesienie poziomu etycznego wśród szerokich mas leżą nam tak samo na sercu jak podniesienie poczucia godności tej Rady i przywrócenia jej w całej rozciągłości uprawnień statutem miejskim i innemi ustawami Radzie przyznanych.

Będziemy zawsze bronili samorządu tak przeciw etatyzmowi i centralizmowi jak przeciw uroszczeniu władz miejskich i ich wdzieraniu się w atrybucje Rady miasta, jej sekcyj i komisyj.

Ze szczególną troską śledzimy ujemny rozwój skarbowości miejskiej. Deficytowa gospodarka ciągnąca się od 1926 roku musi się zakończyć, a jedyna droga do uzdrowienia wiedzie przez twarde i niewdzięczne zadanie zszeregowania potrzeb do ograniczenia wydatków, wyszukania i technicznie szczęśliwego uchwycenia nowych źródeł dochodowych w pierwszem rzędzie dominialnych (z majątku i przedsiębiorstw) a w dalszym rzędzie podatkowych.

Będziemy w tej akcji sanacyjnej pomocni, pragniemy współdziałać w każdej pozytywnej pracy, szczerze, w miarę sił i zapewniamy, że bez cienia uprzedzeń staniemy za każdą dobrą, etyczną społecznie i gospodarczo zdrową sprawą".

Dalszy ciąg obrad nad budżetem r. 1928/29.

Dz. VI. Oświata.

Prezydent m. inż. K. Rolle jako generalny sprawozdawca budżetowy przedstawia następujący bilans Dz. VI.

Wydatki zwyczajne	703.240 złotych
„ nadzwyczajne . . .	36.000 złotych

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Dr. Meisels wysunął postulat poparcia szkoły zawodowej dla dziewcząt żydowskich »Ognisko Pracy«, która dając wychowanie około 200 uczenicom odciąża państwową szkołę przemysłową żeńską, a zwłaszcza miejską szkołę gospodarstwa domowego.

Mowca żąda założenia szkoły dla dzieci mających upośledzoną wymowę, poczem zgłasza dwie rezolucje:

1. »Wzywa się Prezydjum miasta aby przygotowało wnioski zmierzające do zorganizowania w najbliższym roku szkolnym obok szkoły dla dzieci niedorozwiniętych prowadzonej przy ul. Rajskiej, specjalnej szkoły (na razie klasy pierwszej) dla dzieci z zaburzeniami mowy, jak jąkanie, bełkotanie, niemota słuchowa na wzór podobnych szkół istniejących zagranicą, a w szczególności w Niemczech i Austrji przy wyjednaniu odpowiedniego kredytu na ten cel«.

2. »Wzywa się Prezydjum miasta, aby przedłożyło sekcjom wnioski w sprawie znaczniejszej subwencji dla szkoły zawodowej dla dziewcząt prowadzonej przez Stowarzyszenie »Ognisko Pracy« przy uwzględnieniu okoliczności, że szkoła odciąża miejskie szkoły zawodowe i miejską szkołę gospodarstwa domowego«.

Rm. Bieleś zgłasza rezolucję:

„Wysokie Prezydjum miasta raczy w miarę uzyskania funduszów (z pożyczki inwestycyjnej) przeprowadzić:

a) konieczne inwestycje w budynkach szkolnych, które najwięcej tego potrzebują;

b) budowę trzech szkół podwójnych męskich i żeńskich, a to w dzielnicy XXII - Podgórze, XVIII, - Warszawskie i VIII - Kazimierz;

c) wziąć pod rozwagę nadbudowę II piętra w szkole przy ul. Lwowskiej l. 60; oraz

d) budowę sali, któraby służyła na odbywanie religji, na gimnastykę, pracownię fryzjerską i t. p. cele w szkole XI im. Dietla (róg ul. Starowiślnej i Miodowej), wskutek czego zniknie wreszcie w szkołach krakowskich powszechnych nauka popołudniowa, która jest ciężarem nietylko dla dzieci, ale dla rodziców i nauczycielstwa".

Rm. Pachoński zgłasza rezolucje:

1. Prezydjum poczyni starania u Władz Szkolnych Centralnych zwłaszcza po rozporządzeniu Pana Prezydenta z 19 I. 1928 w sprawie stosunku władz szkolnych do politycznych, aby przewodniczącym Rady szkolnej miejskiej w miastach, gdzie Prezydent jest również starostą, był przewodniczącym nie inspektor szkolny lecz Prezydent miasta.

2. Prezydjum poczyni starania, aby kursa nauczycielskie przeniesione były ze szkoły św. Scholastyki do Państwowego Seminarjum męskiego, poczem przeprowadzi w szkole św. Scholastyki urządzenie sali gimnastycznej, kuchni szkolnej, sali robót kobiecych.

3. Po zaciągnięciu pożyczki Prezydjum wstawi w budżet inwestycyjny budowę szkół a przedewszystkiem na Warszawskiem i w Podgórzu.

Rm. Haecker w dłuższem przemówieniu polemizował z projektem Prezydenta miasta budowy Muzeum Narodowego na zbiegu ul. Potockiego i Kopernika. Mowca proponuje dwa inne punkty nadające się na ten cel: parcelę trzyfrontową przy ul. Rajskiej, lub obszerny objekt gminny przy ulicy Lubicz, dalej mowca porusza sprawę deficytu teatru miejskiego im. Słowackiego. Kraków musi utrzymać teatr, ale dopłacanie kwoty 330.000 zł. rocznie nie na to, żeby ludzie chodzili do teatru, lecz za to, że nie chodzą do teatru, nie może być uważane za popieranie kultury. Pieniądze te płacą mieszkańcy zbyt ubodzy, aby chodzić do teatru, za tych, których na to stać, ale którym się do teatru chodzić nie chce. Taki paradoksalny stan rzeczy nie powinien trwać. Mylne jest przekonanie, jakoby teatr w dzisiejszych czasach nie miał »towaru«. Przeciwnie »towar« jest, ale teatr nie umie go sprzedać. Teatr miejski jest pod względem kupieckim źle prowadzony. Naprawa jest tu konieczna i możliwa. Należy dokonać jej wprzód, zanim teatr zaciągnie nowe zobowiązania na przyszły sezon. Z tego powodu mowca wnosi następującą rezolucję:

»Rada miasta wzywa Komisję teatralną, by zastanowiła się nad sposobami zmniejszenia deficytu teatru miejskiego im. J. Słowackiego i przedłożyła Radzie sprawozdanie w tej kwestji najdalej w przeciągu miesiąca.

Rm. Szulc porusza sprawę dokończenia Akademji górniczej; przez wykończenie budynku opróżni się pomieszczenie Akademji górniczej dla szkoły powszechnej, porusza konieczność powiększenia lekarzy szkolnych itp.

Rm. Stączek podnosi kwestję adaptacyj szkół w dzielnicach przyłączonych.

Rm. Kosobudzki porusza naglącą potrzebę przebudowy szkoły przy placu św. Ducha. Co do budowy Muzeum Narodowego, przeciwny jest pomieszczeniu u wylotu ulicy Wolskiej, popiera projekt rm. Haeckera poczem zgłasza rezolucję:

»Rada miasta uprasza Pana Prezydenta, aby polecił jak najrychlejsze zbudowanie szkoły Władysława Jagiełły«.

W odpowiedzi na poruszone przez mowców sprawy Prez. Rolle udziela szczegółowych wyjaśnień, żali się, że dyskusja budżetowa trwa zbyt długo, przez co cierpi niesłychanie tok urzędowania i czynności administracyjne Magistratu. Prez. Rolle proponuje zwołanie konwentu seniorów dla ukrócenia zbyt szeroko rozwiniętej dyskusji.

Po przerwie wiceprez. Dr. Schneider podaje do wiadomości uchwałę konwentu seniorów, że z każdego klubu może przemawiać dwóch mowców, z których pierwszy 10 minut, drugi zaś pięć.

W głosowaniu Dział VI uchwalono w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych. Rezolucje zgłoszone do tego działu odesłano do Sekcji IV.

Dział VII Kultura i sztuka.

Prezydent miasta inż. Rolle przedstawia następujący bilans:

Wydatki zwyczajne . . .	459.414 zł.
„ nadzwyczajne . .	39.263 „

poczem zapowiada szereg restauracyj zabytków, jak wieży ratuszowej, Barbakanu, Bramy florjańskiej, pomników, przechodzi także do sprawy teatru. Ze względu na liczne trudności trzeba będzie może pomyśleć o wydzierżawieniu teatru. Porusza sprawę budowy Muzeum Narodowego, broniąc swego projektu.

W dyskusji zabierali głos Rm. Prof. Dr. Nowak, opowiadając się za projektem Prezyd. budowy Muzeum Narodowego, poczem popiera akcję Związku Zawodow. muzyków prosząc o podwyższenie subwencji do 10.000 zł.

Poparcia dla projektu Prez. Rollego budowy Muzeum Narodowego u zbiegu ulicy Kopernika i Potockiego udzielił również Rm. Dr. Muczkowski.

Rm. Dr. Szołayski popiera sprawę subwencji Związkowi Zawodow. muzyków.

Rm. Dr. Lang przytacza cyfry wykazujące, że frekwencja teatru w roku bieżącym jest naogół większa, niż w roku ubiegłym i nie ma powodów do zbyt wielkich alarmów.

W dalszej dyskusji zabierali głos rm. Oplustil poruszając sprawę zaniedbania kościoła OO. Karmelitów na Piasku, oraz omawiał frekwencję teatru im. J. Słowackiego i sprawę budowy Muzeum Narodowego.

Rm. Pachoński zgłasza rezolucję:

1. „Prezydjum poczyni starania, aby planty były otoczone odpowiedniem trwałem ogrodzeniem.

2. Dla dobra młodzieży szkolnej Prezydjum urządzi na Groblach i na Placu Kleparskim skwery i ogródki“.

Rm. ks. Kasprzyk prosi o podwyższenie subwencji dla Muzeum etnograficznego do 1000 zł., porusza sprawę odnowienia kościoła XX. Pijarów, oraz popiera wniosek o podwyższenie subwencji Związkowi Zawodow. muzyków.

Po wyjaśnieniu Prezyd. Rollego — Dział VII. uchwalono oraz z Działu III. deficyt teatru im. Słowackiego.

Zgłoszone rezolucję do tego Działu odesłano do S. IV.

Dział VIII. Zdrowie publiczne.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu VIII.

Wydatki zwyczajne . . .	3,075.972 zł.
„ nadzwyczujne . .	1,020.390 „

Rm. Drozdowski zapytuje w jakiem stadjum przygotowań znajduje się sprawa budowy linji tramwajowej do cmentarza rakowickiego.

Rm. Marski zgłasza rezolucję:

„Wzywa się Prezydjum, ażeby poleciło Magistratowi wypracowanie planu przyszłego centralnego ogrodu (handlowego) miejskiego i plan ten do trzech miesięcy przedłożyło Radzie m. do zatwierdzenia".

Rm. Krzepowski porusza sprawę przejazdu przez most dębnicki ciężarowych aut Zakładu czyszczenia miasta, które mogą spowodować groźne następstwa gdyż most przez ciągłe przejazdy ciężarowych aut nie wytrzyma obciążenia.

Rm. inż. Adelman zgłasza rezolucję:

„Wzywa się Prezydjum miasta do przedłożenia w terminie jak najkrótszym odnośnej Sekcji i Radzie miejskiej wniosków w sprawie rozszerzenia cmentarza Rakowickiego".

Mowca porusza sprawę wykończenia kolektorów i usunięcia raz na zawsze groźby wylewu.

Rm. inż. Drobniak domaga się większego udotowania dla parku Wolskiego.

Rm. Stawiński jest zdania, że kierownictwo parku wolskiego powinno spoczywać w Zarządzie ogrodów miejskich.

Szczegółowych wyjaśnień na poruszone kwestje udzielił Prezyd. Rolle.

W głosowaniu Dział VIII. uchwalono.

Zgłoszone rezolucje odesłano do S. I.

Dział IX. Opieka społeczna.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu IX.

Wydatki zwyczajne . . . 1,380.521 zł.
„ nadzwyczajne . . 25.000 „

Dział IX uchwalono bez dyskusji.

Dział X. Popieranie rolnictwa.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu X.

Wydatki zwyczajne 28.050 zł.

W głosowaniu Dział X uchwalono bez dyskusji.

Dział XI. Popieranie przemysłu i handlu.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu XI.

Wydatki zwyczajne . . . 1,005.268 zł.
„ nadzwyczajne . . 191.000 „

Rm. inż. Adelman porusza sprawę zamierzonej wystawy papierniczo-graficznej.

W głosowaniu Dział XI uchwalono bez dyskusji.

Dział XII. Bezpieczeństwo publiczne.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu XII.

Wydatki zwyczajne . . . 1,005.268 zł.
„ nadzwyczajne . . 191.000 .,

W głosowaniu Dział XII uchwalono bez dyskusji.

Dział XIII. Różne.

Prezydent Rolle przedstawia następujący bilans Działu XIII.

Wydatki zwyczajne . . . 53.220 zł.
„ nadzwyczajne . . 11.500 „

W głosowaniu Dział XIII uchwalono bez dyskusji.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 11·45 w nocy.

Posiedzenie jawne 194 (VII. budżetowe) w kad. XVII z dnia 20 kwietnia 1928.

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **57.**
Początek posiedzenia o godz. **6·15 popołudniu.**

Dalszy ciąg obrad nad budżetem roku 1928/29.

Prezydent Rolle jako generalny referent budżetowy przedstawia bilans

dochodów zwyczajnych:

Dział	I.	Majątek komunalny	1,679.073 zł.
„	II.	Przedsiębiorstwa komunalne .	2,412.700 „
„	III.	Subwencje i dotacje	234.669 „
„	IV.	Zwroty	1,222.861 „
„	V.	Opłaty administracyjne . . .	478.000 „
„	VI.	Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publiczn.	375.400 „
„	VIII.	Udział w podatkach państw. .	2,200.000 „
„	IX.	Dodatki do podatków państw.	4,315.000 „
„	X.	Podatki samoistne	3,405.820 „
„	XI.	Różne	125.101 „

Dochody nadzwyczajne:

Dział	I.	Ze sprzedaży i likwid. majątku	500.000 zł.
„	IV.	Pożyczki	3,125.000 „
„	VII.	Różne	1,725.618 „

Razem dochody budżetu administr.

Zwyczajne . . .	19,827.224 zł.
nadzwyczajne . .	5,350.618 „
Razem . .	25,177.842 zł

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Dr. Rosenzweig domaga się podwyższenia dochodu ze Spółki »Caro« o 20.000 zł. i przeznaczenia tego dochodu na akcję dożywiania dzieci szkolnych, poczem zgłasza rezolucję:

1. „Rada miejska wzywa Prezydenta miasta, aby dla każdej szkoły powszechnej ustanowiono zawodową opiekunkę szkolną, która ma się zająć zdrowiem młodzieży, zbadaniem konieczności niesienia dla niej pomocy żywnościowej, odzieżowej i szkolnej, i przedkładania odnośnych wniosków Prezydentowi miasta i miejskiej Komisji Opieki Szkolnej.

Wydatki połączone z utrzymaniem tych opiekunek przedłoży Prezydent miasta odnośnym Sekcjom i Radzie miejskiej do uchwalenia".

2. „Rada miejska wzywa Prezydenta miasta, aby bezzwłocznie w wykonaniu ustawy z dnia 6-go marca 1928 r. poz. 267 powołał do życia miejską Komisję opieki społecznej i instytucję opiekunów społecznych— dzielnicowych".

3. „Rada miejska wzywa Prezydenta miasta, aby bezzwłocznie wyłożył wszystkie zamknięcia rachunkowe niezałatwione dotychczas przez Radę miejską do publicznego przeglądu, a następnie przedłożył je Radzie miejskiej do zatwierdzenia".

W odpowiedzi na wniosek Rm. Dra Rosenzweiga, Prezyd. Rolle zaznacza, że nie uważa za wskazane podwyższenie dochodów z tej spółki, ponieważ ma ona charakter użyteczności publicznej. Dochody z tej Spółki mają już swoje przeznaczenie, albowiem z nich i z zaoszczędzonych innych wydatków, postanowiło Prezydjum miasta przystąpić do budowy schroniska dla bezdomnych.

Rm. Dr. Krzetuski zgłasza wniosek:

„Wzywa się pp. radców członków Rady Zawiadowczej S. A. Komun. Kopalni w Jaworznie, aby bilans tej Spółki za rok 1927 z załącznikami przed Walnem Zebraniem akcjonarjuszy przedłożyli Sekcji Skarbowej celem udzielenia zastępcom miasta w Radzie zawiadowczej wskazówek co do zatwierdzenia rachunków rocznych i rozdziału zysków".

Rm. inż. Drobniak po bardzo wyczerpującem ujęciu gospodarki Jaworznickiej Komun. Kopalni węgla zgłasza wniosek:

„Wzywa się pp. radców m. Członków Rady Nadz. Komun. Kopalni węgla w Jaworznie, aby zamknięcie rachunkowe wraz z sprawozdaniem za rok 1927 po Walnem Zebraniu przedłożyli Radzie miejskiej".

W głosowaniu wniosek Rm. Dra Rosenzweiga upadł.

Budżet administracyjny w dochodach zwyczajnych i nadzwyczajnych uchwalono.

Rezolucję Rm. Dra Rosenzweiga przekazano odnośnym Sekcjom.

Wniosek Rm. inż. Drobniaka uchwalono.

Wniosek Rm. Dra Krzetuskiego upadł.

Budżety przedsiębiorstw komunalnych.

Prezydent m. inż. K. Rolle przedstawia budżety Zakładów miejskich w wydatkach zwyczajnych, nadzwyczajnych, w dochodach zwyczajnych i nadzwyczajnych:

Wodociąg miejski:

Wydatki	zwyczajne . . .	2,410.092 zł.
„	nadzwyczajne . .	503.436 „
dochody	zwyczajne . . .	2,910.092 „
„	nadzwyczajne . .	503.436 „

Elektrownia miejska:

Wydatki	zwyczajne . . .	6,714.750 zł.
„	nadzwyczajne . .	2,575.000 „
dochody	zwyczajne . . .	7,564.750 „
„	nadzwyczajne . .	2,575.000 „

Gazownia miejska:

Wydatki	zwyczajne . . .	2,725.502 zł.
„	nadzwyczajne . .	430.000 „
dochody	zwyczajne . . .	3,124.002 zł.
„	nadzwyczajne . .	430.000 „

Rzeźnia miejska wraz z chłodnią, fabryką lodu i kafilerją:

Wydatki	zwyczajne . . .	784.162 zł.
„	nadzwyczajne . .	527.050 „
dochody	zwyczajne . . .	1,334.162 „
„	nadzwyczajne . .	527.050 „

Miejska wytwórnia mydła:

Wydatki	zwyczajne . . .	173.700 zł.
dochody	„ . . .	179.900 „

Miejskie zakłady ceramiczne:

Wydatki	zwyczajne . . .	820.000 zł.
dochody	„ . . .	920.000 „

Miejski skład węgla i drzewa:

Wydatki	zwyczajne . . .	113.500 zł.
dochody	„ . . .	119.500 „

Mechaniczna piekarnia:

Wydatki	zwyczajne . . .	1,349.000 zł.
dochody	„ . . .	1,350.000 „

Teatr miejski im. Jul. Słowackiego:

Wydatki	zwyczajne . . .	841.400 zł.
„	nadzwyczajne . .	30.000 „
dochody	zwyczajne . . .	511.400 „
„	nadzwyczajne . .	30.000 „

Następnie Prezyd. Rolle zgłasza wniosek Komisji dla zakładów przemysłowych:

„Gmina miasta Krakowa pobierać będzie w roku 1928 stałą opłatę wodociągową t. zw. podatek wodociągowy z § 6 ustawy wodociągowej dla m. Krakowa od właścicieli realności w wysokości 4% czynszu podstawowego, ustalonego dla wymiaru podatku od nieruchomości przy potrąceniu z sumy czynszu 4% tytułem świadczeń wodociągowych". (L. 25/3 z. w. 927).

Budżety przedsiębiorstw miejskich uchwalono bez dyskusji.

Ustawę wodociągową uchwalono.

Prezydent inż. K. Rolle zgłasza następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

1) zatwierdza się przedłożony budżet administracyjny wydatków i dochodów oraz budżety przedsiębiorstw komunalnych;

2) opodatkowani w mieście Krakowie uiszczać będą:

a) podatki i opłaty o charakterze podatków bezpośrednich,

b) podatki i opłaty o charakterze podatków pośrednich, których wyszczególnienie znajduje się w niniejszym budżecie w działach VIII, IX i X dochodów, str. 126—131;

3) Gmina miasta Krakowa pobierać będzie w roku 1928 stałą opłatę wodociągową t. zw. podatek wodociągowy z § 6 ustawy wodociągowej dla m. Krakowa od właścicieli realności w wysokości 4 procent czynszu podstawowego ustalonego dla wymiaru podatku od nieruchomości przy potrąceniu z sumy czynszu 4 procent tytułem świadczeń wodociągowych.

Wniosek Prez. Rollego uchwalono.

Wobec uchwalenia całego budżetu Prez. Rolle złożył podziękowanie członkom Rady miasta za pracę

w obradach siedmiu posiedzeń budżetowych, oraz wiceprez. Dr. Schneidrowi za trudy przewodnictwa.

Po wyczerpaniu obrad nad budżetem przystąpiono do głosowania nad rezolucją rm. Dr. Rosenzweiga w sprawie nowych wyborów do Rady m.

Rezolucja brzmi:

„Rada miejska uznaje, że utrzymanie dotychczasowego składu Rady miejskiej, z uwagi na jej zdekompletowanie i pochodzenie z kurjalnych wyborów, jest niemożliwem. Jedynem wyjściem z tej sytuacji jest rozpisanie wyborów do Rady miejskiej. Stojąc na stanowisku uchwały Rady miejskiej z roku 1919, o wprowadzeniu 5-przymiotnikowego prawa wyborczego do Rady miasta Krakowa, Rada wzywa Prezydenta miasta, aby zwrócił się do Sejmu i do Rządu o rozszerzenie dekretu 5-przymiotnikowego prawa wyborczego, obowiązującego na terenie b. Kongresówki, na miasto Kraków, celem bezzwłocznego rozpisania nowych wyborów".

Rezolucję rm. Dr. Rosenzweiga uchwalono.

Przewodnictwo obejmuje Prezydent inż. K. Rolle.

Poza porządkiem dziennym.

I. Pożyczka 200.000 złotych na dokończenie budowy domu mieszk. przy ulicy Słonecznej.

Imieniem Prezydenta miasta wiceprezydent Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 200.000 złotych (dwieście tysięcy) z funduszu rozbudowy miast na dokończenie budowy 3-piętrowego domu mieszkalnego przy ulicy Słonecznej w Dz. XII dla funkcjonarjuszy Elektrowni miejskiej.

2. Pożyczka zostanie zaciągniętą z funduszów przeznaczonych na cele rozbudowy miast w myśl uchwały Komitetu rozbudowy z dnia 11 kwietnia b. r. na warunkach ustalonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Ponieważ zaciągnąć się mająca pożyczka wypłacona być może wedle wskazanej już kolejności dopiero po kilku tygodniach, przeto upoważnia się Pana Prezydenta miasta, by w Banku Gospodarstwa Krajowego z tegoż funduszu na warunkach przez Bank podanych zaciągnął pożyczkę w kwocie 200.000 zł. z tem, że pożyczka ta zostanie spłacona w swoim czasie z pożyczki w ustępie 1 podanej.

4. Do podpisania niniejszych dokumentów upoważnia się P. Prezydenta miasta względnie Jego zastępcę oraz Radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. Radców m. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

Uchwalono. (L. prez. 4162/28).

II. Pożyczka 300.000 zł. na budowę domów mieszkalnych o małych mieszkaniach.

Imieniem Prezydenta miasta wiceprezydent Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki z funduszu rozbudowy miast w kwocie 300.000 złotych (trzysta tysięcy) na budowę domów mieszkalnych o małych mieszkaniach.

2. Pożyczka zostanie zaciągnięta z funduszów przeznaczonych na cele rozbudowy miast w myśl uchwały Komitetu rozbudowy z dnia 11 kwietnia b. r. na warunkach ustalonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Ponieważ zaciągnąć się mająca pożyczka wypłacona być może wedle wskazanej już kolejności dopiero po kilku tygodniach, przeto upoważnia się Pana Prezydenta miasta, by w Banku Gospodarstwa Krajowego z tegoż funduszu na warunkach przez Bank podanych zaciągnął pożyczkę w kwocie 300.000 złotych z tem, że pożyczka ta zostanie spłacona w swoim czasie z pożyczki w ustępie 1 podanej.

4. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie Jego zastępcę oraz Radców miejskich pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. Radców miejskich Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

Uchwalono. (L. prez. 4163/28).

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 7½ wieczór.

Posiedzenie jawne 195 w kad. XVII z dnia 26 kwietnia 1928.

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **62.**
Początek posiedzenia o godz. **6·15 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie żałobne.

Prezyd. Rolle poświęcił gorące wspomnienie żałobne zmarłemu Członkowi Rady m. śp. Michałowi Konopińskiemu, wygłaszając następujące przemówienie:

Świetna Rado!

W dniu 23-go bm. po długiej chorobie zmarł Kolega nasz śp. Michał Konopiński.

Jeszcze przed oczami mamy tę piękną postać, tak charakterystyczną wśród murów naszego Miasta, jeszcze mamy w pamięci pogodne oblicze patrzące na świat oczami Człowieka bez żółci, a już Go wśród nas nie ma.

Ciężka choroba od pół roku już nie pozwalała Mu brać udziału w naszych obradach, ale dawniej należał On do najczynniejszych Członków Rady, a w sprawach oświatowych i kulturalnych zabierał często głos, słuchany zawsze z uwagą i uznaniem.

Rzecz każdą ujmował z nadzwyczajną rozwagą, a zgłębiał ją gruntownie, bo sumienna praca i gruntowne opanowanie przedmiotu było cechą Jego.

Był bardzo lubiany przez wszystkich, którzy się z Nim zetknęli, poważanie miał u najszerszych warstw.

Wybrany w r. 1905 do Rady Miasta zajmował się głównie sprawami szkolnemi, które Jego, jako dawnego pedagoga szczególnie pociągały.

Wybrany delegatem Rady do Rady Szkolnej Krajowej, mandat ten wysoko cenił, bardzo poważnie go traktował, a sprawozdania Jego ze sprawowania mandatu, wydawane drukiem, są obrazem szkolnictwa ówczesnej epoki w b. Galicji.

Przez 40 lat nieprzerwanie w Krakowie redagował »Nową Reformę«, zrósł się z miastem, ukochał je i wiernie mu służył. Z grona ludzi bliskich, z grona, które naszej Radzie dało Asnyka, Rottera, Bandrowskiego, i wielu innych, wyszedł i ich towarzysz śp. Konopiński.

Uczciliście pamięć tego, który był dobrym synem Ojczyzny, dobrym obywatelem tego miasta, a imię Jego w kronikach naszych ku wiecznej pamięci zapisane będzie.

Przemówienia Prezydenta Rollego wysłuchała Rada miejska stojąc.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła następujących urlopów celem poratowania zdrowia:

Prezyd. m. Rollemu w czasie od 1/6 do 15/7, wiceprez. m. Witołdowi Ostrowskiemu od 1/7 do 15/8, wiceprez. Dr. Schneidrowi od 1/8 do 15/9, wiceprez. Dr. Wielgusowi od 15/7 do 31/7 i od 15/8 do 15/9.

Radcy m. Chwastkowi na 8 tygodni.

Wniosek nagły.

Sekretarz odczytał następujący wniosek nagły Rm. inż. Adelmana i tow. w sprawie okrężnego handlu:

Wniosek brzmi:

»W powołaniu się na art. 55 rozp. Prez. R. P. o prawie przem. z dnia 7 czerwca 1927 Dz. U. Nr. 53 poz. 468 wnoszę:

1) Z uwagi na niepomierny wzrost handlu okrężnego Rada Miejska uchwala odnieść się do miejscowej Władzy Wojewódzkiej, aby ta korzystając z przepisu art. 55 ustęp I. cyt. ustawy przemysł. wydała zarządzenie, iż w gminie m. Krakowa na prowadzenie przemysłu okrężnego wymienionego w art. 45 lit. l. tj. na sprzedaż towarów od 1 czerwca 1928 wymagane będzie osobne zezwolenie miejscowej władzy przemysłowej I instancji«.

Wniosek niniejszy odesłano do Sekcji III i VIII do regulaminowego traktowania.

Porządek dzienny.

W związku z zamiarem zaciągnięcia pożyczki zagranicznej w wysokości 8,000.000 dolarów, waloryzacją pożyczki 4,000.000 złotych zaciągniętej w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, oraz zaciągnięciem krótkoterminowej pożyczki w wysokości 14,000.000 zł. w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie na inwestycje miejskie i programem zużycia tych pożyczek, wiceprezydent m. Dr Wielgus złożył Radzie miejskiej następujące sprawozdanie:

Skryptem dłużnym z dnia 10 czerwca 1925 zaciągnęła Gmina m. Krakowa w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę w kwocie 4,000.000 zł. oprocentowaną po $10^1/_2$ w stosunku rocznym, zwrotną w ciągu 3-ch lat tj. najpóźniej 30 czerwca 1928 r. Procenta od pożyczki zostały potrącone przy wypłacie samej pożyczki do dnia 31 grudnia 1925 r., od tego zaś dnia obowiązana była Gmina płacić przypadające odsetki co pół roku z góry dnia 1 stycznia i 1 lipca każdego roku. W razie zwłoki w opłacie procentów pretensja cała miała być naraz płatną. Od zaległych procentów półrocznych obowiązaną była Gmina płacić odsetki zwłoki w wysokości 2% miesięcznie.

Gmina nie zapłaciła ani żadnej z półrocznych rat odsetkowych ani też nie zapłaciła żadnych procentów zwłoki.

Promesą z dnia 6 września 1926 r. L. 80001/201056 H. 7882/2934 przyznał Bank Gosp. Gminie m. Krakowa nową pożyczkę hipoteczną w kwocie 400.000 zł. w złocie. Gdy Gmina m. Krakowa chciała przystąpić do realizowania tej pożyczki, wtedy Bank Gospodarstwa Krajowego zażądał aby cała ta pożyczka została zużyta na pokrycie zaległych odsetek i odsetek zwłoki od wspomnianej pożyczki 4,000.000 zł. z przyn., inaczej zagroził Bank Gospodarstwa Krajowego wdrożeniem kroków egzekucyjnych celem ściągnięcia całej pożyczki 4 miljony zł. z przyn. Wskutek tego Gmina m. Krakowa odniosła się do Banku Gospodarstwa Krajowego pismem z dnia 26 października 1926 L. 24371/26/II. a. proponując Bankowi Gospodarstwa Krajowego konwersję tej pożyczki 4 miljony zł. z przyn. w ten sposób, by tę pożyczkę Bank Gospodarstwa Krajowego rozdzielił na dwie części: częściową kwotę 2,200.00 zł. zamienił na kredyt długoterminowy, przy jednoczesnem obniżeniu oprocentowania reszty pożyczki w kwocie 1,800.000 zł. jako użytej na spłatę pożyczki szwajcarskiej, odnośnie do której Gmina m. Krakowa przyjęła na siebie daleko idące zobowiązania, bo właśnie w kwocie 1,800.000 zł., choć w rzeczywistości Gmina m. Krakowa byłaby uprawniona zwaloryzować w sumie o wiele niższej.

Na wspomniane pismo Gminy m. Krakowa Bank Gospodarstwa Krajowego pismem z dnia 7 stycznia 1927 r. zaproponował nowację powyższej pożyczki 4 miljony zł. i zamianę jej z pożyczki krótkoterminowej na pożyczkę długoterminową pod następującymi warunkami:

1) Pożyczka zostanie zwaloryzowana na złote w złocie t. zn. Gmina winną będzie Bankowi Gospodarstwa Krajowego 4 miljony złotych w złocie, co po dzisiejszym kursie franka szwajc. wynosi około złotych obiegowych 7 miljonów 60 tysięcy.

2) Przy zamianie na pożyczkę długoterminową będą liczone odsetki 8% rocznie i to od dnia 1 stycznia 1926 r., a odnośna kwota zostanie doliczona do kapitału dłużnego (1,402.000), co wszystko wyniosłoby razem około 8,400.000 zł.

3) Na całą w ten sposób obliczoną sumę udzieli Bank Gospodarstwa Krajowego Gminie m. Krakowa pożyczkę w obligacjach komunalnych lub w listach zastawnych, które Bank zakupi po kursie 80%.

Sprawa ta była przedmiotem obrad na połączonych Sekcjach II. i III. w dniu 2 marca 1927, 22 marca 1927 r., 12 października 1927 r. i 9 grudnia 1927 r., przyczem obie te Sekcje wyraziły zapatrywanie, że sprawę tę należy kompromisowo załatwić i zgodzić się na częściową waloryzację wspomnianej pożyczki 4 miljony z przyn. pod warunkami, że:

1) Pierwsza alternatywa: z całej pożyczki zostanie zwaloryzowana tylko częściowa kwota 2,200.000 zł., najwyżej o 25%, a Gmina zapłaci wszystkie zaległe procenta i procenta zwłoki; obliczona w ten sposób pretensja zostanie Bankowi naraz zapłacona.

2) Druga alternatywa: całe 4,000,000 zł. będą zwaloryzowane o 25%, odsetki zwłoki odpadają, zaś procenta bieżące zostaną ograniczone na 8%; spłata zaś całej pożyczki gotówką.

Przy pierwszej kombinacji, gdzie procenta i procenta zwłoki pozostają, a waloryzacja 25% dotyczy tylko częściowej kwoty 2,200.000 zł., waloryzacja wyniesie 550.000 zł. czyli mniej od tego co żąda Bank (624.650 zł.) w kwocie 74.650 zł.

Przy drugiej alternatywie, gdzie waloryzacja całych 4,000.000 zł. w wysokości 25%, procenta zwłoki odpadają, a procenta bieżące ograniczono do 8%, w ten sposób obliczona waloryzacja tj. 4,000.000 zł. + 25% waloryzacji tj. 1,000.000 zł. + 8% za $2^1/_2$ lat tj. 800.000 zł. czyli mniej o 92.000 zł.

3) Gmina m. Krakowa otrzyma od Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę w kwocie do 15,000.000 zł. w obligach komunalnych, przyczem z pożyczki tej spłacona zostanie wspomniana pożyczka 4,000.000 zł. z przyn., reszta zaś zostanie wypłacona Gminie gotówką, przyczem Sekcje upoważniły Prezydenta miasta do przeprowadzenia z Bankiem Gospodarstwa Krajowego pertraktacyj na zasadach wyż wspomnianych.

Pan Prezydent miasta wspólnie z Drem Zollem i ze mną a następnie jeszcze raz bez współudziału Pana Doktora Zolla odbył konferencję z reprezentantami Banku Gospodarstwa Krajowego, opierając się na wskazówkach Sekcyj II. i III.

Po przeprowadzonych pertraktacjach Bank Gosp. Kraj. pismem z dnia 30 grudnia 1927 roku przedstawił Gminie m. Krakowa swoje odmienne w tej sprawie stanowisko, a zarazem rozliczenie pretensji z tytułu na wstępie wspomnianej pożyczki, przyczem w rozliczeniu tem obstaje przy procentach bieżących $10^1/_2$%, procenta zaś zwłoki oblicza po dzień 30 czerwca 1926 po 24%, od 1 lipca 1926 do 31 marca 1927 po 20%, od 1-go kwietnia 1927 do 30 września 1927 po 14%, a od 1-go października 1927 po 12%, tytułem zaś częściowej waloryzacji policza Bank kwotę 624.650 zł. tj. około 15% tak, że cała pretensja Banku po dzień 31 grudnia 1927 wynosi łączną kwotę 5,640.000 zł., zaś przyjmując dzień 30 kwietnia 1928 jako dzień prawdopodobnej wypłaty tej pożyczki kwotę 5,892.000 zł.

Bank Gosp. Kraj. oświadczył, że na pokrycie tej pożyczki, a nawet na projektowane przez Gminę inwestycje udzieli Gminie m. Krakowa pożyczkę w wysokości 17,000,000 zł. w złocie 7%-owych obligacjach komunalnych bez podania wysokości kursu, który to kurs obraca się obecnie wokoło 81 do 82% i odnośne pismo do Gminy miasta Krakowa wystosował z podaniem warunków których dopełnić należy.

W międzyczasie jednak sytuacja uległa zmianie, o tyle, że Bank Gosp. Kraj. swoje pierwotne stanowisko co do pożyczki długoterminowej zmienił wprawdzie niewyraźnie, ale w tej formie, że byłby skłonnym umożliwić Gminie za pośrednictwem swych korespondentów zagranicznych uzyskanie znaczniejszej dolarowej pożyczki miejskiej.

Przy ustnej dopiero pertraktacji P. Prezydenta m. i Wiceprezydenta Wielgusa z P. Naczelnym Dyrektorem Banku Gospod. Kraj. Konderskim w Krakowie stwierdzono, że poprzednie przyrzeczenie Banku Gosp. Kraj. udzielenia Gminie m. Krakowa pożyczki w obligach komunalnych w kwocie 17 miljonów złotych w złocie jest nierealne, bo Min. Skarbu transakcji tej nie aprobuje, wychodząc ze założenia, że Bank Gosp. Kraj. długoterminowe pożyczki komunalne może udzielać tylko tym miastom, które nie są w możności uzyskania pożyczki zagranicznej, że natomiast Kraków jako jedno z miast większych, tudzież takie, które ma zagranicą dobre imie jako silna finansowa jednostka, winno się starać o długoterminową pożyczkę zagraniczną, a nie korzystać w tym kierunku z funduszów Banku Gosp. Kraj.

Dano nam przytem znać poufnie, że na krótkoterminową pożyczkę Banku Gosp. Kraj. liczyć możemy. W tym też sensie otrzymało Prezydjum miasta pismo Banku Gosp. Kraj. z dnia 28 marca 1926, w którem Bank Gosp. Krajow. oświadczył gotowość prowadzenia gestji pożyczki zagranicznej.

Wskutek tego Prezydjum miasta wniosło do Banku Gosp. Kraj. pismo z dnia 12 kwietnia 1926 z prośbą o udzielenie Gminie miasta Krakowa już tylko krótkoterminowej gotówkowej pożyczki w kwocie 12 miljonów złotych z tem, że z tej pożyczki zostanie spłacona pożyczka t. zw. szwajcarska w sumie około 6 miljonów zł. zaś reszta około 6 miljonów zł. zostanie przeznaczona na inwestycje. Pożyczka ta ma być spłacona z długoterminowej pożyczki zagranicznej.

Bank Gosp. Kraj. zajął zasadniczo przychylne stanowisko i telegraficznie zawiadomił Prezydjum miasta w dniu 20 kwietnia 1928, że pożyczkę 8 miljonów zł. na $9^1/_2$% zasadniczo przyznano i że promesa nadejdzie. Podczas telefonicznej w tej sprawie rozmowy reprezentant Banku oświadczył, że możliwe jest podwyższenie tej pożyczki do 8,000.000 zł.

Ponieważ w międzyczasie okazało się, że na najkonieczniejsze inwestycje potrzeba obecnie Gminie nie 6 ale 8 miljonów zł. zwłaszcza, że od tej pożyczki zostaną strącone półroczne odsetki po $9^1/_2$% i koszta administracyjne, przeto należy poczynić starania, ażeby Bank Gosp. Kraj. udzielił Gminie m. Krakowa pożyczkę któtkoterminową w wysokości 14 miljonów złotych i od uzyskania takiej pożyczki uczynić zależnem waloryzację pożyczki 4 milj. zł. z przyn. przez Bank Gosp. Kraj. zaprojektowaną — poczem imieniem Sekcji skarbowej i prawniczej zgłasza następujące wnioski:

Rada miejska uchwali:

I. Waloryzacja pożyczki 4,000.000 złotych zaciągniętej w Banku Gospodarstwa Kraj. w Warszawie.

1. Rada miasta imieniem Gminy miasta Krakowa postanawia zwaloryzować pożyczkę zaciągniętą w Banku Gospodarstwa Krajowego na podstawie skryptu dłużnego z dnia 10 czerwca 1925 r. w kwocie 4,000.000 zł. oprocentowanej po $10^1/_2$% w stosunku rocznym, zwrotnej w ciągu trzech lat t. j. najpóźniej w dniu 30 czerwca 1928 r. zpn. kwotą 624.650 zł.

2. Rada miejska upoważnia Prezydenta miasta do spłacenia pożyczki pod 1) wspomnianej obliczonej w spo-

sób wskazany pismem Banku Gosp. Kraj. z dnia 30-go grudnia 1927 L. 18, 645/OKD/II. K. 24 przy uwzględnieniu częściowej waloryzacji pożyczki w kwocie 624.650 złotych.

3. Częściową waloryzację pożyczki czyni Gmina miasta Krakowa zawisłą od udzielenia przez Bank Gospodarstwa Krajow. nowej pożyczki gotówkowej w wysokości 14,000.000 złotych, z której to kwoty pożyczka pod 1) zostanie w całości spłaconą.

4. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz Radców m. Dra Ignacego Landaua i Dra Marjana Langa, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich, Radców m. Henryka Pachońskiego i Zygmunta Siemka. (L. prez. 15/28).

II. Sprawa zaciągnięcia długoterminowej pożyczki w Bankach zagranicznych w wysokości 8.000.000 dolarów St. Zjedn. Ameryki półn., względnie za pośrednictwem Banku Gospod. Krajow. na inwestycje miejskie.

1. Rada miasta imieniem Gminy m. Krakowa postanawia zaciągnąć w Bankach zagranicznych za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego lub też bezpośrednio długoterminową pożyczkę inwestycyjną w wysokości do 8,000.000 dolarów St. Zjedn. Ameryki północnej na najdogodniejszych warunkach i upoważnia Prezydenta miasta do przeprowadzenia potrzebnych pertraktacyj z tem zastrzeżeniem, że po przeprowadzonych pertraktacjach szczegółowe warunki pożyczki zatwierdzi Sekcja II i III tudzież Rada miejska.

2. Ponieważ zrealizowanie wspomnianej pożyczki wymagać będzie stosunkowo dłuższego czasu, dlatego postanawia Rada miejska zaciągnąć w Banku Gospod. Krajow. w Warszawie krótkoterminową pożyczkę gotówkową w kwocie 14,000.000 zł. spłacalną z pożyczki pod 1). Zaciągnięcie tej pożyczki nastąpi na warunkach przez Bank Gospod. Kraj. wskazanych. Rada miejska upoważnia Prezydenta miasta do przeprowadzenia potrzebnych pertraktacyj i zrealizowania tej pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajow. imieniem Gminy m. Krakowa.

3. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz Radców m. Dra Ignacego Landaua i Dra Marjana Langa, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich Radców m. Henryka Pachońskiego i Zygmunta Siemka. (L. prez. 4261/28).

III. Sprawa zaciągnięcia krótkoterminowej pożyczki w wysokości 14,000.000 zł. w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie na inwestycje miejskie i program zużycia tejże pożyczki.

Zgodnie z uchwałą Rady m. z dnia 26 kwietnia 1928 r. L. prez. 4261/28 upoważniającą Prezydenta m. do zaciągnięcia dla Gminy miasta Krakowa gotówkowej pożyczki w kwocie 14,000.000 złotych w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, uchwala się następujący program zużycia powyższej pożyczki:

1. Na spłacenie pożyczki w kwocie 4,000.000 zł. zaciągniętej w Banku Gosp. Kraj. w Warszawie na podstawie skryptu dłużnego z dnia 10 czerwca 1925 r. wraz z należnemi odsetkami, odsetkami zwłoki po dzień 30 kwietnia 1928 r. i częściową waloryzacją		5,892.000 zł
2. Na przeprowadzenie następujących inwestycyj: a) na zapłacenie ceny kupna gruntów nabytych:		
I. Od hr. Alfreda Potockiego w Dz. XXI. (Płaszów)		636.500 „
II. Od Zakonu OO. Augustjanów w Dz. VIII. (Kazimierz)		900.000 „
III. Od Dobrowolskiego w Dz. XXII. (Podgórze)		110.500 „
b) na dotowanie nadzwycz. budżetu na rok 1928/29 na następujące wydatki:		
Dz. V. Drogi i place publiczne:		
§ 148 b) zakupno dwóch walców drogowych . . .	76.000 zł	
§ 148 c) zakupno maszyny do robienia bet. asfalt. . .	27.500 „	
Dz. VIII. Zdrowie publiczne:		
§ 171 a) zapłata trzech rat za samochody zakupione dla Zakł. czyszcz. m. .	400.000 „	
§ 172 a) budowa kolekt. zach.	200.000 „	
§ 178 a) b) budowa ustępów publicznych	60.000 „	
Dz. XI. Popieranie przemysłu i handlu:		
§ 184 a) Budowa targowiska na Placu Nowym . . .	123.000 zł	
Dz. XII. Bezpieczeństwo publiczne:		
§ 185 a) uzupełn. i wymiana przyrządów dla Straży pożarnej	129.000 zł	1,015.500 zł
c) budowa hal targowych		970.000 „
d) budowa szkoły męsko-żeńskiej w Dz. Warszawskie		600.000 „
e) rozszerzenie cmentarza przez wykupno gruntów od Jędrzeja Kumali i tow. w Dz. XVIII.		600.000 „
f) udział Gminy w budowie mostu na Wiśle w przedłużeniu ul. Krakowskiej		800.000 „
g) budowa Muzeum Narodowego I. rata		1,000.000 „
h) kupno cegielni miejsk. I. rata .		1,000.000 „
i) usunięcie Młynówki w obrębie miasta		300.000 „
		13,824.500 zł
Koszta odsetki i t. p.		175.500 „
Razem . . .		14,000.000 zł

Przed wykonaniem poszczególnych inwestycyj podane będą szczegółowe wnioski i kosztorysy poszczególnym Sekcjom Rady m. i Radzie miejskiej do zatwierdzenia. (L. prez. 3864/28).

W dyskusji na ten temat zabrali głos:

Rm. Dr. Krzetuski obawia się pożyczki zagranicznej amerykańskiej, która w najlepszym razie po-

ciągnie za sobą wydatek roczny w procentach w sumie 800.000 zł. rocznie. Imieniem Klubu Pracy Gospodarczej uważa, że najpierw należałoby znaleźć pokrycie w budżecie dla takiej pożyczki a potem dopiero stawiać pytania, czy pożyczkę zaciągnąć. Pożyczkę 8 miljonów dolarów uważa mowca za zbyt wysoką dla Krakowa. Należałoby zdaniem mowcy przyznać Bankowi Gosp. Kraj. klauzulę waloryzacyjną w sprawie 4 miljonowej pożyczki i umówić się o nowe spłaty.

Wydatki inwestycyjne, jakie przedstawia Prezydjum miasta, są częściowo przewidziane w zwykłym budżecie a częściowo dadzą się odłożyć na czas poprawy warunków finansowych miasta.

Rm. Holeksa jest zdania, że podane przez referenta Dr. Wielgusa warunki pożyczki, nie są dość jasne — $9^1/_2\,\%$, jakie żąda Bank Gospodarstwa Krajowego są — procentem lichwiarskim, ponieważ Bank Gospodarstwa Krajowego operuje funduszami nieoprocentowanymi, bo państwowymi.

Odsetki z sumą, którą miasto będzie musiało zapłacić Bankowi Gosp. Kraj. tytułem prowizji, są zbyt wygórowane; prywatne instytucje udzielą dziś miastu pożyczek znacznie tańszych.

Rm. Dr. Rosenzweig oświadcza, że w interesie miasta leży zaciągnięcie pożyczki, ma jednak pewne zastrzeżenia co do programu prac inwestycyjnych i pożyczki amerykańskiej.

Rm. Dr. Lang przestrzega przed zaciąganiem pożyczki zagranicznej, która obciąży na szereg lat budżet miasta, a to ze względu na wysoką obecnie stopę procentową pożyczek zagranicznych i zaleca, aby w umowie miasto zastrzegło sobie możność wcześniejszej spłaty sumy pożyczkowej.

Rm. Dr. Gross stwierdza, że pożyczka krótkoterminowa w Banku Gosp. Kraj. zaciągnięta zostaje w rachunku bieżącym — wobec tego miasto będzie tylko o tyle podnosiło pożyczkę, o ile będzie potrzebowało pieniędzy. Szczegółowe plany inwestycyj będą przedłożone Radzie i dopiero po ich uchwaleniu będzie się podnosić z Banku potrzebne kwoty. Mówca twierdzi że Dr. Krzetuski niesłusznie zarzuca, że naprzód trzeba znaleźć pokrycie procentów i zwrotu pożyczki, a potem dopiero można pożyczkę zaciągnąć. Taki proceder byłby zupełnie nieracjonalny. Można tylko w ogólności zbadać sprawę późniejszego pokrycia, licząc się z ogólną możnością finansową miasta. Kraków jest jednak miastem bardzo bogatem, a skoro tylko warunki normalne nastaną, wtedy Kraków nie będzie prosił się wierzyciela o pożyczkę — lecz odwrotnie — wierzyciel będzie poszukiwał nasze miasto, jako dłużnika, bo Kraków jest dobrym dłużnikiem!

Co do pożyczki zagranicznej — to Dr. Gross jest zasadniczo przeciwnikiem zaciągania dziś pożyczek przez miasto. Uważa, że najracjonalniej byłoby, gdyby Bank Gosp. Kraj. dał wewnętrzną pożyczkę długoterminową. Pożyczki zagraniczne są znacznie cięższe niż wewnętrzne. Jednakże rząd stoi na stanowisku, że miasta większe nie mogą otrzymać pożyczki wewnętrznej, lecz muszą zaciągać pożyczki zagraniczne. Taka polityka rządu jest nieracjonalna. Niestety, rząd decyduje, a Rada miejska niema możności sprzeciwienia się. Będziemy się jednak starali opóźnić pożyczkę zagraniczną i to do czasu, aż rząd od swego zapatrywania odstąpi, ale jeśli rząd będzie ciągle przy swojem stanowisku obstawał, to niestety, miastu nie pozostanie nic innego, jak tylko zastosować się do polecenia, a wtedy przyjdziemy przed Radę m. i przedstawimy wszystkie szczegóły pożyczki zagranicznej, podamy je rozwadze i decyzji plenum Rady.

Przemówienie Dra Grossa przyjęła Rada miejska hucznymi oklaskami.

Rm. Dr. Rowiński oświadcza się przeciw zbyt pochopnemu zaciąganiu pożyczki zagranicznej ze względu na zbyt wygórowaną stopę procentową, jakiej banki zagraniczne żądają od kredytów udzielanych w Polsce. Mówca przewiduje bowiem, że z powodu drogiego pieniądza, nie będziemy mogli korzystać z ofert zagranicznych i wtedy stanie się aktualne pobranie w Banku Gosp. Kraj. jeszcze jakiejś kwoty dodatkowej do pożyczyć się mających 14 miljonów złotych. Wtedy stanie się również aktualną rewizja programu inwestycyj i wtedy Rada miejska musi obmyślеć takie inwestycje, które z dochodów pokryją amortyzację pożyczki.

W dyskusji zabierali jeszcze głos rm. inż. Adelmann i Kosobudzki, poczem wiceprezydent Dr. Wielgus udzielił wyczerpujących wyjaśnień.

W głosowaniu wnioski S. II i III pod I, II i III uchwaliła Rada m. jednogłośnie.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, Przewodniczący Prezydent inż. Rolle zamyka posiedzenie o godzinie $8^1/_2$ wieczór.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta miasta Dra Wielgusa i przy współudziale P. Wiceprez. miasta Dra Schneidra odbyło się w dniu 17-go kwietnia b. r. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej i policyjno-budowlanej Rady miejskiej**.

Sekcja zatwierdziła jedną z przedłożonych przez krakowskich budowniczych ofert na kompletną budowę 4-piętrowego domu o małych mieszkaniach w Dz. VIII. na t. zw. Birnbaumówce. W domu tym, którego budowa zostanie natychmiast rozpoczęta, znajdzie pomieszczenie szereg rodzin z kilku starych, zniszczonych i przeznaczonych z tego powodu do zburzenia domów mieszkalnych w Dz. VIII.

Następnie uchwaliła Sekcja sprzedać skrawek gruntu gm. w Dz. XII do linji regulacyjnej dla umożliwienia budowy prywatnego domu mieszkalnego, oraz nabyć skrawek gruntu prywatnego w Dz. XXII na cele regulacji ulicy Kalwaryjskiej.

Poza porządkiem dziennym omówiła Sekcja szereg poruszonych przez poszczególnych Radców miejskich aktualnych spraw porządkowych i administracyjnych, które przekazano Magistratowi do normalnego traktowania.

Pod przewodnictwem r. m. Dra Muczkowskiego, przy współudziale Wiceprezydentów m. Ostrowskiego i Dra Schneidra odbyło się w dniu 23-go kwietnia br.

posiedzenie podkomitetu Sekcji I. dla spraw ogrodowych i plantacyjnych.

Podkomitet przyjął do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie inspektora ogrodów miejskich Gauzego o dokonanych w roku bieżącym wiosennych robotach ogrodowych na plantacjach, w parkach, na skwerach i t. p., oraz sprawozdanie nadradcy leśnictwa Wobra kierownika Zarządu lasu m. na Woli Justowskiej, o postępie dalszych robót około stworzenia tam prawdziwie pięknego miejskiego parku ludowego.

Podkomitet wyraził zarazem obydwu powyższym kierownikom uznanie za ich celową i energiczną pracę w tych działach gospodarki miejskiej.

Podkomitet zatwierdził następnie wnioski Magistratu w sprawie otwarcia w dniu 3-go maja b. r. dla publiczności nowo urządzonych plant dietlowskich, które w roku bieżącym — ze względu na młodą roślinność — traktowane będą jeszcze jako ogród, t. zn. otwierane rano, a zamykane z nastaniem zmierzchu.

W końcu omówił Podkomitet obszernie sprawy uporządkowania pod względem ogrodowym Placu Kossaka, otoczenia Wawelu i t. d. i przekazał je Magistratowi do normalnego traktowania, wydając ogólne dyrektywy co do ich opracowania i wygotowania wniosków.

Pod przewodnictwem rm. Breuera i przy współudziale Wiceprezydenta m. Ostrowskiego odbyło się w dniu 23-go kwietnia b. r. **posiedzenie Podkomitetu Sekcji I. dla spraw cmentarnych.**

Podkomitet zadecydował rozszerzenie domu przedpogrzebowego na cmentarzu rakowickim przez odpowiednią przebudowę istniejącego budynku i dobudowę doń nowej części. W ten sposób ilość miejsc na katafalki zwiększy się o sześć i wynosić będzie razem 17, co już najzupełniej odpowie dzisiejszej potrzebie w tym dziale administracji cmentarza.

Następnie przyjął Podkomitet do wiadomości sprawozdanie Magistratu o prowadzonej już od dłuższego czasu akcji, zmierzającej do rozszerzenia cmentarza rakowickiego, stwierdzając przytem, że Prezydjum miasta dokłada usilnych starań, aby istniejące jeszcze w tej sprawie trudności usunąć i doprowadzić ją rychło do pomyślnego dla miasta zakończenia.

Poza tem załatwił podkomitet szereg drobnych lecz aktualnych spraw cmentarnych o charakterze porządkowym i administracyjnym.

W dniu 24-go kwietnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego posiedzenie **połączonych Sekcji skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Kraj. pożyczkę w kwocie 14,000.000 zł. częściowo na konwersję dawniej zaciągniętej pożyczki a częściowo na cele inwestycyjne.

Dnia 25-go kwietnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dra Schneidra **posiedzenie Sekcji prawniczej i szkolnej,** na którem uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wnioski w sprawie zezwolenia T. S. L. na nadbudowę II piętra w szkole XIV im. Sienkiewicza przy ulicy Szkolnej 6, na pomieszczenie seminarjum żeńskiego im. Preisendanza, dalej w sprawie utworzenia nowej parafji na Grzegórzkach, która ma powstać z części terytorjalnych, wyłączonych z bardzo rozległej parafji im. św. Mikołaja w Krakowie, wreszcie wnioski w sprawie zmiany instalacji elektrycznej w Teatrze Miejsk. im. J. Słowackiego na prąd zmienny.

Dnia 27-go kwietnia b. r. odbyło się posiedzenie **Komisji teatralnej** pod przewodnictwem Prezydenta m. Karola Rollego. Po wysłuchaniu szczegółowego sprawozdania dyrektora Teatru miejsk. Zygmunta Nowakowskiego Komisja stwierdziła, że pod względem finansowym Teatr miejski znajduje się w stałym rozwoju, co charakteryzuje przewyżka dochodów z biletów wstępu tegorocznego sezonu nad dochodem zeszłorocznym z tego samego okresu czasu, przekraczająca kwotę 80 tysięcy złotych. Przecięcie dochodu z każdego przedstawienia wzrosło o 250 zł.

Po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji i po dokładnem rozpatrzeniu całokształtu artystycznej strony prowadzenia teatru Komisja doszła do przekonania, że nie ma żadnego powodu do jakiejkolwiek zmiany w kierownictwie teatru, a pogłoski o rzekomo zamierzonej zmianie ustroju teatralnego są pozbawione realnej podstawy.

Rozbudowa miasta. Pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Ostrowskiego i przy współudziale Wiceprezydenta Dra Schneidra oraz delegata Wojew. P. Michała Zawadzkiego i przedstawiciela Banku Gospodarstwa Krajow. P. Dyrektora Rokosza odbyło się w dniu 11 kwietnia b. r. posiedzenie **pełnego Komitetu rozbudowy miasta Krakowa.**

Komitet wysłuchał sprawozdania Subkomitetu rozbudowy o wnioskach na udzielenie poszczególnym petentom pożyczek budowlanych, poczem uchwalił zaproponować Bankowi Gosp. Krajow. przyznanie pożyczek z wyznaczonego dla Krakowa na rok 1928 kontyngentu, a to:

Gminie miasta Krakowa	500.000 zł.
instytucjom społecznym-humanitarnym . .	540.000 „
spółdzielniom mieszkaniowym	266.000 „
innym osobom prywatnym i prawnym . .	420.000 „
Czyli w łącznej sumie . . .	1,726.000 zł.

Rozpatrzenie pozostałych jeszcze podań o pożyczki odroczył Komitet aż do czasu przydzielenia dla Krakowa dalszych kredytów, o których uzyskanie Prezydjum miasta czyni nieustannie usilne starania.

Komitet rozważał następnie sprawę unormowania wysokości czynszów w domach wybudowanych przy pomocy pożyczek budowlanych, dalej sprawę prowadzenia przez Komitet rozbudowy kontroli nad celowem użyciem kredytów, wreszcie zastanawiał się nad sprawą wywłaszczenia na cele budowlane, na podstawie ustawy rozp. Prezyd. Rzplitej o rozbudowie miast — wielkiej, położonej w śródmieściu parceli budowlanej.

Sprawy powyższe przekazał Komitet Subkomitetowi rozbudowy do gruntownego rozpatrzenia oraz opracowania odpowiednich wniosków.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 5. Kraków, dnia 31 maja 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. PIOTR WIELGUS.

Nowe rozporządzenia administracyjne a samorząd miejski.

Chcąc omówić krytycznie i zrozumieć znaczenie Rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej z dnia 19 stycznia 1928 Nr. 11, poz. 86 Dz. U. R. P., tudzież wydanych do tego rozporządzeń wykonawczych Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 Nr. 45, poz. 426 Dz. U. R. P. w sprawie powiatów miejskich i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej, o postępowaniu administracyjnem z dnia 22 marca 1928 Nr. 36, poz. 341 Dz. U. R. P., następnie o postępowaniu przymusowem w administracji z dnia 22 marca 1928 Nr. 36, poz. 342 Dz. U. R. P., wreszcie o postępowaniu karno-administracyjnem z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 365 Dz. U. R. P., należy przypomnieć sobie odnośne przepisy konstytucji o ustroju administracyjnym Państwa, zdać sobie sprawę z dotychczasowej organizacji władz administracji ogólnej w trzech dzielnicach Rzeczypospolitej, zwłaszcza zaś ze stanowiska i roli samorządu miejskiego w ustroju administracyjnym Państwa, nakoniec rozpatrzyć dotychczasowe zasady postępowania administracyjnego w trzech dzielnicach państwa.

Temat to niezwykle doniosły, obejmuje bowiem najistotniejsze zagadnienia nietylko organizacji administracji państwowej, ale także i samorządu miejskiego, powiatowego i wojewódzkiego.

Konstytucja polska podaje w art. 3, 65—73 zasady ustroju administracyjnego Państwa, w szczególności opiera ustrój państwa na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, któremu ustawy przekazać mają zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowemi. Dla celów administracyjnych terytorjum państwa podzielone ma być na województwa, powiaty, oraz gminy miejskie i wiejskie, które stanowić mają równocześnie jednostki samorządu terytorjalnego. Jednostki samorządowe mogą się łączyć w związki dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu. Związki takie mogą otrzymać charakter publiczno-prawny, jednak tylko na podstawie osobnej ustawy.

W organizacji administracji państwowej przeprowadzona ma być zasada dekoncentracji i decentralizacji. Administracja państwowa ma być w poszczególnych jednostkach terytorjalnych zespolona w jednym urzędzie, pod jednym zwierzchnikiem, przyczem uwzględniona ma być zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów w wykonaniu zadań tych urzędów w granicach określonych ustawami.

Odwołanie się od orzeczeń organów rządowych, jak i samorządowych dopuszczone tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidują w tym względzie wyjątków. Od k[illegible]nych orzeczeń władz administracyjnych II instancji, będzie przysługiwało stronom prawo odwołania się do właściwego sądu.

W ramowych więc przepisach konstytucji polskiej przewidziano między innemi:

a) podział państwa na jednostki administracyjne stojące do siebie w stosunku hierarchicznym;

b) powołanie samorządu w szerokim zakresie do udziału w administracji państwa, a temsamem podział władz państwowych na rządowe i samorządowe;

c) przeprowadzenie zasady dekoncentracji w organizacji administracji państwowej i zespolenia rządowych władz administracyjnych dla celów administracji ogólnej;

d) udział czynnika obywatelskiego w administracji ogólnej, a to poza ramami administracji samorządowej;

e) możność łączenia się jednostek samorządowych w związki międzykomunalne dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu.

Odrodzone państwo polskie odziedziczyło po państwach zaborczych trzy typy ustroju administracyjnego. Ziemie b. zaboru rosyjskiego przebyły pozatem ewolucję ustroju administracyjnego w czasach okupacji austrjacko-niemieckich. Po trzechletnich przeszło rządach jenerał-gubernatorów i epizodycznych rządach Rady regencyjnej, przeszła władza administracyjna z końcem roku 1918 na czynniki polskie.

Wiadomo, że okupacyjne władze wojskowe nie oddały Radzie regencyjnej agend administracji ogólnej kraju ani I, ani II instancji, lecz agendy te wyłącznie w swych rękach dzierżyły. Wskutek tego Rada regencyjna z konieczności i natury rzeczy przystąpiła do organizacji nie władz administracyjnych I i II instancji, lecz do organizacji władz centralnych tj. Ministerstw.

Następstwem tego stanu rzeczy było, że gdy w roku 1918 Ministerstwa zaczęły pracować, na terenie b. zaboru rosyjskiego nie miały zorganizowanych władz administracyjnych I i II instancji i siłą rzeczy zajmować się musiały nawet sprawami należącemi do kompetencji władz powiatowych. Wynikła stąd centralizacja agend w Ministerstwach, a w konsekwencji niesłychany nawał pracy i chaos w załatwianiu spraw administracyjnych z dzielnic trzech zaborów, zwłaszcza, że każda z trzech dzielnic posiadała zupełnie odmienny ustrój władz administracyjnych, zupełne inne prawo administracyjne.

Analogicznie przedstawiała się sprawa ustroju samorządowego, opartego w trzech dzielnicach odrodzonej Rzplitej na zupełnie różnych podstawach.

Pierwszą próbą uregulowania powyższych stosunków stanowią „Tymczasowe przepisy o organizacji Urzędów powiatowych“ z lutego 1919 r.

Przepisy te upoważniały Ministra Spraw Wewnętrznych do zorganizowania urzędów powiatowych, które przejąć miały prawa i obowiązki komend powiatowych także „powiatami“ zwanych, a pochodzących jeszcze z czasów okupacji. Na czele urzędów powiatowych postawiono starostów, zwanych czasowo także komisarzami ludowymi, a także komisarzami powiatowymi, a nadzór nad nimi mieli wykonywać inspektorowie ministerjalni.

Dalsze stadjum rozbudowy administracji polskiej stanowi ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych II instancji. Ustawa ta wprowadza ustrój wojewódzki na terenach b. Królestwa jako władzę administracyjną II instancji. Według postanowień powyższej ustawy władzę administracyjną II instancji stanowi województwo. Wojewoda jest przedstawicielem rządu centralnego, sprawującym z jego ramienia władzę państwową i odpowiedzialnym wobec niego za zarząd województwa, on jest wykonawcą zleceń poszczególnych Ministrów i zwierzchnikiem władz i urzędów, które mu podlegają.

Zakres działania wojewody obejmuje wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej, górniczej, pocztowo-telegraficznej, oraz urzędów ziemskich.

Przy wojewodzie czynną być miała rada wojewódzka o charakterze częścią opinjodawczym, częścią natury decydującej. Te rady wojewódzkie, które się nie zebrały nigdy, składać się miały z przedstawicieli sejmików i rad miejskich miast, stanowiących samoistne powiaty, po jednym z każdego sejmiku czy miasta na okres urzędowania sejmiku, względnie rady miejskiej, oraz przedstawicieli poszczególnych działów administracji, zarówno wyłączonych z pod zwierzchnictwa wojewody, jak i jemu podległych.

Przewodniczącym rady wojewódzkiej miał być wojewoda lub wyznaczony przez niego zastępca.

Poszczególnym Ministrom przyznano prawo przekazywania drogą rozporządzeń decyzji wojewodzie w sprawach zastrzeżonych im dotąd w toku instancji.

Równocześnie prawie, bo rozporządzeniem rady Ministrów z 28 sierpnia 1919 r. Nr. 426 uregulowano na obszarze b. zaboru rosyjskiego organizację władz administracyjnych I instancji.

Rozporządzenie powyższe utrzymuje dawny rosyjski podział na powiaty, tworząc starostwa, jako powiatowe władze administracyjne I instancji ze starostą na czele, jako przedstawicielem władzy rządowej w powiecie.

Starosta sprawuje zarząd powiatu, jest odpowiedzialnym wykonawcą zleceń wojewody i służbowym przełożonym urzędników tych władz i instytucyj, które staroście podlegają.

Zakres działania starosty obejmuje wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej, pocztowo-telegraficznej i urzędów ziemskich.

Organizację samorządu na terenie b. zaboru rosyjskiego normuje dekret o samorządzie miejskim z d. 4 lutego 1919 r. Nr. 13 Dz. p. p. poz. 140, przyznający miastom przeważnie samorząd gospodarczy, a w dziedzinie administracji państwowej organom tegoż samorządu charakter organów wykonawczych zleceń władz i urzędów rządowych.

Administrację ogólną na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na zasadzie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie w Rydze z 12 października 1920 r. reguluje Rozp. Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 r. Nr. 38 poz. 235 Dz. U. R. P.

Na terenie Małopolski, oraz przynależnych do Polski częściach Śląska Cieszyńskiego, Spiszu i Orawy utrzymano dotychczasowy podział kraju na powiaty i dotychczasową organizację starostw. Przez czas przejściowy funkcje władzy II instancji pełnił delegat rządu we Lwowie.

Ustawa z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na terenie b. Królestwa Galicji, oraz na Spiszu i Orawie uregulowała sprawę województw, jako

władz administracji państwowej II instancji, wprowadzając na obszarze Małopolski 4 województwa, a to krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Wydane 14 marca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 234, rozporządzenie Rady Ministrów do ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. określiło stanowisko i zakres działania Wojewody, tok instancji, stosunek wojewody do podległych mu urzędów, stosunek jego do funkcjonarjuszy na obszarze województwa i organizację urzędu wojewódzkiego.

Organizację samorządu miejskiego opartą na ustawowym podziale agend administracji ogólnej między władze rządowe i samorządowe utrzymano w Małopolsce bez większych zmian. Utrzymano również aż do roku 1921 drugą instancję w sprawach samorządowych Wydziału Krajowego w zmienionej formie Tymczasowego Wydziału samorządowego.

Na ziemiach b. zaboru pruskiego po przejściowym okresie urzędowania Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej na zasadzie dawnego pruskiego ustroju administracyjnego, zarówno w dziedzinie administracji rządowej, jak samorządowej, ustawa sejmowa z 1 sierpnia 1919 r. poddała administrację Wielkopolski i Pomorza władzy centralnych organów Rzeczypospolitej, utrzymała w mocy dotychczasowy podział kraju na powiaty i województwa, oraz wprowadziła instytucję Ministra b. dzielnicy pruskiej. Ustrój samorządowy pozostał bez zmiany. Utworzono też dwa województwa, tj. poznańskie i pomorskie.

Organizacja administracji województwa śląskiego opiera się częściowo na ustawach pruskich, częściowo o ile idzie o Śląsk Cieszyński na dawnem ustawodawstwie austrjackiem, analogicznem do tego, jakie posiadała dawna Galicja.

W obu powyższych dzielnicach podział administracyjny kraju i zakres działania władz administracji ogólnej zarówno rządowych, jak samorządowych nie uległ zasadniczej zmianie.

Odnośnie do województwa śląskiego nadmienić należy, że ustawa konstytucyjna z 15 lipca 1920 r. zawierająca statut organiczny województwa śląskiego, zastrzega ustawodawstwo w sprawach ustroju władz administracyjnych, zakresu ich działania, podziału administracyjnego Śląska, oraz organizacji samorządu kompetencji Sejmu śląskiego.

*

*　　　*

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej weszło w życie w dniu 8 marca br., a obowiązuje na obszarze całej Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego i pewnych instytucyj na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego.

Rozporządzenie to łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. Nr. 45 poz. 426 i rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46 normuje ustrój i zakres działania władz administracji ogólnej według następujących zasad:

1) administracja ogólna państwa należy do władz rządowych (centralizacja),

2) władzami administracji ogólnej są wojewodowie, komisarze rządu w Warszawie, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy, oraz te organa samorządu, którym władza rządowa państwa zleci spełnianie zadań administracji ogólnej.

3) władze powyższe pełnią funkcje administracji ogólnej jednoosobowo pod osobistą odpowiedzialnością naczelników, pewne jednak nieliczne zresztą sprawy załatwiają przy współdziałaniu kolegjów rad i wydziałów wojewódzkich, względnie powiatowych, a w miastach przy współudziale kolegjów złożonych z członków rady miejskiej, względnie z członków magistratu.

Organizacja województwa oparta na zasadzie dekoncentracji. Uprawnienia wojewody, jako przedstawiciela rządu i szefa administracji ogólnej są bardzo szerokie.

Wojewoda, jako przedstawiciel rządu, oprócz prawa wyłącznego reprezentowania rządu przy uroczystych wystąpieniach, o ile rząd osobnego nie wyśle delegata, uzgadnia działalność całej administracji państwowej z zasadniczemi linjami polityki rządu, oraz działalność administracji cywilnej, jakoteż interesy gospodarcze województwa z potrzebami obrony państwa.

W myśl powyższego szefowie wszystkich władz i urzędów państwowych podległych bezpośrednio władzom centralnym np. prezes kolei, prezes izby skarbowej, kurator szkolny, prokurator państwa itd., z wyjątkiem sądów, wojska, wyższych zakładów naukowych, przedsiębiorstw państwowych, więziennictwa, są obowiązani uzgadniać z wojewodą projekty swoich zarządzeń natury ogólnej lub też takich, które mają szczególne znaczenie dla polityki rządu. W tych sprawach wojewoda ma prawo odnosić się do odnośnych władz nawet z inicjatywą wydania potrzebnych zdaniem jego zarządzeń.

Wojewoda ma prawo żądać wyjaśnień od naczelników tych władz, urzędów, a w wypadkach szczególnie ważnych może wejrzeć w tok spraw tych instytucyj, z wyjątkiem jedynie wyższych zakładów naukowych, administracji wojskowej, sądów i przedsiębiorstw państwowych. Tego rodzaju kontrola niepodlegających hierarchicznie województwu władz, stanowi jeden z najważniejszych atrybutów stanowiska administracyjnego wojewody.

Środkiem wiodącym do ułatwienia wojewodzie spełnienia poruczonych mu zadań są perjodyczne zebrania naczelników władz i urzędów państwowych, podlegających bezpośrednio władzom centralnym, a nie zespolonych z administracją ogólną, zwoływane przez wojewodę i obradujące pod jego kierownictwem dla uzgadniania działalności wszystkich działów administracji państwowej między sobą i z zasadniczemi linjami zamierzeń rządu centralnego.

W zebraniach tych mogą brać udział nawet dowódcy okręgów korpusów i prezesi sądów, jednak za zezwoleniem swoich Ministrów.

Wojewoda ma prawo uczestniczyć i objąć przewodnictwo w posiedzeniach wszystkich kolegjalnych organów administracyjnych wszystkich działów administracji państwowej, niezespolonych z administracją ogólną, z wyjątkiem wojskowych, sądowych i więziennictwa, podatkowych komisyj szacunkowych i odwoławczych, organów ubezpieczeń społecznych, oraz komisyj rozjemczych powoływanych w zatargach o pracę i płacę. Z posta-

nowień tych zdaje się wynikać, że wojewoda może uczestniczyć i przewodniczyć na posiedzeniach izby skarbowej, kuratorjum szkolnego, rad miejskich, a nawet przewodniczyć w posiedzeniach senatu.

W wypadku częściowej lub całkowitej mobilizacji władza wojewody obejmuje również naczelne kierownictwo administracji skarbowej i szkolnej, Te wszystkie uprawnienia przysługują tylko wojewodzie osobiście tak, że wicewojewoda z tych uprawnień korzystać nie może, jeśli wojewoda urzęduje. Niezależnie od tego może otrzymać wojewoda te same uprawnienia w wypadkach, w których ze względu na interes Państwa Rada Ministrów uzna to za konieczne, w szczególności na wypadek ogłoszenia stanu wyjątkowego.

Wojewoda jako szef administracji ogólnej załatwia sprawy:

1) resortu spraw wewnętrznych,

2) resortu przemysłu i handlu z wyjątkiem spraw administracji górniczej, urzędów probierczych i służby legalizacyjnej narzędzi mierniczych, oraz administracji spraw morskich,

3) resortu rolnictwa z wyjątkiem administracji lasów państwowych, państwowych zakładów chowu koni, szkolnictwa rolnego i leśnego,

4) resortu opieki społecznej i pośrednictwa pracy,

5) resortu robót publicznych z wyjątkiem spraw przekazanych dyrekcjom dróg wodnych,

6) resortu spraw wyznaniowych, oraz spraw sztuki i kultury.

Wojewoda spełnia powyższe zadania przez udzielanie wskazówek i poleceń władzom administracji ogólnej oraz innym władzom i urzędom jemu podległym, rozstrzyganie odwołań od orzeczeń oraz zarządzeń odnośnych władz i urzędów, wydawanie orzeczeń i zarządzeń w II instancji oraz wykonywanie nadzoru nad działalnością władz administracji ogólnej i innych władz i urzędów jemu podległych.

Nadzór powyższy obejmuje nie tylko kontrolę w ścisłem tego słowa znaczeniu, ale i prawo uchylenia lub zmiany decyzji tych władz i urzędów w wypadkach ustawą przepisanych, albo gdy interes dobra publicznego tego wymaga.

Do współdziałania z wojewodą powołuje rozprządzenie czynnik obywatelski w bardzo zresztą szczupłym zakresie działania. Czynnik ten reprezentują dwie instytucje tj. rada wojewódzka i wydział wojewódzki. Instytucje te mają charakter przejściowy „do czasu zorganizowania samorządu wojewódzkiego na zasadach ustalonych konstytucją“ (art. 41) i charakter ten przejściowy usprawiedliwia poniekąd sprzeczność ich struktury z zasadami konstytucji.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej reguluje w szczegółach wybory i sposób obradowania tych organów.

Przewidziana w powyższem rozporządzeniu rada wojewódzka składa się z reprezentantów, wybranych po jednym przez sejmiki powiatowe i rady miejskie miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych pod względem administracji samorządowej. Do rady wojewódzkiej może być wybrany każdy mieszkaniec odnośnego powiatu, względnie miasta, który może być członkiem rady gminnej, względnie miejskiej, z wyjątkiem czynnych funkcjonarjuszów administracyjnych państwowych, oraz samorządowych. Wątpliwą jest zatem kwestja, czy prezydenci, burmistrze względnie wiceprezydenci, wiceburmistrze i członkowie magistratu mogą być wybierani do rad wojewódzkich ze względu na to, że osoby te są czynnymi funkcjonarjuszami samorządowymi.

Rada wojewódzka jest w zasadzie organem opinjodawczym, choć możliwym jest także współudział rady wojewódzkiej z głosem stanowczym, co wynikałoby z brzmienia art. 45 i 47 i 59 rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych, oraz art. 19 rozporządzenia o wojewódzkich i powiatowych organach kolegjalnych administracji ogólnej. W art. 57 przewidzianem jest wydanie przepisów prawnych co do współudziału rady wojewódzkiej z głosem stanowczym. Wojewoda może zawiesić uchwały rady wojewódzkiej naruszające obowiązujące przepisy. Zresztą właściwie od wojewody tylko zależy, czy i w jakiej mierze przyznać radzie wojewódzkiej prawo głosu stanowczego, bo według § 19, ust. 3 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej wojewoda oznacza w zawiadomieniach o posiedzeniach rady wojewódzkiej, w których sprawach rada wojewódzka będzie miała głos stanowczy, a w których tylko opinjodawczy.

Wojewoda, jako przewodniczący w radzie wojewódzkiej nie głosuje, natomiast głosuje na posiedzeniach wydziału wojewódzkiego, zaczem przemawia przepis art. 52 ust. ostatni.

Udział przedstawicieli miast w radach wojewódzkich będzie niestosunkowo mały, bo np. w krakowskiej radzie wojewódzkiej zasiadałby tylko jeden reprezentant miast tj. reprezentant miasta Krakowa na kilkudziesięciu reprezentantów sejmików powiatowych. Lepiej ta sprawa będzie się przedstawiać na terenie b. zaboru rosyjskiego dla miast dlatego, że tam do rad wojewódzkich wysyłają reprentantów miasta wydzielone z powiatów. Miasta więc mimo swego znaczenia gospodarczego i kulturalnego w państwie, w radach wojewódzkich żadnego wpływu mieć nie będą, tembardziej, że członkowie zarządu miasta najlepiej z potrzebami miast obeznani, tj. członkowie zarządu miasta do rad wojewódzkich wybierani być nie mogą. De lege ferenda zasada ta winna ulec zmianie, przyczem za podstawę ilości reprezentantów w radzie wojewódzkiej winien być wzięty przynajmniej klucz ludności, w ten sposób, że wybory do rady wojewódzkiej odbywać się winny w dwóch kołach, to jest kole miast i kole gmin wiejskich.

Wydział wojewódzki składa się z wojewody względnie wicewojewody jako przewodniczącego, z dwóch urzędników państwowych, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugi zaś jest powoływany przez wojewodę w miarę tego, jakie sprawy ma wydział wojewódzki załatwiać, więc albo prezes Izby Skarbowej, względnie jego zastępca, lub też członek innych działów administracji z grona urzędników województwa, oraz z trzech członków wybieranych przez radę wojewódzką na lat 4 w głosowaniu stosunkowem z obywateli w danem województwie mieszkających i mających bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej. Rada wojewódzka wybiera w osobnem głosowaniu trzech zastępców. Jeżeli skład rady wojewódzkiej wskutek no-

wych wyborów do sejmików powiatowych i rad miejskich zmieni się więcej niż w połowie, wojewoda zarządzi wybory nowych członków wydziału i ich zastępców przed upływem 4-lecia.

Do ważności uchwał wydziału wojewódzkiego potrzeba najmniej dwóch członków, z których jeden urzędnik i jeden z grona obywateli.

Przewodniczący głosuje; w razie równości głosów rozstrzygającem jest to zdanie, za którem głosował wojewoda.

Wydział wojewódzki ma głos stanowczy w sprawach szczegółowo w ustawie wymienionych (art. 65), nadto w tych sprawach, które wojewoda przekaże Wydziałowi do stanowczego załatwienia.

Minister Spraw Wewnętrznych może rozwiązać radę wojewódzką i wydział wojewódzki bez podania motywów; jeżeli rozwiązano radę tylko, to wydział wojewódzki załatwia sprawy radzie wojewódzkiej przydzielone; jeśli zaś rozwiązano także wydział wojewódzki, to wojewoda załatwia odnośne sprawy samodzielnie.

Bliższe szczegóły o wyborach do rad i wydziałów wojewódzkich, tudzież o sposobie ich urzędowania obejmuje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P.

Na powiecie władzę administracji ogólnej spełnia starosta powiatowy, którego uprawnienia są mniej więcej analogiczne do uprawnień wojewody, rzecz naturalna przystosunkowane odpowiednio do powiatu i jego warunków administracyjnych.

Rozporządzenie przewiduje instytucje starostów, eksponowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych poza siedzibą starostwa z uprawnieniami do wydawania samoistnych orzeczeń i zarządzeń w imieniu właściwego starosty, oraz możność załatwiania perjodycznie pewnych spraw przez starostę na miejscu poza siedzibą starostwa, (instytucja podobna do roków sądowych).

W rozporządzeniu omawianem najżywiej interesują miasta postanowienia art. 73—79.

Miasta liczące więcej niż 75.000 mieszkańców stworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji państwowej. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia utworzyć wyjątkowo powiaty miejskie dla celów administracji państwowej z miast poniżej 75.000 mieszkańców.

Na czele powiatu miejskiego stoi mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych starosta grodzki.

Minister Spraw Wewnętrznych może staroście sąsiedniego powiatu powierzyć funkcje starosty grodzkiego.

Rada Ministrów może przekazywać do odwołania wszystkie lub poszczególne funkcje starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoistne powiaty dla celów administracji państwowej, o ile miasta te posiadają warunki zabezpieczające należyte sprawowanie administracji państwowej.

Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia, w których miastach wydzielonych jako osobne powiaty miejskie dla celów administracji ogólnej państwowej, starostowie grodzcy, względnie prezydenci tych miast, jako pełniący funkcje starostów grodzkich mogą korzystać z uprawnień przedstawicieli rządu.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami może poruczać aż do odwołania wszystkim lub niektórym Wydziałom powiatowym, oraz magistratom miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych funkcje powiatowych władz administracji ogólnej w dziedzinie administracji drogowej, zdrowia publicznego, weterynaryjnej, budowlanej, opieki społecznej, pośrednictwa pracy, o ile odnośne powiatowe związki komunalne i gminy posiadać będą funkcjonarjuszy posiadających przepisane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kwalifikacje.

Ze starostą, podobnie jak z wojewodą, współdziała czynnik obywatelski, przyczem radzie wojewódzkiej odpowiada sejmik powiatowy, wydziałowi wojewódzkiemu wydział powiatowy, a wojewodzie — starosta.

W wykonaniu przepisów art. 73—77, 80—84, 117, 125 i 126 omawianego poprzednio rozporządzenia, Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 19 marca 1928 r. Nr. 45 p. 426 Dz. U. R. P. oznaczyła szczegółowo miasta, stanowiące odrębne powiaty miejskie dla celów administracji.

Są to miasta: Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec, Toruń, Wilno.

Nie objęto tym podziałem miast innych, niżej 75.000 mieszkańców liczących, wyłączonych wprawdzie z powiatów na terenie b. zaboru rosyjskiego, gdyż są one wydzielone nie dla celów państwowej ogólnej administracji, ale tylko dla celów administracji samorządowej.

Jednak i w tych 14 miastach nie ma jednolitej organizacji powiatów miejskich, bo w jednych z tych miast, tj. na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego prezydenci tych miast posiadają pełnię władzy starostów grodzkich, miasta natomiast Kraków i Lwów mają starostów grodzkich w osobach dawnych dyrektorów policji, w miastach b. zaboru rosyjskiego istnieją obok prezydentów miast osobni starostowie grodzcy.

W miastach wydzielonych z powiatów stanowiących osobne okręgi miejskie powiatowej administracji, współdziałać mają z prezydentem miasta, względnie starostą grodzkim kolegja, powołane z członków rady miejskiej, względnie magistratu.

W tym stanie rzeczy powiatowa administracja ogólna posiadać będzie 4 typy naczelników powiatów, a to starostów powiatowych w ścisłem tego słowa znaczeniu, prezydentów miast pełniących funkcję starostów grodzkich w pełnym zakresie działania (Bydgoszcz, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Poznań, Toruń), starostów grodzkich stojących na czele powiatów miejskich obok prezydentów miast (Białystok, Częstochowa, Lublin, Łódź, Sosnowiec, Wilno), przyczem w Łodzi i Wilnie dawni komisarze Rządu przemianowani zostali na starostów grodzkich, a w Białymstoku, Częstochowie, Lublinie i Sosnowcu funkcje starostów grodzkich powierzono odnośnym starostom powiatowym, wreszcie starostów grodzkich w Krakowie i Lwowie (dawnych dyrektorów policji) z bardzo ograniczonym zakresem działania, bo obejmującym sprawy paszportowe, dorożkarskie, służby domowej policję sanitarno-obyczajową, rejestrację stowarzyszeń i zezwolenia na zgromadzenia publiczne.

Podobną rozmaitość przedstawia sprawa kolegjów obywatelskich. I tak w miastach Bydgoszczy, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Poznaniu, Toruniu, Krakowie i Lwowie mają zgodnie z art. 80—84 Rozporz. Prez. Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 r. i § 5 Rozporz. Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. istnieć przy prezydentach miasta:

a) dotychczasowe rady miejskie,

b) dotychczasowe magistraty,

c) kolegja dla administracji ogólnej złożone z członków rady,

d) takież kolegja złożone z członków magistratu.

W Białymstoku, Częstochowie, Lublinie, Łodzi, Sosnowcu i Wilnie będą urzędowały przy prezydencie miasta rady miejskie i magistraty, a przy staroście grodzkim osobno dwa kolegja, a to jedno z członków rady miejskiej w miejsce sejmiku powiatowego, a drugie z członków magistratu w miejsce wydziału powiatowego.

Ta różnorodność organizacji administracyjnej w poszczególnych miastach Rzpltej, ta dwoistość władz w jednym okręgu terytorjalnym, stanowi jedną z ujemnych stron nowego ustroju administracyjnego i musi się stać źródłem rozbieżności i sprzeczności w załatwianiu spraw administracyjnych, a możliwie nawet kolizji tych dwóch czynników niemal że równorzędnych w sprawach administracji ogólnej na terenie tego samego miasta.

Oto w ogólnym zarysie stan prawny nowej organizacji władz administracji ogólnej. Cechuje go przeprowadzenie zasady dekoncentracji i zespolenia w daleko pomyślanych ramach. Wojewodzie, prócz szerokich uprawnień, które poprzednio omówiłem, przysługuje niezwykle doniosłe prawo wydawania rozporządzeń wykonawczych i porządkowych. Pierwsze dotyczące czasu i sposobu wykonania ustaw i rozporządzeń wydanych dla całego państwa, drugie zarządzeń miejscowych, mających na celu ochronę bezpieczeństwa spokoju i porządku publicznego w wypadkach nie unormowanych osobnemi przepisami prawnemi.

Zamierzenia i prace Rządu, o ile idzie o organizację administracji państwowej oceniać należy ze stanowiska polskiej racji stanu, z punktu widzenia interesów całego państwa, a nie poszczególnych jego instytucyj, choćby to miały być organizacje samorządowe, jak miasta i powiaty. Z tego więc stanowiska wychodząc, przy ocenianiu znaczenia i wartości omawianych dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej, należy uwzględniać nie strukturę ogniw ustroju administracyjnego, nie to, czy odpowiedzą pojęciom współczesnym i zasadom samorządu czy to miejskiego, powiatowego, czy wojewódzkiego, czy pokrywają się one z dotychczasowemi zapatrywaniami, czy nawet czynią zadość stosunkom dzisiejszych samorządów terytorjalnych poszczególnych dzielnic, ale przedewszystkiem, czy odpowiadają interesowi państwa polskiego i potrzebom jego racji stanu.

Pod tym kątem widzenia oceniać trzeba i treść tych dekretów; trzeba przytem zdać sobie sprawę, że w epoce zaborczej naczelnym programem narodowym była walka z obcym rządem i przeciwstawianie się w każdy możliwy sposób tendencjom państwa sprzecznym z własnym interesem narodowym. Wynikiem tego właśnie poglądu tej polityki była obrona idei samorządowej, reprezentującej w państwie obcem ochronę własnej narodowości. Koncesje w dziedzinie samorządu wówczas uzyskane nie były dyktowane racją stanu danego państwa zaborczego, ale jego polityczną koniecznością, a po stronie naszej kwestją bytu i rozwoju narodowego.

Przesłanki powyższe z chwilą odrodzenia własnej niepodległości państwowej odpadły. Nie można obecnie, mając własne państwo, tych zdobyczy, któreśmy od zaborców uzyskali w drodze walki, zdobyczy samorządowych, które niejednokrotnie kolidowały z interesem państwa zaborczego, jako całości, odnosić do stosunków naszych, wymagać od państwa własnego. Miasta nie mogą prowadzić walki na terenie własnego państwa o ideę samorządu, a tembardziej prowadzić też walki na platformie zdobyczy i obrony struktury samorządu w epoce zaborczej uzyskanych. Jeśli państwa zaborcze poważną część swej władzy państwowej przelały na samorządy, to nie zrobiły tego ani z sentymentu, ani ze względów dla państwa korzystnych, to był wynik walki wprawdzie nierównomiernej, ale walki, w której silniejszy stosunkowo zaborca ze względów politycznych nieraz ustąpić musiał.

Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 roku o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, wkraczającego niewątpliwie w istotę dzisiejszego ustroju samorządowego oceniane jest różnie przez sfery fachowe i administracyjne. Jedni są zapatrywania, że rozporządzenie to nie stwarza nic nowego, jest stwierdzeniem dotychczasowego faktycznego stanu, utrzymaniem tego, co było dotychczas, a w szczególności tych prerogatyw Rządu, które były zastrzeżone jeszcze przez zaborców, że dane rozporządzenie jest tylko skodyfikowaniem i uporządkowaniem materjału, po najrozmaitszych ustawach i rozporządzeniach rozrzuconego.

Drudzy natomiast twierdzą, że przez wydanie tego rozporządzenia uchylono np. w Małopolsce dotyczasowy podział ustawowy agend administracji ogólnej między władze rządowe i samorządowe, że podporządkowano w zupełności samorządy, zwłaszcza miejskie i to miast większych pod władzę starostów grodzkich, względnie wojewody, i że samorząd jako taki nie istnieje, że wprowadza się daleko idącą centralizację w Państwie, zamiast przerzucić znaczną część agend administracyjnych na samorządy i uwolnić rząd od niepotrzebnego, a kosztownego balastu, że wreszcie rząd przekroczył kompetencję udzieloną pełnomocnictwami z ustawy sierpniowej ubiegłego roku.

Prawda, jak zwykle przy dwóch zwalczających się — jak w danym wypadku — poglądach, jest w pośrodku.

Nie ulega kwestji, że centralizacja w administracji i skupienie wszystkich agend ogólnego zarządu państwa w rękach władz rządowych ani teoretycznie nie jest uzasadnionem, ani praktycznie nie jest wskazanem, a konstytucja przewiduje daleko idącą decentralizację; jednak, jeśli państwo polskie ma część swej władzy, część atrybucyj państwowych przelać na samorządy miejskie czy powiatowe, to może to uczynić jedynie pod warunkiem, że władzy pozbywa się na rzecz czynników, dających zupełną gwarancję, że władzę wykonywać będą zgodnie z potrzebami i interesami państwa. Państwo nasze nie jest narodowo jednostką jednolitą, silnie i zwarcie zbudowaną, nietylko pewne jednostki, ale niejednokrotnie organizacje całe zdradzają odśrodkowe tendencje. Te więc żywioły należy wychowywać i nauczyć państwowo myśleć, by im można było oddać część władzy państwowej, część atrybucyj państwowej administracji ogólnej.

Okres niewoli wybił piętno na naszem społeczeństwie, którego jednym z objawów, to niedowierzanie państwu własnemu. Trzeba przytem zrozumieć, że okres kształtowania się państwa polskiego mija, że państwo

wchodzi już w stan normalnego rozwoju, że należy dążyć do tego, by w tem państwie polskiem stworzyć urządzenia, gwarantujące Polsce bezpieczeństwo i całość, obywatelom możność należytego i spokojnego rozwoju, samorządom terytorjalnym możność egzystencji i spełnienia tych zadań, które samorządy spełniać mają z wykluczeniem możliwości takiego działania, które państwu szkodę w jakiejkolwiek formie przynieść by mogło. Jestem zdania, że samorząd miejski jako taki w dotychczasowej formie któregokolwiek z trzech zaborów i dotychczasowym zakresie działania na przyszłość utrzymać się już nie da. Z rozrostem agend państwa i jego zadań, coraz więcej spraw samorządowych, zwłaszcza samorządu miejskiego, stanowiących dotychczas sprawy własnego zakresu działania gmin miejskich, wkracza w sferę interesów państwowych i z natury rzeczy przestaje być sprawami tylko samorządu, a staje się sprawami natury ogólniejszej, któremi także rząd jako taki w interesie publicznym zainteresować się musi, a w konsekwencji rząd w tych sprawach musi także swoje wypowiedzieć zdanie. Dotychczasowy podział agend administracyjnych między rząd i samorząd nie da się już pogodzić z obecnem życiem społecznem, bo życie idzie bardzo żywem tempem naprzód, życie stwarza nowe drogi, nowe zagadnienia i nic też dziwnego, że zakres samorządu zwłaszcza miejskiego ulega i ulegać będzie coraz dalej idącym ścieśnieniom na rzecz czynników państwowych zamieniając się w zakres poruczony, który zresztą państwo i według konstytucji i według powołanego już rozporządzenia samorządom chce oddać. Już dziś poważni znawcy prawa administracyjnego stoją na stanowisku, że miasto nie ma tytułu prawno-publicznego do własnego zakresu działania w dziedzinie administracji ogólnej, że nie ma takich agend gminy, którehy nie miały charakteru publicznego, wskutek czego organa samorządowe są tylko ekspozyturami rządowych władz administracyjnych.

To wyłuszczone powyżej stanowisko odpowiada w znacznej mierze już tym pociągnięciom, jakie rząd polski uczynił w odniesieniu do samorządów. Nie znaczy to przecież, by samorządy, tracąc agendy własnego zakresu działania, na rzecz poruczonego zakresu, swoje czynności, swoją pracę dla miasta i jego obywateli ograniczać miały. Owszem, rząd ustalając prawnie zasady udziału samorządu miejskiego w administracji ogólnej państwa w formie zakresu poruczonego, przecież tych agend miastom nie zabiera.

Interesy wszystkich instytucyj i organów samorządowych na terenie państwa interesowi tegoż państwa podporządkowane być muszą, jeśli to państwo chce się ostać i rozwijać należycie.

Tymi widocznie względami podyktowane były rozporządzenia wydane w związku z sanacją państwa dotyczące gospodarki finansowej, budżetu samorządów, administracji miejskiej, spraw personalnych i t. p., które do dziś dnia w miastach obowiązują mimo, że ich racja prawna wątpliwa, a gospodarcza dla miast bardzo szkodliwa, bo tamuje rozwój miast.

Niewątpliwie są pewne postanowienia i pociągnięcia w rozporządzeniu Prezydenta Rzpltej z dnia 19-go stycznia 1928 r,, które zdają się być wyrazem jawnego czy dorozumianego niedowierzania ze strony rządu polskiego instytucjom samorządowym. Podniosły się też liczne głosy, które ze stanowiska samorządu ujemnie oceniają przedewszystkiem rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 r. Podnoszą się wreszcie liczne zarzuty co do rozporządzeń Prezydenta Rzpltej dotyczących postępowania administracyjnego. Tu ujemne spostrzeżenia i zastrzeżenia dotyczą:

1) nadania uprawnień nie w jednakowym, lecz w różnym zakresie miastom, liczącym ponad 75.000 ludności, wyłączonym z powiatów dla celów administracji ogólnej, natomiast nieprzyznania tych uprawnień zupełnie miastom mniejszym, a zwłaszcza miastom z powiatów wydzielonym dla celów samorządowych na terenie b. zaboru rosyjskiego, mimo zapowiedzi w odnośnem rozporządzeniu Prezydenia Rzpltej, że i inne miasta z powyższych uprawnień będą mogły korzystać;

2) różnicy między miastami o ludności wyżej 75.000 mieszkańców, wydzielonemi z powiatów dla celów administracji ogólnej i to różnicy między takiemi miastami w Wielkopolsce, a miastami w b. zaborze rosyjskim i austrjackim; niedość na tem, między miastami tych dwóch dzielnic robi rozporządzenie różnicę, nadając jednym prezydentom miast o tej samej liczbie ludności pełnię praw powiatowej władzy administracyjnej, a innym zaś prezydentom miast władzę tę więcej lub mniej ograniczoną.

Jakkolwiek w danych wypadkach Radzie Ministrów przysługuje w myśl art. 76 swobodna ocena, to jednak Rada Ministrów swem rozporządzeniem z dnia 19 marca 1928 r. mimo, że pewne miasta posiadają zgodnie z art. 76 warunki zabezpieczające należyte sprawowanie administracji państwowej, uskuteczniła podział miast na 3 kategorje z różnym zakresem działania, przyznając uprzywilejowane stanowisko miastom wielkopolskim, choć inne miasta posiadają w szerszej jeszcze mierze warunki w zastrzeżeniu art. 76 przewidziane.

Rzecz zrozumiała, że gdyby Rada samorządowa stworzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7-go marca 1917 r. była powoływaną do spełnienia jej ustawowych zadań, gdyby jej dano pracować, to tego rodzaju niedociągnięć jak w sprawie tu pod 1) i 2) podanej nie byłoby.

Spodziewać się jednak należy, że przekazywanie administracji ogólnej samorządowi będzie mimo wszystko postępowało naprzód, bo leży to przedewszystkiem w interesie samego rządu.

3) wykonywania nadzoru przez wojewodę w sposób w ust. 4 art. rozporządzenia Prezydenta Rzpltej określony, przyczem wojewoda jako szef administracji ogólnej i kontrolor działalności władz administracji ogólnej, oraz władz i urzędów mu podległych, może z urzędu uchylić lub zmienić decyzję władz. Jest to istotnie bardzo daleko idące uprawnienie wojewody, z zasadą samorządu niezgodne, które w praktyce może się okazać często dokuczliwem tem bardziej, że jak wyżej wspomniałem, rząd stoi na stanowisku, iż cała administracja ogólna państwa należy do zakresu władz rządowych z wyjątkiem spraw czysto gospodarczych, które niespornie należą do własnego zakresu działania.

4) zarzutu, że rozporządzenie Prezydenta Rzpltej, zawierające wprawdzie prowizorycznie szereg postanowień z dziedziny ustroju samorządowego gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, przesądziło przyszły ustrój gminy, powiatu czy województwa. Zdaniem mojem wy-

danie omawianego rozporządzenia nie przesądza w niczem odmiennego uregulowania danych spraw w przyszłości,

5) niezgodności z postanowieniami art. 67 i 70 konstytucji, w szczególności z zagwarantowanem Konstytucją prawem stanowienia w sprawach należących do zakresu działania samorządu przez rady obieralne oraz przewidzianym nadzorem nad działalnością samorządu przez wydziały samorządowe wyższego stopnia. W całem rozporządzeniu niema wzmianki, by sprawy należące do zakresu działania samorządu miały być usuwane z pod zakresu rad obieralnych, bo rozporządzenie reguluje organizację i zakres działania władz administracji ogólnej nie zaś spraw ściśle samorządowych. W tym kierunku nie ma powodu do obaw, przeciwnie należy się spodziewać, że rząd będzie korzystał w coraz szerszym zakresie z uprawnień określonych w art. 76,

6) zasady art. 84 stawiającego na czele powiatu miejskiego starostę grodzkiego, mianowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych, wyjątkowo zaś w drodze rozporządzenia Rady Ministrów dopuszczalności przekazania wszystkich lub poszczególnych funkcyj starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoistne powiaty, bez nadania im charakteru starosty grodzkiego, co wynikać musi z ogólnych założeń i zasadniczej koncepcji rozporządzenia i samorządu w niczem nie tanguje,

7) ingerencji wojewody z przepisu art. 15 zdanie 2 w sprawy urzędników samorządowych. Nie można wprawdzie podzielać zapatrywania tych, którzy twierdzą, że przepis art. 15 zdanie 2 do urzędników samorządowych się nie odnosi, jeżeli jednak rząd bada zachowanie się swoich urzędników, to jest zupełnie trafnem, że musi on mieć prawo ingerowania w sprawach urzędników samorządowych pełniących funkcje ogólnej administracji państwowej.

Nie ulega wątpliwości, że omówione przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzpltej, zwłaszcza organizacyjne wkraczają głęboko w ustrój samorządu miejskiego i powiatowego, że działalność samorządu ograniczają na rzecz administracyjnych władz rządowych, podporządkowując miasta nawet wyżej 75.000 ludności mające, gdzie prezydenci nie są starostami grodzkimi w szerszej jak dotychczas mierze władzy starosty grodzkiego. Koncepcja taka musi wcześniej czy później doprowadzić do kolizji między prezydentem miasta, jako właściwym gospodarzem miasta, a starostą grodzkim, czynnikiem bądź co bądź obcym; samorząd winien zespalać społeczeństwo z całością organizmu państwowego, wobec czego należało zaniechać tworzenia instytucyj, któreby mogły burzyć a nie jednoczyć całość organizmu państwowego.

Z drugiej strony podnieść trzeba jednak intencję rządu widoczną w ostatniem zdaniu art. 76, gdzie rząd wyraźnie oświadcza wolę oddania nawet wszystkich funkcyj starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoiste powiaty, pod warunkiem, że te miasta dadzą gwarancję należytego sprawowania administracji państwowej.

Wskazanem byłoby, aby kwestję tę uregulowano ustawowo bez pozostawienia dowolności i swobodnej oceny Radzie Ministrów, niemniej trzeba podkreślić raz jeszcze, że gwarancji przewidzianej w art. 76 rząd ma prawo żądać i powinien jej żądać. Trudno bowiem oddawać rządy organizacjom, które rządów bądź nie umieją sprawować, bądź też mogłyby je sprawować ze szkodą dla państwa, nawet w tych wypadkach, w których prezydent z korzyścią dla miasta postępuje, poczynania jego mogą być sprzeczne z interesem Państwa. Co do różnicy w uprawnieniach prezydentów miast na terenie Wielkopolski, a byłej Kongresówki i Małopolski, to w tym kierunku różnice nie były i nie są wskazane, tem mniej, że rząd odnośnie do zarządów miast, zwłaszcza zaś osób prezydentów miast ma daleko idącą władzę, bo aż do rozwiązania rady i usunięcia nieodpowiedniego prezydenta miasta.

To samo dotyczy różnic między miastami byłego zaboru rosyjskiego a Małopolski.

Będzie rzeczą Rady samorządowej w tym kierunku odpowiednio silne zająć stanowisko, by wszystkie miasta odpowiadające warunkom określonym w końcowych zdaniach art. 76 jednako były traktowane i by te kwestje uregulowano ustawowo.

Omówiwszy ujemne strony wydanych rozporządzeń nie można nie podkreślić tych dodatnich cech, które one istotnie w wielkiej mierze posiadają. Wymienić tu należy przedewszystkiem właściwie ujęte i racjonalnie rozbudowane zasady unifikacji administracji ogólnej, jej dekoncentracji i zespolenia organów administracji lokalnej.

Zasady powyższe przeprowadzone są konsekwentnie we władzach administracji na terenie województwa czy powiatu; dążą do uzgodnienia współpracy wszystkich władz państwowych i samorządowych, uzgodnienia jej z polityką rządu centralnego, z racją stanu państwa i narodu.

Wreszcie są one pierwszym zbiorem postanowień administracyjnych, uwzględniających polski charakter państwa, wprowadzają czynnik obywatelski w dziedzinie administracji państwowej, a tem samem dają gwarancję, że interesa miast, powiatów i ludności przy załatwianiu spraw administracyjnych będą należycie respektowane.

Podniesiono wprawdzie zarzut, że czynnik obywatelski nie ma w odnośnych kolegjach odpowiedniego znaczenia, trzeba sobie jednak zdać sprawę, że obecna forma tych kolegjów, to dopiero etap na drodze do współdziału i współpracy czynnika obywatelskiego z władzami administracyjnymi i że w dalszej ewolucji ten czynnik obywatelski uzyska należne mu prawa i stanowisko.

*

* *

Drugą grupę wydanych w dziedzinie administracji ogólnej przepisów stanowią rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem, postępowaniu przymusowem w administracji, oraz o postępowaniu karno - administracyjnem. Przepisy powyższe wydane dla władz administracji ogólnej, obchodzą również i samorząd miejski, zwłaszcza zaś miasta stanowiące samoistne powiaty dla celów administracji ogólnej.

Rozporządzenia te stanowią pierwszą próbę skodyfikowania procedury administracyjnej. Rzecz to niezwykle trudna, czego najlepszym dowodem, że przed wojną mało państw miało osobno skodyfikowane przepisy postępowania administracyjnego, a zastępowały je rozporządzenia normujące postępowanie w tych, czy in-

nych sprawach. Współczesne życie społeczne płynie nieprzerwanym pędem, jego dynamika nie znosi określonych z góry norm, samo tworzy zasady prawa materjalnego i formalnego, stąd też wydanie procedury administracyjnej przez Rząd uważać należy w pewnej mierze jako eksperyment administracyjny, jako pierwszą próbę w tej dziedzinie.

Cechuje wydane rozporządzenie dążność ustawodawcy do najdalej posuniętej możliwości obrony obywateli przed ewentualną samowolą organów administracyjnych, chęć szybkiego załatwienia spraw, troska o gwarancję dokładnego i objektywnego rozstrzygnięcia; czy i w jakiej mierze zadania te są osiągalne bez szkody dla prawidłowego toku czynności, dla sprawności administracyjnej, przyszłość okaże.

Nie wiem, czy rząd wydając powyższe rozporządzenie zdawał sobie sprawę, że urzędowanie w myśl ich przepisów wymaga odpowiedniego wyszkolenia personalu z odpowiednim naukowym podkładem i czy podziela moją obawę, że nie tylko nasze miasta, zwłaszcza kresowe, ale i władze rządowe nie są do wykonywania tych rozporządzeń w praktyce odpowiednio przygotowane.

Rozporządzenia, które obecnie pragnę omówić oparte są przeważnie na zasadach postępowania przed sądami na t. zw. instrukcjach sądowych i to zdaniem mojem, stanowi ich główną wadę.

Formalistyka i drobiazgowość, która w postępowaniu sądowem jest konieczną, w postępowaniu administracyjnem nie powinna mieć miejsca. Niestety wydana procedura administracyjna, jak to poniżej przedstawię, błędu tego nie uniknęła.

Postępowanie administracyjne przed wydaniem rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 36 i 38 poz. 341, 342 i 365 Dz. U. Rz. P. opierało się na ziemiach byłego zaboru austrjackiego na instrukcji służbowej dla politycznych władz powiatowych z 17 marca 1855 r. Nr. 52, rozporządzeniu Ministerstwa oświaty z 14 maja 1876 L. 8040 i ustawie z 12 maja 1896 Nr. 101, przyczem orzecznictwo Trybunału administracyjnego regulowało praktycznie szczegóły postępowania. Przepisy cytowanych ustaw przewidywały załatwianie spraw już to w krótkiej drodze (ustnej), już to na podstawie rozprawy ze stronami, świadkami, znawcami itp. Decyzje miały zawierać pouczenie o środkach prawnych, które wnoszono za pośrednictwem władzy orzekającej. W b. zaborze rosyjskim obowiązywała instrukcja dla komisarzy powiatowych z 1919 r., w Wielkopolsce, na Pomorzu i Śląsku obowiązywała ustawa z 1 sierpnia 1883 r. i szereg ustaw późniejszych. Charakterystyczny w Wielkopolsce był współudział czynnika obywatelskiego, gdyż decyzje wydawały kolegja, złożone z urzędników i obywateli powołanych drogą wyborów. Przeciw uchwałom wydziału powiatowego (miejskiego) służyło zażalenie do Sądu administracyjnego, a od uchwał tego sądu w I instancji do Rady admistracyjnej. Oprócz przytoczonych przepisów ogólnych obowiązują w b. zaborze pruskim postanowienia szczegółowych ustaw np. ustawy wodnej, przemysłowej, łowieckiej i t. d.

Tak więc każda z trzech dzielnic miała inne przepisy. Wyrazem dążenia do unifikacji była ustawa z dnia 1 sierpnia 1923 Nr. 91 o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych wzorowana na austrjackiej ustawie z 1896 roku oraz ustawa z 31 lipca 1924 roku Nr. 76 o środkach prawnych przeciw orzeczeniom i zarządzeniom władz szkolnych.

Postępowanie administracyjno - karne regulowały w Małopolsce rozporządzenie ces. z 20 kwietnia 1854 r. Nr. 96 i rozporządzenia minist. z 3 kwietnia 1855 r. Nr. 61, z 30 września 1857 r. Nr. 198, z 5 marca 1858 r. Nr. 34 i z 31 stycznia 1860 r. Nr. 41. Postępowanie polegało na sumarycznem zbadaniu okoliczności i przesłuchaniu wezwanej strony, przyczem istotne momenty wpisywano do rejestru. Od orzeczenia przysługiwał rekurs do władzy II instancji.

Postępowanie mandatowe dopuszczalne było tylko na podstawie szczególnych ustaw, np. ustawy przemysłowej. Dopiero rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z d. 27 września 1927 r. Nr. 87 rozszerzyło zakres postępowania mandatowego.

Na ziemiach b. Kongresówki obowiązywały dekret Naczelnika Państwa z 7 lutego 1919 r., oraz rozporządzenie Minist. Spraw wewn. z 21 lutego 1919 r. (Monit. Polski Nr. 46), z 8 lipca 1919 r. (Monit. Polski Nr. 159) i z 5 marca 1921 r. Nr. 104 Dz. u. W sprawach mniejszej wagi dopuszczały one postępowanie mandatowe; zresztą przeprowadzano postępowanie formalne z przesłuchaniem do rejestru. Wreszcie w dzielnicach stanowiących b. zabór niemiecki obowiązywały: § 136—145 ustawy z 31 lipca 1883 r. w łączności z § 6 ustawy z 11 marca 1850 r. (zb. ust. pr. str. 195 i 265), oraz instrukcja wykonawcza z 8 czerwca 1883 r. (Dz. Min. str. 152) i rozp. Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. Nr. 9. Władze administracyjne i policyjne były upoważnione do nakładania kar w drodze nakazu karnego do wysokości 30 zł., albo do 3 dni aresztu, oraz do konfiskaty. Jeżeli władza uważała, że należy surowiej ukarać, winna była sprawę przekazać prokuraturze.

Postępowanie przymusowe regulowało w Małopolsce rozp. ces. z 20 kwietnia 1854 Nr. 96 o egzekucji zarządzeń, wezwań i nakazów, świadczeń pieniężnych na cele publiczne oraz świadczeń w robociźnie i naturze, w Kongresówce przepisy § 138 i 139 cz. VI. kodeksu karnego oraz art. 7 i 8 rozp. Minist. Spraw Wewnętrz. z 21 lutego 1919 r. (M. P. Nr. 46) o grzywnach jako środku przymusowym i przymusie bezpośrednim, rozp. Gen. Gubernatorstwa warszawskiego z 22 marca 1915 roku Nr. 12 o wykonaniu nakazu przez osoby trzecie na koszt obowiązanego i przymusie bezpośrednim, rozporz. Minist. Spraw Wewnętrz. z 5 listopada 1920 r. Nr. 4, przewidujące dostawienie osoby do rozpraw. Wspomnieć też trzeba o postanowieniu Rady Administracyjnej Królestwa z 1862/63 r. (Dz. pr. t. 61 str. 113) o egzekucji majątkowej dopuszczającem ostrzeżenia, sekwestracji oraz licytacji. W Poznańskiem, na Pomorzu obowiązywały przepisy § 132—135 ustawy z 31 lipca 1883 (Zb. u. pr. str. 195) regulujące wykonanie czynności przez osoby trzecie na koszt obowiązanego albo wymuszenie przez grzywny lub areszt zastępczy, względnie w drodze przymusu bezpośredniego; dalej rozporządzenia z 15 listopada 1899 r., z 28 listopada 1899 r., z 18 marca 1904 r. oraz z 24 sierpnia 1915 r. o administracyjnem przymusowem ściąganiu należytości pieniężnych (tytuł egzekucyjny, upomnienie, przetarg).

Ogłoszone w marcu rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem opierają postępowanie to na następujących zasadach:

Rozporządzenie normuje postępowanie we wszystkich sprawach z zakresu prawa administracyjnego, załatwianych przez władze administracyjne państwowe i samorząd terytorjalny, o ile władze administracyjne działają nie z urzędu, lecz urzędują na podstawie wnoszonych podań. Właściwość władz rzeczową i miejscową określają przepisy art. 3, 4 analogicznie do przepisów o właściwości sądów. O ile brakuje prawnej podstawy do ustalenia właściwości, to właściwość miejscową ustala się podług miejsca położenia nieruchomości, zakładu przemysłowego lub faktycznego zamieszkania strony. Co do właściwości rzeczowej, to właściwemi są w I instancji powiatowe władze administracji ogólnej, w II instancji wojewódzkie władze administracji ogólnej. Wniesionego podania do niewłaściwej władzy nie wolno z tego powodu odrzucać, lecz należy podanie takie odstąpić władzy właściwej i o tem podającego zawiadomić. Urzędnik powinien się wyłączyć w sprawach, w których jest stroną, w sprawach swych krewnych i powinowatych, w których był pełnomocnikiem strony, załatwianych przez niego w I instancji, w sprawach, z powodu których miał dochodzenie karne lub dyscyplinarne. Przełożony może wyłączyć podwładnego urzędnika jeżeli uzna za potrzebne ze względu na interes publiczny. Lukę w ustawie stanowi brak przepisu, kogo należy uważać za załatwiającego sprawy administracyjne, czy referenta, czy też aprobującego w I instancji starostę, w II instancji wojewodę; przyjmując ostatnią ewentualność przepisy o wyłączeniu odnosiłyby się tylko do starosty i wojewody, co niewątpliwie nie leżało w zamiarze ustawodawcy. Przyjąć przeto należy, że w zasadzie wyłączeniu podlega referent sprawy, jako osoba na decyzję bezpośredni wpływ mająca i sprawę załatwiająca.

Rozdział IV rozporządzenia zawiera postanowienia o stronach i ich zastępcach. W ujęciu ich widoczny również wpływ przepisów procedury sądowej. Osoba interesowana może zastąpić się przez pełnomocnika. Pełnomocnictwa mogą być sporządzane w urzędach lub notarjalnie, dopuszczalne są również prywatne. W sprawach mniejszej wagi mogą zastąpić członkowie rodziny, domownicy lub pracownicy; dla nieobecnych na wniosek władz sąd ustanowi zastępcę. Strony lub ich pełnomocnicy mogą przeglądać akta, ale tylko te, które zdaniem władzy są niezbędne dla uzasadnienia praw strony. Może to niejednokrotnie dawać powód do nieporozumienia między stronami a władzami administracyjnemi.

Podania do władz można wnosić pisemnie, telegraficznie lub ustnie. Podanie winno zawierać nazwę władzy, żądanie, datę, podpis, adres. Podanie bez podpisu należy przyjąć, jeśli w treści podania niema wątpliwości co do osoby podającego.

Protokoły sporządza się przy ustnych podaniach, z przesłuchania stron i znawców, z oględzin i ekspertyz, przy ustnem ogłoszeniu decyzji, przy rozprawie ustnej. Świadków i biegłych władze administracyjne mogą słuchać pod przysięgą, zeznający może dać na piśmie swe oświadczenia, ale własnoręcznie napisane. Protokół przesłuchania winien być odczytany.

Władza ma prawo wzywać strony; wezwanie ma być przez urzędnika wzywającego podpisane. W wezwaniu należy zamieścić imię, nazwisko, adres wezwanego, wyjaśnić w jakiej sprawie strona jest wzywaną i w jakim charakterze, podać nazwę i adres władzy, zaznaczyć czy wezwany ma stawić się osobiście, czy ma złożyć wyjaśnienie na piśmie, czy też może przysłać pełnomocnika, wreszcie podać termin stawienia się i skutki prawne niestawiennictwa. Wezwania i pisma urzędowe doręcza się przez funkcjonarjusza urzędowego za potwierdzeniem odbioru stwierdzającem termin doręczenia przez pocztę i wreszcie przez urzędy gminne i Magistraty. Wezwanie doręczyć należy w zasadzie do rąk własnych adresata, dopuszczalnem jest również doręczenie zastępcze i przymusowe. Doręczenia wadliwie dokonane należy powtórzyć. Wzywać można strony również telegraficznie, telefonicznie lub w inny odpowiedni do okoliczności sposób. Do osobistego stawiennictwa wzywa się osoby tylko w wyjątkowo ważnych wypadkach, gdy interes publiczny tego wymaga i gdy strona w obrębie gminy mieszka. Poza 15 klm. odległości wzywać można stronę jedynie za wynagrodzeniem i zwrotem kosztów podróży.

Postanowienia art. 36—43 normują kwestję terminów w sposób ogólnie przyjęty. Strona może prosić o przywrócenie terminu w ciągu 7 dni od ustania przeszkody z powodu której termin omieszkała.

Analogiczne do postępowania przygotowawczego w postępowaniu przed sądami, również i władza administracyjna przed ostateczną decyzją może zarządzić dla ustalenia stanu sprawy t. zw. postępowanie wyjaśniające i w miarę potrzeby wyznaczyć rozprawę. Władza zarządza rozprawę ustną z urzędu lub na wniosek o terminie uwiadamia strony. Żądania, wnioski i zarzuty nie zgłoszone najpóźniej dzień przed, lub podczas ustnej rozprawy, o ile nie mogły być poprzednio zgłoszone, może władza przyjąć w dalszem postępowaniu. Władza decyduje na podstawie swobodnej oceny wyników postępowania wyjaśniającego.

Rozporządzenie przyjmuje dowód z dokumentów, ze świadków, znawców i oględzin. Odnośne przepisy rozporządzenia zbliżone są do sądowych, z tym wyjątkiem, że świadkowie mogą za zgodą władzy złożyć zeznania na piśmie. Świadków można przesłuchiwać w drodze rekwizycji przez równorzędny lub niższy urząd. Osobne postanowienia określają niedopuszczalność słuchania pewnych osób wogóle, lub przesłuchiwania na pewne okoliczności, możność odmówienia odpowiedzi itd.

Rozdział XI normuje sposób załatwiania spraw, przyjmując zasadniczo przy załatwianiu spraw administracyjnych formę pisemną. Podanie strony, które ma być przedłożone wyższej instancji, winna władza przedłożyć wyższej instancji najdalej w ciągu trzech dni. Podanie strony musi I instancja załatwić zasadniczo w ciągu trzech miesięcy, a jeżeli potrzebne do załatwienia sprawy porozumienie się z inną władzą, to w terminie pięciu względnie sześciu miesięcy. Strona ma prawo żądać po upływie tych terminów, by sprawę przedłożono wyższej instancji do załatwienia, co musi nastąpić w dniach 3-ch.

Postanowienie to stanowi nowość w procedurze administracyjnej, a właściwość tej koncepcji okaże praktyka w przyszłości.

W toku postępowania władze wydają decyzje, główne i incydentalne, ostatnie w wypadkach konieczności rozstrzygnięcia kwestji wstępnej, lub ubocznej. Decyzje mogą być stanowcze i przedstanowcze. Każda decyzja winna zawierać osnowę decyzji. podać podstawę prawną, uzasadnienie w razie odmownego załatwienia oraz pouczenie o środkach prawnych. Decyzja główna winna za-

łatwiać sprawę w całości. Brak pouczenia o środkach prawnych daje stronie prawo żądania w ciągu dni 14 wydania tegoż pouczenia.

Odwołanie przysługuje tylko do jednej instancji i należy je wnieść w ciągu 14 dni po ogłoszeniu lub doręczeniu decyzji, o ile poszczególne ustawy nie przewidują krótszych terminów. Instancja odwoławcza orzeka ostatecznie o niedopuszczalności odwołania lub o uchybieniu terminu dla wniesienia odwołania. Odwołanie należy wnieść za pośrednictwem tej władzy, która decyzję wydała. Władza ta obowiązana jest po otrzymaniu odwołania w ciągu 7 dni po upływie terminu odwołania przesłać je wraz z aktami sprawy wyższej instancji. Jeśli jednak władza, która decyzję wydała, uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie, może sama zmienić decyzję, o ile inne osoby praw już nie nabyły.

Prawomocnie zakończone postępowanie może ulec wznowieniu. O wznowieniu rozstrzyga z urzędu lub na prośbę strony władza, która wydała decyzję w ostatniej instancji. Podanie o wznowienie wnieść należy do władzy I instancji. Wznowienie dopuszczalne jest w wypadkach decyzji na podstawie fałszywych dokumentów, fałszywych świadectw, przekupstwa, w wypadkach wyjścia na jaw istotnie nowych okoliczności decydujących o treści decyzji. Władza nadzorcza ma pozatem prawo z urzędu lub wskutek zażalenia znieść każdą decyzję, wydaną przez niewłaściwą władzę, wydaną bez prawnej podstawy, niewykonalną, decyzję według wyraźnych przepisów nieważną, tudzież decyzję, która w razie wykonania spowodowałaby przestępstwo karne.

Koszty postępowania administracyjnego, w szczególności, koszty podróży, komisji, świadków, znawców, oględzin, doręczeń, sporządzenia podań, adwokatów — obciążają zasadniczo stronę, z której winy, lub w interesie której powstały. Zasada ta nie dotyczy kosztów postępowania wynikłych z ustawowego obowiązku władzy. Strony, świadkowie, znawcy, winni niestawiennictwa lub odmowy udzielenia żądanych wyjaśnień i zeznań bez usprawiedliwienia, ulegają karze do 50 zł., w razie ponownego niewykonania, karze do 100 zł. i mogą być doprowadzeni przymusowo do urzędu. W ciągu 14 dni po ukaraniu mogą przedstawić władzy powody niestawiennictwa. Władza może uchylić nałożoną karę, w razie uznania przyczyn niestawiennictwa za usprawiedliwione.

Za nieprzystojne zachowanie się w urzędzie, za wniesienie podania w tonie niewłaściwym, władza może orzec grzywnę do 100 zł. względnie karę aresztu zastępczego do trzech dni. Kary i grzywny nakłada powiatowa władza administracji ogólnej. Ukaranemu za niestawiennictwo służy prawo odwołania do Wojewody. Ukarany zaś za obrazę władzy może żądać skierowania sprawy do właściwego sądu.

W razie stwierdzonego ubóstwa strony, władza może ją zwolnić od opłat i kosztów postępowania administracyjnego.

Postępowanie administracyjne w sprawach karnych normuje rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 365 Dz. U. R. P. Według przepisów tegoż rozporządzenia przekroczenia zagrożone karą pieniężną do 3000 zł. i aresztem do trzech miesięcy podlegają dochodzeniu i karaniu przez powiatowe władze administracji ogólnej, na których obszarze je popełniono o ile z mocy przepisów szczegółowych nie są właściwe inne władze administracyjno-państwowe (n. p. władze skarbowe w sprawach karno-skarbowych). Kary mogą być wymierzane zasadniczo tylko po przeprowadzeniu postępowania, przyczem mają też zastosowanie niektóre przepisy o postępowaniu administracyjnem i o postępowaniu przymusowem w administracji.

Przy zbiegu przestępstw podpadających pod ten sam przepis, władza może grzywny podwyższyć ponad wymiar najwyższy w ustawie, nie więcej jednak niż o połowę, jeżeli zaś podpadają pod różne przepisy karne, władza wymierza karę według najsurowszego przepisu, zaś inne kary według każdego z tych przepisów oddzielnie. Karę wymierza się w granicach wymiaru oznaczonego w obowiązujących przepisach, a w braku takich w wymiarze do 200 zł. lub do 7 dni aresztu.

Każda władza administracyjna w szczególności jej organa wykonawcze (Policja państwowa) mają obowiązek ścigania przestępstw administracyjnych. Rozporządzenie przewiduje przytem możność przytrzymania osób schwytanych na gorącym uczynku, nieznanych, niemogących się wylegitymować, w wypadkach niemożności ustalenia tożsamości osób nie mających stałego miejsca pobytu, określonego źródła utrzymania, pozostających pod dozorem policyjnym, przestępców i t. d., a to celem dostawienia ich właściwym władzom administracyjnym.

Postępowanie administracyjne dzieli się na zwyczajne, nakazowe i doraźne.

Postępowanie zwyczajne wdraża władza w wypadkach doniesienia karnego. Władza wyznacza wówczas rozprawę i wzywa obwinionego do rozprawy, może też żądać pisemnego wyjaśnienia. Wezwanie ma zawierać, oprócz oznaczenia czynu przestępnego, uprzedzenie, że w razie niestawienia się władza jest uprawnioną zarządzić przymusowe jego sprowadzenie, albo przeprowadzić rozprawę zaocznie. W wezwaniu należy polecić obwinionemu podanie przed rozprawą lub przyprowadzenie na rozprawę świadków i dowodów. Przebieg i wynik ustala się w protokole. Orzeczenie ogłasza się obwinionemu ustnie, a doręcza na piśmie, jeżeli tego sam zażąda, albo jeżeli jest niepełnoletni lub niewłasnowolny. W wypadkach ważniejszych można wydanie orzeczenia odroczyć i doręczyć na piśmie. Orzeczenie zaoczne zapada, jeżeli obwiniony nie stawił się na rozprawie mimo należytego wezwania, a obecność jego nie jest konieczną; orzeczenie takie doręcza się na piśmie. Orzeczenie prócz oznaczenia czynu karygodnego, jego kwalifikacji prawnej, zawierać winno wymiar kary, postanowienia co do ponoszenia kosztów postępowania, co do ewentualnej konfiskaty przedmiotów zatrzymanych oraz pouczenie prawne.

Wykonanie aresztu zastępczego ma miejsce, jeżeli grzywna jest nieściągalną lub pozbawiłaby obwinionego środków utrzymania. Karę aresztu domowego stosuje się w wypadkach przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej z 7 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 228. Konfiskatę zarządza się w wypadkach przewidzianych ustawą. Władza rozstrzyga o obowiązku i wysokości odszkodowania. Koszty postępowania ponosi obwiniony. Składają się one z kosztów doprowadzenia obwinionego, świadków, biegłych, kosztów utrzymania obwinionego w areszcie, kosztów wykonania kary. Strona niezadowolona może udać się na drogę sądową. Wznowienie postępowania może mieć miejsce w razie niesłusznego ukarania lub uniewinnienia.

Ukarany może w terminie 7-dniowym od daty ogłoszenia orzeczenia zażądać skierowania sprawy do właściwego Sądu okręgowego. W razie odmowy tego żądania może w ciągu 3-ch dni złożyć żądanie rozpatrzenia odmowy także wprost do Sądu. Władza administracyjna o ile nie cofnie orzeczenia, przesyła akta sądowi, orzeczenie to zastępuje akt oskarżenia. Wyrok Sądu okręgowego jest ostateczny.

Postępowanie nakazowe i doraźne jest postępowaniem skróconem. Władze mogą na podstawie doniesienia władz lub organów urzędowych o przestępstwie nałożyć bez przeprowadzenia postępowania grzywnę do wysokości 50 zł. lub orzec karę do 3-ch dni aresztu drogą nakazu karnego. Wojewoda może upoważnić do wydawania nakazów karnych także organa państwowe i samorządowe, podległe władzom administracji ogólnej I instancji. Powiatowe władze I instancji mogą upoważnić podległych funkcjonarjuszów rządowych i samorządowych do karania w drodze nakazów karnych do wysokości 10 zł. Przeciw nakazowi skazany może wnieść sprzeciw do władzy wydającej nakaz w ciągu dni 7-miu.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości może wprowadzić w wypadku, gdy przestępstwa podlegające orzecznictwu władz administracyjnych szerzą się w jakimś okręgu w sposób niebezpieczny, postępowanie przyspieszone oznaczające się tem, że wszelkie terminy skrócone są do 3-ch dni, orzeczenia się nie doręcza, a kary grzywien są natychmiast wykonalne. Sądy w tych wypadkach wyznaczają rozprawy w terminach 7, względnie 14 dni.

Po uprawomocnieniu się orzeczenia lub nakazu karnego, władza wzywa skazanego, by do 7 dni uiścił grzywnę, lub zgłosił się do aresztu. Władza może odroczyć lub lub przerwać wykonanie kary. Grzywny wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego i konfiskaty przypadają na rzecz Skarbu Państwa, o ile poszczególne ustawy inaczej nie stanowią.

Wykroczenia administracyjne przedawniają się z upływem 6 miesięcy od popełnienia czynu, jeżeli w tym czasie nie wdrożono postępowania. Władza administracyjna nie może wydać orzeczenia, ani nakazu karnego, jeżeli od dnia wdrożenia postępowania upłynęło 12 miesięcy. Orzeczonej kary nie wolno wykonać, jeżeli w przeciągu 24 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia lub nakazu karnego wykonanie kary nie zostało rozpoczęte. Orzeczenie skazujące umarza się w ewentualnych skutkach (zaciera się) po upływie 5 (pięciu) lat od chwili jego uprawomocnienia.

Omówione rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem i o postępowaniu karno-administracyjnem, poza zbytnią formalistyką przepisaną zwłaszcza dla postępowania zwyczajnego wywołać muszą zastrzeżenia w dwóch kierunkach, a to odnośnie do przepisu art. 118 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnem, którym nałożono na gminy miejskie obowiązek doręczania pism sądowych, którego to obowiązku miasta dotychczas nie pełniły, a który to przepis nakłada na gminy świadczenia połączone z kosztami oraz postanowienia art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem przekazującego grzywny wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego w zasadzie Skarbowi Państwa, gdy dotychczas według dekretu kancelarji nadwornej z dnia 6 marca 1840 w miastach byłego zaboru austrjackiego grzywny za przekroczenia administracyjne wpływały do funduszu ubogich miejsca. To samo dotyczy przedmiotów skonfiskowanych lub kwot uzyskanych za nie przy sprzedaży.

Przepis powyższy spowoduje poważnie ukrócenie dochodów gmin, które mają tyle do spełnienia zadań, zwłaszcza w dziedzinie opieki społecznej.

Poza »procedurą administracyjną« i »karno-administracyjną« objętą rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem i postępowaniu karno-administracyjnem — Rząd wydał administracyjną »ordynację egzekucyjną« w rozporządzeniu o postępowaniu przymusowem administracji.

Wspomniałem poprzednio, że dekret o postępowaniu administracyjnem oparty jest głównie na zasadach instrukcji sądowej, tę samą cechę posiada i rozporządzenie o postępowaniu przymusowem, którego pierwowzorem była niewątpliwie sądowa ordynacja egzekucyjna.

Rozporządzenie o postępowaniu przymusowem reguluje egzekucję wykonania:

a) obowiązujących przepisów prawnych,

b) orzeczeń, zarządzeń, nakazów władz administracyjnych zarówno rządowych jak i samorządowych, a to tak co do pewnych świadczeń, jak zaniechań.

Środkami egzekucji w postępowaniu administracyjnem są:

a) kara pieniężna,
b) egzekucja na majątku,
c) wykonanie zastępcze,
d) przymus bezpośredni.

Władzami egzekucyjnemi t. j. uprawnionemi do wdrożenia postępowania przymusowego są powiatowe władze administracji ogólnej, organami egzekucyjnymi organa wykonawcze państwowe i gminne.

Podstawą egzekucji administracyjnej jest podobnie jak w egzekucji sądowej tytuł prawny. Tytułem tym jest prawomocne orzeczenie, wydany nakaz lub zakaz administracyjny, zaopatrzony rygorem wykonalności. Analogiczny tytuł egzekucyjny stanowią prawomocne nakazy płatnicze lub wykazy zaległości prawomocnie orzeczonych należytości.

Podstawą prawną egzekucji należytości instytucyj nie będących władzami administracji ogólnej, lecz instytucjami prawa publicznego, jest dozwolenie egzekucji przez uprawnioną do tego władzę administracji ogólnej.

Egzekucje wykonywane przez gminę mogą być przez wojewodę ograniczone do pewnej kwotowej wysokości.

Egzekucje świadczeń pieniężnych wyżej 10.000 zł. mogą być przekazywane właściwemu sądowi.

Instytucje prawa publicznego mogą egzekucję swoich należytości prowadzić bezpośrednio przez sąd.

Przedmiotem egzekucji świadczeń pieniężnych są:

a) wszelkie należytości oparte na tytule prawnopublicznym władz rządowych i samorządowych oraz instytucji prawa publicznego, z wyjątkiem danin publicznych i monopoli, jak również świadczeń na rzecz instytucyj ubezpieczeń społecznych,

b) wszelkie świadczenia pieniężne inne, którym ustawy przyznają prawo ściągalności w drodze egzekucji administracyjnej.

Podobnie jak w postępowaniu przed sądami, egzekucja administracyjna może być prowadzoną dla zabezpieczenia wykonania oraz dla wykonania zarządzenia względnie świadczenia. Zarządzenia dla zabezpieczenia wykonania są natychmiast wykonalne, natomiast zarządzenia dla wykonania, względnie ściągnięcia mają przepisany prawnie przewód egzekucyjny. Rozporządzenie dopuszcza w toku postępowania środki prawne, analogiczne do przyjętych w postępowaniu sądowem, a więc odwołanie, skargę o wyłączenie. Odwołanie niema w zasadzie mocy wstrzymującej, lecz władza administracji ogólnej może tok zarządzonej egzekucji wstrzymać. Instancją rozstrzygającą odwołania jest wojewoda odnośnie do spraw prowadzonych przez władze powiatowe, starosta odnośnie do spraw prowadzonych przez gminy.

Egzekucja publicznych świadczeń pieniężnych może być prowadzoną przez:

1) zajęcie i sprzedaż majątku ruchomego,
2) zajęcie gotówkowych sum pieniężnych,
3) zajęcie i przekazanie wierzytelności,
4) zajęcie i przekazanie poborów służbowych (ad 3 i 4 dotychczas jedynie na zasadzie wyroku sądowego).

Bezskuteczność przeprowadzonej egzekucji w sposób wyżej podany dopuszcza przeprowadzenie rewizji osobistej. Egzekucję innych świadczeń, dopuszczających wykonanie zastępcze prowadzi się przez zarządzenie wykonania świadczenia przez osoby trzecie na koszt zobowiązanego i następne ściągnięcie kosztów wykonania.

O ile świadczenie z powodu właściwości jego nie może być zastępczo wykonane, władza może egzekucyjnie wymusić wykonanie jego nakładając na zobowiązanego, w razie potrzeby nawet wielokrotnie, grzywnę do 100 zł. lub orzekając karę do 5 dni aresztu każdorazowo.

O ileby i te środki skutku nie przyniosły, a rozchodzi się o wymuszenie na zobowiązanym pewnych zaniechań lub znoszenie czegoś, względnie ochronę wykonywanej czynności, władza administracji ogólnej może zarządzić przymus bezpośredni przy pomocy specjalnych organów asystencyjnych (policji lub wojska).

Oto w najogólniejszym zarysie cele i środki przymusowego postępowania.

Charakterystyczną ich cechą jest między innemi doręczenie na piśmie wszelkich nakazów płatniczych. Rygory zwłoki są bardzo ciężkie. Zaleganie w zapłacie powoduje za sobą obowiązek płacenia 2% odsetek miesięcznie. Poza tem gminy przeprowadzające egzekucję należytości pieniężnych, mają prawo pobierać na rzecz swoją:

a) 3% od kwot nieprzekraczających 500 zł. nie mniej jednak niż 5 zł.,

b) 2% od kwot większych niż 500 zł. a mniejszych niż 2.000 zł. nie wyżej, jednak niż 15 zł.,

c) 1% od kwoty wyżej 2.000 zł. nie mniej jednak, niż 40 zł., nie wyżej niż 250 zł.

Rozporządzenie omawiane nie obejmuje egzekucji danin publicznych i monopoli, natomiast przerzuca na gminy obowiązek ściągania grzywien, opłat, kosztów itp. należytości postępowania karno-sądowego, dając sądom w stosunku do gmin uprawnienia rządowych władz administracji ogólnej, to samo odnosi się do egzekucji pewnych pretensyj i należytości w postępowaniu cywilnem na obszarze b. Kongresówki.

Egzekucja danin publicznych, zakładów ubezpieczeń społecznych unormowaną jest, względnie będzie odrębnie.

Rozporządzenie o postępowaniu przymusowem w administracji normuje tok postępowania szczegółowo jedynie odnośnie do egzekucji należytości pieaiężnych, podając szczegóły dotyczące zajęcia, przechowania i sprzedaży przedmiotów egzekucyjnie zajętych.

DR. SZCZĘSNY WACHHOLZ.

Problem Samorządu w nowej organizacji administr. ogólnej Rzplitej Polskiej.

I.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, wraz z rozporządzeniami wykonawczemi (rozp. Rady Ministrów z 19 marca 1928 r. i rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 28 marca 1928 r.), stwarza nową podstawę i ramy prawno organizacyjne dla instytucyj administracji ogólnej Rzeczypospolitej Polskiej. Ocena tego stanu prawnego, aby mogła być dokładną i wyczerpującą, musi zgodnie z teoretycznym podziałem administracji państwowej na: a) rządową i b) samorządową, wydobyć najpierw drogą analizy przesłanki charakterystyczne w cytowanych rozporządzeniach dla obu powyższych form administracji, a dopiero później dać drogą syntezy ogólny obraz obecnej organizacji, jako całości. Oczywiście siłą faktu związki samorządowe są w pierwszej linji zainteresowane temi przepisami, które dotyczą formy administracji samorządowej, dlatego też temu zagadnieniu poświęcę przedewszystkiem uwagę.

Rozpatrzenie, a przedewszystkiem krytyczną ocenę pozytywnych przepisów w mowie będących rozporządzeń, odnośnie do instytucji samorządu, w pierwszym rzędzie komunalnego, poprzedzić musi, celem uniknięcia wszelkich niejasności, zasadnicze przedstawienie istoty i charakteru samorządu wogóle i to zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym. Wiele bowiem nieporozumień, a nawet wręcz fałszywych sądów i opinij ciąży fatalnie nad tą instytucją, szkodząc w wysokim stopniu jej właściwemu rozwojowi.

II.

Według teorji prawa naturalnego posiada gmina, podobnie jak jednostka fizyczna (człowiek), pewne minimum praw nienaruszalnych i niepozbywalnych, a przedewszystkiem niezależnych od pozytywnego porządku prawnego, ugruntowanych w jej naturalnej, bo socjologicznej podstawie. W konsekwencji odmawia się państwu prawa do mieszania się w jakiejkolwiekbądź formie w ów zakres »własny« gminy, podobnie jak to ma miejsce odnośnie do sfery praw wolnościowych człowieka. Poglądy te skrystalizowały się w konstrukcji tzw. pouvoir municipal, tworzącej czwartą władzę w państwie, obok ustawodawczej, wykonawczej i sądowej [1]).

Cały powyższy punkt widzenia jest charakterystyczną cechą szkoły prawa naturalnego. Jest on wyni-

[1]) Kelsen „Allgemeine Staatslehre" str. 186 i n. Panejko „Geneza i podstawy samorządu europejskiego" str. 42 i nast.

kiem prądu umysłowego, przedstawiającego człowieka, jako jednostkę samowłasną i samowystarczalną, wchodzącą w związki społeczne dla celów wybitnie utylitarnych, zaś zgrupowanie społeczne, jako mechaniczną sumę takich jednostek. Prąd ten nosi miano indywidualizmu. Transpozycja tej tak określonej roli jednostki fizycznej w społeczeństwie, na stosunki zachodzące między prawną jednostką tj. w tym wypadku związkiem samorządowym, a państwem, stworzyła właśnie wyżej skreślony stan rzeczy odnośnie do stanowiska zajmowanego przez gminę (pouvoir municipal) w związku państwowym.' Logicznie rzecz biorąc według takiej koncepcji państwo nie może być niczem innem, jak federacją gmin. Pogląd podobny spotyka się też u niektórych autorów [1]).

Myśleniu indywidualistycznemu przeciwstawia się uniwersalizm, czyli kierunek myślenia uznający społeczeństwo za zjawisko pierwotne i całościowe, zaś człowieka wyłącznie za część takiej całości i w stosunku do tej całości za objaw wtórny i pochodny. W tem oświetleniu najwyższą całością, powiedzmy nadcałością jest »ludzkość« jako taka, która na podstawie kryterjum różnic kulturalnych dopuszcza podziału na wielkie odłamy t. zw. światy kulturalne. Światy kulturalne z koleji na podstawie subtelniejszych już odcieni rozpadają się na narody, w obrębie zaś tej ostatniej społeczności istnieje dalszy podział na drobniejsze związki, kończący się wreszcie na człowieku. Wszystkie te stopnie posiadają wybitny charakter części, a że całość z drugiej strony jest o tyle tylko istotną i realną, o ile istnieje w swych częściach, przeto w ostatecznej konkluzji powiedzieć można, że cały stosunek całości i części, oraz części między sobą (odbywający się zawsze drogą przez całość, co z naciskiem podkreślam), ma charakter nie atomistycznego, mechanicznego współoddziaływania na siebie jak w koncepcji indywidualistycznej, lecz organicznego rozczłonkowania [2]).

Jakie powyższe zwięzłe przedstawienie dwu różnych sposobów myślenia ma znaczenie w odniesieniu do poprzednio skreślonej »gloryfikacji« osoby fizycznej i prawnej t. j. człowieka i związków samorządowych, w szczególności gminy, jako samoistnych jednostek, a nie wybitnie zaznaczonych części, całości państwowej, staje się teraz już jasnem. Ani jednostka fizyczna t. j. człowiek, ani też jednostka prawna, lepiej związkowa t. j. wszelki związek samorządowy, nie mogą w dzisiejszej organizacji całościowej, jaką jest państwo, odgrywać takiej roli, jaką im indywidualistyczna koncepcja prawa natury przypisuje. Jedno i drugie jest częścią, człowiek, indywiduum społeczne, częścią społeczeństwa, zaś związek samorządowy częścią organizacji państwowej i jako takie we wszystkich swych poczynaniach, wyrażając się ściślej w całem swem zachowaniu się, występują zawsze i wyłącznie jako części rzeczonych całości. Wartość i znaczenie tej konstrukcji jest zbyt oczywistą, aby wymagała osobnego uzasadnienia, to też indywidualistyczny punkt widzenia i wszelkie koncepcje na nim oparte, jakkolwiek dziś niestety jeszcze wyznawane, wobec okazujących się w ich realnych tworach wybitnych znamion degeneracji, zaczynają się zwolna przeżywać czyniąc miejsce konstrukcjom zbliżającym się do zasad uniwersalizmu (w zakresie państwowo-ustrojowym faszyzm, leninizm, w zakresie produkcji socjalizm gildyjny t. zw. gildyzm etc.). Dalszy rozwój w tym kierunku jest już dzisiaj niewątpliwym, wynika bowiem z postulatów faktyczności życia, z któremi to przejawami ustawodawca tworzący prawo pozytywne bezwzględnie liczyć się musi. Należy je jedynie w odpowiednie formy ująć, a taką właśnie formą jest instytucja samorządu. Wymaga ona tylko, właśnie skutkiem zaistnienia nowych warunków bytu, odpowiedniego przekształcenia.

III.

Z prawnego punktu widzenia przedstawia się samorząd, jako forma decentralizacji administracji państwowej, a to drogą powołania do pełnienia funkcji władzy wykonawczej, obok organów rządowych, także innych czynników, a to organów, istniejących w państwie związków publicznych. Samorząd nie stanowi jedynej formy decentralizacji administracyjnej. Obok niego istnieje bowiem pojęcie t. zw. dekoncentracji, polegającej na upoważnieniu niższych władz rządowych do merytorycznego załatwiania spraw, czyli wyrażając się ściśle prawniczo, do stanowienia indywidualnych norm prawnych.

W literaturze dotyczącej prawa administracyjnego, w szczególności w jego systematycznych wykładach, napotykamy liczne definicje instytucji samorządu, które mniej lub więcej trafnie oddają jej cechy istotne. Herrnritt [3]), autor jednego z najlepszych obecnie zarysów prawa administracyjnego, ujmuje, „prawne“ momenty samorządu w następujących punktach:

1) cechuje go samodzielność, czyli osobowość związkowa i wynikające stąd prawo podmiotowe do wykonywania odnośnych zadań administracyjnych,

2) przedmiot działalności związku stanowi administracja spraw leżących w sferze interesów osoby związkowej,

3) samorząd jest administracją publiczną,

4) związki samorządowe mogą swą działalność regulować normami prawnemi (statuty, regulaminy), wydanemi w granicach ustawy (autonomja),

5) z uwagi na niedopuszczalność sprzeczności interesów samorządu i państwa, prawo nadzoru tego ostatniego nad samorządem.

Powyższa punktacja oddaje niewątpliwie istotne przesłanki zajmującej nas instytucji, ale posiada tę zasadniczą wadę, że operuje kategorjami nieprawniczemi, co wynika w szczególności z jej punktu 2 i 5. Nadto jest teoretycznie o tyle niepoprawną, że podaje między innemi jako kryterjum pojęcia samorządu, osobość związkową, która bynajmniej nie jest objawem koniecznym, a przedewszystkiem prawo podmiotowe do wykonywania, zleconej drogą ustawy, funkcji administracyjnej. Jak trafnie prof. Panejko [4]) zaznacza, o publicznem prawie podmiotowem związków samorządowych w stosunku do państwa mówić nie można, gdyż prawo to jako nadane drogą ustawy, jest w pierwszym rzędzie prawem państwa, którego zresztą częścią, jak to już wiemy, jest każdy

[1]) Np. cytowany przez Panejkę op. a. c. na str. 44 Rotteck.

[2]) Odnośnie do koncepcji indywidualizmu i uniwersalizmu zob. Spann „Gesellschaftslehre“ i inne, Prof. Wł. L. Jaworski „Nauka prawa administracyjnego. Zagadnienia ogólne“ i liczne artykuły w prasie, szczególnie w „Czasie“ krakowskim, dalej mój artykuł „Indywidualizm a uniwersalizm“ Przegląd Współczesny Nr. 39 ex 1925, również część ogólną mej pracy „Istota i prawo związków publicznych“ drukowaną w Gazecie Administracji i Policji Państwowej od numeru czerwcowego r. b. począwszy.

[3]) „Grundlehren des Verwaltungsrechtes“ str. 187 uwaga 2.

[4]) Panejko op. a. c. str. 77, 93 i nast.

związek. Prawo to istnieć może tylko w stosunku do organów rządowych t. j. w stosunku do owej drugiej formy administracji państwowej i to w tym sensie, że tworzy ono niejako zakaz dla tych ostatnich naruszania kompetencji samorządu. W stosunku natomiast do państwa, czyli całości prawa, prawa takiego, powtarzam raz jeszcze, żaden związek mieć nie może.

Dla ilustracji, jaką winna być definicja, aby zasługiwała na miano, pod względem prawniczym ścisłej, podaję definicję Kelsena. Przez określenie samorząd „pisze Kelsen [1])“ rozumie się w zasadzie: zdecentralizowany częściowy porządek prawny, którego normy są wytwarzane w sposób demokratyczny (t. j. przez ludzi normom tym podlegających) ... przyczem chodzić może o decentralizację nie tylko norm indywidualnych (np. aktu administracyjnego), lecz również o decentralizację norm generalnych, w szczególności także ustaw w znaczeniu formalnem“. Dla ułatwienia zrozumienia powyższego określenia zaznaczam, że Kelsen jest przedstawicielem i zwolennikiem t. zw. teorji stopniowości norm prawnych, czyli łańcucha norm prawnych począwszy od najogólniejszej, hypotetycznej, będącej jako aprioryczne założenie, źródłem prawa narodów, przez normę zasadniczą konstytucji państwowej i generalną, ustawy wzgl. rozporządzenia, do indywidualnej aktu administracyjnego, czy też wyroku sądowego. Bliższego określenia czy teoretycznego uzasadnienia tej teorji dla braku miejsca i zbyt silnego w wypadku pozytywnym odbiegania od tematu, podać tu nie mogę, zaznaczam wszelako, że niejeden „twór“, czy obraz systematyki pozytywno-prawnej, który dotychczas nie dał się jurydycznie zadawalająco wyrazić, dzięki tej teorji właśnie, da się obecnie jasno, a przedewszystkiem logicznie przedstawić.

Powyższa definicja Kelsena, jeśli chodzi o określenie samorządu komunalnego lub zawodowego, jednem słowem o związki samorządowe typu korporacyjnego jest wystarczającą, natomiast nie dopisuje już odnośnie do zakładów samorządowych. Normy bowiem indywidualne jak również i ewentualnie generalne w typie samoistnego związku zakładowego nie są stanowione przez ludzi im podlegających, gdyż zakład nie posiada członków, jak korporacja, tylko destynatarjuszy t. j. ludzi względnie inne związki dla których jest czynnym, a ci z kształtowaniem (ustrojem) i kierownictwem zakładu nie mają nic wspólnego. Zatem nie można mówić o demokratycznem stanowieniu norm w rozumieniu powyżej podanem. Za najodpowiedniejsze zdefinowanie pojęcia samorządu, a równocześnie pod względem jurydycznym, do ideału ścisłości możliwie się zbliżające, uważam dlatego określenie podane przez prof. Panejkę. „Samorząd“, zdaniem prof. Panejki [2]), „jest ..... opartą na przepisach ustawy zdecentralizowaną administracją państwową, wykonywaną przez lokalne organy, niepodległe hierarchicznie innym organom i samodzielne w granicach ustawy i ogólnego porządku prawnego“.

Na zakończenie prawnej ekspozycji pojęcia samorządu pragnę zwrócić uwagę na pewną, doniosłą nieścisłość, zawartą w określaniu samorządu komunalnego (powszechnego), pojęciem samorządu terytorjalnego. Nietrafność tego pojęcia podkreślił i ze zwykłą sobie logiczną ścisłością uzasadnił Kelsen [3]). Z punktu widzenia prawa każdy związek publiczny, jako częściowy porządek prawny obowiązuje siłą logiki, zarówno w czasie, jak i — przestrzeni — (terytorjum). Zatem przeciwstawianie korporacji t. zw. terytorjalnej (gminy etc.), jako organizacji obejmującej rzekomo wszystkich ludzi bez wyjątku z tytułu ich przebywania na jej obszarze i zasadnicze przeciwstawianie jej reszcie organizacyj korporacyjno-samorządowych t. j. związkom samorządu zawodowego, ujmującym, według powszechnego mniemania, ludzi w karby organizacyjne jedynie i wyłącznie z tytułu ich zawodu, czy wspólności interesów, jest co najmniej bardzo poważnem nieporozumieniem. Jak bowiem z jednej strony związki samorządu zawodowego, obok powyższego kryterjum organizacyjnego (zawód, interes), muszą siłą logiki posiadać także i — przestrzenną — moc obowiązywania swych norm, tak znów z drugiej strony związki t. zw. terytorjalne bynajmniej nie obejmują wszystkich ludzi przebywających na ich obszarze bez wyjątku. Zatem różnica zachodząca między związkami samorządu zawodowego i komunalnego nie jest nigdy zasadniczą, lecz tylko stopniową, względną. Z tej przyczyny ostre wzajemne przeciwstawianie obu powyższych rodzajów związków samorządowych, dotychczas praktykowane, pod względem teoretycznym niczem pozytywnem nie jest uzasadnione i dlatego też unikam nazwy samorządu terytorjalnego, a używam określenia: samorząd komunalny lub powszechny.

IV.

Zapoznawszy się w krótkości z podstawą faktyczną i prawną samorządu, w szczególności zaś z jego istotą i właściwym charakterem w oświetleniu teorji socjologicznej i prawnej, możemy już obecnie przystąpić do analizy tych postanowień omawianych rozporządzeń, które dotyczą organów innych, niżli rządowych. I tutaj zaraz na wstępie powstaje kwestja zasadnicza, a jest nią kwestja legalności rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 19 stycznia 1928 r.

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 roku t. zw. ustawa o pełnomocnictwach wykluczyła w art. 2 in fine od wydawania drogą rozporządzenia dekretalnego (art. 44 odst. 5 i 6 Konst. Rzeczypospolitej Polskiej) ustaw samorządowych, oraz ordynacji wyborczej do organów samorządowych. Wynika z tego, że zasadnicze załatwienie zagadnień samorządowych, względnie przesądzanie ich ustawowego rozwoju na przyszłość, jest wyjęte z kompetencji Prezydenta Rzplitej. Natomiast logicznie rzecz biorąc, dopuszczalnem jest czynienie zmian, wynikających z konieczności dostosowania, względnie uzgodnienia innych nowo uregulowanych działów życia publicznego z życiem samorządowem. Dzieje się to w imię zarówno interesów poszczególnych obywateli, jak i całego społeczeństwa, jak już zaznaczyłem, z logicznej konieczności. Zmiany te jednak nie mogą być znaczne, w szczególności nie mogą, wychodząc poza ramy oczywistej konieczności, dotykać w sposób zasadniczy materyj wyłączonych ustawą z 2 sierpnia 1926 r., w zagadnieniu nas zajmującem, dotykać istoty samorządu, stwarzając, czy przekształcając fundamentalnie formy tej instytucji.

W obecnym zatem wypadku chodzi o stwierdzenie:

[1]) Kelsen op. a. c. str. 181.
[2]) Panejko op. a. c. str. 97.
[3]) Kelsen op. a. c. str. 143 i 144.

1) czy przepisy rozporządzenia z 19 stycznia 1928 dotyczą wogóle instytucji samorządu, oraz

2) w razie potwierdzenia poprzedniego pytania, czy przepisy rozp. z dn. 19 stycznia 1928 trzymają się określonych logiką granic dozwolonych zmian, czy też sięgają poza nie?

Odpowiedź na te pytania poprzedzić musi dokładne zbadanie odnośnego materjału omawianego rozporządzenia.

Rozdział III w art. 40—63, normuje sprawę wojewódzkich organów kolegjalnych. Organy te według brzmienia przepisu art. 40 tworzy „czynnik obywatelski reprezentowany przez organa samorządu wojewódzkiego“ tj. Radę wojewódzką, złożoną pod przewodnictwem wojewody (wicewojewody) z członków wybranych (po 1) przez Sejmiki powiatowe i Rady miejskie miast wydzielonych z powiatu i Wydział wojewódzki w skład którego wchodzi wojewoda (wicewojewoda), dwóch urzędników państwowych i 3 członków wybranych przez Radę wojewódzką w stosunkowem głosowaniu z pośród mieszkańców województwa, posiadających b. prawo wyborcze do Rady wojewódzkiej. Sposób przeprowadzania wyborów do obu ciał określa rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 28/III 1928. Rada Wojewódzka jest organem opinjodawczym (art. 46), w pewnych wypadkach w rozporządzeniu nieokreślonych, współdziała z głosem stanowczym (art. 47). Wojewodzie przysługuje jednak prawo przekazania tych spraw, w których Rada wojewódzka ma głos stanowczy Wydziałowi wojewódzkiemu do załatwienia, o ile zwłoka związana ze zwołaniem Rady wojewódzkiej zagraża interesowi publicznemu, jeśli posiedzenie Rady nie doszło do skutku dla braku wymaganego kompletu (przewodniczący i połowa ogólnej liczby członków art. 44 in fine) lub wreszcie, gdy mimo wezwania Rada nie powzięła ostatecznej uchwały. Wydział wojewódzki w składzie powyżej przedstawionym, ma:

1) głos doradczy we wszystkich sprawach, które wojewoda wydziałowi do zaopiniowania przekaże (opinja fakultatywna art. 54), oraz głos doradczy w sprawach rozwiązywania i wyborów organów komunalnych, zatwierdzania, zawieszania i składania z urzędu poszczególnych ich członków, oraz nakładania na tychże kar porządkowych i dyscyplinarnych. W tych ostatnich wypadkach wojewoda — winien — (zasięgnięcie opinji obowiązkowe) zasięgnąć opinji Wydziału (art. 55 in fine).

2) głos stanowczy stosownie do przepisów rozp., oraz innych przepisów prawnych, w szczególności w sprawach wyliczonych w art. 55 od 1—7 tj. rozstrzyganie niektórych odwołań, nadzór nad samorządem określanie sposobu wykonania uchwał Rady wojewódzkiej etc. nadto decyzja w sprawie wydawania rozporządzeń porządkowych z art. 108 punkt 2. W razie, gdy Wydział wojewódzki jest niezorganizowany, posiedzenie nie doszło do skutku dla braku kompletu (komplet wymagany: przewodniczący, 1 członek — urzędnik, 1 członek z wyboru, art. 52 odst. 2), a zwłoka grozi niebezpieczeństwem lub jeśli mimo wezwania Wydział nie poweźmie ostatecznej decyzji, prawo decydowania przechodzi na wojewodę (art. 57 odst. 1). Uchwały Wydziału wojewódzkiego zapadają większością głosów obecnych, w razie równości decyduje przewodniczący (art. 52 odst. 3). W razie rozwiązania Rady wojewódzkiej, do czego uprawnionym jest Minister Spraw Wewnętrznych, przechodzą sprawy należące do kompetencji Rady na Wydział wojewódzki, a jeśli i ten jest rozwiązany, lub gdy tylko Wydział jest rozwiązany, sprawy Rady i Wydziału, lub tylko Wydziału przechodzą na wojewodę, który załatwia je samodzielnie, lub sprawy skarbowe w porozumieniu z prezesem Izby Skarbowej (art. 60 i 57 odst. 2).

Rozdział V w art. 80—84, normuje powiatowe organy kolegjalne tj. Sejmik i Wydział powiatowy, oraz kolegja miejskie wyłonione z Rad miejskich i Magistratów miast wyłączonych ze związku powiatowego, a które to kolegja są odpowiednikiem samorządowych władz powiatowych. Postanowienia cytowanych artykułów wprowadzają do obowiązującego ustawowego stanu prawnego samorządu powiatowego w byłej Kongresówce obok wspomnianych co tylko kolegjów miejskich następujące zmiany:

1) przesunięcie punktu ciężkości z Sejmików powiatowych na Wydziały powiatowe, a to wobec rozciągnięcia mocy obowiązywania art. 47 cyt. rozporządzenia o dewolucji praw Rady wojew. na Wydział wojew. przepisem art. 81 cyt. rozp. na powiatowe organy kolegjalne. Dotychczas Wydziały powiatowe:

a) przygotowywały sprawy na Sejmiki powiatowe,

b) wykonywały czynności poruczone przez ustawy i władze państwowe,

c) sprawiały władzę dyscyplinarną nad pracownikami powiatowego związku, zaś Sejmiki decydowały w sprawach majątkowych i finansowych, uchwalały etaty, regulaminy dla siebie, Wydziału powiatowego i ustanawianych przez siebie komisyj itd. a zatem punkt ciężkości zarządu powiatowego spoczywał bezwzględnie w rękach Sejmiku,

2) jak z przedstawionej pod 1 kompetencji Sejmiku powiatowego wynika jest on organem uchwalającym i kontrolującym, zaczem rozciąganie nań nazwy i atrybucji — „organu opinjodawczego“ — (art. 81 i 46), stanowi dalszą zmianę,

3) załatwianie spraw należących do kompetencji Sejmiku przez starostę nie było dotychczas możliwem, obecnie skutkiem dopuszczalnej w myśl. art. 47 dewolucji praw Sejmiku na Wydział, oraz przepisu art. 57 odst. 1 i art. 60 możliwość taka istnieje,

4) posiedzenia Sejmiku powiat. według dotychczasowego stanu prawnego winny się odbywać przynajmniej raz na kwartał, zaś Wydziału przynajmniej raz na miesiąc, obecnie zaś zgodnie z postanowieniem art. 44 Sejmiku przynajmniej raz na rok, zaś Wydziału powiatowego zgodnie z art. 52 odst. 1 w miarę potrzeby na skutek zwołania przez starostę.

Podobnie z pewnemi mniejszej wagi różnicami przedstawia się rzecz odnośnie do stosunku Rady powiat. Wydziału powiatowego i marszałka powiatu w Małopolsce, choć wobec prawie zupełnego uchylenia tego samorządu drogą nader licznych rozwiązań rad powiatowych i wprowadzenia w ich miejsce komisarzy rządowych, zagadnienie powyższe na terenie Małopolski jest w praktycznym zakresie mało aktualne[1]), podobnie również odnośnie do stosunku Sejmików i Wydziałów powiatowych w b. zaborze pruskim.

[1]) Na terenie Małopolski zarówno wojewódzkie jak i powiatowe organy kolegjalne wejdą w życie po przeprowadzeniu wyborów do reprezentacji powiatowych, jedynie Wydziały wojewódzkie z prawami Rad wojewódzkich zostaną utworzone na podstawie nominacji Ministra Spraw Wewnętrznych (art. 115 i 116 dekr. z 19-I 1928).

Na czele powiatów miejskich stoją w zasadzie starostowie grodzcy, pełnienie tej funkcji może być powierzone staroście powiatu sąsiadującego z powiatem miejskim (art. 74, 75). W miastach Krakowie i Lwowie funkcje powiatowej władzy administ. ogólnej rozdzielają się na prezydentów tych miast, oraz dyrektorów policji, noszących tytuł starostów grodzkich (§ 3 rozp. z 19 marca 1928), zaś kolegja miejskie przewidziane w art. 84 rozp. z 19 stycznia 1928 funkcjonują przy prezydentach, zaś starostowie grodzcy (dyrektorzy policji) urzędują samodzielnie i jednoosobowo (§§ 5 i 7 rozp. z 19/III 1928). W miastach Bydgoszczy, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Poznaniu i Toruniu całość pow. władzy admin. ogólnej spoczywa w ręku prezydentów (§ 2 cyt. rozp.). W Białymstoku, Częstochowie, Lublinie, Łodzi, Sosnowcu i Wilnie na czele powiatu miejskiego stoją starostowie grodzcy, przyczem w Łodzi i Wilnie są nimi komisarze rządu, zaś w reszcie wymienionpch miast odnośni starostowie powiatowi, przyczem Ministrowi Spraw Wewnętrznych przysługuje prawo nominacji właściwych starostów grodzkich (§ 4 cyt. rozp.). We wszystkich tych miastach kolegja miejskie funkcjonują u boku starostów grodzkich. Poruczenie sprawowania funkcji pow. władzy admin. ogólnej organom powiatowym lub miejskim następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów i może być odwołanem (art. 78 i 117 rozp. z 9/I 1928).

Po zapoznaniu się z powyższemi przepisami omawianych rozporządzeń możemy obecnie przystąpić do dania odpowiedzi na pytania postawione na wstępie tego rozdziału:

ad 1) czy rozporządzenie z 19/I 1928 r. dotyka wogóle kwestji samorządu?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku wyjaśniającym zasady rozporządzenia z 19/1 1928 stanęło na stanowisku, że omówione poprzednio instytucje t. j. Rady Wojewódzkie i Wydziały, oraz powiatowe organy kolegjalne zostały powołane do życia w wykonaniu art. 60 z ostatniej Konstytucji Rzpltej Polskiej. »Zarazem uwzględnioną będzie zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów, w wykonaniu zadań tych urzędów, w granicach określonych ustawami«. Znaczy to, że przepisy rozdziału III i V rozp. z 19/1 1928 dotyczyć mają tylko dopuszczenia t. zw. czynnika obywatelskiego do udziału w administracji. Czy tak jest istotnie, czy rzeczone instytucje są rzeczywiście tylko dopuszczeniem owego czynnika obywatelskiego do współdziałania z właściwemi organami administracji? Tak zw. czynnik obywatelski, czyli »Instytut urzędników honorowych«, jak to określa Prof. Komarnicki [1]), jeden z najlepszych komentatorów Konstytucji z 17 marca 1921 przy omawianiu postanowienia art. 66 in fine, nie jest rzeczą nową i ze sposobu stosowania go gdzieindziej możemy wyciągnąć wnioski, które się niewątpliwie przyczynią do wyjaśnienia obecnego zagadnienia. I tak pruska ustawa administracyjna z 1883 r. w § 4. powoływała do współdziałania w zakresie ogólnej administracji, u boku starszego Prezydenta prowincji, Radę prowincjonalną, przy Prezydencie rejencji Wydział obwodowy, przy landracie, Wydział powiatowy, przyczem członkowie Rady prowincjonalnej i Wydziału obwodowego byli częściowo, zaś Wydziału powiatowego w całości wybierani przez organy samorządów. W byłem Wielkiem Księstwie Badeńskiem członkowie Rady obwodowej, której zadaniem było również współdziałanie w administracji państwowej, pochodzili z nominacji dokonanej z list proponowanych przez zgromadzenie powiatowe. Rolę czynnika obywatelskiego w administracji odgrywają dalej rozmaite Rady powołane do boku centralnych Władz rządowych n. p. Rady aprowizacyjne, kolejowe, sanitarne i t. d. Stanowisko „urzędników honorowych“ zajmują t. zw. sędziowie fachowi n. p. asesorzy w Sądach przemysłowych, przy Sądach pracy, Senatach handlowych i t. d.

Jak z powyższego zestawienia wynika, czynnik obywatelski powołanym być może, już to do zadań wykonawczych, a to — współroztrzygania — spraw łącznie z urzędnikami zawodowymi, jużto w charakterze doradczym, opinjodawczym [2]). Cechami tedy charakterystycznemi dla tej instytucji są albo:

a) współrozstrzyganie spraw łącznie z urzędnikami zawodowymi, albo

b) pełnienie funkcyj doradczych przez udzielanie opinji, rad technicznych itd. W tem oświetleniu koncepcja Wydziału wojewódzkiego poza powyższe granice nie wykracza, podobnie i instytucja Rady wojewódzkiej, jednakowoż odnośnie do tej ostatniej z tem już wyraźnem zastrzeżeniem, że w wypadkach, gdy decyduje z głosem stanowczym, granice te przekracza, gdy nie spełnia wówczas, ani funkcji doradczej, ani nie współdziała z urzędnikami zawodowymi wobec tego, że jedyny urzędnik (przewodniczący wojewoda lub wicewojewoda) na Radzie nie głosuje. Powyższy moment, jakkolwiek ważny, nie byłby może jeszcze rozstrzygającym. Podobieństwo rzeczonych instytucyj do organów samorządowych i to tak łudzące, że niepodobna już doszukać się cech wyróżniających, występuje dopiero wówczas i to dobitnie na jaw, gdy weźmiemy pod uwagę Radę i Wydział wojewódzki — jako całość — gdy ocenimy należycie ich wzajemny stosunek do siebie, a to okoliczność, że Rada jest przynajmniej de nomine ciałem uchwalającem, zaś Wydział wykonawczem (art. 55 odst. 7. cyt. rozp.), dalej fakt, że Rada wybiera członków obywatelskich Wydziału. I niewątpliwie obie te instytucje, co stwierdza zresztą wyraźnie art. 41 cyt. rozp., są »namiastką« samorządu wojewódzkiego, instytucjami, które — a jest to moment decydujący dla ich zastępczego charakteru — znikną w chwili wprowadzenia tego samorządu (art. 40 i 41 cyt. rozp.). Zupełnie już wyraźnie zarysowuje się poruszona w pytaniu ad 1) wątpliwość, w odniesieniu do instytucyj samorządu powiatowego [3]). Tu bowiem wobec faktycznego istnienia ustawami unormowanego samorządu powiatowego, wszelkie stanowienie w tym zakresie i w tych rozmiarach, jak to czyni rozporządzenie z 19/1 1928, jest wyraźnem i — realnie — zarysowanem stanowieniem o samorządzie. Ostatecznie zatem dochodzimy do wniosku, że omawiane przepisy rozp. z 19/1 1928 nie dotyczą już art. 66 in fine Konstytucji Rzpltej Polskiej o t. zw. czynniku obywatelskim, ale wkraczają już w dziedzinę samorządu.

Obecnie odpowiedzieć należy na pytanie:

---

[1]) „Polskie prawo polityczne“ str. 366.

[2]) Podobnie Herrnritt op. a. c. str. 184.

[3]) Odnośnie do b. zaboru pruskiego także w odniesieniu do samorządu wojewódzkiego, w reszcie bowiem Rzpltej samorządu tego faktycznie niema. Z drugiej jednak strony zaznaczyć wypada, że ustawa z 22 IX 1922, choć jako ramowa bardzo ogólnikowa, wyraźnie w art. 7 określa stanowisko Wydziału wojewódzkiego, jako ciała wykonawczego w stosunku do Sejmiku.

ad 2) a mianowicie, czy rzeczone przepisy trzymają się logiką określonych granic dozwolonych zmian, służących do uzgodnienia nowego stroju administracji ogólnej z samorządem?

Odpowiedź na to pytanie zawiera już sam wykład zasad rozdz. III a przedewszystkiem V omawianego rozporządzenia poprzednio przedstawiony. Zmiany wprowadzone rozporządzeniem, są, jak to już wykazałem, na terenie samorządu powiatowego, a częściowo i wojewódzkiego, natury wybitnie istotnej i bynajmniej nie mają na celu uzgadniania różnych przepisów, lecz odznaczają się wyraźnie zarysowaną tendencją przerzucenia punktu ciężkości z ciał obradujących i uchwalających na wykonawcze.

W ostatecznej zatem konkluzji stwierdzić należy, że z punktu widzenia formalno prawnego rozp. z 19/I. 1928 r. wykracza poza ramy ustawy z 2/VIII 1926 r., a nadto do pewnego stopnia sprzeczne jest z art. 70 Konstytucji Rzplitej Polskiej. »Państwo będzie sprawowało nadzór nad działalnością samorządu przez Wydziały samorządu wyższego stopnia ...«, wobec tego, że nadzór ten w znacznej mierze wykonuje właściwie Wojewoda po wysłuchaniu tylko opinji Wydziału wojewódzkiego (sprzeczność z art. 70 Konstytucji byłaby oczywistą, gdybyśmy przyjęli przeciwieństwo naszego twierdzenia o charakterze samorządowym Rady i Wydziału wojewódzkiego, t. j. akceptowali pogląd Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdyż wówczas nadzór byłby wykonywany przez wojewodę przy współudziale czynnika przez Konstytucję niepowołanego).

Odmiennie przedstawia się cały stosunek rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 do instytucji samorządu z materjalno - prawnego punktu widzenia. Sprawa definitywnego i ustawowego załatwienia samorządu ciągnie się od szeregu lat, jak istny »tasiemiec« przez sesje sejmowe, nie mogąc się doczekać pozytywnego rozwiązania. Projekt ustawy samorządowej uchwalony w drugiem czytaniu przez Sejm poprzedni dnia 13 lipca 1927 był, używając wyrażenia bardzo oględnego, zupełnie nieodpowiedni. Opinję, którą w swoim czasie o projekcie tym wydałem, powtarzam obecnie w mojej rozprawie »O istocie i prawie związków publicznych«. Kwestja uregulowania samorządu stała zatem i stoi wciąż otworem, pomimo niezwykle pilnej potrzeby zmiany obecnych stosunków, mających np. na terenie Małopolski formy wprost archaiczne. Pisano o tem i mówiono na zebraniach publicznych, zgromadzeniach itd. bardzo wiele ale sprawa ani na krok nie postąpiła naprzód.

W tem oświetleniu dekret Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 nabiera całkiem odmiennego znaczenia, jest bowiem do pewnego stopnia koniecznością (w zakresie administracji rządowej koniecznością bezwzględną). Brak samorządu wojewódzkiego był niewątpliwie szkodliwy, w mowie będący dekret stara się go zastąpić w sposób nam znany, niestety z prawno formalnego punktu widzenia wadliwy. Stan ten jednak ulec może naprawie, a to tą drogą, że Sejm obecny zanim nie rozstrzygnie ustawowo kwestji samorządu, zatwierdzi dekret z 19/I 1928 oczywiście z pewnemi zmianami. Należy bowiem przedewszystkiem wzmocnić o wiele za »anemiczne« ujęcie kolegjalnych władz wojewódzkich i powiatowych. Instytucja »czynnika obywatelskiego«, czy samorządu, o nazwę się nie spieram, jeśli chodzi o stronę praktyczną problemu, winna być żywotną i silną. Te bowiem kolegja, których członkowie przychodzą, jak to trafnie określa Włodzimierz Nakar [1]) »w poczuciu oderwania ich od właściwej roboty ażeby odbyć nudną pańszczyznę ... « są z góry skazane na nikłą wegetację tylko, bez pożytku, a nawet często ze szkodą i to znaczną dla załatwianych spraw. W tem rozumieniu instytucje Rady i Wydziału wojewódzkiego traktowane być muszą jedynie jako prowizorjum w niczem nieprzesądzające przyszłego ustroju takich inwestycyj, czy instytucji samorządu. Jakim samorząd być powinien co do swej ogólnej zasady, wyraziłem we wstępnych rozdziałach, a więc przedewszystkiem nigdy jakąś antytezą Państwa, bo jest jego częścią, zaś z prawnego punktu widzenia zawsze tylko zdecentralizowanym częściowym porządkiem prawnym w obrębie całości prawa t. j. Państwa, a nie jakimś samoistnym i odrębnym od Państwa systemem prawa.

Z drugiej jednak strony niepodobna niedoceniać jego niewątpliwych, a wysokich wartości pedagogicznych, stwarzających właśnie i potęgujących — oczywiście w ujęciu poprawnem — całościowe (państwowe) rozumowanie części. Kwestji tej, jak samorząd kształtować należy, nie będę tutaj odrębnie omawiał, a to wobec tego, iż poświęcam temu zagadnieniu we wspomnianej już rozprawie »O istocie i prawie związków publicznych« dostatecznie dużo miejsca. Zaznaczę tu tylko pewne uchybienia dekretu z 19/I 1928 dotyczące przeważnie gmin miejskich, któreby zmienić należało. A więc przedewszystkiem uważam instytucję starostów grodzkich (dyrektorów policji) w Krakowie i Lwowie za całkiem zbędną. Idea, która przyświecała byłemu zaborczemu rządowi austrjackiemu, łatwo zrozumiała wobec jego stosunku do ludności słowiańskiej byłego kraju koronnego Galicji, rządowi Rzplitej Polskiej za wytyczną służyć nie może, a stwarza pozory dziś już niczem nieuzasadnionej nieufności władz rządowych wobec samorządu tych miast. Tak samo tworzenie dwóch ciał kolegjalnych w miastach wyłączonych z organizacji powiatowej jest zbytecznem i należałoby je ograniczyć jak to słusznie dr. Chlamtacz [2]) podkreśla do jednego, reprezentującego czynnik obywatelski. Możność odebrania pewnych praw, załatwianych obecnie przez gminy miejskie nastręcza również wątpliwości, nie natury prawno-teoretycznej, gdyż w tym kierunku teoretycznie, jak to poprzednio udowodniłem, państwo żadnymi więzami, w szczególności jakimś zakresem własnym gminy skrępowane nie jest, ale chodzi tu o względy natury technicznej. Chodzi bowiem o to, co się ma stać z personalem urzędniczym, który odnośne sprawy załatwia? Jeśli to będą urzędnicy prowizoryczni lub kontraktowi to zostaną niewątpliwie zwolnieni, lacz stabilizowani obciążać będą w dalszym ciągu zupełnie niepotrzebnie budżet miejski. Należałoby zatem równocześnie z możliwością odbierania pewnych spraw z zakresu działania gminy, zastrzedz przyjęcie odnośnego personalu urzędniczego na etat państwowy, bo i tak będzie on odnośnej władzy rządowej do załatwiania tych spraw potrzebny.

Na zakończenie analizy postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 dotyczących formy sa-

[1]) „Zagadnienie samorządu w Rzplitej Odzyskanej" str. 103.

[2]) „Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej z dnia 19 stycznia 1928 w stosunku do samorządu miejskiego". Samorząd miejski maj 1928.

morządowej administracji państwowej, zaznaczam jeszcze, że przepisy art. 12—23 naruszają samorząd szkół akademickich wobec tego, że nie wyłączają tych szkół z zakresu działania wojewody określonego art. 13—19, a pod względem np. administracyjnym także przez art. 12 i 20. Wedle ustawy z 13/VII 1920 podlegają akademje Ministrowi W. R. i O. P. i to tylko jako władzy nadzorczej co stwierdzają również statuty uniwersyteckie np. statut Uniw. Jag. w Krakowie z 25/V 1925. Nowelizacja zatem w kierunku wyłączenia akademij z pod ingerencji wojewody jest również niezbędną.

V.

Stwierdziłem, że dekret Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 w zakresie administracji rządowej był bezwzględną koniecznością. Aby ocenić jego wysoką wartość w tym kierunku zdajmy sobie sprawę z zasad, które silnie i konsekwentnie w życie wprowadza. Tworzą one niewątpliwie istotne warunki istnienia poprawnej władzy administracji rządowej I i II instancji.

A więc przedewszystkiem:

I. Zasada zespolenia władzy w ręku wojewody w województwie, a starosty w powiecie.

Wojewoda jest szefem administracji ogólnej t. j. kompetencja jego obejmuje administracyjne działy:

1) spraw wewnętrznych,

2) handlu i przemysłu z wyjątkiem spraw górniczych, spraw przekazanych urzędom probierczym i służbie legalizacji narzędzi mierniczych, oraz częściowo morskich,

3) rolnictwa z pewnemi wyjątkami (lasy, szkolnictwo i instytucje fachowe),

4) opieki społecznej i pośrednictwa pracy,

5) robót publicznych z wyjątkiem spraw należących do dyrekcji dróg wodnych,

6) spraw wyznaniowych, sztuki i kultury (stosunek do ubezpieczenia społecznego nieunormowany).

Z niepodlegającemi mu zasadniczemi działami: szkolnictwa, sądownictwa, skarbowości, koleji, poczt, telegrafów, wojskowości, pozostaje jako przedstawiciel rządu, albo a) w stosunku wykonania nad nimi pewnego rodzaju nadzoru i kontroli (art. 11—20) albo b) w stosunku mającym na celu li tylko uzgadnianie działalności różnych działów administracji (art. 13) drogą perjodycznych zebrań informacyjnych. W stosunku do działów szkolnictwa z wyjątkiem spraw o charakterze ściśle naukowym i dydaktyczno-pedagogicznym, kolejnictwa z wyjątkiem spraw technicznych i bezpieczeństwa ruchu, skarbu, poczt, telegrafów, przysługują mu uprawnienia oznaczone pod a). W stosunku do sądownictwa, wojskowości tylko uprawnienia pod b) i to za uprzedniem zezwoleniem właściwych ministrów.

W odpowiedniej proporcji do tych uprawień wojewody kształtuje się kompetencja starosty, który jest również przedstawicielem rządu i szefem administracji ogólnej w powiecie.

II. Zasada dekoncentracji obejmująca w kompetencji wojewody:

a) wydawanie orzeczeń i zarządzeń w I instancji,

b) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń niższych władz państwowych (rządowych i samorządowych),

c) uchylanie decyzyj władz administracji ogólnej, oraz innych władz i urzędów wojewodzie podległych, w wypadkach przewidzianych przez przepisy prawne lub ze względów na dobro publiczne (art. 29 odst. 3 i art. 31 odst. 2, 3, 4);

w kompetencji starosty: załatwianie wszystkich spraw administracji państwowej, o ile na mocy obowiązujących przepisów nie należą do kompetencji innej władzy (art. 29 odst. 3 i art. 67).

Wreszcie, jako zupełnie nowa III zasada decentralizacji ustawodawczej (art. 31 odst. 5), na podstawie której wojewoda jest uprawnionym do wydawania rozporządzeń: a) wykonawczych, w razie przekazania mu tego prawa wprost przez ustawę lub rozporządzenie na jej zasadzie wydane, albo też w wypadkach, gdy minister na podstawie ogólnego upoważnienia ustawy względnie rozporządzenia pewne sprawy rozporządzeniem swem do uregulowania mu przekaże, b) rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach, nieunormowanych osobnemi przepisami prawnemi. Bliższe określenia natury technicznej, co do sposobu wydawania powyższych rozporządzeń dalej oznaczenie kar za przekroczenia rozporządzeń porządkowych, a w szczególności określenie kompetencji Wydziału wojewódzkiego w zakresie wydawania w mowie będących rozporządzeń porządkowych, zawierają art. 109—111 i art. 113. Art. 112 określający tryb postępowania przy przeprowadzaniu zarządzeń władz administracyjnych stracił moc obowiązującą wobec unormowania tej kwestji rozp. z 22 III 28 o postępowaniu przymusowem w administracji, które w art. 61 wyraźnie zresztą art. 112 rozp. z 19/I 1928 uchyla.

Ocena tych zasadniczych postanowień dekretu z 19/I 1928 musi wypaść bezwarunkowo korzystnie. Obok ujednostajnienia przepisów dotyczących administracji ogólnej na terenie całej Rzpltej (z wyjątkiem Śląska i drobnych odchyleń odnośnie do administracji Województw Pomorskiego i Poznańskiego), wprowadza dekret w życie konsekwentnie i w prawdziwem tego słowa znaczeniu zasadę zespolenia władzy w jednostkach administracyjnych w jednem ręku, zasadę której początek ustawodawczy Rzpltej P. z niewytłumaczalnym uporem równie konsekwentnie przeczył[1]). Największe jednak niewątpliwie znaczenie przyznać wypadnie postanowieniom dopuszczającym decentralizację wojewódzką w zakresie stanowienia norm generalnych rozporządzeń wykonawczych, a także i porządkowych. Rzecz to niezwykłej wagi, jeśli się zważy, że wobec istnienia ogromnych wprost różnic kulturalnych, cywilizacyjnych, ekonomicznych i t. d. między poszczególnemi częściami państwa n. p. kresami wschodniemi a zachodniemi, wydawanie jednolitych przepisów prawnych dla całej Rzpltej, było, jest i będzie przez długi jeszcze czas niejednokrotnie wysoce niewskazanem. To też bardzo słusznie i trafnie zaznaczył »Czas« krakowski z 16/II 1928 w artykule wstępnym p. t. »Nowa organizacja administracji państwowej«, że jest to »dekoncentracja ustawodawcza bardzo daleko idąca i niesłychanie doniosła w naszem życiu politycznem!«

Kończąc rozpatrywanie dekretu z 19/I 1928 wraz z jego rozporządzeniami wykonawczemi wypada mi jeszcze, zgodnie z tem, co we wstępie zaznaczyłem, dać po części analitycznej, ogólny obraz nowej organizacji jako całości. Wzmocnienie rządowej władzy wykonawczej, a przez to umożliwienie jej rozwinięcia większej dozy

[1]) Kumaniecki „Ustrój państwowy władz administracyjnych na ziemiach Polski" Wyd. 1920. Uwagi wstępne.

energji i sprężystości w administracji koniecznej, stanowi jedną z wybitnie dodatnich cech charakteryzujących nową organizację. Jeżeli wzmocnienie to obraca się w granicach w tym rozdziale omawianych t. j. około podkreślenia i utrwalenia zasad, na których władza rządowa opierać się winna, należy się myśli ustawodawczej dekretu pełne uznanie; jeśli natomiast wzmocnienie takie odbywa się kosztem uszczuplania udziału obywateli w administracji, sprowadzając ten czynnik do roli więcej biernego widza, to w tym kierunku, uwzględniając jednak wyraźnie stwierdzony przez rozporządzenie prowizoryczny charakter tej reformy, wypowiedzieć się należy o takiej tendencji, na przyszłość ujemnie. Tego się bowiem domaga istniejąca już dzisiaj niepodzielnie zasada współrządzenia z obywatelami, a nie rządzenie nimi. Nie chcę przez to powiedzieć, aby w mowie będący dekret sprowadził rolę czynnika obywatelskiego do jakiegoś całkiem nieistotnego zakresu, bynajmniej, pragnę jedynie podkreślić raz jeszcze to, co w zakończeniu rozdziału IV omawiałem, że w mojem pojęciu samorząd jest tą szkołą, która obywateli państwowego myślenia uczy. Że samorząd jest tym stopniem właśnie, który wiedzie obywatela w górę ku organizacji całościowej, gdyż zmusza go siłą faktu swego kollektywnego założenia do opuszczenia jednostkowego, egoistycznego stanowiska i odpowiedniego doń punktu widzenia. Stanowi to w stosunku do czysto indywidualistycznego egoizmu, czy egotyzmu postęp niewątpliwy i to postęp dla organizacji państwowej wysoce korzystny. Należy go zatem popierać, kształtując tylko odpowiednio. W tym kierunku wspomniana poprzednio wojewódzka centralizacja ustawodawcza może mieć duży wpływ i znaczenie.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 12545/28
VII.
Kraków, dnia 1 maja 1928.

Otwarcie plant Dietlowskich.

ROZPORZĄDZENIE.

Z dniem 3 maja 1928 r. otwiera Magistrat planty Dietlowskie na przestrzeni do wiaduktu kolejowego przy ul. Grzegórzeckiej aż do szkoły barakowej dla użytku publicznego.

W celu utrzymania porządku i czystości na nowo otwartych plantach wydaje Magistrat na podstawie § 102 lit. d) i nast. Statutu dla Gminy miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. Ust. Kraj. Nr. 108, oraz postanowień §§ 77—80 Regulaminu porządku i czystości dla miasta Krakowa z dnia 24 sierpnia 1884 r. L. 5874 następujące zarządzenia:

Korzystanie z nowo otwartych plant dozwolone jest aż do odwołania — tylko w ciągu dnia t. j. od wczesnego rana aż do zmierzchu. Wieczorem na sygnał dany dzwonkiem, publiczność znajdująca się na plantach ma je bezzwłocznie opuścić, poczem planty zostaną zamknięte i od tej chwili, aż do ponownego otwarcia przebywać na plantach nie wolno.

Magistrat przypomina zarazem przepisy rozporządzenia z dnia 11 kwietnia 1928 roku L. 9276/28-VII. o ochronie plant wogóle i wzywa do ścisłego ich przestrzegania.

Winni przekroczeń niniejszego rozporządzenia karani będą po myśli obowiązujących przepisów grzywnami lub aresztem.

Wreszcie zwraca się uwagę, że winni przekroczeń powyższych przepisów, niezależnie od odpowiedzialności karnej, zobowiązani będą do wynagrodzenia szkody.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. I. 3439/28. Kraków, dnia 4 maja 1928.

Zdjęcia W. Krakowa na obszarze Dz. XIX, XX i XXI.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie § 23, 24 i 57 ustawy z dnia 23-go maja 1883 r. Nr. 83 Dz. U. P. austr. i art. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. Nr. 39 poz. 283 Dz. P. P. wykonane będą przez Ministerstwo Robót Publicznych nowe zdjęcia, względnie uzupełnienia zdjęć Wielkiego Krakowa na obszarze Dzielnicy XIX (Piaski-Grzegórzki) XX (Dąbie) i XXI (Płaszów).

Prace te zostaną rozpoczęte w bieżącym roku i trwać będą około 3-ch lat. Zawiadamia się wszystkich właścicieli nieruchomości, położonych w tych dzielnicach, by we własnym interesie przystąpili jaknajszybciej do uregulowania granic swych nieruchomości i wyznaczenia ich na gruncie widomemi znakami.

Równocześnie podaje się do wiadomości, że w wypadkach wątpliwych zostaną zwołane komisje, celem ustalenia granic własności; odnosi się to szczególnie do tych nieruchomości, których kształt został od roku 1914 zmieniony lub które zmieniły swych właścicieli. Na komisje te obowiązani są stawić się wezwani właściciele i posiadacze gruntów pod zagrożeniem następstw §§ 19, 23, 24 i 57 powołanej ustawy z roku 1883 oraz rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 15 lutego 1928 roku Nr. 18 poz. 155 Dz. U. Rz. P.

Wszelkie nowe zmiany w stanie własności, posiadania lub kultury wszytkich nieruchomości w dzielnicach, objętych pomiarami, należy przed zgłoszeniem w Ewidencji katastru podatku gruntowego przedstawić w Kierownictwie Pomiarów (Lubicz L. 2), gdyż w przeciwnym wypadku Ewidencja katastru nie będzie ani przyjmowała odnośnych planów techników cywilnych ani też zmian tych wprowadzała do elaboratów ewidencyjnych i sądowych.

W końcu zawiadamia się, że urzędnicy Ministerstwa Robót Publicznych, wykonujący prace pomiarowe, są uprawnieni do wykonywania powyższych prac na całem terytorjum Wielkiego Krakowa nawet bez specjalnego zawiadomienia dotyczącego właściciela nieruchomości z wyjątkiem objektów kolejowych i wojskowych, co do których winni być zaopatrzeni w specjalne legitymacje.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 13691/28 Kraków, dnia 14 maja 1928.

VII.

Zmiana brzmienia §§ 128, 129 i 130 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic, oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. m. Krakowie“ z dnia 14 czerwca 1927 r. L. B. P. 7069/927.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie § 102 lit. a. Statutu dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108, Magistrat podaje niniejszem do powszechnej wiadomości rozporządzenie Pana Wojewody krakowskiego z dnia 12 marca 1928 L. B. P. 1875/I-1928 o zmianie brzmienia §§ 128, 129 i 130. »Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie« z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/927. Mianowicie rozporządzenie to brzmi:

Zgodnie z brzmieniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 ex 1928 tudzież na zasadzie przepisów § 3 rozp. Min. R. P. i Min. Spraw Wewn. z 26 VI 1924 Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 611 ex 1924 zarządzam co następuje:

§ 1.

W Przepisach o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/927 wprowadza się następujące zmiany:

1) § 128 otrzymuje brzmienie:

Kary.

Winny naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia oraz szczegółowych rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, ulega — o ile dany czyn nie jest zagrożony karą surowszą — karze grzywny do 1.000 zł. (tysiąca złotych) lub aresztu do 6-ciu tygodni albo obu tym karom łącznie.

Jeżeli czyn przestępny polega na uszkodzeniu dobra publicznego należy wymierzyć grzywnę nie niższą od dwukrotnej wysokości zrządzonej szkody, jednak nie ponad miarę, określoną w ust. 1.

Podżeganie, pomoc, tudzież usiłowanie są karalne.

W orzeczeniu karnem należy oznaczyć na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według uznania, jednak nie ponad 4 tygodnie.

2) § 129 otrzymuje brzmienie:

Odpowiedzialność właściciela, dzierżawcy lub zarządzającego pojazdem mechanicznym.

Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym, który nie będzie mógł podać, kto w oznaczonym czasie kierował pojazdem mechanicznym, pozostającym w jego władaniu, o ile nie wykaże, że pojazdu użyła osoba mu nieznana, wbrew jego wiedzy i woli, czemu mimo należytej staranności nie mógł zapobiec, będzie karany grzywną do pięciuset złotych.

Na zasadach powyższych będzie karana osoba, której właściciel, dzierżawca, lub zarządzający pojazdem mechanicznym, zleci lub pozostawi kierowanie pojazdem.

W orzeczeniu karnem należy oznaczyć na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu, według uznania, jednak nie ponad 2 tygodnie.

Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym odpowiada za grzywny nałożone na kierowników pojazdów mechanicznych, które pozostają w jego władaniu.

3) § 130 otrzymuje brzmienie:

Władze orzekające i odwołanie.

Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w niniejszem rozporządzeniu powołany jest Magistrat stoł. król. miasta Krakowa.

Ukarany orzeczeniem Magistratu może w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tejże władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu Sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania obowiązujących w pierwszej instancji sądowej. Wyrok Sądu Okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Osobom wymienionym w § 129 ustęp 4 służy na równi ze skazanym prawo żądania przekazania sprawy Sądowi.

§ 2.

Sprawy wszczęte przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 ex 1928 winny być ukończone według trybu obowiązującego w chwili ich wszczęcia.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Wojewódzkim (t. j. z dniem 1 maja 1928).

Wojewoda

(—) *L. Darowski*

L. 3913/1928 Kraków, dnia 16 maja 1928.

VIII.

W sprawie sprzedaży ryb na placach targowych.

OBWIESZCZENIE.

Ze względów sanitarnych Magistrat, jako władza administracji ogólnej I instancji na podstawie § 102-h statutu gminnego dla stoł. król. m. Krakowa postanawia, że przy sprzedaży ryb na placach targowych winny być przestrzegane następujące przepisy:

1. Kadzie, beczki i inne naczynia służące do przechowywania ryb winny być czyste.
2. W naczyniach, w których się mieszczą ryby, nie wolno płukać ryb zabitych, ani wrzucać do nich odpadków; woda winna być zawsze czysta i często zmieniana.
3. Do płukania ryb zabitych winni sprzedający posiadać osobne naczynia z wodą.
4. Ryby wolno krajać po zabiciu.
5. Deska służąca do krajania i czyszczenia ryb winna być zawsze czysta i znajdować się nad naczyniami służącemi do płukania ryb.
6. Na odpadki (wnętrzności) i inne nieczystości winien każdy sprzedający posiadać osobne naczynia.

7. Trudniący się sprzedażą ryb winien posiadać odzież czystą i posiadać czysty fartuch.

Niestosujący się do niniejszego rozporządzenia ulegną karze do 200·— zł., lub do 7 dni aresztu na podstawie art. 17 rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 38 poz. 365 Dz. U. R. P. o postępowaniu karno-administracyjnem, o ile przekroczenie nie podpada pod powszechną ustawę karną.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 1928 r.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4257/1928 Ba. — Kraków, dnia 29 maja 1928.

Rewizja policzbowania i stanu faktycznego domów, budynków i mieszkań na obszarze miasta Krakowa.

OBWIESZCZENIE.

W dniu 20 września 1928 roku wchodzi w życie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej Polskiej z dnia 16 marca 1928 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 32 poz. 309 o ewidencji i kontroli ruchu ludności.

W związku z tem, Magistrat w myśl rozporządzenia Województwa krakowskiego z dnia 24 kwietnia 1928 L. Bp. 2394/I-28 oraz na podstawie ustawy z dnia 29 marca 1869 r. Dz. U. Nr. 67 zarządza przeprowadzenie ogólnej rewizji wszystkich realności położonych na terenie m. Krakowa, tak co do stanu ich policzbowania, jak i stanu faktycznego.

Rewizja ta rozpocznie się z dniem 1 czerwca 1928 r. w formie spisu domów, budynków i mieszkań przez organa Budownictwa miejskiego Oddział A. zaopatrzone w odnośne legitymacje urzędowe.

Domom i budynkom mieszkalnym nie posiadającym l. porz. względnie spisowych lub mylnie oznaczonym, liczby te zostaną nadane względnie sprostowane z urzędu, przyczem odnośne tabliczki orjentacyjne zostaną na koszt właścicieli realności sprawione i w odpowiedniem miejscu przybite.

Magistrat wzywa zatem właścicieli względnie administratorów realności, aby za zgłoszeniem się organu spisującego udzielili mu dokładnych w tym kierunku koniecznych wyjaśnień i ułatwili spis mieszkań.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2340/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Spiskiej w Dz. IX „Ludwinów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
		od (2) do (16)	parcele				
			Narożnik ul. Orawskiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ulicy Zatorskiej				
17		1	Grabowski Feliks	24	130	133	
71		3	Woźnik Wojciech, Nina, Władysław i Apolonja	92	14	105	
72		5	Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc. w Krakowie	85	140	169	
43		7	Porzycki Franciszek i Anna	86	48	60	
49		9	Wolny Stanisław, Władysław, Janina i Marjanna	87		48	
70		11	Offinowski Tadeusz, Wanda i Rozalja	67	14	106	
83		13	Waloryk Wojciech Józef, Marja, Bronisława i Sabina	94	14	107	
50		15	Jelonek Janina	84	14	125	
		(17)	parcela				
			Narożnik ul. Orawskiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1621/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Orawskiej w Dz. IX „Ludwinów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Spiskiej				
		od (2) do (14)	parcele gruntowe				
			Pola orne				
			Narożnik ul. Konopnickiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Spiskiej				
		(1)	parcela				
		(3)	parcela				
		(5)	parcele				
133		7	Goldman Jakób i Teofila	158	199	208	
			Narożnik ul. Tureckiej				
64		9	Patrz ul. Turecka L. 47				
114		11	Patrz ul. Czackiego 20				
			Narożnik ul. Czackiego				
		(13)	parcele				
		(15)	parcele				
			Narożnik ul. Konopnickiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 885/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Syrokomli w Dz. XII „Półwsie Zwierzynieckie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba stary wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. T. Kościuszki				
	2 4	od 2 do 8	Patrz ul. T. Kościuszki Lp. 5, 7 i 9. Koszary artylerji im. Generała Dąbrowskiego				
		(10) (12) (14)	parcele				
139	10	16	Okrutniewicz Aleksander i Ewa	1833/11 1833/18 1833/19 1988/6		792	
151	12	18	Marchewczyk Jan i Katarzyna	1832/5 1833/10		794	
		(20)	parcele				
			Narożnik ul. K. Ujejskiego				
		22	parcela				
134	20	24	Czechowicz Stan. i Józefa	1816/10	617	836	
		(26) (28)	parcele				
			Narożnik ul. Smoleńsk				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. T. Kościuszki				
156	1	1	Patrz ul. T. Kościuszki Lp. 3				
		(3)	parcela				
166	3	5	Klein Jan	1949	2665	2666 st. Kraków	
171	7	7	Schenker Dawid	1940/10 1982/4 1991/12		2960	
186		9	Schnitzerowa Ludwika	1991/11 1982/3	2665	2957	
			Narożnik ul. Kazimierza Morawskiego				
147	9	11	Prof. Grzymek Jan i Helena	1991/14		2946	
		od 13 do 19	parcele				
128	15	21	Gmina miasta Krakowa Szkoła Przemysłowa żeńska	1091/26 1991/28 1991/30	511	2665	
		23	parcela				
		25	parcela				
			Narożnik ul. Smoleńsk				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 883/928
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Salwatorskiej w Dz. XII „Półwsie Zwierzynieckie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul Filareckiej				
149		2	Patrz ul. Filarecka L. 17				
		(4) (6) (8)	parcele				
			Narożnik ul. Kraszewskiego				
		(10) (12) (14) (16)	parcele				
			Narożnik ul. Słonecznej				
		(18) (20)	parcele				
163		22	Inż. Cyrankiewicz Józef	1562/2		893	
			Narożnik ul. bez nazwy (droga prywatna)				
		od 24 do (34)	parcele				
			Narożnik ul. Kasztelańskiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul. Filareckiej				
83		1	Schieferstein Anna i Marja	217		486	
		(3) (5) (7)	parcele				
			Narożnik ul. Kraszewskiego				
146		9	Patrz ul. Kraszewskiego 22				
		(11)	parcele				
182		13	Wilczyńska Anna	1791/1 1788/1	287	762	
164		15	Patrz ul. Słoneczna 17				
			Narożnik ul. Słonecznej				
122		17	Patrz ul. Słoneczna 18				
		(19) (21) (23)	parcele				
136		25	Kanzal Marja	294/1		430	Dom dawniej oznaczony Lp. 10 ulica Słoneczna
178		27	Galas Jan	294/2	430	842	Dom dawniej oznaczony Lp. 12 ulica Słoneczna
		(29)	parcele				
150		31	Bialik Józef i współwł.	312		431	
		(33)	parcele				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1594/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w Aleji Artura Grottgera (w przedłużeniu) w Dz. XV „Nowa Wieś“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul. Kujawskiej				
	(32)	(32)	parcela				
236	34	34	Gnat Stanisław	271	15	471	
		(36)	parcela				
		(38)	parcela				
		od 40 do 60	parcele				
111		62	Patrz ul. Racławicka 25				
			Narożnik ul. Racławickiej				
125		64	Patrz ul. Racławicka 26				
270		66	Rosół Józef Feliksa i Zbroja Marja	112/1	53	401	
			parcele nie zabudowane				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Koryto Młynówki liczb nieparzystych brak				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1017/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Bronowickiej w Dz. XVI „Łobzów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul. Podchorążych				
1		(2, 4)	Patrz ul. Podchorążych 3 i 4				
			Droga polna				
		(6, 8)	parcele gruntowe				
167		10	Paprocki Franciszek i Mara	274/1	391	57	
		od 12 do 28	parcele gruntowe				
161		30	Buczak Jan i Marja	298/1	23	511	
		(32)	parcela gruntowa				
144	10	34	Nowak Florentyna	302	482	58	
		(36) (38)	parcele gruntowe				
163	12	40	Hellner Aleksander	309/1 309/2	70	544	
		(42) (44)	parcele gruntowe				
			Droga do fortu				
			Granica Gm. m. Krakowa i Gm. Bronowice Małe				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
2	1, 3, 5	1, 3, 5	Patrz ul. Podchorążych 1 i 2				
			Narożnik ulicy Bartosza Głowackiego				
59		(7) (9) (11) (13)	parcele gruntowe				
			Glonczyk Anastazja	154	258	274	
		(17) (19)	parcele gruntowe				
160		21	Yorko Janina	289/1	410	418	
		od 23 do 41	parcele gruntowe Gmina miasta Krakowa				
125	21	43	Urząd Poboru Opłat i Podatków Pośrednich dawna akcyza	172	62	3	
			Droga do fortu				
			Granica Gm. m. Krakowa i Gm. Bronowice Małe				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1593/28
Ba.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Salinarnej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik Placu Zgody				
344	1	2	Wachs Emanuel, Henryk i Anna	385	501	389	
331	3	4	Pieniążek Mikołaj, Bronisława, Agata, Zofja i Sosin Marja	386 387	71	64	
446	5	6	Offner Cecylja	388	72	417	
72	7	8	Sperro Wilhelm	389	72	65	
			Narożnik ul. Dąbrówki				
73 223	9 11	10 12	Hausner Stanisława i Antonina	424	993	671	
		(14)	Hausner Magdalena	426	490	596	
300	13	16	Godula Franciszek i Józefa	428	413	243	
271	15	18	Freudenfeld Alter i Rozalja	429	374	244	

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. htp.	
			Narożnik Placu Zgody				
59	2	1	Widerski Jan i Struzik Marja	263	290	282	
262	4	3	Barbasch Berta	261 262	1138	281	
741	4 a	5	Krzyżańska Stefanja	260	320	280	
205	6	7	Stoch Władysław Jan i hr. Szembek Wanda	258	731	591	
325	8	9	Wetstein Jakób i Pesla	253	463	245	
616	10	11	Brablec Wanda, Bielawska Bronisława i Bobilewicz Stefanja, Tarnowska Mieczysława i Hefler Aleksandra	252	759	528	
	(12)	(13)	parcela				
	(14)	(15)	parcela				
466	16	17	Vogler Feigla Perla 2-im.	248	705	513	

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
404	17	20	Offner Herman, Cecylja, Kranz Leon i Amalja	430	568	394	
			Narożnik ulicy Dąbrowskiego				
		(22)	parcela				
47	19	24	Firma „Kryształ", Polska Fabryka Warszawska Cukrów i Czekoladek Spółka z ogr. odpow. w Podgórzu	450	47	49	
	(21)	(26)	parcela				
46	23	28	Matzner Godel i Salomea	451	46	47	
429	25	30	Firma „Kryształ", Spółka z ogr. odpowiedzialnością w Krakowie-Podgórzu, Nachlicht Juljusz i Sobolewski Witold	466	331	291	
			Zbieg z ul. Lwowską				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
	(18)	(19)	parcela				
62	20	21	Patrz ul. Józefińska 47	245	347	289	
			Narożnik ulicy Józefińskiej				
51	22	23	Patrz ul. Lwowska 25	243		286	
	(24)	(25)	parcela				
520	26	27	Patrz ul. Lwowska 29	241		313	
608	28	29	Patrz ul. Lwowska 31	240	1115	391	
			Narożnik ul. Lwowskiej				

Zestawiono w Budownictwie miejskim Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 1589/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Kącik w Dz. XII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba stary wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik pl. Zgody				
289	1	2	Dr. Gogulski Józef i Dr. Leontyna, Dr. Hołubowski Jan	375	384	241	
219	3	4	Konieczna Bronisława	374	241	167	
379	5	6	Jagło Julja	373	534	357	
383	7	8	Szezwild Michał, Marja, Władysław, Michalina, Janina, Eugenjusz, Józef i Stefan	372	535	358	
384 58	9 11	10 12	Chytroś Antonina	370 370	246 246	219 219	
65	13	14	Głowacka Henryka i Panek Anna	371	246	482	
64	15	16	Dr. Weiss Stanisław, Schreiber Abraham i Estera	366 363/1	59	681	
704	17	18	Dr. Weiss Stanisław Fabryka guzików	363/2 364/2	5	59	
477 556	19 21	20 22	Rand Ignacy i Debora	357 360	707 900	55 56	

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik pl. Zgody				
245	2	1	Patrz pl. Zgody Lp. 10	377	354	279	
	4	(3)	parcela				
302	6	5	Abrahamowicz Estera	378	495	278	
66	8	7	Paleczna Janina	379	378	60	
272	10	9	Pierwsza Małop. Fabryka Warszawskich Cukrów i Marmolady Ska z ogr. odpow.	395	920	505	
			Narożnik ul. Janowa Wola				
391	12	11	Partrz ul. Janowa Wola 2	396	454	312	
		(13)	parcela				
63	14	15	Kotaba Jakób i Marjanna	399	756	529	
			Narożnik ul. Traugutta				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w maju 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Kajetan Dudziak	pl. dod. przeb. wewn. parteru, I i II p.	Florjańska 47	Chmielewski	14
Aba Pineles	nadbud. II p. i III p. na budynku frontowym	Bracka 3—5	Liebling, Oberleder	1283
Dr. Zygmunt Fendler	klozet spłukiwany na parterze, I i II p.	Jagiellońska 7	Z. Prokesz	2633
Adam Lenert	dobud. parteru na sklep, przeniesienie mieszkania stróża do innej ubikacji	Sławkowska 6	Siódmak	2123
Herman Eber	wyburz. sklep. nad tylną częścią sieni i zamurowanie otworu z sieni do ubik.	Sławkowska 14	Fr. Stankiewicz	4067
		Dz. III.		
Walerja Gramatykowa	klozety	Retoryka 21	Stanisław Dudek	2553
Chaim Schönherz	I p. oficyna	Felicjanek 25	Silberstein	2172
Abraham Nussbaum	przebud. II-p. front. domu i nadbud. III p.	Straszewskiego 7	T. Wexner	4348
		Dz. IV.		
Hirsch Weinfeld	nadbud. II p., wewn. przeróbki na parterze i I p.	Krowoderska 70	Gliński, Kramarski	1082
Dr. Bruno Wojciechowski	nadbud. II p. od frontu	Siemiradzkiego 1	T. Hoffman	1985
Władysław Gryglewski	spłukiw. kloz. w podwórzu	Garbarska 14	J. Burzyński	687
Helena Silbiger Berta Finster	nadbud. II i III p., dobud. part. stróżówki, wychodki spłukiwane na part. i I p.	Dolne Młyny 9	E. Skawiński	691
		Dz. V.		
Jan Chlipalski	adaptacja na strychu oficyny lewej dla rozszerzenia pralni	Rynek Kleparski 14	— — —	2808
		Dz. VII.		
Lewkowitzer, Süsskind	nadbud. II piętra na bud. mieszk. front. na dobud. ofic. II p. i przeróbki wewn.	św. Sebastjana 17	Liebling, Oberleder	2015

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VII.		
Józef Gottlieb	podpiwniczenie prawego podwórza mieszk. stróża w suterenie po lewej stronie budynku	Jasna 8	S. Baum	2040
		Dz. VIII.		
Bertold Fränkel	plan dodatkowy przebud. mieszk. na I p. i częśc. przebud. klatki schodow.	Dietla 91	H. Lamensdorf	2830
Saul Schenker	dobud. III p. na domu mieszkalnym frontowym	Krakowska 35	— — —	2018
Konwent S. S. Miłosierdzia „Dom Pracy“	dom II-piętrowy frontowy	Piekarska 4, 6, 8, 10	Pokutyński	2628
Regina Laska Esterowicz	dobud. III p. na domu front. i nadbud. I p. na oficynie w podwórzu	Podbrzezie 4	Z. Prokesz	1598
		Dz. X.		
Tomasz Gawior	stodoła i ustęp	Twardowskiego 17 lk. 206/1	S. Zabłocki	2344
		Dz. XI.		
Kazimierz Zieliński	garaż	Szwedzka 32	J. Wilczyński	2915
Olga Grzesik	garaż	Szwedzka 10	J. Galiszkiewicz	3118
Gmina miasta Krakowa	nadbud. I p. i przebud. przyziemnego budynku warsztatowego	Barska 12	— — —	2910
		Dz. XII.		
Kasiel Zimetbaum	dobud. II p. domu	Na Stawach 3	H. Lamensdorf	5537/27
		Dz. XIII.		
Karol Dziekanowski	dobud. I p. ofic.	Kr. Jadwigi 26	Mączyński	1733
Jan Marchewczyk	prowizoryczna szopa	Kr. Jadwigi 47	L. Karolla	2553
		Dz. XV.		
Jan Konik	zbiornik na nawóz	Kazimierza Wielk. 47	T. Bujas	857
Zygmunt i Halina Nowiccy	II-piętrowy dom mieszk.	ul. Szopena parc. wh. 163	— — —	2872
J. Loster	klozety na part. i I p.	Konopnickiej 13	Birkenfeld	2432
Jan Rzymkowski	nadbud. I i II p.	Kujawska 15	J. Rzymkowski	2220

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XVI.				
Marja Konikowa	parterowe oficyny	Juljusza Lea 81	J. Merenda	206
Agnieszka Rajtar	parterowe oficyny, stajnia i wozownia	Bronowicka lk. 290/2	Z. Szufa	458
Dz. XVII.				
Janusz Zarzecki	pl. dodatk. nadbud. IV p.	Aleja Słowackiego wh. 2971	J. Zarzecki	2621
Marja Feczko	prowizoryczny wychodek z dołem kloacznym	Mazowiecka 96	— — —	2599
Marja Antkiewicz	przyziemny dom i bud. gospodarcze	droga polna lk. 1754 wh. 63 za Sudołem	E. Skawiński	1901
Anna Studencka	I-piętrowy dom	Prądnicka boczna wh. 591	J. Stobiecki	2067
Stanisław Bieliński	pl. dodatk. nadbud. IV p.	Aleja Słowackiego wh. 1214/12, 1223/6	J. Zarzecki	2561
Dz. XIX.				
Piotr Żupnik	I p. oficyna	Mogilska 31	E. Skawiński	23
Dz. XX.				
Mojżesz Guttman	zadaszenie przy cegielni	Niepołomska lk. 367	H. Guttman	5952
Bolesław Szarek	dom parterowy i budynki gospodarcze	Miedziana wh. 485	S. Jonkler	3117
Kasper Bińczyński	ogrodzenie	parcela lk. 52/1 Dąbie	St. Bartz	799
Dz. XXI.				
Wojciech i Katarzyna Chwaj	izba i kuchnia w stodole	Golikówka 22	— — —	2029
Jan i Julja Medwid	pl. dodatk. domu I p.	Płaszowska boczna lk. p. gr. 751/1	A. Dostal	3036
Dz. XXII.				
Wilhelmina Leowa	prowizoryczna szopa na materjały budowlane	Czarna lk. p. gr. 1314/1	— — —	1565

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXII.				
Gmina miasta Krakowa	przebudowa i nadbudowa ustępów, dobudowa mieszkania tercjana szkoły męsk.	Lwowska 60, 62	Budownictwo m. A.	3078
Jan Piwowarczyk	dom przyziemny z suterenami i poddaszem	lk. 934/3 parc. gr. Aleja pod Kopcem	J. Stobiecki	1980

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Statut administracyjny parku leśnego fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski".

§ 1.

Organem Magistratu stoł. m. Krakowa dla fachowego kierownictwa i administracji parku leśnego fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski" jest Zarząd parku leśnego „Las Wolski" narazie z siedzibą urzędową w Krakowie.

Na czele Zarządu stoi mianowany przez Prezydenta miasta kierownik, któremu podlega przydzielony do Zarządu personal urzędniczy i służbowy.

§ 2.

Gdy celem fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski" jest trwałe zagospodarowanie tegoż szlachetnemi rodzajami drzew dla stworzenia leśnego parku, przeto do zakresu działania Zarządu należą wszelkie czynności, zmierzające do przebudowy lasu w park, z regeneracją zadrzewienia, a to zarówno wszelkie sprawy techniczne jak i gospodarczo-administracyjne.

§ 3.

Zarząd parku leśnego w Woli Justowskiej obejmuje poza „Lasem Wolskim" również sprawę zalesień ochronnych na nieużytkach wzgórz Krzemionek, oraz administrację wszelkich gruntów miejskich przydzielonych Zarządowi, zakładanie ewentualnie parków dzielnicowych, z wyjątkiem urządzeń podlegających Zarządowi ogrodów miejskich.

§ 4.

Zarząd „Lasu Wolskiego" tworzy jednostkę gospodarczą z osobną korespondencją, książkowością i kasą podręczną.

W sprawach osobistych podlega Zarząd Biuru Prezydjalnemu Magistratu, w sprawach zaś dotyczących gospodarczej administracji „Lasu Wolskiego" Wydziałowi I. Zarząd przedkłada Wydziałowi I wnioski w sprawach administracyjnych i obowiązany jest stosować się ściśle do wydanych zarządzeń i poleceń.

W zakresie ściśle fachowym obowiązany jest, o ile chodzi o sprawy zasadnicze lub większej doniosłości, przedstawić Wydziałowi I Magistratu sprawozdania i wnioski co do wydać się mających zarządzeń.

§ 5.

Kontrolę nad gospodarką Zarządu sprawuje wyłoniona ze Sekcji I Rady miasta Komisja dla spraw „Lasu Wolskiego". Sposób wykonywania nadzoru i kontroli określa osobny regulamin. Kierownik Zarządu jest obowiązany brać udział w posiedzeniach Komisji, udzielać żądanych wyjaśnień i przedkładać jej sprawozdania z prac dokonanych i zamierzonych po uprzedniem zatwierdzeniu tychże przez Magistrat.

Wnioski na Radę miasta mają być przedtem przedkładane Komisji. Prezydent miasta stanowi, które sprawy Komisji tej przedkładane być mają.

Kierownik Zarządu obowiązanym jest być obecnym na posiedzeniach Sekcji i Rady miasta, na których rozpatrywane są sprawy „Lasu Wolskiego" i udzielać na życzenie potrzebnych wyjaśnień.

§ 6.

Kierownik Zarządu odpowiedzialny jest przed Prezydentem miasta za administrację i techniczne kierownictwo. Osobna instrukcja służbowa określa jego stanowisko służbowe, obowiązki, odpowiedzialność i t. p.

Do zakresu działania kierownika należy:

1) ogólny Zarząd i prowadzenie robót leśno-technicznych, czynności administracyjne i handlowe, a w szczególności korespondencja, prowadzenie ksiąg i zapisków gospodarczych, kasy podręcznej, rozbudowy, administracja gruntami, budynkami i inwentarzem martwym i żywym zarządu i kierownictwo zalesień ochronnych miejskich nieużytków. Wydzierżawienie gruntów i innych budynków może nastąpić tylko na podstawie zatwierdzenia przez Magistrat;

2) opracowywanie i przedstawianie Magistratowi projektów, wniosków i opracowań w powyższych sprawach;

3) opracowywanie i przedstawianie Magistratowi rocznego budżetu, zamknięć rachunkowych i bilansu po sprawdzeniu przez M. Izbę Obrachunkową;

4) przedstawianie Magistratowi wniosków w sprawach organizacyjnych, a Biuru Prezydjalnemu w sprawach osobistych stałego i prowizorycznego personalu urzędniczego i służby;

5) przyjmowanie i zwalnianie rzemieślników i robotników za dziennem wynagrodzeniem oraz przyznawanie wynagrodzeń dla tychże w ramach uchwalonych przez Komisję;

6) wypłata robotników, zakupno sadzonek, nasion, narzędzi i innych materjałów potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa ogrodowego oraz robót związanych z rozbudową i przemianą lasu na park;

7) wykonywanie przepisów dotyczących opieki socjalnej dla pracowników przedsiębiorstwa;

8) czasowe przyjmowanie technicznych sił pomocniczych lub kancelaryjnych do współpracy tak na terenie dla pomiarów, jak i w biurze, dla pomocy przy rozbudowie parku i w pracach technicznych, za odpowiedniem wynagrodzeniem, a to w porozumieniu z Naczelnikiem Wydziału I oraz za aprobatą Prezydenta miasta i zwalnianie tychże według własnego uznania.

§ 7.

Celem umożliwienia kontroli nad stanem robocizny przedkłada kierownik Zarządu w sposób osobnem rozporządzeniem oznaczony przez Wydział I perjodyczne raporty Prezydentowi miasta.

Prezydent miasta jak i w zastępstwie jego Naczelnik Wydziału I może w dowolnym czasie polecić przeprowadzenie na miejscu kontroli, czy raport i zapiski dzienne w księgach ewidencyjnych robotników odpowiadają rzeczywistości. W razie zauważenia uchybień, przeprowadzający kontrolę zbada sprawę, względnie zawiadomi w drodze służbowej Prezydenta miasta.

Wysokość wynagrodzenia robotników podlega zatwierdzeniu Magistratu.

§ 8.

Robotników wypłaca się z Kasy podręcznej za listami płacy. Listy płacy robotników, sporządzone na dzień przed wypłatą na podstawie ewidencyjnych książek służbowych poszczególnych dozorców lub strażników, podpisuje kierownik Zarządu, poczem przedkłada je do podpisu Naczelnikowi Wydziału I. Wypłaty dokonuje się z Kasy podręcznej. W tym celu otrzymuje Zarząd odpowiednie zaliczki z Kasy miejskiej. Wypłata następnej zaliczki może mieć miejsce po wyrachowaniu się z poprzedniej. Wypłaty dokonuje wyznaczony przez kierownika urzędnik Zarządu w miejscu i godzinie na to oznaczonej. Rachunki z zaliczek mają być udokumentowane dowodami wypłat i należy je przedkładać bezzwłocznie po wyczerpaniu zaliczki Magistratowi do dalszego urzędowania.

§ 9.

Kierownik ustala z końcem każdego tygodnia przydział służbowy personalu i straży ogrodowej, oraz program robót na tydzień następny. Program ten, a w razie nadzwyczajnym zaszłe zmiany, przedkłada kierownik do aprobaty Prezydentowi miasta przez Wydział I Magistratu. Zarząd prowadzi w myśl ogólnie obowiązujących instrukcyj ścisłą ewidencję kredytów przyznanych budżetem dla każdej pozycji z osobna i kontuje wszystkie wypłaty dokonane z Kasy podręcznej oraz utrzymuje i prowadzi inwentarz instytucji.

§ 10.

Do Zarządu przydzieleni pracownicy, jak urzędnicy i straż leśna parkowa, mają charakter pracowników miejskich i podlegają obowiązującym przepisom pragmatykalnym i służbowym dla urzędników i sług Magistratu.

Obowiązki ich szczegółowe określają osobne instrukcje.

§ 11.

Celem utrzymania należytego porządku i opieki nad gospodarką, wszystkie objekty podzielone zostaną na obręby i obchody i oddane osobnym dozorcom i straży leśno-parkowej, którzy mają obowiązek utrzymywać porządek, chronić i zapobiegać szkodom w swych obrębach i obchodach, jak niemniej wykonywać wszystkie czynności zlecone im przez kierownika Zarządu.

§ 12.

Ani kierownikowi, ani też funkcjonarjuszom Zarządu nie wolno posługiwać się robotnikami opłacanymi przez Gminę do celów osobistych i prywatnych.

§ 13.

Miejscem płatniczem Zarządu „Lasu Wolskiego“ jest Kasa miejska, a granicami gospodarki finansowej kwoty corocznie w budżecie miejskim dla „Lasu Wolskiego“ wstawione.

§ 14.

Organem rewizyjnym Magistratu dla kontroli prowadzonych ksiąg gospodarczych i rachunkowych Zarządu oraz Kasy podręcznej jest Miejska Izba Obrachunkowa.

Gotówkę wszelką ponad kwotę, którą oznaczy Magistrat jako rezerwę bieżącą, wnosi Kasa Zarządu do Głównej Kasy miejskiej.

§ 15.

Szczegółowy zakres działania kierownika i biura zarządu, przepisy prowadzenia manipulacji, rachunkowości i kasowości określą osobne instrukcje.

§ 16.

Szczegóły kontroli nad gospodarką Zarządu w zakresie administracji i fachowości (§ 5) normują osobne przepisy.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Instrukcja służbowa dla kierownika Zarządu miejskiego parku pod nazwą „Las Wolski“ w Woli Justowskiej.

I. Stanowisko służbowe.

Art. 1.

Kierownik Zarządu jest urzędnikiem techniczno-administracyjnym, zarządzającym całym ruchomym i nieruchomym majątkiem „Lasu Wolskiego“.

Art. 2.

Kieruje on działalnością wszystkich podległych mu urzędników i innych organów pomocniczych, przeznaczonych do pełnienia służby w powierzonym mu Zarządzie, sprawuje nad nimi bezpośredni nadzór techniczny i służbowy.

Art. 3.

Kierownika Zarządu mianuje Prezydent miasta Krakowa.

Art. 4.

Kierownik, jako urzędnik Gminy miasta Krakowa, winien się ściśle stosować do przepisów obowiązujących w administracji miejskiej, tudzież do szczegółowych rozporządzeń Prezydenta miasta.

II. Obowiązki.

Art. 5.

Kierownik jest bezpośrednim gospodarzem i zarządcą oddanej mu w administrację majętności fundacyjnej na Woli Justowskiej, którą powinien prowadzić według swego najlepszego zrozumienia, wiedzy i sumienia, stosując się przytem ściśle do obowiązujących ustaw, przepisów i rozporządzeń.

Art. 6.

Obowiązki kierownika Zarządu obejmują zarówno czynności techniczne jak i biurowe.

Art. 7.

Do obowiązków technicznych kierownika należy:

a) zachowanie i zabezpieczenie majątku „Lasu Wolskiego“ i obrona jego praw;

b) wykonywanie niezbędnej regeneracji drzewostanów dla wyhodowania szlachetnych rodzajów drzew krajowych i zagranicznych a to celem należytej rozbudowy całego lasu na park angielski;

c) dążenie do uzyskania w gospodarce możliwie najpomyślniejszych wyników;

d) prowadzenie wszelkich prac w dziedzinie gospodarstwa parkowego, prowadzenie stacyj doświadczalnych, badań naukowych i praktycznych;

e) przedkładanie wniosków gospodarczych wszelkiego rodzaju przy uwzględnieniu stosunków miejscowych, zgodnie z przepisami obowiązującemi i dyrektywami Zarządu miasta. Wykonywanie z pomocą podległego mu personalu wszelkich zarządzeń gospodarczych na podstawie otrzymanych zleceń a dotyczących innych spraw jak np. zalesień ochronnych itp.;

f) możliwie najracjonalniejsze i najkorzystniejsze zużytkowanie i spieniężenie zbędnego materjału drzewnego i innych produktów;

g) opracowywanie i wykonywanie projektów i kosztorysów robót budowlanych i komunikacyjnych, o ile roboty te nie będą powierzone specjalnemu organowi technicznemu;

h) dozór nad ochroną parku i nad dokładnem wypełnianiem służby przez podległe mu organa wykonawcze oraz ogrodową straż.

Art. 9.

Do czynności biurowych kierownika zarządu należy:

a) prowadzenie i załatwianie pisemnych czynności urzędowych;

b) prowadzenie rachunków i kasy;

c) zestawienie i przedkładanie preliminarzy budżetowych, tudzież całorocznych zamknięć rachunkowych. Obowiązki te wypełnia kierownik przy pomocy przydzielonych mu urzędników kancelaryjnych.

Art. 10.

Aby uzyskać możność skutecznego spełnienia wyżej wspomnianych obowiązków, powinien kierownik jak najdokładniej znać posiadłość fundacyjną, którą kieruje, oraz zaznajomić się gruntownie z akcją zalesień ochronnych nieużytków gminnych itp. innemi agendami.

Art. 11.

Obszar wszystkich tych objektów powierzonych jego zarządowi ma on jak najczęściej objeżdżać, a w każdym razie w zimie raz w tygodniu, zaś w porze od wiosny do jesieni, gdy odbywają się ważniejsze czynności gospodarcze połączone z regeneracją, rozbudową itp. winien kierownik w miarę potrzeby przynajmniej dwa razy w tygodniu osobiście wszelkie prace kontrolować i sprawdzać na miejscu. Wszelkie w tym kierunku podjęte objazdy i obchody służbowe winien kierownik wpisywać do osobnego dziennika.

Dziennik ten, w którym uwidocznione być mają w jak najkrótszem streszczeniu: data, zwiedzony objekt, względnie oddziały lub sekcje parkowe, spełnione czynności urzędowe, wydane polecenia, poczynione spostrzeżenia i uwagi, należy na żądanie przedstawić Prezydentowi miasta do wglądu, a w każdym razie przedkładać w terminie między 1 stycznia a 30 marca każdego roku Magistratowi, jako załącznik do zamknięcia rachunkowego z ubiegłego roku wraz z innemi alegatami do dalszego urzędowania.

III. Obrót pieniężny i materjałów oraz ich obrachunek.

Art. 12.

Kierownik Zarządu przyjmuje, wpłaca do Kasy miejskiej dochody i wypłaca z zaliczek otrzymanych wydatki w granicach zatwierdzonego budżetu i przyznanego kredytu.

Art. 13.

Dla umożliwienia w każdym czasie stwierdzenia stanu wpływów pieniężnych i wydatków prowadzi Zarząd osobny dziennik kasowy i wpisuje tam codziennie przychód i rozchód pieniężny.

Art. 14.

Wszelkie wpływy pieniężne, pochodzące ze sprzedaży produktów lub z innych dochodów mają być odprowadzone do Głównej Kasy miejskiej z końcem każdego miesiąca na rachunek Zarządu „Lasu Wolskiego".

Art. 15.

Przy wpłacaniu i podejmowaniu gotówki z Kasy miejskiej winien się kierownik stosować do przepisów obowiązujących Izbę Obrachunkową i Kasę miejską.

Art. 16.

Obrót wszelkich produktów tj. materjałów, opału, płodów ubocznych etc. i ich szczegółowy obrachunek prowadzi kierownik w osobnej księdze.

IV. Dziennik przychodu i rozchodu dla produktów drzewnych.

Art. 17.

Przy sprzedaży drzewa i innych produktów, kierownik winien się ściśle stosować do przepisów prowadzenia rachunkowości i kasowości niniejszemi przepisami objętych oraz wskazań udzielonych mu przez Magistrat.

Wyciąg z szczegółowego rachunku obrotów w produktach drzewnych — kierownik przesyłać ma co miesiąc Magistratowi do Izby Obrachunkowej jako załącznik do zestawienia odprowadzonej gotówki za ten sam miesiąc, a to w formie i w terminach przez Prezydenta miasta wyznaczonych.

V. Odpowiedzialność.

Art. 18.

Kierownik Zarządu jest osobiście odpowiedzialny za rzetelne i właściwe załatwianie wszelkich spraw administracyjnych i za sumienne spełnianie obowiązków wymienionych w art. 6—12.

Kierownik odpowiedzialny jest również za wszelkie straty i niedobory przez niego spowodowane lub z jego winy czy też braku dozoru powstałe. Odpowiedzialny jest również za wszelkie błędy w rachunkowości, za

które prócz zwrotu szkody pociągnięty być może do odpowiedzialności służbowej.

Art. 19.

Przydzielony kierownikowi personal urzędniczy i służbowy odpowiedzialny jest za należyte spełnianie obowiązków służbowych, jak i za wykonanie szczególnych zleceń i zadań.

Art. 20.

Obowiązki służby parkowej określają osobne przepisy. Zadaniem jej jest ochrona własności parkowej, oraz utrzymywanie bezpieczeństwa porządku i spokoju w „Lesie Wolskim".

VI. Utrzymanie stanu granic i posiadania.

Art. 21.

Dla zachowania całości granic i utrzymania stanu posiadania „Lasu Wolskiego" kierownik winien stan granic i znaki graniczne perjodycznie kontrolować, utrzymywać je w porządku, uzupełniać braki i przestrzegać, aby granice były zawsze dobrze widoczne.

To samo dotyczy również utrzymania stałych punktów triangulacyjnych, linij oddziałowych i sekcyjnych oraz wszelkich innych znaków przestrzennego podziału parku, tudzież linij widokowych na objektach zalesień ochronnych, jako przyszłych parków dzielnicowych.

Kierownik czuwa, aby stan posiadania „Lasu Wolskiego" nie zmienił się na niekorzyść Gminy.

Ars. 22.

O wszelkiem naruszeniu posiadania, o sporach granicznych, winien kierownik bezzwłocznie a najpóźniej do 3 dni donieść Magistratowi, podając:

a) dokładny opis przedmiotu sporu;

b) czas spokojnego wykonywania prawa spornego;

c) w wypadku przerw w wykonywaniu prawa, długość tychże;

d) imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania świadków, którzy okoliczności ad a), b), c) stwierdzić mogą;

e) czy o granicę naruszoną nie toczyła się już sprawa i w jakim sądzie i przez kogo była wnoszona;

f) dołączyć odręczny szkic sytuacyjny miejsca spornego z podaniem świadków, którzy naruszenie to będą mogli stwierdzić.

Art. 23.

Kierownik prowadzi wykazy stanu posiadania i ciężarów „Lasu Wolskiego" oraz ewidencję zaszłych w nich zmian, a to oddzielnie dla:

a) posiadłości gruntowych;

b) posiadłości budowlanych.

Wykazy te zawierać winny opis położenia parcel, obszaru, rodzaj kultury, ciężarów i ewentualnych praw na obcych gruntach etc. Odpisy wykazów zmian posiadania przedkłada kierownik corocznie Magistratowi przy zamknięciach rachunkowych za ubiegły rok, łącznie ze sprawozdaniem administracyjnem.

Art. 24.

W wypadkach pożądanych zmian lub ulepszeń w stanie posiadania czy to przez zaokrąglenie posiadłości lub sprostowanie granic, czy też przez kupno, sprzedaż lub zmianę gruntu, kierownik winien przedłożyć Magistratowi wyczerpujące sprawozdanie, umotywowane z uzasadnionym wnioskiem.

VII. Utrzymywanie istniejących i wykonywanie nowych budowli.

Art. 25.

Wszelkie istniejące zabudowania mieszkalne, gospodarcze, ogrodzenia, drogi, mosty itp. winny być stale przez kierownika w należytym i użytecznym stanie utrzymywane i od zniszczenia zabezpieczone.

Remont budowli istniejących — oraz stawiania nowych budynków dokonywane być mogą jedynie na zasadzie uchwał Magistratu w ramach budżetu lub na zasadzie szczegółowych zarządzeń Prezydenta miasta. Wnioski na przeprowadzenie potrzebnych robót przedkłada kierownik. W razie znaczniejszych wydatków należy do wniosku dołączyć szkic, plany, przekroje i kosztorys.

Art. 26.

Kierownik może w ramach przyznanego w budżecie kredytu zarządzić sam wykonanie mniejszych, koniecznych, lub niecierpiących zwłoki napraw dróg i budynków, o ile łączny wydatek z tego powodu nie przekracza sumy 1000 zł rocznie, winien jednak o wydanych zarządzeniach zawiadomić Magistrat.

Art. 27.

Remont dróg, mostów, budynków itp. budowę nowych objektów przeprowadza kierownik sam, o ile Prezydent miasta inaczej nie postanowi na zasadzie planów i kosztorysów, sprawdzonych przez Budownictwo m. a zatwierdzonych przez Magistrat.

Odbiór i kolaudację wykonanych budowli przeprowadzają osoby przez Prezydenta wyznaczone.

VIII. Gospodarstwo parkowo-leśne.

Art. 28.

Główny obowiązek kierownika Zarządu stanowi opracowanie planu gospodarczego i rozbudowy fundacji leśno-parkowej, w razie potrzeby przy pomocy osobnego leśnika systemizatora.

Kierownik prowadzi gospodarkę i rozbudowę parku na podstawie zatwierdzonego przez Magistrat względnie przez Radę miejską planu.

Wszelkie zmiany w wykonaniu powyższego planu wymagają zatwierdzenia ponownego.

Art. 29.

W szczególności należy do zadań kierownika celowa regeneracja lasu odroślowego na park, a temsamem odnowienie i pielęgnowanie drzewostanów oraz kierunek i nadzór techniczny przy ich wykonaniu.

W tym celu przedkłada kierownik każdego roku opracowane na podstawie ogólnego planu gospodarczego wnioski co do robót w najbliższym okresie gospodarczym wykonać się mających.

Wnioski te obejmować mają:

a) nazwę obrębu, względnie oddziału lub sekcji itd. gdzie odnowienie ma być dokonane;

b) obszar do odnowienia i pielęgnowia przeznaczony;

c) opis siedliska;

d) rodzaj i sposób odnowienia dokonać się mającego;

e) rodzaj i sposób pielęgnowania gleby, kultur i młodników;

f) kopanie i odnawianie rowów odwadniających, nawodnienia oraz innych prac meljoracyjnych;

g) środki ochrony rozsadników kultur i młodników od objawów szkodliwych ze strony przyrody organicznej i nieorganicznej;

h) materjały do odnowień potrzebne i sposób ich pozyskania;

i) obliczenie kosztów za każdą poszczególną robotę z podaniem, co w gotowiźnie, a co w robociźnie i w materjale ma być dokonane.

Kierownik wyznacza czas rozpoczęcia robót, dogląda możliwie najczęściej ich wykonania, pilnując, by personal prowadził roboty z należytą sprężystością i znajomością rzeczy.

Personal roboczy ma być dokładnie pouczony o rodzaju i sposobie wykonania robót.

Art. 30.

Do utrwalenia i uzupełnienia aparatu urządzenia parku leśnego kierownik utrzymuje potrzebne księgi gospodarcze i osobny pamiętnik, notując w nich w chronologicznym porządku ruch gospodarczy i wszelkie ważniejsze zdarzenia i wypadki, poczynione doświadczenia mające wpływ na stan i rozwój parku oraz na prowadzone w nim gospodarstwo.

Art. 31.

Opracowane przez kierownika wnioski co do zakupna potrzebnych do rozbudowy parku materjałów, ceny sprzedawanego drzewa i innych płodów oraz ceny najmu i robót akordowych zatwierdza Magistrat. Do zatwierdzonych cen kierownik winien ściśle się stosować.

Art. 32.

Celem wypłaty wszelkich wynagrodzeń, wyznacza kierownik jednego z funkcjonarjuszy Zarządu, który na podstawie całodziennych zapisków, sporządza wykazy płac dziennych i zarobków akordowych i przedkłada je do wypłaty w terminach przez kierownika Zarządu oznaczonych.

Z reguły nie wolno wypłacać żadnego wynagrodzenia ani zaliczki przed wykonaniem roboty.

Wypłata zarobków może być tylko dokonana na podstawie listy płacy dziennej w obecności dwóch nieinteresowanych osób lub strażników, a przy liście akordowej za potwierdzeniem na liście pobierającego zapłatę.

Art. 33.

Drzewo i wszelkie płody wolno sprzedawać, wydawać i wywozić z parku tylko za asygnatą prawidłowo i formalnie przez kierownika wystawioną, jeżeli cena kupna za nie została już zapłaconą lub rachunkowo wyrównaną. Asygnata ma być w trzech równobrzmiących egzemplarzach wystawioną, z których jeden zostaje w Zarządzie, służy jako alegat dziennika kasowego, drugi otrzymuje strażnik a po wydatku służy on jako alegat dotyczącego wykazu odbiorczego, a trzeci doręcza się stronie.

Art. 34.

Kierownik winien starać się również o racjonalne prowadzenie gospodarki trawozbiorów, owoców leśnych, i o pozyskanie przedewszystkiem dla własnej potrzeby nasion leśnych. Zezwolenie na pobór tych użytków ubocznych winno nastąpić również tylko za asygnatą podpisaną przez kierownika.

Art. 35.

Kierownik Zarządu parku usilnie powinien dążyć do podniesienia zwierzostanu i kultury rybackiej parku.

Art. 36.

W ciągu 30 dni po ukończeniu roku gospodarczego, względnie po dokonaniu lub zaprzestaniu robót kierownik sporządza sprawozdanie i wykaz wykonanych w danym okresie gospodarczych odnowień i robót i przedkłada go Magistratowi.

Przy robotach zalesień ochronnych nieużytków gminnych, kierownik postępuje w sposób przepisany powyżej dla zalesienia i regeneracji w parku wolskim.

IX. Preliminarz budżetu i zamknięcia rachunkowe.

Art. 37.

Kierownik przedkłada w oznaczonym przez Magistrat terminie szczegółowy projekt zamierzeń budżetowych w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w formie przepisanej dla budżetu Gminy m. Krakowa.

Najpóźniej w trzy miesiące po zamknięciu roku gospodarczego kierownik winien opracować i przedłożyć Magistratowi zamknięcie rachunkowe z gospodarki za rok ubiegły.

Art. 38.

Po sprawdzeniu i zatwierdzeniu budżetu przez Radę miejską prześle Magistrat przez Izbę obrachunkową jeden egzemplarz kierownikowi do wiadomości.

Art. 39.

Kierownik zarządu parku winien starać się o ściśle dotrzymanie cyfr budżetowych, a pod żadnym warunkiem nie może przekroczyć cyfr rozchodów.

Żaden wydatek nie objęty zatwierdzonym budżetem lub też nieusprawiedliwiony nadzwyczajnym kredytem, nie może mieć miejsca.

X. Ochrona parku.

Art. 40.

Ochrona parku należy do zakresu działania personalu manipulacyjnego, straży parkowej. Kierownik czuwa i przestrzega, aby podległy mu personal sumiennie spełniał swe obowiązki, a ponadto dokłada starań, aby za szkody i wykroczenia spotykały winnych zasłużone kary.

Art. 41.

Kierownik prowadzi wykaz szkód sporządzony na podstawie zapisków strażników w książkach służbowych.

Najdalej do 15-to po upływie każdego miesiąca przedkłada kierownik wykaz miesięczny szkodników z prośbą o ukaranie i przyznanie odszkodowania. Natomiast o szkodach podpadających pod postanowienia ustawy karnej doniesie sądowi powiatowemu dla każdego przestępstwa osobno.

Art. 42.

O wszelkich nadzwyczajnych wypadkach np. o gromadnym napadzie na park, o skaleczeniu służby, o grożących szkodach elementarnych spowodowanych przez szkodliwe owady, śnieżyce, wiatrołomy i t. p. kierownik zawiadamia Magistrat donosząc równocześnie o środkach zapobiegawczych i poczynionych zarządzeniach.

XI. Stosunek służbowy do podwładnych.

Art. 43.

Kierownik zarządu parkowego winien znać dokładnie instrukcję dla podwładnego personalu, pouczać go wyczerpująco o obowiązkach służbowych, polecenia wydawać stanowcze, zrozumiałe i wykonalne i przestrzegać, aby przepisy, instrukcje i jego polecenia były najdokładniej wykonane.

Art. 44.

Za przewinienia podwładnych, kierownik jest odpowiedzialny w wypadkach braku dozoru nad podwładnym personalem.

Podwładnego wykraczającego przeciw obowiązującym przepisom tak dalece, że pozostawienie go w służbie mogłoby być szkodliwe dla majątku Gminy m. Krakowa, powinien kierownik zawiesić w urzędowaniu i donieść o tem Magistratowi (Biuro prez.).

Art. 45.

Wszelkie sprawy służbowe winien kierownik załatwiać z podwładnym personalem o ile możności ustnie.

Ważniejsze tylko upomnienia, zarządzenia, okólniki i usterki ogólnej treści mają być wpisane do książeczek służbowych personalu.

Kierownik wydaje ważniejsze polecenia na piśmie zaś podwładni składają mu ustne, lub krótkie pisemne dosienienia (raporty służbowe).

Art. 46.

Wprowadzenie w urzędowanie nowo przyjętych funkcjonarjuszów odbywa kierownik protokolarnie, pouczając obejmującego o służbie, o jego obowiązkach służbowych za podpisaniem protokołu.

Art. 47.

Służbę prowizoryczną i etatową przyjmuje Prezydent miasta na wniosek kierownika przedłożony za pośrednictwem Biura prez.

XII. Objęcie i oddanie urzędowania.

Art. 48.

Objęcie i oddanie zarządu parkowego ma być dokonane protokolarnie przez delegata Wydziału I Magistratu. Protokół z powyższej czynności spisany w dwóch egzemplarzach ma być podpisany przez ustępującego kierownika i obejmującego po nim czynności oraz przez wspomnianego delegata Wydziału I.

Protokół ma obejmować:

1) ogólny opis parku według treści operatu urządzenia, w braku tegoż treściwie przedstawiony stan parku na podstawie istniejących map, jego granic, miejsc spornych, punktów triangulacyjnych, znaków granicznych, podziału lasu itp.,

2) wykaz gruntów deputatowych i innych rolnych, pozostających pod zarządem kierownika,

3) wykaz budynków administracyjnych i ich stanu,

4) wykaz wszelkich innych nieruchomości, jak kiosków parkowych, schronisk itp.,

5) wykaz zapasu produktów leśnych, jakie na podstawie ksiąg znajdować się powinny w parku i na składach w dniu oddawczym względnie odbiorczym i stwierdzenie czy rzeczywiście się znajdują, a w razie niezgodności wyjaśnienie powstałych różnic. Znalezione braki i usterki należy zestawić w osobnym wykazie, dołączyć się mającym do protokołu,

6) wykaz sadzonek w rozsadnikach — wykaz urządzeń rybackich i zwierzyńca,

7) spis inwentarza martwego i żywego z wykazaniem różnic ubytku i przybytku, które mają być wyjaśnione i uregulowane,

8) wykaz pozostałości gotówkowej, jaka w kasie znajdować się powinna osobno dla administracji Woli, a odrębnie dla zalesień ochronnych,

9) wykaz kontraktów w toku jeszcze będących.

10) wykaz szczegółowy niezałatwionych pism urzędowych i spraw zaległych wedle protokołu podawczego.

Art. 49.

Jeden egzemplarz protokołu oddawczego względnie odbiorczego pozostaje w Zarządzie »Lasu Wolskiego«, drugi złożony ma być w aktach Wydziału I Magistratu.

Od dnia podpisania tego protokołu, kierownik który objął służbę, odpowiedzialny jest za cały tok gospodarki.

XIII. Siedziba Zarządu.

Art. 50.

Kierownik Zarządu »Lasu Wolskiego« winien mieszkać w parku na Woli. Do czasu wybudowania tamże budynku administracyjnego może mieszkać poza parkiem na Woli w obrębie jednak granic Gminy m. Krakowa.

Art. 51.

Obowiązki i prawa służbowe kierownika Zarządu parku wolskiego określają poza przepisami niniejszemi, postanowienia przepisów służbowych dla pracowników Gminy m. Krakowa.

XIV. Korespondencja urzędowa.

Art. 52.

Kierownik Zarządu parkowego załatwia czynności biurowe przy pomocy dodanego mu personalu manipulacyjno-kancelaryjnego w formie przyjętej w administracji miejskiej.

Wszystkie pisma i rozporządzenia wpływające do Zarządu mają być w chronologicznym porządku pod liczbą kolejną wpisywane do dziennika podawczego.

Załatwienie aktu należy w odnośnej rubryce uwidocznić w tym dzienniku.

Załatwione akta należy składać i przechowywać w registraturze wedle fascykułów spraw.

Akta bardzo ważne, dokumenty, kontrakty, plany i sprawy poufne mają być przechowane pod pewnem zamknięciem.

XV. Inwentarz.

Art. 53.

Kierownik Zarządu »Lasu Wolskiego« winien prowadzić i utrzymywać w ewidencji księgi inwentarza w formie przepisanej dla administracji miejskiej. Inwentarz ten winien obejmować spis:

1) nieruchomości, a to grunty i budynki z dokładnym ich opisem i podaniem liczby hipotecznej, katastralnej, rodzaju kultury, obszaru, wielkości i t. d.

2) ruchomości, w szczególności inwentarza żywego, martwego, urządzeń, narzędzi i t. d.

Odpis inwentarza ma być co 3 lata przedkładany z uwzględnieniem przybytku i ubytku Wydziałowi I Magistratu, co roku Wydział I ma otrzymać wykaz zmian w przybytku i ubytku w roku ubiegłym.

Akta, księgi administracyjne i rachunkowe, operaty planów gospodarczych, mapy leśne, dzieła naukowe, jak również narzędzia i przybory taksacyjne, miernicze, rysunkowe oraz wszelkie sprzęty i przedmioty, winien kierownik utrzymywać w przechowaniu z zabezpieczeniem od uszkodzenia i jest za nie odpowiedzialny.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Marjan Zbigniew** 2-im. **Benedyktowicz,** adjunkt Magistratu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1250/28).

P. Inż. **Edward Kreiler,** pomocnik techniczny Budownictwa m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym referentem Budownictwa miejskiego z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 2276/28).

P. **Feliks Chociszewski,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3418/28).

P. **Józef Dura,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3417/28).

P. **Jan Kubicki,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3419/28).

P. **Marja Burzyńska,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11007/27).

P. **Józefa Kopciówna,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia, grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11011/27).

P. **Józef Myszkowski,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11012/27).

P. **Helena Pecówna,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez 5608/27).

P. **Felicja Wróblewska,** prowiz. kancel. Magistratu mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11015/27).

P. **Józef Strojek,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. odczytywaczem elektromierzy Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 13379/27).

P. **Józef Śpiewak,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. dozorcą kotłów Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 13381/27).

P. **Władysław Wagner,** prowiz. pracownik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. monterem Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 13380/27).

P. **Józef Chrzanowski,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. robotnikiem Elektrowni miejskiej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13382/27).

P. **Józef Dura,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13845/27).

P. **Józef Gaweł,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. przy Zakładzie Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 992/28).

P. **Jan Grochot,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13850/27).

P. **Stanisław Kozubal,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. przy Zakładzie Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 990/28).

P. **Franciszek Kubarek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3435/28).

P. **Józef Macała,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3433/28).

P. **Józef Rózga,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13849/27).

P. **Michał Rudnicki,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samochod. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13033/27).

P. **Jan Stanecki,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. (13844/27).

P. **Władysław Zajdowski,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13846/27).

P. **Tadeusz Żółty,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3434/28).

P. **Stanisław Albin,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13037/27).

P. **Marcin Grzybek,** prowiz. robotnik Elektrowni m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. stróżem Elektrowni miejskiej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 13378/27).

P. **Władysław Janociński,** strażak M. Straży Pożarnej mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1449/28).

P. **Józef Janus,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13848/27).

P. **Jan Kieć,** prowiz. fornal M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3430/28).

P. **Adolf Kwiatkowski,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1447/28).

P. **Zygmunt Piszczek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1450/28).

P. **Józef Siuda,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. przez. 1446/28).

P. **Stefan Syrek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1448/28).

P. **Karol Domagała,** przyjęty został z dniem 1 marca 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 2036/28).

P. **Andrzej Głowacki,** robotnik Zarządu Wodociągu m., otrzymał z dniem 1 stycznia 1928 r. pobory XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2598/28).

P. **Mieczysław Głuszyński,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3428/28).

P. **Rudolf Hartabus,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3422/28).

P. **Jan Jagusztyn,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym dozorcą Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 991/28).

P. **Stanisław Jamka,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3423/28).

P. **Stanisław Tuchowski,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3426/28).

P. **Wojciech Bartosik,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13030/27).

P. **Jan Bugaj,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11831/27).

P. **Stanisław Fluder,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13031/27).

P. **Józef Goldman,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11829/27).

P. **Benedykt Sewiła,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r

prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. przez. 13028/27).

P. **Józef Siembab,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13841/27).

P. **Teodor Stachura,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.**
(L. prez. 13035/27).

EMERYTURY.

P. **Włodzimierz Paweł** 2 im. **Dach,** komisarz Magistratu przeniesiony został w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1-go maja 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego t. j. VII. grupy, szczebel **e.**
(L. prez. 3442/28).

P. **Helena Katarzyna** 2 im. **Kosobudzka,** kancel. Magistratu przeniesioną została z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego niezdolności do służby z dniem 30 kwietnia 1928 w czasowy stan spoczynku i otrzymała ze względu na policzalną służbę w ilości 22 lat od uposażenia służbowego t. j. IX. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 2174/28).

P. **Paweł Baś,** robotnik miejski zwolniony został z pracy w Gminie z dniem 30 kwietnia 1928 i zarazem otrzymał w drodze łaski od 1 maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie.
(L. prez. 2115/28).

P. **Józef Laska,** robotnik miejski otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 (trzydzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 2887/28).

P. **Jan Łyko,** robotnik miejski otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 (pięćdziesiąt) zł. miesięcznie. (L. prez. 1283/28).

P. **Walenty Paruch,** palacz gł. gmachu Magistratu zwolniony został ze służby miejskiej i otrzymał w drodze łaski od 1-go kwietnia 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie.
(L. prez. 2942/28).

P. **Jan Solecki,** podmajstrzy Miejsk. Zakładów Ceramicznych zwolniony został z dniem 30 kwietnia 1928 z obowiązków służbowych w Gminie miasta Krakowa i otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 80 (ośmdziesiąt) złotych miesięcznie.
(L. prez. 3151/28).

P. **Andrzej Trynka,** b. stróż nocny otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 (trzydzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 3798/28).

P. **Józef Woźniak,** robotnik m. otrzymał w drodze łaski od 1-go kwietnia 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 1136/28).

P. **Jan Ziernicki,** robotnik M. Zakładów Ceramicznych zwolniony został z pracy w Gminie m. Krakowa z dniem 30-go czerwca 1928 a zarazem otrzymał w drodze łaski od 1-go lipca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 80 (ośmdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 4319/28).

P. **Anna Bogusiowa,** wdowa po palaczu Wodociągu m. otrzymała od 1-go maja 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 124 punktów, tudzież pensję sierocą dla pozostałej córki Heleny ur. 18 stycznia 1911 do końca stycznia 1929 r. miesięcznie po 31 punktów. (L. prez. 4330/28).

P. **Marja Wierzbicka,** wdowa po jazowym m. otrzymała w drodzo łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 25 (dwadzieścia pięć) złotych miesięcznie.
(L. prez. 4250/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 196 w kad. XVII **z dnia 24 maja 1928 roku.**

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **66.**
Początek posiedzenia o godz. **6·30 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienia pośmiertne.

Prezydent inż. Rolle poświęcił gorące wspomnienia pośmiertne: zmarłemu członkowi Rady m. śp. Marcinowi Staszczakowi, który zmarł w dniu 29 IV 1928 oraz błp. Bernardowi Wachtlowi zmarłemu w dniu 4 maja 1928 r., poczem wygłosił przemówienie poświęcone prof. dr. Józefowi Rostafińskiemu.

Prof. dr. Józef Rostafiński, urodził się w roku 1850 w Warszawie. Gimnazjum i Szkołę Główną kończył tamże, następnie był asystentem i docentem biologji i botaniki na uniwersytecie w Strassburgu.

W roku 1876 obejmuje obowiązki profesora na Uniwersytecie Jagiellońskim i dyrektora Ogrodu botanicznego i na tem stanowisku pozostaje aż do roku 1913.

Na stanowisko dyrektora miejskich kursów imienia Baranieckiego powołano go w roku 1892 i na tem sta-

nowisku pozostaje aż do zwinięcia kursów. Za jego staraniem kursa te zostały przemienione z jednorocznych na 2-letnie, dalej rozszerzył kurs artystyczny, i wprowadził kurs gospodarstwa wiejskiego oraz kurs społeczny.

Był członkiem Akademji Umiejętności w Krakowie oraz członkiem różnych innych naukowych towarzystw zagranicznych. Wydał wiele dzieł z zakresu botaniki. Opracował doskonały przewodnik po Krakowie.

Przemówień Prezydenta miasta Rada m. wysłuchała stojąc.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła celem poratowania zdrowia urlopów nast. radcom miejsk. pp. prof. dr. Nowakowi 4 tyg., Dutkiewiczowi 4 tygodnie.

Następnie Prezydent Rolle zawiadomił członków Rady m., że najbliższe posiedzenie Rady m. odbędzie się już w odbudowanej po pożarze sali, poczem poinformował zebranych, że pertraktacje o pożyczkę zagraniczną dla miasta Krakowa są już na ukończeniu. Konsorcjum oferuje miastu 4—5 miljonów dolarów. Zastępcy firmy bankowej udali się do Paryża w celu uzyskania ostatecznych instrukcyj. Po ich powrocie rokowania pożyczkowe przeniesione będą do Warszawy. Gorzej natomiast przedstawia się sprawa pożyczki dla Gminy m. Krakowa w Banku Gospodarstwa Kraj. który oferuje dziś zaledwie 8 miljonów złotych.

Oświadczenie Prezydenta inż. Rollego przyjęła Rada m. do wiadomości.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1. Rm. Ziffera i tow. w sprawie ostatniego wypadku w Elektrowni miejskiej.

»We czwartek 17 maja 1928 wydarzyła się katastrofa w elektrowni miejskiej.

Wedle zebranych przez nas wiadomości winę tej katastrofy ponosi kierownik ruchu w elektrowni rzekomy inż. p. Nowak, który kazał usunąć rurociąg, względnie wentyle przy podgrzewaczu — czegoby fachowiec nie uczynił.

Toteż kiedy po eksplozji podgrzewacza robotnicy chcieli odłączyć uszkodzony podgrzewacz, okazał się karygodny brak wentyli, toteż przez otwór powstały wskutek eksplozji spłynęła woda z podgrzewacza i połączonego z nim kotła.

Od 12 IV były 3 pompy nieczynne ,a jedna mała czynna — co powodowało w krytycznym czasie brak wody.

Dzięki niezwykłej przytomności umysłu i ofiarnej pracy pracowników elektrowni zdołano uniknąć olbrzymiej katastrofy.

W jednem z miast na Górnym Śląsku wskutek takiego samego wypadku elektrownia poszła w gruzy.

Zaznaczamy, że od roku 1924 gruntowne czyszczenie podgrzewaczy ani razu nie miało miejsca.

Wskutek niefachowego kierownictwa grożą elektrowni dalsze nieszczęścia — przed któremi ostrzegaliśmy Pana Prezydenta Ostrowskiego — ale daremnie.

Wobec powyższego stanu rzeczy wnosimy: Rada miejska poleca Komisji dla przedsiębiorstw przemysłowych, aby bezzwłocznie w drodze komisyjnej w asystencji znawców i po przesłuchaniu pracowników i inżynierów elektrowni przystąpiła do usunięcia niedomagań w kierownictwie i urządzeniach elektrowni miejskiej«.

Wniosek niniejszy przekazano komisji dla zakładów przemysł. do regulaminowego traktowania.

2. Rm. Stączka i tow. w sprawie oświetlenia latarń numerowych na domach:

»Wprowadzone przed kilku laty elektryczne oświetlenie latarń numerowych na domach obciąża niesłusznie właściciela domu, skoro służy do użytku lokatorów i obcych przechodniów. Klub Pracy Gospodarczej wnosi o reasumpcję dotyczącej uchwały Rady miasta, jako dotąd prawnie nieobowiązującej i o wyszukanie innego więcej sprawiedliwego pokrycia tego wydatku«.

Wniosek powyższy przekazano do regulaminowego traktowania.

3. Rm. ks. Masnego i tow. w sprawie zwalczania żebractwa w mieście:

»Wzywa się Wysokie Prezydjum stoł. król. miasta Krakowa do podjęcia planowej i systematycznej walki z nałogowem żebractwem, które przybrało zastraszające rozmiary. W tym celu Prezydjum:

1) zaapeluje do wszystkich towarzystw dobroczynnych, aby wspólnie z zarządem miasta planowo wedle ostatnich rozporządzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrzn. zajęły się sprawdzaniem nędzy prawdziwej i przyjściem z pomocą z funduszów, jakie wpływać będą z dobrowolnego opodatkowania,

2) wyda odezwę do mieszkańców miasta Krakowa, aby się zechcieli opodatkować na rzecz prawdziwie ubogich, zasługujących na wsparcie,

3) przystąpi do budowy domu pracy przymusowej domu pracy i przytułku dla niemogących pracować«.

Wniosek przeznaczono do regulaminowego traktowania.

Wnioski.

Sekretarz odczytał następnie zwyczajne wnioski:

1. Rm. Stączka i tow. w sprawie uzupełnienia członków Rady m.

»Ubytek Członków Rady miasta skutkiem niezwykłej śmiertelności wzrósł obecnie do cyfry 22. Jeśli doliczymy do tego stale korzystających z urlopu lub z innej przyczyny nie jawiących się na pełnych posiedzeniach, przekonamy się, że obecnie uchwały Rady m. nader doniosłej natury gospodarczej zapadają przy bardzo słabym komplecie Izby radzieckiej.

Wobec tego Klub Pracy Gospodarczej wnosi o niezwłoczne skompletowanie przez powołanie uprawnionych zastępców«.

2. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie założenia miejskiego zakładu pogrzebowego:

»Rada miasta uchwala założyć miejski Zakład pogrzebowy.

Magistrat wypracuje i przedłoży Sekcjom i Radzie miejskiej odpowiednie wnioski w przeciągu 4 tygodni«.

3. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie memorjału Koła architektów co do regulacji i rozbudowy miasta:

»Koło architektów krakowskich z prof. Szyszko-Bohuszem na czele ogłosiło w dziennikach memorjał, w którym podniesiono ciężkie zarzuty przeciw Prezydentowi miasta p. Rollemu i budownictwu miejskiemu

z powodu obecnej praktyki gminy w dziedzinie budownictwa i urbanistyki (regulacji i rozbudowy) miasta.

Celem zbadania treści tych zarzutów i ich zasadności Rada m. uchwala: Wzywa się P. Prezydenta m. aby udzielił wyjaśnień w tej sprawie Sekcji ekonomicznej Rady miasta, która następnie przedstawi w tej sprawie Radzie miasta odpowiednie wnioski«.

4. Rm. Dr. Rosenzweiga w sprawie urządzenia kinoteatru miejskiego.

»Rada miasta uchwala urządzić kino miejskie, z którego dochód byłby przeznaczony na pokrycie deficytu Teatru miejskiego.

Odnośne wnioski przedłoży Magistrat Sekcjom i Radzie miejskiej w przeciągu najbliższych 6 tygodni«.

5. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie rozpisanie wyborów do Rady m.:

»Z przebiegu dotychczasowych obrad Sejmu jest widocznem, że Sejm w roku bieżącym nie załatwi ustaw samorządowych.

Samorząd m. Krakowa znajduje się w stanie zupełnego rozkładu w każdej dziedzinie.

Interes miasta i jego ludności wymaga zmiany tego stanu przez nowe wybory.

Rząd i Sejm zapominają, że od lat blisko 20 urzęduje Rada miejska bez wyborów, że obecna Rada m. wbrew istotnym zasadom demokracji została wybrana w drodze przywilejów kurjalnych przez Kurje małych i wielkich domów, małego i wielkiego przemysłu, rękodzieła, inteligencji, dzielnice przyłączone i t. d.

Na 127 członków Rady m. nieobsadzono 25 miejsc z braku zastępców — tych 25 głosów niejednostronnie zaważyćby mogło na szali uchwał Rady m.

Aby kres położyć powyższemu stanowi rzeczy ubliżającemu zasadom demokracji i powadze Rady miasta jako naczelnej instytucji samorządowej miasta i aby drogą tej demonstracji zmusić Rząd i Sejm do zainteresowania się losem samorządu i utworzenia bezzwłocznie choćby tymczasowej ordynacji wyborczej dla miasta Krakowa — członkowie Rady miasta postanawiają z dniem 1 września 1928 gremialnie złożyć mandaty radzieckie«.

6. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie pomieszczenia dla eksmitowanych:

»W ostatnich dniach eksmitowano z mieszkań kilkanaście rodzin — grożą dalsze eksmisje z mieszkań zwłaszcza dozorcom domowym.

Miasto nie buduje dostatecznej ilości małych mieszkań.

Wojskowość czyni trudności w oddaniu miastu baraków wojskowych na ten cel.

Aby powyższej katastrofie natychmiast zaradzić Rada miejska uchwala przystąpić bezzwłocznie do budowy baraków na 100 mieszkań.

Na ten cel przyznaje się kredyt w wysokości 100.000 zł. Sekcji Skarbowej poleca się uzyskanie pokrycia tego wydatku«.

Wnioski pod 1—6 przekazano do regulaminowego traktowania.

Porządek dzienny.

I. Subskrypcja 5000 sztuk akcyj Krakowskiej Spółki Tramwajowej.

Wniosek Prezydenta miasta oraz Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

»I. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta wraz z jednym z wiceprezydentów do subskrypcji dla Gminy miasta Krakowa 5.000 sztuk nowych, na okaziciela opiewających, gotówką pełno wpłaconych akcji Krakowskiej Spółki Tramwajowej po 30 złotych nominalnej wartości na warunkach, ustalonych przez Radę Nadzorczą Krakowskiej Spółki Tramwajowej, Tow. Akc., a zatwierdzonych przez Ministerstwo Skarbu, do podpisania odnośnej deklaracji subskrypcyjnej, oraz wpłaty kwoty 150.000 zł. w zamian za owych 5.000 sztuk akcji.

II. Potrzebna na subskrypcję kwota 150.000 złotych będzie potrącona z odpowiedniej części pretensji, jaką Krakowska Spółka Tramwajowa dłużną jest Gminie m. Krakowa z tytułu podatku tramwajowego«.

Referent wiceprezydent m. Dr. Wielgus.

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Rymar porusza sprawę budżetowania Krak. Spółki Tramwajowej w ogólnym budżecie Gminy.

Rm. Dr. Rosenzweig zapytuje o stan finansowy S-ki Tramwajowej, uważając, że budżet tejże jest deficytowy.

Rm. Dr. Müller zapytuje o zaległości, jakie S-ka Tramwajowa winna Gminie, jak przedstawia się sprawozdanie kasowe za rok 1927 oraz jaki jest projekt budowy nowych linij tramwajowych.

Rm. Chwastek podnosi sprawę taryfy tramwajowej, która winna obejmować również jazdę autobusem uruchomionym przez S-kę Tramwajową.

Szczegółowych wyjaśnień poruszonych przez mowców udzielili Prezyd. inż. Rolle i Wiceprez. Dr. Wielgus, poczem wnioski Sekcji I i II uchwalono.

II. Ugoda między Gminą miasta Krakowa a p. Janem Przychockim.

Wniosek Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się ugodę sądową zawartą między Gm. m. Krakowa a p. Janem Przychockim do Nr. I 432/27 mocą której Gmina m. Krakowa podwyższa wymienionemu o kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych odszkodowania w wysokości 15.440 zł. przyznane mu orzeczeniem wywłaszczającem Województwa krakowskiego z dnia 4 listopada 1927 r. L. Ad. 16397/I-1927 za parcelę lkat. 503/2 z lwh. 560 Dz. XXII o obszarze 369 m. kw. i parcelę lkat. 504/2 i 505/2 z lwh. 561 Dz. XXII o obszarze 39 m^2 czyli razem za obszar 408 m. kw. potrzebny na cele rozszerzenia wylotu ul. Dąbrowskiego i Hetmańskiej w Dz. XXII.

Koszta postępowania sądowego a w szczególności koszta oszacowania gruntu przez znawców ponosi p. Jan Przychocki.

Wydatek powyższy pokryć należy z Działu II »Wydatki nadzwyczajne« § 140 budżetu 1928/9.

(L. 3123/I-28).

Sprawozdawca rm. Breuer.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu, a wniosek Sekcji I i II uchwalono.

III. Odroczenie terminu rozpoczęcia budowy Zakładów naukowych Uniwersytetu Jagiell. na gruntach gminy w Dz. XIV.

Wniosek Sekcji I i II.
Rada miasta uchwali:
I. Odracza się do dnia 13 grudnia 1930 (tysiąc dziewięćset trzydziestego) roku termin rozpoczęcia budowy.
1) Zakładów naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego na gruntach, objętych lwh. 174 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIV Czarna Wieś i lwh. 16 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VI Wesoła.
2) Instytutu geograficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego na parceli lkat. 74/3 objętej lwh. 172 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIV Czarna Wieś.
II. Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wybudowanie fundamentów.
III. Wszystkie inne postanowienia odnośnych kontraktów kupna sprzedaży z dnia 13 grudnia 1922 roku i z dnia 22 grudnia 1921 r. pozostają nadal w mocy.
Sprawozdawca st. radca Mgtu Dr. Reiner.
(L. M. 2506/28 I).
Sprawozdawcę zwolniono od referatu.
Rm. Dr. Müller zapytuje o stan budowy Akademji górniczej, a w łączności z tem uwolnienie dotychczasowej szkoły od pomieszczenia Akademji górniczej na cele szkoły powszechnej.
Po odpowiedzi Ref. st. radcy Dr. Reinera wnioski Sekcji I i II uchwalono.

IV. Wydzielenie z parafji św. Mikołaja i utworzenie samoistnej parafji św. Kazimierza na Grzegórzkach terytorjum miasta Krakowa.

Wniosek Sekcji III i IV.
Rada miasta uchwali:
1) Zgodzić się imieniem członków rzymsko-katol. parafji św. Mikołaja w Krakowie na wydzielenie z tejże parafji i przyłączenie do utworzyć się mającej samoistnej parafji św. Kazimierza na Grzegórzkach terytorjum miasta Krakowa opisanego w piśmie Książęco-Metropolitalnej Kurji w Krakowie z dnia 28 I 1928 L. 561/28 a mianowicie o granicy biegnącej od mostu kolejowego na Wiśle lewym brzegiem Wisły w dół aż do granicy gminy katastralnej Krakowa, od brzegu Wisły granicą gminy katastralnej miasta Krakowa do gościńca z Mogiły, środkiem ul. Mogilskiej do ul. Kopernika, od ul. Kopernika środkiem ul. Okopy, Grzegórzeckiej, Rzeźniczej i ul. Podgórskiej do mostu kolejowego na Wiśle.
2) Zreasumować uchwałę Tymczasowego Zarządu miasta z dnia 17 VI 1925, którą postanowiono darować mającej się utworzyć parafji w Grzegórzkach parcelę lkat. 221/29 lwh. 483 gm. kat. Kraków-Piaski, o powierzchni 4549 m^2 pod budowę kościoła, parcelę lkat. 221/28, lwh. 482 o powierzchni 1134 m^2 pod budowę plebanji i parcelę lkat. 221/9, lwh. 481 o powierzchni 638 m^2 pod budowę domu ludowego po ukończeniu przez parafję budowy na tych gruntach kościoła, plebanji i domu ludowego w tym kierunku, że Rada miasta zgadza się na wydzielenie już obecnie parceli lkat. 221/9 przeznaczonej pod budowę domu ludowego w obszarze 638 m^2 i zaintabulowanie jej na rzecz mającej się utworzyć parafji w Grzegórzkach zaraz po prawnej jej erekcji a niezależnie od ukończenia budowy, a to celem umożliwienia parafji zaciągnięcia pożyczki hipotecznej na dokończenie rozpoczętej budowy domu ludowego.
Darowizna powyższego gruntu nastąpi pod warunkiem, że wartość jego w chwili zaintabulowania na rzecz parafji, oznaczona przez Budownictwo m. Oddz. B. zaliczoną będzie gminie miasta Krakowa na poczet ewentualnego datku konkurencyjnego.
(Sprawozdawca rm. Ks. Masny).
Sprawozdawcę zwolniono od referatu.
W głosowaniu wnioski Sekcji IV i III uchwalono.

V. Zatwierdzenie ofert na dostawy gminne.

Wniosek Sekcji I i VII.
Rada miasta uchwali:
I. Przyjąć ofertę na roboty introligatorskie firmy Robert Jahoda.
II. Przyjąć oferty na roboty stolarskie (urządzenie biur i szkół oraz naprawa sprzętów) następujących firm:
A. 1) J. Olejaka odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami od 1—16 włącznie, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 39, 43, i 46.
2 Ch. Limanowska i Ska (W. Graff) odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami 17, 18, 19, 20, 25, 32, 33, 34, 41, 42 i 53.
3) S. Dawidowicz odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami 35, 40, 44 i 45.
B. Oddać robotę na naprawę ławek szkolnych objętych pozycjami 47 do 52 włącznie firmom Limanowska i Ska, S. Dawidowicz i Olejak, rozdzielając ją według ilości szkół w ten sposób, że naprawę ławek w jednej szkole wykonałby wyłącznie tylko jeden z oferentów, o ile cena najniższa wyszczególniona za te roboty w pozycjach 47 do 52 włącznie będzie przyjętą przez wyżej wymienionych oferentów, w przeciwnym razie oddać roboty tym oferentom którzy ten warunek przyjmą.
III. Przyjąć oferty na dostawę mioteł ryżowych oraz szczotek ryżowych i włosiennych następujących firm:
1) Reim i Spółka na dostawę szczotek ryżowych ręcznych (poz. 6) w połowie zapotrzebowania, o ile oferent cofnię podany w ofercie ustęp »ceny bez zobowiązania loco nasz magazyn«.
O ileby firma Reim i Ska nie cofnęła ze swej oferty powyżej podanego ustępu, należy oddać dostawę w całości firmie W. Turek.
2) Maurycy Günz na dostawę:
a) szczotek włosiennych do zamiatania (poz. 1) w połowie zapotrzebowania,
b) szczotek ryżowych na drążku (poz. 5) w połowie zapotrzebowania,
c) szczotek ryżowych klozetowych poz. 7),
d) mioteł ryżowych dużych (poz. 8),
e) zmiotek ryżowych (poz. 9).
3) Dziedziniewicz i Gadomski na dostawę:
a) szczotek włosiennych do zamiatania (poz. 1) w połowie zapotrzebowania,
b) szczotek ryżowych na drążku (poz. 5) w połowie zapotrzebowania.
4) Władysław Turek na dostawę:
a) szczotek włosiennych (zmiotek) dla użytku szkół (poz. 2) i dla użytku biur (poz. 2a),

b) szczotek włósiennych do czyszczenia szkieł (poz 3),

c) szczotek włósiennych do omiatania ścian (poz. 4),

d) szczotek ryżowych ręcznych (poz. 6) po 86 gr. w połowie zapotrzebowania.

IV. Przyjąć oferty na dostawę papieru i przyborów kancelaryjnych następujących firm:

1) Jan Wilczyński na artykuły pod pozycjami 1 b, 2b w połowie zapotrzebowania, 3 b, 5 b, 6 b, 7 b, 10, 11, 15 a, 17 a, b, 18 a, b, c, 19 a, b, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28 a, b, c, 29, 30, 31, 34, 35 a, b, 39 a, b, 41, 42, 43, 44, 45, 46 i 47.

2) Z. Ziembicki na artykuły pod pozycjami 8 b w połowie zapotrzebowania, 12 a, 20 i 32.

3) T. Czajkowski na artykuły pod poz. 16 a, 25, 33, 37 i 38 o ile cofnie warunki podane w ofercie do możności podwyższenia cen ofertowych.

4) A. Knobel pod poz. 4, 9, 13 b, 14 b, 40 pod warunkiem, że obniży cenę towaru tego o 15% jak to podaje w dodatkowem piśmie do oferty z dnia 16 IV br.

5) S. Karliński na artykuły pod poz. 1 a, 2 b w połowie zapotrzebowania, 8 b w połowie zapotrzebowania.

6) A. Dygat na artykuły pod poz. 48 do 52 włącznie.

7) Tęcza na artykuł pod poz. 36 b lak gumowy.
(L. M. 3120/28 I).

Sprawozdawca rm. inż. Adelman.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I i VII uchwalono.

VI. Sprzedaż części parcel gm. pp. Nachmanowi i Zlacie Lustgartenom w Dz. Zwierzyniec.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać PP. Nachmanowi i Zlacie Lustgartenom części parcel gminnych lkat. 1674/2 i 1675/2 objętych lwh. 784 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec, znaczone barwą zieloną na planie Budownictwa miejskiego z dnia 13 marca 1928 o łącznej powierzchni około 85 metrów kwadratowych za cenę licząc po 34 (trzydzieści cztery) złotych za jeden metr kwadratowy pod następującymi warunkami:

1) Cenę kupna zapłacą kupujący w ciągu 14 dni po zawiadomieniu ich o niniejszej uchwale.

2) Powyższy grunt sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3) Grunt ten nabywają kupujący celem uzupełnienia swojej parceli bud. lkat. 223/1 oraz celem wybudowania tam domu.

4) Kontrakt kupna sprzedaży ma być zawarty dopiero po rzeczywistem wybudowaniu fundamentów i piwnic.

5) Koszta kontraktu, pomiarów, planów i intabulacji, stemple i należytość przenośna oraz wogóle wszystkie koszty połączone z niniejszą tranzakcją poniosą w całości kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. Inż. J. Drobniaka i J. Marskiego a w razie przeszkody PP. Radców m. Dra L. Merza i Inż. J. Peltza względnie Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L. M. 8622/27 I).

Sprawozdawca st. radca Mgtu. Dr. Reiner.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I uchwalono.

VII. Sprzedaż części parceli gm. p. Antoniemu Wydro w Dz. XX.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

Sprzedać p. Antoniemu Wydro część parceli gm. lkat. 406/1 z lwh. 61 Dz. XX Dąbie oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownicwa m. B. z dnia 26 kwietnia 1927 literami a-b-c-d- o powierzchni około 410 m^2 za cenę po 7 (siedm) złotych za 1 m^2 a to pod następującymi warunkami:

1) Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Cena kupna ma być zapłaconą do 8 dni, licząc od dnia zawiadowienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż powyższego gruntu.

3) Na sprzedanej parceli ma być rozpoczęta budowa domu według planów zatwierdzonych przez Magistrat do końca 1929. W razie niewypełnienia tego warunku Gminie miasta Krakowa przysługuje prawo odkupu tej parceli za zwrotem ceny kupna bez procentu, a nadto nabywający zapłaci tejże Gminie kwotę 500 złotych. Przez rozpoczęcie budowy należy rozumieć wykopanie fundamentów i zbudowanie przynajmniej piwnic.

4) W razie rozpoczęcia a niedokończenia budowy domu tj. nie uzyskania konsensu na zamieszkanie do końca 1930 r. kupujący względnie jego prawonastępcy zapłacą Gminie miasta Krakowa kwotę po 300 zł. za każdy rozpoczęty rok zwłoki.

5) Tak prawo odkupu jak i zapłata powyższych kwot ma być hipotecznie zabezpieczona.

6) Nabytej parceli nie wolno pozbywać aktem między żyjącymi aż do czasu uzyskania konsensu na zamieszkanie domu na tejże parceli wybudowanego. Zakaz ten ma być zahipotekowany.

7) Front budynku wybudować się mającego na sprzedanej parceli ma być zwrócony do koryta Białuchy.

8) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta mapek i pomiarów, należytość skarbową i gminną oraz koszta ekstabulacji i ewent. odkupu poniesie kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. inż. Jana Peltza, Dra Ludwika Merza, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Józefa Marskiego i Jana Oplustila względnie innych radców upoważnionych do podpisywania kontraktów na podstawie uchwały Rady m. z dnia 18 listopada 1926.
(L. I 8792/1927).

Sprawozdawca rm. Pachoński.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I uchwalono.

VIII. Przeprowadzenie zmian instalacji elektrycznej na prąd zmienny w teatrze m. im. Słowackiego.

Wniosek Sekcji I. VII, IV i II.

1) W teatrze miej. im. J. Słowackiego przeprowadzić zmianę instalacji elektrycznej na prąd zmienny

z uwzględnieniem koniecznych urządzeń instalacyjnych na scenie według planu Elektrowni, kosztem 250.000 zł.

2) Wykonać nowe pokrycie dachowe w gmachu tegoż teatru kosztem do 50.000 zł.

3) Upoważnić Pana Prezydenta m. do zaciągnięcia na ten cel na rzecz Gminy m. Krakowa pożyczki na najdogodnieiszych warunkach spłaty do wysokości 300.000 zł.

4) Zwrócić się do Rządu o wyjednanie opustu należytości celnej od sprowadzić się mających z zagranicy części urządzeń w kraju niewyrabianych, dla światła elektrycznego w Teatrze miejskim.

Sprawozdawca rm. Potuczek. W dyskusji zabierali głos:

Rm. Adelmann zauważa, że teatr im. Słowackiego jest deficytowym a gmina nie wytrzyma na dalszą metę nadmiernych ciężarów, poczem zgłasza wniosek:

»Uprasza się Prezydjum miasta o przygotowanie wniosków w sprawie wydzierżawienia teatru im. Słowackiego z upływem kontraktu obecnego kierownika teatru«.

Rm. Dr Lang stwierdza, że deficyt teatru im. Słowackiego nie zwiększa się, frekwencja teatru nie zmniejsza się, owszem zwiększa się, w czasie przeprowadzania adaptacyj w gmachu teatru im. Słowackiego zespół teatralny będzie grał w teatrze przy ulicy Rajskiej. Rm. Dr Lang zauważa, że na dzierżawę gmina ma zawsze czas; skoro inne miasta w Polsce przekonają się o tego rodzaju załatwieniu sprawy, wówczas i Kraków może się nad tem zastanowić.

Po wyczerpaniu dyskusji — w głosowaniu wnioski Sekcji I, VII, IV i II uchwalono.

Wniosek Rm. Adelmanna przekazano do regulaminowego traktowania.

IX. Zakupno dwóch automatów samochodowych do kropienia, mycia i zamiatania ulic.

Wniosek Sekcji I, VII i II.

Rada m. uchwali:

1) zakupić we firmie »De Dion Bouton« w Puteaux Seine 2 automaty samochodowe do kropienia, mycia i zamiatania ulic tego samego typu jaki jest już zastosowany w Zakładzie czyszczenia miasta, w cenie po 3.950 dolarów za sztukę loko fabryka bez cła;

2) na pokrycie powyższego wydatku wstawić odpowiednią kwotę w budżecie na rok 1929/1930;

3) upoważnia się P. Prezydenta miasta, aby zakupił wyżej wymienione automaty na warunkach bliżej w zamówieniu ustalić się mających.

Sprawozdawca st. radca Mgtu Herget.

(L. 9907/928 VII).

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Ziffer podnosi szereg rzekomych niedomagań Zakładu czyszcz. m. w czyszczeniu ulic w gminach przyłączonych, gdzie z powodu braku odpowiednich nawierzchni ulic, nie można utrzymać należytej czystości.

Rm. Holeksa zauważa brak odpowiednich nawierzchni w ulicy św. Filipa, Warszawskiej w skutek czego czyszczenie tychże ulic staje się iluzorycznem.

Rm. Dr. Krzetuski podnosi zarzut, że nad sprawą zakupna automatów nie obradowała Sekcja skarbowa, poczem zgłasza wniosek o odesłanie sprawy do Sekcji II.

W odpowiedzi Rm. Dr. Krzetuskiemu, Prez. inż. Rolle wyjaśnia, że nad wnioskami zakupna automatów obradowała Sekcja II w dniu 2/5 br. i wniosek uchwaliła przedstawić Radzie miejsk. do uchwały.

Co do planu robót drogowych wyjaśnień udzielił st. radca Budown. m. inż. Kłeczek.

W głosowaniu wnioski Sekcji I, VII i II uchwalono.

Wniosek Rm. Dr. Krzetuskiego upadł.

X. Zmiana rozporządzenia Magistratu z dnia 10 listopada 1924 r. L. 16425/924 I. b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach.

Wniosek Sekcji I i VII.

Rada miasta uchwali:

Rozporządzenie Magistratu z dnia 10 listopada 1924 L. 16425/924 I. b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach zmienia się w następujący sposób:

1) §. 5 powyższego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

»Właściciel realności obowiązany jest zwracać Gminie miasta Krakowa koszty zużycia prądu elektrycznego, potrzebnego do oświetlania latarni, w wysokości dotychczas opłacanej.

Utrzymanie latarń w należytym stanie oraz wymianę zużytych żarówek za zwrotem żarówek zużytych przeprowadza Elektrownia miejska własnym kosztem.

Zaległe należytości za zużycie prądu ściągane będą w drodze egzekucji administracyjnej«.

2) §. 7 otrzymuje brzmienie:

»Latarnie świecić należy od zmroku aż do rana dnia następnego.

W tym celu obowiązany jest właściciel realności, względnie stróż domu zaświecić latarnię z chwilą zapalenia lamp ulicznych, a gasić ją w okresie od 1 kwietnia do 30 września o godzinie 5-tej rano, zaś w okresie od 1 października do 31 marca o godzinie 7-ej rano, tj. w godzinach otwierania bram domów«.

3) §. 8 znosi się.

Sprawozdawca Rm. inż. Drobniak.

(L. 13455/928 VII).

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Stączek jest zdania, że właściciele realności w dzielnicach podmiejskich z braku dochodów ze swych realności nie są w możności opłacać tych należytości, wnosi aby celem ponownego rozpatrzenia sprawy, wnioski niniejsze odesłać do sekcji skarbowej.

Rm. Dr. Emilewicz zgłasza wniosek:

»Właściciele realności, opłacający podatek majątkowy poniżej 200 zł. nie są obowiązani zwracać Gminie m. Krakowa kosztów zużycia prądu elektrycznego, potrzebnego do oświetlenia latarni«.

Rm. Chwastek zgłasza wniosek:

»Nie pociągać do płacenia za prąd w latarniach numerowych właścicieli realności parterowych«.

Po wyjaśnieniach udzielonych przez st. radcę Mgtu Hergeta zgłoszone wnioski:

Rm. Stączka odrzucono.

Rm. Dr. Emilewicza odrzucono.

Rm. Chwastka odrzucono.

Natomiast wnioski Sekcji I i VII uchwalono.

XI. Zakupno realności od Zgromadzenia księży Augustjanów.

Wniosek Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

I. Zakupić dla Gminy miasta Krakowa od Zgromadzenia Księży Augustjanów przy kościele św. Katarzyny w Krakowie realność objętą lwh. 1731 ks. gr. gm. kat. Kraków o łącznej powierzchni około 90 561 metr. kwadr. czyli 25.176 sążni kw. za cenę licząc po 3 (trzy) dolary 60 (sześćdziesiąt) centów St. Z. A. P. za jeden sążeń kwadr. pod następującymi warunkami:

1. Ceną kupna zapłaci Gmina w ten sposób, że

A) przejmuje

a) dług wekslowy Zgromadzenia w Kasie oszczędności miasta Krakowa w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P. z przynależytościami, zabezpieczony hipot. na dobrach Prokocim,

b) dług Zgromadzenia na rzecz Domu bankowego H. Ripper i Ska w kwocie około 6.000 (sześć tysięcy) dolarów St. Z. A. P., obciążający realność, będącą przedmiotem sprzedaży.

B) przy podpisaniu formalnego kontraktu wypłaci Zgromadzeniu kwotę 5.000 (pięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P.

C) w dniu 30 (trzydziestego) grudnia 1928 (tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego) roku wypłaci Zgromadzeniu gotówką resztę ceny kupna, która będzie szczegółowo obliczona.

2. Cena kupna płatna jest albo w efektywnych dolarach St. Z. A. P. albo też w złotych według przeciętnego kursu giełdy warszawskiej z dnia poprzedzającego bezpośrednio dzień wypłaty.

3. Saldo przejętych przez Gminę długów Zgromadzenia zostanie obliczone z dniem spisania formalnego kontraktu.

4. W razie niezapłacenia przez Gminę reszty ceny kupna w zakreślonych terminach, odsetki zwłoki zostaną obliczone analogicznie do pobieranych przez Bank Polski procentów od pożyczek.

5. Przed spisaniem formalnego kontraktu będzie obszar sprzedanej nieruchomości pomierzony przez Miejskie Biuro pomiarowe, do czego Zgromadzenie może sobie powołać swego geometrę a wyniki tych pomiarów będą miarodajne przy ustaleniu powierzchni sprzedanej nieruchomości i ceny kupna.

6. Zgromadzenie odda Gminie we fizyczne posiadanie sprzedaną nieruchomość w dniu podpisania formalnego kontraktu.

7. Zgromadzenie usunie na własny koszt i niebezpieczeństwo dotychczasowego dzierżawcę z dzierżenia powyższej nieruchomości najdalej do dnia 1 listopada 1928 r. O ileby oddanie tej nieruchomości nie mogło nastąpić do dnia 30 grudnia 1928 r. to wypłata reszty ceny kupna przedłuża się automatycznie w dalszym ciągu bezprocentowo aż do chwili usunięcia dotychczasowego dzierżawcy z przedmiotu sprzedaży.

8. Ze względu na istniejące na powyższej nieruchomości składy drzewa, obowiązuje się Zgromadzenie usunąć odnośnych dzierżawców (przedsiębiorców) najdalej do dnia 30 grudnia 1928 r. W razie zwłoki w usunięciu tych dzierżawców (przedsiębiorców) zatrzyma Gmina część ceny kupna w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P. również bezprocentowo (punkt 7) na tak długo, dopóki usunięcie ostatniego dzierżawcy nie nastąpi.

9. Zgromadzenie sprzedaje powyższą nieruchomość w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem długów przyjętych przez Gminę tytułem części ceny kupna. Gdyby oprócz tych przejętych długów okazały się jeszcze jakieś długi i ciężary obciążające sprzedaną nieruchomość, Gmina spłaci je z ceny kupna.

10. Formalny kontrakt kupna sprzedaży ma być spisany najdalej do dnia 1 lipca 1928 r.

11. Koszta kontraktu, intabulacji oraz ewentualnych należytości przenośnych i stempli poniesie w całości Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. Radców miejskich Henryka Pachońskiego i Prof. Dr. Fryderyka Zolla, a wrazie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Dr. Stanisława Klimeckiego i Józefa Marskiego względnie PP. Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania umów.

III. Powyższą nieruchomość nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rz. z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42 poz. 372 dz. u. Rz. P. na cele regulacji ulic oraz placów tudzież na rozbudowę miasta.

IV. Wydatek związany z niniejszą transakcją pokryć z pożyczki inwestycyjnej względnie z pożyczki szczególnej, do której zaciągnięcia upoważnia się P. Prezydenta miasta w porozumieniu z Sekcją Skarbową Rady miejskiej.

V. Niniejszą uchwałę przedłożyć Panu Wojewodzie krakowskiemu z prośbą o zatwierdzenie w myśl § 60 ustęp 11 statutu miejskiego i art. 2 rozp. Prezydenta Rzptej z dnia 16 stycznia 1928 r. Nr. 7 poz. 40 dz. u. Rz. P.

Sprawozdawca: rm. Pachoński.

(L. I. 558/28).

Rm. Dr. Rosenzweig zadaje szereg ogólnych pytań referentowi co do stanowiska prawnego.

Po udzieleniu odpowiedzi przez wiceprezydenta Dr. Wielgusa i referenta Rm. Pachońskiego wnioski Sekcji I i II uchwalono.

XII. Nabycie na cele uregulowania ulicy Kalwaryjskiej części parceli od Arona Selingera.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

I. Na cele uregulowania ulicy Kalwaryjskiej nabyć od Arona Selingera część parceli lkat. 1527/2 z lwh. 903 Dz. XXII o powierzchni około 7 m. kw. za cenę po 28 (dwadzieścia ośm) złotych za jeden metr. kwadr. a to pod następującymi warunkami:

1. Powyższy skrawek gruntu nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2. Cena kupna zostanie zapłacona przy podpisaniu kontraktu.

3. Ewentualne koszta kontraktu, sporządzenia planów, należytości od przeniesienia własności poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Karola Breuera i Dra Edmunda Färbera a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Karola Łuczkę i J. Oplustila względnie Radców m. upoważnionych ogólnie do podpisywania dokumentów.

(LM. 7864/27 I.).

Sprawozdawca: r. m. Breuer.

Referenta zwolniono od sprawozdania.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XIII. Zatwierdzenie półn. linji regulacyjnej ul. Bulwarowej od ulicy Skawińskiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

a) Zatwierdzić północną linję regulacyjną ul. Bulwarowej od ulicy Skawińskiej w kierunku ulicy Krakowskiej na gruntach gminnych i Spółki »Krajewskie« w dz. VIII według linji czerwonej, oznaczonej na planie Budownictwa miej. Oddział B z dnia 16-go września 1927 r. literami: a-b-c-d-e-f-g-h przy minimalnej szerokości i ulicy 20·3 metrów, wraz z linją bud. w obrębie liter: b_1-c_1 oraz f_1-g_1 w odległości 4 m od linji regul. z przeznaczeniem przestrzeni między linją bud. a linją regulacyjną na zabudowanie podcieniami z terasą na piętrze,

b) zgodzić się na otwarcie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa, ulicy B na gruntach Spółki »Krajewskie« zgodnie z planami wniesionymi przez Spółkę według linji regul., oznaczonych na planie Budownictwa m. Oddz. B z dnia 16 września 1927 literami: d-i-j-k-l po stronie zachodniej, zaś: m-n-e po stronie wschodniej,

c) oraz zatwierdzić przedłożone przez Spółkę »Krajewskie« plany podziału realności pod następującymi warunkami:

1) że parcelująca Spółka »Krajewskie« odda zaraz na własność Gminie m. Krakowa w myśl § 16 g. ust. budown. m. Krakowa bezpłatnie i w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych potrzebne grunta pod otwarcie ulic A i B, oraz skrawki gruntu do linji regulacyjnej ulicy Bulwarowej i ulicy Skawińskiej,

2) że koszta kontraktu darowizny gruntów powyższych pod ulice na własność gminie m. Krakowa oraz ewentualne należytości przenośne poniesie Spółka »Krajewskie«,

3) że Spółka »Krajewskie« poniesie wyłącznie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa koszta urządzenia w obrębie swych gruntów ulic A i B t. j. robót ziemnych, kanałów, torów jezdnych i krawężników, jakoteż koszta rozszerzenia toru jezdnego wraz z krawężnikami na drodze bulwarowej,

4) że Spółka »Krajewskie« poniesie przypadające na nią po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa koszta urządzenia ulicy Skawińskiej t. j. toru jezdnego, krawężników i już wybudowanego przez Gminę w tejże ulicy kanału,

5) sposób urządzenia ulicy t. j. poziom toru jezdnego, jakoteż materjał, z którego ulice będą konstruowane i materjał krawężników oraz spadki i profile kanałów oznaczy Magistrat, odnośnie do ulicy B po wysłuchaniu Spółki,

6) wymienione pod 3) i 4) roboty wykona Magistrat na koszt Spółki, która obliczone przez Magistrat koszta winna złożyć w Kasie m. przed uzyskaniem zezwolenia na podział gruntu i otwarcie ulicy,

7) Gmina m. Krakowa obejmie utrzymanie ulic A i B po całkowitem urządzeniu tychże, oraz zaintabulowaniu ich kosztem Spółki na rzecz Gminy w chwili gdy 50% długości obustronnych frontów będzie zabudowane, do tej zaś pory utrzymanie ulic w stanie należytym, czyszczenie i oświetlenie tychże należeć będzie do Spółki,

8) Niweleta ulic ma być miarodajną przy udzielaniu koncesji na budowę domów, a później tejże nie wolno żadnych otworów wykonywać w budynkach.

9) Parcele powstałe na powyższych gruntach przeznacza się tylko na cele mieszkaniowe (nie fabryki).

10) Przy ulicy Bulwarowej mają być stawiane tylko domy z tem, że przestrzeń między linją budowlaną a linją regulacyjną zostanie użytą po myśli punktu a) powyższej uchwały na wykształcenie teras piętrowych na podcieniach.

11) Dla ulicy B, miarodajną jest wysokość domów ulicy Bulwarowej od narożnika tej ulicy do punktów, oznaczonych na planie cyframi rzymskiemi I i II, odtąd zaś wysokość domów przy ulicy B, jak również wysokość domów w ulicy A i w ulicy Skawińskiej ma wynosić 17 metrów.

12) Domy na powyższych parcelach mają być tak stawiane, by gzymsy wieńczące domów były w jednej wysokości, oraz by szpecące mury ogniowe, a niezakryte sąsiednią budową nie były z ulic widoczne.

13) Ze względu na większe znaczenie ulicy Bulwarowej w przyszłości oraz ze względu na daleką otwartą przestrzeń zabudowanie poszczególnych bloków od strony ulicy Bulwarowej ma stanowić zwarte harmonicznie grupy, wskutek czego tak sylwety poszczególnych domów danego bloku, ich wysokości, jak i nachylenia dachów i t. p. muszą pozostawać w ścisłej od siebie zależności.

14) Plany budowy domów przy ulicy Bulwarowej będą przedkładane Radzie artystycznej do opinji.

(Do L. 2812/927/Bb.)

(Sprawozdawca i st. r. B. m. inż. Kłeczek.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XIV. Otwarcie ulicy przez grunta Spółki „Krajewskie“ w Dz. VIII.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zgodzić się na otwarcie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa dalszego ciągu ulicy otwartej już na gruntach gminnych na Birnbaumówce przez grunta Sp. »Krajewskie« do ul. Skawińskiej w Dz. VIII Kazimierz według planu Bud. m. Oddz. B. z dnia 8 października 1920 r. z linjami regulacyjnemi oznaczonemi literami: a-b_2-c_2-m_1 od strony zachodniej, zaś e-l_1 od strony wschodniej pod następującemi warunkami:

1. Że podająca Spółka »Krajewskie« odstąpi gminie m. Krakowa bezpłatnie w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych grunt przypadający pod powyższą ulicę.

2. że Spółka »Krajewskie« poniesie wyłącznie koszta urządzenia tej ulicy w obrębie powyższych linij regulacyjnych tj. robót ziemnych, kanałów, torów jezdnych i krawężników.

3. Sposób urządzenia ulicy t. j. niveau toru jezdnego, materjał z którego ma być ulica skonstruowana oraz spadek i profil kanału oznaczy Magistrat.

4. Powyższe roboty wykonają organa gminne na koszt parcelującego, który obliczone przez Magistrat koszta winien złożyć w Kasie miejskiej przed uzyskaniem zezwolenia na podział gruntu i otwarcie ulicy.

5. Objęcie ulicy przez gminę nastąpi po całkowitem urządzeniu ulicy, zaintabulowaniu jej kosztem parcelującego na rzecz gminy i z chwilą zabudowania 50% długości obustronnych frontów.

6. Do tej chwili Spółka ma nowo utworzoną i urządzoną ulicę swoim kosztem utrzymywać w należytym stanie, czyścić i oświetlać.

7. Warunki odnośnie do zabudowania gruntów zostaną podane w orzeczeniu parcelacyjnem.

(L. 2254/27).

Sprawozdawca st. radca Bud. inż. Kłeczek.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XV. Otwarcie ulicy w Dz. XVII.

I. Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zezwala się na podstawie § 16 d-e-f-g ust. Bud. m. Krakowa na otwarcie na gruntach objętych wykazem hipotecznym lwh. 874 Dz. XVII składających się z parcel lk. 1770/3 i 1779/2 ulicy poprzecznej między drogą lk. 1730/2 i ulicą Prądnicką.

2. Zatwierdza się linje regulacyjne powyższej ulicy oznaczone na dołączonym planie Bud. m. Oddz. B. z dnia 3 stycznia 1928 czerwono i literami a-b-c wraz z linją budowlaną, a'-c' od strony północnej oraz literami d-e od strony południowej, przyczem pas między linją budowlaną, a linją regulacyjną przeznacza się pod ogródki.

3. Zatwierdza się podział gruntów objętych wykazem hipotecznym lwh. 874 Dz. XVII obejmujących parcele lk. 1790/3 i 1779/2 będących własnością Malwiny Zakrzeńskiej i Dra Karola Zakrzeńskiego, a to w obrębie linji regulacyjnych i budowlanych ul. Prądnickiej, drogi lk. 1730/2 i nowo projektowanej ulicy pod 1) i 2) wymienionej według planu Bud. m. z dnia 3 stycznia 1928 r. pod następującymi warunkami:

a) Parcelujący odstąpią gminie miasta Krakowa z powyższych gruntów na własność bezpłatnie i w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych obszar pod ulicę wymienioną pod 1) i 2) do ustalonych linji regulacyjnych ulicy Prądnickiej i drogi lk. 1730/2 równoległej do ulicy Prądnickiej.

b) Parcelujący Malwina Zakrzeńska i Dr. Karol Zakrzeński pokryją w całości koszt urządzenia projektowanej ulicy wymienionej pod 1) i 2), a mianowicie, koszt robót ziemnych, toru jezdnego z krawężnikami oraz kanalizacji.

c) Sposób urządzenia projektowanej ulicy poprzecznej t. j. ustalenie niwelety toru jezdnego, materjał, z którego nawierzchnia będzie wykonana oraz spadki i przekroje kanału, ustalony zostanie w razie przystąpienia do robót przez Magistrat w porozumieniu z parcelującymi.

d) Na zabezpieczenie pokrycia kosztów urządzenia wymienionej ulicy zostanie złożona kaucja w wysokości ustalonej przez Magistrat.

e) Gmina m. Krakowa obejmie powyższą ulicę skoro połowa długości frontów będzie zabudowana. Do tego czasu utrzymanie tejże ulicy w stanie należytem wraz z czyszczeniem i oświetleniem będzie obowiązkiem parcelujących.

f) Powstałe z podziału parcele w granicach powyżej wymienionych linji regulacyjnych mają być zabudowane wyłącznie tylko domami mieszkalnymi częściowo wolnostojącymi, a częściowo zwartymi ściśle według powyższego planu Bud. m. z dnia 3 stycznia 1928 r. najwyżej jednopiętrowymi o wysokości do 10 m licząc od niveau chodnika do górnego gzymsu.

Budowa oficyn i suteren mieszkalnych jest bezwarunkowo niedozwolona.

g) Niniejsze zezwolenie na otwarcie ulicy i podział gruntu, traci moc, gdy od chwili jego prawomocności upłynie 3 lata, a parcelujący nie przystąpią do otwarcia ulicy oraz zabudowania gruntów względnie rozpoczętej budowy nie będą kontynuować, lub gdy do końca trzeciego roku nie dopełnią swych zobowiązań (§ 16 i ust. bud.) L. M. 1354/27/Bb.

II. Wobec postanowień art. 30 rozp. Prez. Rzpltej z 16 lutego 1928 r. Nr. 23 Dz. U. R. P. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli.

Wniosek dodatkowy.

Powyższe plany zabudowania mają być wyłożone do publicznego przeglądu w Bud. m. na przeciąg 4-ch tygodni, licząc od dnia następującego po ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

Ogłoszenie to należy zamieścić poza Monitorem Polskim także w dzienniku Wojewódzkim i w dwóch dziennikach miejscowych.

Sprawozdawca radca m. Dr. Merz.

Po referacie Rm. Dra Merza zabierali głos w dyskusji:

Rm. ks. Masny, Puchałka, Chwastek. Zaś po wyjaśnieniu przez referenta rm. Dra Merza i Prezyd. Rollego, który zgłosił dodatkowy wniosek do punktu f wniosków Sekcji I.:

„Upoważnia się P. Prezydenta na podstawie § 82 statutu miejskiego do częściowej zmiany powyższego planu zabudowania w tym kierunku, aby część gruntu mogła być także przeznaczoną na cele przemysłowe, a to o ile Zakłady przemysłowe także stanąć mające nie podpadają pod przepisy art. 18 prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 Nr. 23 D. U. R. P.".

W głosowaniu wnioski S. I. z wyłączeniem punktu f uchwalono.

Alternatywę Prezyd. miasta inż. Rollego uchwalono.

Na wniosek rm. Kluczki następujące sprawy przyjęto „en bloc“.

I. Linja regulacyjna w Dz. Płaszów.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. Zatwierdza się linje regulacyjne drogi gminnej lk. 2290 i lk. 2257 w Dz. XXI Płaszów, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 stycznia 1928 r. czerwono i literami:

a-b-c-d-g-h-i-j-k-l-m

wraz z linją budowlaną:

a'-b'-c'-d'-g'-h'-i'-k'-l'-m'

od strony północnej oraz literami:

n'-o-p-q-r oraz u-v-w-x-y-z od strony południowej.

II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.

L. M. 212/28/B. b.

II. Linja regulacyjna w Dz. XII.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. 1. Zatwierdza się linje regulacyjne ul. Zakątek Dz. XII, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 14 grudnia 1927 r. czerwono i literami:

g-h wraz z linją budowlaną

g'-h' od strony północnej, jakoteż literami:

e-f od strony południowej.

2. Zatwierdza się linję regulacyjną wschodniej strony ul. Łącznej, oznaczoną na powyższym planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 14 grudnia 1927 r. czerwono i literami:

a-b-c-d-e.

3. Zatwierdza się tak dla ul. Łącznej, jakoteż ul. Zakątek sposób zabudowania zwarty domami jednopiętrowemi.

II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.

L. M. 3587/27/B. b.

III. Linja regulac. od strony ul. Łagiewnickiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. Zatwierdza się dla parcel lk. 1314/8, 1314/7, 1314/6 i 1314/9 Dz. XXII linję regulacyjną od strony ul. Łagiewnickiej według linji czerwonej, oznaczonej na planie sytuacyjnym z dnia 28 sierpnia 1927 r. literami: a-b z linją budowlaną: a'-b' linją regulacyjną ul. Czarnej według linji czerwonej na tym planie oznaczoną literami: b-c-d-e z linją budowlaną: b'-d' oraz linją regulacyjną drogi dojazdowej do dworca kolejowego Kraków-Bonarka parc. lk. 1581 według linji czerwonej, oznaczonej na tym planie literami: e-f z linją budowlaną: d'-f'.

II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.

L. M. 375/28/B. b.

IV. Otwarcie ul. Skwerowej w Dz. XI.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. 1. Zatwierdza się otwarcie z urzędu przedłużenia ulicy Skwerowej wzdłuż wylotu ul. Ks. Marka do ul. Barskiej w Dębnikach na długości między ulicą na gruntach dawnej koleji okrężnej, a przyszłą ulicą Bulwarową nad Wisłą — według planu Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 grudnia 1927 r.

2. Zatwierdza się linje regulacyjne powyższej ulicy, oznaczone na tymże planie czerwono i głoskami: a-b od północy, zaś głoskami: c-d-e-f od strony południowej.

3. Zatwierdza się linje regulacyjne ul. Barskiej na długości między przedłużeniem ulicy Skwerowej a ulicą Wierzbową, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 grudnia 1927 r. czerwono z poprawką zaznaczoną kolorem niebieskim głoskami: d-i-j-k od strony zachodniej, zaś głoskami: i-m od strony wschodniej wraz linją budowlaną l'm' po wschodniej stronie ulicy.

4. Zatwierdza się linję regulacyjną ul. Wierzbowej w obrębie parceli lk. 49/1, oznaczoną na powyższym planie głoskami: k-l-w.

5. Zatwierdza się linję regulacyjną wschodniej strony ul. Bulwarowej nad Wisłą na długości między przedłużoną granicą gruntu miejskiego, parcela lk. 78, a południową granicą parceli lk. 85, oznaczoną na tymże planie głoskami: Z-y-b-f-g-h w odstępie 18 m od krawędzi wewnętrznej wału ochronnego Wisły, z tem, że niveau drogi jezdnej przyszłej ulicy będzie założone w wysokości 80 cm poniżej wysokości korony wału.

II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.

L. M. 3726/27/B. b.

V. Sposób zabudowania ul. Sokolskiej, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się dla bloku gruntów ograniczonego ulicami Sokolską, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów w Podgórzu sposób zabudowania zwarty.

Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej. L. M. 597/28/B. b.

VI. Parcelacja gruntów Aleksandra Skrzyńskiego w Dz. XXI.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

Dodatkowo do uchwały Rady miejskiej z dnia 21 marca 1928 r. zatwierdzającej plan parcelacji gruntów należących do ciała hipotecznego lwh. 1203 Dz. XXI, obecnie lwh. 1418, własność Aleksandra Skrzyńskiego,

zatwierdza się parcelację części powyższego ciała hipotecznego, obejmującej parcele gruntowe lk. 1535, 1536 według planu Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 r. sporządzonego na podstawie ogólnego planu parcelacji mierniczego przysięgłego Władysława Musiała z dnia 15 listopada 1926 r.

W szczególności zatwierdza się:

1. Linję regulacyjną zachodniej strony ulicy X, oznaczoną na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. czerwono głoskami: i-j oraz linją budowlaną h'-j' w odstępie 5 m od linji regulacyjnej.

2. Otwarcie przedłużenia ulicy V do zachodniej granicy gruntu lwh. 1418 z linją regulacyjną z południowej strony ulicy, oznaczoną na tymże planie głoskami: i-h-g-b-a i linją budowlaną a'-b'-g'-h' w odstępie 5 m od linji regulacyjnej.

3. Otwarcie ulicy oznaczonej na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 roku liczbą rzymską XIV z linjami regulacyjnemi c-d od zachodu, zaś g'-e' od wschodu linjami budowlanemi b'-d' oraz g'-e'.

4. Zatwierdza się w myśl § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej z dnia 28 marca 1910 r. Nr. 89 podział powstałych bloków na parcele budowlane, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 r. liczbami porządkowemi od: 1—15.

5. Wydzielić się mające parcele przeznacza się na zabudowanie domami wyłącznie mieszkalnemi najwyżej jedno-piętrowemi o wysokości 10 m wolno-stojącemi lub łączonemi w grupy w sposób na planie Budownictwa m. przedstawiony.

Powyższe uchwały staną się prawomocne, skoro właściciel gruntu poddanego parcelacji spełni warunki wyszczególnione w punktach 23 a), b), d), 24, 25 i 26 uchwały Rady miejskiej z dnia 21 marca 1928 r. powziętej przy zatwierdzeniu głównego planu parcelacji gruntów lwh. 1203 Dz. XXI.

L. 1808/28/I. L. M. 912/28/B. b.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 10 w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem Prezydenta m. inż. Rollego i przy współudziale Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się w dniu 2 maja 1928 **posiedzenie połączonych Sekcyj Rady m.: ekonomicznej i skarbowej.**

Sekcje uchwaliły przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski w sprawie nowej instalacji oświetlenia elektrycznego w teatrze m. im. J. Słowackiego i nowego pokrycia dachowego gmachu tegoż teatru jeszcze przed nowym sezonem teatralnym 1928/29 rozpoczynającym się dnia 1 września 1928 i równocześnie wnioski o upoważnienie Prez. m. do zaciągnięcia na ten cel pożyczki do wysokości 300.000 zł.

Następnie uchwalono wnioski Prez. m. w sprawie zakupna na rzecz Gminy m. Krakowa od Zgromadzenia XX. Augustjanów kompleksu gruntów za wiaduktem kolejowym u zbiegu ulic Dietlowskiej i Grzegórzeckiej w obszarze 90.561 m. kw. na cele rozbudowy miasta.

Poza tem wybrały Sekcje ze swego grona Komitet dla sprawy ustalenia cen za niedawno nabyty przez Gminę kompleks parcel w Dz. XXII, po jakich należałoby sprzedawać je poszczególnym kompetentom.

—

Przy współudziale Prez. m. inż. Rollego i Wiceprez. m. Ostrowskiego a pod przewodnictwem rm. inż. Turskiego odbyło się w dniu 2 maja br. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady m.**

Sekcja uchwaliła wnioski m. komisji sprawunkowej w sprawie zatwierdzenia szeregu ofert na dostawę robót introligatorskich, stolarskich i szczotkarskich oraz na dostawę materjałów piśmiennych i przyborów kancelaryjnych.

Nadto uchwaliła Sekcja wnioski w sprawie zakupna dwóch dalszych automatów samochodowych do kropienia, mycia i zamiatania ulic oraz wnioski w sprawie zmiany rozporządzenia Magistratu z dnia 10 lutego 1924 roku L. 16425/24 I b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach w tym kierunku, że utrzymanie latarń w należytym stanie i wymianę zużytych żarówek przeprowadzać będzie Elektrownia m. własnym kosztem, tudzież że właściciele domów względnie stróże obowiązani będą gasić te latarnie w czasie od 1 kwietnia do 30 września o godzinie 5 rano, w czasie zaś od 1 października do 31 marca o godzinie 7 rano.

—

W dniu 2 maja b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcji I i VII wspólnie z Sekcją II (skarbową) Rady miejskiej,** na którem uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wnioski w sprawie nowej instalacji oświetlenia elektrycznego w teatrze miejskim im. Juljusza Słowackiego oraz kupna gruntu od Zgromadzenia XX. Augustjanów na rzecz Gminy miasta Krakowa.

—

Dnia 4 maja br. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dr. Wielgusa **posiedzenie Komisji administracyjnej,** na którem zatwierdzono oferty na wykonanie robót, związanych z rozbudową chłodni miejskiej, mianowicie na wykonanie izolacji korkowej, kanalizacji wewnętrznej i wodociągu.

—

W dniu 4 maja br. o godz. 6-tej wieczór odbyło się posiedzenie **Komisji dla miejskich Zakładów przemysłowych** pod przewodnictwem Prezydenta miasta Rollego, przy współudziale wiceprezydenta Ostrowskiego.

Dyrektor Gazowni P. Inż. M. Seifert złożył sprawozdanie techniczne za rok administracyjny 1927/8 po dzień 31 marca, z którego wynika stały przyrost konsumentów i zwiększanie się oddania gazu oraz bardzo dobre wyniki fabryczne.

Następnie Komisja przyjęła wniosek Dyrekcji Gazowni oddania budowy kotła parowego firmie L. Zieleniewski S. A. w Krakowie, zatwierdziła plan inwestycyjny sieci na rok bieżący i załatwiła kilka spraw bieżących.

Następnie wygłosił Dyrektor Elektrowni miejskiej P. Inż. Stanisław Bieliński obszerny referat techniczny w sprawie powiększenia Elektrowni.

Najwyższe zapotrzebowanie energji elektrycznej wynosiło w grudniu 1927 r. 8714 KW. Celem pokrycia tego zapotrzebowania należało wieczorami uruchamiać więcej jednostek maszynowych, tak że rezerwa zmniejszyła się do 35% i jest niewystarczającą dla zabezpieczenia produkcji najwyższego zapotrzebowania energji elektrycznej.

Zapotrzebowanie prądu wzrasta nieustannie i miasto Kraków zaliczyć dzisiaj można do najwięcej zelektryfikowanych miast w Polsce. Konieczne powiększenie mocy maszynowej Elektrowni celem umożliwienia pokrycia zapotrzebowania wymagać będzie znacznych kapitałów. Należałoby postawić nową turbinę o mocy 12000 KW wraz z odpowiednią ilością kotłów.

Wobec trudności zaciągnięcia większej pożyczki inwestycyjnej, wzięto pod uwagę dostawę prądu elektrycznego z zewnątrz i nawiązano w tym celu pertraktacje z Jaworznickiemi Komunalnemi Kopalniami Węgla oraz z Elektrownią Okręgową w Sierszy. W trakcie tych pertraktacyj wyłoniła się sprawa możliwie jaknajwiększego zabezpieczenia dostawy prądu pobieranego z zewnątrz.

Dyrektor Bieliński w swoim referacie rozpatruje poszczególne sposoby zabezpieczenia dostawy prądu. Natychmiastowa rezerwa może być osiągnięta przez akumulatory elektryczne, parowe lub wodne, albo też przez ustawienie motoru Diesla. Sposoby te wymagają znacznych inwestycyj.

Dalsza natychmiastowa rezerwa byłaby uzyskana przez utrzymanie istniejącej Elektrowni w ostrem pogotowiu celem objęcia natychmiastowej produkcji prądu w razie przerwy na linjach dosyłowych. Jednocześnie służyłaby Elektrownia do pokrycia szczytowego obciążenia w godzinach wieczornych.

Rozpatrywano również propozycję Elektrowni Okręgowej w Sierszy poboru energji elektrycznej z dwóch niezależnych od siebie źródeł energji elektrycznej, a więc zarówno z Jaworzna, jak i ze Sierszy, przez co możnaby uzyskać większe zabezpieczenie dostawy prądu.

Propozycja ta jednakże okazała się znacznie droższa od propozycji pierwotnej poboru prądu z jednego tylko źródła energji elektrycznej. Wreszcie przeprowadza się studja nad ułożeniem kabla ziemnego na wysokie napięcie między Jaworznem a Krakowem, albowiem przy zaprowadzeniu kabla ziemnego ewentualne przerwy, wskutek zaburzeń atmosferycznych, są zupełnie wykluczone.

Dyr. Bieliński przedstawia ostatnią ofertę Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla, według której Jaworzno zobowiązuje się dostarczyć rocznie conajmniej 21 miljonów kWh przy mocy 6000 KW po cenie 6 groszy za 1 kWh.

Po dłuższej dyskusji nad powyższą sprawą, uchwalono szczegółowe rozpatrzenie propozycyj Jaworznickich Kopalń Węgla i wybrano w tym celu subkomitet złożony z 11 radców, który ma przygotować wnioski na Radę miejską.

Następnie uchwaliła Komisja kredyt w wysokości 277.000 zł na budowę II-go domu mieszkalnego dla personalu Elektrowni oraz 50.000 zł na rozszerzenie laboratorjum licznikowego i budowę nowego domu na pomieszczenie łazienek, ubieralni, jadalni, natrysków oraz laboratorjum mechanicznego.

Wreszcie przyznano pożyczkę 10.000 zł dla Spółdzielni mieszkaniowej pracowników Elektrowni z funduszów Elektrowni.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego i przy współudziale Wiceprez. Dra Wielgusa odbyło się w dniu 6 maja b. r. **posiedzenie połączonych Sekcyj ekonomicznej i skarbowej Rady m.**

Po referacie Wiceprez. Wielgusa uchwaliły Sekcje wniosek Prezydjum m. w sprawie subskrypcji dla Gminy m. Krakowa 5.000 sztuk nowych akcyj Krakowskiej Spółki Tramwajowej oraz sposobu sfinansowania tej sprawy.

Następnie rozpatrywały Sekcje sprawę zabudowania niedawno nabytych przez Gminę gruntów przy stacji kolejowej Kraków-Podgórze w Dz. XXII i kalkulacji cen, po jakich należałoby sprzedawać parcele pod budowę poszczególnym kompetentom. Sprawa ta będzie jeszcze przedmiotem obrad Sekcji po opracowaniu przez Magistrat projektów i przedłożeniu ich wraz z wnioskami Sekcjom przez wybrany ad hoc podkomitet Sekcji I.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego i przy współudziale Wiceprez. m. Dra Schneidra i Dra Wielgusa odbyło się w dniu 7 maja b. r. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady m.**

Sekcja uchwaliła przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski Magistratu w następujących sprawach:

1) podziału szeregu parcel, wchodzących w skład realności prywatnej w Dz. XVI,

2) planów parcelacyjnych bloku gruntów prywatnych w Dz. XII i dodatkowo części bloku gruntów prywatnych w Dz. XXI,

3) linij regulacyjnych dla ul. Zakątek w Dz. XVI, ul. Rybitwy w Dz. XXI, części ul. Łagiewnickiej oraz ul. Czarnej w Dz. XXII,

4) otwarcie z urzędu przedłużenia ul. Skwerowej wzdłuż wylotu ul. Ks. Marka do ul. Barskiej w Dz. XI oraz ulicy na gruntach prywatnych w sąsiedztwie ul. Król. Jadwigi w Dz. XIII,

5) sposobu zabudowania bloku gruntów między ulicami Sokolską, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów w Dz. XXII, wreszcie

6) sprzedaży gruntów gminnych pod budowę domu prywatnego w Dz. XX.

—

Na posiedzeniu **Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej Rady miasta** w dniu 8 maja b. r. pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta W. Ostrowskiego, przy współudziale Wiceprezydenta miasta Dr. Schneidra i Dr. Wielgusa, zatwierdzono wnioski odnoszące się do budowy kanału miejskiego w ulicy Janowa Wola Dz. XXII. oraz projekt zarurowania otwartego rowu przydrożnego w ulicy Szwedzkiej między ul. Twardowskiego i Dworską, tudzież budowę chodnika z płyt betonowych w ulicy Juljusza Lea po stronie lewej i w ulicy Słonecznej przed realnościami Spółki mieszkaniowej. Zarówno przyjęto wnioski Subkomitetu w sprawie użyć się mającego materjału do nawierzchni ulicy Szpitalnej. Zatwierdzono także ofertę Kamieniołomów m. Małopolskich na dostawę materjałów bazaltowych i porfirowych

do robót drogowych w roku 1928/29. Wreszcie zatwierdzono koszta połączeń kanałowych i rozliczenie kosztów wykonanego chodnika w ul. Przemyskiej.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się dnia 8 maja b. r. posiedzenie **pełnego Komitetu rozbudowy m. Krakowa** przy współudziale delegata Województwa Naczelnika Zawadzkiego. Komitet zatwierdził program rozbudowy miasta na gruntach położonych w Dz. VIII. za wiaduktem kolejowym u zbiegu ulic Dietlowskiej i Grzegórzeckiej nabyć się mających przez Gminę m. Krakowa od Zgromadzenia XX. Augustjanów.

Następnie uchwalił Komitet wnioski w sprawie wywłaszczenia pod budowę domu na zasadzie ustawy o rozbudowie miast, dużego prywatnego placu budowlanego, położonego w narożniku linji A-B i ul. św. Jana. Pozatem omówił komitet szereg spraw bieżących z dziedziny mieszkaniowo-budowlanej i potrzebnych na ten cel kredytów.

—

„Samorząd miejski“ w zeszycie Nr. 6 z b. r. zawiera treść następującą: 1) Leon Władysław Biegeleisen: Działalność gospodarcza Związków Komunalnych. 2) Inż. A. Kühn: Tramwaje miejskie pod względem finansowym. 3) Cz. Rudnicki: Kilka uwag o rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli. 4) Inż Z. Rudolf: Ogródki działkowe i ich znaczenie dla miast. 5) Miejskie Kasy Oszczędności na Łotwie.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 6. **Kraków, dnia 30 czerwca 1928 r.** **Rocznik XLIX.**

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

Inż. MIECZYSŁAW SEIFERT.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGJENA PRACY.

Konstytucja powiada w artykule 102 i 103, że praca, która jest główną podstawą bogactwa Rzeczypospolitej ma cieszyć się szczególną ochroną państwa.

Na tej zasadniczej tezie opiera się długi szereg rozporządzeń, które stanowią ramy dla przyszłego wspaniałego rozwoju ustawodawstwa socjalnego. Na całkowite wykończenie tego prawodawstwa musimy czekać jeszcze szereg lat, gdyż szczegółowe opracowanie wszystkich spraw z tem związanych wymaga długiej i żmudnej pracy rządu w porozumieniu z czynnikami społecznemi i przemysłowemi.

Dziś zajmę się rozporządzeniem Prez. Rzeczyposp. z dnia 16 marca 1928 r. o «bezpieczeństwie i higjenie pracy», które związane jest organicznie z rozporządzeniami wydanemi poprzednio w tej dziedzinie.

Rozporządzenie «o bezpieczeństwie i higjenie pracy» zamieszczone w Dz. U. z dnia 23 marca Nr. 35 strona 698, pozycja 325, obejmuje 12 artykułów.

Art. 1. nakazuje stosowanie środków zapewniających ochronę życia i zdrowia pracowników przy wszelkich robotach, prowadzonych bądź w zakładach pracy, bądź poza terenem zakładów pracy przez osoby lub przedsiębiorstwa prywatne, jak również przez Państwo, samorządy, i instytucje społeczne. W artykule tym wyszczególniono cztery punkty, które bez precyzowania szczegółów odnoszą się do:

a) odpowiedniego zabezpieczenia maszyn,

b) i c) higjenicznego urządzenia lokali pracy, jadalni, umywalni, ustępów i t. d.,

d) do higjeny mieszkań robotniczych.

Art. 2. mówi, że szczegółowe przepisy w zakresie postanowień art. 1. wydają odpowiednie ministerstwa w porozumieniu ze sobą, zależnie od tego, czy przepisy te dotyczą zakładów podległych ustawom przemysłowym i górniczym, czy też dotyczą gospodarstw rolnych i leśnych lub też innych.

Nas interesuje punkt a) tego artykułu, w którym powiedziano, że przepisy szczegółowe dla zakładów pracy podległych ustawom przemysłowym i górniczym wydają Ministrowie Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu i Spraw Wewnętrznych łącznie i w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. Ministrowie ci wydadzą również rozporządzenia dotyczące zachowania się i obowiązków pracowników przy wykonywaniu robót, celem ochrony ich życia i zdrowia. Rozporządzenia wydane na podstawie tego artykułu ustalą w jakim zakresie i w jaki sposób będą one obwieszczone pracownikom, i będą zawierać podanie do wiadomości środków stosowanych w razie nieszczęśliwych wypadków.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych zastrzeżono uprawnienie do wydania przepisów sanitarnych na mocy innych ustaw.

Zastrzeżono dalej, że poruczenie Ministrom Pracy i Opieki Społ., Przemysłu i Handlu i Spraw Wewnętrznych wydawania przepisów szczegółowych w zakresie postanowień art. 1 nie narusza postanowień art. 30 rozporządzenia Prez. Rzeczypospolitej «o prawie przemysłowem».

Rozporządzenie to z dnia 7 czerwca (Dz. U. Nr. 53 z 15/VI. 1927 r. poz. 468 strona 697) w art, 30 mówi: «W miarę potrzeby Ministrowie Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecz. oraz Spraw Wewnętrznych łącznie ustalają w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń warunki, którym odpowiadać winny zakłady przemysłowe poszczególnych kategorji». Artykuł ten związany jest z art. 14 wspomnianej ustawy «O prawie przemysłowem». W artykule tym powiedziano, że jeśli zakład przemysłowy będzie używał specjalnych palenisk lub napędu mechanicznego, wymagane jest uprzednie zatwierdzenie przez Władzę

przemysłową projektu urządzenia, jak również wtedy, gdy zakład może w znacznej mierze zagrażać bezpieczeństwu publicznemu a przedewszystkiem życiu i zdrowiu sąsiadów, lub też może ich narażać na szkody i specjalne uciążliwości z powodu hałasu, wyziewów i t. p.

Projekt urządzenia zakładu zatwierdza Władza przemysłowa I instancji, co do pewnych zakładów zastrzeżono kompetencję Władz wyższych.

Ważny jest art. 4 rozp. o bezpieczeństwie i higjenie pracy, w którym powiedziano, że nadzór nad wykonaniem niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń wydanych na jego podstawie należy do powiatowych władz administracji ogólnej i inspektorów pracy, działających w granicach kompetencji im przysługujących łącznie lub oddzielnie, stosownie do przepisów, które wydadzą wspólnie Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej.

Tu musimy wyjaśnić, czem są «inspektorzy pracy» i jaki jest ich zakres działania. Poucza o tem rozporządzenie Prezydenta Rzeczyposp. z dnia 14 lipca 1927 r. «o inspekcji pracy» (Dz. U. P. Nr. 67 z dnia 30 lipca 1927 r. str. 883, poz. 590).

«Inspekcja pracy» jest organem podległym Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, a jest obowiązana do nadzoru nad przestrzeganiem i wykonywaniem przepisów prawa o ochronie pracy w bardzo szerokim zakresie, między innemi o ochronie życia, zdrowia i sił pracowników.

Art. 4. rozporządzenia «o inspekcji pracy» mówi, że inspekcja pracy poza uprawnieniami, jakie jej przysługują na podstawie ustawodawstwa polskiego, posiada na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławskiego, tarnopolskiego i w cieszyńskiem uprawnienia oparte na części VI ordynacji przemysłowej w brzmieniu noweli z dnia 5 lutego 1907 r. (Dz. U. P. austr. Nr. 26) dalej z tytułu IX powszechnej ustawy górniczej z dnia 23 maja 1854 (Dz. U. P. austr. Nr. 146) i ustaw naftowych.

Organami inspekcji pracy są: obwodowi inspektorzy pracy, okręgowi inspektorzy pracy, specjalni inspektorzy pracy, Główny Inspektor Pracy, oraz podinspektorzy, lekarze inspekcyjni i asystenci inspekcyjni.

W razie potrzeby Min. Pracy i Opieki Społecznej powołuje ciała doradcze z zainteresowanych kół społecznych, (art. 8 «o inspekcji pracy»).

Obwodowi inspektorzy wydają nakazy i orzekają jako instancja I. Okręgowi inspektorzy rozstrzygają jako instancja II. skargi na nakazy i orzeczenia obwodowych inspekt. Okręgowi dalej orzekają jako instancja I. w sprawach, które są wyraźnie zastrzeżone do ich decyzji. podlegają Głównemu Inspektorowi Pracy, który z koleji podlega bezpośrednio Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Inspektorowi pracy służy za okazaniem urzędowej legitymacji prawo wstępu o każdej porze dnia i nocy do wszystkich zakładów podlegających inspekcji pracy, oraz do wszelkich zabudowań, w których zakład taki się mieści. Inspektor pracy ma prawo zwiedzać zakłady w towarzystwie ich kierownika lub bez niego. Służy mu również prawo wstępu do wszelkich urządzeń należących do przedsiębiorstwa, a przeznaczonych dla pracowników. Ma on prawo żądać zarówno od kierownika zakładu, jak i od wszystkich osób, które zakład zatrudnia lub zatrudniał informacyj, dat statystycznych w sprawach, które wchodzą w zakres jego działalności. Dalej ma prawo żądać okazania ksiąg, dokumentów, planów i rysunków, które dotyczą ochrony pracy, urządzeń technicznych i pozwoleń na otwarcie lub przebudowę zakładu, jak również dostarczenia mu próbek surowców i materjału, używanych, wytwarzanych lub powstających przy produkcji. Obowiązany jest on do zachowania ścisłej tajemnicy co do spraw, które stanowią tajemnicę techniczną lub handlową przedsiębiorstwa (art. 21).

Art. 23. «W razie stwierdzenia, że w zakładzie nie są przestrzegane przepisy obowiązujące co do bezpieczeństwa życia, zdrowia lub moralności oraz wogóle przepisy o ochronie pracy, inspektor pracy sporządza protokół i wydaje zarządzenie celem usunięcia stwierdzonych uchybień; zarządzenie to wydaje w postaci nakazu na piśmie, skierowanego do kierownika zakładu.

Nakaz inspektora pracy może być zaskarżalny w toku instancyj, przewidzianych w art. 10, 11 i 13 z wyjątkiem nakazów wskazanych w art. 25».

Art. 25. «Nakaz inspektora pracy, który wymaga zmiany urządzeń technicznych lub sposobów produkcji, jako to: wprowadzenia nowych maszyn, zmiany surowców lub półfabrykatów używanych przy produkcji, może być zaskarżony w terminie 14-dniowym do specjalnej komisji przy właściwym wojewodzie. Komisja ta składa się z wojewody albo wyznaczonego przez niego zastępcy jako przewodniczącego, z okręgowego inspektora pracy oraz urzędnika, wyznaczonego przez wojewodę z pośród urzędników działu administracji przemysłowej, bądź administracji rolniczej, bądź administracji robót publicznych w zależności od rodzaju zakładu lub przedsiębiorstwa, dla którego nakaz został wydany. W sprawach higjeny pracy w skład komisji wchodzi nadto przedstawiciel działu sanitarnego w urzędzie wojewódzkim, wyznaczony przez wojewodę.

Odwołanie się przedsiębiorcy do wyższej instancji wstrzymuje tylko wtedy obowiązek wykonania nakazu inspektora pracy, wymagającego wprowadzenia zmian, wskazanych w ustępie 1-szym artykułu niniejszego, gdy warunki pracy w zakładzie nie zagrażają pracownikowi oczywistem niebezpieczeństwem życia lub ciężkiem okaleczeniem.

Nadanie nakazowi rygoru natychmiastowego wykonania powinno być w nakazie zaznaczone ze wskazaniem okoliczności uzasadniających ten rygor. Skargę na nakaz, zaopatrzony rygorem natychmiastowego wykonania, inspektor pracy obowiązany jest przesłać w ciągu 24 godzin do komisji specjalnej przy wojewodzie, komisja ta zaś jest obowiązana powziąć decyzję w ciągu tygodnia.

O ile urządzenia techniczne zakładu ujawniają braki tak znaczne, że żadne zmiany tych urządzeń nie mogą zapewnić bezpieczeństwa życia i zdrowia pracowników, inspektor pracy, występuje do właściwej władzy z wnioskiem o zamknięcie zakładu.

Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie do nakazów wydawanych przez specjalnych inspektorów pracy, przyczem do rozstrzygnięcia skarg wymienionych w ust. 1. niniejszego artykułu, właściwa jest komisja tego województwa, na którego obszarze znajduje się zakład«.

Wspomnianą kilkakrotnie instytucję specjalnych inspektorów objaśnia art. 11. ustawy o „inspekcji pracy“: „Minister pracy i opieki społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami może wyłączyć z zakresu działania inspektorów obwodowych i okręgowych, poszczególne gałęzie pracy i poddać je na obszarze całego Państwa lub jego części specjalnym inspektorom pracy.

Specjalni inspektorzy pracy posiadają w stosunku do przekazanych im gałęzi pracy wszystkie uprawnienia obwodowych inspektorów pracy oraz te uprawnienia okręgowych inspektorów pracy, które przysługują im jako władzy 1-szej instancji.“

Po tych objaśnieniach dotyczących „inspekcji pracy“ powracamy do dalszego omawiania rozporządzenia „o bezpieczeństwie i higjenie pracy“.

Art. 5. mówi o karach za przekroczenia tych przepisów. Wyższe kary przewidziane za przekroczenia w zakładach podległych ustawom przemysłowym i górniczym oraz w innych zakładach, z wyłączeniem gospodarstw rolnych i leśnych, gdzie przewidziano kary łagodniejsze.

Art. 10. mówi, że „Rozporządzenie niniejsze w niczem nie narusza przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. Rz. P. Nr. 78, poz. 676).

Tu musimy pokrótce zapoznać się ze wspomnianem rozporządzeniem:

Art. 1. za choroby zawodowe w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważane są choroby ostre lub przewlekłe, powstające: wskutek wykonywania pewnego zawodu, z istoty danej pracy lub z powodu warunków, wśród których się ona odbywa.

Wykazy tych chorób ustalają w drodze rozporządzeń łącznie Minister Spraw Wewn. i Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 2. Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu — łącznie, a w stosunku do państwowych zakładów pracy — w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami, wydają przepisy sanitarno-higjeniczne, celem zapobiegania chorobom zawodowym i ich zwalczaniu.

Art. 3. Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu — łącznie, w porozumieniu z interesowanymi ministrami, mogą wydawać zakazy używania przy pracy pewnych szkodliwych surowców, materjałów, produktów, narzędzi lub maszyn, stosowania szkodliwych metod pracy, albo też zezwalać na używanie ich, względnie stosowanie tylko pod ściśle określonemi warunkami.

Art. 4. Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa, — łącznie oznaczają w drodze rozporządzeń, które z chorób zawodowych wymienione w wykazie (art. 1) podlegają zgłoszeniu obowiązkowemu.

Art. 5. mówi o obowiązku zgłaszania chorób zawodowych.

Art. 6. o sposobie i terminie zgłaszania.

Art. 7. o przeprowadzaniu dochodzeń przez lekarza powiatowego i inspektora pracy.

Innych artykułów nie przytaczamy, gdyż na terenie gminy niema zakładów, w których występują choroby zawodowe.

Jedynie przytoczymy jeszcze art. 15, w którym zastrzeżono, że „Rozporządzenie niniejsze w niczem nie narusza przepisów ustawy z dnia 25-go lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie“ (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 402).

Tu wchodzimy już w dziedzinę ustawy sanitarnej uzupełnianej długim szeregiem późniejszych przepisów. Omawianie ich wykracza poza ramy tego referatu, gdyż nie dotyczą one specjalnie higjeny i bezpieczeństwa pracy w fabryce, lecz dążą do zapewnienia całej ludności dostatecznej pomocy lekarskiej, czystości ziemi, powietrza, wody, mieszkań, troszczą się o szpitale i t. d.

Jak już wspomniano wszystkie te rozporządzenia a także rozporządzenie „o bezpieczeństwie i higjenie pracy“ są jeszcze ramowe i muszą być uzupełnione szeregiem dalszych rozporządzeń bardziej sprecyzowanych. Wtedy dopiero nabiorą właściwego znaczenia praktycznego.

Każda gałąź przemysłu, każdy zawód wymaga szczegółowych przepisów co do sposobu zabezpieczenia maszyn i urządzeń tak, aby nie groziło niebezpieczeństwo pracownikom. Również konieczne jest sprecyzowanie pojęcia „chorób zawodowych“. Dalej, nie jest wystarczające określenie, że lokale pracy mają być „dostatecznie“ oświetlone, higjeniczne i t. d. I tu należy oczekiwać ścisłych bezspornych określeń.

Dawna „ustawa przemysłowa“ austrjacka była opracowana bardziej szczegółowo, niewątpliwie będzie taką i ustawa polska, a tem lepsza, że będzie dostosowąna do postępu techniki i nauki o higjenie.

W Małopolsce dotychczas obowiązuje austrjackie rozporządzenie Kierownika Ministerstwa handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrzych z dnia 23 listopada 1905 r. Dz. u. p. L. 176, zawierające ogólne przepisy dla ochrony życia i zdrowia pomocniczych robotników.

Inspektoraty pracy w Małopolsce przy swem urzędowaniu stosują się do tego rozporządzenia.

W rozporządzeniu tem wyszczególniono:

1) jak mają być urządzone pracownie, tj. rozmiary przestrzeni, jakość budowy, komunikacje (drzwi, schody) oświetlenie, ogrzewanie, wentylacja, utrzymanie w dobrym stanie.

2) jak mają być ustawione kotły parowe, przyczem wymieniono jaką ma być kotłownia, kotły, przewody parowe,

3) silnice, a mianowicie hala maszyn i same silnice,

4) transmisje,

5) maszyny i urządzenia robocze,

6) wyciągi, przyrządy do podnoszenia, taranki, bitnie i kafary, oraz urządzenia transportowe.

7) Omawia środki ochronne, sprawę wody, umywalni, łazienki, szatni i wychodków. Do tego rozporządzenia dodawano następnie przepisy szczegółowe.

Wszystkie przepisy obowiązujące w dawnej Austrji w dziedzinie higjeny i bezpieczeństwa pracy są zebrane w II-gim tomie książki „Handbuch der praktischen Hygiene und Unfallverhütung in Industrie, Gewerbe und Bergbau“ von V. Steiner, wydanej w r. 1912 w Wiedniu.

Z obchodzących nas przepisów wymienić należy:

przepisy wykonywania urządzeń elektrycznych o silnym prądzie,

przepisy bezpieczeństwa ruchu elektrycznych zakładów o silnym prądzie,

przepisy dla ruchu gazowni i fabryk gazu wodnego,

przepisy o pracy w kamieniołomach i przy wydobywaniu gliny, piasku i szutru,

przepisy pracy przy budowlach.

Przepisów tych jako znanych nie omawiam, zwłaszcza że tylko krótki czas będą obowiązywały. W każdym razie książka daje bardzo cenny materjał właśnie w tych sprawach, które oczekują opracowania i uzupełnienia w polskiem prawodawstwie. Sfery interesowane powinny z temi dawnemi przepisami dokładnie się zapoznać, gdyż zapewne będą wzywane przez Rząd do wspólnego opracowania nowych rozporządzeń.

EDWARD KUBALSKI.

POLICJA PAŃSTWOWA, JEJ ORGANIZACJA I STOSUNEK DO SAMORZĄDU.

Jeden z pierwszych problemów, który należało rozwiązać w Polsce bezzwłocznie po przewrocie w r. 1918 i zdobyciu niepodległości państwowej było zabezpieczenie w całem kraju ładu wewnętrznego i bezpieczeństwa publicznego.

Uczyniły temu zadość w sposób doraźny tworzące się samorzutnie w stolicy i większych centrach milicje, straże obywatelskie, kolejowe itp., które — gdy prysły korpusy policji i żandarmerji państw zaborczych — objęły energicznie pieczę nad dworcami, magazynami na kolejach etc. oraz ochronę życia i mienia współobywateli. Działalność tych straży zarówno w Warszawie jak i w innych większych miastach n. p. Krakowie, ma swoją chlubną kartę w konsolidowaniu się stosunków społecznych i zasługuje niewątpliwie na uznanie i pamięć, którą powinna utrwalić choćby skromna jaka monografja.

Tu zaś jedynie dla informacji można napomknąć, że w Krakowie już z dniem 1 listopada 1918 powołał do życia „Straż obywatelską“ ówczesny Prezydent śp. Federowicz, postarawszy się o jej ulegalizowanie dekretem Komisji Likwidacyjnej z 25. II. 1918 L. 223 (L. Magtu 119568/918 V c.). Istniała ona i fungowała przeszło pół roku, a zlikwidowano ją ostatecznie z końcem 1919 r.*) Niezależnie zaś od tego Rada, względnie Prezydjum miasta podjęło samorzutnie starania około reorganizacji stałej policji, utrzymując ją przez kilka miesięcy kosztem miasta, dopóki Rząd nie przejął jej na własny rachunek stosownie do nowo wydanych norm prawnych.

Oczywiście bowiem oparta na werbunku, milicja ludowa usankcjonowana dekretami Naczelnika Państwa z 5/12. 1918 Nr. 19 poz. 53 Dzpp. z dnia 7/2. 1919. Nr. 14 poz. 153 — jako prowizorjum nie wystarczała, podobnie jak nie mogła wystarczyć częściowa koncepcja Policji komunalnej, ujęta dekretem z dnia 3/1. 1919 Nr. 5. poz. 98 Dzpp.

*) Straży przewodniczył Dr. Ludwik Schneider, dzisiejszy wiceprezydent m., zastępcami byli Pp. Wiceprez. Witold Ostrowski i Dr. Bobrowski, referentem administr. E. Kubalski, naczelnik Wydziału wojsk. Magtu, zaś Komendantami kolejno red. Szymański Franciszek, Francmann, Gabrjelski i Dr. Kowalski.

Wedle tego dekretu Policję komunalną miały organizować Zarządy gmin miejskich, powiatów pod dozorem i zwierzchnictwem Władz państwowych obok istniejącej tu i ówdzie milicji. Utrzymanie obciążać miało w połowie te gminy, czy powiaty, a w połowie Państwo. Gminy nadto dostarczać miały lokali na pomieszczenie urzędów Policji i starać się o kwatery dla funkcjonarjuszy policyjnych.

Te wszystkie paljatywy o charakterze tymczasowości nie mogły jednak utrzymać się na dłuższą metę. Rząd przystąpić musiał corychlej do tworzenia państwowego korpusu policyjnego — a po studjach obrawszy sobie najlepsze, bo angielskie wzory, sprawę wreszcie szczęśliwie zrealizował. Trzeba też odrazu przyznać, że z pośród wszystkich instytucyj społecznych najsprawniej i najspieszniej uruchomiono w Polsce: koleje i policję, która po pewnych próbach i wachnieniach stanęła niebawem na wysokości swego zadania.

Rzecz cała znalazła swój prawny wyraz w ustawie o Policji państwowej z dnia 1/8. 1919 Nr. 61 Dzpp. Z tą też chwilą wszystkie dawne milicje i policje komunalne zostały ostatecznie zlikwidowane.

Ustawą tą policja postawiona została na właściwej platformie i to tak mocno, że przepisy te przetrwały prawie 10 lat, aż do wydania nowej ustrojowej ustawy z dnia 6/3. 1928. — o czem później.

W ustawie tej stwierdzono, że policja jest państwową organizacją służby bezpieczeństwa, wyszkoloną na sposób wojskowy i podległą Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Organizację jej przystosowano do administracyjnego podziału Państwa — dzieląc je na komendy okręgowe dla (Województw) — powiatowe, komisarjaty w większych miastach i posterunki w gminach. Policja miała być organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych, a mieć za zadanie ochronę bezpieczeństwa i porządku społecznego.

Przy komendach okręgowych wprowadzono urzędy śledcze dla dochodzenia przestępstw.

Sprawę kosztów rozwiązywał art. 3 w sposób dla miast i samorządów dość uciążliwy, bowiem powiaty i miasta z powiatów wydzielone miały zwracać Państwu 1/4 wszelkich kosztów utrzymania policji — nie mówiąc już o obowiązku dostarczania za opłatą lokali potrzebnych na pomieszczenie biur i posterunków.

Zasadę powyższą rozwinęły dwa rozporządzenia wykonawcze M. S. W. Pierwsze (z 22/10. 1919. Nr. 5. poz. 28 Dzpp. z 1920) nakłada na powiaty ziemskie i miejskie obowiązek wstawiania odnośnych sum do budżetu z tem, że wspomnianą 1/4 obliczać należy w połowie stosownie do sumy bezpośrednich podatków państwowych, a w połowie w stosunku do zaludnienia. Drugie rozporządzenie (z 5/3. 1923. Nr. 31 Dz. U. R. P. poz. 194) precyzuje rzecz jeszcze bliżej, w ten sposób, że główną sumę ustala Ministerstwo S. W. repartując ją na Województwa — Wojewodowie zaś, względnie w Małopolsce Tymczasowy Wydział Samorządowy rozkładają koszta na powiaty ziemskie i miejskie, względnie miasta o własnym statucie — wedle opodatkowania i zaludnienia — jak poprzednio wspomniano. Rozporządzenie przewidziało także dodatkowy rozkład ewentualnych podwyżek kosztów w sposób jak wyżej. Był to więc ciężar nałożony na samorząd, który zwłaszcza większym miastom dał się odczuć dotkliwie.

Ów zasadniczy ustrój policji państwowej przetrwał szereg lat — przyczem instytucja ta utrwalając się i konsolidując coraz bardziej wykazała niejednokrotnie swą celowość i sprawność zasługującą na chlubne uznanie.

Ażeby skończyć już ze sprawami tej organizacji wstępnej podnieść jeszcze należy chronologicznie pewne momenty przemian i rozbudowy, jakim uległa P. P. zwłaszcza w Małopolsce.

A więc w roku 1919 tworzy się tu 3 Komendy okręgowe: krakowska, przemyska i lwowska (rozporządzenie M. S. W. z 14/11. 1919. Nr. 91 poz. 494 Dzpp.) W roku 1920 rozciąga się ustawę z 1919 o organizacji P. P. na 14 powiatów Małopolski Wschodniej, póżniej zaś na 7 dalszych (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 20 poz. 107 i Nr. 39 poz. 233). Ze względu na najazd bolszewicki i konieczność obrony Państwa wychodzą przepisy poddające policję ewentualnie pod komendę władzy wojskowej (rozporządzenie z 6/8. 1920. Nr. 75. poz. 11 Dzpp.) Po odparciu jednak nawały znosi się urząd komenda P. P. dla byłej Galicji, a rozszerza się ilość komend okręgowych na lwowską, krakowską, stanisławowską i tarnopolską (Nr. 82 poz. 574 i Nr. 21 poz. 122 Dzpp. z r. 1921). Zarys organizacji komend okręgowych i powiatowych ujęło ściślej rozporządzenie M. S. W. z 4/12. 1919. Nr. 94 Dzpp. poz. 507 i 508, w którem także zaznaczono, że przy komendach tych ma istnieć urząd policji śledczej. Pojęcie komend, jako instytucyj odrębnych zniosło rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27/12. 1924. Nr. 114 Dzpp. poz. 1014 zostawiając jedynie komendanta wojewódzkiego (i analogicznie powiatowego) podległego głównemu komendantowi P. P. co do uzbrojenia, dyscypliny etc., a w sprawach pieczy nad bezpieczeństwem publicznem Wojewodzie.

Oto etapy, przez które dochodzimy do ostatniej ustawy ustrojowej P. P., która kondenzuje i utrwala dotychczasowe luźne postanowienia.

W roku bieżącym P. Prezydent Rzplitej na zasadzie art. 44 Konstytucji i ustawy o pełnomocnictwach wydał rozporządzenie z mocą ustawy o Policji państwowej z dnia 6/3. 1928. poz. 257 Nr. 28 Dz. U. R. P.

Rozporządzenie to, nie odbiegając w linji zasadniczej od postanowień ustawy 1919. jest silniejszem sprecyzowaniem i ujęciem dotychczasowych norm prawnych z tą różnicą, że stosunki wewnętrzne i służbowe policji są tu szerzej uwzględnione. Tutaj wyraźnie już powiedziano, że P. P. jest jednolitym zorganizowanym na wzór wojskowy Korpusem przeznaczonym do utrzymania bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. Podkreślono więc charakter do pewnego stopnia wojskowy, co w dalszym ciągu znajduje rozwinięcie w art. od 27 do 31 o współdziałaniu P. P. w sprawach obrony Państwa, a czego wyrazem jest przepis, że w razie mobilizacji P. P. z mocy samego praca staje się częścią armji, jako wojskowy Korpus bezpieczeństwa.

Dalej organa P. P. są organami wykonawczymi władz sądowych i prokuratorskich w zakresie dochodzenia i ścigania przestępstw.

Policja państwowa podlega (art. 3.) co do wykonywania służby bezpieczeństwa władzom administracji ogólnej, zaś w sprawach organizacji i administracji wewnętrznej swoim policyjnym przełożonym, w obu zaś kierunkach Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Mogą więc te władze administracji — a rozumieć należy przez nie także organa komunalne w miastach stanowiących osobne powiaty miejskie jak n. p. w Krakowie (p. rozp. Rady Ministr. z 19/3. 1928. poz. 426 Nr. 45 Dz. U. R. P.) żądać „wyjaśnień sprawozdań, oraz usunięcia zauważonych niedomagań“ nie mniej współdziałania w sprawach porządku publicznego.

Nowa ustawa odciąża natomiast policję od czynności jakie do niej nie należą (art. 143—145) jako-to pobieranie, ściąganie danin, grzywien, opłat, kosztów administracyjnych i sądowych, doręczanie wezwań, etc. prócz wypadków tamże przewidzianych.

Sprawa kosztów utrzymania P. P. określona art. 13. została rozwiązana w sposób pomyślny dla samorządu, albowiem ponosi ją Skarb Państwa w całości. Gminy zaś obowiązane są dostarczać za opłatą lokali potrzebnych na pomieszczenie posterunków, koszar i biur policyjnych. Jest-to wielki krok naprzód, bo opiera policję o budżet Państwa, a zwalnia przeciążony samorząd od nadmiernych prestacyj.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej zatrzymuje podział terytorjalny na okręgi wojewódzkie, powiatowe i posterunki po gminach, oraz komisarjaty obejmujące większe miasta, lub ich dzielnice. W miastach wydzielonych P. P. stanowi Obwody, lub Okręgi zależne od ustroju władz administracji ogólnej. Organami P. P. są przełożeni w osobie podlegającego Ministrowi Spraw Wewnętrznych — Komendanta głównego, Komendantów wojewódzkich i powiatowych, oraz funkcjonarjuszy policji, którzy się dzielą na oficerów (od Generalnego Inspektora P. P. począwszy, a skończywszy na aspirancie) i szeregowych (od starszego przodownika do posterunkowych). Obok tego przywraca się znowu pojęcie komend, a więc głównej, wojewódzkich i powiatowych, jako organów wykonawczych dodanych komendantom.

Korpus policyjny uzupełnia się co do oficerów przez przyjmowanie kandydatów, i awans, co do szeregowych przez przyjmowanie zasadniczo wysłużonych wojskowych. Przepisy o wyszkoleniu i stosunkach służbowych P. P. są tu dla nas może obojętne. Warto jedynie zaznaczyć, że szeregowi mogą być skoszarowani (art. 62), oraz, że do zawarcia małżeństwa potrzebują szeregowi i oficerzy zezwolenia władzy przełożonej. Te ograniczenia podyktowane koniecznością pewnej dyscypliny uważać należy za konieczne wobec dzisiejszego braku pomieszkań, oraz faktu, że tolerancja zbytnia poprzednich przepisów wydana co do szeregowych polic. wpływała — jak stwierdzono nieraz niekorzystnie na ich służbowe obowiązki.

Art. 67 ustala, że oficerzy i szeregowi P. P. są urzędnikami w rozumieniu ustaw karnych, z czego wynika z jednej strony ich charakter publiczny, z drugiej zaś prawo do stabilizacji, awansów, zaopatrzenia itp., a wreszcie wysoka odpowiedzialność dyscyplinarna (art. 106 i następne) za naruszenie obowiązków służbowych. Ponadto za niewykonanie polecenia właściwej władzy administracji ogólnej, lub sądowej wydanego w ramach niniejszego rozporządzenia spada na oficera, czy szeregowca odpowiedzialność karno-sądowa zagrażająca utratą wolności do 6 miesięcy (art. 119).

Natomiast każdy obywatel i każda władza, oraz organ rządowy obowiązany jest na żądanie organów P. P. udzielić im doraźnej pomocy w szczególności dla pokonania czynnego oporu.

Nie od rzeczy będzie wspomnieć na tem miejscu, że funkcjonarjusz policji ma prawo użycia broni. Oto już w art. 14 wspomniano, że P. P. przysługuje prawo stosowania niezbędnych środków przymusowych. a w szczególności użycia siły fizycznej — zaś rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 14/II. 1928 r. Nr. 27 poz. 243 Dz. U. R. P. stanowi, że może to nastąpić w wypadkach tamże taxative wymienionych, po wezwaniu, względnie wystrzale ostrzegawczym lub nawet bez tego, gdy grozi niebezpieczeństwo życia, udaremnienie pościgu przestępcy, klęska żywiołowa itp.

Pod tytułem V. art. 139 wspomina jasno rozporządzenie organizacyjne o urzędnikach kancelaryjnych i niższych funkcjonarjuszach do pomocniczych czynności, którzy stanowiąc osobną kategorję podlegają pod względem służbowym swym przełożonym policyjnym, z tem, że do ich stosunków służbowych stosować należy ogólne przepisy o państwowej służbie cywilnej.

Oto główne zasady organizacji P. P.

O ile chodzi o stosunek jej do władz administracyjnych i samorządu, to przedewszystkiem ujmuje rzecz wspomniany wyżej art. 3. Wszystkie władze tak państwowe, jak i samorządowe odnoszą się do P. P. w jej zakresie działania (art. 9 i 11) za pośrednictwem władzy administracji ogólnej, a więc za pośrednictwem starostw powiatowych, grodzkich, czy miejskich, nie zaś bezpośrednio. Wyjątek stanowi, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem choć i w tym razie zawiadomić należy o bezpośredniem odniesieniu się równocześnie do władzy administracji ogólnej. Władze sądowe i prokuratorskie komunikować się mogą z P. P. bezpośrednio. Oczywiście wszystkie te władze ponoszą pełną odpowiedzialność za treść wydanych poleceń.

Rozporządzenie nie wylicza wprawdzie w jakich sprawach organa policji współdziałać mają z samorządami lokalnemi n. p., gdy chodzi o policję przemysłową, targową, komunikacyjną — jednak wynika to niewątpliwie z postanowień (art. 3 i 5) i z postanowień o starostwach grodzkich, o czem później. Art. 3 bowiem rozstrzyga wyraźnie, że ilekroć rozporządzenie mówi o współdziałaniu P. P. z władzami administracyjnemi, należy przez to rozumieć także te organa komunalne, jak n. p. Magistrat krakowski, które sprawują funkcję administracji ogólnej «w zakresie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego».

W sprawach tego porządku publicznego P. P. (art. 5) ma wspierać, ewentualnie (jak w gminach wiejskich) nadzorować te organa państwowe, samorządowe, czy inne, które są lub będą powołane do wykonywania przepisów regulujących sprawy porządku publicznego. Wreszcie wedle końcowego ustępu tegoż artykułu Wojewoda ma prawo określić to współdziałanie, stosownie do warunków miejscowych — a Minister S. W. mocen jest zgodzić się wyjątkowo (art. 6) na poruczenie P. P. pewnych pomocniczych czynności wykonawczych w zakresie administracji państwowej i samorządowej (n. p. doręczanie wezwań itp.) o ile to nie przeszkodzi właściwym zadaniom P. P.

Tyle o samej wykonawczej służbie bezpieczeństwa publicznego, jaką stanowi P. P. A gdyby można rzucić jaką uwagę pod adresem jej najniższych organów w dużych miastach, to chyba tę, aby zamiast niezliczonych raportów składanych przez patrolujących szeregowców w sprawach n. p. porządkowych, komunikacyjnych itp. ograniczono się więcej do natychmiastowej skutecznej interwencji rzeczowej na miejscu.

Niewątpliwie jednak wprowadzone niedawno postępowanie mandatowe uchyli i te usterki i postawi sprawność P. P. dziś już tak cenioną na należytej wyżynie.

Dla dopełnienia obrazu należy tu jeszcze dodać rzecz o starostwach grodzkich, względnie Dyrekcjach policji. Jak wiadomo w Poznańskiem zwierzchnią władzą policyjną był Magistrat, względnie mianowany przez rząd prezydent, czy burmistrz miast większych. W byłej Kongresówce jako władze służbowe P. P. powołano do życia starostwa grodzkie, które zastąpiły urząd dawnych «policmajstrów» a miały nawiązywać do tradycji dawnych Starostów grodowych. W Małopolsce we Lwowie i Krakowie istniały tak zwane «Dyrekcje Policji», a to na zasadzie postanowień ustawy z 10/7 1850 ogłoszonego dla byłej Galicji rozporządzenia Namiestnictwa z 24/6 1851 Dzukr. Nr. 125.

Wedle zakresu działania władz policyjnych austr. z 10/12 1850 należała do kompetencji tych Dyrekcyj (ustanowionych w siedmiu dużych miastach byłej Austrji), oraz do tak zwanych: Komisarjatów policyjnych — przedewszystkiem działalność prewencyjna a więc: czuwanie nad obcymi, sprawy meldunkowe, paszportowe, kontrola pracy i noszenia broni, dozór nad włóczęgami i żebrakami, sprawy obyczajności publicznej i przestrzeganie spoczynku niedzielnego i świątecznego, dozór nad sługami i przedsiębiorstwami komunikacyjnemi (fjakry, omnibusy, automobile), nad przedsiębiorstwami gospodnio-szynkarskiemi, nad widowiskami (teatry, kina, bale itp.), grami hazardowemi etc. pozatem śledzenie zbrodni i przekroczeń.

Ten pełny zakres zatrzymały Dyrekcje Policji w Krakowie i we Lwowie, jeszcze przez kilka lat pierwszych naszej państwowości, skąd oczywiście wynikł pewien zrozumiały dualizm i kolizja w stosunku do komend wojewódzkich i powiatowych, względnie miejscowych. Toteż rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 11/7 1921 Nr. 67 Dz. U. R. P. poz. 440 wprowadza reorganizację z dniem 15/8 1921 policji państwowej w Krakowie i we Lwowie na wzór komend powiatowych, czyniąc je podległe w zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych Dyrektorom policji tych miast. Natomiast cały szereg agend należących dotąd do Dyrekcji policji przechodzi do komend powiatowych, względnie miejskich P. P.

Obecnie należy więc do P. P.: dozór nad cudzoziemcami i podejrzanemi, nad składami broni i materjałów wybuchowych współdziałanie z Dyrekcją policji co do walki ze szpiegostwem, sprawy obyczajności publicznej, utrzymanie porządku, o ile chodzi o dozór ruchu kołowego, inwigilacja i sprawy przedstawień, widowisk, kin etc. dozór nad włóczęgami, kuglarzami, muzykantami i śpiewakami wędrownymi itp. — dozór publicznych kąpieli, wystaw, szyldów, napisów, wreszcie popieranie gminy przy sprawowaniu policji miejscowej, (a więc targowej i przemysłowej itd.).

Areszta policyjne, wraz z personalem dozorczym, oraz inne budynki i lokale, jak ekspozytury, komisarjaty, inspekcje, strażnice etc. przekazane zostały P. P., reszta spraw ze wspomnianego poprzednio zakresu została przy Dyrekcjach policji, które stanowią władzę służbową dla odnośnej Komendy miejskiej P. P.

W ostatniem zaś stadjum Minister Spraw Wewnętrznych reskryptem z 15/2 1928 Nr. O P. 644/3/28 zarządził na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19/1 1928 Nr. 11 Dz. U. R. P. poz. 86 (o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych), że Dyrektorzy policji we Lwowie i Krakowie mają prawo od 8/3 1928 nosić tytuł Starosty Grodzkiego, zaś urzędy im podległe przemianowane zostały na Starostwa grodzkie z pozostawieniem dotychczasowego zakresu działania (aczkolwiek zauważyć należy ,że te Starostwa grodzkie w porównaniu z tamtemi w państwie są do pewnego stopnia »kadłubowe« tj. o niezupełnej kompetencji.

De lege feranda możnaby do pewnego stopnia uczynić zarzut, że taki stan rzeczy w miastach dużych jak np. Kraków wywołał pewną może zbędną dwoistość wprowadzając na tym samym terenie dwie władze administracji ogólnej t. j. Starostwo grodzkie i Magistrat stanowiący starostwo miejskie, i że może prościej byłoby po przekazaniu wielu poważnych agend P. P. starostwo grodzkie zlać z miejskiem, przekazując Prezydentowi miasta jego atrybucje (niektóre z tych czynności j. n. biuro meldunkowe i tak ma już przejść do Magistratu) niewątpliwie jednak należyte rozpatrzenie i ocena tego problemu nastąpić może dopiero po wydaniu ustaw o samorządzie gmin i miast — i po ustaleniu się dobrze pojęcia Starostwa grodzkiego, co do którego zwłaszcza w Małopolsce i u osób nieobytych z nowymi przepisami panuje zawsze jeszcze pewne zamieszanie pojęć.

Tak przedstawia się do chwili obecnej całokształt ustawodawstwa organizacji w Polsce, a w szczególności u nas służby bezpieczeństwa, która już z tego powodu, że przenika swą działalnością w całe życie społeczne powinna zainteresować nietylko zawodowych prawników administracyjnych, ale także ogół obywateli.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 3859/1928 / M. U. P. — Kraków, dnia 6 czerwca 1828.

Podatek towar. zwalnianie materjałów na cele mieszkaniowo-budowlane.

OBWIESZCZENIE.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22/IV 1927 Nr. 42 Dz. U. Rz. P. poz. 372 uwolniono od podatku towarowego materjały budowlane, o ile są przeznaczone na cele mieszkaniowo-budowlane.

Zmieniając częściowo rozporządzenie z 7/XI 1927 L. M. U. P. 7946/27, którem zwolnienie tych materjałów od podatku uzależniono od przedłożenia Urzędowi poborowemu poświadczenia prowadzącego budowę, że dotyczący materjał przeznaczony jest na budowę domu mieszkalnego, zarządza Magistrat, iż począwszy od 16-go czerwca br. odnośne Urzędy poborowe wymierzać i pobierać będą podatek od wszystkich materjałów budowlanych, przywożonych do Krakowa.

Natomiast na prośbę interesowanego Miejski Urząd Poboru zwracać będzie uiszczony podatek towarowy:

1) każdemu właścicielowi nieruchomości, budującemu dom mieszkalny, o ile wykaże się, że od przesyłki materjałów budowlanych, pod jego adresem skierowanej, opłacił podatek towarowy i przedłoży poświadczenie Budownictwa m. Oddz. A., iż rzeczywiście buduje względnie wybudował w Krakowie dom mieszkalny z oznaczeniem jego położenia i wielkości, oraz że dostarczona ilość materjałów w przybliżeniu odpowiada zapotrzebowaniu dla odnośnej budowy.

2) każdemu właścicielowi składu materjałów budowlanych, wzgl. fabryki, wyrabiającej sprzęt budowlany, o ile wykaże się, że od przesyłki materjałów budowlanych, pod adresem jego skierowanej, opłacił podatek towarowy przedłoży poświadczenie prowadzącego budowę, iż materjał budowlany z oznaczeniem jego rodzaju i ilości w jego składzie wzgl. fabryce nabyty został, a wreszcie wymienione pod 1) poświadczenie Budownictwa m. oddział A. stwierdzające, że ten, na czyją rzecz materjał pozbyto, czy jako budujący właściciel nieruchomości, czy jako prowadzący budowę rzeczywiście buduje, względnie wybudował w Krakowie dom mieszkalny z oznaczeniem jego położenia i wielkości, oraz że dostarczona ilość materjałów w przybliżeniu odpowiada zapotrzebowaniu dla odnośnej budowy.

Przy częściowem pozbyciu materjałów budowlanych z odnośnej przesyłki, zwrot podatku nastąpi również w stosunkowej części.

Odpowiednio udokumentowane podania o zwrot podatku są wolne od opłaty stemplowej.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 16-go czerwca br. a równocześnie traci moc obowiązujące rozporządzenie Magistratu z dn. 7/XI 1927 r. L. M. U. P. 7946/27.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4187/28 / I. — Kraków, dnia 18 czerwca 1928.

Cmentarz rakowicki przekopanie kwater B i C.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat zawiadamia interesowanych, że w najbliższym czasie będą przekopane na miejskim cmentarzu rakowickim kwatery B i C, a wszystkie nagrobki na tych kwaterach usunięte.

Zamieszczając poniżej wykaz pomników i krzyżów, znajdujących się na powyższych kwaterach, wzywa Magistrat strony interesowane, aby do dni 14-tu zgłosiły ustnie (z wydaną wpierw przez Zarząd cmentarza kartą, zawierającą bliższe oznaczenie grobu) w Magistracie (Wydz. I. gospodarczy II-gie piętro oficyny, drzwi Nr. 33)

w godz. od 11 do 13 prośbę o pozostawienie w nienaruszonym stanie odnośnego grobu na dalszy czasokres i uiściły przepisaną opłatę. O ileby interesowana strona zamierzała wydobyć szczątki zmarłych i przenieść je na miejsce stałe, należy wnieść do Magistratu prośbę o wyznaczenie miejsca za złożeniem opłaty, a do Miejskiego Urzędu Zdrowia osobną prośbę o zezwolenie na ekshumację zwłok.

Po upływie zakreślonego 14-dniowego terminu, nagrobki i krzyże będą bezwarunkowo usunięte, a groby czasowe na tych kwaterach przekopane.

Usunięte nagrobki i krzyże z przekopanych grobów mogą interesowane strony za udowodnieniem własności odebrać w Zarządzie cmentarza w terminie do dni 30 po ukończeniu przekopania odnośnej kwatery. Po upływie tego terminu zostaną powyższe nagrobki i krzyże sprzedane, a uzyskana ze sprzedaży kwota przeznaczona będzie na fundusz upiększenia cmentarza.

Wykaz nagrobków i krzyżów na grobach kwater B i C przeznaczonych do przekopania.

Kwatera „B" dla dorosłych.

L. p.	Imię i nazwisko pochow.	Rok pochow.	Uwaga
1.	Albin Franciszek	1900	Pomnik kamienny.
2.	Adamowicz Aniela	1900	Krzyż drewniany.
3.	Alpińska Stefania	1916	Krzyż żelazny.
4.	Borowiecki Roman	1900	Pomnik kamienny.
5.	Bartkowska Marja	1916	,, ,,
6.	Białecka Wincenta	1900	Krzyż drewniany.
7.	Biela Franciszka	1916	,, ,,
8.	Biela Wojciech	1900	,, ,,
9.	Bok Teofil	1900	Pomnik kamienny.
10.	Bierówna Marja	1900	,, ,,
11.	Bernadyński Feliks	1900	Balustrada żelazna.
12.	Berdek Antoni	1917	Krzyż drewniany.
13.	Berger Karol	1901	Pomnik kamienny.
14.	Czyścik Wincenty	1900	Krzyż drewniany.
15.	Cieszyńska Józefa	1900	Pomnik kamienny.
16.	Ciombor Jan	1917	Krzyż drewniany.
17.	Culek Julja	1917	Pomnik kamienny.
18.	Chodyński Daniel	1900	,, ,,
19.	Dziekierak Marja	1916	,, ,,
20.	Dziekan Stanisław	1916	Krzyż drewniany.
21.	Długoszewski Józef	1875	Krzyż żelazny.
22.	Dwuraźna Franciszka	1916	Pomnik kamienny.
23.	Florek Sebastjan	1900	Krzyż drewniany.
24.	Fortuna Wojciech	1916	Pomnik kamienny.
25.	Furgat Franciszek	1916	Pomnik krzyż żel.
26.	Gęża Teresa	1916	Krzyż drewniany.
27.	Godziński Józef	1842	Pomnik kamienny.
28.	Gątkowski Adolf	1916	,, ,,
29.	Godula Wojciech	1900	Krzyż drewniany.
30.	Gwizdowski Kasper	1916	Pomnik betonowy.
31.	Germek Piotr	1900	Pomnik kamienny.
32.	Gołębiowski Antoni	1916	Krzyż drewniany.
33.	Guibillon Wiktorja	1900	,, ,,
34.	Giza Władysław	1916	Pomnik kamienny.
35.	Górnisiewiez Józef	1917	Krzyż drewniany.
36.	Gąsior Antoni	1916	,, ,,
37.	Hubisz Wojciech	1916	,, ,,
38.	Hoffman Kazimierz	1916	,, ,,
39.	Hołuj Józef	1916	,, ,,
40.	Halska Zofja	1917	Krzyż drewniany.
41.	Hoffman Józef	1916	,, ,,
42.	Ignasik Alojzy	1900	Pomnik kamienny.
43.	Jaśkowski Stanisław	1917	Krzyż drewniany.
44.	Janaszek Kunegunda	1900	,, ,,
45.	Jamrozik Marja	1917	,, ,,
46.	Jaworska Katarzyna	1917	Pomnik kamienny.
47.	Jasiński Jakób	1917	Krzyż drewniany.
48.	Kamińska Wilhelma	1914	,, ,,
49.	Konieczny Włodzimierz	1916	Krzyż żelazny.
50.	Krawczyk Antoni	1899	Pomnik kamienny.
51.	Kosterkiewicz Anatol	1900	,, ,,
52.	Kasprzyk Anna	1916	Krzyż drewniany.
53.	Kicia Bogumił	1915	,, ,,
54.	Kusek Antoni	1916	,, ,,
55.	Koneczny Józef	1900	Pomnik kamienny.
56.	Kozłowski Józef	1900	,, ,,
57.	Klima Kasper	1900	Krzyż drewniany.
58.	Ksyk jan	1917	,, ,,
59.	Kahl Karolina	1917	Pomnik kamienny.
60.	Krawczyńska Pelagja	1900	,, ,,
61.	Kuczmierczyk Bronisław	1900	Krzyż drewniany.
62.	Kubik Agnieszka	1917	Pomnik kamienny.
63.	Krzysztof Stanisław	1917	Krzyż drewniany.
64.	Kędzior Marja	1917	,, ,,
65.	Liszka Władysław	1916	Krzyż cynkowy.
66.	Łukowska Konstancja	1855	Pomnik kamienny.
67.	Łopatka Marja	1917	Krzyż żelazny,
68.	Morawska Zofja	1916	Krzyż drewniany.
69.	Mikołajska Amalja	1916	,, ,,
70.	Mąka Jan	1900	Pomnik kamienny.
71.	Mazur Stefanja	1916	Krzyż drewniany.
72.	Mondkiewicz Józef	1917	,, ,,
73.	Męcki Stanisław	1916	,, ,,
74.	Nowak Barbara	1916	,, ,,
75.	Niewiadomska Anna	1916	Pomnik kamienny.
76.	Opalski Michał	1916	Krzyż drewniany.
77.	Pniewski Benedykt	1916	,, ,,
78.	Pluciński Wincenty	1916	Pomnik betonowy.
79.	Proksch Józef	1916	Krzyż drewniany.
80.	Peterko Marja	1905	Pomnik kamienny.
81.	Piwowarski Jan	1916	Krzyż drewniany.
82.	Romanowicz Katarzyna	1916	Pomnik kamienny.
83.	Rausch Anna	1916	Pomnik betonowy.
84.	Rudka Marja	1915	Krzyż drewniany.
85.	Pogaliński Eustachy	1900	Pomnik kamienny.
86.	Ruryło Aurela	1916	Pomnik betonowy.
87.	Radomski Henryk	1916	Krzyż drewniany.
88.	Ropa Bolesław	1917	,, ,,
89.	Siatko Zofja	1916	Pomnik betonowy.
90.	Syrek Helena	1917	Krzyż drewniany.
91.	Sporek Karolina	1900	Krzyż żelazny.
92.	Skibska Marja	1916	Pomnik kamienny.
93.	Setkowicz Anna	1916	Krzyż żelazny.
94.	Seckwist Juljan	1916	,, ,,
95.	Sarko Ignacy	1900	Krzyż drewniany.
96.	Schiprański Włodzimierz	1900	Pomnik kamienny.
97.	Szałmavi Emeryk	1900	Pomnik marmurowy.
98.	Szczurkiewicz Józef	1917	Krzyż żelazny.
99.	Schuhman August	1916	Krzyż drewniany.
100.	Swoboda Emil	1916	Pomnik betonowy.
101.	Schrank Marja	1917	Krzyż drewniany.

L. p.	Imię i nazwisko pochow.	Rok pochow.	Uwaga
102.	Skórczyński Wincenty	1900	Pomnik kamienn.
103.	Stanglik Barbara	1917	Krzyż drewniany.
104.	Skórczyński Wincenty	1906	,, ,,
105.	Trojanowska Teresa	1916	,, ,,
106.	Turaczek Antoni	1912	,, ,,
107.	Telljer Józef	1901	Pomnik kamienny.
108.	Tomaszkiewicz Małgorz.	1900	Krzyż drewniany.
109.	Wajdo Aniela	1899	Pomnik kamienny.
110.	Wierzbiański Edmund	1900	,, ,,
111.	Wójcikiewicz Leon	1900	,, ,,
112.	Wieland Jan	1844	,, ,,
113.	Warzywoda Karol	1900	,, ,,
114.	Wołkowska Teresa	1901	Krzyż drewniany.
115.	Zboiński Józef	1845	Pomnik betonowy.
116.	Zdybalska Eleonora	1915	Krzyż drewniany.
117.	Zając Jan	1917	Krzyż żelazny.
118.	Zubrzycki Piotr	1900	Pomnik kamienny.
119.	Żurek Ernest	1900	,, ,,
120.	Żołdani Tadeusz	1917	,, ,,

Kwatera „C" dla dorosłych.

L. p.	Imię i nazwisko poch.	Rok poch.	Uwaga
1.	Bielecki Leon	1916	Krzyż drewniany.
2.	Brenik Leona	1899	Płyta kamienna.
3.	Bialik Władysław	1900	Obr. kam. z pulpitem.
4.	Bąk Stefanja	1916	Krzyż drewniany.
5.	Baran Wojciech	1899	Pomnik kamienny.
6.	Bialikiewicz Tadeusz	1899	,, ,,
7.	Bogdanowicz Wiktorja	1916	Obram. bet. z pomnik.
8.	Belica Karolina	1916	Krzyż drewniany.
9.	Biernat Ignacy	1916	Obramowanie beton.
10.	Bauko Stanisława	1916	Pulpit kamienny.
11.	Czuła Stanisława	1916	Krzyż drewniany.
12.	Cieślikowska Stanisł.	1899	Pomnik kamienny.
13.	Cwik Tomasz	1899	,, ,,
14.	Cywa Antonina	1916	Krzyż drewniany.
15.	Dobruchowska Paulina	1899	Płyta kamienna.
16.	Druszkiewicz Zygmunt	1916	Krzyż drewniany.
17.	Daczyńska Marja	1916	,, ,,
18.	Desag Michalina	1916	,, ,,
19.	Filipowicz Barbara	1883	Pomnik krzyż żelazny.
20.	Follprecht Franciszek	1874	Sarkofag.
21.	Flinta Marja	1916	Krzyż drewniany.
22.	Frączek Marja	1916	,, ,,
23.	Galas Anna	1916	,, ,,
24.	Gramatyka Józef	1873	Pomnik kamienny.
25.	Gumińska Katarzyna	1916	Krzyż drewniany.
26.	Gbodyńska Stefanja	1899	Obram. kamien. płyta.
27.	Gartner Józef	1899	Obram. kamien. pulpit.
28.	Grudzińska Zofja	1916	Krzyż drewniany.
29.	Jaworski Eugenjusz	1916	Pomnik kamienny.
30.	Jędrzejowska Magdal.	1916	Krzyż cynkowy.
31.	Janicka Helena	1916	Krzyż drewniany
32.	Hortel Józef	1899	Pomnik kamienny.
33.	Horsak Wilhelm	1916	Obramow. kam. pulpit.
34.	Halama Anna	1916	Krzyż drewniany.
35.	Koczałka Karol	1916	,, ,,
36.	Kupiec Michał	1896	Pomnik kamienny.
37.	Krzyżanowski Wojc.	1916	Obram. beton. pomnik.
38.	Kozień Marja	1899	Krzyż drewniany.
39.	Kulik Wojciech	1899	,, ,,
40.	Kurdziela Anna	1916	,, ,,
41.	Klimkiewicz Stefan	1916	Krzyż drewniany
42.	Kozakiewicz Piotr	1893	Obram. kam. pulpit.
43.	Kopera Jan	1899	Krzyż drewniany.
44.	Kakisz Franciszka	1899	Obr. bet., krzyż drewn.
45.	Langucka Marja	1916	Pomnik kamienny.
46.	Leśniak Jan	1916	Krzyż drewniany.
47.	Lipińska Zuzanna	1916	,, ,,
48.	Lachowski Konstanty	1916	Pulpit kamienny.
49.	Litwin Łukasz	1916	Krzyż drewniany.
50.	Lukas Antoni	1916	,, ,,
51.	Łącka Salomea	1916	,, ,,
52.	Mielnicka Karolina	1898	,, ,,
53.	Marchewka Piotr	1915	,, ,,
54.	Michalik Karolina	1917	,, ,,
55.	Michalska Emilja	1916	,, ,,
56.	Markiewska Karolina	1916	,, ,,
57.	Marjan Walenty	1916	,, ,,
58.	Machowska Ludwina	1899	,, ,,
59.	Muszyński Franciszek	1899	Płyta kamienna.
60.	Mucha Antoni	1916	Obr. mur., krzyż drewn.
61.	Makowska Kunegund.	1916	Krzyż cynkowy.
62.	Morys Wawrzyniec	1916	Krzyż drewniany,
63.	Nowak Aniela	1899	Pomnik kamienny.
64.	Nowak Marja	1916	Krzyż drewniany.
65.	Obarzanowski Aleksy	1899	,, ,,
66.	Opperman Klara	1916	,, ,,
67.	Olewińska Julja	1906	,, ,,
68.	Przylibski Jan	1898	Pomnik kamienny.
69.	Pawłowski Kazim.	1898	,, ,,
70.	Pieniążek Marja	1858	,, ,,
71.	Pająk Antoni	1898	,, ,,
72.	Passyga Leon	1898	Krzyż drewniany.
73.	Pruszyńska Annna	1898	,, ,,
74.	Pietrzycki Ludwik	1916	,, ,,
75.	Pawlus Wojciech	1916	,, ,,
76.	Pałczyńska Antonina	1916	Krzyż żelazny.
77.	Politowicz Władysł.	1916	Krzyż drewniany.
78.	Parczyński Franc.	1899	Płyta kamienna.
79.	Papierz Feliks	1916	Obramow. betonowe.
80.	Piekarska Anna	1916	Krzyż drewniany.
81.	Razowska Anna	1899	Krzyż cynkowy.
82.	Rusin Katarzyna	1899	Krzyż drewniany.
83.	Sanak Lucja	1916	,, ,,
84.	Szarek Teofila	1917	,, ,,
85.	Siedlicka Wanda	1916	,, ,,
86.	Szczerska Marja	1916	Pulpit kamienny.
87.	Struzik Anna	1874	Płyta kamienna.
88.	Skrabanek Józef	1899	Obramow. kamienne.
89.	Susuł Kazimierz	1916	Krzyż drewniany.
90.	Święcicki Tomasz	1874	,, ,,
91.	Serafin Sebastjana	1899	,, ,,
92.	Sałusztowicz Antoni	1899	Pomnik kamienny.
93.	Schmidt Stanisława	1916	Krzyż drewniany.
94.	Świętowska Małg.	1916	,, ,,
95.	Sanak Józef	1899	Pomnik kamienny.
96.	Szumińska Agn.	1899	,, ,,
97.	Tyrkowska Marja	1899	Krzyż drewniany.
98.	Treutler Stanisław	1875	Pomnik kamienny.
99.	Turek Adam	1899	,, ,,
100.	Uznański Szczep.	1898	,, ,,
101.	Worytkiewicz Anna	1898	Krzyż drewniany.
102.	Worytkiewicz Józef	1899	,, ,,

L. p.	Imię i nazwisko pochow.	Rok pochow.	Uwaga
103.	Werny Gerard	1916	Grobowiec.
104.	Witek Marjanna	1916	Krzyż drewniany.
105.	Webriło Seweryn	1916	Obramowanie kamienne.
106.	Zarzycki Jan	1899	„ „

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 22083/1928 Kraków, dnia 22 czerwca 1928.

VI.

Komunikacja w ulicy św. Bronisławy.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie postanowień § 4 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie" z dnia 14-go czerwca 1927 L. B. P. 7069/927, Magistrat w porozumieniu ze Starostwem grodzkiem, wydaje następujące zarządzenie:

§ 1.

Począwszy od dnia 1 lipca 1928 przejazd wszelkich prywatnych wozów motorowych (jak samochody, motocykle itp.) ul. św. Bronisławy na jej całej przestrzeni jest zabroniony, a to w dnie powszednie w godzinach od 16-tej do 20-tej (4 popołudniu do 8 wieczór a w niedzielę i święta od 11-tej do 13-tej i od 16-tej do 20-tej (11 przedpołudniem do 1 po południu i od 4 popołudniu do 8 wieczór).

§ 2.

Niestosujący się do niniejszego rozporządzenia ulegną po myśli art. 21 i 21a ustawy z dnia 7 października 1921 Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 656 w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14-go lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 ex 1928 karze grzywny lub aresztu, albo obu tym karom łącznie.

Nad przestrzeganiem postanowień niniejszego rozporządzenia czuwać będą organa miejskie i Policji Państwowej.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 19539/1928 Kraków, dnia 22 czerwca 1928.

VII.

Kąpiele w Wiśle.

OBWIESZCZENIE.

Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, że Magistrat oznaczył następujące miejsca do kąpieli, względnie pławienia i pojenia koni w Wiśle na rok 1928:

A. Do kąpieli dla mężczyzn: a) po prawym brzegu Wisły:

1) od km 74 do 74·3, tj. od wapiennika miejskiego w Dzielnicy XI do drugiego przepustu w obwałowaniu Wisły (dla wojska),

2) od km 74·3 do 74·6,

3) od km 75·1 do 75·3,

4) od km 76·9 do 77·1,

5) od km 79·5 do 79·8 poniżej mostu kolejowego obok stacji Podgórze-Wisła;

b) po lewym brzegu Wisły:

6) poniżej skały zwierzynieckiej do ujścia Rudawy.

B. Do kąpieli dla kobiet i dzieci: a) po prawym brzegu Wisły:

7) poniżej mostu dębnickiego obok dawnej willi Rożnowskich aż do wylotu ujścia z przelewu burzowego.

C. do pławienia koni: a) po prawym brzegu Wisły:

1) naprzeciw garbarni w Ludwinowie;

b) po lewym brzegu Wisły:

2) przy folwarku P. P. Norbertanek (zjazd z ul. Ks. Józefa przy warsztacie mechanicznym p. Barana),

3) przy wylocie ulicy Dojazdowej poniżej lewej rampy,

4) przy placu Groble 100 m poniżej mostu dębnickiego.

We wszystkich innych wyżej nie wymienionych miejscach kąpać się ani też poić koni nie wolno.

Miejsca przeznaczone do kąpieli i pojenia koni oznaczono stosownymi napisami zapomocą tablic ustawionych nad brzegami Wisły.

Kąpiel dozwolona jest przy stanie wody 2·00 m poniżej 0 na wodowskazie umieszczonym przy starym drewnianym moście, jedynie w czasie od godziny 7-mej rano do godziny 9-tej wieczorem.

Zakazuje się kąpania:

a) dzieciom i niedorostkom bez nadzoru i opieki, oraz bez należytego ubrania kąpielowego,

b) zbliżania się i kąpania mężczyznom w miejscach na kąpiel dla kobiet przeznaczonych,

c) wdrapywania się na mury bulwarowe Wisły, chodzenia po szkarpach Wisły i ich niszczenia, zanieczyszczania brzegów rzeki, oraz wrzucania do Wisły kamieni, względnie usuwania kamieni, stanowiących opaski Wisły dla jej regulacji,

d) czerpania w miejscach do kąpieli przeznaczonych piasku i pogłębiania w ten sposób dna rzeki.

Nad przestrzeganiem przepisów tego obwieszczenia czuwać będą organa miejskie, t. j. straż bezpieczeństwa zorganizowana z personalu Miejskiej Straży pożarnej oraz organa Policji Państwowej.

Do zarządzeń tych organów kąpiący mają się ściśle zastosować.

Przekraczający przepisy niniejszego obwieszczenia karani będą, o ile przekroczenia nie podpadają pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, po myśli § 60 ustęp 30 Statutu dla miasta Krakowa z dnia 6-go października 1901 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108, przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21-go stycznia 1924 Dz. U. R. Nr. 9 poz. 89 grzywnami do 200 zł, ewentualnie karą aresztu do 20 dni.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 13455/1928 Kraków, dnia 25 czerwca 1928.

VII.

Zmiana rozporządzenia Magistratu o latarniach dla oświetlenia liczb porządkowych na domach.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 24-go maja 1928 postanawia się co następuje:

§ 1.

1) § 5 rozporządzenia Magistratu z dnia 10-go listopada 1924 L. 16452/924/I. b. o latarniach dla oświetlenia liczb porządkowych na domach otrzymuje brzmienie:

„Właściciel realności obowiązany jest zwracać Gminie miasta Krakowa koszty zużycia prądu elektrycznego, potrzebnego do oświetlenia latarni, w wysokości dotychczas opłacanej.

Utrzymanie latarni w należytym stanie oraz wymianę zużytych żarówek za zwrotem żarówek zużytych przeprowadza Elektrownia miejska własnym kosztem:

Zaległe należytości za zużycie prądu ściągane będą w drodze egzekucji administracyjnej“:

2) § 7 otrzymuje brzmienie:

„Latarnie świecić należy od zmroku aż do rana dnia następnego.

W tym celu obowiązany jest właściciel realności, względnie stóż domu zaświecić latarnie z chwilą zapalenia lamp ulicznych, a gasić je w okresie od 1-go kwietnia do 30 września o godzinie 5-tej rano, zaś w okręsie od 1 października do 31 marca o godzinie 7-mej rano, tj. w godzinach otwierania bram domów“.

3) § 8 znosi się:

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, równocześnie tracą moc obowiązującą §§ 5, 7, 8 rozporządzenia Magistratu z dnia 10-go listopada 1924 L. 16425/924/I. b. o latarniach dla oświetlenia liczb porządkowych na domach.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w czerwcu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Małop. Tow. Rolnicze	lokal biurowy	Szczepańska 8	Z. Szufa	3508
Zbór ewangiel.	nadbud. II p.	Grodzka 58	A. Dostal	3829
Dudziak Kajetan	przebud. wew. part. I i II p.	Florjańska 47	J. Chmielewski	14
Vogler Szymon	lokal sklepowy	Poselska 9	Goldwasser	2438
		Dz. III.		
Goldberger Leopold	przerob. sieni na garaż samochod. w ofic.	Zwierzyniecka 30	Ł. Rok	5300
		Dz. IV.		
Bzowska Stefanja	parter. stróżówka	Łobzowska 27	Stobiecki	1646
		Dz. VI.		
Kornreich Julja	nadbud. III p.	Rakowicka 19	S. Baum	4344
Bernard Monderer	nadb. III. p. mansard. w skrzydle oficyn.	Radziwiłłowska boczna	Z. Prokesz	4360
		Dz. VIII.		
A. Kremer	przebud. wychodków	pl. Nowy 9	Z. Prokesz	3305
Hirschberg Elka	przebud. wychodków	Brzozowa 4	Z. Prokesz	1673
Scheuer Salomea	dom IV p.	róg Starowiślnej i Przemyskiej	Oberleder	863
Meitlis Izrael	dom IV p. miesz. z ofic.	Starowiślna 87	Ritterman	2351
		Dz. X.		
A. Bielec	dom I p.	Zielna 215/5	Stadnicki	3580
Kajder Michał	dom II p.	przecznica ul. Twardowskiego	Grünberg	3569
Janusz Marja	przyziemna dobud.	Rozdroże 20	J. Bujas	1301
Henryk i Marja Cieluch	dom I p.	boczna Wierzbowej lk. p. gr. 35/7	J. Karwat	4434
Kasprzyk Michał	dom I. p.	Zielna przedłuż. lk. p. gr. 215/3	E. Skawiński	3578
Mazur	przyziemny dom	Zielna lk. 25/7	Stadnicki	3528

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. X.		
Wolski	przyziemny dom	Zielna lk. 515/9 515/10	Stadnicki	3581
K. Brzeziński	dom przyziemny	dtto lk. 215/6	dtto	3576
J. Mikołajczyk	I p. dom	dtto lk. 215/8	dtto	3577
Soroczyński	przyziemny dom	dtto lk. 215/4	dtto	3579
		Dz. XI.		
Sz. Feldblum	pl. dod.	Barska 32	— —	3438
Wł. Kowalówka	garaż	Rolna 14	St. Kumala	4322
Włodz. Braun	garaż	Powroźnicza 6	Chmielewski	3980
Wolf Finder	nadb. II. p.	Zamkowa 18	T. Riedel	4033
		Dz. XII.		
Kazim. Michniak	szopa na kafle	Flisacka 24	Wexner	2627
Dr. Henryk Pachoński	dom front. IV. p. i ofic.	Al. Krasińskiego 8	Piwowarczyk	4818
		Dz. XIII.		
Honorata Baran	pl. dod. part. dobud. i nadbud. I. p.	Ks. Józefa 6	Ritterman	3981
Konwent Norbertanek	wybicie otworu bramow. osadzenie bramy wjazd. w murze parkanowym	Kościuszki 88	Gawlik	2349
		Dz. XV.		
Komis. zarządz. wyższ. Studjum Handl.	nadbud. III. p.	Sienkiewicza 4	E. Ronka	2410
L. Łysiak	przebud. pralni	Racławicka 2	T. Bujas	3695
		Dz. XVI.		
W Laskowski	dom part.	J. Lea lwh. 417	Burzyński	1334
Franc. Czekajska	mur. wychod. z dołem kloacz. i zbiornik na popiół	Przeskok 20	E. Oraczewski	1167
Stef. i Ludwik Buczakowie	part. dom z poddaszem	droga polna przy ul. Bronowickiej lk. 298/3	Stobiecki	1169
		Dz. XVII.		
St. Wisner	ofic. II. p. domu	Friedleina	Szufa	2211

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XVII.		
Ewa Ramza	prow. ogrodzenie	Lubelska wh. 531	— —	3274
Zarzecki Janusz	zmiana podziału mieszk. pl. dod.	Al. Słowackiego wh. 2971	J. Zarzecki	4876
Józef Zbroja	dom przyziemny z poddaszem bud. gosp. i ogrodz.	droga polna nad Sudołem wh. 636 lk. 868	E. Oraczewski	3859
Andrzej Kawalec	pl. dod. bud. part. drew. ofic domu	Łokietka 24	E. Oraczewski	2416
L. Konik	dom parter	Łokietka 37	Stobiecki	3479
J: Szostek	dom II. p.	Friedleina wh. 47	Kaczmarczyk	2484
		Dz. XVIII.		
J. Szostek	oparkanienie	Składowa róg Friedleina	Kaczmarczyk	3311
		Dz. XIX.		
Mianowska	I. p. dom stróżówka	Mogilska boczna	St. Czapnicki	3494
		Dz. XXI.		
Dyr. Kol. Państw.	nadbud. II. p.	Płaszów	Dyr. kol. Pań.	3651
Jan Kuzak	dom przyziemny	Płaszowska bocz. lk. 708/6	A. Sołtys	3125
		Dz. XXII.		
Spirer Chaim	bud. prowiz.	Krzemionki	A. Czunko	4659
Kalendkiewicz Anastazja	mieszk. poddasz II. p. front	Krasickiego 22	— — —	4609
Ch. i F. Preis	dom I. p.	Parkowa 2	Grünberg	862
Oskar Goldschmied	przebud. I. p.	Józefińska 25	Z. Prokesz	3046
Stanisław Dębski	kuchnia pokój i klozet	Krasickiego 3	Kramarski	3210
Stanisław Ostrowski	pl. dod. nadbud. II. p.	Kalwaryjska 90	A. Sołtys	3152
Baruch Lichtig	klozet na I. p.	Brodzińskiego 1	Feldman	3294
Stanisława Kosińska	podwyż. ofic.	Janowa Wola 11	St. Juszczyk	3487
F. Zollman	nadb. I. p. of.	Kalwaryjska 26	Z. Prokesz	2991
Selinger	nadbud. III. p.	Kalwaryjska 46	Grünberg	3660
Tow. dom robotn.	III. p. dom	Smolki	E. Ronka	2365

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Do L. B. S. 1138/28. Kraków, dnia 6 czerwca 1928 r.

Wykaz ulic i placów z przydziałami do poszczególnych parafij.

Parafja św. Anny obejmuje następujące aleje, ulice i place.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja Krasińskiego	L. nieparzys. wszystkie
2	,, Mickiewicza	L. nieparzyste od 1—7
3	św. Anny	
4	Bożego Miłosierdzia	
5	Czapskich	
6	Dunajewskiego	planty
7	Felicjanek	
8	Garncarska	
9	Gołębia	L. 7—13 i 12—24
10	Jabłonowskich	
11	Jagiellońska	L. 8—22 i nieparzyste wszystkie
12	Kapucyńska	
13	Krupnicza	L. parzyste wszystkie
14	Loretańska	
15	Mała	
16	Olszewskiego Karola	
17	Plac Jabłonowskich	
18	Plac Kossaka	
19	,, Szczepański	L. 1, 2, 3
20	Podwale	
21	Retoryka	
22	Rynek Główny	L. parzyste i nieparzyste 27—30
23	Smoleńska	
24	Straszewskiego	L. parzyste i nieparzyste 18—29
25	Studencka	
26	Szewska	L. 13—27 i parzyste wszystkie
27	Wenecja	
28	Wiślna	L. nieparzys. wszystkie
29	Wolska	
30	Wygoda	
31	Zwierzyniecka	L. nieparzys. wszystkie
32	Żabia	

Parafja Bożego Ciała.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Augustjańska	
2	Bartosza	
3	Berka Joselewicza	
4	Bocheńska	
5	Bonifraterska	
6	Bożego Ciała	
7	Brzozowa	
8	Ciemna	
9	Dajwór	
10	Dietlowska	L. nieparzys. wszystkie
11	Estery	
12	Gazowa	
13	Halicka	
14	Izaaka	
15	Jakóba	
16	Józefa	
17	św. Katarzyny	
18	Kordeckiego	
19	Krakowska	
20	Kupa	
21	Lewkowa	
22	Miodowa	
23	Mostowa	
24	Na Przejściu	nazwa projektowana
25	Nowa	
26	Orzeszkowej	
27	Paulińska	
28	Piekarska	
29	Plac Bawół	
30	,, Nowy	
31	,, Wolnica	
32	Nadbrzezie	
33	Podgórska	L. nieparzyste i parzyste 1—27
34	Przemyska	
35	Rabina Meiselsa	
36	Rzeszowska	
37	św. Sebastjana	L. nieparz. od 25 i parzyste od 26 do końca
38	Skałeczna	
39	Skawińska	
40	św. Stanisława	
41	Starowiślna	L. nieparz. od 29 do końca i parzyste od 26 do końca
42	Szeroka	
43	Trynitarska	
44	Warszauera	
45	św. Wawrzyńca	
46	Wąska	
47	Węglowa	
48	Wrzesińska	

Parafja św. Florjana.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja Królewska	L. nieparz. od 1—31 i parzyste wszystkie
2	,, Słowackiego	L. nieparz. od 27—37
3	Basztowa	L. porządkowe od 10 do końca
4	Będzińska	
5	Długa	
6	Dworzec kolejowy-osobowy	
7	Dworzec kolejowy-towarowy	
8	św. Filipa	
9	Helclów	
10	Kamienna	
11	Kątowa	
12	Krowoderska	L. nieparz wszystkie
13	Krótka	
14	Krzywa	
15	Kurniki	
16	Lubicz	L. 2—8
17	Modrzewiowa	L. 1 (rogatka)
18	Montelupich	
19	Murowana	
20	Ogrodowa	
21	Paderewskiego	
22	Pawia	
23	Pędzichów	
24	Pędzichów-Boczna	
25	Plac Kolejowy	
26	,, Matejki	
27	Prądnicka	L. parzyste od 2—10
28	Rynek Kleparski	
29	ks. Siemaszki	nazwa projektowana
30	Słowiańska	
31	Szlak	L. nieparz. od 15 do końca i parzyste od 14 do końca
32	Towarowa	
33	Warszawska	
34	Wjazd	
35	Zacisze	
36	Żelazna	
37	Żmujdzka	

Parafja św. Józefa.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Abrahama	nazwa projektowana Dz. XXII.
2	Aleja Dembowskiego	
3	,, Pod Kopcem	
4	,. Skrzyneckiego	
5	Barska	L. nieparz. od 71—99 i parzyste od 70—90
6	św. Benedykta	
7	Bonarka	
8	Brodzińskiego	
9	Celna	
10	Cmentarna	
11	Czackiego	
12	Czarna	
13	Czarnieckiego	
14	Czyżówka	
15	Dąbrowskiego	
16	Dąbrówki	
17	Dekerta	
18	Długosza	
19	Dworcowa	
20	Dworzec (Płaszów)	
21	Gipsowa	
22	Głęboka	
23	Golikówka	
24	Gromadzka	
25	Gumniska	
26	Hetmańska	
27	Janowa Wola	
28	Jerozolimska	
29	Józefińska	
30	Kalwaryjska	
31	Kącik	
32	św. Kingi	
33	Kobierzyńska	L. nieparzyste od 1—7 i parzyste od 2—18
34	Kolejowa	
35	Konopnickiej	na obszarze Dz. IX i Dz. XXII
36	Koszykarska	
37	Krakusa	
38	Krasickiego	
39	Krzemionki	
40	Krzywda	
41	Lanckorońska	
42	Lasówka	
43	Legjonów	
44	Lipowa	
45	Ludowa	
46	Ludwinowska	
47	Lwowska	
48	Łagiewnicka	
49	Maryjewskiego	nazwa projektowana
50	Mickiewicza	
51	Młynarska	
52	Myśliwska	
53	Na Dołach	
54	Nadwiślańska	
55	Na Zbóju	
56	Na Zjeździe	
57	Niewiadoma	
58	Niwy	

L. p.	Ulice — place	Uwaga	L. p.	Ulice — place	Uwaga
59	Nowo-otwierająca się ul.	Koło dworca Płaszów ku Woli Duchackiej	93	Saska	
60	Orawska		94	Smolki	
61	Parkowa		95	Sokolska	
62	ks. Piotra Skargi		96	Solna	
63	Plac Lasoty		97	Spiska	
64	Plac tzw. ,,Przystanek"		98	Staromostowa	
65	,, Serkowskiego		99	Stroma	
66	,, Zgody		100	Swoboda	
67	Płaszowska		101	Swoszowicka	
68	Płaszowska-Boczna		102	Szkolna	
69	Podskale		103	Szwedzka	Dz. IX.
70	Prokocimska		104	Śliska	
71	Przecznica ul. Gromadzkiej		105	Targowa	
72	,, ,, Gumniska		106	Tarnowskiego	
73	,, ,, Krzywda		107	Traugutta	
74	,, I i II ul. Myśliwskiej		108	Turecka	
75	,, ul. Sarmackiej	pierwsza prawoboczna	109	Wadowicka	
76	Przełęcz		110	Wałowa	
77	Przemysłowa		111	Wapienna	
78	Przewóz		112	Warneńczyka	
79	Przy Moście		113	Węgierska	
80	Puszkarska		114	Wiejska	
81	Redemptorystów		115	Wielicka	
82	Rejtana		116	Widok	
83	Retmańska		117	Wilga	
84	Rękawka		118	Wita Stwosza	
85	Robotnicza		119	Wodna	
86	Romanowicza		120	Wróbla	Dz. IX.
87	Rozdroże	Dz. IX.	121	Zabłocie	
88	Rybitwy		122	Zakopiańska	
89	Rydlówka		123	Zamknięta	
90	Rynek Podgórski		124	Zamojskiego	
91	Salinarna		125	Za Torem	
92	Sarmacka		126	Zatorska	

Parafja św. Kazimierza.

L. p.	Ulice — place	Uwaga	L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Barakowa		15	Okopy	
2	Cystersów		16	Opłotki	
3	Czyżyńska		17	Pasterska	
4	Fabryczna		18	Piaski	
5	Gliniana		19	Plac Błonie Beszcz	
6	Grzegórzecka	L. nieparz. od 49 do końca i parzyste od 46 do końca	20	Podgórska	L. 34 i dworzec kolejow.
7	Jachowicza		21	Rzeczysko	
8	Kosynierów		22	Rzeźnicza	L. parzyste
9	Krucza		23	Rzeźniczej-Boczna	
10	Miedziana		24	Sierpowa	
11	Miedzianej-Przedłużenie		25	Wandy	
12	Mogilska		26	Wiązowa	
13	Niepołomska		27	Wieczysta	
14	Ojcowska		28	Zajęcza	

Parafja św. Stanisława Kostki.

L. p.	Ulice — place	Uwaga	L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Barska	L. nieparz. od 1--69 i parzyste od 2—68	24	Przecznica ul. Mieszczańskiej	
2	Boczna		25	„ „ Twardowskiego	
3	Bzowa		26	Pułaskiego	
4	Ceglarska		27	Pychowicka	
5	Czarodziejska		28	Rolna	
6	Dębowa		29	Rozdroże	
7	Do Groty		30	Różana	
8	Dworska		31	Rybacka	
9	Harcerska		32	Rynek Dębnicki	
10	św. Jacka		33	Salezjańska	
11	Kapelanka		34	Sandomierska	
12	Kilińskiego		35	Skwerowa	
13	Klonowa		36	Szwedzka	Dz. X.
14	Kobierzyńska		37	Twardowskiego II.	
15	Konfederacka		38	Tyniecka	
16	Konopnickiej		39	Wasilewskiego	
17	Konopnickiej-Przedłużenie		40	Wierzbowa	
18	Madalińskiego		41	Wróbla	Dz. X.
19	ks. Marka		42	Wyłom	
20	Mieszczańska		43	Zagrody	
21	Na Ustroniu		44	Zamkowa	
22	Polna		45	Zduńska	
23	Powroźnicza		46	Zielna	

Parafja św. Krzyża.

L. p.	Ulice — Place	Uwaga	L. p.	Ulice — Place	Uwaga
1	Andrzeja Potockiego	L. nieparzyste i parzyste od 1—8	9	Pańska	L. parzyste wszystkie
2	Basztowa	planty	10	Pijarska	L. nieparz. od 19—23 parzysta 14
3	Florjańska	L. nieparz. od 35—57	11	Plac św. Ducha	
4	św. Krzyża	L. nieparz. od 9—23 i parzyste 18—22	12	Planty	w tem kawiarnia i restauracja »Zakopane«
5	Lubicz	L. nieparzyste od 1--5	13	Radziwiłłowska	L. parzyste od 18—30
6	św. Marka	L. nieparzyste 33 i 35 i parzyste 20—34	14	Szpitalna	L. nieparz. od 21—25 i parzyste od 30—40
7	Mikołajska	L. parzyste od 20—32	15	św. Tomasza	L. nieparz. od 35—43 i parzyste od 30—32
8	Niecała	L. nieparzyste 1—9 i parzyste 2—10			

Parafja N. P. Marji.

L. p.	Ulice — Place	Uwaga	L. p.	Ulice — Place	Uwaga
1	Andrzeja Potockiego	planty	9	Gołębia	L. nieparzyste 1—5 i parzyste 2—10
2	Basztowa	planty	10	Grodzka	L. nieparzyste 1—17 i parzyste 2—22
3	Bracka		11	Jagiellońska	L. parzyste od 2—6
4	Dominikańska	L. parzyste	12	św. Jana	
5	Dunajewskiego	planty	13	św. Krzyża	L. nieparzyste 1—7 i parzyste 2—16
6	Florjańska	L. nieparz. od 1—33 i parzyste wszystkie	14	św. Marka	L. nieparzyste wszystkie i parzyste 2—18
7	Franciszkańska	L. nieparzyste 1 i 3			
8	św. Gertrudy	planty między ul. Dominikańską a Sienną			

L. p.	Ulice — place	Uwaga
15	Mikołajska	L. nieparzyste 1—21 i parzyste 2—18
16	Na Gródku	
17	Pijarska	L. nieparzyste 1—17 i parzyste 2—12
18	Plac Dominikański	L. porządkowa 1, 2, 3
19	,, Marjacki	
20	,, Szczepański	L. parzyste i nieparzyste od 4—9
21	,, W. W. Świętych	L. parzyste i nieparzyste od 6—11
22	Reformacka	
23	Rynek Główny	L. porz. 1—26 i 31—47
24	Rynek Mały	
25	Sienna	
26	Sławkowska	
27	Stolarska	
28	Szczepańska	
29	Szewska	L. nieparzyste od 1—11
30	Szpitalna	L. nieparzyste 1—19 i parzyste 2—28
31	św. Tomasza	L. nieparzyste 1—33 i parzyste 2—28
32	Wiślna	L. parzyste wszystkie

Parafja N. P. Marji z Lourdes.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja 3 Maja	L. nieparzyste od 9—13
2	Bartosza Głowackiego	
3	Bronowicka	
4	Bronowickiej-Boczna	
5	Chocimska	
6	Czarnowiejska	L. nieparz. od 71—97 i parzyste od 60—82
7	Dojazd do ul. J. Lea	
8	„Dostęp Łobzowski" tzw.	w ul. Kazimierza Wielkiego
9	Gnieźnieńska	
10	Gramatyka	
11	Juljusza Lea	L. nieparz. od 31—163 i parzyste od 12—110
12	Kawiory	
13	Kazimierza Wielkiego	L. nieparz. od 67—125 i parzyste od 78—150
14	Litewska	L. nieparz. od 57—61 i parzyste od 54—60
15	Lucjana Rydla	nazwa projektow. droga do fortu Boczna Jul. Lea
16	Łączna	
17	Mazowiecka	L. nieparz. od 113—159 i parzyste od 92—138
18	Miechowska	
19	Misjonarska	
20	Mydlnicka	
21	Nad Młynówką	za Cichym Kącikiem
22	Nowowiejska	L. nieparzyste
23	Obopólna	
24	Piastowska	
25	Podchorążych	
26	Przeskok	
27	Racławicka	L. parzyste
28	Reymonta	od zetknięcia się z idealnem przedłużeniem ul. Urzędniczej
29	Rolnicza	
30	tzw. Szlachtowskiego	nowootwarta równoległa do ul. Jul. Lea
31	Urzędnicza	L. parzyste
32	Wojskowa	
33	Wrocławska	L. nieparz. od 71—91 i parzyste od 52—84
34	Zakątek	

Parafja św. Mikołaja.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja Królewska	L. nieparzyste od 33—85
2	Andrzeja Potockiego	L. nieparzyste i parzyste od 9—20
3	Arjańska	
4	Blich	
5	Bohdana Zaleskiego	nazwa projekt.
6	Bonerowska	
7	Bosacka	
8	Botaniczna	
9	Celarowska	
10	Chodkiewicza	
11	Czerwona	
12	Dietlowska	L. parzyste od 78—94
13	Duchacka	
14	Dwernickiego	
15	Grunwaldzka	nazwa projekt.
16	Grzegórzecka	L. nieparz. od 1—47 i parzyste od 2—44
17	Jana Kasprowicza	nazwa projekt.
18	Kielecka	,, ,,
19	Kołłątaja	
20	Kopernika	
21	Kurkowa	
22	Librowszczyzna	
23	Lubicz	L. nieparz. od 7—29 i parz. od 10 do końca

L. p.	Ulice — place	Uwaga
24	Lubomirskiego	
25	św. Łazarza	
26	Masarska	
27	Modrzewiowa	z wyjątkiem rogatki Nr. 1
28	Mogilska	L. parzyste wszystkie
29	Mogilska-Boczna	koło tartaku
30	Moniuszki	nazwa projekt.
31	Morsztynowska	
32	Niecała	L. nieparzyste 11, 13 i parzyste 12, 14
33	Nowo-otwierająca się ul.	obok ul. Grzegórzeckiej
34	,, ,, ,, ,,	obok ul. Mogilskiej na gruntach poolszańskich
35	Oficer. Osiedle Mieszkaniowe	tzw. nowootw. przy ul. Mogilskiej
36	Okopy	
37	Olszańska	
38	Olszowa	
39	Pańska	L. nieparz. wszystkie
40	Podgórska	L. nieparzyste i parzyste od 28—30
41	Prandoty	
42	Prochowa	

L. p.	Ulice — place	Uwaga
43	Radziwiłłowska	L. nieparzste wszystkie i parzyste od 2—16
44	Rakowicka	z cmentarzem
45	Rymarska	nazwa projekt. boczna Mogilskiej koło tartaku Karwata
46	Rzeźnicza	L. nieparzyste
47	Sadowa	
48	Sołtyka	
49	Starowiślna	L. parzyste od 2—22
50	Strzelecka	
51	Śniadeckich	
52	Topolowa	
53	Wielopole	
54	Wileńska	
55	Wincentego Pola	
56	Wiślisko	
57	Wiśniowa	
58	Zyblikiewicza	
59	Zygmunta Augusta	
60	Żołkiewskiego	
61	Żytnia	

Parafja św. Salwatora.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja Zygm. Krasińskiego	L. parzyste wszystkie
2	,, 3 Maja	Park K. S. „Cracovia“
3	Anczyca	
4	św. Bronisławy	
5	Dojazdowa	
6	Drożyna	
7	Emaus	
8	Filarecka	
9	Flisacka	
10	Gontyna	
11	Jaskółcza	
12	Kasztelańska	
13	Kazimierza Morawskiego	
14	Kopiec Kościuszki	
15	Kraszewskiego	
16	Królowej Jadwigi	
17	Księcia Józefa	
18	Lelewela	
19	Łowiecka	
20	Malczewskiego Jacka	
21	Na Błoniach	
22	Na Stawach	
23	Piastowska	

L. p.	Ulice — place	Uwaga
24	Prywatna	
25	Przecznica I. i II. ulicy Król. Jadwigi i Emaus	
26	Przecznica po stronie lewej ul. Królowej Jadwigi poza ulicą Spadzistą	
27	Przecznica ul. Księcia Józefa. projekt. ul. Kamedulska	
28	Przecznica ul. Salwatorskiej	
29	Przecznica ul. Senatorskiej	
30	Przegon	
31	Rozdroże	Dz. X.
32	Salwatorska	
33	Senatorska	
34	Słoneczna	
35	Smoleńska	Dz. XII.
36	Spadzista	
37	Syrokomli	
38	Tadeusza Kościuszki	
39	Tatarska	
40	Ujejskiego	
41	Włóczków	
42	Zaścianek	

Parafja św. Szczepana.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	Aleja Artura Grottgera	
2	,, 3 Maja	L. nieparzyste od 1—9

L. p.	Ulice — place	Uwaga
3	Aleja Mickiewicza	L. nieparzyste od 9—63 i parzyste wszystkie

L. p.	Ulice — place	Uwaga
4	Aleja Słowackiego	L. nieparzyste 1—25 i parzyste wszystkie
5	Ambrożego Grabowskiego	
6	Asnyka	
7	Basztowa	L. porz. parzyste i nieparzyste od 1—9
8	Batorego	
9	Biskupia	
10	Boczna	
11	Cieszyńska	
12	Czarnowiejska	L. nieparzyste od 1—69 i parzyste od 2—58
13	Czysta	
14	Dolnych Młynów	
15	Droga do Toń	
16	Dunajewskiego	
17	Friedleina	
18	Garbarska	
19	Jana Kochanowskiego	
20	Józefitów	
21	Juljusza Lea	L. nieparzyste od 1—29 i parzyste od 2—10
22	Karmelicka	
23	Kazimierza Wielkiego	L. nieparzyste od 1—65 i parzyste od 2—76
24	Kmieca	
25	Konarskiego	
26	Kościelna	
27	Kremerowska	
28	Krowoderska	L. porz. parzyste
29	Krupnicza	L. nieparz. wszystkie
30	Kujawska	
31	Lenartowicza	
32	Litewska	L. nieparzyste od 1—55 i parzyste od 2—52
33	Lubelska	
34	Łobzowska	
35	Łokietka	
36	Mazowiecka	L. nieparz. od 1—111 i parzyste od 4—90
37	Młynówka	
38	Nowowiejska	L. parzyste
39	Obożna	
40	Piotra Michałowskiego	
41	Plac Kazimierza Wielkiego	
42	Pomorska	
43	Poznańska	
44	Prądnicka	L. porządkowe parzyste wszystkie
45	Racławicka	L. porz. nieparzyste
46	Rajska	
47	Reymonta	po przecięcie z idealnem przedłużeniem ul. Urzędniczej
48	Ruska	
49	Rzeczna	
50	Siemiradzkiego	
51	Sienkiewicza	
52	Skarbowa	
53	Składowa	
54	Słomnicka	
55	Sobieskiego	
56	Stanisława Wyspiańskiego	
57	Staszica	
58	Szlak	L. nieparzyste od 1—13 i parzyste od 2—12
59	Szopena	
60	Szujskiego	
61	Śląska	
62	Świętokrzyska	
63	Świstackiego	
64	św. Teresy	
65	Urzędnicza	L. nieparzyste
66	Warzywna	
67	Wójtowska	
68	Wrocławska	L. nieparzyste 1—69 i parzyste od 2—50
69	Wybickiego	
70	Zbożowa	
71	Zbrojów	
72	Zdrowa	nazwa projekt. boczna Prądnickiej
73	„Pod Fortem“	nazwa tymczasowa

Parafja św. Wacława.

Terytorjum tego urzędu obejmuje samo wzgórze Wawelskie.

Parafja W. W. Świętych.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
1	św. Agnieszki	
2	Bernardyńska	
3	Dietlowska	L. parzyste od 2—76 wraz z szkołą barakową na plantach
4	Dominikańska	L. nieparz. od 1—5
5	Franciszkańska	L. parzyste od 2—6
6	św. Gertrudy	Dz. I. i VII.
7	Grodzka	L. nieparz. 19 do końca i parzyste 26 do końca
8	św. Idziego	
9	Jasna	
10	Kanonicza	
11	Koletek	
12	Plac Bernardyński	
13	„ Dominikański	L. porz. 4, 5, 6
14	„ św. Magdaleny	
15	„ na Groblach	
16	„ W. W. Świętych	L. parz. i nieparz. 1—5
17	Podzamcze	Dz. I, II, III.

L. p.	Ulice — place	Uwaga
18	Poselska	
19	Powiśle	
20	Rybaki	
21	św. Sebastjana	Dz. VII.
22	Senacka	
23	Smocza	
24	Starowiślna	L. nieparz. od 1—27

L. p.	Ulice — place	Uwaga
25	Stradomska	
26	Straszewskiego	L. parzyste i nieparzyste od 1—17
27	Tarłowska	
28	Tenczyńska	
29	Zielona	
30	Zwierzyniecka	L. parzyste

Uwagi: 1. Poza wymienionemi wyżej parafjami, istnieją z właściwością dla całego miasta:

a) Parafja Grecko-katolicka św. Norberta;

b) Parafja Ewangelicka W. A. św. Marcina;

c) Gmina im. Zmartwychwstania Pańskiego Starokatolickiego kościoła w Krakowie;

B) z właściwością do czynnych wojskowych i ich rodzin:

a) Szefostwo Duszpasterstwa Katolickiego D. O. K. Nr. 5 w Krakowie;

b) D. O. K. Nr. 5. w Krakowie, Szefostwo Duszpasterstwa Prawosławnego.

2. W sprawach metrykalnych czynne są obok urzędów parafjalnych:

a) Urząd Kapelanji Domu Ubogich Fundacji Helclów;

b) Urząd Kapelanji Szpitala św. Łazarza;

c) Rzymsko-katolickie Duszpasterstwo 5 Szpitala Okręgowego w Krakowie;

d) Izraelicki Urząd Metrykalny w Krakowie;

e) Izraelicki Urząd Metrykalny w Krakowie Dz. XXII;

f) Urząd Metrykalny dla bezwyznaniowych przy Magistracie w Krakowie.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Jan Nowak,** plutonowy M. Straży Pożarnej mianowany został z dniem 1-go lipca 1928 r. sierżantem M. Straży Pożarnej z poborami XI grupy uposażenia szczebel **d.** (L. prez. 3432/28)

P. **Jan Uljarczyk,** prowiz. manipulant kancel. Zakładu czyszczenia m., mianowany został z dniem 1-go stycznia 1928 roku kontrolorem obwodowym Zakładu czyszczenia m. z poborami XI. grupy uposażenia szczebel **a.** (L. prez. 2745/28).

EMERYTURY.

P. **Karol Stanisław 2 im. Kolomaźnik,** kancelista Magistratu, przeniesiony został z powodu trwającej nieprzerwalnie dłużej niż 6 miesięcy choroby z dniem 15 maja 1928 r. w czasowy stan spoczynku na przeciąg 1 roku tj. do dnia 15-go maja 1929 r. i otrzymał począwszy do dnia 16-go maja 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 16 lat od uposażenia służbowego tj. X. grupy szczebel **c.** (L. prez. 3245/28).

P. **Wacław Magnuski,** dozorca Zakładu cz. m., przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 maja 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 czerwca 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 16 lat od uposażenia służbowego tj. XV. grupy szczebel **c.** (L. prez. 4254/28).

P. **Walenty Paruch,** b. palacz gmachu Magistratu, otrzymał w drodze łaski od 1 kwietnia 1928. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w wysokości 60% uposażenia XVI. grupy szczebel **c.** (L. prez. 5399/28).

P. **Salomea Kowalska,** wdowa po emer. robotniku teatru miejsk., otrzymała od 1 maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie emerytalne (miesięcznie w ilości 81 punktów). (L. prez. 5397/28).

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady m.

Dnia 6 czerwca br. w obecności Pp. Wiceprezydentów Ostrowskiego i Dra Wielgusa odbyło się posiedzenie **Komisji dla miejskich zakładów przemysłowych,** na którem Komisja przyjęła zamknięcie rachunków Krakowskiej Gazowni miejskiej za rok administracyjny po dzień 31 marca 1928 i z uznaniem skonstatowała bardzo dobre wyniki tak techniczne jak i administracyjne, za co wyraziła Dyrektorowi Gazowni i personalowi słowa pełnego zadowolenia.

Komisja drogowo-kanałowa i gruntowa na posiedzeniu w dniu 13 czerwca br. pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dra Wielgusa, w obecności Wiceprezydenta m. Dr. Schneidra, uchwaliła wnioski upoważniające Komisję drogowo-kanałową i gruntową do zatwierdzania imieniem Rady miasta spraw odnoszących się do regulacji i urządzenia ulic w myśl nowego prawa budowlanego. Następnie zatwierdziła: 1) ofertę na dostawę cementu do robót miejskich 2) przyjęła do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie z uporządkowania dojazdu do placu sportowego „Cracovia" 3) zatwierdziła wnioski odnoszące się do budowy dalszej części kanału miejskiego w ul. Zabłocie Dz. XXII. i skanalizowania placu Marjackiego. Łącznie z podjętem uporządkowaniem ulicy Szpitalnej uchwaliła również i uporządkowanie całego placu Św. Ducha według przedłożonego projektu Bud. m. B. 4) Zarówno uchwaliła uporządkowanie placu Nowego Dz. VIII., ul. Jabłonowskich, Studenckiej i Słonecznej do przedłużenia ulicy Wolskiej, jak również i szlaku automobilowego prowadzącego ulicami Krakusa, Targową, Józefińską i pl. Zgody Dz. XXII. Poczem zatwierdziła niweletę ulicy Wolskiej od Alei Krasińskiego przez Błonia do mostu na Rudawie. W końcu rozpatrywała projekt odwodnienia dzielnic wschodnich w związku z odwodnieniem mających się budować Zakładów państwowych monopolu spirytusowego na gruntach skarbowych naprzeciw stacji kolejowej w Dąbiu.

Komisja dla miejskich zakładów przemysłowych na posiedzeniu odbytem w dniu 14 czerwca br. pod przewodnictwem wiceprezydenta m. Dra P. Wielgusa, w obecności wiceprezydenta Ostrowskiego wybrała na skutek uchwały Rady miasta Komisję składającą się z 5 radców miejskich celem zbadania urządzeń w Elektrowni miejskiej w związku z ostatnim wypadkiem przy przerwie prądu.

Następnie Komisja wysłuchała sprawozdanie Dyrektora Miejskich Zakładów Ceramicznych Inż. Menaschego za rok gospodarczy 1927 wykazujące wzrost tak produkcji, jak i sprzedaży we wszystkich działach gospodarki M. Zakład. Ceram. od 30—50%.

Na wniosek p. radcy Adelmana przyjęto do wiadomości — zamknięcia rachunkowe oraz bilanse miejskich zakładów ceramicznych za rok 1927 wyrażając Dyrekcji absolutorjum oraz całemu personalowi zajętemu uznanie za przyczynienie się do korzystnego wyniku bilansowego.

Z wykazanego łącznego zysku zł. 187.396·40, przeznaczono:

a) Gminie m. Krakowa, jako czysty zysk zamiast uchwalonej budżetem kwoty: zł. 50.000, obecnie zł. 80.000.

b) na dalsze zasilenie funduszu zapasowego celem budowy domów mieszkalnych zł. 80.000.

c) na renumeracje dla personalu urzędniczego i robotniczego zł. 27.396.40.

Pod przewodnictwem Radcy m. Inż. Turskiego i przy współudziale Wiceprez. m. Dra Schneidra i Dra Wielgusa odbyło się dnia 15 czerwca br. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady m.**

Sekcja załatwiła sprawę dostawy sukna na mundury dla niższych funkcjonarjuszy gminnych i miej. Straży pożarnej.

Poza tem uchwaliła Sekcja przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski Magistratu w spra-

wie sprzedaży gruntu gm. w Dz. XXII. pod budowę domu prywatnego, oraz gruntu gm. dla wyrównania granic, dalej w sprawie zamiany skrawków gruntowych w Dz. XI. między Gminą a osobą prywatną, wreszcie w sprawie zmiany konfiguracji parcel przy Alei pod Kopcem w Dz. XXII.

—

Dnia 15 czerwca b. r. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dr. Wielgusa **posiedzenie Komisji administracyjnej Rady m.,** na którem załatwiono następujące sprawy:

I. Zatwierdzono następujące oferty:

1) firmy Zieleniewski na dostawę i montaż kotła parowego, na dostawę aparatu do zmiękczania wody w kotłowni, oraz kolejki transportowej i haków dla przedchłodni w Rzeźni m.;

2) przedsiębiorstwa dla budowli w Krakowie na wykonanie obmurza kotła parowego w Rzeźni m.;

3) firmy «Gefia» na dostawę i montaż palenisk podmuchowych, oraz na dostawę i montaż aparatu do zmiękczenia wody dla stacji pomp w Rzeźni m.;

4) zakładu ciesielskiego Franciszek Peterek na wykonanie ścianek drewnianych w solarni Rzeźni m.;

5) przedsiębiorstwa budowy E. Ronka i Ski na wykonanie nieprzemakalnych przycierów w solarniach Rzeźni m.;

6) firmy S. Wawerski i Ska w Warszawie na dostawę 2 wentylatorów do solarni w Rzeźni m.;

7) firmy Lankosz na dostawę sukna na mundury dla służby Miej. Urzędu Poboru;

8) firmy Tow. Handlowo-Węglowe i Pol. Tow. Handlowe na dostawę węgla dla Rzeźni m.;

II. Uchwalono zakupić aparat do czyszczenia kotłów;

III. Uchwalono kredyt dodatkowy do budżetu 1927/28;

IV. Przyjęto do wiadomości zamknięcie rachunkowe funduszu administr. Miej. Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich za 1927/28, oraz zamknięcie Rzeźni m., Chłodni, Fabryki lodu, Kafilerji i Wyrobni Mydła;

V. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z ruchu Rzeźni, Kafilerji, Fabryki lodu i Targowicy m.;

VI. Uchwalono zniżenie opłat za użycie Rzeźni m., oraz zregulowanie opłat za oględziny mięsa, wprowadzanego do Krakowa, tudzież za badanie na włośnie mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich, wprowadzanych do miasta;

VII. Uchwalono częściową sprzedaż koni w Miej. Urzędzie Poboru i przydzielenie dotychczasowego samochodu Magistratowi do objazdów komisyjnych, a natomiast zakupno mniejszego samochodu do użytku służbowego i zakupno samochodu do rozwożenia lodu zamiast zaprzęgów konnych;

VIII. Załatwiono kilka spraw o ulgi mytnicze.

—

W dn. 22 czerwca b. r. na posiedzeniu **Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej Rady miasta** pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Schneidra wybrano po dłuższej dyskusji z ramienia Komisji subkomitet dla rozpatrzenia sprawy dostawy zaprzęgów do robót drogowych i kanałowych na rok administracyjny 1928/29 do którego powołano Rm. Breuera, Inż. Czunkę, Kluczkę, Dr. Merza, i Inż. Perosia, poczem Komisja przyjęła wniosek Magistratu w sprawie szerokości ulicy na gruntach p. Sierakowskiej za ul. Mogilską. Następnie uchwaliła wykonać przedłużenie kanału w ul. Lipowej Dz. XXII. Zatwierdziła również projekt odwodnienia ul. Zielnej, części Dębowej, Mieszczańskiej i Wasilewskiego w Dz. X i XI, oraz uporządkowania ul. św. Marka na przestrzeni od ul. Szpitalnej do ul. św. Krzyża. W końcu rozpatrywała sprawę zakupna dwóch walców drogowych i upoważniła Prezydenta miasta do definitywnego załatwienia tej sprawy — po zasięgnięciu pisemnej opinji fachowego rzeczoznawcy.

—

Pod przewodnictwem Radcy m. Inż. Turskiego i przy współudziale Prezydenta m. Inż. Rollego odbyło się dnia 26 czerwca b. r. **posiedzenie połączonych Sekcyj ekonomicznej i skarbowej Rady m.,** na którem po referacie Dyrektora M. Muzeum techniczno-przemysłowego Inż. Tora i ożywionej dyskusji — uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski w sprawie wzięcia przez Gminę m. Krakowa udziału w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w r. 1929 i zaciągnięcia na ten cel pożyczki. Wybrano przytem osobny Komitet złożony z 4-ch radców m. który wraz z referentem Inż. Torem zajmie się opracowaniem szczegółów co do należytego i odpowiedniego znaczeniu i charakterowi miasta Krakowa obesłania wystawy, jak również związaną z tem sprawą kosztów i wydatków.

Poza tem uchwaliła Sekcja ekonomiczna wnioski Magistratu w sprawie zamiany gruntu w Dz. XX między Gminą a prywatnym właścicielem dla wyrównania obopólnych granic.

—

Pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Ostrowskiego i przy współudziale przedstawiciela Województwa Inż. Henryka Dudeka, dyrektora Okręgowej Dyrekcji robót publicznych, oraz przedstawiciela Banku Gospodarstwa Krajowego w osobie Piotra Rokosza, dyrektora krakowskiego Oddziału tegoż Banku — odbyło sie w dniu 6 czerwca b. r. posiedzenie **pełnego Komitetu rozbudowy m. Krakowa.**

Po przyjęciu wniosków subkomitetu rozbudowy w sprawie przyznania kilku kompetentom pożyczek budowlanych i stwierdzeniu, że kontyngent kredytów ulgowych na r. 1928 został wyczerpany, rozważał Komitet sprawę rozszerzenia podstaw kredytów budowlanych dla Krakowa przez pozyskanie na te cele w myśl art. 28 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast, także funduszów Kasy Oszczędności miasta Krakowa. W rezultacie uchwalono zaciągnąć w tejże Kasie za zgodą przez jej Władzę Nadzorczą już wyrażoną w myśl wspomnianego art. 28 pożyczkę w kwocie 500.000 zł. na budowę 2 dalszych domów gminnych o małych mieszkaniach. Po wyjednaniu potrzebnego dla zrealizowania tej pożyczki zatwierdzenia ze strony Ministerstwa Skarbu, Zarząd miasta przystąpi natychmiast do budowy tych domów.

Komitet rozpatrywał następnie sprawę unormowania wysokości czynszów z mieszkań w domach wybudowanych przy pomocy pożyczek budowlanych. Uchwa-

lono spowodować zwołanie przez Województwo konferencji z udziałem przedstawicieli Województwa, Komitetu rozbudowy i czynników zainteresowanych celem ustalenia pewnej skali czynszów w takich domach.

W końcu rozważano sprawę ułatwienia Gminie wykonywania trudnego dziś, a płynącego z ustawy kwaterunkowej obowiązku dostarczania mieszkań w mieście dla oficerów i podoficerów. Uchwalono uwarunkować udzielanie pożyczek budowlanych zobowiązaniem właściciela budującego nowy dom przy pomocy pożyczki budowlanej — do odstąpienia Gminie za odpowiednim czynszem na okres nie dłuższy niż 3 lata jednego lub więcej mieszkań, względnie ubikacji na cele kwaterunku oficerów i podoficerów zależnie od wysokości przyznanej pożyczki, w każdym jednak razie w tym stosunku, aby koszt budowy odstąpionego lokalu czy lokali mieszkalnych nie przekraczał 1/4 części przyznanej pożyczki.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 7. Kraków, dnia 31 lipca 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

KAZIMIERZ SARNECKI.

SPRAWOZDANIE

z działalności Biura Statystycznego stoł. król. miasta Krakowa, za czas od 1924 do 1926 roku włącznie.

Dobiega pół wieku od chwili, kiedy Rada miasta Krakowa, w zrozumieniu doniosłości statystyki miejskiej, postanowiła w dniu 9 lutego 1882 wyodrębnić z całokształtu administracji lokalnej działalność statystyczną Gminy i utworzyła dla niej osobną placówkę w postaci Biura Statystycznego.

Biuro rozpoczęło swą działalność w styczniu 1884 roku i aż do wskrzeszenia państwowości polskiej było obok lwowskiego, jednem z dwu polskich, miejskich biur statystycznych, czynnych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej.

Działalność Biura Statystycznego miasta Krakowa, zapoczątkowana wśród niezmiernie trudnych warunków przez pierwszego dyrektora Biura śp. prof. Dra Józefa Kleczyńskiego, obejmowała dzięki poparciu ze strony Zarządu miasta, coraz szersze dziedziny administracji i życia gminnego tak, że tuż przed wybuchem wojny Biuro Statystyczne krakowskie należało do najlepiej zorganizowanych i najsprawniej funkcjonujących biur nietylko w Austrji, ale wogóle.

Widocznym objawem żywotności Biura były jego drukowane publikacje, a zwłaszcza dwurocznik pt. «Statystyka miasta Krakowa», który w latach od 1887 do 1912 ukazał się w trzynastu obszernych tomach i zawierał dokładne sprawozdania z działalności Biura po rok 1912.

Wybuch wojny światowej nietylko przeszkodził w wykończeniu następnego XIII tomu dwurocznika, do którego rękopis w znacznej części był gotowy do druku, lecz ponadto zwichnął i zahamował całą działalność Biura, która po dziś dzień nie zdołała jeszcze, mimo wysiłków, znaleźć się w normalnych torach i osiągnąć dawnego poziomu.

Zjawisko to uważać należy za następstwo tych wszystkich zmian, jakim w ciągu ubiegłych 13 lat uległo życie, nie mogące jeszcze ciągle zamknąć się w formach, dostępnych planowemu i metodycznemu statystycznemu badaniu.

Okoliczność ta nastręcza wiele trudności tak czynnikom państwowym, jak i samorządowym, które z najlepszą wolą i w pełnej świadomości celu dążą do zbudowania aparatu statystyki publicznej, natrafiają jednak jeszcze ciągle w swoich wysiłkach na grunt mało podatny do realizacji podobnych zamierzeń. Niechaj mi będzie wolno wskazać tu na organizację statystyki naturalnego ruchu ludności, która od roku 1920 jest przedmiotem ustawicznych eksperymentów, a po dziś dzień przedstawia się jako zagadnienie otwarte.

Ze względu na swój zakres działania, obejmujący całokształt administracji lokalnej i przejawów życia w mieście, Biuro Statystyczne stanowi odrębną instytucję miejską, podporządkowaną bezpośrednio Radzie miasta, Komisji Statystycznej i Prezydentowi miasta.

Zgodnie z regulaminem Biura, Komisja Statystyczna bada potrzeby statystyki miejskiej, nadzoruje działalność Biura, uchwala rodzaj i kierunek zamierzonych prac statystycznych i stawia Radzie miasta wnioski we wszystkich sprawach, wymagających jej uchwały.

W skład Komisji wchodzi pod przewodnictwem Prezydenta miasta, 6-ciu członków, wybranych przez Radę miasta z jej łona i powołany przez tę Radę każdorazowy profesor statystyki na Uniwersytecie Jagiellońskim, a poza tem wszyscy wiceprezydenci miasta, naczelnik Biura Prezydjalnego Magistratu, naczelny lekarz miejski, dyrektor M. Izby Obrachunkowej, oraz dyrektor Biura i protokolant.

Dyrektor Biura jest stałym referentem Komisji i jej organem wykonawczym.

Dyrektor Biura jest jego kierownikiem, odpowiedzialnym za tok prac statystycznych, oraz porządek w Biurze.

Wszelkie wewnętrzne zarządzenia winny być wydawane za jego pośrednictwem, on również reprezentuje Biuro nazewnątrz.

Zadaniem Biura jest planowe, metodyczne oraz ciągłe zbieranie i umiejętne opracowywanie danych statystycznych o wszystkich przejawach życia Gminy, a to z jednej strony w celu stworzenia punktów wyjścia dla działalności Zarządu miasta, z drugiej strony, celem gromadzenia materjału dla badań naukowo-społecznych.

Obok tego Biuro Statystyczne winno, bez uszczerbku dla powyższych celów, współdziałać z władzami państwowemi w zakresie statystyki administracyjnej.

Jak wynika z powyższego, Biuro Statystyczne ma w zakresie agend własnych działać na podstawie i w granicach z góry ustalonego planu, który się musi liczyć nietylko z doraźnem zapotrzebowaniem danych statystycznych, lecz również z ich zapotrzebowaniem nawet w odległej przyszłości, tak dla celów bieżącej administracji, jak dla celów nauki. W ten sposób unika się złego, w jakie popada często administracja państwowa, żądając danych statystycznych, których nie zaleciła poprzednio rejestrować.

Plan działalności Biura winien w szczególności uwzględniać i umożliwiać Biuru stosunki z innemi biurami statystycznemi, zwłaszcza miejskiemi, a to w celu stopniowego ujednostajniania metody badań i zyskiwania tą drogą wartościowego materjału porównawczego.

W stosunku do Głównego Urzędu Statystycznego, Miejskie Biuro Statystyczne powinno mieć zawarowaną zupełną niezależność, a konieczne zresztą współdziałanie z tą magistraturą w zakresie statystyki administracyjnej musi się zamykać w granicach, zakreślonych z pewnym umiarem tak, by to współdziałanie nie było połączone z przeciążeniem Biura statystyką państwową i nie odbywało się z uszczerbkiem dla własnych jego agend.

Po tych koniecznych uwagach wstępnych przystępuję do szczegółowego omówienia faktycznej działalności Biura w latach 1924 — 1926 włącznie.

W okresie sprawozdawczym dokonało Biuro następujących ważniejszych prac:

I. Prace normalne.

A. We własnym zakresie działania.

a) Biuro współdziałało z Miejskim Urzędem Zdrowia w zestawianiu sprawozdań tygodniowych o naturalnym ruchu ludności, dokonując ich kontroli i uzupełniając je danemi co do liczby ludności oraz liczbą i cyfrą małżeństw, urodzin i zgonów.

W tej formie zestawione sprawozdania rozsyłało Biuro do Miejskiego Urzędu Zdrowia, Ligi Narodów oraz Wydziałów Statystycznych miast Łodzi i Poznania.

b) Dla całego szeregu placówek statystycznych dokonywało Biuro perjodycznych zestawień o naturalnym ruchu ludności. Należą tu między innemi miesięczne zestawienia dla Wydziałów Statystycznych miast Lwowa, Warszawy i Łodzi oraz zestawienia roczne dla biur statystycznych w Trieście, Santa-Fe, Montevideo, Medjolanie i t. p.

c) Dla prasy miejscowej sporządzało Biuro co miesiąca komunikat o zaszłych wypadkach urodzin, małżeństw i zgonów.

d) Dla Magistratu m. Łodzi zestawiano dwa razy w miesiącu wykaz cen ważniejszych artykułów.

e) Sporządzano imienne miesięczne wykazy zmian w posiadaniu realności w Krakowie dla prasy, władz, urzędów i stowarzyszeń właścicieli realności.

f) Dokonywano na indywidualnych kartkach statystycznych wierzytelnych odpisów zgłoszeń o aktach metrykalnych, dla celów statystyki miejskiej.

B. W zakresie działania poruczonym.

a) Biuro zestawiało miesięczne dane o naturalnym ruchu ludności dla Głównego Urzędu Statystycznego.

b) W wykonaniu obowiązujących przepisów państwowych rozp. Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 273) zbierano z 24 urzędów metrykalnych tygodniowe indywidualne sprawozdania o aktach małżeństw, urodzin i zgonów, poddawano je szczegółowej rewizji i sprostowaniu, poczem dokonywano na ich podstawie statystycznych zestawień kwartalnych, które wraz z uporządkowanym materjałem szczegółowym odsyłane bywały z upływem każdego kwartału do Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

O rozmiarach tej pracy świadczy fakt, że w okresie sprawozdawczym operat omawiany obejmował materjał, złożony z 3744 wykazów indywidualnych, zawierających 31260 skorygowanych zgłoszeń.

c) Biuro brało udział w postępowaniu w przedmiocie sprostowania i uzupełnienia wpisów metrykalnych, donosząc Wydziałowi IV Magistratu o ważniejszych usterkach i brakach, dostrzeżonych w toku przeprowadzania rewizji wspomnianego pod b) materjału sprawozdawczego.

d) Na podstawie zapisków w księgach budowlanych, prowadzonych w Budownictwie Miejskiem Oddział A, Biuro dokonywało dla Głównego Urzędu Statystycznego miesięcznych zestawień w sprawie ruchu budowlanego w Krakowie, obejmujących dane co do rozpoczętych, będących w toku i ukończonych budów prywatnych i komunalnych.

e) Dla celów badania i zwalczania drożyzny Biuro, opierając się na zapiskach Komisarjatu Targowego, zestawiało dla Głównego Urzędu Statystycznego, początkowo tygodniowe, według dni i miesięczne, według tygodni, a od 1 lipca 1924 jedynie miesięczne wykazy cen detajlicznych 41 artykułów pierwszej potrzeby, oraz cen hurtownych bydła, trzody i ziemiopłodów.

Poza tem przedkładano Głównemu Urzędowi Statystycznemu na żądanie, w ciągu pierwszych trzech miesięcy 1926 roku wykazy cen hurtownych jabłek, ujętych w trzy klasy, według jakości.

f) Od szeregu lat Główny Urząd Statystyczny dąży do zorganizowania statystyki zarobków. Zapoczątkowaniem akcji w tym kierunku, była statystyka płac personalu gminnego, która się ograniczała do miesięcznych zestawień zarobków robotników miejskich. Jednak już w połowie roku 1924 rozszerza Główny Urząd Statystyczny powyższą statystykę również na «urzędników», t. j. na cały personal gminny stały i prowizoryczny.

Zbieranie danych do tych wykazów okazało się tak bardzo mozolne, iż na wniosek Biura, Główny Urząd Statystyczny zezwolił na zastąpienie dotychczasowych miesięcznych wykazów wykazami rocznemi, o ile chodzi

o personal stały i prowizoryczny, a wykazami półrocznemi, o ile chodzi o robotników miejskich.

Mimo tego ułatwienia, wykazy powyższe przysparzają Biuru wiele żmudnej pracy, czego dowodem jest choćby ta okoliczność, że samo zebranie surowego materjału zajmuje przy ustawicznej korespondencji, telefonicznych i ustnych ponagleniach, około 3 miesięcy czasu.

g) Dla rocznych sprawozdań, jakie Miejski Urząd Zdrowia składa Władzom naczelnym, zebrało i opracowało Biuro szereg danych statystycznych, dotyczących stosunków zdrowotnych miasta.

h) Dla wydawanego przez Gł. Urząd Statystyczny w Warszawie. «Rocznika Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej», opracowywano roczne zestawienia o naturalnym ruchu ludności Krakowa.

i) W okresie od roku 1923 Biuro zbierało, kontrolowało i przygotowywało do opracowania obszerne materjały, nadsyłane z 45 miast polskich do uchwalonego na Zjeździe Statystyków miejskich w r. 1922 «Rocznika Statystyki miast Polski».

Materjały te, wraz z danemi o Krakowie odstąpiono z końcem roku 1926 na żądanie Ściślejszemu Komitetowi Redakcyjnemu przy Głównym Urzędzie Statystycznym w Warszawie.

j) Dla użytku wewnętrznego założono i utrzymywano ewidencję domów, uzupełnianą drogą wywiadów na miejscu i na podstawie zawiadomień, otrzymywanych z Budownictwa Miejskiego, Oddział A.

II. Ważniejsze prace nadzwyczajne.

A. We własnym zakresie działania.

a) Wobec nieuporządkowanych w Krakowie stosunków meldunkowych, jedyną urzędową, imienną ewidencję ludności stanowią tzw. księgi spisu ludności.

Księgi te, sporządzane po każdym powszechnym spisie, obejmują całą, spisem objętą ludność Krakowa.

Podobnie, jak i w latach dawniejszych, Biuro Statystyczne przystąpiło z końcem roku 1923 do zestawienia ksiąg ludności na podstawie spisu z 30 września 1921 roku, które ukończyło w ciągu niespełna dwu lat, bo z końcem lipca 1925 roku.

W okresie tym zatrudniono 31 osób przez 19073 godzin, kosztem 4,525.769 Mp i 12.178 zł. Praca trwała zasadniczo 10 godzin dziennie z wyjątkiem świąt, a wynagrodzenie obliczano według godzin, na postawie norm, obowiązujących dla pomocników kancelaryjnych.

Księgami spisu objęto całą ludność, której spisu dokonał Magistrat na obszarze 22 dzielnic miasta, z wyłączeniem osób chwilowo nieobecnych.

Ludność tę, liczącą 183.764 głów, zgrupowano w 22 obszernych tomach, każdy o wymiarach 38×51 cm, a to według dzielnic miasta, ulic i liczb porządkowych domów, przyczem osoby o temsamem nazwisku, związane ze sobą węzłem małżeństwa lub pokrewieństwa i zajmujące w chwili spisu wspólne mieszkanie, zamieszczono pod tą samą pozycją księgi.

Abecadłowy indeks do ksiąg ujęto w 8 tomów.

Z początkiem września 1925 roku oddano gotowe księgi spisu ludności wraz z indeksem, do użytku Wydziałowi V Magistratu.

b) Brak wszelkich środków informacyjnych o Krakowie, skłonił Prezydjum miasta do podjęcia się wspólnie z Towarzystwem Właścicieli Realności Wielkiego Krakowa i przy współdziałaniu w dziale inseratów Banku Odbudowy Nieruchomości w Krakowie, wydawnictwa pt. „Skorowidz Rzeczypospolitej Polskiej i Księga Adresowa miasta Krakowa".

Pracę około „Skorowidza" rozpoczęto w listopadzie 1924 roku, pod redakcją naczelnika Biura Prezydjalnego Magistratu, st. radcy Mgtu p. Tadeusza Przeorskiego i moją.

Wydawnictwo, którego opracowanie kosztowało wiele trudu, opuściło prasę z końcem maja 1925 r. w nakładzie 3000 egzemplarzy, formatu 34×24 cm, objętości 75 arkuszy 16-to stronnicowych, a bogate w treść, po dziś dzień pozostaje w użyciu, jako po wojnie jedyna, w sposób celowy dla Krakowa wydana księga adresowa.

c) W czasie od listopada 1924 po koniec marca 1925 roku, Biuro zebrało na polecenie Magistratu, drogą ankiety, przeprowadzonej wśród Wydziałów Magistratu oraz szeregu urzędów, biur, zakładów i instytucyj miejskich, bogaty materjał informacyjny w sprawie ubezpieczenia Gminy od odpowiedzialności cywilnej.

Materjał ten posłużył następnie do sformułowania wniosków asekuracyjnych.

d) W roku 1926 dokonało Biuro żmudnego obliczenia ludności cywilnej Krakowa za okres od roku 1885 do 1924 włącznie, z uwzględnieniem płci i wyznania. Za lata 1911—1924 ustalono liczbę ludności w obrębie poszczególnych dzielnic miasta.

B. W poruczonym zakresie działania.

a) Spis osób i majątków dla wymiaru podatku majątkowego. W wykonaniu ustawy z 11/VIII 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 746) powierzyło mi Prezydjum miasta przeprowadzenie na obszarze Krakowa spisu osób i przedmiotów majątkowych, dla celów wymiaru podatku majątkowego.

Prace przygotowawcze, jak uzupełnienie ewidencji domów i podział miasta na okręgi spisowe w liczbie 189, rozpoczęto 17 grudnia 1923 roku.

Właściwy spis zaczął się 16 stycznia 1924 przy współudziale 137 komisarzy spisowych; spis trwał nieprzerwanie do dnia 16 lutego 1924 r.

Spisem objęto, zgodnie z ustawą, wszystkich właścicieli i posiadaczy majątków w dniu 1 lipca 1923 r. zamieszkałych, względnie mających siedzibę w Krakowie, nadto należące do nich przedmioty majątkowe, tak ruchome, jak nieruchome, a wreszcie wszystkie nieruchomości i zakłady, położone w obrębie miasta i należące do osób, zamieszkałych poza Krakowem. Równocześnie ze spisem, komisarze spisowi doręczyli spisywanym osobom formularze zeznań majątku.

Spisano ogółem 27674 podatników i 418 majątków rolnych, budynków i przedsiębiorstw, należących do osób, przebywających stale poza Krakowem.

Po ukończeniu spisu, Biuro przystąpiło do szczegółowej kontroli, uzupełniania i porządkowania materjału, łącznie z zeznaniami, przyjmowanemi od stron przez dziesięć w tym celu zorganizowanych biur.

Gotowy materjał, rozdzielony pomiędzy inspektoraty skarbowe, przesłano tym ostatnim partjami, w czasie do 18 marca 1924 r.

Poza 137 komisarzami spisowymi, którzy, jak wspomniano, czynności swe ukończyli 16 lutego 1924 r., przy pracach przygotowawczych, a później przy przyjmowaniu, uporządkowaniu i przygotowaniu do wysyłki materjału, zatrudniono 28 sił.

Na przeprowadzenie spisu i uporządkowanie materjału wydano ogółem 5 miljardów marek polskich, z czego Skarb Państwa część refundował Gminie.

b) Z początkiem czerwca 1926 przeprowadzono na zarządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego, za pośrednictwem nauczycieli szkół powszechnych, spis dzieci, urodzonych w latach 1913—1925.

Na polecenie Prezydjum miasta, spowodowane interwencją Rady Szkolnej Miejskiej, Biuro Statystyczne współdziałało przy podziale miasta na okręgi spisowe, a następnie dokonało cyfrowego zamknięcia wyników spisu.

c) Na terytorjum Krakowa istnieje 14 parafij rzymsko-katolickich, które obok pieczy dusz, spełniają jako urzędy metrykalne, ważne funkcje w zakresie administracji publicznej.

Granice pomiędzy temi parafjami uległy w ciągu wieków tak znacznemu zatarciu, że wytworzony stan rzeczy, nacechowany niepewnością, nie mógł być nadal cierpiany. Wielokrotne poprzednie próby usunięcia złego nie doprowadzały do pozytywnych wyników tak że dopiero po wojnie, Biuro statystyczne, zainteresowane ze stanowiska statystyki naturalnego ruchu ludności w rychłem i należytem uregulowaniu tej sprawy, wystąpiło z projektem rozgraniczenia parafij według linji stałych, zatem środkiem ulic i placów publicznych. Wygotowany przez Biuro projekt doczekał się ostatecznego zatwierdzenia ze strony Władz dopiero w czerwcu 1926. Na jego podstawie Biuro, z polecenia Magistratu przystąpiło natychmiast, w porozumieniu z Budownictwem Miejskiem Oddział A, do zestawienia wykazu ulic i placów według przynależności do poszczególnych parafij. Wykaz zestawiony w pierwszej redakcji przez Budownictwo Miejskie A.. poddano szczegółowej rewizji, a poprawiony i uzupełniony, oddano w marcu 1927 do użytku Wydziału IV*).

W ten sposób została przy współudziale Biura załatwioną merytorycznie i definitywnie sprawa, ciągnąca się kilkadziesiąt lat i posiadająca w archiwum Magistratu całe foljały aktów.

III. Inne prace nadzwyczajne.

Poza wyszczególnionemi poprzednio, Biuro było stale zajęte licznemi, drobniejszemi nadzwyczajnemi pracami, które niejednokrotnie absorbowały wiele czasu i powodowały zatamowanie normalnego toku czynności.

Na osobną wzmiankę zasługują tu następujące prace:

a) W zakresie demografji, Biuro dostarczało danych o stanie i ruchu ludności, a to na żądanie nietylko wydziałów, biur, urzędów i zakładów miejskich, lecz niemniej często na żądanie władz, urzędów i instytucyj państwowych, kościelnych, prasy, członków Rady miejskiej itp.

*) Wykaz zamieszczony został w „Dzienniku Rozporządzeń stoł. król. miasta Krakowa“ Nr. 6 z dnia 30-go czerwca 1928 roku na str. 301 i następnych.

b) W zakresie statystyki ruchu budowlanego i mieszkaniowej dokonało Biuro szczegółowych zestawień dla Prezydjum miasta (ruch budowlany 1910—1924, liczba mieszkań 1910 i 1921, liczba gospodarstw domowych 1921), dla Izby Budowniczych (ruch budowlany w latach 1913—1923), dla Towarzystwa Właścicieli Realności Wielkiego Krakowa (dane mieszkaniowe i wykaz właścicieli domów), a wreszcie dla Okr. Dyrekcji Robót Publicznych (porównawcze dane co do pryw. ruchu budowlanego w Krakowie przed wybuchem wojny i w latach 1918—1925).

c) W zakresie statystyki zdrowotności opracowano dla Państwowej Szkoły Higjeny w Warszawie dane za lata 1868—1925 co do zachorowań i zgonów na szkarlatynę.

d) Dla Towarzystwa „Ose“—„Gesellschaft für Gesundheit der Juden“ w Berlinie, zestawiono śmiertelność żydów w latach 1915—1925.

e) Dla Głównego Urzędu Statystycznego dokonano częściowo na podstawie własnych materjałów, a zresztą drogą wywiadu, zestawienia cen detajlicznych artykułów pierwszej potrzeby za I półrocze 1914 roku, następnie taryfy, obowiązujące w Spółce Tramwajowej i innych przedsiębiorstwach miejskich, a wreszcie wykazy cen komornego w Krakowie według stanu z czerwca 1914 roku.

f) Akcyzie miejskiej dostarczono danych co do spędu bydła i nierogacizny na Targowicę miejską oraz co do liczby bitego bydła w latach 1923 i 1924.

g) Od szeregu lat Biuro dąży do założenia i należytego utrzymywania ewidencji dzielnic, ulic, placów, domów i ich policzbowania.

Jednym z etapów akcji, podjętej w tym kierunku były dwa obszerne sprawozdania, przedłożone w r. 1925 Prezydjum miasta, na skutek których wydane zostało rozporządzenie, nakładające na Budownictwo A i B obowiązek zawiadamiania Biura Statystycznego o wszelkich zmianach, dotyczących dzielnic, ulic i placów, oraz zmianach w stanie policzbowania domów.

Byłto poniekąd pierwszy krok na drodze do zupełnej sanacji stosunków w dziedzinie, która poddana została radykalnemu uporządkowaniu dopiero w roku bieżącym, w toku prac przygotowawczych do utworzenia Biura ewidencji i kontroli ruchu ludności.

h) Na polecenie Prezydjum miasta Biuro dokonało w pierwszej połowie 1925 roku szczegółowej rewizji przepisów, dotyczących statystyki miejskiej, a wyniki tej rewizji oraz materjały, obejmujące obowiązujące przepisy w zakresie statystyki administracyjnej przedłożyło Biuro do uwzględnienia przy redakcji najbliższego tomu wydawnictwa pt. „Zbiór Ustaw i rozporządzeń stoł. król. miasta Krakowa“.

i) Na wezwanie Województwa zestawiło Biuro w r. 1925 dane co do stosunków wyznaniowych na obszarze miasta.

j) Z polecenia Prezydjum, w listopadzie 1925 opracowałem dwa artykuły, pierwszy o obszarze miasta, a drugi o domach i mieszkaniach. Artykuły, obejmujące analizę wyników spisu ludności z 30/IX 1921, były przeznaczone do opublikowania w Dzienniku rozporządzeń.

k) W ciągu 1926 roku Biuro współdziałało przy zebraniu dla Głównego Urzędu Statystycznego materjałów, dotyczących sprawy wykonania budżetu miasta za rok 1925.

l) Dla Sądu Okręgowego w Krakowie zestawiono statystykę zmian w posiadaniu realności w Krakowie za rok 1926.

m) Dla Prezydjum miasta opracowano na podstawie materjałów, złożonych w Archiwum Aktów Dawnych, stan ludności i budżet Rzeczypospolitej Krakowskiej oraz wysokość obciążenia podatkami w Krakowie na głowę.

n) Dla Głównego Urzędu Statystycznego opracowano wysokość płac zasadniczych i świadczeń w naturze poszczególnych zawodowych kategoryj robotników, zatrudnionych w połowie lipca 1926 przy prowadzonych przez Gminę robotach publicznych.

o) W związku z pobytem w Polsce doradcy finansowego prof. Kemmerera, na żądanie Związku Miast Polskich zebrano i zestawiono szereg danych, dotyczących ludności i stosunków gospodarczych Krakowa według stanu z roku 1926.

p) Dla Urzędu Statystycznego m. Budapesztu opracowano, z przeznaczeniem dla pojawić się mającej publikacji porównawczej, dane statystyczne o Krakowie za rok 1926.

r) Dla Senatu Akademickiego U. J. w Krakowie opracowano statystykę uczniów za lata 1914 do 1922.

s) Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia w Warszawie przedłożono w porozumieniu z M. Urzędem Zdrowia na żądanie opinję w sprawie nowego międzynarodowego mianownictwa chorób i przyczyn zgonów.

t) Na żądanie Inspektoratu Ogrodów Miejskich obliczono i zestawiono obszar wszystkich ogrodów publicznych w mieście.

u) Amerykańsko-Polskiej Izbie Handlowo-Przemysłowej w Warszawie dostarczono dat statystycznych o stosunkach ekonomicznych miasta.

w) Z Wydziałem Statystycznym miasta Lwowa uzgodniono zasady, stosowane przy obliczaniu ludności w latach międzyspisowych i po spisie.

x) Na żądanie, Biuro współdziałało przy organizacji statystyki miejskiej w innych miastach polskich, udzielając praktycznych wskazówek i materjałów.

y) Na terenie Gminy, Biuro podejmując pracę, zapoczątkowaną już przed wojną, dąży do ujednostajnienia i celowego skoncentrowania w swem ręku całej działalności statystycznej miasta. Wyrazem tej dążności były przedwstępne wnioski, jakie w ciągu lat 1925 i 1926 przedstawiono Prezydjum miasta, a dalszy etap stanowi obecnie rozpisana wśród wydziałów, biur, urzędów i zakładów miejskich ankieta, która odda w ręce biura materjał, dozwalający na zorjentowanie się i ostateczne sprecyzowanie projektu reorganizacji Biura, w celu usprawnienia go do zadań, jakie na nie wkłada chwila bieżąca.

IV. Publikacje Biura.

a) Wydawnictwo dwurocznika pt.: «Statystyka Miasta Krakowa», publikowanego od r. 1887, utknęło z wybuchem wojny tak, że ostatnie ogłoszone drukiem materjały dotyczą roku 1909.

Wygórowane koszta druku, niemożność uzupełnienia w całym szeregu działów danych za lata ubiegłe, a wreszcie przeciążenie Biura pracami obcemi są powodem, dla którego wydawnictwo, które w swoim czasie było chlubą dla administracji miejskiej, nie może obecnie wychodzić.

Nie oznacza to jednak bynajmniej, aby Biuro rezygnowało z podjęcia wydawnictwa przy zmianie warunków na lepsze. Narazie musi się ograniczać do opracowywania i przechowywania w rękopisie tych działów dwurocznika, do których posiada ścisłe i pewne materjały.

b) Pomyślniej przedstawia się rzecz, o ile chodzi o sprawozdania miesięczne. W ciągu lat 1924 i 1925 sprawozdania te, wydawane drukiem w dotychczasowej objętości, zawierały następujących 6 działów: stosunki meteorologiczne, ruch ludności, zachorowania zakaźne, zmiany w stanie posiadania realności, zaopatrzenie miasta w żywność i ceny ważniejszych przedmiotów spożywczych.

Od 1 stycznia 1926 roku, pragnąc chociażby częściowo zastąpić brak dwurocznika, rozszerzono miesięcznik ponadto na takie nowe, aktualne działy, jak ruch budowlany, obrót w Kasie miejskiej, Wodociąg miejski, Gazownia, Elektrownia, Areszta, przestępczość, pożary, M. Zakłady Sanitarne, łaźnie miejskie, desynfekcje, M. Ambulatorjum Dentystyczne, Krakowskie Ochotnicze Towarzystwo Ratunkowe, Pracownia Chemiczna Magistratu, uprawnienia przemysłowe, rynek pracy, Kasa Chorych, Kasa Oszczędności miasta Krakowa, ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny, ruch osobowy i towarowy na stacjach kolei żelaznej w Krakowie, lotnictwo cywilne i ruch tramwajowy.

W ten sposób sprawozdania miesięczne zajęły w miejsce dotychczasowych czterech, 11 stron druku, o formacie 27×38 cm.

Po zorganizowaniu biura ewidencji i kontroli ruchu ludności, miesięcznik obejmie szczegółową statystykę wędrówek według zatrudnienia, wyznania i płci.

Sprawozdania miesięczne rozsyłane bywały drogą wymiany do 168 biur, po całej kuli ziemskiej.

c) W roku 1924 wydano drukiem «Ogólne wyniki spisu ludności, domów, budynków, mieszkań i zwierząt domowych w Krakowie z 30 września 1921».

Wyniki ostatniego spisu ujęto tu w cztery obszerne tablice, poprzedzone opracowanym przez autora tego sprawozdania rozbiorem analitycznym, obejmującym w 6 rozdziałach 160 stron druku.

d) Doceniając doniosłość, jaką przedstawia popularyzacja danych o Krakowie, Biuro dokłada starań, by w miarę możności dane te były pomieszczane porównawczo w publikacjach polskich i zagranicznych.

W szczególności, w ciągu okresu sprawozdawczego ogłoszone zostały bądź dostarczone wprost przez tut. Biuro, bądź zaczerpnięte z jego publikacyj i operatów daty, dotyczące różnych dziedzin życia Krakowa, nietylko w wydawnictwach polskich oficjalnych, jak «Rocznik Statystyki Polski», «Kwartalnik Statystyczny», «Wiadomości Statystyczne» «Statystyka Pracy», «Skorowidz Miejscowości Województwa Krakowskiego», «Statystyka Polski» T. XXVI, «Rocznik Statystyczny m. Łodzi», «Wielka

Bydgoszcz», oraz w pracach prywatnych, jak Rosseta «Alkoholizm w Polsce», Fabierkiewicza «Polska w liczbach», Weinfelda «Tablice statystyczne Polski», lecz również w szeregu poważnych wydawnictw obcych, wśród których wymienić wypadnie wydawnictwa Ligi Narodów («Annuaire Sanitaire International», «Rapport épidémiologique mensuel», Renseignements épidémiologiques»), dalej w rocznikach Budapesztu, Finlandji, Francji, Niemiec, Szwecji, Santa-Fe, a wreszcie w publikacjach tak poczytnych, jak wydawnictwa Międzynarodowego Instytutu Statystyki (L'Office permanent de l'Institut International de Statistique), w dziele Woytińsky'ego «Die Welt in Zahlen» i t. d.

V. Zjazdy, wystawy.

a) We wrześniu 1925 roku Biuro wystawiło swe publikacje na wystawie urządzeń miejskich, jaka się odbyła w czasie V Międzynarodowych Targów we Lwowie.

b) Na wystawę urządzeń miejskich, która miała się odbyć staraniem Prezydjum miasta w Krakowie z końcem 1925 roku, Biuro przygotowało 16 wykresów, przedstawiających porównawczo dane statystyczne co do obszaru miasta, domów, mieszkań i ludności.

c) W lutym 1926 wziął kierownik Biura, na polecenie Prezydjum miasta, udział w konferencji, zwołanej przez Główny Urząd Statystyczny do Warszawy w sprawie rozpatrzenia projektu ankiety, jaką Główny Urząd Statystyczny zamierzał przy współudziale większych miast przeprowadzić w ciągu roku 1926, w celu ustalenia typu budżetu rodziny robotnika i pracownika umysłowego, jako podstawy orjentacyjnej przy ustalaniu kosztów utrzymania, oraz punktu wyjścia dla zainicjowanych przez Międzynarodową Konferencję Pracy badań naukowych.

d) W roku 1926 opracowało Biuro na Wystawę Hygjeniczną i Przeciwgruźliczą we Lwowie szereg dat statystycznych o Krakowie, w szczególności także dane co do śmiertelności na gruźlicę za lata 1901 — 1925 włącznie.

VI. Bibljoteka.

Prawie równocześnie z samem Biurem, bo w roku 1884, powstała przy niem bibljoteka, której zbiory początkowo bardzo skromne, dzięki zapobiegliwości kierowników Biura, wzbogaciły się bądź dziełami darowanemi, bądź otrzymywanemi drogą wymiany, bądź wreszcie nabywanemi drogą kupna.

Bibljoteka składa się prawie wyłącznie z publikacyj statystycznych, a obejmując okres kilkudziesięciu lat wstecz, przedstawia obecnie dla badań retrospektywnych wielką wartość.

Okres wojny zaznaczył się ujemnie w rozwoju bibljoteki. Kilkakrotnie przenoszona, nie zawsze odpowiednio pomieszczana, a wreszcie pozbawiona bibljotekarza, znalazła się w stanie wielkiego zaniedbania, który zagrażał zupełnem zniszczeniem zbiorów.

Celem zaradzenia złemu, Prezydjum miasta, przychylając się do wniosku kierownika Biura, zamianowało stałą bibljotekarkę, której zleciło natychmiastowe przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji i uporządkowania bibljoteki.

Praca ta zajęła szereg miesięcy w latach 1922 i 1923, a dokonaną została przy współudziale bibljotekarki i 1 siły donajętej.

Z końcem roku 1924 ustalono ostatecznie stan bibljoteki w ilości 2242 dzieł, a 11844 tomów i zeszytów, czyli 6159 tomów i zeszytów ponad ostatni znany stan z końca roku 1909.

W ciągu roku 1925 przybyło 53 dzieł i 438 tomów, a w 1926 roku 68 dzieł i 448 tomów. Jestto przyrost, który dość znacznie przewyższa przybytki bibljoteczne z przed wojny (w 1906 roku przybyło tomów 376, a w 1909 r. 329 tomów) i przedstawiałby się jeszcze wydatniej, gdyby Biuro mogło publikować roczniki statystyczne.

Pamiętać bowiem należy, że zbiory bibljoteczne pomnażają się głównie dziełami, które Biuro otrzymuje bezpłatnie od szeregu biur i instytucyj, z któremi pozostaje w stosunkach wymiany publikacyj.

I tutaj stwierdzić wypada szybki rozwój, bo kiedy przed wojną liczba tych biur wynosiła 83, to poza r. 1924, gdzie Biuro dopiero zapoczątkowało akcję w kierunku odnowienia dawnych stosunków i zdołało je zadzierzgnąć na nowo z 74 biurami, liczba ich już w roku 1925 wzrasta do 107, a w 1926 do 174.

Mieści się w tem 94 biur i instytucyj polskich, zaś reszta przypada na francuskie, angielskie, niemieckie, włoskie, belgijskie, finlandzkie, łotewskie, tureckie, norwegskie, hiszpańskie, bułgarskie, rumuńskie, szwajcarskie, węgierskie, austrjackie, czecho-słowackie, amerykańskie, egipskie, japońskie, jugosłowiańskie, ukraińskie i rosyjskie.

Gromadząc literaturę statystyczną doby współczesnej, starano się uzupełnić powstałe w okresie wojennym braki, spowodowane głównie wypożyczaniem książek nazewnątrz.

Wystarczy wspomnieć, że podczas inwentaryzacji w r. 1923 stwierdzono brak wypożyczonych cennych 43 dzieł w 57 tomach, z których tylko nieznaczną ilość zdołano odzyskać. To skłoniło Prezydjum miasta do zupełnie uzasadnionego i bezwzględnego zakazu wypożyczania książek nazewnątrz.

W celu zabezpieczenia książek przed zniszczeniem, Biuro od r. 1926 przystąpiło do oprawy książek. W roku 1926 oprawiono książek 475.

Z końcem okresu sprawozdawczego dokonano gruntownego remontu lokalu bibljotecznego, wyposażono go w odpowiednią ilość nowych półek i szaf, oraz urządzono czytelnię, z której, wobec szczupłego miejsca, może korzystać tylko niewielka liczba osób. W szczególności, liczba ta w r. 1924 wynosiła 18, w r. 1925 19, a w 1926 r. 15 osób, rekrutujących się przeważnie z pośród młodzieży akademickiej.

Rozwój stosunków z obcemi biurami zaznacza się silnym wzrostem wpływu aktów bibljotecznych, który wynosił w r. 1924 — 81, w r. 1925 — 839, a w r. 1926 485 aktów.

VII. Kancelarja i archiwum materjałów.

Kancelarja Biura Statystycznego, zatrudniająca jedną siłę, prowadzi dziennik wpływu aktów, ternion aktów nadsyłanych w krótkiej drodze, ewidencję zgłoszeń indywidualnych o naturalnym ruchu ludności i ternion wpływu

materjałów statystycznych. Pozatem załatwia kancelarja wszelkie roboty pisarskie, w tem rysowanie szablonów, oraz wysyłkę.

Okres sprawozdawczy nacechowany jest, w porównaniu z latami ubiegłymi, znacznym wzrostem wpływu aktów, co widoczne z następującego zestawienia:

Rok	Wpływ aktów do dziennika podawcz.	Wpływ aktów nadesłanych w krótkiej drodze	Razem
1920	1227	189	1416
1921	600	71	671
1922	904	220	1124
1923	1108	372	1480
1924	2351	461	2812
1925	3123	456	3579
1926	2999	450	3449

Dla porównania zaznaczyć tutaj wypada, że wpływ ogólny wynosił w r. 1913 aktów 2920, a w r. 1914 2174 aktów.

Zgłoszone przez poszczególne urzędy metrykalne akta małżeństw, urodzin i zgonów zapisywane bywają indywidualnie i imiennie do osobnej ewidencji, której utrzymywanie jest, jak wspomniano, obowiązkiem kancelarji.

Zgłoszeń takich zarejestrowano w r. 1924 — 10575, w r. 1925 — 10538, a w r. 1926 — 10147, czyli ogółem 31260.

Po koniec roku 1925 brakło odrębnego zbioru materjałów statystycznych, które w tym stanie, trudno dostępne, z czasem szły w zapomnienie i niszczały.

Aby temu zapobiec, zorganizowano od r. 1926 począwszy archiwów materjałów na podstawie klucza, obejmującego 22 działów i 75 poddziałów.

Każdy materjał o znaczeniu statystycznem, bez względu na to, czy może być natychmiast wyzyskany, bywa, po wpisaniu do osobnego dziennika wpływu, oznaczony znakiem archiwalnym i złożony w zbiorze.

W ciągu roku 1926 wpływ Archiwum wynosił 781 materjałów.

Roboty pisarskie w Biurze, poza bieżącą korespondencją, w znacznej części w obcych językach, obejmują liczne zestawienia, wykazy i tabele, a konieczność rozsyłania co miesiąca do blisko 200 biur publikacyj Biura, w znacznym stopniu komplikuje czynność, połączoną z wysyłką.

VIII. Personal Biura i podział czynności.

Personal Biura zamyka się w okresie sprawozdawczym pod względem ilościowym w granicach najkonieczniejszej potrzeby i obejmuje poza kierownikiem i jego zastępcą, 6 pomocniczych sił manipulacyjno-statystycznych, bibljotekarkę, kierowniczkę kancelarji oraz woźnego z pomocnikiem — ogółem 10 sił urzędniczych i dwie z kategorji niższych funkcjonarjuszy.

Poza przygodnemi i nadzwyczajnemi czynnościami, które w bardzo wysokim stopniu absorbują Biuro i nie dozwalają mu skierować całej uwagi na dział statystyki miejskiej, najważniejsze czynności bieżące podzielone są pomiędzy poszczególnych pracowników w ten sposób, że: kontrolą, uzupełnianiem i przepisywaniem sprawozdań tygodniowych o naturalnym ruchu ludności zajęte są 2 siły, opracowanie poszczególnych działów miesięcznika i korekta drukarska rozdzielona jest pomiędzy 6 sił, kontroli indywidualnych sprawozdań o aktach metrykalnych i zestawiania operatów kwartalnych dla Głównego Urzędu Statystycznego dokonuje 1 siła, materjał do dwurocznika opracowują 3 siły, indywidualne kartki statystyczne, dotyczące naturalnego ruchu ludności pisze stale 1 siła, wreszcie reszta agend normalnych, jak statystyka ruchu budowlanego dla Głównego Urzędu Statystycznego, przypomnienia urzędowe w sprawie sprostowania metryk, zestawienia o naturalnym ruchu ludności dla Głównego Urzędu Statycznego, Montevideo i Santa Fe, statystyka płac urzędników i robotników niekwalifikowanych, oraz statystyka porządku i czystości w domach, podzielona jest pomiędzy 5 sił.

Zaznaczyć tu muszę z całym naciskiem, że personal Biura nie zdoła już, nawet przy największym wysiłku, nadążyć spadającym nań zadaniom zwłaszcza, że bardzo rozległe wymagania władz państwowych w zakresie statystyki administracyjnej ustawicznie zwiększają swój zakres, przysparzając Biuru pracy, z oczywistą szkodą dla statystyki miejskiej.

IX. Wydatki na Biuro Statystyczne.

Wedle zamknięć rachunkowych, wydatki zwyczajne na Biuro Statystyczne wynosiły:

w roku 1924 . . . . . 21.584 zł.
w roku 1925 . . . . . 29.286 zł.
w roku 1926 . . . . . 33.978 zł.

a obejmowały płace personalu, utrzymanie bibljoteki, druki i portorja, koszta wydawnictw, opał i oświetlenie, koszta uzupełnienia inwentarza i utrzymania czystości.

Analogiczne wydatki dawniej, nawet przed przyłączeniem gmin sąsiednich były zawsze stosunkowo wyższe, bo w r. 1909 osiągały kwotę 18.740 koron, a po przyłączeniu pierwszej partji gmin w r. 1911 dochodziły do kwoty 25.229 koron, zaś w r. 1912 nawet do kwoty 25.756 koron.

EDWARD KUBALSKI.

POLSKIE PRAWO PRZEMYSŁOWE.

I.

Od pół roku przeszło obowiązuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7/VI 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468 o prawie przemysłowem, którego doniosłość leży przedewszystkiem w tem, że dało Polsce jednolite normy prawne w dziedzinie administracji przemysłowej.

Ustawa, która tak głęboko wnika w stosunki ekonomiczne i społeczne Państwa, interesuje niewątpliwie szerokie sfery naszego społeczeństwa, a zwłaszcza świat przemysłowy i kupiecki. Kreśląc jednak jej charakterystykę należałoby powtórzyć cały szereg artykułów pomieszczonych już w prasie codziennej i fachowej. Dlatego ograniczę się jedynie do krótkiego określenia, że ustawa w stosunku np. do poprzednio obowiązującej ustawy

austrjackiej jest liberalną, wyłączając cały szereg zarobkowości z pod pojęcia przemysłu, oraz traktując bardzo względnie t. zw. przemysł domowy. Ustawa ogranicza przemysł koncesjonowany tylko do 13 zarobkowości, daje możność rozpoczęcia przemysłu wolnego na podstawie prostego zgłoszenia bez badania konduity moralnej zgłaszającego, chroni strony interesowane przez zakreślenie władzy przemysłowej prekluzywnych terminów do załatwiania sprawy, wreszcie daje stronie prawo odwołania się od orzeczeń karnych do właściwego sądu. Najważniejszem jednak jest to, że znosi przymus należenia do t. zw. cechów, wprowadzając przemysłowe korporacje jako związki dobrowolne — a natomiast dając stanowi rękodzielniczemu reprezentację zawodową i urzędową w postaci Izb rzemieślniczych.

Nie tu miejsce na wywody prawnicze i bliższą ocenę rozporządzenia, oraz jego poszczególnych postanowień — o ile zwłaszcza idzie o stosunek nowego ustawodawstwa do dawniej obowiązujących ustaw. Interesujących się tą kwestją odsyłam do dwu dotychczasowych opracowań, względnie wydań ustawy, a to Dra Jana Wyroda, instruktora stowarzyszeń przemysłowych w Krakowie i A. Dobieckiego i R. Ślaskiego w Poznaniu, które wyczerpująco omawiają wspomniane momenty prawne. To drugie zwłaszcza zawiera już także rozporządzenie wykonawcze Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 7/XII 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 942, oraz Instrukcję wydaną okólnikiem Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 17/XII 1927 r. P. A. Nr. 3598.

Z tych samych powodów nie będę mówił o błędach i usterkach ustawy. Że są i to nieraz poważne — to fakt. Ale tego rodzaju ustawy, które stanowią zrąb norm administracyjnych, buduje się latami (jak np. ustawa przemysłowa austrjacka od r. 1859—1907), więc niewątpliwie czas poprawi i wyjaśni niejedno.

Ze stanowiska Gminy i samorządu możnaby tylko podnieść jeszcze, że rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ogranicza dość poważnie wpływ tejże Gminy na otwieranie pewnych gałęzi przemysłu. Dawna ustawa austrjacka dawała Gminie, względnie jej reprezentacji, zwłaszcza w dziale przemysłów koncesjonowanych, prawo oświadczania się a więc temsamem i sprzeciwu co do założenia jakiegoś przemysłu ze względu na potrzebę miejscową. Dziś rzeczy te odpadły — decyduje według swobodnego uznania władza przemysłowa. Zaledwie sprawy taryf i inne drobniejsze wymagają oświadczenia się Gminy. A więc znowu uproszczenie i udogodnienie na całej linji w myśl zasady liberalizmu gospodarczego. Życie pokaże, jakie ten prąd administracyjny da wyniki w życiu praktycznem przy niewyrobionem jeszcze należycie naszem społeczeństwie (zwłaszcza we wschodnich połaciach Polski), czy nie trzeba będzie uznać na nowo pewnych zarobkowości jako przemysłowe (jak np. przemysł budowlany, techniczno-dentystyczny, detektywów prywatnych itp.), czy nie trzeba będzie pewnych czynności jak np. mechanictwa uważać przecież za rękodzieło, a pewnych przemysłów jak drukarstwo, księgarstwo itp. obwarować ponownie koncesją — ale to już jest rzecz przyszłości.

Wydział przemysłowy Magistratu, nie wdając się w ocenę ustawy uważał jednak za wskazane i potrzebne zebrać dla użytku interesowanych kół polskie ustawy i rozporządzenia, dotyczące spraw przemysłowych, względnie pokrewnych, wydane w czasie od roku 1918 do 1/VI 1928 r. i rozproszone w Dz. U. R. P. Zbiorek ten opracowany przez referenta Wydziału Dra Piotrowskiego w braku innych podobnych zestawień podaję do wiadomości zamierzając uzupełniać go co pewien czas.

II.

Wykaz ustaw i rozporządzeń wydanych przez Państwo Polskie w okresie do końca maja 1928 r., zamieszczonych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej w przedmiocie spraw załatwianych we Wydziale przemysłowym Magistratu. (U. oznacza ustawę — R. rozporządzenie — pierwsza liczba, numer Dz. U. R. P. — druga liczba, rok Dziennika — trzecia zaś liczba, pozycję, pod którą zamieszczono dotyczącą ustawę, czy rozporządzenie.

Alkohol (ograniczenia sprzedaży i spożycia): U. 37/1920/210 — R. 71/1920/487 — R. 98/1920/650 (uchylone przez R. 51/1922/462) — U. 12/1922/104 — R. 35/1922/299 — R. 51/1922/462 — R. 82/1922/728 (obecnie obowiązuje R. 35/1922/299 — R. 51/1922/462 i R. 82/1922/728.

Amunicja i broń: Dekret 9/1919/123 — R. 12/1919/133 — R. 43/1920/266.

Aptekarskich uczni przyjmowanie: R. 112/1920/748.

W aptekach prowadzenie ksiąg receptowych: R. 85/1921/621.

Aptek rewizja: R. 70/1926/405.

Apteki (taksa aptekarska i sprzedaż środków lecznicznych) wszystkich w międzyczasie wydanych rozporządzeń, z których późniejsze uchylały wcześniejsze, nie podaję, gdyż wychodziły co kilka miesięcy w miarę spadku waluty — ostatnie R. 18/1927/138.

Arsenobenzolu pochodne: R. 84/1920//560 — R. 63/1921/394.

Arszenik: R. 98/1920/652.

Budownicze prawo: R. 23/1928/202.

Czystość w sklepach i magazynach: R. 84/1923/653.

Domy składowe: R. 114/1924/1020.

Dozór nad artykułami żywności i przedmiotami użytku: R. 36/1928/343.

Drukarnie: Dekret 14/1919/146.

Egzaminy na budowniczych: R. 122/1923//993 — R. 87/1927/780.

Egzaminy na czeladników: R. 68/1927//600 — R. 117/1927/1004.

Egzaminy na techników cywilnych: R. 14/1921/84.

Elektryczność: U. 34/1922/277 — R. 60//1923/441 — R. 65/1923/506 — R. 75/1925/529.

Eteru etylowego wyrób, obrót i przechowywanie: R. 30/1928/281 — R. 45/1928/443.

Fosforu białego i żółtego używanie przy wyrobie przedmiotów zapalnych zakaz: R. 43/1927/380.

Fryzjernie i golarnie: R. 40/1922/377 (obowiązuje dwa lata) — R. 44/1924/470 (przedłużenie poprzedniego na dalsze dwa lata) — R. 42/1926/261 (przedłużenie pierwszego aż do odwołania).

Inspekcja pracy: Dekret 5/1918/90 — U. 23/1920/125 — R. 23/1921/131 — R. 55/1921/345 — R. 38/1925/265 — R. 67/1927/590 (uchyla dekret 5/1918/90) — R. 41/1928/397 — R. 41/1928/399 — R. 52/1928/497.

Statystyka: U. 85/1919/464 — R. 115/1920//759 — sprostowanie 13/1921/77 — U. 43/1921/262 — R. 12/1922/108 znosi R. 115/1920/759 — R. 48/1922/427 — U. 60/1923/436 — sprostowanie 71/1923/558 — R. 63/1927/558 — R. 29/1928/275.

Substancje i przetwory odurzające: U. 72/1923/559 — R. 15/1925/98 — R. 45/1928/443 — R. 52/1928/499.

Surogaty: wyrób i sprzedaż artykułów zastępczych, surogatów, produktów spożywczych i przedmiotów użytku publicznego, dekret 14/1919/161.

Surowic i szczepionek leczniczych wyrób i sprzedaż: R. 51/1920/317.

Surowic i szczepionek utrzymanie na składzie: R. 87/1921/627 — R. 21/1923/137 (znosi poprzednie), R. 19/1926/103 (znosi poprzednie).

Szmatami obrót: R. 8/1925/60.

Terminątorzy: kwalifikacje do kierowania w praktycznem kształceniem terminatorów R. 118/1927/1015.

Trucie szczurów: środków do trucia szczurów itd. wyrób i sprzedaż R. 105/1924/955.

Ulgi dla przedsiębiorstw komunikacyjnych i przemysłowych: R. 36/1928/329.

Umowa o pracę: R. 35/1928/323 — R. 35/1928/324.

Woda sodowa i lemonjady: bezalkoholowe wolne od przymusu koncesyjnego R. 46/1924/481.

Wódka niemonopolowa: R. 28/1925/201.

Wysprzedaże: R. 36/1928/347 — R. 41/1928//395.

Wywóz jaj zagranicę: R. 27/1928/249.

Zaopatrywanie zwierząt: w świadectwa miejsca pochodzenia (przy obrocie niemi) R. 42/1928/408.

Zapałczany monopol: U. 83/1925/561 — R. 100/1925/707.

Zapobieganie chorobom zawodowym i ich zwalczanie: R. 78/1927/676.

Zastawniczy przemysł: R. 8/1928/57.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 2749/28 Kraków, dnia 9 lipca 1928 r.
M. U. P.

Regulacja opłat rzezalnianych i stajennych.

OBWIESZCZENIE.

Na posiedzeniu dnia 5 lipca 1928 powzięła Rada miasta następującą uchwałę:

1. Opłaty rzezalniane, ustanowione uchwałą Rady miasta z dnia 15 grudnia 1927 zniża się w następującą sposób:

a) od bydła rogatego nad 400 kg. z 10 zł na 9·— zł.
b) „ „ „ „ 250 „ z 9 „ na 8·50 „
c) „ „ „ „ 60 „ z 8 „ na 7·— „
d) „ nierogacizny od 60 do 150 „ z 7 „ na 6·50 „
e) „ „ nad 150 „ z 9 „ na 8·— „
od sztuki.

2. Opłaty rzezalniane od koni podwyższa się z 6 zł. na 7 zł. od konia.

3. W miejsce dotychczasowej opłaty stajennej, wynoszącej 50 gr. na dobę od każdego zwierzęcia, bez względu na wagę, ustanawia się następujące opłaty:

a) od bydła rogatego rosłego na dobę . . po 50 gr.
b) od cieląt, owiec, kóz i świń na dobę . . po 20 gr.
c) od konia na dobę . . . . po 60 gr.

O tem zawiadamia się strony interesowane z nadmienieniem, że powyższe zmiany wchodzą w życie z dniem 16 lipca 1928 r. oraz z tem, że opłaty rzezalniane od cieląt, owiec, kóz i nierogacizny do 60 kg. pozostały niezmienione.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 5165/28 Kraków, dnia 10 lipca 1928 r.
M. U. P.

Regulacja opłat za oględziny mięsa, wprowadzonego do Krakowa i za badanie na włośnie mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich wprowadzonych do Krakowa.

OBWIESZCZENIE.

Zmieniając uchwałę Tymczasowego Zarządu miasta z dnia 7 maja 1926 i rozporządzenia Magistratu z dnia 19 marca 1927 L. 601/wet. postanowiła Rada miasta na posiedzeniu dnia 5 lipca 1928 unormować opłaty za oględziny mięsa, wprowadzonego do Krakowa i opłaty za badanie na włośnie mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich wprowadzonych do Krakowa w sposób następujacy:

A. Opłaty za oględziny mięsa:

1) od mięsa z bydła rogatego i koni:

a) od sztuki (4 ćwierci i podrób [1]) z tego samego zwierzęcia 8 zł.
b) od pół sztuki 4 zł.
c) od ćwierć sztuki 2 zł.
d) od kawałka poniżej ćwierci 1 zł.

2) od mięsa z cieląt, owiec, baranów i kóz:

a) od sztuki (4 ćwierci i podrób [1]) z tego samego zwierzęcia 2 zł.
b) od pół sztuki 1 zł.
c) od ćwierć sztuki 50 gr.
d) od kawałka poniżej ćwierci 30 gr.

3) od mięsa z nierogacizny:

a) od sztuki z podrobiem 4 zł.
b) od pół sztuki 2 zł.
c) od ćwierć sztuki 1 zł.
d) od kawałka poniżej ćwierci (szynki, polędwicy, karczku, boczku) 50 gr.

[1]) Do podrobiu należy: głowa, pluca, serce, wątroba, śledziona, żołądek, nogi, ozór i mózg.

e) od wyrobów masarskich w stanie surowym lub przyrządzonym od 1 kg. 10 gr.

f) od słoniny od 1 kg. 5 gr.,

ad 1—3. Od podrobiu z jednego zwierzęcia 1 zł. Od podrobiu w mniejszej lub większej ilości niż z jednego zwierzęcia od 1 kg 7 gr.

B. Opłaty za badanie na włośnie:

a) od sztuki 1 zł.

b) od $^1/_2$ lub $^1/_4$ sztuki lub kawałka 75 gr.

c) od wyrobów masarskich od 1 kg. 10 gr. z tem, że opłata za badanie na włośnie wyrobów masarskich nie może być niższa jak 50 gr.

Słonina nie podlega opłacie za badanie na włośnie.

O tem zawiadamia się strony interesowane z nadmienieniem, że powyższe opłaty wchodzą w życie z dniem 16 lipca 1928 r.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 25098/28 VII. Kraków, dnia 14 lipca 1928 r.

Komunikacja w ulicy Siennej.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie § 4 przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz ruchu ulicznym w stoł. król. m. Krakowie z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/27 wydaje Magistrat w porozumieniu ze Starostwem grodzkiem w Krakowie następujące rozporządzenie:

Celem odciążenia ruchu kołowego przez pl. Marjacki w kierunku ulicy Mikołajskiej i odwrotnie otwiera Magistrat ulicę Sienną dla ruchu kołowego, wprowadzając z ulicy tej jednokierunkowy ruch kołowy od strony Rynku głównego w kierunku Małego Rynku.

Wjazd na ulicę Sienną od strony Małego Rynku jest nadal zakazany.

Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczą wszelkiego rodzaju pojazdów tak osobowych, jak i ciężarowych, mechanicznych i zaprzężonych wózków ręcznych i rowerów.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a tem samem traci częściowo moc obowiązującą przepis § 2 rozporządzenia Magistratu z dnia 28 marca 1927 L. 4600/27-VII, o ile nim zakazano przejazdu przez ulicę Sienną, natomiast inne postanowienia tego rozporządzenia pozostają nadal niezmienione.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1217/wet/28 Kraków, dnia 31 lipca 1928 r.

Środki ochronne przeciwko zaraźliwym chorobom zwierzęcym.

Magistrat podaje do wiadomości następujące rozporządzenie Województwa krakowskiego:

ROZPORZĄDZENIE

Wojewody krakowskiego z dnia 14 lipca 1928 r. L. Wet. 451/12 tyczące się środków ochronnych przeciwko zaraźliwym chorobom zwierzęcym na obszarze Województwa krakowskiego.

Ze względu na obecny stan zaraźliwych chorób zwierzęcych i wobec niebezpieczeństwa zawlekania i rozwlekania tych chorób zarządzam na zasadzie art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22/VIII 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) i rozporządzenia Ministra Rolnictwa z 9 stycznia i 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19 i 42 poz. 167 i 408) aż do odwołania co następuje:

I.

Konie, osły, muły, osłomuły, bydło rogate, świnie, owce, kozy i drób będący w posiadaniu osób handlujących dostarczane na stacje kolejowe i przystanie wodne do załadowania i spędzane na targowiska, targi, jarmarki, pokazy i przetargi publiczne jak również konie przedstawiane komisjom remontowym jednem słowem zwierzęta przeznaczone do obrotu muszą być zaopatrywane w świadectwa pochodzenia wydane w miejscu pochodzenia zwierząt przez organa do tego uprawnione na drukach pobranych od władzy politycznej powiatowej i opiewające na imię i nazwisko ich posiadacza.

Świadectwa takie mają być wypełniane jak najdokładniej we wszystkich rubrykach w ten sposób, aby tożsamość zwierząt każdym razem dała się sprawdzić, przyczem dla zwierząt jednokopytowych i bydła rogatego wymagane są świadectwa dla każdej sztuki osobno, dla innych zwierząt wystarczają zbiorowe świadectwa miejsca pochodzenia, które jednakowoż wydawać można jedynie dla zwierząt tego samego gatunku i należących do tego samego posiadacza.

Świadectwo miejsca pochodzenia jest ważne na przeciąg dziesięciu dni, do których nie wlicza się dzień wydania świadectwa.

Zwierzęta wprowadzane w obrót bez przepisanego świadectwa miejsca pochodzenia, alboteż ze świadectwem nie ważnem z powodu przedawnienia, niedokładnego opisu i wogóle ze świadectwem nieodpowiadającym obowiązującym przepisom mają być kwestjonowane i nie mogą być dopuszczane na targowiska, targi, jarmarki, pokazy, przetargi publiczne, ani też do załadowania na stacjach kolejowych lub przystaniach wodnych.

II.

Rzeźnie i targowiska (miejsca spędu zwierząt) mają być zaopatrzone w takie urządzenia i tak utrzymywane, aby było zabezpieczone prawidłowe przeprowadzenie nadzoru weterynaryjnego jak również, by się te objekty dały szybko i gładko oczyszczać i odkażać.

III.

Grzebowiska, rakarnie, zakłady utylizacyjne, garbarnie i inne przedsiębiorstwa przerobu zwłok zwierzęcych i surowców zwierzęcych winny być tak położone, urządzone i utrzymywane, aby nie dawały powodu do roznoszenia zaraźliwych chorób zwierzęcych a wszelkie trupy zwierząt o ile nie są nieszkodliwe usuwane drogą termiczną lub chemiczną mają być odpowiednio

głęboko zakopywane wyłącznie na grzebowiskach gminnych, względnie jak przy księgosuszu na specjalnie na ten cel wyznaczonych miejscach.

IV.

Handlem zwierzętami jednokopytowemi (końmi, osłami, mułami, osło-mułami i zwierzętami racicowemi bydłem rogatem, bawołami, owcami, kozami i nierogacizną) zajmować się mogą tylko osoby, które posiadają do tego uprawnienia przemysłowe i rozporządzają stajniami (chlewami) spędowymi odpowiadającymi przepisom ustawy budowlanej oraz obecnym wymogom policji weterynaryjnej a przedewszystkiem tak urządzonemi, aby się dały rychło i skutecznie oczyścić i odkazić.

Osoby uprawnione do handlu zwierzętami mogą do nabywania zwierząt posługiwać się pomocnikami o ile ci pomocnicy uzyskają od władzy politycznej powiatowej siedziby swego pracodawcy osobne upoważnienie do nabywania zwierząt w imieniu i na rachunek swych chlebodawców.

Handlarze zwierzętami obowiązani są na żądanie każdego organu kontrolnego legitymować się:

a) uprawnieniem przemysłowem i

b) konsensem na stajnię spędową.

Handlarzy i pomocników nie posiadających wszystkich wymaganych warunków, jak również wszelkiego rodzaju przekupniów i pośredników w handlu należy bezwarunkowo wykluczać od handlu na targach i jarmarkach.

Handlarzom zwierzętami wolno zwierzęta przeznaczone do handlu umieszczać i przetrzymywać tylko w konsensowanych stajniach spędowych.

Wypędzanie takich zwierząt na wspólne pastwiska i do wspólnych miejsc pojenia i pławienia oraz oddawanie lub wypożyczenie takich zwierząt innym osobom celem tymczasowego ich przetrzymania jest wzbronione.

Handlarze zwierzętami obowiązani są przechowywać paszporty na zwierzęta przeznaczone na handel w miejscu, gdzie te zwierzęta są pomieszczone tak, aby na żądanie każdego organu kontrolnego mogły być natychmiast okazane.

Rzeźnikom i masarzom wolno zwierzęta przeznaczone na rzeź umieszczać tylko w stajniach znajdujących się w obrębie rzeźni lub stajniach osobno na ten cel urządzonych i przez władzę polityczną powiatową uznanych za odpowiednie. Wypędzanie tych zwierząt na wspólne pastwiska, lub miejsca wspólnego pojenia i pławienia jakoteż umieszczanie ich w obcych stajniach jest wzbronione.

Osobom mającym wskutek swego zatrudnienia styczność ze zwierzętami, zwłokami zwierząt lub surowcami zwierzęcymi (garbarze, oprawcy, misiarze, osoby handlujące, rzeźnicy, masarze i t. p.) zabraniam jak najsurowiej wstępu do obcych stajen, obór, chlewów i t. p.

Zakaz ten nie odnosi się do rzeźników i masarzy w wypadkach zakupna na obejściach lub pastwisku zwierząt, które mają być poddane rzezi z konieczności.

Przekroczenia tego rozporządzenia o ile nie podpadają pod przepisy ustawy przemysłowej, karane będą według rozdziału VII. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22/VIII 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Wojewódzkim.

Wojewoda:

L. Darowski w. r.

L. 6316/28
B. a.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w lipcu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Zgromadzenie OO. Reformatów	przebudowa parteru na Salę Zebrań	Reformacka 2, 4, 6	M. Guzikowski	4751
M. i S. Zuckerman	nadbudowa III piętra	Gołębia 2	Ritterman	4158
M. Kasa Oszczędności	2 domy IV-piętrowe	św. Tomasza, sp. 400	W. Krzyżanowski	4154
Szymon Silbiger	prow. szopy	Poselska 19	L. Gutman	2829
		Dz. III.		
Marja Kossakowa	stałe ogrodzenie betonowe od strony Pl. Kossaka	Pl. Kossaka 5, 6	St. Żeleński	1736
Stefan Trembecki	stałe ogrodzenie frontowe od strony ul. Wygoda	Pl. Kossaka 7	J. Burzyński	2325
Abraham Nussbaum	pl. dod. nadbud. III p. zniesienie klatki schodowej	Straszewskiego 7	T. Wexner	4995
		Dz. IV.		
Ewelina Dunin-Borkowska	front. oparkanienie od ul. Sobieskiego	Batorego 17	Franc. Stankiewicz	3727
Dr. Antoni Cieślewski	drewniana prowiz. szopa w podwórzu	Karmelicka 31	Fr. Madejski	3877
Zarząd gmachów Uniw. Jagiellońskiego	garaże samochodowe w głębi realności	Krupnicza 35	— — —	2993
Konstanty Wojciechowski	II-piętr. budynek frontowy	Krowoderska 52	S. Baum	2106
Kooperatywa mieszkaniow.	dom IV-piętrowy narożn.	Garncarska i Plac Jabłonowskich	Spójnia budowlana	2072
		Dz. V.		
Urząd parafjalny św. Florjana	dom III-piętrowy	Warszawska 1 a	J. Gałęzowski	4789
Gustawa Mehlowa	V-piętr. dom z dwu-piętr. skrzydłem oficyn. prawem	Długa, lwh. 313	Mehl	4153
Dr. Stanisław Kulpa	nadbudowa III piętra i przebudowa	św. Filipa 12	St. Piwowarczyk	4796
Dr. Arnold Bolland	parter. lewe skrzydło oficynowe	Krowoderska 7	T. Gliński	4302
Zarząd Domu ubogich im. Helclów	sklepy i wychodki	Długa, wh. 921, 1942	A. Czunko	5163

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VI.		
Markus Friedman	wychodki na parterze w podwórzu	Dwernickiego 1	L. Gutman	4597
Fani Viertel	pl. dod. mansardu w lewem skrzydle oficynowem	Zygmunta Augusta 3	Z. Prokesz	4360
		Dz. VII.		
Zofja Suska	nadbud. III piętra	św. Sebastjana 13	R. Bandurski	3368
Salomon Rippe	klozety spłukiwane na I i II piętrze	Dietlowska 46	Ł. Rock	4627
Feiwel Stempel	nadbud. III piętra na bud. front. i oficyn. bocznych	św. Sebastjana 22	S. Jonkler	3224
Henryk Bass Aron Fruchthändler	II p. lewa ofic.	św. Sebastjana 7	J. Kryłowski	4300
Michał Feiner	szopa w podwórzu	św. Gertrudy 7	W. Warczewski	4166
		Dz. VIII.		
Sp. Akc. »Esge«	oparkanienie parceli	lk. 35/2	L. Lisowski	3019
Władysław Bełdowski	przebud. szopy w podwórzu	Starowiślna 26	A. Dostal	4086
Salomon Klein	nadbud. III piętra	Dietla 83	Ł. Rock	3828
Krak. Spółka Tramwajowa	garaże automobilowe	Gazowa 4	E. Ronka	4643
Izrael Weissman	nadbud. III piętra na bud. front. i nadbud. III piętra	Berka Joselewicza 19	J. Silberstein	5913
		Dz. X.		
Piotr Karniowski	I p. oficyna	Twardowskiego 101	S. Singer	4109
		Dz. XI.		
Wiktorja Zając	prowiz. komórka na opał	Dębowa 7	— — —	3687
Feliks i Józefa Grodzcy	izba oficynowa	Różana 12	E. Skawiński	4049
Wojciech Marchewczyk	łazienki i klozet	Różana 18	Riedel	5164
Wikt. Kaz. Jadwiga Hoser	dom II-piętrowy	Zagrody 34, 36	S. Zabłocki	5360
		Dz. XII.		
Bronisław Kaczmarczyk	drewn. szopa w podwórzu	Kraszewskiego 131	B. Birkenfeld	1897
Józef Scheuer i Ska	pl. dodatk. budowy IV-piętrowego domu	Syrokomli 5	Oberleder	1364

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XII.				
Antoni Ochęduszko	pl. dod. domu IV-piętr.	Syrokomli p. lk. 1949/5	Z. Fedorski	2302
Helena Żukowa	przebud. dawnej parter. kaflarni na mieszkania	Kościuszki 53	J. Stobiecki	4010
Dz. XIII.				
Stanisław Dudek	szopa i wychodek z dołem kloacznym i gnojownikiem	Piastowska 9	Wł. Stupnicki	3131
Kunegunda Wójcik	wychodek z dołem kloaczn.	Kr. Jadwigi 84	J. Paciński	1931
Marja Aurzadniczek	pl. dod. przebud. młyna parter. na mieszkania i nadbudowa I piętra	Ks. Józefa 8	Ritterman	3982
XIV.				
Jan Wolny	part. ofic. na stajnię i wozownię w podwórzu	Czarnowiejska 38	Bartz i Szymański	3653
Dz. XV.				
Mieczysław Krzyżanowski	przebudowa parter. domu i nadbud. I piętra	Kazimierza W. 136	J. Nieckarski	1784
Inż. Zygmunt Bilski	ogrodzenie parceli	Sienkiewicza Kościelna	J. Burzyński	3208
Franciszka i Elżbieta Kocoł	dom II-piętrowy z III p. od frontu	Konarskiego 18	Z. Szufa	2917
Dz. XVI.				
Józef Nowakowski	part. murow. oficyny	droga do ul. Bronowickiej, lk. 24/5	F. Stankiewicz	3550
Florjan Łabudzki	pl. dod. part. dom z poddaszem i pracownią tapicerską w suterenach	boczna J. Lea lk. 418/1 i 2	L. Lisowski	3272
Dz. XVII.				
Zarząd Gminy Starokatolickiej	dom administracyjny i kaplica	Friedleina, wh. 802	L. Warth	3924
Firma Uderski i Spółka	pl. dod. IV-p. domu i I p. skrzydłem ofic.	Al. Słowackiego p. pof. 80	H. Lamensdorf	3058
Magdalena Kozłowska	kiosk	wh. 724, lk. 1406	S. Baum	5484
Józef Schreiber	prowizoryczny wychodek z dołem kloacznym	Mazowiecka 3	A. Kramarski	5269

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgłu
		XVII.		
Wojciech Konik	przebud. wychodk. wolnospadowych na spłukiwane	Kątowa 3	L. Gutman	2680
Izak Zwirn recte Reif	wychodki ciepłe i łazienki	Mazowiecka 6	— — —	
		Dz. XVIII.		
Ofic. Spółka Mieszkaniowa	dom I-piętrowy	Mogilska boczna lk. 9	E. Skawiński	2045
Helena Bobak	szopa prowizoryczna	Al. Królewska lk. 317/I	E. Skawiński	1386
Aleksander Knutelski	dom I-piętrowy	Al. Królewska lk. 163/6	M. Stadnicki	2564
Elektrownia miejska	transformator	narożnik ul. Żytniej i Al. Królewskiej	Budown. m. A.	3694
Gmina miasta Krakowa	powiększenie domu przedpogrzebowego na cmentarzu rakowickim	Rakowicka	Budown. m. A.	4091
		Dz. XIX.		
Józefa Litwowa	przyziemna oficyna	Podrzeźnicza 22	F. Zwoźniak	1798
Gustaw i Bronisława Piątek	oficyna przyziemna częściowo jako mieszkania, częściowo bud. gospod.	Żółkiewskiego 34	— — —	2153
Aniela Gerhardt	dom I-piętr. z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/94	E. Skawiński	2636
Anna Stokłosowa	dom piętr. z poddaszem	Mogilska boczna lk. 21/93	E. Skawiński	2637
		Dz. XXI.		
Franciszek Wójcik	przyziemny dom	Koszykarska lk. 374/6	Z. Prokesz	4127
		Dz. XXII.		
Stowarz. »Katolicki Cech Zbiorowy«	tylne klozety I p.	Rynek 4	A. Sołtys	3862
Marja Stec	II-piętrowy dom z suterenami	Rękawka 8	L. Paciorkowski	3724
Jan i Julja Medwid	nadbudowa II p.	Sarmacka lk. 751/1	A. Dostal	4505

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		XXII.		
Saul i Rozalja Rosner	dobud. II p. i częściowa nadbudowa poddasza	Kalwaryjska 37	S. Singer	2867
Wł. Stoch i Wanda hr. Szembek z Piątków	ustępy spłukiwane	Salinarna 6	A. Sołtys	2690

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Zofja Apolonja 2-im. Kranzówna,** adjunkt rach. Elektrowni M. mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. st. adjunkt. Elektrowni M. z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5926/28).

P. **Stanisław Fryc,** strażak M. Straży Pożarnej, otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory XII. grupy uposażenia, szczebel **f.** (L. prez. 8938/27).

P. **Józef Karzyński,** strażak M. Straży Pożarnej, otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory XII. grupy uposażenia, szczebel **f.** (L. prez. 8942/27).

P. **Andrzej Tafel,** strażak M. Straży Pożarnej otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory XII. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 8944/27).

P. **Franciszek Woźniak,** strażak M. Straży Pożarnej, otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory XII. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 8943/27).

P. **Jan Wróbel,** strażak M. Straży Pożarnej, otrzymał z dniem 1 lipca 1928 roku pobory XII. grupy uposażenia, szczebel **f.** (L. prez. (8940/27).

P. **Andrzej Wojtaszek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1451/28).

P. **Stanisław Fischer,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został, z dniem 1 kwietnia 1928 r. dozorcą Zakładu Czyszczenia m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3396/28).

P. **Stanisław Hałajkiewicz,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowiz. pomocnikiem warszt. Zakładu Czyszczenia m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11534/27).

P. **Stefan Pachoński,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym dozorcą Zakładu Czyszczenia m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3395/28).

P. **Stanisław Banaś,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3397/28).

P. **Stefan Dutka,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3403/28).

P. **Bartłomiej Janda,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowiz. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3404/28).

P. **Stanisław Kublin,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XVI. grupy, uposażeniem szczebel **a.** (L. prez. 3405/28).

P. **Mikołaj Ptak,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3406/28).

P. **Józef Szkolnik,** robotnik Zakładu Czyszczenia miasta, mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3400/28).

P. **Józef Wilk,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 3408/28).

P. **Antoni Wojdyła,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. przez. 3407/28).

EMERYTURY.

P. **Wojciech Talarek,** komisarz Magistratu, przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 30 czerwca 1928 r. w stały stan spoczynku, i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat z dniem 1 lipca 1928 roku uposażenie emerytalne w wysokości 100 proc. uposażenia służbowego VII. grupy, szczebel **d.** (L. prez. 5923/28).

P. **Jan Reszutko,** dozorca miejskich Sukiennic, przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 30-go czerwca 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 31 lat od uposażenia służbowego tj. XIII. grupy szczebel **f.** (L. prez. 5405/28).

P. **Antoni Kogut,** woźny m., przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 maja 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1-go czerwca 1928 ze względu na policzalną służbę w ilości 33 lat od uposażenia służbowego tj. XIV. grupy szczebel **a.** (L. prez. 4220/28).

P. **Cecylja Guśpielowa,** wdowa po emeryt. woźnym m. otrzymała od 1 czerwca 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50 procent emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 180 punktów. (L. prez. 5384/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

197 **Nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej** w kad. XVII. z dnia **5 lipca 1928.**

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m.: inż. Józef Sare.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
Sekretarz Rady m.: Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych: **79.**

Uroczyste poświęcenie i otwarcie odnowionej po spaleniu Sali Rady miejskiej.

O godzinie 12 w południe odbyło się poświęcenie i uroczyste otwarcie sali posiedzeń Rady m. w pałacu Wielopolskich w Krakowie. Sala ta, zniszczona pożarem przed 2 laty i odrestaurowana, powraca znowu do użytku Rady miejskiej.

Na uroczystość poświęcenia przybyli przedstawiciele władz: wojewoda Darowski, wicewoj. dr. Duch, szef wydziału bezpieczeństwa dr. Dziadosz, imieniem wojskowości: pułk. sztabu gen. Bolesławicz, pułk. Mond, ks. kapelan gen. Niezgoda, ks. prałat dr. Ślepicki, ks. archiprezbiter kościoła N. M. Panny dr. Kulinowski, prezes Akademji Umiejętności prof. Rozwadowski, wizytator Ziemnowicz, konsul węgierski Marchwicki, posłowie i senatorowie, grono profesorów uniwersytetu z profesorem Latkowskim, delegacja Okr. Związku Legjonistów z prez. Strojkiem i Ruszkowskim na czele.

*

Aktu poświęcenia dokonali ks. prepoz. Masny i ks. senator Kasprzyk. Po dokonaniu aktu poświęcenia ks. prepozyt. Masny wygłosił następujące przemówienie:

Dostojny Panie Wojewodo! Wysokie Prezydjum Miasta, Swietna Rado, Dostojni Goście!

Z uczuciem radości zebraliśmy się na otwarcie sali radzieckiej, która po nieszczęsnym pożarze w nową, wspanialszą przyodziała się szatę. Dobrze się zasłużył obecny włodarz tego miasta, że nie żałował trudu i znacznych kosztów, aby ten areopag naszego grodu tej prastarej siedziby królów godnie przyozdobić. Szczerze jestem wdzięczny P. Prezydentowi, a ze mną, jak sądzę, całe społeczeństwo, że mnie zawezwał do poświęcenia tej izby radzieckiej, zanim rozpoczniemy w niej obrady. Przez ten akt religijny dajemy wyraz, że nie zrywamy z tradycją ojców naszych, którzy z Bogiem każdą sprawę rozpoczynali.

Czujemy wszyscy, że trzeba nam pomocy z Nieba, zwłaszcza w tych ciężkich i niepewnych powojennych czasach, aby wielkie i odpowiedzialne zadanie jakie ciąży na radzie miejskiej dobrze wypełnić. Wszak Kraków — to polskie Ateny, to serce Polski. Na Radzie miejskiej spoczywa wielka odpowiedzialność, aby godnie strzegła skarbów kultury narodowej i niosła myśl twórczą do rozwoju miasta i dla dobra całej Polski. Do osiągnięcia tego wielkiego celu potrzeba współpracy wszystkich bez różnicy przekonań. Powinna nam zawsze i we wszystkich poczynaniach przyświecać wzniosła zasada starożytnych Rzymian: »Salus Reipublicae suprema lex esto« — Dobro Rzeczypospolitej najwyższem niech będzie prawem«. Rozwaga i szczera chęć służenia bezinteresownie dobru powszechnemu niech będzie naszą dewizą.

A choćby nas dzieliły różnice zapatrywań, trzymajmy się zasady podanej przez największego genjusza myśli chrześcijańskiej »In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas« — w rzeczach koniecznych jedność, w wątpliwych swoboda, we wszystkiem miłość. Szlachetne współzawodnictwo w pracy dla dobra mieszkańców tego miasta i Ojczyzny niech zawsze cechuje tych, którzy zasiadają i zasiadać będą w tym ratuszu. Z całego serca składam życzenia w ręce P. Prezydenta: Quod faustum, felix, fortunatumque sit! Szczęść Boże!

Następnie Prezydent miasta senator inż. Karol Rolle wygłosił następujące przemówienie:

Dziękuję Księdzu Radcy Masnemu i Księdzu Senatorowi Kasprzykowi za dopełnienie aktu poświęcenia Sali radzieckiej.

Dziękuję za piękne słowa życzenia przed chwilą wypowiedziane, dziękuję Czcigodnym Gościom, zawsze nam życzliwym, za przybycie do nas w chwili tej naszej domowej uroczystości i witam Was Panowie Radcy i Urzędu naszego Magistratu Urzędnicy!

Szanowni Panowie!

Gdyśmy się zebrali, by z uczuciem radości i uroczyście tę piekną Salę oddać głównemu jej przeznaczeniu, obradom Miejskiej Rady, nie mogę wstrzymać się, by przed oczy Panów nie przywieźć dziejów tego gmachu.

W wiekach dawnych, grunta, na których gmach ten stoi, należały do dzisiejszego naszego sąsiada, czcigodnego Zakonu Braci Mniejszych. W drugiej połowie XVII. stulecia powstaje dzisiejsza budowla, jako pałac Jana Wielopolskiego, kasztelana wojnickiego i w rodzinie tej, swój początek z Krakowa wywodzącej, pozostaje lat blisko 200.

Był to gmach okazały z wielkimi salami, ozdobionemi piękną malaturą, z okazałą sienią wejściową od dużego podworca. Była to więc obszerna, wygodna pańska rezydencja, przeżywająca wraz z swym właścicielem i z miastem różne dobre i złe chwile.

Straszny pożar 18 lipca 1850 r. wtrąca pałac ten w ruinę, z której dźwiga się w kilkanaście lat później, by stać się siedzibą Władz miejskich.

W roku 1864 bowiem zakupiła gmach ten Gmina Krakowska, przeznaczając go na »Dom Miejski«, przebudowuje go architekt Barański, nadając mu wygląd zewnętrzny, który z pewnymi zmianami do dziś się zachowuje.

Dnia 7 lutego 1867 r. odbywa się w Sali Rady Miejskiej pierwsze posiedzenie — były to »miodowe miesiące« pożycia z samorządem — były to chwile, gdy na stolcu prezydenta zasiadał dr. Józef Dietl, zasłużony i niezapomniany włodarz tego miasta.

Przed oczy Wasze przywiodłem te dawne chwile by wydobyć je z mroków niepamięci, by postawić przed oczy Wasze zasługi tych, którzy odeszli, a których pracą, inicjatywą, pomysłami żyjemy jeszcze często my, syny ich, żyjemy, by pracę tę kontynuować dla dobra Miasta i ludu je zamieszkującego.

Od tej chwili Sala ta stała się terenem pracy nad rozwojem tego miasta i szkołą pracy obywatelskiej. I gdy wzrok w przeszłość zwrócimy, przesuwają się przed nami całe szeregi tych, którzy do tej Sali szli ogrzani prawdziwym zapałem służenia miastu — przesuwają się cienie Dietla i Zyblikiewicza, Tarnowskiego i Asnyka, Romanowicza i Wyspiańskiego, Rottera i Pareńskiego, Sołtysika, Bandrowskiego i Lea i coraz nam to bliższych wybitnych i szarej gromady pracowników bezinteresownie czas swój, wiedzę, zdolność dla dobra Miasta ofiarowujących.

Mury te związane są z dziejami całej epoki samorządowej. Tu przez lat 60 nabierały barwy życia różne zagadnienia ustrojowe, by koleją losu ustępować nowym prądom, wiodącym ku pełni życia samorządowego.

W murach tych rozgrywały się sprawy publiczne szerszego znaczenia, daleko poza krakowskie rogatki sięgające. Tu »na krakowskim Ratuszu« gromadzili się obywatele, by radzić nad losem Narodu, tu odbywały się historyczne zgromadzenia w czasach przełomowych 1918 roku, gdy słowa tu rzucane poczęły nabierać siły gromów.

Panowie Radcy! Gdyśmy przed 4-ma laty w lipcu odbywali w tych murach posiedzenie protestujące przeciw ówczesnemu rozwiązaniu Rady Miejskiej, gdyśmy je opuszczali z uczuciem żalu, nie przypuszczaliśmy, że w onej sali już więcej się nie zbierzemy.

Bo tak się stało!

W przededniu zwołania reaktywowanej Rady w dniu 26 maja 1926 roku o godzinie 5-tej rano po raz drugi straszny żywioł nawiedza starą Wielopolskich siedzibę.

Bolesne to były chwile i z tragiczną rozpaczą my, którzyśmy w tych murach znaczną część naszego żywota przeżyli, na ogień niszczący piękną salę radziecką patrzyli.

Stanęło zaraz przed nami zagadnienie odbudowania sali.

Dużo zagadnień technicznych i artystycznych z tym problemem się związało.

Rada Miejska wybiera Komitet dla odbudowy Sali, złożony z panów Radców miejskich Czunki, Haeckera, Kleinbergera, Muczkowskiego, Perosia i Romanowskiego, oraz z poza grona Rady Panów: prof. J. Gałęzowskiego, Radcy Stryjeńskiego i dra S. Tomkowicza.

Na czele Komitetu staje niestrudzony wiceprezydent inż. Józef Sare. Komitet rozpoczyna prace od rozpisanego konkursu na projekt odbudowy Sali, oraz powierza Kolegom naszym p. Władysławowi Kleinbergerowi budowniczemu i prof. Arturowi Romanowskiemu, jako Członkom Podkomitetu stałą pieczę na robotami technicznymi. Konkurs nie daje pełnej odpowiedzi na postawione zagadnienie, to też komitet powierza architekcie prof. Nowakowskiemu Wacławowi, oraz architektom m. pp. Stadnickiemu, Boratyńskiemu i Kreislerowi, by odpowiednie plany na podstawie ich projektu opracowali.

Architekci ci z zadania się wywiązali, a jak — sami Panowie osądźcie.

Przez ich pracę zbiorową do ostatnich szczegółów przemyślaną, a przyznać należy z zapałem i całem oddaniem się temu pięknemu dziełu prowadzoną, uzyskało Miasto Salę radziecką, którą przed swoimi i obcymi chlubić się może.

Tu muszę dla wiecznej rzeczy pamięci wspomnieć tych wszystkich, którzy przy opracowaniu tego dzieła udział brali.

A więc odbudowę fasady i częściowo wnętrza przeprowadził budowniczy A. Siódmak, wiązania dachowe majster ciesielski Waśniewski, zaś roboty blacharskie i krycie dachu dwaj majstrowie Bialik i Lehrer. Stropy i wszelkie roboty żelbetowe wykonała firma »Spójnia Budowiana«.

Roboty kamieniarskie wykonują Bracia Trembeccy; okna majster A. Chrobak, okucia ich Juljan Goldstein. Okładziny drewniane stropu, boazerje, wyposażenie lóż, drzwi wejściowe, oraz meble do sali poczekalnej Joachim Steinberg. Meble do Sali rady Stefan Iglicki, posadzki Maurycy Grünberg. Roboty ślusarskie, okucia drzwi i kraty ozdobne Franciszek Wessely.

Roboty bronzownicze, jak okucia, żyrandole i inne wykonują: Piotr Seip, Franciszek Kopaczyński i Fabryka Jarry — zaś instalacje światła elektrycznego Elektrownia miejska, a rekonstrukcję centralnego ogrzewania Firma »Inż. Nitsch«.

Roboty szklarskie i pokostnicze dostarcza Michał Perlberger — roboty sztukaterskie Michał Rychlewicz i Franciszek Styczeń, wreszcie roboty malarskie, polichromję stropu i fryz wykonał mistrz malarski Karol Orlecki według projektu i pod kierunkiem prof. Jana Bukowskiego.

Członkom Komitetu i Podkomitetu nadzorującym odbudowę i wykonanie tak pięknego dzieła, architektom i wszystkim wykonawcom, oraz robotnikom przy budowie zajętym — wyrażam serdeczne podziękowanie nie tyle za pracę, ile za zapał i oddanie się wykonaniu dzieła, które jest chlubą naszego Miasta, tem większą, że jest ono tu w całości przez naszych obywateli wykonane.

Rada miejska nie szczędziła kosztów, byle stworzonem zostało dzieło, świadczące na długie lata o wysokiej kulturze artystycznej Krakowa. A koszt był nie mały, bo sięgający kwoty 650.000 zł.

Dziś dzieło jest skończone.

Możemy w tej radzieckiej sali kontynuować pracę naszych poprzedników. Ciągle przed oczami mieć będziemy piękne nazwy wszelkich cnót obywatelskich, które zmyślny artysta rzucił w kunsztownym fryzie, szczyt sali obiegającym.

Jestem pewny, że w obradach w tej sali toczonych i my i nasi następcy drogą tych cnót chadzać będą.

Nigdy nie będzie w tej sali rozbrzmiewać słowo, któreby godziło w dobro naszego Miasta, Narodu czy Państwa. W przekonaniu, że tu jednoczyć się będzie piękno sali ze szlachetnością intencji i mądrością dobrej rady — otwieram pierwsze w tej sali radzieckiej zebranie okrzykiem, który wyrazi całą gamę naszych uczuć: Najjaśniejsza Rzeczpospolita i Jej Prezydent Ignacy Mościcki Niech żyje!

Okrzyk ten obecni trzykrotnie powtórzyli.

Prezydent miasta wobec wyczerpania porządku dziennego posiedzenie zamknął o godz. 12·45.

Posiedzenie jawne 198 w kad. XVII z dnia **5 lipca 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Dr. Ludwik Schneider

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **66.**

Początek posiedzenia o godz. **6·15 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Powołanie nowych Radców m.

Przewodn. Prezyd. inż. Rolle oznajmił Radzie miejsk., że zgodnie z upoważnieniem Pana Wojewody krak. z dnia 8 czerwca 1928 r. L. sam. 336/928/2 powołano na Członków Rady miejskiej w miejsce zmarłych Członków Rady m. — pp. Dr. Salomona Oberländera, Wojciecha Stankiewicza, i Dr. Leopolda Zarzyckiego. (L. prez. 6244/928).

W myśl powyższego, Prezyd. inż. Rolle zaprosił pp. Dr. Oberländera, Stankiewicza i Dr. Zarzyckiego do złożenia ślubowania radzieckiego.

Sekretarz odczytał przepisane ślubowanie radzieckie poczem nowopowołani Radcy m. przez podanie ręki Prezydentowi miasta, złożyli ślubowanie radzieckie.

Sekretarz odczytał wniosek nagły Rm. Kluczki i tow. w sprawie budowy baraku dla eksmitowanych.

Wniosek brzmi:

„Dnia 24 maja b. r. postawił Klub r. m. P. P. S. wniosek o budowę baraków dla pomieszczenia bezdomnych.

Ponieważ wniosek ten nie odniósł żadnego skutku i liczba eksmitowanych rodzin robotniczych stale wzrasta tak, że do zimy znajdzie się bez dachu nad głową przeszło 100 rodzin robotniczych, i w tej liczbie znaczna część dozorców domowych, które wystawione będą na mróz i słotę i tymsamym na zagładę,

Klub rm. P. P. S. ponawia swój wniosek, jako nagły.

Aby uratować dziesiątki rodzin przed zagładą Rada miejska uchwala przystąpić bezzwłocznie do budowy baraków na 100 mieszkań.

Na ten cel przyznaje się kredyt w wysokości zł 100.000

Sekcji skarbowej poleca się uzyskanie pokrycia tego wydatku.

Budowę powinno się rozpocząć jak najwcześniej, tak, aby wykończenie jej i oddanie nastąpiło najpóźniej w ciągu miesiąca października br.

W barakach tych powinni na 1-szem miejscu znaleść pomieszczenie tak eksmitowani dozorcy domowi, jakoteż i służba domowa".

Przewodn. Prez. Rolle oznajmił, że wniosek niniejszy będzie rozpatrywany po wyczerpaniu porządku dziennego.

Interpelacje.

Sekretarz odczytał następujące interpelacje:

1) Rm. Holeksy w sprawie umieszczenia Krzyża św. na ścianie przed trybuną prezydjalną w sali Rady miejskiej.

Interpelacja brzmi:

„W odnowionej sali obrad Rady miasta nie umieszczono Krzyża. Nie wdając się w dociekanie pobudek tego uchybienia. Klub Ch. D. stwierdza, że Krzyż jest Godłem wiary trzech czwartych ludności naszego miasta, która czułaby się głęboko dotkniętą w swych przekonaniach religijnych, gdyby sala obrad jej przedstawicieli pozbawioną była Znaku, świadczącego, że Zarząd miasta pragnie być wierny katolickim tradycjom i pozostawać w zgodzie z przekonaniami religijnemi przeważającej większości mieszkańców.

Wzywa się Pana Prezydenta miasta do niezwłocznego wydania zarządzenia w celu umieszczenia Krzyża na ścianie nad trybuną prezydjalną sali obrad Rady Miasta".

2) Rm. Dr. Krzetuskiego i tow. w sprawie oświetlenia wylotu ulicy Kazimierza Wielkiego do granic administr. miasta.

Interpelacja brzmi:

„Podpisani zwracają uwagę Pana Prezydenta miasta na konieczność oświetlenia wylotu ulicy Kazimierza Wielkiego do granic administracyjnych miasta. Obecnie, po za promieniem działania ostatniej lampy elektrycznej panuje w tym zakątku ciemność, wyzyskiwana do napadów na zdrowie, życie i mienie ludzkie. Ruch między Łobzowem a Bronowicami staje się coraz silniejszy, gdyż poważna część ludności pracującej i zarobkującej w Krakowie, mieszka w Bronowicach.

W tym samym zakątku (ulica Podchorążych, Obopólna itd.) daje się odczuwać brak opieki policyjnej, a także hydrantu, tak, że w razie pożaru gaszenie i lokalizacja ognia byłaby utrudniona.

Podpisani upraszają o natychmiastowe usunięcie wspomnianych niedomagań".

3) Rm. Dr. Krzetuskiego i tow. w sprawie połączenia z wodociągiem miejskim domów w dzielnicach XIV, XV, XVI i XVII.

Interpelacja brzmi:

„Podpisani zwracają uwagę Pana Prezydenta miasta na konieczność natychmiastowego połączenia z wodociągiem miejskim domów w dzielnicach XIV, XV, XVI, XVII, które po budowie kolektora pozbawione są wody studziennej. Dzielnice te oddawna opłacają należytość za wodę, nie mając z urządzeń wodociągowych żadnej korzyści.

W dzielnicach tych przemianowano w ostatnich czasach nazwy ulic, nie umieszczono jednak w przeważnej części tych ulic tablic z nową nazwą ulicy. To utrudnia odszukanie adresów, doręczanie listów i urzędowych zawiadomień. Brak tablic z nazwą ulicy czyni też nałożony na mieszkańców wydatek na nowe tabliczki numerowe, iluzorycznym.

Zwracając uwagę na powyższe niedomagania, prosimy o wydanie zarządzeń, zdążających do natychmiastowego usunięcia braków".

4) Rm. Dr. Krzetuskiego i tow. w sprawie niedostatecznego pokrapiania ulicy Kazimierza Wielkiego.

Interpelacja brzmi:

„Podpisani zwracają uwagę Pana Prezydenta miasta na niedostateczne pokrapianie ulicy Kazimierza Wielkiego, po której odbywa się wzrastający ruch samocho-

dowy z Śląskiem, Zagłębiami, do czego niebawem przybędzie komunikacja z Ojcowem.

Mieszkańcy tej ulicy i ulic bezpośrednio z nią sąsiadujących cierpią dotkliwie z powodu kurzu, zatruwającego powietrze i szerzącego, zwłaszcza wśród młodzieży, choroby płuc i oczu.

Upraszamy o wydanie Zakładowi Czyszczenia Miasta stosownych poleceń."

Przewodn. Prez. inż. Rolle oznajmia, że na powyższe interpelacje udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

Pisma.

Sekretarz odczytał pismo Związku lokatorów w Krakowie w sprawie eksmitowanych i budowy dla tychże baraków.

Przewodniczący oznajmia, że pismo to traktować się będzie regulaminowo. Sprawa eksmitowanych nie jest mu obcą, zajmuje się tą kwestją, w najbliższym czasie przystąpi się do budowy baraków dla bezdomnych. Pismo to pokrywa się ze zgłoszonym wnioskiem Rm. Kluczki na dzisiejszem posiedzeniu.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła następującym Członkom Rady miejskiej urlopów a to: pp. Rakiszowi 8 tyg., Dr. Rosenzweigowi 4 tyg., Łapińskiemu 4 tyg., inż. Peltzowi 4 tyg., Dr. Langowi 6 tygodni.

Prawo zastawu dla pożyczki 100.000 zł. dla Tow. Gim. „Sokół" na realności lwh. 379 Dz. XV.

Imieniem Sekcji II i III Rm. Dr. Ignacy Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

„Zezwala się Polskiemu Towarzystwu Gimnastycznemu „Sokół" w Krakowie na obciążenie realności lwh. 379 IV ks. gr. gm. kat. Kraków prawem zastawu dla pożyczki do wysokości 100.000 zł zaciągnąć się mającej w Instytucji finansowej na cele przebudowy i adaptacji gmachu Towarzystwa na realności tej się znajdującego i upoważnia się P. Prezydenta miasta względnie jednego z PP. Wiceprezydentów, by wspólnie z PP. Radcami miejskimi: Dr. Marjanem Langiem i Zygm. Siemkiem, a w razie przeszkody ich z PP. Radcami Dr. Adamem Müllerem i M. Dutkiewiczem odnośną deklarację, potrzebną do hipotecznego uwidocznienia tego zezwolenia podpisał.

Uchwalono.

Porządek dzienny.

Przewodn. Prezyd. m. inż. Rolle zawiadamia Członków Rady m., że sprawę dostarczenia prądu dla gm. m. Krakowa z Jaworzna wycofuje z porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

I. Udział Gm. m. Krakowa w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w roku 1929.

Imieniem Sekcji I i II Rm. Dr. Muczkowski wnosi:

Rada miasta uchwali:

I.

1. Wziąć udział w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w roku 1929 w ramach wniosków opracowanych przez Miejskie Muzeum Przemysłowe w Krakowie kosztem nie przenoszącym kwoty 300.000 zł.

2. Upoważnia się Pana Prezydenta do zaciągnięcia pożyczki na pokrycie powyższego wydatku do wysokości 100.000 zł na warunkach dla Gminy możliwie najkorzystniejszych.

3. Do podpisania odnośnych dokumentów pożyczkowych upoważnia się obok Prezydenta miasta względnie jego zastępcy, radców miejskich Dra Józefa Muczkowskiego i Inż. Leonarda Nitscha, w razie przeszkody któregoś z nich rm. Inż. Aleksandra Adelmana.

4. Poleca się Magistratowi wstawić do projektu budżetu m. na rok 1929/30 resztę wymienionego wyżej kredytu w kwocie 200.000 zł.

II.

Wybiera się Komisję, złożoną z 4 radców miejskich, mianowicie Inż. Adelmana, Dra Muczkowskiego, Klemensiewicza i Inż. Perosia, która wraz z referentem Inż. Torem, dyrektorem Miejskiego Muzeum Przemysłowego zajmie się opracowaniem szczegółów, odnoszących się do należytego, (odpowiedniego znaczeniu i charakterowi m. Krakowa) obesłania wystawy i związaną z tem sprawą kosztów i wydatków.

Wnioski Sekcji I i II uchwalono.

II. Sprawa waloryzacji obligacyj Gminy m. Krakowa z roku 1909.

Imieniem Sekcji II i III Rm. Dr. Tilles wnosi:

Rada miasta uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej powziętą na posiedzeniu w dniu 7 października 1926 r. w sprawie waloryzacji obligacji Gminy miasta Krakowa z roku 1909 i postanawia się następujące:

Ustęp 2-gi powyższej uchwały Rady miasta brzmieć będzie:

Magistrat miasta Krakowa sporządzi zgodnie z przepisami rozporządzenia Prez. R. P. z 27 grudnia 1924 Dz. U. Nr. 115 poz. 1026 i rozp. Ministra Skarbu z 18 sierpnia 1926 Dz. U. Nr. 89 poz. 507 oraz rozporz. Ministra Skarbu z dnia 6 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 270 i przedłoży Komisarzowi rządowemu dla przerachowania obligacji do zatwierdzenia plan umorzenia zwaloryzowanych w ten sposób niewylosowanych obligacyj gminnych oraz wylosowanych obligacyj, lecz nie przedstawionych do zapłaty, obejmujący obie części powyższej pożyczki, uwzględniając w planie umorzenia oprocentowanie obligacyj w wysokości 4% rocznie płatne w ratach półrocznych z dołu w dniu 2 maja i 2 listopada każdego roku od dnia 2 maja 1925 począwszy, oraz umorzenie tych obligacyj w okresie 35 lat w drodze losowania odbywać się mającego w terminach 2 maja i 2 listopada każdego roku, poczynając od 2 listopada 1925.

Ustęp 4-ty powyższej uchwały Rady miasta brzmieć będzie:

Po zatwierdzeniu planu konwersji obligacyj Gminy miasta Krakowa Magistrat zarządzi sporządzenie nowych

obligacyj i arkuszy kuponowych oraz przeprowadzi konwersję obligacyj przez wymianę dawnych obligacyj koronowych na nowe obligacje złotowe z tekstem polskim i francuskim przy zastosowaniu §§ 8 do 13 rozporz. Ministra Skarbu z dnia 18 sierpnia 1926 Dz. U. Nr. 89 poz. 507.

Rm. Sławiński zgłasza do niniejszego wniosku, wniosek który brzmi:

„Rada Miejska ma uchwalić reasumcję uchwały z dnia 7 października 1926 w sprawie waloryzacji obligacyj Gminy Miasta Krakowa z roku 1909 a ja stawiam wniosek, aby odroczyć do jesieni b. r. aż się Sejm zbierze i postanowi o zmianie tej waloryzacji.

W tej uchwale jest powiedziane, że na lat 35 ta pożyczka ma opiewać, a pożyczka była wydana w roku 1909 na lat 45$^1/_2$ to tylko pozostaje lat 26 do spłaty przez Gminę pożyczki, bo jeżeli pożyczyłem na lat 45$^1/_2$ to pozostaje jeszcze lat 26 a nie 35 lat i tu niema powiedziane w uchwale co jest z pożyczką wydaną w roku 1919 więc proszę się zastanowić nad powyższemi wywodami i ponawiam wniosek z 7 października roku 1926 aby Rada Miasta Krakowa uchwaliła pełną waloryzację złoty w złocie opiewającej 9·31 gr czystego złota i procenta również w złocie."

W odpowiedzi na zgłoszony wniosek, Rm. Dr. Tilles zaznacza, że są jeszcze państwa w Europie, które po światowej wojnie nie przeprowadziły waloryzacji, nie może zgodzić się z wywodami Radcy Sławińskiego, oświadczając się przeciw temu wnioskowi.

Po wyjaśnieniu udzielonem przez Prezyd. m. inż. Rollego, w głosowaniu wniosek Rm. Sławińskiego odrzucono, zaś wniosek Sekcji II i III uchwalono.

III. Gwarancja Gminy m. Krakowa dla kamieniołomów miast małopolskich.

Imieniem Sekcji II i III rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Gmina miasta Krakowa łącznie z gminą miasta Tarnowa, jako solidarni współdłużnicy, obejmuje poręką dla pożyczki do wysokości Zł. 250.000 i 25.000 dolar. wraz z wszelkiemi przynależytościami ubocznem i innymi kosztami, którą Kasa Oszczędności miasta Krakowa udzieli Kamieniołomom miast Małopolskich Spółce z ogr. odp. w Krakowie, która to suma zużytą będzie na zakupienie gruntów i praw dzierżawnych z pokładami kamienia andezytowego w Kluszkowcach pod Czorsztynem.

2. W tym celu podpisze Gmina miasta Krakowa łącznie z gminą miasta Tarnowa potrzebne dokumenta i weksle.

3. Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będą pokrywały z własnych funduszów: Kamieniołomy miast Małopolski, Spółka z ogr. odpow. w Krakowie.

4. Kamieniołomy miast Małopolskich, Ska z ogr. odpow. wystawią Gminie miasta Krakowa stosowną deklarację na zabezpieczenie wszelkich praw Gminy m. Krakowa wyniknąć mogących.

5. Do podpisania odnośnych dokumentów związanych z niniejszą poręką upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich, radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

(L. prez. 6091/28).

Rm. Holeksa zapytuje dlaczego miasto Lwów nie daje gwarancji, skoro jest także udziałowcem.

Rm. Dr. Kuźniar zapytuje kto przeprowadzał studja geologiczne w zakupić się mających kamieniołomach.

Rm. Dr. Szołayski interpeluje na jakim obszarze i jaki czas trwania ma ta dzierżawa.

Rm. Marski zgłasza wniosek, aby także miasto Lwów dało gwarancję przez podpisanie odnośnych weksli.

Po wyjaśnieniu udzielonem przez Prezydenta m. inż. Rollego odnośnie do gwarancji miasta Lwowa, że gmina lwowska każdej chwili jest gotową udzielić żądanej gwarancji, że badania geologiczne przeprowadzili p. p. Prof. Morozewicz i Rektor Prof. Tokarski, oraz że czas trwania dzierżawy określa się na 90 lat a obszar wynosi 30 morgów, przystąpiono do głosowania.

W głosowaniu wnioski Sekcji II i III z poprawką rm. Marskiego, uchwalono.

IV. Opłaty rzezalniane i stajenne od bydła rogatego, nierogacizny i koni.

Imieniem Komisji administracyjnej: st. radca Mgtu Dr. Racławicki wnosi:

Rada miasta uchwali:

A) 1. Opłaty rzezalniane ustanowione uchwałą Rady miasta z 15-go grudnia 1927 r. zniża się w następujący sposób:

a)	od bydła rogatego	nad	400 kg	z	10	na	9·— zł.
b)	„ „ „	„	250 „	„	9	„	8·50 „
c)	„ „ „	„	60 „	„	8	„	7·— „
d)	„ nierogacizny	do	150 „	„	7	„	6·50 „
e)	„ „	nad	150 „	„	9	„	8·— „
							od sztuki

2. Opłaty rzezalniane od koni podwyższa się z 6 zł. na 7 zł. od konia.

3. W miejsce dotychczasowej opłaty stajennej wynoszącej 50 gr. na dobę od każdego zwierzęcia bez względu na wagę ustanawia się następujące opłaty:

1) od bydła rogatego rosłego na dobę po 50 gr.
2) „ cieląt, owiec, kóz i świń „ „ „ 20 „
3) „ konia . . . . „ „ „ 60 „

Opłaty za oględziny mięsa wprowadzanego do Krakowa oraz opłaty za badanie na włośnie mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich, wprowadzanych do Krakowa.

B) Wniosek Komisji administracyjnej.

Rada miasta uchwali:

W miejsce dotychczasowych wprowadza się następujące opłaty za badanie mięsa:

1. Od mięsa z bydła rogatego i koni:

a) od sztuki (4 ćwierci i podrób *) z tego samego zwierzęcia . . . . zł. 8·—
b) od pół sztuki . . . . „ 4·—
c) od ćwierć sztuki . . . . „ 2·—
d) od kawałka poniżej ćwierci . . . „ 1·—

2. Od mięsa z cieląt, owiec, baranów i kóz:
a) od sztuki (4 ćwierci i podrób*) z tego samego zwierzęcia . . . . zł. 2·—
b) od pół sztuki . . . . „ 1·—
c) od ćwierć sztuki . . . . „ 0·50
d) od kawałka poniżej ćwierci . . . „ 0·30
3. Od mięsa z nierogacizny:
a) od sztuki z podrobiem . . . . . zł. 4·—
b) od pół sztuki . . . . „ 2·—
c) od ćwierć sztuki . . . . „ 1·—
d) od kawałka poniżej ćwierci (szynki, polędwicy, karczku, boczku) . . . „ 0·50
e) od wyrobów masarskich w stanie surowym lub przyrządzonym od 1 kg. „ 10·—
f) od słoniny od 1 kg. . . . . . . „ 5·—
ad 1—3. Od podrobiu z jednego zwierzęcia . . . . „ 1·—
Od podrobiu w mniejszej lub większej ilości niż z jednego zwierzęcia od 1 kg . . „ 0·07

4. Opłaty za badanie na włośnie (trychinę) mięsa wieprzowego i wyrobów masarskich przywożonych do Krakowa:
a) od sztuki . . . . zł. 1·—
od pół lub ćwierć sztuki lub kawałka „ 0.75
b) od wyrobów masarskich od 1 kg . „ 0·10
z tem, że opłata za badanie na trychiny, wyrobów masarskich nie może być niższą jak 50 gr.

Rm. Chwastek zgłasza wniosek, aby znieść opłatę targową od świń hodowlanych (prosiąt).

Rm. Kluczka zwrócił uwagę, że z wprowadzeniem obecnej taryfy nie nastąpi zniżka, lecz pewna zwyżka z powodu podniesienia opłat przy pozycjach najważniejszych od sprowadzenia mięsa, którem posługuje się najbiedniejsza ludność.

Rm. Dr. Bobrowski stawia wniosek, aby sprawę odesłano do Komisji administracyjnej, gdyż sprawa nie jest należycie przygotowaną.

Po wyjaśnieniu referenta Dra Racławickiego wnioski zamieszczone pod A) uchwalono.

Wniosek Rm. Chwastka uchwalono.

Do wniosków zamieszczonych pod B) zabiera głos rm. Dr. Bobrowski i zaznacza, że obniżając opłaty na targowicy, a podnosząc opłaty za badanie mięsa sprowadzanego z poza Krakowa dla ubogiej ludności, daje się prezent rzeźnikom.

Referent Dr. Racławicki udziela pewnych wyjaśnień, po których powtórnie zabiera głos Rm. Dr. Bobrowski, który krytykuje stanowisko referenta, jest zdania, że w czasie, kiedy należałoby ulżyć ludności, gmina chce podwyższyć opłaty od mięsa sprowadzanego, konsumowanego przeważnie przez ludność ubogą. Wobec takiego stanu rzeczy mowca wypowiada się przeciw wnioskom.

Po przemówieniu Rm. Kosobudzkiego, Dr. Klimeckiego, Epsteina, Dr. Rowińskiego oraz Rm. Kluczki, który zgłosił następujący wniosek:

„Ponieważ jest rzeczą niejasną, czy słonina podlega podwyższeniu opłat za badanie na włośnie, przeto przy słoninie pozostawia się dotychczasową taryfę", zabrał głos Prezydent inż. K. Rolle wyjaśniając, że opłaty za spęd bydła zniża się celem utrzymania dotychczasowego spędu na targowicę krakowską, ulegającego obniżeniu wskutek silnej konkurencji targowicy w Mysłowicach, gdzie ceny wskutek bliskości granicy niemieckiej kształtują się wyżej niż na targu krakowskim. O zmniejszaniu się uboju w Krakowie, świadczy dalej fakt, że 33% konsumcji mięsa jest pokrywane mięsem sprowadzanem z poza Krakowa.

To też podwyższenie opłat za badanie mięsa zmniejszy dowóz, a zwiększy ubój miejscowy.

W głosowaniu wnioski Rm. Dr. Bobrowskiego i Kluczki odrzucono, wnioski komisji administracyjnej uchwalono w brzmieniu przedstawionem przez Prezydenta.

Na wniosek Rm. Puchałki następujące sprawy uchwaliła Rada m. „en bloc".

I. Dostawa sukna i podszewek do umundurowania niższych funkc. m. straży pożarnej.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:

1) Na dostawę sukna i podszewek do umundurowania niższych funkcjonarjuszy m. i Straży pożarnej na 1928 r. zatwierdza się ofertę długoletniego dostawcy gminy tj. firmę F. et E. Zajączek i Lankosz w Kętach (Kraków, Rynek główny L. 47).

2) Wydatek stąd powstały pokryć z funduszu m. budżetu 1928/29 przeznaczonych na umundurowanie niższych funkcjonarjuszy m. i Straży pożarnej (54.676 fr. sz. 97 c.) á 1·73 = 94.571·15 zł. (L. M. 1809/28 I).

II. Wybór delegata Rady miejskiej do Rady opieki społecznej.

Rada miasta uchwali:

Po myśli art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 18/2 925 D. U. P. 26 poz. 171 o Radzie opieki społecznej deleguje się jako przedstawiciela Rady m. Krakowa do Rady opieki społecznej w miejsce Prezydenta m. inż. Karola Rollego, wiceprezydenta m. Dr. Ludwika Schneidra. (L. 19111/928 VI).

III. Sprzedaż części parcel gm. p. Feliksowi Harasimowiczowi w Dz. Zwierzyniec.

Wniosek Sekcji I.
Rada miejska uchwali:

I. Sprzedać P. Feliksowi Harasimowiczowi, podpułkownikowi W. P. część parcel gminnych lkat. 1786 lwh. 139 i lkat. 2323/7 lwh. 166 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec t. j. grunt oznaczony linjami czerwonemi i czarną oraz literą B na planie Budownictwa miejskiego z dnia 10 maja 1928 o powierzchni około 650 metrów kw. czyli 180 sążni kw. za cenę, licząc po 35 (trzydzieści pięć) złotych za jeden metr kwadrat. pod następującemi warunkami:

1. Cena kupna płatna jest do ośmiu dni po zawiadomieniu kupującego o niniejszej uchwale.

2. Kupujący rozpocznie budowę domu na powyższym gruncie według planów zatwierdzonych przez Ma-

*) Do podrobiu należy: głowa, płuca, serce, wątroba, śledziona, żołądek, nogi, ozór i mózg.

gistrat najdalej do dnia 31-go grudnia 1928 r. (tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego), a ukończy tę budowę i uzyska konsens na zamieszkanie najdalej do 31 grudnia 1930 (tysiąc dziewięćset trzydziestego) roku.

Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wybudowanie fundamentów i piwnic.

3) W razie nierozpoczęcia budowy w zakreślonym terminie, wolno będzie Gminie m. Krakowa odkupić sprzedany grunt za zwrotem otrzymanej ceny bez doliczenia procentów. Prawo odkupu ma być zaintabulowane. W razie rozpoczęcia ale nie ukończenia budowy w zakreślonym terminie zapłaci kupujący względnie jego prawni następcy karę umowną, hipotecznie zabezpieczoną w kwocie 3.000 (trzy tysiące) złotych.

4) Kupujący, ani jego prawni następcy nie mogą pozbywać powyższego gruntu aktem między żyjącymi przed uzyskaniem konsensu na zamieszkanie budynku wybudowanego na tym gruncie. Zakaz pozbycia ma być zaintabulowany.

5) Wysokość domu na wspomnianym gruncie nie może przekraczać 18 (ośmnastu) metrów licząc od chodnika do gzymsu głównego.

6) Koszta budowy toru jezdnego i kanału ulicznego oraz wykonania krawężników przed powyższym gruntem, ponosi Gmina m. Krakowa, natomiast koszta chodników od strony tego gruntu ma pokryć kupujący.

7) Gmina sprzedaje wspomniany grunt w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem podanych wyżej ograniczeń.

8) Koszta kontraktu, planów, pomiarów, intabulacji, stempli, należytość przenośną i wogóle wszystkie koszta połączone z niniejszą transakcją, ponosi w całości kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich, PP. Radców m. St. Drozdowskiego i Dr. Merza względnie PP. Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów.

IV. Sprzedaż części parceli gminnej w Dz. XI Abrahamowi Wolfowi.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:

1) Celem wyrównania granic odstąpić p. Abrahamowi Wolfowi część parceli gm. lkat. 140/8 lwh. 441 Dz. XI do linji regulacyjnej ulicy Skwerowej, oznaczoną na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 22 października 1927 linjami czerwonemi i fioletowemi o powierzchni około 152 m^2 w zamian za parcelę lkat. 163/3 i część parceli bud. lkat. 189 lwh. 250 Dz. XI przypadające pod ulicę Zagrody, oznaczone na powyższym planie linjami fioletowemi o łącznej powierzchni około 78·4 m^2 a to pod następującemi warunkami:

1) Grunty powyższe odstępują kontrahenci w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Za nadwyżkę gruntu gminnego zapłaci p. Abraham Wolf po 14 (czternaście) złotych za jeden m^2 i to w terminie dni 8 po zawiadomieniu go o uchwale zezwalającej na sprzedaż.

3) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta mapek i pomiarów poniosą obie strony po połowie.

4) Ewentualną należytość od przeniesienia własności, poniesie każda strona od parceli przez siebie nabytej.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Piotra Kosobudzkiego i Józefa Marskiego a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Zygmunta Siemka i Łazarza Rocka. (L. I 2030/1928).

V. Sprzedaż części parceli gm. Ign. i Joannie Bukowskim w Dz. XXII.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać panu Ignacemu i Joannie Bukowskim w celu wyrównania granic część parceli gm. lkat. 962/1 z lwh. 4, Dz. XXII oznaczoną na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 17 marca 1928 kolorem czerwonym o powierzchni około 192 m. kw. za cenę po 13 (trzynaście) złotych za jeden m. kw. pod następującemi warunkami:

1. Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2. Cena kupna ma być zapłaconą do 8 dni, licząc od zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż.

3. Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta mapek i pomiarów oraz należytość przenośną poniosą nabywający.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok p. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Dra Ludwika Merza i Karola Breuera, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców miejsk. Dra Stanisława Klimeckiego i Zygmunta Siemka.
(L. I 1419/928).

VI. Sprzedaż części parceli gm. w Dz. XX. Katarzynie Nitoniowej.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:

I. Celem wyrównania granic odstąpić p. Katarzynie Nitoniowej część parceli gm. lkat. 275/1 lwh. 61 Dz. XX do linji regulacyjnej ul. Miedzianej oznaczoną na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 16 maja 1928 r. kolorem zielonym o powierzchni około 390 m. kw. w zamian za części parcel lkat. 150/3 i 59/2 lwh. 34 Dz. XX do linji regulacyjnej ulicy bocznej Miedzianej oznaczone na powyższym planie kolorem ceglastym o łącznej powierzchni około 83 m. kw. pod następującemi warunkami:

1. Parcele powyższe sprzedają obie strony kontraktujące w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2. Za nadwyżkę gruntu gminnego o powierzchni około 307 m. kw. zapłaci p. Nitoniowa po 7 (siedm) złotych za jeden m. kw.

3. Zapłata ceny kupna ma nastąpić w ten sposób, że kwota 500 złotych zostanie uiszczona do 8 dni, licząc od zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż, reszta zaś w ciągu jednego roku w ratach kwartalnych za uiszczeniem 1 proc. miesięcznie od każdorazowo dłużnej sumy.

4. Podpisanie kontraktu i przeniesienie prawa własności nastąpi dopiero po całkowitej spłacie ceny kupna.

5. Koszta kontraktu, stempli, planów i intabulacji ponoszą obie strony po połowie.

Ewentualną należytość przenośną poniesie każda strona osobno od nabytego przez siebie gruntu.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok p. Prezydenta m. względnie jego zastępcy, pp. radców m. inż. Franciszka Drobniaka i Ks. Senatora Kasprzyka Ludwika, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Adama Müllera i Zygmunta Siemka.

III. Niniejsza transakcja następuje w celu uregulowania i urządzenia ulic. (L. I. 3460/28).

VII. Upoważnienia Rady m. dla Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej. Rada miasta uchwali:

Dodatkowo do ustępu B uchwały Rady m. z dnia 24 lutego 1928 r. L. I. 579/28 przekazuje Rada miejska po myśli § 82 statutu m. do załatwienia Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej także wszystkie sprawy mające związek z regulacją i budową ulic i chodników, a wynikające z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 23 i przepisów miejscowych wydać się mających na podstawie tegoż rozporządzenia. (L. I. 4660/28).

VIII. Zatwierdzenie według nowego prawa budowlanego sposobu zabudowania Placu Nowego w Dz. VIII.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej. Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się w myśl § 172 i § 174 nowego prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202 i przepisów ust. bud. dla m. Krakowa z dnia 28 marca 1910 r. Dz. u. kr. Nr. 89 z odpowiednim ustawowym udziałem właścicieli przyległych realności w pokryciu kosztów uporządkowania Placu Nowego w Dz. VIII, wraz z częścią ul. Estery w obrębie placu, według projektu i kosztorysu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 1 czerwca 1928 r. w myśl uchwały Magistratu z dnia 21 października 1927 r. i polecenia z dnia 29 października 1927 r. L. 11085/27-VIII a to przez:

1) założenie naokoło placu jezdni o szerokości 7 m o nawierzchni betonowej i krawężnikach granitowych, tak dla chodników koło realności, jakoteż samego placu,

2) przebudowę chodników z płyt betonowych wzdłuż domów l. or. od 1—3 o szerokości 2 m, przed realnością l. or. 5 o szerokości 1·40 m, przed realnością l. or. 6 i 7 o szerokości 2 m, przed realnością l. or. 8, 10 o szerokości 3 m, w ul. Estery od l. or. 8—18 o szerokości 2·50 m przy użyciu płyt z istniejącego chodnika i częściowem uzupełnieniem nowemi płytami,

3) założenie na właściwym placu nawierzchni betonowej,

4) założenie naokoło jatek chodnika 2 m szerok. o krawężnikach i nawierzchni betonowej,

5) koszt uporządkowania w wysokości 123.000 zł według kosztorysu Bud. m. Oddz. B. zatwierdzonego powyższą uchwałą Magistratu należy pokryć z Dz. XI § 110 d (konserwacja placów targowych budżetu 1928/29),

6) do budowy należy przystąpić natychmiast, przyczem a) wezwać właścicieli nieuporządkowanych realności pod względem odwodnienia, aby to zaraz uczynili, w przeciwnym razie wykonać ewentualne połączenia rynien z urzędu na ich koszt.

Co do ulicznych połączeń dla odwodnień domowych starać się dojść do porozumienia z właścicielami, aby je uprzednio w ulicy także wykonać; b) wezwać Budownictwo m. Oddz. A. do bezzwłocznego rozpoczęcia budowy ustępów na placu, tak, aby przed rozpoczęciem robót drogowych budowa ta została ukończona,

7) do kontroli robót deleguje się pp. Rm. Rocka i Merza.

8) po ukończeniu robót drogowych należy złożyć Magistratowi — Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej Rady m. sprawozdanie i rozliczenie kosztów z wykonanych robót. (L. I. 1895/28/B. b.).

IX. Uporządkowanie ul. Krakusa, Józefińskiej, Targowej, Placu Zgody.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej. Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się w myśl § 172 i § 174 nowego prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202 i przepisów ust. bud. dla m. Krakowa z dnia 28 marca 1910 r. Dz. u. kr. Nr. 89 z odpowiednim ustawowym udziałem właścicieli przyległych realności w pokryciu kosztów uporządkowania:

a) ul. Krakusa przez ułożenie krawężników i chodników betonowych oraz nawierzchni z betonu asfaltowego;

b) ul. Józefińskiej przez ułożenie krawężników, chodników betonowych i nawierzchni z betonu asfaltowego;

c) ul. Targowej i

d) Pl. Zgody przez wykonanie nawierzchni jak pod a) i b).

1) łączny koszt w wysokości 100.000 zł. należy pokryć w wysokości 21.350 zł. z Dz. V § 19 b, zaś 78.650 zł. z Dz. V § 148 a,

2) po ukończeniu budowy przedłożyć Magistratowi, Kom. drog. kanał. i grunt. Rady m. sprawozdanie i rozliczenie kosztów z wykonanych robót,

3) do nadzoru robót deleguje się pp. Rm. Breuera i inż. Spero. L. 856/1928/B. b.

X. Wykonanie jezdni w ulicy Jabłonowskich.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej. Rada miasta uchwali:

1) Zatwierdza się w myśl § 172 i § 174 nowego prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202 i przepisów ust. bud. dla m. Krakowa z dnia 28 marca 1910 r. Dz. u. kr. Nr. 89 z odpowiednim ustawowym udziałem właścicieli przyległych realności w pokryciu kosztów uporządkowania ulicy Jabłonowskich przez wykonanie jezdni z betonu asfaltowego na długości od ulicy Straszewskiego do ul. Garncarskiej wedle projektu i kosztorysu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 31 maja 1928 r., przyczem istniejąca nawierzchnia szosowa po doprowadzeniu poprzecznych spadów jezdni do przepisanego profilu, ma służyć jako podłoże pod beton asfaltowy;

2) na długości od ul. Czapskich do ul. Garncarskiej, należy wykonać chodnik betonowy 2 m szeroki i pas ziemny 1·50 m szeroki, przyczem ma być założony nowy krawężnik betonowy;

3) pozostałe krawężniki betonowe i chodniki z płyt betonowych pozostają nienaruszone;

4) koszt uporządkowania jak wyżej w kwocie 44.570 zł słownie (czterdzieści cztery tysiące pięćset siedemdziesiąt zł) pokryć z Dz. V § 19 b. budżetu 1928/29;

5) do nadzoru robót deleguje się Pp. Rm. Inż. A. Czunkę i Inż. A. Romanowskiego;

6) po skończeniu robót przedłożyć Magistratowi sprawozdanie. (L. 1788/28)/B. b.

XI. Wykonanie jezdni w ul. Studenckiej.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej.

Rada miasta uchwali:

1) zatwierdza się w myśl § 172 i § 174 nowego prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202 i przepisów ust. bud. dla m. Krakowa z dnia 28 marca 1910 Dz. u. kr. Nr. 89 z odpowiednim ustawowym udziałem właścicieli przyległych realności w pokryciu kosztów uporządkowania, nawierzchni jezdni ulicy Studenckiej na długości od ul. Straszewskiego do ul. Loretańskiej, wedle kosztorysu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 30 marca 1928 przez wykonanie jezdni z betonu asfaltowego na istniejącej szosie, przyczem chodniki i krawężniki betonowe pozostają te same;

2) koszt uporządkowania jezdni w kwocie 10.000 zł pokryć z dz. V § 19 b. budżetu 1928/1929;

3) do nadzoru robót deleguje się Pp. Rm. Inż. Czunkę i Inż. A. Romanowskiego;

4) po skończeniu robót przedłożyć Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej Rady m. sprawozdanie i rozliczenie kosztów z wykonanych robót. (L.1789/1928) B. b.

XII. Niweleta przedłużenia ul. Wolskiej.

Wniosek Komisji drogowo-kanałowej.

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się niweletę przedłużenia ul. Wolskiej od Aleji Krasińskiego przez Błonia miejskie do mostu na Rudawie, wedle projektu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 1 czerwca 1928 przyczem ustala się wysokość na skrzyżowaniu ul. Wolskiej i Al. Krasińskiego na cotę 204.00, następnie na skrzyżowaniu przedłużenia ul. Wolskiej z ul. Słoneczną ustala się wysokość na cotę 204.100 m., zaś w odległości 1142 m. od Aleji Krasińskiego, wyznacza się wysokość 204.173 z której to wysokości wychodzi się 2% wzniesieniem na wysokość mostu 208.217. (L. 3816/1927). B. b.

XIII. Zmiana konfiguracji parcel przy Aleji pod Kopcem.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1) zatwierdza się zmianę konfiguracji parcel oraz sposób zabudowania przy Aleji pod Kopcem według wkreśleń kolorem niebieskim w planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 26 maja 1928;

2) reasumując częściowo uchwałę Rady m. z dnia 12 czerwca 1923 przeznacza się parcele gminne na pow. planie oznaczone liczbami 55 i 56 do sprzedaży pod warunkami w powołanej uchwale wyszczególnionemi. (L. I 4133/1928).

I. Sprawa udziału Gminy miasta Krakowa w Krakowskiej Spółce Samochodowej, Ska z ogr. odpow.

Imieniem Sekcji II i III referent Magistratu Dr. Medwecki wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Gmina miasta Krakowa łącznie z firmą Polski Lloyd Ska Akc. i zarządem koleji lokalnej Kraków-Kocmyrzów powołuje do życia spółkę z ogran. odpow. opartą na ustawie z dnia 6 marca 1906 Nr. 58 Dz. U. P. pod firmą: Krakowska Spółka Samochodowa, Spółka z ogr. odpow. w Krakowie z kapitałem 70.000 zł podzielonymi na 14-cie udziałów po 5.000 zł, z których 5 udziałów tj. 25.000 zł wpłaca Gmina miasta Krakowa.

2. Gmina miasta Krakowa zastrzega sobie w założyć się mającej Spółce następujące:

a) na siedmiu członków Rady Nadzorczej Gmina miasta Krakowa mieć będzie 3-ch wyznaczonych przez Prezydjum miasta.

b) jednego z dwóch dyrektorów Spółki i jednego z członków Komisji Rewizyjnej wyznaczy Prezydent m.

3. Gmina miasta Krakowa zastrzega sobie w okresie czasu trwania Spółki prawo podwyższania swego udziału lub odstąpienia części tegoż innej osobie.

4. Równocześnie obejmie Gmina miasta Krakowa porękę do wysokości 50.000 zł za zakupić się mające automobile ciężarowe dla Spółki.

5. Prezydjum miasta upoważnia się do wstawienia powyższej kwoty 25.000 zł do budżetu dodatkowego na rok 1928/29 i zaciągnięcia w tej kwocie pożyczki w jednej z instytucji finansowych.

6. Do podpisania kontraktu Spółki oraz odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcę oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza. (L. prez. 5392/28).

Po krótkiej dyskusji, w której zabierali głos Rm. Holeksa i Dr. Bobrowski wnioski Sekcji II i III uchwalono.

Wniosek nagły

Rm. Kluczki i tow. w sprawie budowy baraku dla eksmitowanych, zgłoszony na początku posiedzenia.

Rm. Kluczka umotywowywał swój wniosek, który uzyskał poparcie nagłości.

W dyskusji, jaka wywiązała się nad tym wnioskiem, a w której zabierali głos Rm. Ks. Masny, Dr. Lang, Inż. Adelmann, Ks. Kasprzyk przemawiający za wnioskiem i po udzielonych wyjaśnieniach przez Prezydenta m. inż. Rollego, że Magistrat zamierza budowę takiego baraku, wniosek Rm. Kluczki uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. **9½ w nocy.**

Posiedzenie jawne 199 w kad. XVII z dnia **11 lipca 1928.**

Obecni: *Prezyd. m.* inż. Karol Rolle.
Wiceprezyd. m. Dr. Ludwik Schneider.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **70.**
Początek posiedzenia o godz. $6^1/_2$ **popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Interpelacje.

Sekretarz Strasik odczytał następujące interpelacje:

1. Rm. Marskiego i tow. w sprawie zabudowań w realności Kwiatkowskiego przy ul. Kościuszki L. 49.

Interpelacja brzmi:

»Przy ul. T. Kościuszki L. 49 w realności Kwiatkowskiego na miejscu stajni zbudowano domek mieszkalny z oknami na ulicę a w podworcu duży garaż. Ponieważ nowa linja regulacyjna biegnie o kilka metrów w głąb parceli, a domek zbudowano według starej linji regulacyjnej, przeto już przy rozpoczęciu burzenia stajni, której tylko boczna, ślepa ścianka ulicy dotykała, podczas obrad budżetowych tak ja, jak i rm. Drobniak zwróciliśmy uwagę Prezydjum na tę okoliczność, by budynek mieszkalny był budowany według nowej linji regulacyjnej, zaś garaż prostopadle do ul. Kościuszki a to ze względu na ewentualne przedłużenie ul. Słonecznej. Pomimo to domek ten wybudowano według starej linji regulacyjnej, a garaż równolegle do ul. Kościuszki.

Zapytujemy przeto Prezydjum miasta:

1) dlaczego tak szkodliwą dla miasta koncesję na budowę, pomimo sprzeciwu i zastrzeżeń radców miasta, udzielono?

2) dlaczego do tego rodzaju komisji obchodowych nie zaproszono żadnego rm. tej dzielnicy, pomimo, że trzech nas mieszka przy ul. Kościuszki?

3) prosimy o ścisłe dochodzenie i pociągnięcie winnych do surowej odpowiedzialności«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że odpowiedzi na powyższą interpelację udzieli na najbliższem posiedzeniu Rady m.

2. Rm. Marskiego i tow. w sprawie pożaru przy ul. Tatarskiej w fabryce stolarskiej Grünberga.

Interpelacja brzmi:

»Dnia 6 b. m. wybuchł groźny pożar przy ulicy Tatarskiej w fabryce stolarskiej Grünberga.

Akcja ratunkowa postępowała bardzo wolno, przyczem okazało się, że w ul. Tatarskiej i w ul. tylnej Włóczków nietylko nie ma hydrantów, ale nawet wody w wodociągu. Do gaszenia pożaru musiano wodę częściowo dowozić beczkowozami Zakładu Czyszczenia miasta a częściowo ciągnąć wężami aż z ul. Kościuszki.

Wobec tego zapytujemy:

1) dlaczego w tak wielkiej fabryce z łatwopalnym materjałem nie ma odpowiednich urządzeń do gaszenia pożaru?

2) dlaczego przy akcji ratunkowej nie było naczelnika straży pożarnej, która to okoliczność prawdopodobnie dała powód jednemu dziennikowi krakowskiemu do przejrzystej satyry o straży pożarnej?

3) co Prezydjum miasta w tej sprawie zarządziło, względnie zarządzić zamyśla?«

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że odpowiedzi na powyższą interpelację udzieli na najbliższem posiedzeniu Rady m.

3. Rm. Stączka i tow. w sprawie stosunków sanitarnych i komunikacyjnych na dworcu autobusowym przy Pl. św. Ducha.

Interpelacja brzmi:

»Wobec wdrożonego już uporządkowania ul. Szpitalnej i Pl. św. Ducha, podpisany »Klub pracy gospodarczej« wnosi o niezwłoczne komisyjne zbadanie stosunków sanitarnych i komunikacyjnych na otwartym przed rokiem dworcu autobusowym w Krakowie, nieodpowiadającym obecnie wzmożonej wielokrotnie frekwencji. Brak miejsca na pomnożenie kas biletowych, poczekalni, a co najważniejsze brak ustępów powoduje liczne uzasadnione zażalenia podróżnych, których liczba przekracza już tysiąc dziennie. Ponieważ przyległe realności są własnością gminną, przy dobrej woli Magistratu łatwo przeprowadzić prowizoryczne adaptacje, których koszt pokryją opłaty z ruchem autobusowym związane«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

4. Rm. Ks. Kasprzyka i tow. w sprawie dojazdu do parku Wolskiego.

Interpelacja brzmi:

»Nareszcie po latach udostępniono jako-tako dojazd dla publiczności do lasu Wolskiego. Las Wolski ma się stać »płucami« Krakowa. Niestety, dojazd do lasu dla nas jest jeszcze niemożliwy ze względu na drogą komunikację. Bilet autobusem tramwajowym kosztuje w jedną stronę 50 groszy. Ponieważ chodzi o to, by w czasie wakacji dziatwa szkolna, która niemogła wyjechać z miasta, mogła dostać się do lasu Wolskiego, podpisany wnosi, by Pan Prezydent, jako przewodniczący Krakowskiej Kolei Elektrycznej, doprowadził do obniżenia ceny biletów w autobusie dla dzieci szkolnych na 20 groszy, przyczem kolej elektryczna i tak nie poniesie straty«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli wyjaśnień na najbliższem posiedzeniu Rady m.

5. Rm. Ks. Kasprzyka i tow. w sprawie niebezpieczeństwa grożącego kościołowi N. P. Marji przez przejazd obok kościoła wozów ciężarowych.

Interpelacja brzmi:

»W ostatnich dniach ukazały się na łamach pism krakowskich alarmujące komunikaty p. t.: »Wandalizm«, w których zwraca się uwagę na niebezpieczeństwo, które grozi kościołowi Marjackiemu i bezcennym zabytkom architektury kościelnej. Mianowicie, wskutek skierowania całego ruchu (kołowego) dojazdowego do Rynku przez wąski przesmyk między kościołem a prałatówką w tem samochodów ciężarowych, rysują się mury kościoła, od-

padają gzymsy i obramienia kamienne z okien, leci gzyms ze sklepienia nawy głównej z polichromją Matejkowską.

Zapytujemy Pana Prezydenta, jakie zamierza wydać zarządzenia, by zapobiec nieszczęściu i ochronić świątynię, którą dziś ofiarnie odnawia społeczeństwo polskie«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi przy końcu posiedzenia.

6. Rm. Ks. Kasprzyka i tow. w sprawie braku wody w realnościach o wyższych piętrach.

Interpelacja brzmi:

»W ostatnich dniach daje się zauważyć brak wody w mieście, szczególniej woda z wodociągu nie dochodzi do wyżej położonych kamienic w mieście i na wyższe piętra. Również, zdaje się, ze względu na oszczędność wody, której brakuje, Zarząd miasta nie skrapia ulic i placów miejskich należycie.

Zapytujemy Pana Prezydenta o wyjaśnienie, jak się rzecz ma z brakiem wody w mieście i czy P. Prezydent myśli o zapobieżeniu brakowi wody w mieście przez przygotowanie projektu nowego wodociągu tembardziej, iż wobec wzrostu miasta brak wody będzie się dawał coraz bardziej odczuwać«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi przy końcu posiedzenia zast. dyrektora Wodociągu m. inż. Krawczyk.

7. Rm. Ks. Kasprzyka i tow. w sprawie rokowań o pożyczkę zagraniczną dla Gm. m. Krakowa.

Interpelacja brzmi:

»Rokowania o pożyczkę zagraniczną, będące jak zapewniał Pan Prezydent na ukończeniu, nagle podobno się urwały, jak również pożyczka z Banku Gospodarstwa Kraj. nie doszła do skutku. Zapytujemy Pana Prezydenta, jakie były przyczyny zerwania rokowań o pożyczkę«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi przy końcu posiedzenia.

8. Rm. Pachońskiego i tow. w sprawie pomieszczenia szkoły gospodarstwa domowego przy ul. Pędzichów.

Interpelacja brzmi:

»Szkoła gospodarstwa domowego przy ul. Pędzichów znajduje się w warunkach nader trudnych z powodu swego pomieszczenia. Wobec tego, że frekwencja uczenic do tej szkoły wzmaga się z każdym rokiem, zapytujemy Pana Prezydenta, co zamierza uczynić, aby tę tak potrzebną dla przyszłych gospodyń szkołę odpowiednio ulokować i adaptować«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadcza, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

9. Rm. Pachońskiego i tow. w sprawie opuszczenia przez kursy nauczycielskie miejskiej szkoły im. św. Scholastyki.

Interpelacja brzmi:

»Zarówno na posiedzeniu Rady budżetowej w r. 1927 jak i w roku obecnym postawiłem rezolucję, aby kursy nauczycielskie opuściły miejską szkołę im. św. Scholastyki, poczem, aby przeprowadzono w niej urządzenia sali gimnastycznej, kuchni szkolnej i sali robót kobiecych.

Pomimo, że w dwóch ostatnich latach zlikwidowane zostały oddziały równorzędne kursów w Państwowem Seminarjum naucz. żeńskiem i męskiem i że w opuszczonych salach jest poddostatkiem miejsca na umieszczenie wspomnianych kursów, to przecież kursy nauczycielskie szkoły im. św. Scholastyki nie opuszczają, ba, nawet organizują od zeszłego roku odrębną szkołę ćwiczeń, przez co zabierają salę i wprowadzają dwurazową naukę rano i popołudniu w szkole im. św. Scholastyki.

Zapytujemy wobec tego Pana Prezydenta, co zamierza uczynić, aby szkole im. św. Scholastyki, ongiś tak wspaniale się rozwijającej, dziś pozbawionej potrzebnych sal na elementarne potrzeby wychowania duchowego i fizycznego, zapewnić normalne warunki rozwoju«.

Prezydent m. inż. Rolle oświadczył, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

Urlopy.

Rada m. udzieliła urlopów dla poratowania zdrowia następującym Radcom m.: Dr. Krzetuskiemu 6 tygodni, Dr. Rowińskiemu 6 tygodni, Ignacemu Ehrenpreisowi 6 tygodni, Dr. Tomasikowi 3 tygodnie.

Porządek dzienny.

Sprawa dostarczenia energji elektrycznej dla Krakowa z Jaworzna.

W sprawie formalnej przed referatem zabrał głos rm. Dr. Krzetuski, sprzeciwiając się obecności podczas obrad nad tą sprawą tych członków Rady miejsk., którzy są członkami Zarządu Kopalni w Jaworznie.

W odpowiedzi Prezyd. inż. Rolle wyjaśnia, że radcy ci są przedstawicielami Rady miejsk. w Zarządzie Kopalni w Jaworznie i dlatego nie koliduje to z § 73 statutu miejskiego.

Ze stanowiska prawnego wyjaśnień udzielili rm. Dr. Tilles, Dr. Ferber oraz Dr. Landau Ignacy, poczem referent komisji oraz Sekcyj II i III. Rm. Dr. Ignacy Landau przedkłada szczegółowe sprawozdanie oraz wnioski Komisji i Sekcji i powołując się na referat szczegółowo ułożony przez Dyrekcję Elektrowni Miejskiej, przedstawia obecny stan Elektrowni i obecne zapotrzebowanie energji elektrycznej w mieście oraz możliwość rozwoju w najbliższych latach i dochodzi do wniosku, że Elektrownia w dzisiejszym stanie jest u granicy swej sprawności. Wobec tego należy bezzwłocznie poczynić zarządzenia umożliwiające elektrowni należyte funkcjonowanie. W tej mierze ilość kotłów należy powiększyć natychmiast o dwa, gdyż w przeciwnym razie nastąpićby musiało ograniczenie w produkcji w Elektrowni, a co do powiększenia jednostek maszynowych zachodzi alternatywa albo sprawienia nowej turbiny wraz z kotłami, albo wystawienia nowej Elektrowni. Najłatwiejszem byłoby sprawienie nowej maszyny i w kwestjach tych przesłuchała Komisja dla Zakładów przemysłowych znawcę i zasięgnęła opinji fachowej co do dalszych zarządzeń.

Wedle zdania Dyrekcji Elektrowni i opinji znawcy sprawienie nowych urządzeń nie rozwiązywałoby sprawy, byłoby wydatkiem niewskazanym, gdyż zastosowanie nowych urządzeń do dawnych przedstawia pewne techniczne trudności i koszta, a po jakich 4 czy 5 latach sprawa byłaby na nowo aktualną i musianoby przystąpić do rozstrzygnięcia pytania, czy budować nową Elektrownię czy sprowadzać prąd z zewnątrz. Wobec tego znawca odradza, przy zmieniających się warunkach w produkcji energji, czynienia wydatków na powiększenie jednostek maszynowych. Znawca jednak uważa i wybudowanie nowej elektrowni za niewskazane i nieekonomiczne. Wybudowanie Elektrowni połączonem byłoby z kosztem około pięć miljonów franków szwajcarskich, a więc 9 miljonów złotych. Pomijając, że uzyskanie pożyczki natrafia obecnie na trudności, to produkcja prądu w nowo wybudowanej Elektrowni byłaby droższą od ceny, którąby Gmina za prąd zapłacić miała, gdyby sprowadzała energję elektryczną z zewnętrz.

Z tych powodów Komisja i Sekcje wzięły pod rozwagę i zadecydowały zaopatrywanie miasta w energję elektryczną przez sprowadzanie jej z zewnątrz. W tej mierze ważną była kwestja takiego doprowadzania energji, któreby możliwie na najmniejsze przerwy było narażonem. Mowca uważa, że w razie sprowadzania prądu z zewnątrz najpewniejszym sposobem byłoby doprowadzanie kablami podziemnemi; ponieważ jednak i Dyrekcja Elektrowni i znawca są zdania, że jak to w innych krajach jest przeważnie przyjętem, napowietrzna linja dosyłowa jest wystarczającą i mniej kosztowna, przeto mowca nie będąc technikiem, jest zdania, że o ile idzie o sprowadzenie prądu z tego samego źródła energji, bezpieczniejszem byłoby doprowadzanie go 2-ma odrębnemi trasami. Znawca jednak powoływał się na przykłady z zagranicy, a tak samo i p. Dyrektor Elektrowni uważa, że jedna trasa dosyłowa prowadząca z źródła energji jest całkiem wystarczającą wobec pełnej rezerwy, jaką przedstawia Elektrownia w Krakowie. Elektrownię tę należy utrzymywać w każdym razie pod ciągłym naciskiem tak, aby natychmiast mogła funkcje swe spełniać, a nadto musi pokrywać zapotrzebowanie szczytowe, a od techników żądać należy, aby urządzenia były tego rodzaju, by zapewniały równomierne i stałe doprowadzenie prądu do Elektrowni.

Komisja dla miejskich Zakładów przemysłowych wraz z Sekcjami wzięły pod rozwagę wniesione oferty, których treść przedstawiła im Dyrekcja Elektrowni przy przedłożeniu porównania ich i cyfrowego obliczenia, i doszły do przekonania, że dla Gminy m. Krakowa najbardziej wskazanem jest przyjęcie oferty Jaworznickich Komunalnych Kopalni węgla S. A. w Krakowie. Gmina posiada około 30% akcyj tego przedsiębiorstwa, w Zarządzie tej spółki (w Radzie Zawiadowczej) zasiadają reprezentanci Gminy, wydelegowani przez Radę miejską dla strzeżenia tam praw Gminy, cena za prąd do 21 miljonów kwg. 5·95 gr. za 1 kwg. wedle zdania znawcy nie jest wcale wygórowaną, a za nadmiar t. j. za prąd ponad 21 miljonów kwg. po 2·1 gr. za 1 kwg. niską, a to wedle obecnych cen węgla i robocizny, nadto warunki i termina zapłaty i inne postanowienia są również korzystne. Wszystkie te względy razem biorąc, sprawiły, iż Komisje, mając na uwadze stosunek Gminy do Jaworzna i łączne korzyści Gminy, z obydwu ofert, uznały ofertę kopalni w Jaworznie za nadającą się najbardziej do przyjęcia.

Odnośnie do porównania cen obu oferentów, referent zawiadamia Radę, że wpłynęło w dniu posiedzenia Rady do Prezydjum miasta pismo drugiego oferenta, w którem oferent ten podaje ceny 5·5 gr. i 2·3 gr. tj. prócz ceny za prąd 5.5 gr. wyszczególnia cenę za nadmiar prądu licząc po 2·3 gr. W porównianiu z kwotami Jaworzna cena drugiego oferenta jest tańsza i na zasadzie dzisiejszego obliczenia znawcy porównując np. koszt prądu miesięczny wypadłaby cena ta o mniej więcej jakie cztery tysiące kilkaset złotych miesięcznie taniej od ceny Jaworzna.

Reasumując sprawozdanie i omawiając bliżej niektóre postanowienia zasad umowy o dostawę prądu zawrzeć się mającej, podaje referent imieniem Komisji i Sekcji pod obrady Rady m. referat i wnioski przez Komisję dla Zakładów przemysłowych i Sekcję II. i III. uchwalono.

Referat ten w sprawie powiększenia sprawności Elektrowni miejskiej przez ustawienie 2 nowych kotłów i dostarczenie energji elektrycznej z Jaworzna brzmi:

Dyrekcja Elektrowni miejsk. przedstawiła obszerny referat w sprawie bezpośredniego i pośredniego powiększenia Elektrowni w Krakowie, który był przedmiotem obrad Komisji dla zakładów przemysłowych.

Wyłoniony z powyższej Komisji ściślejszy komitet zawezwał jako znawcę inż. Beiera, dyrektora Elektrowni w Łaziskach Górnych, stawiając mu cały szereg pytań, co do których wydał znawca orzeczenie podane w następującem streszczeniu:

Orzeczenie znawcy inż. Beiera, dyr. w Łaziskach Górnych o powiększeniu sprawności Elektrowni miejskiej w Krakowie.

1. Nagła konieczność bezpośredniego i pośredniego wzmocnienia istniejących urządzeń Elektrowni:

a) moc maszynowa:

Największe obciążenie wynosiło:

Grudzień	1926 . .	7,100 kW
„	1927 . .	8,714 kW
przyrost		1,614 kW = 23%.

W grudniu 1928 należy się wobec tego spodziewać najwyższego obciążenia około 11.000 kW, jeżeli przyjmiemy ten sam przyrost co w roku zeszłym. Według przebiegu najwyższych obciążeń od roku 1921, osiągnie najwyższe obciążenie następującą wysokość:

w roku	1928 . . .	9.500 kW
„	1929 . . .	10.000 „
„	1930 . . .	10.700 „
„	1936 . . .	14.700 „
„	1944 . . .	20.000 „

Rok 1944 przyjęto do porównania, ponieważ w tym roku kończy się kontrakt z Jaworznem, a przypuszczalne szczytowe obciążenie będzie nawet jeszcze wyższe.

W przeciwstawieniu do najwyższego obciążenia, które wynosi w roku 1928, 9,500 kW, względnie w roku 1929, 10.000 kW, wynosi moc maszynowa jak następuje:

1 turbina 6.000 kW cos. phi = 0·8
2 turbiny po 3.000 kW = 6.000 kW cos. phi = 0·8
2 turbiny po 750 kW = 1.500 kW cos. phi = 0·8
razem . . 13.500 kW

Istniejących jeszcze 2 maszyn parowych prądu stałego po 400 kW razem 800 kW nie bierze się w rachubę, albowiem istniejąca jeszcze sieć prądu stałego ma być do końca tego roku zupełnie przerobiona na prąd zmienny. Również nie mogą być brane pod uwagę obie turbiny po 750 kW jako pełnowartościowe; jednakże mogą one być użyte w razie konieczności jeszcze na pokrycie szczytowego obciążenia.

Wobec tego przeciwstawia się najwyższemu obciążeniu 9.500 kW, względnie 10.000 kW moc maszynowa 13.500 kW, tj. rezerwa wynosi 3.500 kW czyli 35%. Rezerwę jednakże Elektrowni należy oznaczyć według najwyższej istniejącej jednostki maszynowej, tj. w obecnym wypadku 6.000 kW. Jeżeli zatem odpadnie podczas największego obciążenia (listopad—styczeń) największa maszyna (skutek naprawy wywołanej z jakichkolwiek powodów), w takim razie dla pokrycia powyższego maksimum 9.500 kW, względnie 10.000 kW pozostaje do dyspozycji moc maszynowa 7.500 kW, czyli do pełnego pokrycia zapotrzebowania prądu brak jeszcze 2.500 kW tj. 25%. Elektrownia będzie więc znajdować się w czasie najwyższego obciążenia w roku 1928 bez dostatecznej rezerwy. Stan ten będzie z roku na rok się pogarszał, jak to wykazuje wzrost najwyższego obciążenia.

b) moc kotłowni:

6 kotłów po $260m^2 = 1560m^2$ pow. ogrzew.
ogólna ilość pary na godzinę . . . . . 31.200 kg.
2 kotły po $500m^2 = 1000m^2$ pow. ogrzew.
ogólna ilość pary na godzinę . . . . . 20.000 „
2 kotły po $700m^2 = 1400m^2$ pow. ogrzew.
ogólna ilość pary na godzinę . . . . . 28.000 „
razem . . . . . 79.200 kg.

W czasie najwyższego zapotrzebowania potrzebna będzie:
turbina na 6000 KW po 6 kg . . . 36.000 kg.
turbiny z mocą 4000 KW po 10 kg . 40.000 „
razem . . . . . 76.000 kg. pary

do tego należy doliczyć zużycie pary w pompach, owaporatorach i ogrzewanie okrągło około 8000 kg, tak że ogółem trzeba będzie 84000 kg pary, na co jest do dyspozycji okrągło 80000 kg, brak zatem 4000 kg pary bez względu na to, że przy obecnej wielkości Elektrownia powinna mieć conajmniej 2 kotły w rezerwie.

Jeżeli w czasie najwyższego obciążenia odpadnie tylko 1 z 2-ch największych kotłów, to brak będzie 4000 + 14000 = 18000 kg pary, tj. przy 7,6 kg średniego zużycia pary urządzenia maszynowego okrągło 2000 KW.

Przy obliczeniu brało się pod uwagę wydajność kotła 20 kg z 1 m^2 pow. ogrzew. Kotły mogą być nieco forsowane, jednakże z uszczerbkiem bezpieczeństwa ruchu całego urządzenia (uderzenia wodne w maszynach). Do pełnego wyzyskania istniejącej mocy maszynowej brak więc mocy kotłowej 18000 kg tj. więcej niż 1 kocioł.

Poleca się zatem zamówić natychmiast 2 dalsze kotły na normalną produkcję pary, razem około 20000 kg na godz. Zamówienie to musi być dokonane bez względu na to, czy nastąpi powiększenie mocy maszynowej, czy też pobierany będzie prąd z zewnątrz.

Do tego samego wyniku w sprawie kotłowni dochodzi okręgowy inżynier ze Stow. Dozoru Kotłów w Warszawie, który w piśmie z dnia 8 czerwca 1928 wystosowanem do Prezydjum miasta Krakowa, zwraca uwagę na niedostateczną rezerwę kotłową i po przeprowadzeniu odpowiedniego przeliczenia produkcji pary, zgodnego na ogół z obliczeniem powyżej podanem, dochodzi do wniosku, że obecną kotłownię należy powiększyć o 2 nowe kotły po 500 m^2 pow. ogrzew., przyczem zwraca z całym naciskiem uwagę na fakt, że pozostawienie dotychczasowej niedostatecznej instalacji kotłowej groziłoby koniecznością ograniczenia produkcji prądu.

2. Jaka moc maszynowa brakuje Elektrowni w następnych latach i jak wielkie powinno być uzupełnienie mocy?

Według istniejących wykazów ruchu można z pewną dokładnością ustalić rozwój zapotrzebowania prądu w Krakowie.

Rok	Najwyższe obciążenie w KW	Produkcja KW	Ilość godzin
1927	8.740	25,828·000	2.950
1928	9.400	28,000.000	2.950
1932	12.000	36,000.000	3.000
1936	14.700	44,500.000	3.000
1944	20.000	60,000.000	3.000

Jako rezerwę należy uważać największą istniejącą maszynę tj. 6000 KW. Ponieważ ta maszyna może tak samo jak każda inna w ruchu zawieść, należy więc liczyć się tylko z istniejącą mocą maszynową 7500 KW.

Brak zatem do regularnej mocy maszynowej:
w roku 1928 . . . 1.900 KW
„ „ 1932 . . . 4.500 „
„ „ 1936 . . . 7.200 „
„ „ 1944 . . . 12.500 „

powyższa brakująca moc musi być pokryta, a to:
a) albo przez powiększenie głównego urządzenia,
b) albo przez pobór prądu z zewnątrz.

Na następne 5 lat wystarczy moc dodatkowa 6000 KW, tak, że pozostanie do dyspozycji 13.500 KW, przyczem 6000 KW, będzie w rezerwie.

3. Jakie korzyści przedstawia pobór prądu z zewnątrz?

Powiększenie własnej mocy maszynowej jest niemożliwem do końca roku 1929, wobec czego miasto musi się zdecydować na pobór prądu z zewnątrz.

Pobór prądu z zewnątrz przedstawia pozatem bardzo poważne korzyści dla miasta, mianowicie:

a) miasto zyskuje na czasie i może wskutek tego w dłuższym okresie czasu lepiej zorjentować się w rozwoju skaczącego przyrostu zapotrzebowania prądu, aniżeli to dzisiaj jest możliwe. Ten skaczący przyrost rozpoczął się w roku 1926 i trwał w roku 1927, podczas gdy w roku 1924/5 najwyższe zapotrzebowanie zmniejszyło się z 6600 na 6300. Do niedawna więc nie było zupełnie możliwem podać jakiekolwiek dane o przypuszczalnym rozwoju Elektrowni.

Według obciążenia w roku 1925 należało przypuszczać, że powiększenie obciążenia w roku 1926 i 1927 było tylko objawem przejściowym. Ponieważ dzisiaj można już przewidzieć, że przyrost trwać będzie także w roku 1928, więc teraz dopiero nastąpił moment, w którym należy szukać środków i dróg pokrycia wzrastającego zapotrzebowania,

b) wiadomem jest, że Rząd dąży wszelkiemi środkami do przeprowadzenia ogólnej państwowej szyny zbiorczej (jako linji przesyłowej o wysokiem napięciu) z Zagłębi węglowych do stolicy Państwa. Ta szyna zbiorcza ma być wprowadzona ze Śląska i ma prowadzić przez teren dąbrowiecki i przez Jaworzno. Do niej dołączone być mają wszystkie ważne centra przemysłowe i większe miasta, a więc także i Kraków.

Do definitywnego ustalenia wykonania takiego olbrzymiego projektu upłynie jeszcze kilka lat. Kraków może w razie poboru prądu z zewnątrz czekać 5 lat na realizację tego projektu i wtedy łatwiej zdecydować czy jest wskazanem powiększyć Elektrownię, czy też pobierać jeszcze większą moc od dostawcy z zewnątrz,

c) jeżeli Kraków pobierać będzie brakującą moc w następnych latach z zewnątrz, to zaoszczędzi sobie cały kapitał inwestycyjny, potrzebny do wytworzenia brakującej mocy i w następstwie zaoszczędzi wynikającą z tego służbę kapitałową (procenta i amortyzację) oraz koszta konserwacji.

4. Czy pobór prądu z zewnątrz jest tańszy, niż własna produkcja?

Pod 2) zostało udowodnione, że dla następnych 5 lat wystarczający jest pobór mocy 6000 KW.

Jeżeli Kraków sam sobie będzie chciał wytworzyć brakującą moc, to zamówi, ażeby zyskać lepszy stopień wydajności większych jednostek, turbinę nie o mocy 6000 KW, tylko conajmniej o mocy 12000 KW, ponieważ większe jednostki pracują ekonomiczniej jak mniejsze. Obsługa większych jednostek nie wymaga większej ilości ludzi jak obsługa mniejszych jednostek.

Nowe urządzenie należy zamówić na wyższe ciśnienie około 30 atm. Im wyższe będzie ciśnienie pary, tem mniejsze będzie zużycie pary przez maszyny. Dzisiaj jest w technice parowej wszystko w ruchu, tak że wskazanem jest odroczenie o ile możności decyzji.

W tem szczęśliwem położeniu jest Kraków.

Przy nowych urządzeniach będą zupełnie inne warunki jak przy starych. Nowych urządzeń nie można łączyć instalacji parowej ze staremi względnie tylko zapomocą kosztownych urządzeń. Ponieważ oprócz tego budowa Elektrowni w ostatnich latach pod względem ukształtowania całości wykazuje znaczne postępy, jest racjonalnem nie rozszerzać starego zakładu, tylko budować na odpowiedniem miejscu zupełnie nową Elektrownię według nowoczesnych zapatrywań.

Nowa Elektrownia kosztować będzie przypuszczalnie:

budynki	fr. szw.	1,200.000
turbina wraz z kondenzacją i chłodnią	„ „	1,000.000
kotłownia wraz z ekonomizorem, generatorem, podwiewem oraz izolacją	„ „	1,100.000
pompy, czyszczenie wody i rurociągów	„ „	400.000
rozdzielnia	„ „	200.000
różne	„ „	400.000
fracht, opakowanie i montaż . . .	„ „	450.000
Razem	fr. szw.	4,650.000

Do tego należy doliczyć cło, tak że ogólna kwota wyniesie 5 miljonów franków szw.

Przy 10% oprocentowania i amortyzacji w latach 20-tu, należy liczyć jako służbę kapitałową rocznie średnio 10,25% tak, że koszta stałe wynosić będą:

służba kapitałowa	fr. szw.	512.000
utrzymanie 3%	„ „	150.000
razem	fr. szw.	662.000

czyli złotych 1,140.000.

Zmienne koszta ruchu jak: węgiel, woda, obsługa, należy wstawić na 4.46 grosza za 1 KW. Ponieważ Elektrownia w Krakowie przy poborze prądu z zewnątrz musi być utrzymana jako rezerwa pod parą i musi pokrywać szczytowe obciążenie, to koszta powyższe wyniosą:

1. Przy utrzymaniu urządzeń pod parą zł. 600.000.
2. „ ruchu na KW 5 groszy.

Wartość 5 groszy zmniejsza się im większa będzie moc wytworzona własnej Elektrowni. W ten sposób otrzyma się, biorąc za podstawę podaną przez Jaworzno cenę prądu 5.95 grosza za 21,000.000 KW à 2.1 grosza za dalszy pobór prądu przy 6000 KW mocy, następujące zestawienie:

a) Ilość prądu.

Rok	Produkcja w KW	Dostawa	
		Jaworzna	Krakowa
1930	32,000.000	27,500.000	4,500.000
1931	34,000.000	29,000.000	5,000.000
1932	36,000.000	30,000.000	6,000.000
1933	38,000.000	31,000.000	7.000.000

b) Ogólne koszta w złotych.

Rok	Przy dost. Jaworzno zł.	Kraków zł.	Razem zł	Dostawa tylko Krakowa	Oszczędn. przy poborze z zewnątrz
1930	1,386.000	825.000	2,211.006	2,567.200	356.200
1931	1,417.500	845.000	2,262.500	2,656.400	393.900
1932	1,438.500	894.000	2,332.500	2,745.600	413.100
1933	1,459.000	943.000	2,402.000	2,834.800	432.800

to jest oszczędność wyniesie w 4 latach zł. 1,596.000. Oszczędność w rzeczywistości jest jeszcze większa, ponieważ przy produkcji przez samą Elektrownię krakowską uwzględniono tylko koszta nowej Elektrowni.

Ponieważ stara Elektrownia musi jeszcze nadal pozostać w tym wypadku jako rezerwa, to należy doliczyć do kosztów ruchu w Krakowie rocznie jeszcze okrągło 850.000 zł, tak że oszczędność podniesie się w 4 latach o 3·4 miljony złotych na okrągło 4 miljony.

W krakowskiej Elektrowni obecnej jest jeszcze miejsce, o ile to można bez dokładnego zaprojektowania ocenić, na ustawienie:

1 turbiny o mocy 12.000 KW,

4 kotłów, każdy po 500m^2 pow. ogrzew.

Jak już w ustępie 1 b) zaznaczono, należy obecnie bez względu na przyszłe powiększenie ustawić natychmiast dwa nowe kotły. Ponieważ turbina o mocy 12.000 KW potrzebuje conajmniej 4 kotły parowe, (a przy wyborze innego ciśnienia pary np. 30 atm. zamiast 12-tu nawet 5 kotłów, ponieważ 1 musi pozostać w rezerwie) w takim razie nie wystarcza istniejący budynek kotłowni na konieczne powiększenie kotłowni i należy w każdym wypadku przystąpić do nowej budowy.

5. Czy zaoszczędza się przy poborze prądu z zewnątrz na personalu w istniejącej Elektrowni w zupełności lub częściowo?

Pobór prądu z zewnątrz unormowany jest najwyższą mocą 6000 KW. Z rocznych djagramów obciążenia okazuje się, że Jaworzno będzie mogło dostarczyć z całej produkcji następujące ilości:

Rok	Zapotrzebowanie KW	Do dostawy z Jaworzna	Do dostawy z Krakowa
1930	32,000.000	27,500.000	4,500.000
1931	34,000.000	29,000.000	5,000.000
1932	36,000.000	30,000.000	6,000.000
1933	38,000.000	31,000.000	7,000.000

W ten sposób dostarczy Jaworzno obciążenie zasadnicze, a Kraków będzie musiał pokryć obciążenie szczytowe.

Ponieważ w urządzeniach w Jaworznie (w maszynach, kotłach, rozdzielniach) i linjach przemysłowych wysokiego napięcia może powstać przerwa, przeto musi być w Krakowie do dyspozycji rezerwa 6000 KW. Elektrownia więc musi utrzymywać kotły pod ciśnieniem, aby natychmiast każdej chwili objąć dostawę prądu przy pełnej mocy maszynowej i również musi Kraków sam pokryć szczytowe obciążenie. Z każdym rokiem wzrasta zarówno produkcja prądu, jak i szczytowe obciążenie.

Personal zajęty w ruchu w Elektrowni krakowskiej musi więc być zawsze w pogotowiu do objęcia służby. Wobec tego nie wchodzi w grę redukcja personalu.

Gdyby w pierwszych latach przy równoległym ruchu część personalu nie była w zupełności wyzyskana, to może być z łatwością zajęta przy wykonywaniu robót konserwacyjnych.

W ustępie 6-tym zastanawia się rzeczoznawca nad kwestją, czy należy przy poborze prądu z zewnątrz stosować napowietrzną linję, czy też kabel podziemny.

Ponieważ linja napowietrzna ma być wybudowana na 60000 Wolt na żelaznych słupach kratowych, przeto nieaktualne jest porównanie z kablem podziemnym, albowiem dla 60000 Wolt może być mowa tylko o napowietrznych linjach wysokiego napięcia.

Długoletnie doświadczenie i najnowsze postępy w budowie linji napowietrznej dają dostateczną gwarancję co do pewności ruchu.

Jeżeli wziąć pod uwagę jakie bezpieczeństwo przedstawia linja napowietrzna, to nasuwają się następujące pytania:

a) czy należy prąd pobierać z jednego przedsiębiorstwa, czy też z kilku?

b) czy linje napowietrzne należy prowadzić rozmaitemi drogami, czy też jedną trasą?

c) czy należy ułożyć sieć podwójną, czy też sieć pojedynczą?

Wypadek a) należy wyłączyć, ponieważ moc 6000 KW jest za mała, aby ją można rozdzielić na kilku dostawców. Przy 3000 KW nie opłaca się już przeniesienie energji. Ponadto Kraków jest udziałowcem w Jaworznie tak, że zysk otrzymany przez Jaworzno wróci częściowo do Krakowa.

Ponieważ linja napowietrzna prowadzona jest wzdłuż wzgórz, które tworzą naturalną ochronę linji przed atmosferycznemi wyładowaniami, można zrezygnować z drugiej linji.

Rzeczoznawca rozważa jeszcze sprawę zastosowania 4 drutów, z których 3 pracowałyby normalnie, a 4-ty służyłby jako rezerwa na wypadek przerw w jednym z 3 drutów pracujących.

Korzyści tego 4-go drutu są dosyć problematyczne, albowiem wykluczoną wydaje się możliwość naprawy jednego przewodu, gdy 2 inne znajdować się będą pod napięciem. Raczej trzeba się zawsze z tem liczyć, że w razie przerwy na jednym drucie, musi być na czas naprawy cała linja z pod prądu wyłączona. Ponieważ na ten wypadek posiada Elektrownia krakowska w swoich maszynach pełną rezerwę, znajdującą się w pogotowiu pod parą, a uruchomienie tej rezerwy możliwem będzie w bardzo krótkim czasie, przeto prowadzenie czwartego drutu jest według zdania Dyrekcji Elektrowni krakowskiej, popartego opinją Dyrekcji Elektrowni wiedeńskiej, najzupełniej zbyteczne.

Przez zastosowanie natomiast słupów żelaznych kratowych przy odstępach poszczególnych słupów 200—300 metrów, zyskuje się najmniejszą ilość miejsc umocowania linji napowietrznej, które najczęściej mogą być, wskutek pęknięć izolatorów, powodem przerw.

W ten sposób zmniejsza się możliwość przerw.

Porównanie cen prądu Jaworzna ze Sierszą.

Komitet zażądał od Elektrowni Okręgowej w Sierszy oferty na dostawę prądu, celem porównania jej z ofertą Jaworznickich komunalnych kopalń węgla.

Siersza podaje cenę prądu dla 21,000.000 kWh na 5,5 gr za 1 kWh, a za nadmiar prądu ponad 3500 godzin używania 3,5 gr za 1 kWh.

Jaworzno podaje cenę prądu dla 21,000.000 kWh na 5,95 gr za 1 kWh, a za nadmiar prądu ponad 3500 godzin używania 2,1 gr za 1 kWh.

Porównanie tych cen według spodziewanego poboru prądu, podanego przez znawcę, przedstawia się jak następuje:

Rok	kWh	Jaworzno	Siersza
1930	21,000.000	× 5,95 gr = 1,249.500 zł	× 5,5 gr = 1,555.000 zł
	6,500.000	× 2,1 „ = 136.500 „	× 3,5 „ = 227.500 „
1931	21,000.000	× 5,95 „ = 1,249.500 „	× 5,5 „ = 1,155.000 „
	8,000.000	× 2,1 „ = 168.000 „	× 3,5 „ = 280.000 „
1932	21,000.000	× 5,95 „ = 1,249.500 „	× 5,5 „ = 1,155.000 „
	9,000.000	× 2,1 „ = 189.000 „	× 3,5 „ = 315.000 „
1933	21,000.000	× 5,95 „ = 1,249,500 „	× 5,5 „ = 1,155.000 „
	10,000.000	× 2.1 „ = 210,000 „	× 3,5 „ = 350.000 „
	137,500.000	5,701.500 zł	5,792.500 zł

czyli, że już w pierwszych 4 latach pobór prądu ze Sierszy kosztowałby o 91.000 zł więcej, aniżeli pobór prądu z Jaworzna.

Wobec tego przedstawia się oferta Jaworznickich Kopalń węgla korzystniej zarówno od budowy własnej Elektrowni w Krakowie, jak również od oferty Elektrowni Okręgowej w Sierszy.

Zasady umowy

zawrzeć się mającej między Gminą miasta Krakowa, względnie, stanowiącą własność Gminy, Elektrownią miejską w Krakowie (w dalszym ciągu nazwaną »Elektrownia«) jako Zakładem użyteczności publicznej, a Jaworznicką Komunalną Kopalnią węgla S. A. w Krakowie co do poboru energji elektrycznej z Zakładu elektrycznego wybudować się mającego w Jaworznie przez Jaworznickie Komunalne Kopalnie węgla (w dalszym ciągu nazwane »Kopalnia«).

1. Umowę dotyczącą poboru prądu elektrycznego z Kopalni zawiera Gmina na przeciąg 15 lat kalendarzowych począwszy od 1 stycznia roku następującego po dniu rozpoczęcia normalnego ruchu Zakładu Elektrycznego w Jaworznie, z możnością przedłużenia umowy każdorazowo na dalszych 5 lat. Kopalnia dołożyć ma wszelkich starań, by już 1 października 1929 roku budowa linji była wykończoną tak, aby szczytowe zapotrzebowanie w Krakowie pokrytem być mogło do wysokości 2000 KW w godzinach od 15-tej do 19-tej z istniejącego już obecnie Zakładu w Jaworznie.

2. Kopalnia obowiązaną jest do 18 miesięcy od dnia wydania konsensu policyjno-budowlanego na budowę, urządzić i wykończyć własnym kosztem osobny Zakład elektryczny w Jaworznie z agregatem o sile najmniej 10.000 KW, transformatory w Jaworznie i Krakowie, przewód wsparty na słupach żelaznych na 60000 Wolt aż do zewnętrznej granicy Elektrowni w Krakowie i obowiązaną jest wszystkie swe urządzenia utrzymywać w sposób zapewniający prawidłowy ruch, oraz posiadać dostateczne rezerwy i części zapasowe, a nadto urządzić własnym kosztem połączenie telefoniczne, umożliwiające porozumiewanie się między Kopalnią a Elektrownią.

3. Kopalnia obowiązaną jest dostarczać Gminie, względnie Elektrowni, przez cały czas trwania umowy prądu trójfazowego o 50 okresach na sekundę z najwyższem obciążeniem 7500 K V A, względnie 6000 KW, przy cos phi 0.8, a gwarantowane Kopalni przez Elektrownię minimum poboru prądu i zapłaty wynosić ma w pierwszych trzech latach od rozpoczęcia okresu umownego 18,000.000 kWh, a w dalszych latach 21,000.000 kWh; w czasie atoli od rozpoczęcia ruchu aż do pierwszego stycznia następującego roku nie obowiązuje Gminę gwarantowane minimum. Elektrownia pobierać ma prąd możliwie równomiernie i możliwie bez przerwy, a w razie przekroczenia zapotrzebowania prądu ponad 21,000.000 kWh rocznie zobowiązaną jest Kopalnia wyższą ilość prądu dostarczyć na warunkach i po cenach umówionych w granicach umownego obciążenia 6000 KW.

4. Zasadnicza cena prądu za roczną ilość do 21,000.000 kWh liczonych w krakowskiej stacji odbiorczej wynosić ma 5,95 gr za 1 kWh, zaś za ilości ponad 21,000.000 kWh cenę 2,1 gr za 1 kWh z tem, że w razie zmiany warunków gospodarczych nastąpić ma na żądanie z każdej strony zmiana ceny prądu, a to do wysokości 21,000.000 kWh wedle formuły rządowej, zawartej w obwieszczeniu Min. Rob. Publ. z 9 marca 1928 r. Nr. 57 Monitora (§ 80), zaś za nadwyżki ponad 21,000.000 kWh cena prądu ulegnie zmianie tylko odnośnie do ceny węgla w ten sposób, że zmianie ceny węgla o 1% odpowiadać będzie zmiana opłat o 0·9%, a inne czynniki ceny zmianie nie ulegną.

5. Utrzymanie należyte i administrowanie linji, które ma mieć charakter czysto tranzytowy i stanowi własność Kopalni, jest obowiązkiem Kopalni i za wszelkie szkody i nieszczęśliwe wypadki powstać mogące w drodze od Kopalni do Elektrowni w Krakowie zarówno przy budowie jak i dostawie prądu odpowiada Kopalnia tak, aby Gmina z tego tytułu nie była pociągnięta do żadnej odpowiedzialności. Kopalnia nie ma prawa ani sprzedawać ani oferować sprzedaży prądu w obrębie miasta Krakowa i wszystkich gmin powiatu krakowskiego i wielickiego.

6. Podatek przemysłowy (patent) wraz z dodatkami i podatkami autonomicznemi za wytwarzanie i sprzedaż prądu opłaca Kopalnia, a na wypadek nałożenia w przyszłości nowo wprowadzić się mogących specjalnych podatków (opłat) państwowych lub samorządowych, kwestję, czy i w jakim stopniu Gmina w podatkach tych ma partycypować, rozstrzygnie Sąd polubowny z wyłączeniem atoli podatków (opłat) gminnych jaworznickich, które w każdym razie ponosi wyłącznie Kopalnia.

7. Zapłata miesięcznej należytości za prąd, ustalonej zgodnie, nastąpić ma zasadniczo w gotówce najdalej w 30 dni po upływie miesiąca dostawy, jednakowoż Elektrowni przysługuje prawo zamiast gotówki wręczyć Kopalni weksle akceptowane przez Elektrownię i żyrowane przez jeden z miejskich Zakładów przemysłowych z terminem płatności do dni 60 liczonych od ostatniego dnia kalendarzowego miesiąca następującego po miesiącu dostawy, przyczem weksle za prąd dostarczony w maju, czerwcu, lipcu i sierpniu wystawione być mogą z 90-dniowym biegiem, a weksel za prąd z maja prolongowany nadto być może na dni 60, a za prąd z czerwca na dni 30 a dyskont obciąża Elektrownię.

8. Kopalni nie przysługuje prawo z jakichkolwiek powodów wstrzymać, przerwać, lub ograniczyć dostawę prądu dla Elektrowni z wyjątkiem skutków siły wyższej. Kopalnia obowiązana jest utrzymywać conajmniej 4-tygodniowy zapas węgla, przeznaczony w pierwszej linji do produkcji energji elektrycznej dla Elektrowni. W razie przerw powstałych z winy Kopalni, uniemożliwiających Elektrowni pobór rocznie umówionej ilości kWh, Elektrownia nie będzie obowiązaną do zapłaty umówionego rocznego minimum. W razie przerw w dostawie prądu z wyjątkiem wypadków siły wyższej, trwających łącznie dłużej w ciągu jednego roku niż 72 godzin, może Gmina, o ileby chciała korzystać z prawa rozwiązania umowy, po wysłuchaniu znawców, zażądać od Kopalni zastosowania odpowiednich urządzeń, zmierzających do zaradzenia tym brakom w stosownym terminie, a w razie niezastosowania się przez Kopalnię do tego żądania, może Gmina uważać umowę tę za rozwiązaną, o czem, na wypadek sprzeciwu Kopalni, decyduje ostatecznie Sąd polubowny. Mimo rozwiązania, Kopalnia ma obowiązek dalszej dostawy prądu i dotrzymania zobowiązań z tej umowy w każdym razie aż do czasu, kiedy

Elektrownia uzyska w inny sposób dostawę potrzebnej ilości prądu.

9. Elektrownia dostarczy Kopalni na czas i bezpłatnie pozwolenia Gminy m. Krakowa na wystawienie słupów przewodowych i instalacji w obrębie Gminy bez poboru z tego tytułu jakichkolwiek opłat na rzecz Gminy m. Krakowa.

10. Kopalnia ma po wygaśnięciu tej umowy pod zastrzeżeniami ustawy elektrycznej po upływie czasu, przez który na Kopalni ciążą obowiązki z tej umowy, prawo rozebrać i zabrać własnym kosztem własność jej stanowiące urządzenia służące do przesyłania i przetwarzania prądu, a w razie gdyby mimo pisemnego wezwania Gminy, do dni 60 tego nie uczyniła, uprawnioną będzie Elektrownia rozbiórki te i złożenia materjałów w całości lub w części wykonać na wyłączny koszt i niebezpieczeństwo Kopalni. Elektrowni przysługuje prawo pierwokupu odnośnych urządzeń Kopalni w całości lub w części do dni 60 po zawiadomieniu jej przez kopalnię o ofertach, jakie do Kopalni wpłyną.

11. W razie sporów wynikających z wykonania tej umowy, Prezydent miasta dążyć ma do zgodnego załatwienia, a strony obowiązują się wobec siebie stosować zasadę wzajemnej lojalności, tak by z jednej strony Elektrownia chronioną była przed poborem prądu pod zbyt uciążliwemi warunkami, a z drugiej strony Kopalnia miała zapewnione słuszne warunki dostawy.

Gdy te pertrakcje nie doprowadziłyby do porozumienia we wszystkich sporach z dotyczącej umowy wyniknąć mogących, poddać się mają orzecznictwu Sądu polubownego, złożonego z dwóch sędziów i 1 superarbitra, przyczem każda strona mianuje jednego sędziego polubownego, a ci wybierają superarbitra. Sąd polubowny nie ma jednak w żadnym wypadku prawa do wydania orzeczenia zezwalającego Kopalni na zaniechanie, wstrzymanie, ograniczenie lub przerwanie dostawy prądu do Elektrowni.

12. Opłaty od umowy przypaść mające ponoszą obie strony po połowie.

13. Umowa zawartą zostaje pod zastrzeżeniem uzyskania przez Kopalnię do 1 stycznia 1929 od Rządu potrzebnych uprawnień na sprzedaż prądu oraz najpóźniej do 6 miesięcy uprawnienia na przeprowadzenie linji tranzytowej Jaworzno—Kraków.

Imieniem Prezydenta miasta, Komisji dla miejskich zakładów przemysłowych, oraz Sekcji II i III rm. Dr. Ignacy Landau wnosi:

1. Rada miasta stwierdza, że Elektrownia miejska znajduje się wskutek rosnącego nieustannie zapotrzebowania energji elektrycznej na granicy swojej sprawności, wobec czego Rada miasta uznaje potrzebę bezzwłocznego przystąpienia do zapewnienia miastu dostawy prądu jeszcze z innego źródła energji elektrycznej.

2. W tym celu Rada miasta postanawia pobór prądu elektrycznego z Elektrowni na kopalni w Jaworznie i to na zasadach umowy ustalonej przez Komisję dla Zakładów oraz Sekcję II i III i upoważnia P. Prezydenta miasta do ułożenia i zawarcia umowy o dostarczanie prądu elektrycznego z Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla S. A. w Krakowie, oraz do podpisania tej umowy wraz z dwoma radcami wybranymi przez Radę miejską, a mianowicie: pp. Drem Ignacym Landauem i inż. Aleksandrem Adelmanem.

W razie przeszkody Pana Prezydenta miasta upoważnia Rada miejska do powyższych czynności jednego z Wiceprezydentów, a w razie przeszkody radców miej. wyżej wymienionych upoważnia w ich miejsce pp. rm. inż. Nitscha i inż. Drobniaka.

3. Rada miasta uchwala na wniosek Komisji dla zakładów przemysłowych wybudowanie kosztem złotych 250.000·—, budynku transformatorowego celem pomieszczenia transformatora do transformacji napięcia energji elektrycznej sprowadzonej z Jaworzna z 60.000 Volt na 5.000 Volt.

4. Rada miasta uchwala na wniosek Komisji dla zakładów przemysłowych powiększenie niedostatecznej rezerwy kotłowej w Elektrowni miejskiej w Krakowie przez ustawienie 2 nowych kotłów każdy o pow. ogrzew. 500 m^2 z ekonomizerami, rurociągami, pompami, kominem i innemi przynależnościami za kwotę zł. 1,000.000.

5. Rada miasta upoważnia Dyrekcję Elektrowni miejskiej do poczynienia zamówień dotyczących budowy stacji transformatorowej i urządzeń kotłowych.

6. Rada miasta upoważnia P. Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej z prawem do konwersji na pożyczkę długoterminową w takiej wysokości, aby z niej zł. 1,250.000 w gotówce uzyskać.

Po referencie rm. Dr. Landaua rozwinęła się bardzo ożywiona dyskusja, w której kolejno zabierali głos:

Jako referent mniejszości przemawiał r. m. Dr. Krzetuski, który sprzeciwia się wnioskom większości, przytaczając szereg momentów, wykazujących szkodliwość proponowanego zawarcia umowy z Jaworznem. Mowca wytyka brak gwarancji ze strony Jaworzna co do wykonania umowy, wskazuje na korzystniejszą dla miasta Krakowa ofertę Elektrowni w Sierszy, która ma już gotowe urządzenia, wyraża obawę, że umowa z Jaworznem pociągnie za sobą podrożenie prądu elektrycznego.

W końcu mowca proponuje dokonanie niedrogiego prowizorjum przez powiększenie obecnej Elektrowni, poczem zgłasza wnioski:

„Zważywszy, że

1) zdaniem rzeczoznawcy i większości Rady „wskazanem jest odroczenie decyzji", co w równej mierze odnosi się do budowy własnej Elektrowni w Jaworznie, gdyż i ta ostatnia zbudowana być ma wyłącznie kosztem Gminy m. Krakowa,

2) że zdaniem znawcy przyjdzie w niedługim czasie do wykonania projektu ogólnej państwowej szyny zbiorowej Zagłębi węglowych, do której mają być przyłączone także wszystkie będące do dyspozycji siły wodne, w którym to wypadku będzie można sprowadzić prąd taniej, a Kraków będzie mógł koszt prądu znacznie obniżyć dla swoich konsumentów,

3) że nie wolno jednak w międzyczasie narażać miasta na niebezpieczeństwo braku światła, co jedynie da się dokonać przez stworzenie prowizorjum niedrogiego, tj. powiększenia obecnej Elektrowni w myśl wywodów na str. 3 referatu dyrektora Elektrowni tembardziej, że połowa tych inwestycyj, to jest sprawienie nowych kotłów i tak przez komisję i 2 sekcje jednomyślnie jest uchwalone, tak że koszt dodatkowy wyniesie około

1,250.000 zł. natomiast odpadnie koszt transform. i budynku 250.000 zł.

4) że tym sposobem uzyska Gmina swobodę kilkuletnią dla najdokładniejszego zbadania sprawy i wybrania najlepszej drogi, chroniącej najlepiej interesy miasta i jego możliwości rozwojowe, zwłaszcza w dziedzinie taniej siły popędowej dla przemysłu.

Rada miasta uchwala:

1) powiększyć niedostateczną rezerwę maszynową i kotłową w Elektrowni miejskiej w Krakowie przez ustawienie 2 nowych kotłów, każdy w pow. ogrz. 500 m^2 z ekonomizerami, rurociągami, pompami, kominami i innemi przynależnościami, oraz turbiny o mocy 12.000 kW za cenę łączną około 2,500.000 zł.

2) Rada miasta upoważnia Dyrekcję Elektrowni do rozpisania publ. przetargu na dostawę wymienionego urządzenia maszynowego, zastrzegając Komisji dla miej. zakładów przemysłowych rozstrzygnięcie rozprawy i przybicie dostawy.

3) Rada miasta upoważnia Prezydenta miasta wraz z Sekcją skarbową do zaciągnięcia pożyczki krótko lub długoterminowej do wysokości 3,000.000 zł. na pokrycie tych inwestycyj, o ile wobec dotacyj budżetowych na cele powiększenia Elektrowni, pożyczka taka wogóle potrzebna będzie".

Rm. Dr. Rowiński podsunął inne wyjście w tej sprawie a mianowicie zawarcie umowy o dostawę prądu z Elektrowni w Sierszy, z tem zastrzeżeniem, aby Siersza sprowadzała węgiel z Kopalni Komunalnych w Jaworznie. Przeciw tej koncepcji wystąpił rm. Epstein, wskazując na niepomierne koszta, połączone z załadowaniem i wyładowaniem węgla. Rm. Epstein popiera wnioski Komisji i Sekcyj, podnosząc między innemi żywotny interes Gminy m. Krakowa, jako współwłaścicielki Kopalni Jaworznickiej.

Po przemówieniu rm. Sławińskiego oraz Kosobudzkiego, inż. Adelmana, ktorzy oświadczają się za wnioskami Komisji i Sekcyj, oraz referentów większości rm. Dr. Landaua i mniejszości, rm. Krzetuskiego przystąpiono do głosowania:

Przewodn. Prezyd. inż. Rolle zaprosił na skrutatorów Radców m.: pp. Stankiewicza, Marskiego i Pachońskiego.

Za wnioskami Komisji oraz Sekcji II i III głosowało 49 członków Rady m.

Przeciw wnioskom oświadczyło się 5 członków Rady m.

Radca m. Dr. Rowiński wstrzymał się od głosowania.

Wobec powyższego, Przewodn. Prezyd. inż. K. Rolle stwierdził uchwalenie wniosków Komisji oraz Sekcji II i III, poczem wyraził gorące podziękowanie referentowi Komisji oraz Sekcji II i III, rm. Dr. Ign. Landauowi za sumienne i niezwykle treściwe opracowanie referatu; również Prezyd. inż. Rolle wyraził podziękowanie refer. mniejszości Radcy miejsk. Dr. Krzetuskiemu.

Odpowiedzi na interpelacje.

Na interpelację Rm. Marskiego i tow. w sprawie zabudowań w realności Kwiatkowskiego przy ulicy Kościuszki 49, Prezyd. m. inż. Rolle wyjaśnił, że sprawa nie jest mu obcą, udzieli szczegółowego sprawozdania na najbliższem posiedzeniu Rady m.

Na interpelację Rm. Marskiego i tow. w sprawie pożaru fabryki Grünberga przy ulicy Tatarskiej, Prezyd. m. inż. Rolle wyjaśnił, że zażąda szczegółowego sprawozdania w tej sprawie i udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m. Tutaj już zaznacza, że Naczelnik straży pożarnej w dniu krytycznym otrzymał urlop, jednak przy pożarze był jego zastępca — on zaś sam jawił się w czasie pożaru.

Na interpelację Rm. ks. Kasprzyka i tow. w sprawie przejazdu obok kościoła N. P. Marji wozów ciężarowych, Prezyd. m. inż. Rolle wyjaśnia, że w najbliższem czasie zostanie otwartą dla ruchu kołowego ulica Sienna, przez co plac Marjacki zostanie odciążony.

Na interpelację Rm. ks. Kasprzyka i tow. w sprawie braku wody na wyższych piętrach udzielił zast. Dyr. Zarz. Wodoc. m. inż Krawczyk następującego wyjaśnienia:

Występujący w ostatnich czasach, a specjalnie w ostatnich dniach brak wody, spowodowany jest nie brakiem wody w ujęciu, w Bielanach, lecz małą wydajnością urządzeń mechanicznych.

Pompy wybudowane przed 30 laty pracują obecnie bez przerwy przez 24 godziny, bez żadnej rezerwy i przepompowują dziennie przeszło 33.000 m^3, wymagają od czasu do czasu koniecznej naprawy.

Przez postój maszyny choćby tylko przez kilka godzin, jak to miało miejsce w ostatnich dniach, odczuwa się brak wody, który nie da się wyrównać z powodu niemożności przyspieszenia ruchu maszyn.

Dla zarządzenia złemu Zarząd wodociągu miejskiego po uchwaleniu budżetu na rok 1928/29 zamówił nową pompę elektryczną o dziennej wydajności 10.000 m^3, która ma nadejść w sierpniu br., poczem przystąpi się do montowania maszyny i rurociągów, tak, że w jesieni tego roku będziemy w możności wypompowywać około 40.000 m^3 dziennie.

Na interpelację Rm. ks. Kasprzyka i tow. w sprawie zaciągnięcia przez Gm. m. Krakowa pożyczki zagranicznej — Prezyd. m. inż. Rolle wyjaśnia, że rokowania o pożyczkę zagraniczną nie zostały wcale zerwane, lecz toczą się w dalszym ciągu, gdyż właśnie przedstawiciele konsorcjum amerykańskiego bawią w Krakowie. Prawdą jest, że z powodu obecnego położenia na rynku amerykańskim plasowanie obligacyj jest chwilowo nie wskazane i dlatego też wstrzymana została realizacja pożyczek m. Łodzi i Śląska. O zerwaniu rokowań niema jednak mowy.

Wyjaśnienia Prezyd. m. inż. Rollego na powyższe interpelacje przyjęła Rada miasta do wiadomości.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie **9 wieczór.**

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem rm. Dra Muczkowskiego odbyło się dnia 4-go lipca br. posiedzenie **podkomitetu Sekcji ekonomicznej dla spraw ogrodowych i plantacyjnych.**

Podkomitet wyraził opinję, że przy budowie nowej nawierzchni w Rynku Kleparskim, do której przystępuje obecnie Budownictwo miejskie, należy dotyczące roboty tak przeprowadzić, ażeby nie usuwać rosnących w pasie chodnika drzewek.

Pozatem rozpatrywał podkomitet szereg spraw bieżących, związanych z prowadzeniem należytej gospodarki ogrodnictwa miejskiego i powziął w sprawach tych kilka rezolucyj.

W poniedziałek 9-go lipca b. r. odbyło się w Magistracie **wspólne posiedzenie Komisji dla miejskich Zakładów przemysłowych, sekcji II i III, (skarbowej i prawniczej)** pod przewodnictwem Prezydenta inż. K. Rollego w sprawie powiększenia sprawności Elektrowni miejskiej w Krakowie.

Po wyczerpującej dyskusji uchwalono wnioski dotyczące powiększenia Elektrowni krakowskiej przez pobór prądu z Okręgowej elektrowni w Jaworznie i ustawienia dwóch nowych kotłów parowych w Elektrowni krakowskiej, oraz wybudowania miejskiej stacji transformatorowej w Krakowie. Wnioski te będą przedstawione Radzie miejskiej do uchwały na posiedzeniu, które odbędzie się w środę, dnia 11 lipca br.

Dnia 19-go lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Karola Rollego posiedzenie **Komisji drogowo-kanałowo-gruntowej,** na której załatwiono kilka spraw gruntowych, uchwalono uporządkowanie placu Słowiańskiego i ul. Wileńskiej, oraz przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawę kilku połączeń domowych z kanałem miejskim.

Dnia 23-go lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta inż. Karola Rollego, posiedzenie **Komisji dla Zakładów Przemysłowych i Sekcji III Rady miejskiej,** na którem omawiana była sprawa zawrzeć się mającej umowy między Skarbem Państwa, a Gminą m. Krakowa, w przedmiocie wykonania urządzeń wodociągowych i zaopatrzenia w wodę objektów wojskowych w Rakowicach i Prądniku Czerwonym.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 8. Kraków, dnia 31 sierpnia 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. II 35562/28 Kraków, 8 sierpnia 1928 r.

Dodatek gm. do państw. podatku gruntowego

OGŁOSZENIE.

Magistrat podaje do wiadomości, że Województwo w Krakowie, zgodnie z uchwałą Wydziału Wojewódzkiego, powziętą na posiedzeniu z dnia 30 lipca 1928 r., zezwoliło reskryptem z dn. 31 lipca 1928 L. Sam. 3336/4/28 Gminie miasta Krakowa, na zasadzie postanowień ust. 2 art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505 na pobór gminnego dodatku do państwowego podatku gruntowego w Krakowie w roku budżetowym 1928/29 w wysokości 135% tego podatku.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Dr. Zygmunt Józef Marjan 3 im. Hischtin,** aplikant konceptowy Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. referentem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7187/28).

P. Mgr **Bolesław Marjan 2 im. Huczyński,** aplikant koncept. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. referentem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7185/28).

P. Mgr **Kazimierz Małecki,** aplikant koncept. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. referentem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7186/28).

P. **Witold Skrzyniarz,** adjunkt administr. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7795/28).

P. **Zofja Broszkiewiczówna,** pomocnica kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7381/28).

P. **Agnieszka Górkówna,** pomocnica kancelaryjna Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7382/28).

P. **Marja Nechayówna,** pomocnica kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7383/28).

P. **Marja Rutkówna,** pomocnica kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7385/28).

P. **Stanisław Socha,** pomocnik kancel. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7386/28).

P. **Jan Szarota,** mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. dozorcą wodomierzy Zarządu Wodociągu miejskiego z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 4874/28).

P. **Józef Mazurkiewicz,** przyjęty został z dniem 15 czerwca 1928 r. na prowiz. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy szczebel **a.** (L. prez. 5900/28).

P. **Ludwik Moksa,** przyjęty został z dniem 15 czerwca 1928 r. na prowiz. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy szczebel **a.** (L. prez. 4200/28).

P. **Piotr Pasek,** przyjęty został z dniem 15 czerwca 1928 r. na prowiz. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy szczebel **a.** (L. prez. 5899/28).

P. **Jan Róg,** przyjęty został z dniem 15 czerwca 1928 r. na prowiz. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy szczebel **a.** (L. prez. 4099/28).

P. **Jan Pazdur,** pomocnik Zakładu Czyszczenia miasta, otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7248/28).

EMERYTURY.

P. **Szymon Droszcz,** tyt. radca Miej. Izby Obrach. przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego z dniem 30 czerwca 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego t. j. VII. grupy szczebel **f.** (L. prez. 6633/28).

P. **Stanisław Augustyn,** st. strażnik Miej. Urzędu pob. opłat i pod. pośr. przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. z dniem 31 sierpnia 1928 r. w stały stan spoczynku, i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego t. j. XII. grupy szczebel **e.** (L. prez. 6937/28).

P. **Agnieszka I-go Białoniowa II-go Kopciowa,** wdowa po etat. pracowniku m. otrzymała z powrotem od 1 stycznia 1928 r. począwszy pensję wdowią, po pierwszym mężu śp. Janie Białoniu, pachołku miej., zmarłym 18 lipca 1909 r. miesięcznie w ilości 79 punktów. (L. prez. 14/28).

P. **Wiktorja Lisowska,** wdowa po et. palaczu Elektrowni miejskiej otrzymała od 1 czerwca 1928 począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią, w wysokości 50% emerytury zmarłego męża. (L. prez. 5054/28).

P. **Władysław Włodarczyk,** adjunkt Mgtu jako tymczasowy opiekun sierót po śp. Janie Maronce, stróżu Rzeźni miejskiej otrzymał od 1/VI 1928 r. pensję sierocą dla czworga sierót po 47 punktów miesięcznie. (L. prez. 7293/28).

P. **Władysław Włodarczyk,** opiekun sierót po śp. Józefie Starku przewodniku Administracji Akcyzy miej., otrzymał od 1 sierpnia 1928 r. począwszy pensję sierocą dla pozostałych dwojga dzieci po śp. Józefie Starku, przewodniku Administracji Akcyzy miej. zmarłym 12 listopada 1921 r. i śp. Helenie, zmarłej 21 lipca 1928 r. po 63 punkty miesięcznie. (L. prez. 5863/28).

P. **Katarzyna Stachoniowa,** wdowa po robotniku m., otrzymała w drodze łaski od 1 lipca 1928 r. począwszy, na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 25 (dwadzieścia pięć) zł miesięcznie. (L. prez. 6430/28).

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w sierpniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. I.				
Elektrownia m.	podziemna stacja transfor.	Teatr miejski im. J. Słowackiego	Elektrownia m.	4433
Dawid Birnbaum Szymon Strassberg	I-piętrowa oficyna	Florjańska 49	Wexner	4868
Dz. III.				
Zarząd Resursy Szlacheck.	przebudowa parter. ofic. na garaż	Wolska 4	R. Bandurski	3744
Dz. IV.				
Helena Silbiger Berta Finster	mieszkanie poddaszowe	Dolne Młyny	E. Skawiński	3123
Dyrekcja Instytutu Weterynarji Uniw. Jagiellońsk.	dobud. parter. magazynu	Al. Mickiewicza 11	L. Madejski	4375
Dz. V.				
Salo Mirisch	dom III-piętr. z oficynami	Długa 23	Z. Prokesz	3925
Dz. VI.				
Majer Jonkler	wychodek spłukiwany w piwnicy	Zyblikiewicza 16	L. Gutman	4353
Józefa Kubiczowa	balkon na I piętrze	Grzegórzecka 6	A. Wiktor	4345
Dz. VII.				
Salomon Kempler	pl. dodatk. nadbud. III p.	Dietlowska 48	S. Jonkler	4691
Dz. VIII.				
Józef Steif	przebudowa wychodków na spłukiwane	Krakowska 35	Ł. Rok	3603
Szymon Briefel Michał Koch	dom IV-piętrowy	p. lk. 370/5	S. Singer	2099
Dz. XI.				
Ks. Dr. Jan Szymeczko i Jan Standa	ogrodzenie	Konfederacka 14	St. Juszczyk	4479

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XII.				
Maurycy Kleinberger	przebudowa wychodków	Lelewela 2	A. Sołtys	4752
Dz. XIII.				
Stanisław i Józefa Konik	murowana stajnia i wozownia	Ks. Józefa 105	Z. Grünberg	3509
Włodzimierz Hanasiewicz	I-piętrowy dom	parc. wh. 854 ul. Kr. Jadwigi	J. Burzyński	4512
XIV.				
Andrzej Sarnecki	komórka w podwórzu	Czarnowiejska 18	A. Ślęzak	2209
Stanisław Polewka	nadbudowa I piętra	Kawiory 22	E. Skawiński	4766
Dz. XVI.				
Jan Janikowski	parter. murow. ofic. w podwórzu	J. Lea 96	E. Skawiński	4265
Dz. XVII.				
Jan Szarkowski	pl. dodatk. części domu parterowego	Prądnicka równoległa 56	Ant. Jakóbek	4870
Jan Włodarz	chlewy	Wrocławska 72	J. Kolesiński	4545
Dz. XVIII.				
Helena Bobakowa	szopa prowizoryczna	Al. Królewska lk. 317/I	E. Skawiński	1386
Alojzy Kukla	dom I-piętrowy	Mogilska boczna lk. 21/79	Z. Szufa	2827
Jan Zachwieja	dom II-piętrowy	Mogilska boczna lk. 21/119	Junik	5171
Dz. XIX.				
Józef Kozak	pl. dodatk. okien poddasza dom I piętr.	Mogilska boczna lk. 21/48	Z. Szufa	2483
Wincenty Schindler	pl. dodatk. dobudowy zewnętrznej ściany od strony południowej	Mogilska boczna lwh. 507	M. Stadnicki	4536
Katarzyna Wojnarowa i Spółka	I-piętrowa oficyna	Żółkiewskiego 9	E. Skawiński	2864

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		XIX.		
Grzegorz i Anna Cicimirscy	willa I-piętrowa	Myśliwska boczna lk. 21/103	R. Bandurski	3367
Eleonora Halpern	dom I-piętrowy	Grzegórzecka 68	E. Skawiński	4921
		Dz. XXI.		
Katarzyna Mikuła	dobud. przyziemna	Gumniska 4	A. Dostal	4626
Izrael Kohn	stajnie	Wielicka, lk. 1160	A. Dostal	4922
		Dz. XXII.		
Jan i Marja Banaś	izba w poddaszu, pl. dod.	Al. pod Kopcem lk. 852/2	P. Królikowski	4903
Stanisława Śliwowa Marja Lebiest	ustępy	Robotnicza 3	A. Czunko	4440
Adolf Herzog	ustępy	Wielicka 13	E. Skawiński	4441
Konwent Bonifratrów	klozety	Lwowska 5	P. Królikowski	4466
Władysław Dziedzic	nadbudowa II piętra	Rękawka 45	Kryłowski	4651
Stanisław Paszkot	izba w poddaszu	Krasickiego 6	J. Bereta	5428
Józef i H. Hecker	nadbudowa III piętra	Pl. Zgody 2	A. Dostal	5454
Inż. Ludwik Sewerin	nadbudowa częśc. III p. od tyłu domu	Zamojskiego 34	E. Skawiński	5554
Marja Herzig	dobudowa I-piętrowej lewej oficyny	Krakusa 20	S. Feldman	5327
Chaim B. Halberstam	ustępy	Węgierska 10	F. Stankiewicz	5866
Estera Abrahamowicz	nadbudowa II piętra od tyłu domu	Kącik 5	L. Paciorkowski	6037

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady m.

Pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Inż. Sarego i przy współudziale Wiceprez. m. Ostrowskiego i Dr. Wielgusa, odbyło się w dniu 16-go sierpnia br. posiedzenie połączonych Sekcyj I i II Rady miejskiej.

Po referacie Wiceprez. m. Inż. Sarego uchwaliły Sekcje wnioski w sprawie uporządkowania placu WW. Swiętych przed gmachem Magistratu przez urządzenie nowej bazaltoidowej nawierzchni w miejsce obecnej miekkiej szosy.

Uchwalono poza tem przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski w sprawach sprzedaży gruntów gminnych a to: funduszowi bezrobocia parceli gm. przy ul. Lubelskiej w Dz. XVII pod budowę gmachu na pomieszczenie urzędu pośrednictwa pracy, funduszu bezrobocia i giełdy pracy, dalej 13-tu osobom prywatnym gruntu gm. w Dz. XXI Płaszów o pow. 2 morgów 740 sążni kw. pod budowę domów po utworzeniu z tego gruntu szeregu parcel budowlanych oraz dwu osobom prywatnym skrawka gruntu gm. przy pl. Lasoty w Dz. XXII.

Sekcje uchwaliły dalej odstąpić dwu osobom prywatnym grunty gminne pod budowę domów mieszkalnych, jeden w Dz. XII przy ul. Słonecznej, drugi w Dz. XXII przy Al. Skrzyneckiego, a to w drodze zamiany tych gruntów za grunty tychże osób.

W końcu uchwaliły Sekcje przedłożyć Radzie m. i Województwu do zatwierdzenia wnioski w sprawie częściowej zmiany kontraktu o odstąpienie Zgromadzeniu Ks. Misjonarzy gruntu gm. w Dz. XVII pod budowę Zakładu wychowawczego im. ks. Siemaszki.

Po wyczerpaniu porządku dziennego udzielali członkowie Prezydjum miasta odpowiedzi na interpelacje poszczególnych Radców m. w różnych sprawach jak: elektrycznego oświetlenia ul. Karmelickiej, przedłużenia linji tramw. do cmentarza, uporządkowania placu św. Ducha i t. d.

SPRAWOZDANIE

z działalności Spółki mieszkaniow. dla miast, Spółki z ogr. odpow. w Krakowie, za rok 1927.

W r. 1927 Spółka wykończyła budowę dwóch domów trzechpiętrowych przy ul. Słonecznej L. 25 i 27 w Krakowie, jak niemniej grupy złożonej z trzech domów (jednego 3-ch piętrowego i 2-ch dwupiętrowych) w Rzeszowie, dalej przeprowadziła wstępne czynności dla przygotowania dalszych budów w r .1928 tj. budowy 4-ro piętrowego narożnika w Krakowie przy Aleji Krasińskiego, jak niemniej dla kontynuowania budowy grupy złożonej z trzech domów dwupiętrowych przy ul. Warzywnej w Tarnowie. W r. 1927 wykończono i oddano do użytku 44 mieszkań o 114 ubikacjach. Jeżeli się do tego doliczy mieszkania w poprzednich latach przez Spółkę wybudowane, to otrzymamy razem 217 mieszkań o 632 ubikacjach. Spółka może się tedy już wykazać dużym dorobkiem na polu mieszkaniowem i jest nadzieja, że przy dobrej woli miarodajnych czynników będzie mogła w następnych latach działalność swoją znacznie rozszerzyć.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi obecnie według bilansu z dniem 31 grudnia 1927 r. kwotę . . .	853.426 zł — gr
fundusze rezerwowe wynoszą . .	128.323 „ 08 „
a przeniesione zyski na rok 1928 łączną kwotę	57.454 „ 67 „
Razem więc wynosi własny majątek Spółki kwotę łączną	**1,039.203 zł 75 gr**

W powyższej kwocie udziałowej zł 853.426 partycypuje Bank Gospodarstwa Krajowego z kwotą 324.000 zł (jest to 54% ze sumy 600.000 zł przyjętej w bilansie otwarcia na 1 stycznia 1925. Reszta zaś z 600.000 zł tj. 46% tej kwoty, czyli zł 276.000 jak niemniej wszystkie dalsze kwoty wpłacone w latach 1925, 1926 i 1927 tj. zł 253.426, razem zł 529.426 są to udziały Gmin: Krakowa, Tarnowa, Nowego Sącza, Rzeszowa, Przemyśla i Białej, (a z kwoty tej na Gminę miasta Krakowa przypada 309.685 zł). Jak wynika z powyższego zyski są przeniesione na rok 1928. Spółka bowiem jest instytucją użyteczności publicznej, nieobliczoną na zysk i jakkolwiek może według statutu wypłacać dywidendę do wysokości maksymalnej 6% od sta, to jednak od czasu swego istnienia to jest od r. 1920 dotąd tego nie czyniła, lecz przeznaczała wszystkie nadwyżki czynszów na budowę mieszkań.

Gmina miasta Krakowa popiera wydatnie działalność Spółki mieszkaniowej, przeznaczając począwszy od roku 1926 rok rocznie kwotę 50.000 zł w gotówce na podwyższenie udziału swego w Spółce i umożliwiając jej w ten sposób budowę mieszkań przy pomocy kredytów budowlanych z Banku Gospodarstwa Krajowego. Również inne Gminy za przykładem Gminy krakowskiej podwyższają swe udziały bądźto gotówkowo, bądźto przystępując z aportami w gruntach.

Jak wynika z załączonego poniżej rachunku zysków i strat wynosiły dochody brutto ze wszystkich domów Spółki mieszkaniowej w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu w r. 1927 łącznie zł. 186.377.10. Z kwoty tej pokryto wydatki administracyjne z realności, tudzież ogólne wydatki administracyjne, dalej procenty od pożyczek hipotecznych i wekslowych, zaciągniętych na budowę domów, wydzielono odpowiednie kwoty na amortyzację budynków, na fundusz rezerwowy etc. tak, że pozostał czysty zysk za rok 1927 w kwocie zł. 30.827.24.

Bilans i Rachunek zysków i strat za rok 1927: (według allegatów 1) 2).

Inż. *Józef Sare* m. p.
prezes.

Inż. *Karol Rolle* m. p. Dr. *Adolf Gross* m. p.
dyrektorowie.

Rachunek zysków i

Winien.

L. p.	Wyszczególnienie	zł	gr
1	Wydatki za lokatorów, należytości wodociągowe etc. i inne wydatki z realności . .	22.657	48
2	Inne wydatki	271	—
3	Procenty zapłacone za rok 1927	40.007	83
4	Procenty od pożyczek hipotecznych markowych, zwaloryzowanych na zł 240.642 za rok 1927 (policzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego, a nie wypłacone, ponieważ sprawa waloryzacji jest jeszcze w toku)	24.064	20
5	Wydatki administracyjne	24.575	95
6	Podatki	2.327	80
7	Dubiosa	5.798	—
8	Amortyzacja urządzenia biurowego	222	—
9	Amortyzacja budynków	30.000	—
10	Ogólny fundusz rezerwowy	8.000	—
11	Pozostałość za rok 1925 i 1926 przeniesiona na rok 1927 . . . . zł 26.627·43		
12	Czysty zysk za rok 1927 . . zł 30.827·24	57.454	67
		215.378	93

Inż. *Karol Rolle* mp. Dr. *Adolf Gross* mp.

Dyrektorowie.

strat za rok 1927.

Ma.

L. p.	Wyszczególnienie	zł	gr
1	Czynsze z mieszkań wraz ze zwrotem opłat wodociągowych i innych wydatków zwracanych przez lokatorów	186.377	10
2	Inne dochody z lokaty kwot czynszowych i gotówki, przeznaczonej na cele budowlane	2.374	40
3	Pozostałość z roku 1925 i 1926 przeniesiona na rok 1927	26.627	43
		215.378	93

Inż. *Józef Sare* mp.
Prezes

Bilans z dniem 31-go grudnia 1927 roku.

Stan czynny.

Lp.	Wyszczególnienie	zł	gr
1	Rachunek Kasy	42.817	86
2	Rachunek lokaty gotówki	53.939	44
3	Rachunek gruntów	436.875	60
4	Rachunek budów	1,879.855	44
5	Rachunek materjałów budowlanych	28.495	23
6	Rachunek dłużników	22.867	83
7	Rachunek Przemysłowego Zakładu Tartacznego — udział	100	—
8	Rachunek zamierzonego kontraktu kupna-sprzedaży parceli przy Aleji Krasińskiego	13.257	37
9	Rachunek inwentarza	1.575	—
		2,479.783	77

Stan bierny.

Lp.	Wyszczególnienie		zł	gr
1	Rachunek udziałów — Kapitał udziałowy na 1 stycznia 1925 roku		600.000	—
2	Rachunek wpłat na podwyższenie udziałów wpłaty w ciągu lat 1925, 1926 i 1927		253.426	—
3	Rachunek pożyczek hipotecznych (skryptowych) zaciągniętych w Zakładzie Kredytowym Miast Małopolskich, obecnie Bank Gospodarstwa Krajowego		346.700	—
4	Rachunek pożyczek hipotecznych budowlanych (kaucyjnych) zaciągniętych w Banku Gospodarstwa Krajowego		695.090	—
5	Rachunek weksli		142.327	76
6	Rachunek wierzycieli:			
	a) rachunek kaucji mieszkaniowych i pożyczek od lokatorów w formie przedpłat czynszowych	zł 69.348·81		
	b) rachunek niewypłaconych dostaw budowlanych	135.823·71		
	c) inni wierzyciele	704·90	205.877	42
7	Rachunek przechodni		50.674	84
8	Rachunek funduszów rezerwowych		128.323	08
9	Z rachunku zysków i strat:			
	a) przeniesiony zysk za r. 1925 i 1926	zł 26.627·43		
	b) czysty zysk za rok 1927	30.827·24	57.454	67
			2,479.783	77

Rachunek weksl czynszowych żyrowanych przez Spółkę Mieszkaniową . . . zł 1.900·—

Rachunek wekslu kaucyjnego wydanego Bankowi Gospodarstwa Krajowego in bianco w sprawie Przemysłowego Zakładu Tartacznego na zabezpieczenie sumy . . . zł 9.000·— zpn.

Rachunek weksli czynszowych żyrowanych przez Spółkę Mieszkaniową . . . zł 1.900·—

Rachunek wekslu kaucyjnego wydanego Bankowi Gospodarstwa Krajowego in bianco w sprawie Przemysłowego Zakładu Tartacznego na zabezpieczenie sumy . . . zł 9.000·— zpn.

Inż. *Karol Rolle* mp. Dr. *Adolf Gross* mp.
Dyrektorowie.

Inż. *Józef Sare* mp.
Prezes.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 9. Kraków, dnia 30 września 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

TADEUSZ PRZEORSKI.

KRAKÓW W OSTATNIEM DZIESIĘCIOLECIU.

Kraków w przededniu wielkiej wojny znajdował się w końcowem stadjum rozszerzenia terytorjum miasta podj ego przez przyłączenie gmin podmiejskich i przystąpił do rozbudowy miasta na przyłączonych obszarach. Wybuch wojny przerwał prace organizacyjne i gospodarcze, przeznaczył jednak miastu wybitną rolę polityczną. W systemie państwa austrjackiego Kraków jako miasto powiatowe nie mógł normalnie mieć większego politycznego znaczenia, natomiast korzystając z wolności politycznych szybko stał się duchową i kulturalną stolicą Polski, a to zarówno dzięki istniejącym tu wyższym zakładom i instytucjom naukowym, jak niemniej faktowi, że w Krakowieześrodkowywały się polskie aspiracje polityczne i narodowe, współczesne prądy społeczne i literackie, że tu tworzyły nowe kierunki sztuki, tu istniał najlepszy w Polsce teatr. Nic też dziwnego, że kilkadziesiąt lat duchowej kultury o wysokim poziomie przysposobiło miasto i jego mieszkańców do odegrania doniosłej roli w epoce wojennej. Kraków z wybuchem wojny światowej był centrum ruchu niepodległościowego. Polityka Naczelnego Komitetu powstałego z inicjatywy reprezentancji narodowej w ciałach ustawodawczych byłej Austrji wynikała z poglądów i prądów, których głównym przedstawicielem była krakowska partja konserwatywna. Młodzież natomiast wychowana w pojęciach mistyki wielkich Wieszczów narodu, podtrzymywana w gorącym patrjotyźmie przez działających w Krakowie mistrzów, jak Matejko, Wyspiański i inni, przyjęła gorąco rzucone przez Józefa Piłsudskiego hasło walki z Rosją zasilając kadry strzeleckie i legjonowe. Kraków pierwszy podjął w warunkach wówczas możliwych w dniu 6-go sierpnia 1914 r. nową, tym razem ostateczną wojnę o niepodległość. Wojna ta istotnie związana była z miastem; w sali posiedzeń Rady miejskiej zawiązał się w dniu 16 sierpnia 1914 roku Naczelny Komitet Narodowy, który urzędował w gmachu Magistratu przy pomocy sił urzędniczych miejskich, a którego prezesem był ówczesny Prezydent miasta ś. p. prof. Juljusz Leo.

We wrześniu, a następnie w listopadzie stanął Kraków przed grozą walk pod murami miasta. Kilka tygodni huk dział armji oblężniczej i wojsk broniących mącił ciszę podwawelskiego grodu. Ludność i zarząd miasta przeżywały ciężkie chwile, chodziło nie tylko o mieszkańców, ale o pamiątki przeszłości, o przyszłość miasta, o jego zabytki, które spotkać mógł los niszczonych właśnie na zachodzie miast francuskich i belgijskich. Sytuacja była poważna; dnia 8 listopada 1914 opuścić musiał miasto Naczelny Komitet Narodowy udając się do Wiednia. Prezydent Leo nie chcąc na czas dłuższy opuszczać miasta złożył jego prezesurę w ręce wybranego po nim prof. Uniw. Jag. Władysława Leopolda Jaworskiego. Korzystając bowiem z chwilowej nieobecności prezydenta miasta rząd austrjacki zawiesił samorząd m. Krakowa i zamianował komisarza rządowego w osobie prof. Uniw. Jag. Juljana Nowaka. Jednak już w dniu 22 listopada prezydent J. Leo wrócił do miasta i objął z powrotem swój urząd.

W opuszczonem przez znaczną część ludności w drobnej części dobrowolnie, przeważnie zaś przez przymusową ewakuację w mieście, zawiązano w dniu 29 listopada 1914 r. Komitet ochrony dzieł sztuki i Straż nad zabytkami celem częściowego zabezpieczenia ich przed bombardowaniem. Na kościołach, muzeach, domach zabytkowych umieszczono chorągwie białe z niebieskiemi krzyżami. Oszalowano po kościołach witraże, usunięto, zakopano lub zamurowano najcenniejsze zabytki z dziedziny sztuki. Uwolniona w grudniu od grozy oblężenia ludność podjęła, z zarządem miasta na czele, wszechstronną pracę charytatywną, niosąc pomoc walczącym legjonistom, Polakom w armiach zaborczych, rannym, ewakuowanym, internowanym oraz ludności obszarów wojną dotkniętych. Ze stowarzyszeń, które się wówczas zawiązały, największe bodaj zasługi położył komitet erygo-

wany przez ks. biskupa krakowskiego Adama Sapiehę, (K. B. K.) działający głównie w opuszczonych, a zniszczonych przez ustępujące wojska rosyjskie obszarach Małopolski Zachodniej.

Ciężkie dni, jakie miasto przeżywało w latach 1914, 1915 i następnych, skierowanie wszelkich wysiłków ku obronie państwa, ciężkie położenie materjalne ludności, a tem samem zmniejszenie dochodów gminnych nie pozwalały na podjęcie jakiejkolwiek pracy w kierunku rozbudowy miasta i fundowania dróg jego rozwoju. W dniu 1 lipca 1915 r. ukończono ostatecznie dzieło rozszerzenia granic miasta przez przyłączenie m. Podgórza. Kraków żył w tym czasie obserwacją biegnących szybko wydarzeń dziejowych i nabierającej coraz większej wagi sprawy polskiej. Tak też w dniu 6 sierpnia 1915 r. święcono rocznicę wkroczenia Józefa Piłsudskiego do Królestwa, powszechną radością obchodzono upadek rosyjskiego panowania w Warszawie w sierpniu 1916 r., ze znaczną rezerwą przyjęto akt utworzenia Królestwa Polskiego w dniu 5 listopada tegoż roku. Miasto odczuło boleśnie wiadomość o śmierci Henryka Sienkiewicza, projektując uroczyste złożenie ciała Jego w grobie zasłużonych na Skałce.

Wypadki w latach 1917 i 1918, dyskusje w parlamentach państw europejskich nad problemem Polski, zwłaszcza zaś fakt pokoju brzeskiego zawartego między Niemcami i Austrją a Rosją i Ukrainą zjednoczyły społeczeństwo krakowskie przeciw państwom centralnym. Ludność wyraziła swe oburzenie w gwałtownych demonstracjach najsilniejszych może w całej Polsce w dniach 11, 12 i 18 lutego. Na ulicach miasta szereg dni rozlegały się strzały wojsk zaborczych rozpraszających demonstrantów. Rada miasta na posiedzeniu odbytem w dniu 18 lutego uchwaliła bardzo ostrą rezolucję przeciw traktatowi i demonstracyjnie asygnowała znaczną sumę na szkoły polskie w oddawanych Ukrainie ziemiach Chełmszczyzny i Podlasia. W tymże czasie miasto poniosło dotkliwą stratę przez śmierć w dniu 21 lutego 1918 roku Prezydenta miasta Profesora Dra Juljusza Lea.

Śp. Juljusz Leo ur. w roku 1860 z zawodu profesor ekonomji i skarbowości na Uniwersytecie Jagiellońskim, wybrany do Rady miasta w roku 1893 został w roku 1901 wiceprezydentem, a w roku 1904 prezydentem miasta. Od roku 1901 pełnił mandat poselski do Sejmu, w roku 1911 wybrany został posłem do parlamentu; w czasie od roku 1912 do 1914 piastował godność prezesa Koła polskiego w austrjackiej Izbie posłów.

Działalność publiczna śp. prezydenta Lea zaznaczyła się w Krakowie na wszystkich polach zarządu miasta zasadniczemi reformami i dokonanemi dziełami. Z tych najważniejsze jest stworzenie wielkiego Krakowa, dzieło które zabrało śp. Leowi 13 lat pracy, a w wynikach powiększyło obszar miasta o 43 klm. a ludność miasta do przeszło 200.000. Dokonanie dzieła rozszerzenia granic Krakowa jest największą zasługą śp. Prezydenta Lea i zapisało nazwisko jego trwale w historji miasta. Niemniejszą zasługą było podniesienie finansów miasta, którego budżet z kwoty niespełna 3,000.000 koron w roku 1902 wzrósł z końcem roku 1914 do kwoty 14,000.000 koron. Jego to inicjatywie i zapobiegliwości zawdzięcza Kraków rozszerzenie zakładów i przedsiębiorstw miejskich jak elektrowni, gazowni i wodociągu, zakupienie gruntów pofortecznych, urządzenia wspaniałych nawierzchni i chodników w śródmieściu, regulację i kanalizację Wisły pod Krakowem, budowę bulwarów nad Wisłą, rozbudowę tramwaju, rzeźni chłodni, regulację Rudawy i powstanie wielu innych urządzeń, które Kraków postawiły na poziomie współczesnych wymagań. Jeśli się doda do tego budowę kilkunastu nowocześnie urządzonych gmachów szkolnych, budowę zakładów sanitarnych, przebudowę gmachu Magistratu, założenie ambulatorjum dentystycznego dla młodzieży, założenie żłóbków dla dzieci, zakładów wychowawczych dla opuszczonych chłopców i dziewcząt, pozyskanie dla Muzeum Narodowego zbiorów hr. Czapskich, pamiątek po Matejce, nabycie Parku Wolskiego, reformę administracji miejskiej, oto w krótkości zarys działalności śp. Lea dla miasta. Dorobek jego pracy dla miasta w ciągu niespełna 13 lat prezydentury jest faktycznie olbrzymi. Zgasł po długiej chorobie w przededniu wielkiej chwili ogłoszenia niepodległości Polski.

Następcą śp. Lea wybrała Rada miasta pierwszego wiceprezydenta Jana Kantego Federowicza.

Rok 1918 przyniósł ostateczną klęskę Austrji i Niemcom. W jesieni tegoż roku Austro-Węgry przeszły do historji; w dniu 25 października utworzono w Krakowie Polską Komisję Likwidacyjną złożoną z 23 posłów do parlamentu i sejmu, która objęła rządy w Małopolsce. Urzędowała ona początkowo w Magistracie krakowskim później w Krzysztoforach. Fikcje rządów austrjackich podtrzymywało jeszcze przez parę dni wojsko, które należało rozbroić. Tajne wojskowe organizacje polskie w armji austrjackiej, zamieszkali w Krakowie legjoniści i młodzież szkół wyższych i średnich przygotowywały akcję. Komendantem tejże mianowała Polska Komisja Likwidacyjna pułkownika Bolesława Roję. Wczesnym rankiem dnia 31 października 1918 roku oddziały żołnierzy Polaków zajęły pod komendą oficerów ważniejsze punkty wojskowe, istniejące pod miastem forty, koszary i magazyny, rozbrajając żołnierzy narodowości niemieckiej. O 9-tej rano zajęto główny odwach na Rynku. O godzinie 3-ciej popołudniu austrjackie władze wojskowe podpisały w Magistracie protokół oddania rządów Polskiej Komisji Likwidacyjnej, a tegoż dnia wieczorem opuściły miasto. Kraków był pierwszym miastem w Polsce, które zrzuciło obcą niewolę. Tu też zaczęto tworzyć pierwsze polskie oddziały wojskowe z ochotników, byłych legjonistów, członków Polskiej Organizacji Wojskowej i wracających żołnierzy Polaków. Siła zbrojna okazała się wnet konieczną z powodu walki z Rusinami we Lwowie. Broniącemu swej polskości miastu pierwszej pomocy udzielił Kraków. Kilka miesięcy później oddziały ochotnicze krakowskie musiały bronić także Śląska cieszyńskiego przed Czechami. Obronę Spisza i Orawy zagrożonych również przez Czechów podjęło zawiązane wówczas w Krakowie »Towarzystwo obrony Spisza i Orawy«.

Sytuację polepszyło znacznie przybycie w kwietniu 1919 roku z Francji armji generała Józefa Hallera, którego Kraków witał uroczyście i serdecznie w dniu 30 kwietnia. W sierpniu odwiedził miasto H. Hoover, zasłużony szeroką akcją filantropijną. Dzień 18 października święcony był w mieście uroczyście, ludność witała w dniu tym pierwszego Naczelnika odrodzonej Rzeczypospolitej Józefa Piłsudskiego, który oficjalnie przybył do Krakowa, i przyjęty został radośnie i uroczyście

w Katedrze Wawelskiej przez episkopat polski z Prymasem na czele, przez władze miejscowe oraz masy ludności.

W epoce ciężkich chwil dla Państwa w roku 1920 miasto wysłało na pole walki znaczne zastępy ochotników. Silne poruszenie wywołało również wybuchłe na wiosnę 1921 trzecie powstanie Górnośląskie; Kraków jako najbliższe większe miasto był organizatorem i centrum pomocy dla powstańców. Rok 1923 przyniósł miastu kilka silniejszych momentów, jak uroczysty pogrzeb Rokitniańczyków w dniu 26 lutego, odwiedziny Marszałka Focha w maju, wizytę Prezydenta Wojciechowskiego, przyjazd króla rumuńskiego w dniu 27 czerwca. W październiku tegoż roku miasto przeżyło strajk zakończony krwawą rewoltą polityczną w dniu 6 listopada. Rok następny przyniósł śmierć prezydenta miasta śp. Jana Kantego Federowicza zmarłego w dniu 13 lipca 1924 r. Urodzony w 1858 r. z zawodu przemysłowiec śp. J. K. Federowicz wszedł do Rady m. Krakowa w roku 1894. Wybrany w roku 1916 wiceprezydentem, po śmierci prezydenta miasta śp. Juljusza Leo obejmuje w roku 1918 jego miejsce. Rządy miasta sprawuje lat sześć. W tymże czasie spełnia również obowiązki poselskie w Sejmie galicyjskim, następnie po odrodzeniu państwowej niepodległości polskiej jako poseł ziemi krakowskiej w Sejmie ustawodawczym. Wybrany przewodniczącym Klubu Pracy Konstytucyjnej współdziała wydatnie w wydaniu szeregu ustaw dotyczących rozwoju Państwa i miast w szczególności Ustawy Konstytucyjnej. Śp. Federowicz objął obowiązki w czasie wielkiej wojny w warunkach niezwykle ciężkich, w epoce tworzenia się Państwa Polskiego i spełniał je z całem poświęceniem do ostatniej chwili, mimo nurtującej jego organizm ciężkiej choroby, która w końcu powaliła go na łoże śmierci. Po śmierci Prezydenta Federowicza Województwo Krakowskie rozwiązało w dniu 19 lipca 1924 roku Radę miejską, ustanawiając komisarzem rządowym naprzód wicewojewodę krakowskiego Dra Zdzisława Wawrauscha, a w lipcu 1925 roku radcę Województwa i radcę miejskiego Witołda Ostrowskiego i dodając im jako organ doradczy Radę przyboczną. Rada miasta wniosła jednak rekurs przeciwko orzeczeniu rozwiązującem Wojewody a choć Minister Spraw Wewnętrznych rekurs odrzucił, Najwyższy Trybunał Administracyjny wyrokiem z dn. 26 kwietnia 1926 roku uchylił orzeczenie Ministerstwa, które też reaktywowało Radę miejską. Reaktywowana Rada wybrała w dniu 19 czerwca Prezydentem miasta dotychczasowego wiceprezydenta Inż. Karola Rollego oraz powołała do prezydjum miasta obok urzędujących już wiceprezydentów Inż. Józefa Sarego i Dra Piotra Wielgusa, radców miejskich Witołda Ostrowskiego i Dra Ludwika Schneidra jako dalszych dwóch wiceprezydentów. Posiedzenia reaktywowanej Rady odbywały się z powodu spalenia się sali Rady miejskiej w pałacu Wielopolskich w dniu 26 maja 1926 r. początkowo w sali Starego Teatru następnie przez czas jakiś w sali obrad Magistratu. Nowo wybrany Prezydent przystąpił do odbudowy spalonej sali, którą też odrestaurowano i oddano w czerwcu 1928 r. do użytku Rady miasta.

Odrodzenie niepodległości Państwa i ukończenie działań wojennych postawiło przed Zarządem Krakowa problem technicznej i gospodarczej odbudowy miasta. Kraków stanowiący twierdzę w systemie obronnym Austro-Węgier ucierpiał w okresie wielkiej wojny bardzo poważnie; przemarsze milionowych armji zniszczyły zupełnie nawierzchnie dróg, nieremontowane przez szereg lat zakłady miejskie stały na krańcowej sprawności, budynki szkolne wskutek kwaterunku wojsk zniszczone, majątek zarówno gminny, jak społeczny nieodnawiany i nieutrzymywany w należytym stanie przez lat przeszło sześć uległ znacznemu zniszczeniu, ludność miasta ogólnie zubożała.

Kataklizm wojny, zmienione zupełnie stosunki polityczne i spowodowany tem kryzys gospodarczy, jaki Państwo przeszło w pierwszych latach swego istnienia, powolne konsolidowanie się stosunków administracyjnych i politycznych w Polsce, tworzyły dla odbudowy miasta warunki niezwykle ciężkie i trudne. Pierwsze zwłaszcza lata, wśród nich zaś okres inflacji marki polskiej czyniły położenie częstokroć wprost beznadziejnem. Mimo piętrzących się trudności, miasto zdołało o własnych niemal siłach przeżyć te czasy względnie obronną ręką i rozwiązać zadania swe jeżeli nie w zupełności po myśli swych potrzeb i zamierzeń, to w każdym razie nadspodziewanie szczęśliwie. Przystąpiono przedewszystkiem do odbudowania zniszczonych w czasie wojny dróg, naprawiono zniszczone nawierzchnie jezdni i chodniki i przywróciwszy stan przedwojenny rozpoczęto dalszą rozbudowę dróg brukowanych i sieci kanalizacji zwłaszcza na terytorjach dzielnic pryłączonych. Wobec znacznego zapotrzebowania rozszerzono i powiększono blisko podwójnie sprawność elektrowni przez zakupno nowego turbogeneratora, rozbudowę sieci kablowej i sieci transformatorów, w tym samym stopniu powiększono również gazownię miejską przez budowę dwóch nowych piecowni i rurociągu, rozszerzono również i wodociąg miejski budując nowe zbiorniki i filtry. Rok rocznie przybywa miastu kilka kilometrów nowych drog i kanałów, w tymże stosunku rośnie długość sieci oświetlenia elektrycznego, gazowego i rurociągu wodociągowego. Oświetlenie elektryczne ulic, które do niedawna posiadało tylko śródmieście, rozbudowuje się na dzielnice sąsiednie i na dzielnice przyłączone, dochodząc w głównych arterjach komunikacyjnych aż do granic miasta. Powoli, ale celowo rozbudowuje się koleje linji elektrycznej doprowadzając wyloty ich do krańców miasta w ulicy Kalwaryjskiej i Kazimierza Wielkiego. Analogiczną troskę poświęcił Zarząd miasta połączeniu obu brzegów Wisły budując w miejsce dawnego mostu im. cesarza Franciszka Józefa nowy most drewniany, adaptując w tym czasie dla ruchu kołowego i pieszego stary most dębnicki, przystępując wspólnie z Rządem do budowy czwartego mostu łączącego ulicę Krakowską z ulicą Legjonów.

Budynki szkół powszechnych, których większość mieściła w czasie wojny szpitale wojskowe, trzeba było poddać gruntownemu odczyszczeniu, odkażeniu i odnowieniu; inwentarz szkolny wymagał naprawy i uzupełnienia. I jedno i drugie dokonano z funduszów bieżących, przeprowadzając w szeregu budynków poważne inwestycje, jak instalacje światła elektrycznego, zaprowadzenie łazienek, budowę sal gimnastycznych, klozetów spłukiwanych, umywalni i t. d.

Zaniedbane siłą rzeczy w latach wojny plantacje, ogrody, parki i skwery miejskie, cmentarze gminne wymagały regeneracji trawników, regeneracji drzew i krze-

wów. Ostatnie dopiero lata pozwoliły Zarządowi Gminy na podjęcie intenzywniejszych prac w kierunku usunięcia istniejących braków i zaniedbań. Zadania w tej dziedzinie są daleko idące, zważywszy konieczność urządzenia parku Wolskiego oraz parków dzielnicowych. Postępy są znaczne. Regeneracja trawników i krzewów na plantach prowadzona od lat kilku jest prawie na ukończeniu, park Wolski rozbudowuje się z każdym rokiem, dziś już służy jako miejsce przechadzek i wycieczek mieszkańców miasta. Położono podwaliny pod założenie przyszłego parku w Dębnikach przez zalesienie tamże Krzemionek, przeprowadza się zalesienie Krzemionek w Podgórzu, rozszerzono park im. Prof. H. Jordana, park im. W. Bednarskiego na Krzemionkach, zregenerowano a właściwie założono ponownie skwer plantacyjny na ulicy Dietla, zregenerowano plantacje nad Wisłą w Podgórzu, założono szereg skwerów ulicznych jak na Placu Kazimierza Wielkiego, na Placu przed Pocztą, na ulicy Retoryka, wysadzono przytem kilka tysięcy drzew na ulicach, a w ostatnim roku przystąpiono do założenia drugiego pierścienia plantacji w Aleji Trzech Wieszczów. Równolegle z pracami około upiększenia miasta Gmina przeprowadziła regenerację zadrzewienia cmentarzy, które uporządkowano na sposób parkowy zakładając nowe ścieżki, trawniki, zarządzając odnowienie grobowców i nagrobków.

Wojna i jej następstwa postawiły miastu na porządku dziennym szereg zagadnień przedtem w administracji miejskiej nigdy w tak ostrej formie nie występujących, choćby wspomnieć tylko kwestję mieszkaniową i zagadnienie opieki społecznej.

Stagnacja ruchu budowlanego przez okres lat bez mała dziesięciu, ubytek mieszkań wskutek braku remontu domów, przy wzroście ludności o przeszło 25.000 spowodowały brak mieszkań w mieście. Brakowi temu stara się zaradzić Gmina budując we własnym zarządzie od lat kilku rok rocznie szereg domów czynszowych o małych mieszkaniach i baraków dla najbardziej potrzebującej ludności, nadto popierając każdą inicjatywę prywatną. W ciągu ostatnich lat czterech Gmina oddała na potrzeby mieszkańców miasta przeszło tysiąc ubikacyj mieszkalnych.

Ustawodawstwo polskie w dziedzinie opieki społecznej, która przed wojną ograniczała się wyłącznie do pieczy nad ubogimi w ścisłem tego słowa znaczeniu, nałożyło na miasto daleko idące obowiązki i ciężary. Opieka dzisiejsza, oprócz pieczy nad ubogimi właściwymi, obejmuje pieczę nad dzieckiem, matką karmiącą, młodzieżą i inwalidami, bezrobotnymi, włóczęgami i t. p. Obowiązki Gminy wzrosły w tej dziedzinie nie tylko jakościowo, ale i ilościowo, prawo bowiem opieki ze strony miasta istnieje już po roku pobytu w Gminie.

Zniszczenie miasta w latach wojny, wycieńczenie fizyczne ludności wskutek udziału we wojnie i w następstwie niedoborów aprowizacyjnych w okresie jej trwania wymagało poza zwalczaniem nagminnie wybuchającym chorób zakaźnych, towarzyszących zwykle wojnie, jak tyfus plamisty, czerwonka, szkarlatyna i t. d., specjalnej pieczy nad życiem i zdrowiem ludności. Zawleczone do miasta choroby epidemiczne Zarząd miasta szczęśliwie i szybko zlikwidował, pozostała walka z gruźlicą najniebezpieczniejszym wrogiem ludności. W zrozumieniu swych zadań w tej dziedzinie wybudowała Gmina w ostatniem dziesięcioleciu Zakłady sanitarne. Zakłady te obejmujące sanatorjum gruźlicze i oddział dla chorób zakaźnych, a liczące łącznie około 300 łóżek, urządzone według najnowszych wymagań wiedzy i prowadzone wzorowo oddają miastu znakomite usługi. W tymże czasie uruchomił Zarząd miasta bezpłatnie ambulatorjum dentystyczne dla młodzieży szkolnej i takież ambulatorjum elektroterapeutyczne. Ambulatorja te łącznie z obecnie urządzanem ambulatorjum dla chorób ocznych i dla chorób wenerycznych, oraz łącznie z istniejącemi już, a subwencjonowanemi przez Gminę poradniami dla gruźlicy i dla matek stanowić będą krakowski ośrodek zdrowia. Działalność w tym kierunku uzupełniają towarzystwa kolonij i półkolonij wakacyjnych o charakterze częściowo leczniczym częściowo wypoczynkowym prowadzone przy poparciu Gminy.

Zarząd Gminy współdziała wybitnie w akcji wychowania fizycznego młodzieży. W pełnem zrozumieniu jej doniosłości Gmina umożliwiła organizacjom wychowawczym i sportowym, pobudowanie boisk sportowych i stadjonów.

Gdy podstawą hygjeny miasta, a tem samem i zdrowia ludności jest czystość, zarząd miasta przystąpił do zmodernizowania czyszczenia miasta przez zmechanizowanie zakładów czyszczenia miasta. Gmina zakupiła około 50 wozów samochodowych dla mycia, zamiatania i skrapiania ulic, wywozu śmieci i błota oraz popiołu z domów. Utworzono miejski »Park Samochodowy« z warsztatami reparacyjnemi, stworzono wzorowo urządzone wysypisko, zarządzono częste usuwanie śmieci i popiołów z domów i mimo, że warunki nawierzchniowe dla czyszczenia, zwłaszcza w dzielnicach przyłączonych posiadających przeważnie ulice i drogi szosowane są dla systemu mechanicznego niekorzystne, mimo, że Kraków w śródmieściu zabudowany jest przeważnie staremi domami, osiągnięto rezultaty niezwykle dodatnie.

Kraków należy też dziś bezsprzecznie do najczyściej utrzymywanych miast w Polsce.

Do estetycznego wyglądu miasta przyczyniła się także podjęta w ostatnich latach intenzywnie akcja Zarządu Gminy w kierunku odnawiania fasad budynków i usunięcia drewnianych a szpecących architekturę miasta, portali i gablotek. W ciągu ostatnich lat przeszło 1000 fasad zostało odnowionych, paręset portali zniesiono i przebudowano. Odkryto przytem i zakonserwowano szereg niezwykle ciekawych fragmentów dawnych portali.

Nad utrzymaniem architektonicznego charakteru miasta, nad ochroną zabytków czuwa powołana przez Zarząd miasta Rada artystyczna, a o ile idzie o sprawy drobniejsze (np. szyldów lub wywieszek) istniejąca przy Muzeum Przemysłowem Poradnia artystyczna. Obie instytucje złożone z wytrawnych znawców historji, sztuki i architektury Krakowa oddają znakomite usługi.

W dziedzinie kultury i sztuki zarząd miasta powiększa i kompletuje zbiory Muzeum Narodowego, rozszerzone w ubiegłym dziesięcioleciu fundacjami Feliksa Jasieńskiego, Erazma Barącza, by wspomnieć tylko najważniejsze i wielu drobniejszemi darami. Muzeum Narodowe straciło w ostatnich latach bogatą kolekcję hr. Leona Pinińskiego. Ofiarowana Zamkowi królewskiemu na Wawelu pozostała temsamem w Krakowie.

Działalność Muzeum Przemysłowego stale się rozszerza, rozwijają się warsztaty i oddziały naukowe, w ostatnich latach urządzono drukarnię artystyczną. Już z końcem wojny a intenzywnie w latach po wojnie urządza Muzeum wewnętrzne kursa zawodowe, organizuje wystawy z dziedziny przemysłu, wydaje publikacje naukowo-dydaktyczne. Zbiory muzealne stale wzrastają, zwiększa się bibljoteka, licznie przez publiczność frekwentowana. W ostatnich latach otwarto pracownię psychotechniczną, biuro porady zawodowej i biuro organizacji pracy.

Pielęgnując tradycje przeszłości Gmina miasta popiera wszelkiemi dostępnemi środkami rozwój nauki i kultury w mieście. Kraków posiada około czterdzieści tysięcy uczącej się młodzieży, 100 szkół powszechnych i dopełniających przemysłowo-handlowych, kilkanaście zakładów średnich ogólno kształcących i zawodowych, męskich i żeńskich, w tem dziewięć państwowych gimnazjów męskich, jedno żeńskie, dwa seminarja nauczycielskie męskie i żeńskie, szkołę przemysłową męską i żeńską oraz cztery wyższe uczelnie, a to Wszechnicę Jagiellońską z Szkołą sztuk politycznych, Akademję Górniczą, Akademję Sztuk Pięknych i Wyższe Studjum handlowe. Przy Akademji Sztuk Pięknych istnieje Wydział architektury. Wydział ten mimo przedstawień Gminy, aby go rozszerzono do poziomu studjów politechnicznych, został przez Min. W. R. i O. P. zniesiony. Gmina założyła własną szkołę gospodarstwa domowego i szkołę dramatyczną o typie szkół średnich. Szkoły powszechne i dokształcające, szkoły przemysłowe i handlowe mieszczą się w budynkach miejskich. W budynku miejskim mieści się również szkoła ekonomiczno-handlowa. Kraków jest poza tem siedzibą Polskiej Akademji Umiejętności. Potrzeby zarówno szkolnictwa wyższego jak średniego i zawodowego znajdują zawsze pełne zrozumienie w Zarządzie miasta, które spieszy instytucjom szkolnym zawsze z pomocą czy to o ile idzie o dostarczenie placów pod budowę nowych gmachów szkolnych, czy o urządzenie ulic, ulgi budowlane i t. p.

Powrót normalnych stosunków gospodarczych postawił na porządku dziennym kwestję rozbudowy miasta. Sprawa ta zważywszy, że Kraków na małej przestrzeni jest miastem zwarto zabudowanem i że dzielnice przyłączone o typie w większości wiejskim stanowią właściwie teren przyszłej rozbudowy miasta, ma w Krakowie szczególnie doniosłe znaczenie. Problem rozbudowy Krakowa poza czysto teoretyczną stroną opracowania planów regulacyjnych i zabudowy poszczególnych dzielnic, poza przygotowawczemi pracami niwelacyjnemi, odwodnieniem terenów, budową i urządzaniem ulic, zawiera w sobie szereg, powiedziećby można, podstawowych elementów decydujących o przyszłym rozwoju miasta, elementów, których drobna zaledwie część leży w zakresie możności i sferze działania Zarządu Gminy. Do elementów tych najbliższych należy ruch budowlany prywatny. Po dziesięcioletniej przeszło stagnacji nastąpiło dopiero w ostatnich latach znaczne ożywienie. Miasto zaczyna się dość silnie zabudowywać. Zabudowuje się przedewszystkiem dzielnica Nowa Wieś i Krowodrza, okolice Parku Krakowskiego i Aleji Słowackiego, zabudowuje się Nowy Świat wzdłuż Aleji Zygmunta Krasińskiego i ulica Starowiślna. W dzielnicy XIX Piaski-Grzegórzki powstają dwie obszerne kolonje willowe. Zabudowują się choć wolniej również i inne dzielnice, a w starem mieście, gdzie parcele budowlane należą do rzadkości przeprowadzono w ostatnich latach przeszło 100 nadbudów dalszych pięter. Analogicznie w żywem tempie postępuje przebudowa urządzeń wewnętrznych w starych domach. Domy te otrzymują oświetlenie elektryczne, ogrzewanie gazowe, łazienki i t. d. Rok rocznie Rada miasta reguluje też nowe tereny, a Gmina dla umożliwienia ich zabudów przystępuje do budowy nowych dróg i ulic.

Zabudowa miasta stanowi jedno ze znamion jego rozwoju. Rozwój ten należy ponadto od szeregu współczynników od zarządu miasta niezależnych, na zaistnienie których miasto może wpływać tylko pośrednio. Zdać sobie trzeba bowiem sprawę, że odrodzenie niepodległości Polski stworzyło dla Krakowa nowe zupełnie, odmienne warunki bytu, nowe drogi rozwoju. Zarówno położeniem swem jak i tradycjami historycznemi i kulturą predystynowany jest Kraków na centrum gospodarcze, administracyjne i kulturalne południowo-zachodniej połaci Rzeczypospolitej. Ponadto jako miasto zabytkowe, położone przytem w najpiękniejszej krajobrazowo części Polski, Kraków stać się winien centrum ruchu turystycznego w Państwie. W tych też kierunkach zdąża polityka miasta, by to stanowisko zdobyć i utrwalić, decyduje ono bowiem o przyszłości Krakowa. Dla osiągnięcia tych zamierzeń jednakże, potrzeba jak wspomniałem zaistnienia pewnych danych, niezależnych od miasta, o realizacje których zarząd Krakowa od lat dziesięciu zabiega. Postulaty te, co podkreślić raz jeszcze należy, decydujące o przyszłości miasta, o szybkiej jego rozbudowie obejmują:

1) Rozszerzenie granic Województwa krakowskiego na północ przez przyłączenie sąsiednich czterech rolniczych powiatów Województwa kieleckiego, a to powiatów Będzińskiego, Olkuskiego, Miechowskiego i Pińczowskiego należących przed rozbiorami do Województwa krakowskiego, którego granice sięgały wówczas aż po Częstochowę i Wieluń, a ciążących ku niemu gospodarczo, kulturalnie i administracyjnie, a stanowiących jego podstawę aprowizacyjną. Utrzymanie dzisiejszej rozbiorowej granicy między Województwem Krakowskim a Kieleckiem, rozdzielenie administracyjne starej ziemi krakowskiej między dwa Województwa, z jakiegoby punktu widzenia rzecz tę ocenić, nie wytrzymuje poważnej krytyki i winno najrychlej uledz zmianie.

2) Rozbudowę krakowskiego węzła dróg bitych. W dziedzinie komunikacji stan, jaki panował przed wojną nie uległ mimo usilnych zabiegów miasta dotychczas zasadniczej zmianie. Kraków jest nadal, zwłaszcza w porze jesiennej i wczesną wiosną niemal że pozbawiony swej naturalnej podstawy aprowizacyjnej, jaką stanowią cztery wspomniane powiaty Województwa Kieleckiego. Ilość dróg bitych łączących miasto ze wspomnianemi powiatami, jak i sieć ich na terenie tychże powiatów nie czyni zadość najskromniej pomyślanym potrzebom Województwa i miasta. Jeżeli się zwłaszcza podkreśli, że poza dwoma gościńcami bitemi większość dróg na terenie tym istniejących w porze jesiennej, w czasie odwilży zimowych i wiosennych jest nie do przebycia, Kraków przez szereg miesięcy jest faktycznie zupełnie od powiatów tych odcięty. Fatalne te stosunki poprawiają się bardzo nieznacznie. Stanowi temu stara się Zarząd miasta zaradzić przystępując wspólnie z rzeczo-

nemi powiatami do budowy dróg. W ten sposób powstała w ostatnich latach wąskotorowa kolejka dojazdowa Kraków-Pińczów, w ten sam sposób wybudowano drogę Kraków-Ojców, która w przedłużeniu przez Olkusz, Sławków i Będzin stanowi dzisiaj nowe drogowe połączenie Krakowa z powiatem Olkuskim i Górnym Śląskiem.

Rozbudowa węzła dróg bitych, dobry stan gościńców w bliższem i dalszem sąsiedztwie jest dzisiaj w epoce rozwoju ruchu samochodowego dla miasta kwestą bytu. Kraków jest punktem wyjścia dla gościńców prowadzących w Małopolsce na wschód, zachód i południe, tu krzyżują się połączenia drogowe ze Śląskiem Cieszyńskim i Górnym Śląskiem, ruch samochodowy na szlaku zakopiańskim, na drodze prowadzącej do Rabki, Krynicy, Zakopanego i Szczawnicy jest niezwykle ożywiony. Stąd naturalną dążnością Zarządu miasta musi być utrzymanie w jak najlepszym stanie sieci dróg bitych łączących Kraków z dalszą i bliższą okolicą.

3) Jeszcze aktualniejszem zagadnieniem jest rozbudowa krakowskiego węzła kolejowego. Poza zadecydowaną jeszcze przed wojną budową dworca osobowego w mieście, która z roku na rok staje się coraz bardziej naglącą koniecznością, budowa magistrali kolejowej Kraków-Warszawa, budowa drugiego połączenia kolejowego z Górnym Śląskiem, budowa linji kolejowej łączącej Kraków-Zakopane i Krynicę (linja Kraków-Mszana dolna), wreszcie przedłużenie linji kolejowej Kraków-Kocmyrzów, do Buska i Kielc stanowią konieczności życiowe miasta. Kraków położony przy dawnej strategicznej linji Kraków—Lwów—Bukareszt, ominięty przez również strategiczną linję Dęblin-Szczakowa przechodzącą trzydzieści kilka kilometrów na północ od miasta, posiada dotychczas okrężne połączenie z Warszawą i Kielcami, a nawet sąsiedniemi parę mil zaledwie odległemi miastami Kongresówki. Brakowi temu, o ile idzie o przewóz osób starają się zaradzić liczne linje autobusowe, kursujące z Krakowa aż do Kielc, o ile idzie jednak o przewóz towarów czy dowóz artykułów aprowizacyjnych jak mąki, ziemniaków, komunikacja musi się odbywać drogą okrężną bądź na Szczakowę, bądź na Sandomierz, Tarnobrzeg, Dębicę. Jak to jest i niedogodnem i dla konsumującego Krakowa i dla producentów, jakie straty obie strony ponoszą nie potrzeba bliżej uzasadniać. Istniejąca kolejka Kraków-Pińczów, kolejka wąskotorowa z koniecznością przeładowywania w Kocmyrzowie, obsługująca zresztą tylko powiat Pińczowski zadaniom tym rzecz prosta ani w drobnej mierze podołać nie może.

Wspomnieć należy również o staraniach Gminy m. Krakowa o budowę skrótu linji kolejowej Kraków-Zakopane omijającego stację Kraków-Płaszów i umożliwiającego kierowanie pociągów z Krakowa bezpośrednio przez stację Kraków-Podgórze, Kraków-Bonarka do Zakopanego, oraz o rozbudowę stacji kolejowej Kraków Bonarka zarówno dla ruchu osobowego jak przedewszystkiem towarowego dla wyładowania i załadowywania towarów na linję podkarpacką

4) Utrzymanie i rozszerzenie kompetencji istniejących w Krakowie władz i urzędów państwowych. Kraków jako stolica Województwa położony w Zagłębiu węglowem Dąbrowsko-Krakowskiem w bliskiem sąsiedztwie kopalń Górno-Śląskich i salin Wielicko-Bocheńskich, stanowiący pozatem kolejową stację węzłową dla dróg prowadzących na wschód, zachód i południe winien być centrum dla administracji państwowej zachodnio-południowej części Polski. Jednaki charakter gospodarczy trzech południowo-zachodnich Województw wymaga jednolitej administracji czy to w dziedzinie administracji ogólnej, do czego drogą w pierwszej linji winno być rozszerzenie granic Województwa na północ, czy o ile idzie o administrację szkolną, choćby ze względu na fakt, iż Kraków jest siedzibą czterech wyższych uczelni i posiada bogate zbiory i zakłady naukowe, czy dalej administracji kolejowej, ze względu na konieczność pewnej jednolitej polityki komunikacyjnej w ośrodku przemysłowym i górniczym, czy w końcu administracji górniczej i rolniczo-leśnej łącznie ze sprawami zmiany ustroju rolnego.

5) Podjęcie przez Rząd na terenie miasta robót publicznych. Postulat ten obejmuje w pierwszej linji budowę całego szeregu gmachów państwowych. Pod tym względem Kraków w stosunku do innych większych miast Rzeczypospolitej był dotychczas upośledzanym mimo nieustannych zabiegów Zarządu miasta, aby istniejące najkonieczniejsze przynajmniej braki usunąć. Poza budową dworca osobowego, o czem mowa była poprzednio, Zarząd miasta zabiega od lat kilku o dokończenie budowy gmachu Akademji Górniczej, zajmującej budynki szkół powszechnych, o dokończenie gmachu Kliniki ginekologicznej, restaurację gmachu Bibljoteki Jagiellońskiej i budowę nowego gmachu na pomieszczenie zbiorów tejże Bibljoteki, gdyż obecny gmach zbiorów tych już pomieścić nie może, budowę pałacu Sprawiedliwości i gmachów więziennych, budowę nowych pawilonów w Szpitalu św. Łazarza budowę gmachu i koszar dla Policji Państwowej, wreszcie budowę gmachów na pomieszczenie szkół średnich i gmachu dla Dyrekcji poczt, w dziedzinie zaś innych budowli poza omówioną już budową sieci dróg bitych, ukończenia robót związanych z zabezpieczeniem miasta przed powodzią, w szczególności robót około kanalizacji i regulacji Wisły i jej dopływów na obszarze miasta Wilgi i Białuchy. Sprawa ta dla rozwoju miasta tem donioślejsza, że Państwo poza budynkami wojskowymi ma w Krakowie niezwykle małą ilość budynków własnych. Dość wspomnieć, że na 16 szkół średnich ogólno kształcących i zawodowych, zaledwie cztery mieści się w budynkach państwowych w tym celu przez były rząd austrjacki zbudowanych, reszta pomieszczona jest w prywatnych budynkach wynajętych, celowi swemu zupełnie nieodpowiadających, tak iż nauka szkolna istotnie czasem w niezwykle ciężkich warunkach się odbywa. Również znaczna część biur i urzędów państwowych mieści się w prywatnych budynkach czynszowych, ad hoc przez Rząd wynajętych i zakupionych. Fatalne pomieszczenie sądów i więzień krakowskich jest powszechnie znanem, Rząd będzie musiał w najbliższym czasie przystąpić do budowy pomieszczenia dla sądów i więzień. Dzięki staraniom miasta budowa nowego gmachu dla pomieszczenia zbiorów Bibljoteki Jagiellońskiej została już zadecydowaną, odrestaurowany zostanie też gmach Bibljoteki Jagiellońskiej, który w ostatnich latach wskutek przepełnienia i przeciążenia stropów zaczął gwałtownie niszczeć. Również budowa Akademji Górniczej i Kliniki ginekologicznej w ostatnich latach posunęła się nieco naprzód. Zdać sobie wprawdzie trzeba sprawę, że Rząd, mając

w tej dziedzinie w Krakowie znaczne zaległości, bo niewątpliwie w podobnem położeniu znajdują się inne miasta, w rozwiązaniu omawianego zagadnienia natrafia na poważne trudności finansowo-budżetowe, podkreślić jednak trzeba że zrealizowanie ich stanowi jeden z zasadniczych elementów rozbudowy miasta Krakowa. Niepotrzeba również podkreślać, jak wielkie znaczenie dla rozbudowy miasta i jego rozwoju posiada ukończenie prac około regulacji Wisły i jej dopływów. Wiąże się z tem dalsza sprawa obchodząca nie tylko Kraków, ale w równej mierze i Województwo Krakowskie, a to sprawa regulacji i zabudowy górnych dopływów Wisły, Soły i Skawy powodujących zwykle nagły i wysoki stan wód na Wiśle, bez czego Kraków nigdy dostatecznie przed powodzią zabezpieczony nie będzie. Poza regulacją Wisły zabiega miasto o regulację rzek Wilgi i Białuchy, ukończenie zasklepienia Rudawy i usunięcie Młynówki, bez których system kanalizacji Krakowa nie może być dokonany, a miasto musi przeprowadzić bardzo kosztowne i długotrwałe roboty około podniesienia terenów zalewowych.

6) Korzystny dla rozwoju miasta rozkład jazdy na kolejach. O ile Kraków jako centrum ruchu turystycznego Polski ma się rozwijać, to poza rozbudową i utrzymaniem w należytym stanie sieci dróg bitych i koleji żelaznych w Województwie Krakowskim i Kieleckim, rozkład jazdy pociągów musi być w ten sposób ułożony, aby ułatwiał przejeżdżającym przez Kraków zatrzymanie się w mieście, zwiedzenie jego zabytków i osobliwości, podjęcie wycieczek w bliższą i dalszą jego okolicę. Starania Zarządu m. Krakowa realizują się powoli. Gmina m. Krakowa stara się ujemnym stronom połączeń kolejowych zaradzić odpowiedniem rozłożeniem ruchu autobusowego, popieraniem rozwoju tego rodzaju komunikacji, zakładaniem dworców autobusowych, subwencjonowaniem towarzystw zajmujących się sprawami turystyki w Krakowie i Województwie. Są to jednak półśrodki, które sprawy rozwoju turystyki w Polsce w szczególności w Krakowie rozwiązać nie mogą.

Najkorzystniejsza jednak nawet realizacja przedstawionych powyżej w krótkim zarysie postulatów nie wyczerpuje wszystkich zagadnień związanych z przyszłością Krakowa. Przemiana dzielnic przyłączonych w nowoczesne miasto, wymagać będzie szeregu lat pracy i olbrzymich wkładów. Wielki Kraków jest dziś zaledwie w zaraniu swego przeobrażania się w typ miasta nowoczesnego. Miasto czekają olbrzymie inwestycje w każdej niemal dziedzinie. Niwelacja terytorjum, urządzenie nowoczesnych ulic, rozbudowa kanalizacji, oświetlenia publicznego, sieci tramwajowych, na przestrzeni przeszło 40 klm. kwadr. nowych dzielnic, budowa szeregu niezbędnie już dziś potrzebnych zakładów i instytucyj, jak Muzeum Narodowego, zakładów opieki społecznej, budowa nowych gmachów na pomieszczenie szkół powszechnych, rozszerzenie zakładów użyteczności publicznej, w szczególności elektrowni, gazowni, wodociągu, budowa nowej rzeźni i targowicy, rozszerzenie cmentarza, zakładów ogrodowych, rozszerzenie strażnicy pożarnej, nie mówiąc już o konieczności prowadzenia przez szereg lat jeszcze akcji budowy domów o małych mieszkaniach — oto zadania czekające Gminę w najbliższej niemal przyszłości. Prace te siłą rzeczy muszą być rozdzielone między kilka następnych pokoleń. Kraków będący bezwątpienia jedną z najzasobniejszych gmin w Polsce, ma wszelkie warunki by zadaniom tym sprostać. Majątek jego bardzo poważny zarówno w gruntach jak w nieruchomościach, nie licząc wartości bezcennych wprost zbiorów muzealnych, stale wzrasta, zadłużenie miasta minimalne. Wzrasta również zamożność mieszkańców, rozwija się handel i przemysł na zdrowych podstawach oparty.

Połączenie z północnemi ziemiami Polski odciętemi poprzednio granicą rosyjską, połączenie polityczne z Górnym Śląskiem, otworzyło nowe horyzonty rozwoju. Pod względem swego położenia geograficzno-politycznego wrócił Kraków do stanowiska jakie posiadał za dawnych świetnych czasów Państwa Polskiego; dążeniem jego na przyszłość musi być powrót do świetnej roli, jaką w przedrozbiorowej Rzeczypospolitej odgrywał. Symbolem nawiązania tych tradycji jest odnawianie zamku królewskiego na Wawelu, w którym Kraków w ubiegłym roku przyjmował Prezydenta Państwa, dokumentem prymatu duchowego Krakowa w Polsce uroczystości złączone ze złożeniem zwłok »Króla Ducha« Juljusza Słowackiego w Katedrze wawelskiej w dniu 28 czerwca 1927 r.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. prez. 8701/28 Kraków, dnia 3 września 1928 r.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta miasta z dnia 3-go września 1928 roku L. Prez. 8701/28, w sprawie nowego oznaczenia Komisarjatów Obwodowych.

Istniejącym Komisarjatom Obwodowym dla dzielnic przyłączonych do m. Krakowa nadaje się nowe oznaczenie, odpowiadające zmienionym stosunkom:

a) nazwa Komisarjatów Obwodów I., II. i III. dla Dzielnic I. do VIII. (stary Kraków) pozostaje niezmieniona,

b) Komisarjatowi Obwodu V. dla Dzielnic IX. Ludwinów, XXI. Płaszów i XXII. Podgórze nadaje się nazwę: Komisarjat Obwodu IV.,

c) Komisarjatowi Obwodu IV. nadaje się oznaczenie następujące:

1) dla Dz. X. Zakrzówek i XI. Dębniki . . . . Komis. Obw. V.
2) „ „ XII. Półwsie i Dz. XIII. Zwierzyniec . . . . . „ „ VI.
3) „ „ XIV. Czarna Wieś, XV. Nowa Wieś i XVI. Łobzów „ „ VII.
4) „ „ XVII. Krowodrza i XVIII. Warszawskie . . . . . „ „ VIII.
5) „ „ XIX. Grzegórzki i XX. Dąbie . . . . „ „ IX.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w 7 dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 8526/28 VIII. Kraków, dnia 10 września 1928 r.

Plac targowy przy ul. Kazimierza Wielkiego.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat na podstawie §§. 6 i 8 regulaminu targowego dla stoł. król. miasta Krakowa otwiera z dniem 15 września 1928 r. tymczasowy plac targowy dla sprzedaży nabiału, jarzyn itp. przy ul. Kazimierza Wielkiego na chodniku wzdłuż realności L. or. 55—65.

Równocześnie Magistrat, uchylając rozporządzenie z dn. 21 kwietnia 1928 r. L. VIII-2230/28 znosi targowisko na placu Kazimierza Wielkiego.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 6768/28 I. Kraków, dnia 17 września 1928 r.

Cmentarz miejski podgórski przekopanie kwatery.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat zawiadamia interesowanych, że w najbliższym czasie będzie przekopana na miejskim cmentarzu podgórskim kwatera VII L. z lat 1912—1915, a wszystkie nagrobki na tej kwaterze zostaną usunięte.

Zamieszczając poniżej wykaz pomników i krzyżów, znajdujących się na powyższej kwaterze wzywa Magistrat strony interesowane, aby do dni 14-tu zgłosiły ustnie (z wydaną wpierw przez Zarząd cmentarza kartą, zawierającą bliższe oznaczenie grobu) w Magistracie (Wydział I gospodarczy II-gie piętro oficyny, drzwi Nr. 38) w godzinach od 11 do 12·15 prośbę o pozostawienie w nienaruszonym stanie odnośnego grobu na dalszy czasokres i uiściły przepisaną opłatę. O ileby interesowana strona zamierzała wydobyć szczątki zmarłych i przenieść je na miejsce stałe, należy wnieść do Magistratu prośbę o wyznaczenie miejsca za złożeniem opłaty, a do Miejskiego Urzędu Zdrowia osobną prośbę o zezwolenie na ekshumację zwłok.

Po upływie zakreślonego 14-dniowego terminu, nagrobki i krzyże będą bezwarunkowo usunięte, a groby czasowe na tej kwaterze przekopane.

Usunięte nagrobki i krzyże z przekopanych grobów mogą interesowane strony za udowodnieniem własności odebrać w Zarządzie cmentarza w terminie do dni 30 po ukończeniu przekopania powyższej kwatery. Po upływie tego terminu, zostaną powyższe nagrobki i krzyże sprzedane, a uzyskana ze sprzedaży kwota przeznaczona będzie na fundusz upiększenia cmentarza.

Wykaz nagrobków i krzyżów na grob. kwatery VII L. z lat 1912-1915, przeznaczonej do przekopania.

L. p.	Imię i Nazwisko pochowanego	Uwaga
1.	Katarzyna Misak	krzyż drewniany
2.	Katarzyna Kosałka	krzyż żelazny
3.	Marja Florczyk	krzyż drewniany
4.	Marja Krzyżak	pomnik betonowy
5.	Zofja Gerono	krzyż drewniany
6.	Franciszek Dąbrowski	" "
7.	Marja Godzik	" "
8.	Jan Policht	" "
9.	Kazimiera Starowiejska	płyta kamienna
10.	Stanisław Żur	krzyż drewniany
11.	Piotr Krzyszkowski	" "
12.	Wojciech Rokosz	krzyż żelazny
13.	Michalina Kondracka	pomnik betonowy
14.	Franciczek Głowacki	krzyż drewniany
15.	Katarzyna Kłaput	pomnik kamienny
16.	Stanisław Dal	krzyż drewniany
17.	Feliksa Gnoińska	" "
18.	Aniela Domagała	pomnik betonowy
19.	Ludwika Rogalska	krzyż żelazny
20.	Jan Torba	krzyż drewniany
21.	Michał Muszal	" "
22.	Ksawera Drużkowiecka	pomnik kamienny
23.	Rudolf Hebda	krzyż żelazny
24.	Marcin Grabski	krzyż drewniany
25.	Stanisław Pilch	" "
26.	Władysław Pilch	" "
27.	Jan Zachera	pomnik kamienny
28.	Antonina Dzikowska	krzyż drewniany
29.	Maksyma Lipińska	" "
30.	Jacenty Machowski	" "
31.	Anna Szatkowska	" "
32.	Józef Ochli	" "
33.	Bronisława Hudykowa	" "
34.	Katarzyna Kadulska	" "
35.	Marja Kociołek	" "
36.	Anna Stachurska	" "
37	Marja Zachara	pomnik kamienny
38.	Edward Kropatsch	krzyż drewniany
39.	Juljan Janowski	" "
40.	Józefa Stygares	" "
41.	Marja Banaś	pomnik betonowy
42.	Aniela Nowaczyńska	krzyż żelazny
43.	Józefa Bułka	krzyż drewniany
44.	Filip Sowiński	napis
45.	Tomasz Stygares	krzyż drewniany
46.	Anna Szewczyk	" "
47.	Michał Gramatyka	" "
48.	Marja Jędrzejowska	" "

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 23418/28 VII. Kraków, dnia 29 września 1928 r.

Taryfa należytości za wywóz nieczystości kloacznych.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie uchwały Rady miasta z dn. 17 stycznia 1918 r. L. 7912/18/I.b. ustanawia Magistrat następującą taryfę należytości za wywóz nieczystości kloacznych i pompowanie wody, oraz za dostarczenie robotników i furmanek przez Zakład czyszczenia miasta:

1. Za wypompowanie i wywóz nieczystości kloacznych:

od 1 m^3 w dzień	. . . .	19 zł
od 1 m^3 w nocy	. . . .	28 „

2. Za wypompowanie wody z piwnic za jedną godzinę . . . . 56 „

3. Za dostarczenie robotników i furmanek przy ręcznem czyszczeniu dołów kloacznych, śluz, kanałów i innych tym podobnych pracach:

a) za jeden dzień pracy robotnika kanalarskiego w dniu powszednim	14 zł	— gr
b) za jedną noc pracy robotnika kanalarskiego w dniu powszednim	21 „	— „
c) za jeden dzień pracy robotnika kanalarskiego w dniu świątecznym	28 „	— „
d) za jedną furmankę przez cały dzień	40 „	— „
e) „ „ „ „ całą noc	60 „	— „
f) „ „ „ „ cały dzień świąteczny	80 „	— „
g) „ „ wiązkę siana lub słomy	2 „	— „
h) „ 100 kg. koksu	6 „	30 „
i) „ użycie pieca koksowego dziennie	1 „	— „

j) „ użycie narzędzi, światła, etc. 25% kosztów robocizny.

4. Za dostarczenie robotników dla innych robót niekanalarskich:

a) za jeden dzień pracy robotnika w dniu powszed.	6 zł
b) „ jedną noc „ „ „ „ „	9 „
c) „ jeden dzień „ „ „ „ świątecz.	12 „

Za roboty wykonane poza granicami miasta Krakowa obowiązuje taryfa o 50% wyższa.

Taryfa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1928 r. i obowiązuje aż do odwołania.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 23419/28 Kraków, dnia 29 września 1928 r.

VII.

Taryfa opłat za wywóz popiołu.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie uchwały Rady miasta z dn. 2 stycznia 1920 r. L. 193/20 ustanawia Magistrat następującą taryfę opłat za wywóz popiołu i zmiotków domowych, oraz rumowiska i ziemi:

1) za wywóz jednej skrzynki o pojemności 100 litrów popiołu . . . . — zł 65 gr

2) za wywóz 1 m^3 rumowiska, ziemi itp. przedmiotów, których składanie do skrzynki na popiół jest niedozwolone . 15 „ — „

Taryfa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1928 r. i obowiązuje aż do odwołania.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych we wrześniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. I.				
Wilhelm Grünwald	nadbud. III. p.	Jagiellońska 9	Z. Prokesz	4902
Dz. II.				
Matias Feuer	przebud. gł. klatki schod.	Florjańska 16	Wł. Stupnicki	5519
Dz. III.				
Marja i Gustaw Krasuscy	ogrodz. prowiz.	Felicjanek 27	S. Baum	3879
Wincenty Moszkowski	dom IV. p.	Smoleńsk 25	H. Lamensdorf	4155
Szymon Lewkowicz	5 p. dom narożny	Smoleńsk, Retoryka parc. wh. 13	W. Krzyżanowski	5302
Dz. IV.				
Zarząd S-ki »Caro«	dom IV. p.	Batorego parc. l. kat. 157	S. Jonkler	3570
Anna Beckowa	adapt. części sieni na mieszkanie	Biskupia 3	B. Torbe	4053
Tow. Gimn. »Sokół«	adapt. wewn.	Wolska 27	M. Sarnecki	6017
Konwent Karmelitów	nadb. II. i III. p. w of.	Karmelicka 19	E. Skawiński	6459
Dz. V.				
Maurycy Rose	klozety spłukiw.	Szlak 51	L. Gutman	5457
Stanisław Burtan	nadb. III. p. i bud. ofic. prawej	Basztowa 17	F. Tadanier	5657
Dz. VI.				
Marja Turetschkowa	przebud. cieplarni	Lubicz 38	M. Stadnicki	6201
Löbl Schenker	pl. dod. III. p. domu	Topolowa 33	S. Feldman	5600
Jakób Janczalik	prow. drew. szopa	Dwernickiego 3	A. Czunko	5450
Dz. VII.				
Jadwiga Górecka	nadb. III. i IV. p.	Starowiślna 46-48	W. Miarczyński	5525
Mendel Abeles i Poser	nadb. III. p.	św. Agnieszki lsp. 80	S. Mehl	4608
M. i E. Kreisler	adapt. part. lokalu	św. Getrudy 16	S. Feldman	5819
Kurja Biskupia diecezji częstochowskiej	budynek dwupiętr. dla seminarjum częstochow.	Bernardyńska p. bud. lk. 206/2, 210/2, 261/4	Mączyński	4965

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. VIII.				
Gmina m. Krakowa	przebud. wychod.	szkoła pow. M. Reja Dietla szkoła barakowa	Bud. Oddz. A.	3567
Zarząd Domu modlitwy Bet Hamidrasz Hadusim	przebud. wychod. wolnospad.	Nowa 1	Z. Prokesz	5072
Juda Dym	nadb. II. p. i przeróbki wewn.	Węglowa 3	H. Lamensdorf	6302
Józef Lewkowicz	pl. dod. bud. III. p. domu mieszk. ze sklepami	Starowiślna 70	M. Sarnecki	4579
Dz. IX.				
Michał Słomak	dom I. p.	Ludwinowska 21	E. Skawiński	5452
Dz. X.				
Piotr Paczka	pl. dod. przyziem. dobud.	Barska 65	St. Dudek	5994
Stanisław Kowalówka	izba w poddaszu	Dębowa 16	J. Wasilewski	5840
Marja Florczyk	przyziemna dobud.	Kobierzyńska lk. 5631/1	Fr. Zwoźniak	5412
Anna Morawowa	nadb. I. i II. p.	Twardowskiego 34	B. Laszczka	6473
Ludwika Sasorska i Helena Dudek	dom przyziemny	Bzowa lk. 96/2	St. Dudek	6512
Dz. XI.				
Elektrownia m.	stacja transform.	przy parku samochod.	— — —	6546
Elektrownia m.	wnęka na automat wyłączający oświetlenie publ. w ochronie	Konfederacka	— — —	6548
Samuel Landsberger	magiel i szopa	Kilińskiego 25	— — —	5595
Dz. XII.				
Herman Löwy	przebud. part. pracowni stolarskiej na mieszk. w podwórzu	Kasztelańska 25	E. Skawiński	5404
Jan Alojzy Żurak	dobud. przedsionka łazienki i klozetów	Kasztelańska 43	St. Kumala	6381
Odział Wioślarski «Sokół«	rozbud. przystani i ewen. adapt.	T. Kościuszki 2	M. Stadnicki	5824
Tow. Bud. Urzędn. Pocz.	dom IV. p.	Syrokomli 24 lk. 1991/22	Struszkiewicz, Burstin	4787
Maks Tänzer	3. p. dom narożny	Smoleńsk i Syrokomli lk. 1816/8	S. Feldman	4129
Ritterman i Siódmak	nadbud. i dobud. I. p. of.	Al. Krasińskiego 10	Ritterman	3372

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XIII.				
Karol Dziekanowski	dobud. I. p. ofic.	Kr. Jadwigi 26	A. Krawczyński	4275
Jan Legutko	bud. part. domu i bud. gospodar.	Kr. Jadwigi 141	J. Wilczyński	4313
Feliks Szafrański	part. domek dla ogrodnika	Kr. Jadwigi 103	W. Warczewski	4167
XIV.				
Jan Owca	drew. komórki w podwórzu	Czarnowiejska 82	— — —	2968
Karol Stypuła	oparkan. realn.	Czarnowiejska 79	Mitasiński	2866
Bernard Ratz	altanka na dachu	Czarnowiejska 70	Wexner	4054
Szymon Silbiger	adapt. stróżówki	Czarnowiejska 76	E. Skawiński	5385
Dz. XV.				
Komitet Bud. Domu dla Profesorów U. J.	pl. dod. mieszk. dla stróża	Ruska 4	L. Wojtyczko	4860
Eugeniusz Weiss	podcienie	Kaz. Wielkiego 34	L. Karolla	2679
Jan Waligórski	wych. z dołem kloacz. w podwórzu	Kaz. Wielkiego 75	M. Stadnicki	3080
Inż. A. Schimitzek	mur. park. granicz.	Wyspiańskiego 6	Struszkiewicz, Burstin	3059
Aniela Mikulska	gnojownik w podwórzu	Kaz. Wielkiego 57	Z. Szufa	2826
Kom. bud. II. domu czynsz. Zakł. Pensyjnego	pl. dod. I. p. domu narożnego	róg ul. Wybickiego, Sienkiewicza i Pomorskiej	W. Nowakowski	4015
Walerja Gawlikowa	dom III. p.	ul. J. Lea p. wh. 534	St. Polański	4964
Marjan i Helena Duszyńscy	dom II. p. narożny	lk. 404/20 i 425/4	— — —	4698
Dz. XVI.				
Józef Włoch	mieszk. poddasz. i parkan	ul. J. Lea 127	E. Oraczewski	3366
Karol Stypuła	pl. dod. part. bud. gospod. z mieszk. stróża	L. Rydla sp. 149	E. Skawiński	4967
Stan. Razowski	ogrodzenie	Gnieźnieńska 17	J. Rusin	4867
Dz. XVII.				
Roman Osadziński	dom V. p.	róg Al. Słowackiego i Śląskiej dz. pof. 60	J. Zarzecki	6306
Ignacy Garde	pl. dod. 3 p. oficyn.	Świętokrzyska 8	B. Birkenfeld	5556
Jan Hilfstein	gnojownik	Mazowiecka 130	E. Oraczewski	4692
Władysław Dąbrowski	przebud. schodów w podwórzu	Mazowiecka 59	E. Oraczewski	6911

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		XVII.		
Franciszek Rajtar	gnojownik	Wrocławska 42	J. Bujas	6460
Ludwik Mleczko	part. dom.	Friedleina lk. 1080/23	L. Lisowski	5386
		Dz. XVIII.		
Antoni Poniedziałek	dom I. p.	Celarowska lk. 207/2	T. Bujas	4822
Dawid Abrahamer	kiosk prow.	Al. Królewska 37	Romanowski	4600
Józef Ryś	dom part. z poddaszem	Olsza p. 70	Tow. Osiedli Urz.	4343
Antonina Mitkowa	dom part. drewn.	Celarowska lk. 231	J. Mitka	4541
Seweryn Gadziński	dom I. p.	Mogilska dz. 76	J. Bereta	5560
Piotr Sliz	pl. dod. wewn. adapt. dom. mieszk.	Mogilska boczna	St. Dudek	6854
		Dz. XIX.		
Gusta Silberbach	ofic. przyziem. i nadbud. I. p. domu front.	Pasterska 16	E. Skawiński	5371
Amalja Grünberg	mieszk. w poddaszu	Mogilska 33	E. Skawiński	4648
Florjan Dziadur	pl. dod. przebud. części ścian par. domu	Wiślisko 37	J. Wilczyński	4354
Inż. Kaz. Michalski	prow. zadaszenie i garaż i mieszk. stróża	Wiślisko wh. 33	— — —	4316
Karol Blatkiewicz	dom. I. p.	lk. 21/112	A. Kramarski	6107
Teofil Wolfeiler	prow. ogrodzenie	Błonie lk. 197/4, 3, 198/3, 4,	— — —	4324
Henryk Rozmaryn	izby mieszk., wozownia, stodoła i stajnia	Grzegórzecka 68	Kryłoszański	6031
		Dz. XX.		
Ludwik Misky	dom	dział 22 i 21 Piaski Grzegórzki	J. Silberstein	6963
		Dz. XXI.		
Antonina Ciężka	dom przyziemny	lk. 542/32 ul. Przewóz	A. Dostal	6111
Józef Światak	przebud. i nadbud. I. p.	Wiejska 3	A. Dostal	5449
Henryk Cieluch	dom przyziemny	boczna Wierzbowej wh. 466	J. Karwat	6303
J. i Z. Hyjek	nadbud. I. i II. piętra	Sarmacka 11	A. Dostal	6094
Małgorzata Talarek	dom przyziemny	Lasówka lk. p. gr. 363	A. Dostal	6816

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXII.				
Józef Baster	prow. kiosk w Parku	Krzemionki	S. Strojek	6792
F-ma »Krakus«	ustępy	Zabłocie	J. Kryłowski	6762
Aniela Włodarczyk	ustępy	Dąbrówki 5	T. Riedel	6735
Jakób Zollman	2 p. klozety i przebud. II. p. oficyny	Kalwaryjska 26	S. Jonkler	6576
Janina Przybylska	nadbud. II. p. tylnej ofic.	Rękawka 3	J. Karwat	6595
Helena Burghardt	I. p. dom z part. oficyną	Al. Skrzyneckiego lk. 1429/2	Kryłowski	6386
Juda Wolf Haber	2 p. oficyna	Czarneckiego 6	J. Kolesiński	5172
Estera Abrahamowicz	nadbud. II. p. od tyłu domu	Kącik 5	L. Paciorkowski	1012
Stanisław Heretyk	dom przyziemny	Myśliwska sp. 535/10	A. Dostal	5252
Józef Skrabacz	ogrodzenie i ustęp	Wielicka 64	— — —	2658
Chaim Getzel Spirer	pl. dod. drewn. pawilonu półkolonji przyz.	Krzemionki wh. 1024, 1027	J. Grünberg	6238
Marja Herzig	pl. dobud. I. p. lewej ofic.	Krakusa 20	S. Feldman	5327
Chaim B. Halberstam	ustępy	Węgierska 10	F. Stankiewicz	5866
Inż. Ludwik Sewerin	nadbud. części III. piętra od tyłu domu	Zamoyskiego 34	E. Skawiński	5554
Tow. »Sokół«	prow. oparkan. i szopa	Krzemionki	J. Merenda	3263
Franciszek Grzybczyk	balkon	Smolki 8	A. Sołtys	6215

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. Dr. **Kazimierz Buczkowski,** kustosz Muzeum Narodowego, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. kustoszem Muz. Nar. z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7793/28).

P. Inż. **Marjan Misiąg,** aplikant Bud. miejsk., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. referentem Budownictwa miejsk. z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7794/28).

P. **Wiktor Michalski,** asystent M. Ambulatorjum dentyst., otrzymał z dniem 1 lipca 1928 r. pobory IX. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7913/28).

P. **Adam Piotrowicz,** pomocnik kancel. Magtu, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prowiz. adjunktem adm. Magistratu z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5925/28).

P. **Janina Padowiczówna,** pomocnica kancel. Magtu, mianowana została z dniem 1 lipca 1928 r. prow. kancelistą Magistratu z poborami X. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7384/28).

P. **Marjan Jureczka,** monter Elektrowni m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5731/28).

P. **Józef Kuzar,** prow. pracownik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5885/28).

P. **Andrzej Wójcicki,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5747/28).

P. **Feliks Franciszek 2-im. Jarocki,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5821/28).

P. **Kasper Kica,** monter Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5749/28).

P. **Stanisław Klita,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5748/28).

P. **Eugenjusz Lasocki,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5739/28).

P. **Józef Mitka,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5750/28).

P. **Maurycy Nęcki,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5735/28).

P. **Edward Ożóg,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5889/28).

P. **Józef Scheller,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5740/28).

P. **Franciszek Stępa,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5888/28).

P. **Rudolf Szewczyk,** ślusarz Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. ślusarzem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5757/28).

P. **Edward Tomasik,** monter Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. monterem Elektr. m. z poborami XII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5822/28).

P. **Bolesław Budkowski,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5738/28).

P. **Piotr Burak,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5737/28).

P. **Kazimierz Długosz,** nadet. prow. kierowca samochod. Zakł. Cz. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. prow. kierowcą samochodowym Zakładu Czyszcz. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7233/28).

P. **Wojciech Drabik,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5753/28).

P. **Franciszek Jasionowski,** st. dozorca Zakł. Cz. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. kontrolorem obw. Zakł. Cz. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 7244/28).

P. **Antoni Kos,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5752/28).

P. **Franciszek Kozioł,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 5823/28).

P. **Jan Kurkiewicz,** prow. kierowca samochodowy, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. prow. kierowcą samoch. Zakł. Cz. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7232/28).

P. **Józef Pawlikowski,** murarz Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem

1-go lipca 1928 r. nadet. murarzem Elektrowni miejsk. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5755/28).

P. **Eugenjusz Rybatycki,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5825/28).

P. **Kazimierz Schmid,** nadet. prowiz. kierowca samochod. Zakł. Cz. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. prow. kierowcą samochodow. Zakł. Cz. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 7234/28).

P. **Józef Stachnik,** murarz Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. murarzem Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5754/28).

P. **Włodzimierz Szylak,** odczytywacz elektromierzy Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. odczytywaczem elektromierzy Elektr. m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5736/28).

P. **Roman Fuks,** pomocnik montera Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. pomocnikiem montera Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5760/28).

P. **Michał Krupa,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5768/28).

P. **Franciszek Lasek,** palacz Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. palaczem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5762/28).

P. **Franciszek Lenczowski,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5766/28).

P. **Michał Lisowski,** palacz Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. palaczem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5824/28).

P. **Jan Łętocha,** smararz Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5769/28).

P. **Stefan Mastalski,** wrotny Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. wrotnym Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5763/28).

P. **Edward Rumiński,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5765/28).

P. **Leopold Schechtel,** mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. pomocnikiem montera Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5759/28).

P. **Ludwik Skocz,** robotnik Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5767/28).

P. **Michał Stanek,** pomocnik montera, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. pomocnikiem montera Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5758/28).

P. **Józef Strug,** woźny Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. woźnym Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5764/28).

P. **Józef Wołoch,** pomocnik montera Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. pomocnikiem montera Elektr. m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5761/28).

P. **Karol Bochenek,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5771/28).

P. **Andrzej Czop,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5741/28).

P. **Andrzej Fijałek,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 5733/28).

P. **Franciszek Filip,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5746/28).

P. **Franciszek Jarosz,** robotnik Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5742/28).

P. **Wojciech Jarosz,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5732/28).

P. **Franciszek Kowal,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5820/28).

P. **Józef Kruszyna,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5744/28).

P. **Wawrzyniec Łatacha,** robotnik Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. ro-

botnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5884/28).

P. **Wincenty Marona,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5745/28).

P. **Ignacy Miziura,** robotnik Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5772/28).

P. **Franciszek Pieniążek,** robotnik Elektr. m., mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 5743/28).

P. **Franciszek Pietrzyk,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5886/28).

P. **Błażej Płonka,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 5731/28).

P. **Józef Rudnik,** mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m. z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5887/28).

P. **Andrzej Sadzik,** robotnik Elektr. m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 lipca 1928 r. nadet. robotnikiem Elektr. m., z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5734/28).

P. **Sylwester Trybus,** przyjęty został z dniem 15 sierpnia 1928 r. na prowiz. strażaka M. Str. Poż. z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 1787/28).

EMERYTURY.

P. **Jan Tullius,** adjunkt kanc. Mgtu przeniesiony został, z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby, z dniem 30 września 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 33 lat od uposażenia służbowego tj. VIII. grupy szczebel **b.** (L. prez. 7158/28).

P. **Walenty Kotlarczyk,** respicjent M. Urzędu Pob. Opł. i Pod. Pośr., przeniesiony został, z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer., z dniem 30 września 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał z dniem 1 października 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 40 lat od uposażenia służb. tj. X. grupy, szczebel **e.** (L. prez. 8269/28).

P. **Stanisław Brożek,** woźny m., przeniesiony został, z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 30 września 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 października 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat pełne uposażenie emer. w wysokości 100% XII. grupy uposażenia służb., szczebel **g.** (L. prez. 8658/28).

P. **Józef Hachaj,** etat. pomocnik Zakł. Cz. m., przeniesiony został, z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby, z dniem 31 sierpnia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służb. tj. XIII. grupy, szczebel **g.** (L. prez. 7862/28).

P. **Czesław Ludwik 2-im. Cedziński,** dozorca Zakł. Cz. m., przeniesiony został, z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 sierpnia 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał z dniem 1 września 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 18 lat od uposażenia służb. tj. XV. grupy, szczebel **c.** (L. prez. 7854/28).

P. **Marja Kogutowa,** wdowa po emer. woźnym m., otrzymała od 1 sierpnia 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 116 punktów. (L. prez. 7490/28).

P. **Andrzej Pietraszek,** b. robotnik m., otrzymał w drodze łaski od 1 lipca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 80 zł miesięcznie. (L. prez. 6909/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 200 w kad. XVII z dnia **20 września 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski
„ „ Dr. Ludwik Schneider
„ „ Dr. Piotr Wielgus
Sekretarz Rady m. wz. Władysław Laberschek
Radców m. obecnych **70.**

Początek posiedzenia o godz. **6·30 wieczorem.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie żałobne.

Prezydent Rolle poświęcił gorące wspomnienie żałobne zmarłym członkom Rady m.: śp. Bolesławowi Jaroszewskiemu i śp. Ksaweremu Fierichowi, wygłaszając następujące przemówienie:

Szanowni Panowie!

W dniu 30 lipca br. zmarł kolega nasz śp. Bolesław Jaroszewski, powołany do Rady miejskiej z tzw. Koła czwartego w roku 1918, z wielkiem zainteresowaniem brał udział w pracach Rady, zasiadając w Sekcji II., Komisji rekursowej i Komisji przemysłowej.

Zgasł w pełni życia pozostawiając szczery smutek u swych towarzyszy pracy.

Cześć Jego pamięci!

W dniu 8 września zmarł nagle w Warszawie wśród prac Komisji kodyfikacyjnej śp. Prof. Ksawery Fierich.

Na innem miejscu ze strony kompetentnej oceniono Jego pracę jako uczonego profesora Uniwersytetu i prezesa Komisji kodyfikacyjnej.

Tu chciałbym wspomnieć, jakim był wśród nas na terenie Rady miejskiej.

Wybrany do Rady w roku 1905 z kurji wielkiej posiadłości, w roku 1911 wybrany ponownie z kurji inteligencji, wniósł w nasze grono znamię powagi i wysokiej kultury. Udział w naszych pracach profesorów naszej »Almae Matris« był zawsze dowodem serdecznych węzłów spajających te dwie instytucje; a zmarły udział ten traktował bardzo poważnie i nie był to tylko symbol ale i współpraca.

Zdanie Jego jeżli padało w jakiemkolwiek naszem zagadnieniu, przeważało szalę, bo zaiste, było wynikiem głębokiej wiedzy i poważnego rozważenia. Przewodniczył Komisji Archiwum Akt dawnych, zajmując się ze szczerem zainteresowaniem i umiłowaniem tą instancją, z której czerpał materjał do prac z Krakowem związanych. Przewodniczył Komisji rekursowej, tworząc z niej obywatelski trybunał o wysokim poziomie rozważań i uchwał. Brak Go wśród nas i z boleścią myśleć muszę o tej luce, której zapełnić nie zdołamy.

Cześć pamięci niepośledniego obywatela naszego miasta!

Rada miejska wysłuchała przemówienia Prezydenta powstawszy z miejsc.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła rm. Dr Tillesowi Samuelowi 4-o tygodniowego urlopu celem poratowania zdrowia.

Wnioski nagłe i interpelacje.

Sekretarz odczytał szereg wniosków nagłych i interpelacyj, a mianowicie:

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga i tow.:

»Celem zaznajomienia członków Rady m. z dochodowością majątku gminnego wnosimy: Rada m. wzywa P. Prezydenta, aby przedłożył Sekcji ekonomicznej wszystkie umowy dzierżawy i najmu majątku gminnego z zapodaniem nazwisk kontrahentów, sposobu zawarcia umowy (postępowanie ofertowe, czy inne) i treści umowy«.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga i tow.:

»Zważywszy, że życie miasta Krakowa zamiera między innemi z braku odpowiednich funduszów, a przyczyna tego zjawiska leży w wadliwej ustawie o zasileniu finansów miejskich, Rada miasta postanawia wybrać Komisję, która w ciągu 2 miesięcy wypracuje projekt ustawy o zasileniu finansów samorządowych dla Krakowa jako podstawę dla ogólnej ustawy o zasileniu finansów samorządowych, a po przyjęciu go przez Radę m. przedłoży go Rządowi i Sejmowi w formie petycji krakowskiej Rady miejskiej«.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga i tow.:

»Pan Minister sprawiedliwości za bytności w Krakowie przyrzekł, że w budżecie na rok 1929 Rząd wstawi odpowiednią kwotę na budowę pałacu sprawiedliwości.

Rada miasta wzywa Pana Prezydenta, aby w drodze memorjału tę piekącą dla miasta sprawę przedłożył Rządowi z prośbą o uwzględnienie w budżecie przedłożyć się mającym Sejmowi«.

Wniosek rm. Łapińskiego i tow.:

»Od 10 lat nie przedkłada się Radzie miasta sprawozdań rachunkowych z dochodów i wydatków gminnych, co stanowi naruszenie § 60 ustęp 22 statutu miejskiego.

Kilkakrotne interpelacje i żądania Klubu P. P. S. nie odniosły skutku.

Brak uchwał Rady m. przyjmujących sprawozdania rachunkowe do zatwierdzającej wiadomości pozostaje w związku z brakiem kontroli i ujawnienia deficytu gospodarki miejskiej na Radzie miasta.

Wobec tego wnosimy: Rada miasta wzywa Pana Prezydenta, aby bezwarunkowo w okresie 2 miesięcy przedłożył zgodnie ze statutem miejskim sekcjom i Radzie miasta wszystkie dotychczas niezatwierdzone przez Radę miejską sprawozdania z dochodów i wydatków gminy.

Na wypadek odrzucenia tego wniosku przez Radę m. wnosimy o uchwalenie w konsekwencji dalszego wniosku:

Rada miasta uchwala zwrócić się za pośrednictwem Województwa i Ministerstwa Spraw wewnętrznych do Sejmu, aby uchwalił w drodze ustawy skreślenie § 60 ustęp 22 statutu miejskiego jako niewykonalnego«.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga i tow.:

»Dochodzą nas wiadomości, że w Magistracie i przedsiębiorstwach miejskich wypłaca się remuneracje bez uchwały Rady miejskiej np. w Gazowni za rok 1927 wypłacono 87.000 zł., w Elektrowni przed kilku dniami wypłacono 1500 zł. inżynierowi nadzorującemu budowę domów dla robotników za oszczędności polegające na tem, że do mieszkań robotniczych zamiast posadzki wstawił podłogi z desek.

Po myśli § 60 ustęp 6 statutu miejskiego przyznawanie remuneracji choćby w wysokości 1 zł. należy do Rady miejskiej.

Dlatego wnosimy: Rada miejska wzywa Pana Prezydenta, aby przedłożył Radzie miejskiej na najbliższem posiedzeniu wykaz wypłaconych w latach od 1926 do ostatnich czasów remuneracyj, ich wysokość i uzasadnienie do zatwierdzenia przez Radę miasta«.

Wniosek rm. Kartona i tow.:

»Ludność miasta mieszkająca na wyższych piętrach i w dzielnicach przyłączonych cierpi z powodu braku wody wodociągowej, mimo że płaci podatek za wodę.

Z tego powodu i z uwagi na bezpieczeństwo publiczne wnosimy: Rada miasta wzywa Prezydenta miasta, aby bezzwłocznie wydał zarządzenia mające na celu zaopatrzenie w wodę ludności całego miasta.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga i tow.:

»Rada miasta uchwali z uwagi na zbiżającą się zimę kwotę 100.000 zł. na obuwie i odzież dla niezamożnej młodzieży szkolnej«.

Wszystkie powyższe wnioski odesłał P. Prezydent do poszczególnych Sekcyj do regulaminowego traktowania.

Interpelacja rm. Dra Krzetuskigo i tow.:

»Podpisani zapytują, czy Panu Prezydentowi miasta znany jest fakt, że grunta miejskie nabyte od hr. Alfreda Potockiego w Płaszowie dzierżawione przedtem przez szereg lat przez obywateli dzielnicy Płaszów, oddane zostały w dzierżawę, po cenie 81 zł. za mórg i że tenże dzierżawca prawie natychmiast te same grunta poddzierżawił tamtejszym małorolnym, w cenie od 250 do 300 zł. za mórg. Ludność tamtejsza zgorszona jest zasadniczem stawianiem kwestji, że Magistrat oświadczył się przeciw dzierżawie osobom dawnych drobnych dzierżawców z powodu rzekomo uciążliwej manipulacji, tembardziej, że dość liczna armja urzędników Gminy powinna była wystarczyć na uwzględnienie nietylko tamtejszych obywateli, ale także interesu Gminy, która na tej »wygodzie« straciła okrągło 10.000 zł.

Podpisani zapytują, czy Pan Prezydent jest skłonny sprawę zbadać z całą ścisłością i wydać zarządzenie, aby w przyszłości tego rodzaju trwonienie grosza publicznego, z uszczerbkiem ludności dzielnicę zamieszkującej, ale z pożytkiem niepowołanych jednostek, nie miało miejsca«.

Interpelacja rm. Dra Rosenzweiga i tow.:

»Krążą wieści, że grunta gminne oddawano w dzierżawę bez postępowania ofertowego i to nie po cenie najwyższej.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy to odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy«?

Interpelacja rm. Łapińskiego i tow.:

»Urząd Poboru Opłat miejskich znajduje się w stanie zupełnego zaniedbania. Po śmierci naczelnika śp. Zawadzkiego brak kierownictwa, gdyż pozostawiono urząd ten na łasce wysłużonych, ale nieodpowiadających rozwojowi tego Urzędu dwóch urzędników, którym należy urządzić 50-letni jubileusz pracy — jednak Urząd oddać w ręce właściwego następcy.

W biurze przezydjalnem, które rządzi miastem, są tendencje głośno wyjawiane zdążające do zniesienia tego Urzędu — stąd widocznie pochodzi pozostawianie »starego rządu« na tym folwarku!

Podobnie jak biuro prezydjalne, Urząd ten przejął się ideą prześladowania pracowników miejskich.

W tych warunkach urząd ten powinien ulec reformie co do kierownictwa i to bezzwłocznie i dlatego zapytujemy Pana Prezydenta, czy i co zamierza uczynić, aby w interesie Gminy i jej finansów przywrócono temu Urzędowi sprężystość konieczną dla istnienia tego Urzędu«.

Interpelacja rm. Pachońskiego:

»U wylotu ulicy Aleja Krasińskiego od strony ul: Zwierzynieckiej w samym środku, stoi buda, około której w miesiącach letnich koncentruje się życie nocne, a które sama przez się zasłania piękny widok na całość ulicy.

Zapytujemy Pana Prezydenta kiedy poleci tę budę zburzyć«.

Pan Prezydent oświadcza, że na wszystkie powyższe interpelacje odpowie na następnem posiedzeniu.

Z kolei Prezyd. Rolle udzielał odpowiedzi na interpelacje z poprzedniego posiedzenia Rady miasta. Oświadczył, że ceny biletów jazdy autobusem na Wolę justowską i do lasu Wolskiego dla dzieci i młodzieży szkolnej zostały obniżone z 50 na 35 groszy.

Odnośnie do rozszerzenia sieci wodociągowej w Dz. XIV, XV, XVI i XVII Prezydent odpowiedział, że duża część domów w tych dzielnicach położonych jest połączona z ogólną siecią wodociągową, zaś co do właścicieli pozostałych małych domków nie można egzekwować przepisów odnośnie do połączenia z siecią wodociągową ze względu na ich szczupłe źródła dochodowe i dla tych domów buduje się studnie uliczne. Następnie wicepr. Ostrowski w odpowiedzi na interpelację wyjaśnia, że oświetlenie elektryczne ul. Kazimierza Wielkiego nastąpi w ciągu bieżącego roku poczem wicepr. Dr. Schneider odpowiedział na interpelacje rm. Pachońskiego odnośnie do pomieszczenia m. szkoły gospodarstwa domowego przy ul. Pędzichów L. 13. W budynku tym przeprowadzono szereg adaptacyj, uzyskanie zaś nowego wygodniejszego pomieszczenia jest związane ze sprawą uzyskania większej pożyczki inwestycyjnej, oraz rozbudowy budynku szkoły św. Scholastyki. Z tą ostatnią sprawą związana jest też sprawa usunięcia kursów pedagogicznych ze szkoły św. Scholastyki, co na podstawie pism Rady szkolnej i Kuratorjum wyjaśnia. W reszcie naczelnik Wydziału policyjno-budowlanego st. radca Mgtu Herget wyjaśnia sprawę stosunków porządkowych na dworcu autobusowym oświadczając, że jest tam projektowaną budowa wielkiej poczekalni, a w razie dalszego rozwoju sieci autobusowej, drugiej stacji w Krakowie.

Następnie przystąpiono do załatwienia spraw **porządku dziennego.**

I. Waloryzacja pożyczki 4 miljonów zł. i zaciągnięcie pożyczki 2 milj. złotych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

W związku z powyższą sprawą Wiceprezydent miasta Dr. Piotr Wielgus wygłosił następujące przemówienie:

Skryptem dłużnym z dnia 10 czerwca 1925 r. zaciągnęła Gmina m. Krakowa w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę 4 miljony zł. oprocentowaną na $10^1/_2$% spłacalną w ciągu trzech lat, tj. do 30 czerwca 1928 r., przyczem procenta zwłoki ustalono na 24% na spłatę długu Banku bazylejskiego względnie Tow. akc. Merkur w kwocie 1,480.000 kor. austr.

Na prośbę Gminy z 26 października 1926 o obniżenie procentów i konwersję pożyczki Bank Gospodarstwa Krajowego zaproponował Gminie nowację, a właściwie waloryzację tej pożyczki w wysokości około 50% obniżając przy takiej waloryzacji procenta na 8%.

Pertraktacje trwały przeszło rok, ostatecznie Rada m. zgodziła się uchwałą z dnia 26 kwietnia 1928 r. przyznać Bankowi Gospodarstwa Krajowego częściową waloryzację w kwocie 624.650 zł. i pożyczkę tę obliczoną w sposób wskazany pismem Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 30 grudnia 1927 r. spłacić w całości.

Tę częściową waloryzację uczyniła Rada m. zawisłą od nowej pożyczki udzielić się mającej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w kwocie 14,000.000 zł.

Rada miejska, warunkując waloryzację co dopiero wspomnianą opierała się na piśmie Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 30 grudnia 1927 r., gdzie Bank Gospodarstwa Krajowego oświadczył gotowość udzielenia miastu pożyczki w wysokości około 17 miljonów atoli pod

warunkiem, że pożyczka ta nie napotka sprzeciwu ze strony Ministerstwa Skarbu.

Prezydent miasta, wykonując uchwałę Rady m. z dnia 26 kwietnia 1928 r. odniósł się do Banku o pożyczkę 14,000.000 zł., na którą to jednak pożyczkę nie zgodził się Minister Skarbu wogóle i dopiero na skutek osobistej interwencji Prezydenta miasta u p. Ministra Czechowicza zgodził się ten ostatni na udzielenie Gminie pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 2 miljony zł., traktując dawną pożyczkę jako wewnętrzną sprawy Gminy i Banku.

Bank Gospodarstwa Krajowego, wykonując uchwałę Ministerstwa Skarbu udzielił Gminie w formie zaliczki na tę pożyczkę kwoty 400.000 zł., 250.000 zł., i 550.000 zł. razem 1,200.000 zł., poczem nadesłał nam promessę z dnia 24 sierpnia 1928 r., która tak opiewa:

»Załatwiając podanie W. Panów, przyznajemy Gminie m. Krakowa pożyczkę krótkoterminową, wekslową zł. 2,000.000 (słownie: dwa miljony złotych) przeznaczoną na rozpoczęcie zamierzonych robót inwestycyjnych, zwrotną z mającej być zaciągniętą przez Gminę m. Krakowa pożyczki długoterminowej zagranicznej, najpóźniej jednak w terminie do dnia 31 grudnia 1928 roku, pod warunkiem zabezpieczenia naszego kredytu na wpływach z dodatków komunalnych do podatków państwowych i udziałów w tychże podatkach, oraz pod warunkiem przedłożenia:

1) weksli żyrowanych przez Gazownię, Elektrownię, Spółkę akcyjną Tramwajów elektrycznych i Miejskie Zakłady Ceramiczne,

2) prawomocnej uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Władzę nadzorczą, a upoważniającej Magistrat do zaciągnięcia powyższej pożyczki i uznającej z góry waloryzację pożyczki zł. 4,000.000 zaciągniętej w roku 1925 według obliczenia Banku Gospodarstwa Krajowego,

3) pisma stwierdzającego:

a) uznanie przez Gminę miasta Krakowa dokonanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego przeliczenia waloryzacyjnego pożyczki M/2, zaciągniętej przez Gminę w b. Zakładzie Kred. Miast Małopolskich na mocy skryptu dłużnego z dnia 18/8 1917 r. Lr. 2138 w pierwotnej sumie K. 7,600.000 które to przeliczenie zakomunikowane zostało Gminie pismem Oddziału B. G. K. w Krakowie z 31/3 1925 r. z równoczesnem rozłożeniem na opłaty ratalne.

b) uznanie ze strony Gminy dokonanego przez Bank Gosp. Kr. przeliczenia waloryzacyjnego pożyczki B/4 zaciągniętej przez Gminę w b. Zakładzie Kredyt. Miast Małopol. na mocy skryptu dłużnego z dnia 23/8 1922 r. w sumie Mkp. 30,000.000, które to przeliczenie, ustalające wysokość zwaloryzowanego długu na sumę zł. 19.982, z terminem płatności 23/8 1928 r. z odsetkami 4% od dnia 1/1 1925 r. do 1/4 1925 r. a 10% od dnia 1/4 1925 r. względnie 12% zwłoki od dnia 1/1 1925 r. po potrąceniu wpłaconych j. w. zł. 2,503.35 z wal. 31/12 1927 r. oraz pod warunkiem pokrycia z waluty pożyczki obecnej wszystkich zaległości z tytułu pożyczki M/2 i pokrycia całej sumy dłużnej z % z tytułu pożyczki B/4, której termin płatności zapadł dnia 23/8 1925 r. według rachunku, który przedłoży Gminie Odz. Banku w Krakowie.

Kredyt powyższy 2,000.000 zł. wypłacony zostanie w ratach w miarę postępu robót.

Oprocentowanie pożyczki wynosić będzie 9½% od stu rocznie. Wypłatę dalszej zaliczki zł. 550.000 na poczet tego kredytu uskuteczni Oddział naszego Banku w Krakowie po przedłożeniu przez W. Panów wyżej wymienionych dokumentów po potrąceniu % % za czas terminu płatności pożyczki z góry, oraz po pobraniu wszelkich należnych Oddziałowi sum jak to omówiono powyżej«.

Wobec treści tej promesy musi być zreasumowana uchwała Rady m. z dnia 26/4 odpowiednio do wymogów promessy odczytanej.

Zachodzi teraz pytanie, czy może być uchwała Rady m. z 26/4 1928 zrealizowana, a w konsekwencji, czy możemy się sprzeciwić waloryzacji nie uzyskawszy 8 miljonów tylko 2 miljony.

My bez Banku Gospodarstwa Krajowego obejść się nie możemy, ani teraz ani w przyszłości, my Bankowi nie możemy spłacić 6 miljonów, te 2 miljony są nam niezbędnie potrzebne, a o pożyczce w jakiejś innej krajowej instytucji nawet myśleć nie można.

Musimy więc pożyczyć te 2 miljony, a w konsekwencji dopełnić warunków promessy i uchwałę Rady m. z dnia 26/4 odpowiednio zreasumować.

Na co ma być ta pożyczka 2 miljony zużyta?

1) Zapłacenie ceny kupna gruntów pod rozszerzenie cmentarza	Zł.	550.000
2) Zapłacenie ceny kupna gruntów Augustjanów	„	1000.000
3) Rozpoczęcie budowy domu mieszkalnego na Birnbaumówce	„	100.000
4) Wybudowanie baraku dla bezdomnych	„	80.000
5) Częściowe pokrycie kosztów urządzenia wystawy poznańskiej	„	100.000
6) Udział w Spółce samochodowej	„	25.000
7) Wykonanie nawierzchni ulic na ul. Szpitalnej, placu przed Magistratem, w Podgórzu itd.	„	300.000
8) Zakupno 2 walców drogowych .	„	76.000
9) Zakupno maszyny do robienia betonu asfaltowego	„	27.500
10) Zapłata dalszej raty za zakupione dwa walce parowe	„	22.500
11) Spłata rat za zakupione samochody	„	400.000

Prawie wszystkie te pozycje są w budżecie nadzwyczajnym przewidziane, pozycje te są realizowane tak, że zaciągnięcie pożyczki 2 miljony jest bezwzględnie potrzebne i naglące.

Imieniem Sekcji II i III Wiceprez. m. Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Reasumuje się uchwałę Rady miasta powziętą na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 1928 r. do L. prez. 15/28 w punkcie 3 w tym kierunku, że Gmina m. Krakowa uznaje z góry waloryzację pożyczki zaciągniętej w Banku Gospodarstwa Krajowego w roku 1925 w kwocie 4 milj. zł. w myśl tegoż Banku z dnia 30 grudnia 1927 r. L. 18645/1 KD/II/K. 24.

II. Równocześnie upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia w Banku Gospodarstwa Krajo-

wego krótkoterminowej pożyczki wekslowej w wysokości 2.000.000 złotych oprocentowanej po 9½% w stosunku rocznym w myśl promesy tegoż Banku z dnia 24 sierpnia 1928 r. Sposób zużycia tej pożyczki zatwierdza Sekcja skarbowa. (L. prez. 8543/28).

Nad referatem wywiązała się dłuższa dyskusja, podczas której przeciw I. ustępowi wniosku przemawiali radcy m.: Dr. Rosenzweig, który zgłasza następujący wniosek:

»Rada m. przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem I. ustęp I. albowiem waloryzacja złotego jest ustawowo zakazaną, bezprawną i narusza zaufanie do złotego.

Rada m. zakłada publiczny protest przeciw powyższemu żądaniu Banku Gospodarstwa jako szkodliwemu dla interesów Państwa, »dalej rm. Holeksa i Dr. Krzetuski«.

Odpowiedział p. Wiceprez. Dr. Wielgus poczem p. Prezydent poddał wniosek pod głosowanie. Za ustępem I. głosowało 37 radców, przeciw 22 radców. Ustęp II. uchwalono większością głosów. Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga (głosowało zanim 8 radców) upadł.

II. Udzielenie gwarancji Tow. Urzędników miejskich przez Gminę miasta Krakowa w wysokości 150.000 zł.

Imieniem Sekcji II. i III. referent radca m. Dr. Marjan Lang wnosi.

Rada miasta uchwali:

I. Gmina miasta Krakowa obejmuje poręką dla pożyczki do wysokości 150.000 zł. wraz z wszelkiemi przynależytościami ubocznemi i innemi kosztami, którą Kasa Oszczędności miasta Krakowa udzieli Towarzystwu Wzajemnej Pomocy Urzędników Gminy stoł. król. m. Krakowa na budowę własnego domu przy Aleji Krasińskiego L. 18.

II. W tym celu podpisze Gmina miasta Krakowa potrzebne dokumenta i weksle.

III. Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będzie pokrywało z własnych funduszów Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Urzędników miejskich.

IV. Na zabezpieczenie wszelkich praw Gminy m. Krakowa wyniknąć mogących wystawia Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Urzędników miejskich Gminie m. Krakowa stosowną deklarację zdolną do intabulacji podpisaną przez Zaarząd Towarzystwa.

V. Do podpisania aktów prawnych związanych z niniejszą poręką, upoważnia się Pana Prezydenta m. względnie Jego zastępcę oraz Radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a wrazie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza. L. prez. 8829/28.

Nadto referent wnosi rezolucje, którą uchwaliły Sekcje II. i III.

»Równocześnie zastrzega się, że dalsze zadłużenie może nastąpić jedynie za osobnem zezwoleniem Gminy m. Krakowa.

Nad powyższymi wnioskami rozwinęła się dyskusja, w której brali udział: rm. Ziffer, który stawia wniosek, aby Towarzystwo wystawiło deklarację tej treści: »W domach tych będą mieszkali tylko urzędnicy miejscy« dalej rm. Dr. Gross, Puchałka i Dr. Klimecki.

Po wyjaśnieniu udzielonem przez sekretarza wnioski i rezolucje uchwalono. Wniosek rm. Ziffera upadł.

III. Sprawa zatwierdzenia umowy między Gminą miasta Krakowa a Skarbem Państwa odnośnie do budowy rurociągu wodoc. dla koszar wojsk. w Rakowicach.

Imieniem Sekcji II i III referent Dyr. Jaszczurowski wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Rada miejska zatwierdza przedłożoną umowę zawrzeć się mającą między Skarbem Państwa, a Gminą stoł. król. m. Krakowa, w sprawie dostarczenia wody wybudowania objektów i rurociągu dla budynków wojskowych w Rakowicach.

II. Rada miejska upoważnia do podpisania umowy, Pana Prezydenta, lub Jego zastępcę, oraz 2-ch radców miejskich, PP. Inż. Jana Peltza i Władysława Lieblinga, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich, P. Henryka Pachońskiego i Władysława Zawojskiego.

III. Rada miejska poleca Zarządowi Wodociągowemu przeprowadzenie i wykonanie powyższej umowy.

IV. Wydatek na robociznę pokryje „Fundusz wodociągowy“ z Dz. VII § 39. (Rozszerzenie sieci wodociągowej L. 684/5/Z.W.1928).

L. 443/3 Z. W. 1928.

UMOWA

zawarta między Skarbem Państwa zastąpionym przez Szefa Budownictwa O. K. V. w Krakowie p. ppułk. Inż. Jana Hackbeila, działającego na podstawie upoważnienia M. S. Wojsk. Dep. Budownictwa L. 7894/2/28/Bud. z dnia 10 lipca 1928 r. a Gminą stoł. król. m. Krakowa, zastąpioną przez Prezydenta miasta (jak wyżej) na podstawie uchwały Rady miejskiej, w przedmiocie wykonania urządzeń wodociągowych i zaopatrzenia w wodę wodociągową objektów wojskowych w Rakowicach i Prądniku Czerwonym.

Art. 1.

Gmina miasta Krakowa zobowiązuje się wykonać wyszczególnione urządzenia wodociągowe, konieczne do doprowadzenia wody wodociągowej do Koszar i objektów, oraz urządzeń wojskowych znajdujących się na terenie gmin Rakowice i Prądnik Czerwony, a zajętych obecnie przez 2 p. lotniczy i 8 p. ułanów, tudzież do stałego zaopatrywania w wodę wodociągową formacyj wojskowych przebywających na terenie gminy Rakowice i Prądnik Czerwony, a to w warunkach niżej określonych.

Art. 2.

W powyższym celu wykona Gmina m. Krakowa ściśle według dołączonych planów, następujące urządzenia wodociągowe:

1. Stację przepompowania przy Aleji Królewskiej, która będzie umieszczoną w bramie pofortecznej.

2. Dom mieszkalny o trzech mieszkaniach, według dołączonych planów, dla maszynistów, który będzie wybudowany w obrębie Gminy miasta Krakowa na w tym celu oddać się mających gruntach Skarbu Państwa o powierzchni ca 3.000 m^2.

a) Urządzenia mechaniczne obejmujące trzy agregaty pomp wirnikowych poruszanych prądem;

b) Rurociąg tłoczny istniejący w Aleji Królewskiej do mostu na Białusze o świetle 175 mm. przedłuży do Prądnika Czerwonego, a następnie przez miejscowość Prądnik Czerwony obok skrzyżowania dróg na zachód od koty 267, jak oznaczono w dołączonym pod 4) planie z daty Kraków 17 czerwca 1928 r. L. 443/3 Z. W. 1928 r. wybuduje;

c) Zbiornik 2 komorowy o pojemności 150 m^3 wody na oddać się mających przez organa wojskowe gruntach wojskowych obok drogi powiatowej położonych, w pobliżu skrzyżowania dróg na zachód od koty 267.

Obok zbiornika wybuduje dom 3 mieszkaniowy dla dozorców zbiornika, również na gruntach przez organa wojskowe w tym celu oddać się mających;

d) Zbiornik w Prądniku Czerwonym i Zakład pomp przy Alejach Królewskich, połączony przewodami telefonicznymi z Zarządem wodociągu na Zwierzyńcu;

e) Doprowadzi wodę do objektów wojskowych na Prądniku Czerwonym i Rakowicach rurami o 150 mm. na terenie drogi wojskowej łączącej po wschodniej stronie Koszar Chodkiewicza drogę powiatową z drogą w Rakowicach, aż do granicy gruntu koszar Ks. Józefa Poniatowskiego.

Grunta skarbowe, na których powyższe urządzenia wodociągowe będą wybudowane, określa dołączony pod 5) plan sytuacyjny.

Art. 3.

W miarę wykonania powyższych urządzeń wodociągowych zaopatrywać będzie Gmina m. Krakowa na okres lat 30-tu, licząc od całkowitego ukończenia budowy, koszary i inne objekty, oraz urządzenia wojskowe, znajdujące się na Prądniku Czerwonym i Rakowicach, a zajęte obecnie przez 2 p. lotniczy i 8 p. ułanów, w wodę wodociągową potrzebną dla zaspokojenia normalnego zużycia na cele koszarowe w ilości dochodzącej po całkowitem wykonaniu urządzeń wodociągowych, do 75 m^3 wody na dobę, która w razie potrzeby wojskowości może być podwyższoną o 50% tej ilości.

Pozatem obowiązuje się Gmina m. Krakowa ze względu na bezpieczeństwo ogniowe w tymże okresie lat 30-tu, stale utrzymywać do tego celu w zbiorniku według art. 2, lit. c, wybudować się mającym o pojemności 150 m^3 takąż ilość wody.

Art. 4.

Wszystkie powyższe urządzenia wodociągowe wykona Zarząd Wodociągu stoł. król. miasta Krakowa własnym kosztem w ten sposób, że koszta robocizny pokryje Gmina miasta Krakowa wprost z własnych funduszów, zaś celem ułatwienia Gminie miasta Krakowa nabycia potrzebnych materjałów, udzielać będzie Skarb Państwa Gminie miasta Krakowa na poczet przyszłych należytości Gminy za wodę odpowiednich zaliczek do maksymalnej kwoty 265.000 złotych słownie: (dwieściesześćdziesiątpięć tysięcy złotych), które umorzone zostaną w sposób niżej w art. 7 określonych.

Kwoty potrzebne na nabycie materjału asygnować będzie Skarb Państwa Gminie miasta Krakowa w miarę postępu robót i wykazywania się Gminy miasta Krakowa z zakupu materjałów i użycia tychże do wykonania określonych w niniejszej umowie urządzeń wodociągowych.

Wypłata winna nastąpić do 14 dni od przedłożenia odnośnych wykazów.

Art. 5.

Wszystkie objęte niniejszą umową urządzenia wodociągowe zobowiązuje się Gmina m. Krakowa wykonać w 25-ciu tygodniach budowlanych, licząc od podpisania niniejszej umowy, a w każdym razie najpóźniej do końca marca 1929 r.

Niedotrzymanie, lub przekroczenie tego terminu, powstałe z udowodnionej winy Gminy m. Krakowa, powoduje prócz zwyczajnych skutków prawnych obowiązek uiszczania przez Gminę m. Krakowa, tytułem kary konwencjonalnej 12% w stosunku rocznym, od kwot wypłaconych jej przez Skarb Państwa tytułem zaliczek, za czas od chwili biegu kar konwencjonalnych, do chwili całkowitego wykonania budowy i rozpoczęcia normalnej dostawy zakontraktowanej ilości wody.

Poza tym wypadkiem Skarb Państwa nie policzy Gminie miasta Krakowa odsetek od udzielonych jej zaliczek.

Art. 6.

Urządzenia wodociągowe wybudowane wskutek niniejszej umowy, są własnością Gminy m. Krakowa.

Gmina m. Krakowa obowiązaną jest utrzymać je własnym kosztem i staraniem w stanie zdatnym do użytku, a temsamem ponosi wszelkie szkody i straty, wynikające z powodu istnienia, lub jakiegokolwiek uszkodzenia tych urządzeń.

Grunta i objekty Skarbu Państwa oddane Gminie miasta Krakowa na podstawie planu wyżej pod 5) dołączonego, pod budowę wyżej wymienionych urządzeń wodociągowych, pozostają własnością Skarbu Państwa, o ile nie nabędzie ich Gmina m. Krakowa od Skarbu Państwa na podstawie odrębnych umów.

Za używanie tych gruntów i objektów Skarbu Państwa przez Gminę m. Krakowa pod budowę urządzeń wodociągowych i przez czas trwania niniejszej umowy zobowiązuje się Gmina m. Krakowa opłacać czynsz uznawczy w dniu 5 stycznia każdego roku, płatny w Kasie Szefostwa Budownictwa O. K. Nr. V. w Krakowie, a to:

a) 1 zł. za objekta i grunt użyty przy Aleji Królewskiej,

b) 1 zł. za prawo ułożenia rurociągów na drodze obok Koszar im. Chodkiewicza,

c) 1 zł. za prawo użycia gruntu pod zbiornik i dom mieszkalny.

Art. 7.

W zamian za dopełnienie przez Gminę m. Krakowa wszystkich powyższych zobowiązań, oddaje Skarb Państwa niniejszem, jak to już zaznaczono wyżej w art. 2 i 6 grunta i objekty oznaczone w dołączonym pod 5) planie sytuacyjnym, pod budowę urządzeń wodociągowych i ich używaniem przez czas trwania niniejszej

umowy za czynszem uznawczym w art 6-tym, oraz opłacać będzie na podstawie rachunków przedkładanych przez Zarząd Wodociągów stoł. król. miasta Krakowa należytości za wodę dostarczoną dla celów koszarowych obliczone na podstawie odczytów wodomierzy przez Gminę m. Krakowa własnym kosztem postawionym w objektach wojskowych na Prądniku Czerwonym i Rakowicach, a to w wysokości 80 groszy za 1 m^3 (jeden m^3), tudzież opłacać będzie również na podstawie taryfy krakowskiej należne inne świadczenia wodociągowe, które Gmina m. Krakowa wykona na żądanie Skarbu Państwa.

W należytości za dostarczoną wodę, wynoszącej 80 groszy za 1 m^3 mieści się już koszt podwójnego przepompowania wody, potrzebnego do doprowadzenia jej do koszar i objektów, oraz urządzeń wojskowych na Prądniku Czerwonym i Rakowicach.

Opłacanie powyższych należytości przez Skarb Państwa nastąpi w ten sposób, że będą one potrącane z zaliczek, udzielonych przez Skarb Państwa Gminie m. Krakowa na koszta zakupu materjałów użytych do budowy określonych w tej umowie urządzeń wodociągowych (art. 4) aż do zupełnego umorzenia w ten sposób tych zaliczek, poczem opłacać je będzie Skarb Państwa gotówką.

Art. 8.

Po upływie okresu lat 30-tu, na jaki umowa niniejsza w myśl art. 3 zawartą zostaje, może być umowa ta na dalszy czasokres zgodnie przedłużoną.

Na wypadek, gdyby przedłużenie umowy na dalszy czas nie nastąpiło, a Gmina m. Krakowa, z rurociągu wybudowanego w międzyczasie wody dostarczała innym prywatnym odbiorcom, natenczas Skarb Państwa obowiązanym będzie zezwolić nadal na używanie gruntów i objektów Skarbu Państwa przez Gminę m. Krakowa pod budowę urządzeń wodociągowych za opłatą czynszu uznawczego, oznaczonego w art. 6-tym niniejszej umowy.

Art. 9.

Gminie m. Krakowa zastrzega się prawo przyłączenia wzdłuż wybudowanego rurociągu prywatnych odbiorców wody wodociągowej, z tem jednakże ograniczeniem, że wskutek tego nie mogą doznać żadnego uszczerbku uprawnienia Skarbu Państwa wynikające z art. 3-go niniejszej umowy.

Art. 10.

Gmina m. Krakowa zobowiązuje się na żądanie Skarbu Państwa w czasie trwania niniejszej umowy wykonać jedynie za zwrotem własnych kosztów odgałęzienie od rurociągu miejskiego, tj. od bramy wjazdowej przed koszarami im. gen. Nullo, aż do hali montażowej.

Art. 11.

Strony kontraktujące zrzekają się zaczepienia niniejszej umowy z powodu pokrzywdzenia ponad połowę wartości, lub z jakiegokolwiek innego powodu.

Art. 12.

We wszystkich sporach z niniejszej umowy wyniknąć mogących, poddają się strony orzecznictwu Sądów rzeczowo właściwych w Krakowie.

Art. 13.

Koszta sporządzenia niniejszej umowy, oraz połączone z nią należytości skarbowe ponoszą obie strony po połowie.

Art. 14.

Skarb Państwa zastrzega sobie przez swego delegata, prawo kontroli postępu robót określonych niniejszą umową.

Art. 15.

Umowa niniejsza wiążę Gminę miasta Krakowa od chwili jej zatwierdzenia przez Radę miasta, zaś Skarb Państwa od zatwierdzenia przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

W Krakowie, dnia 1 sierpnia 1928 r.

W czasie dyskusji nad tą sprawą, w której brali udział radcy m.: Kluczka, Adelman i Dr. Rowiński, wyłoniła się sprawa braku wody w Krakowie, szczególnie na wyższych piętrach. Rm. Dr. Rowiński zgłasza wniosek, aby do art. 7-mej umowy dodać:

„Obowiązek poboru wody przez Skarb Państwa dla realności w umowie tej wyszczególnionych trwać ma lat 30. Minimalna zaś ilość wody pobranej rocznie wynosić ma 75 m^3."

W sprawie rzekomego braku wody zabrał głos dyrektor wodociągów miejskich p. Jaszczurowski, który wyjaśni, że Kraków zbudował swoje wodociągi w roku 1898, a więc 30 lat temu, gdy był znacznie mniejszy Rurociąg obliczony był na mały Kraków. Dziś stosunki się zmieniły, pobudowano wiele domów, zniesiono całe peryferje miasta, tak, że rurociąg dotychczasowy obliczony na konsumcję 14.000 m^3, dziś pokrywa zapotrzebowanie powyżej 30.000 m^3, do tego dodać potrzeba, że średnica rurociągu wynosi tylko 650 mm., a dodać do tego trzeba jeszcze spore osady, które przez 30 lat nie czyszczenia tworzą dziś poważne opory w ciśnieniu wody. Sprawa dostatecznego zaopatrzenia Krakowa w wodę mogłaby być wtedy tylko pomyślnie rozwiązana, gdyby zbudować drugi rurociąg. Oprócz tego wiele realności po wojnie podwyższono o jedno piętro, co też tworzy utrudnienie dla ciśnienia. Wkońcu w czasach obecnych i wojennych kupno rur ołowianych przedstawiało olbrzymie trudności, tak, iż zakładano rury żelazne, przez co powstaje utlenienie rur i zwężenie przepływu. Wszystko to razem wpływa na dzisiejsze trudności w dostarczeniu wody.

Po wyjaśnieniu dyr. Jaszczurowskiego uchwalono zatwierdzić umowę między Skarbem Państwa, a Gminą miasta Krakowa odnośnie do budowy rurociągu do koszar w Rakowicach.

Wniosek rm. Dr. Rowińskiego uchwalono.

IV. Umowa z Państwowym Bankiem Rolnym w sprawie rezerw zbożowych na rok gospodarczy 1928/29.

W związku z tą sprawą wygłosił Wicepr. Dr. Piotr Wielgus następujące przemówienie:

I. Rząd od dwóch lat organizuje sprawę stałych spichrzów w sprawie rezerw zbożowych, a celem tych rezerw jest:

1) zabezpieczenie większych ośrodków miejskich w dostateczną ilość zboża względnie mąki chlebowej,

2) niedopuszczenie do wielkich a nieuzasadnionych wahań cen chleba,

3) regulowanie cen chleba i dostarczanie ludności chleba dobrej jakości.

II. To też Gmina m. Krakowa i Rada m. do tej państwowej akcji rezerw zbożowych w roku ubiegłym przystąpiła, zawierając umowę z Bankiem rolnym, wedle której Bank rolny przyznał Gminie m. Krakowa na rezerwy zbożowe kredyt do wysokości 1,800.000 zł oprocentowany w stosunku rocznym na 3%.

III. Jakkolwiek Gmina m. Krakowa nie wyczerpała całego kredytu 1,800.000 zł lecz tylko 500.000 zł, to jednak krakowskie rezerwy zbożowe wywarły bardzo dodatni wpływ na aprowizację naszej ludności w chleb, bo i mieliśmy zawsze mąki chlebowej poddostatkiem i mieliśmy chleb prawie że najtańszy w całej Polsce a ponadto nawet temi szczupłemi rezerwami regulowaliśmy skutecznie i ceny mąki chlebowej i chleba samego na rynku krakowskim.

IV. Prawda, że końcowy efekt finansowy rezerw zbożowych cyfrowo nie okazał się korzystny, stało się to jednak dlatego, że obliczenia i przewidywania najtęższych fachowców zadały kłam rzeczywistości.

W czerwcu rb. pozostało z naszych rezerw 52 wagony żyta, czerwiec zimny i deszczowy był najgorszą prognozą dla zbiorów tak, że zdawało się, że najkorzystniej będzie te rezerwy zatrzymać na rok bieżący. Tymczasem pogodny i gorący lipiec dał zbiory tak wydatne, jakich się nikt nie spodziewał.

Następstwem tego był spadek żyta z 55 zł na 38.39 zł a w konsekwencji strata dla Gminy około 50.000 zł. Stratą tą nie można się przerażać, bo ta przypadkowo tylko została zawiniona nie przez nas lecz przez Bank rolny, który wskutek zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewn. nie zlecił nam tych rezerw pozbyć w czerwcu br., za co Bank rolny jest odpowiedzialny i są też wszczęte kroki celem zbonifikowania tej straty i jest wielkie prawdopodobieństwo, że jeśli nie w całości, to w większej połowie straty te zostaną Gminie zbonifikowane.

Były także z tej akcji zyski dla Gminy w postaci tańszej niż cena targowa mąki dla piekarń, co również nie jest bez znaczenia.

W obecnym roku gospodarczym Rząd przystępuje także do akcji rezerw zbożowych i bardzo wielką Rząd do tej akcji przywiązuje wagę.

Tak jak w roku ubiegłym akcję tę finansuje Bank rolny, który na ten cel udziela Gminie pożyczki 1 miljona.

Umowa pożyczkowa co do swej treści, mniej więcej taka, jak roku ubiegłego z tą zmianą, że z tej kwoty 1 miljona przeznaczono 600.000 zł na rezerwy nietykalne, zaś 400.000 zł na fundusz obrotowy dla konsumpcji wewnętrznej.

Szczegółów więc kontraktu pożyczkowego szczegółowo omówionego na Sekcjach II i VIII i aprobowanego nie będę w szczegółach przedstawiał.

Od tej akcji Rządu Gmina uchylać się nie może. Imieniem Sekcji II i VIII referent Dr. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

„Zatwierdzając uchwałę Sekcji II i III Rady miasta z dnia 31 sierpnia 1928 r. upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zawarcia i podpisania dołączonej umowy z Państwowym Bankiem rolnym w sprawie rezerw zbożowych na rok gospodarczy 1928/29, za przybraniem 2-ch radców m. stosownie do postanowień statutu m., a w szczególności radców m.: Marcelego Dutkiewicza i Henryka Ziffera, w razie zaś przeszkody któregokolwiek z nich Dra Karola Krzetuskiego i Teodora Kluczkę".

Po przemówieniu Radcy m. Kluczki wnioski Sekcji II i VIII uchwalono.

Umowę dołącza się. L. 9676/28/VIII.

UMOWA

zawarta w Warszawie w dniu roku pomiędzy Państwowym Bankiem Rolnym w osobach Dyrektora Narbuta Teofila i Kłopotowskiego Edmunda, działających na mocy § 77 Statutu P. B. R. (załącznik do roz. M. R. R. z dnia 11 czerwca 1928 r. poz. 584) oraz obwieszczenia Ministra R. R. z dnia 19 września 1927 r. (Monitor Polski Nr. 223 z dnia 29 września 1927 r. poz. 570) zwanym w osnowie niniejszej umowy w skróceniu P. B. R. z jednej strony, a Gminą stoł. król. m. Krakowa w osobach . . . .
. . . .
na mocy uchwały Rady miasta
roku z drugiej strony, zwanej w niniejszej umowie Gminą.

§. 1.

P. B. R. otwiera Gminie kredyt do wysokości zł. 1,000.000, na okres do 31 sierpnia 1929 r. z oprocentowaniem 3% rocznie od rzeczywistego zadłużenia, płatnem w okresach miesięcznych z dołu i Gmina zobowiązuje się sumę powyższą zwrócić P. B. R. w powyższym terminie bez wezwania i stawania w złoce.

§. 2.

Przyznany Gminie kredyt przeznaczony jest na zakup zboża żyta i pszenicy, przyczem zakup pszenicy nie może przekraczać 10% ilości ogólnej zakupów zboża. Przekroczenie stosunku zakupów pszenicy do żyta może nastąpić jedynie za zgodą P. B. R.

Z przyznanego kredytu sumę zł. 400.000 użyje Gmina na prowadzenie akcji aprowizacyjnej na swoim terenie działania, pozostałe zaś zł. 600.000, będą użyte wyłącznie na zakup zboża na rezerwę obowiązkową, która będzie magazynowana do wyłącznej dyspozycji P. B. R.

Przy podpisaniu niniejszej umowy Gmina otrzyma sumę zł. 400.000 przeznaczoną na akcję aprowizacyjną. Kwotę przeznaczoną na zakup rezerwy Gmina będzie mogła podnieść ratami w następujący sposób: przy otrzymaniu zlecenia od P. B. R. na zakup zboża na rezerwę, Gmina otrzyma zł. 100.000. Następne raty będą wynosić każda po 100.000 zł. przyczem podniesienie każdej następnej raty zależnem jest od wykazania przez Gminę, że poprzednio podniesione raty zostały całkowicie użyte na zakup zboża na rezerwę.

§. 3.

Kredyt otwarty na zakup zboża zarówno na aprowizację jak i na rezerwę musi być bezwzględnie całkowicie na ten cel przez Gminę wykorzystany.

§. 4.

Gmina zobowiązuje się wszystkie obroty pieniężne, wynikające z niniejszej umowy uskuteczniać i skoncentrować z P. B. R.

§. 5.

Zarówno do wysokości funduszów podniesionych z P. B. R. na mocy udzielonego kredytu, jak i do wysokości funduszów uzyskanych z sprzedaży zboża i jego przetworów, Gmina zobowiązuje się uskuteczniać zakup zboża.

§. 6.

Gmina zobowiązuje się zakupywać zboże bezpośrednio, bądź ze źródła tj. u producentów, bądź w poważnych organizacjach rolniczo-handl. albo na giełdzie zbożowej i tylko w wyjątkowych wypadkach w porozumieniu z P. B. R. w razie korzystnych ofert zakup może być dokonywany u innej kategorji dostawców.

Przemiał zboża Gmina uskuteczniać będzie w poważnych młynach dających gwarancję dobrego przemiału, a w pierwszej mierze należących do organizacji rolniczo-handlowych.

§. 7.

Cena zakupionego zboża nie może być wyższą od okresowych limitów ustanawianych przez P. B. R. z tem, że ewentualna zmiana limitów i zawiadomienie o tem Gminy nastąpić musi na cztery dni przed terminem ich wejścia w życie.

Zakup winien być dokonywany przez Gminę w ten sposób, aby nie wywoływać nieuzasadnionej zwyżki cen.

§. 8.

Zakupione przez Gminę zboże z części pożyczki przeznaczonej na akcję aprowizacyjną, będzie sprzedawane przez Gminę w przemiałach po cenie przynajmniej o 1 grosz na kilogramie mąki niższej od każdoczesnej hurtowej ceny rynkowej, a w wyjątkowych wypadkach za uprzednią zgodą P. B. R. w ziarnie.

Zboże i przetwory mają być sprzedawane na aprowizację m. Krakowa i okolicy bądź bezpośrednio przez instytucje i organizacje dające rękojmię, że zboże wzg. przetwory nie będą użytkowane dla innych celów.

Zboże nabyte za część pożyczki, przeznaczonej na stworzenie zapasu rezerwy obowiązkowej, powinno być przez Gminę magazynowane do wyłącznej dyspozycji P. B. R. i bez pozwolenia P. B. R. nie może być sprzedane.

Rezerwa obowiązkowa powinna być zamagazynowana w magazynach Gminy lub zakontraktowanych przez Gminę, powinna być ubezpieczona od ognia przez Gminę do wysokości rzeczywistej wartości i powinna być w każdym czasie do dyspozycji P. B. R. W magazynach tych nie wolno przechowywać zboża nie stanowiącego własności Gminy.

§. 9.

Sprzedaż mąki lub zboża nabytego za podjęte z P. B. R. na mocy udzielonego kredytu pieniądze, albo pieniądze uzyskane z dalszych sprzedaży zobowiązuje się Gmina dokonywać za gotówkę, płatną najdalej w ciągu 30 dni po dokonaniu sprzedaży.

§. 10.

P. B. R. oraz Delegatom Komisji Międzyministerjalnej Państwowej Rezerwy Zbożowej przysługuje prawo każdoczesnego wglądu w księgi handlowe, korespondencję i całą biurowość Gminy, dotyczącą tranzakcyj z niniejszą umową związanych, oraz prawo wstępu i kontroli magazynów i znajdujących się w nich zapasów zboża i mąki, zarówno co do ilości i jakości.

Zboże stanowiące rezerwę powinno odpowiadać, standardowi giełdy Zbożowo-Towarowej w Krakowie (waga i zanieczyszczenie).

§. 11.

Gmina zobowiązuje się składać co dekadę sprawozdanie w P. B. R. o stanie zapasów w magazynach i ich wartości i o dokonanych tranzakcjach w/g. wzoru ustanowionego przez P. B. R.

§. 12.

P. B. R. przysługuje prawo dysponowania w każdym czasie całym pasiadanym przez Gminę zapasem zboża i mąki, (zarówno rezerwą jak i wolnem zbożem i mąką). W tym wypadku Gmina obowiązana jest wykonać wszelkie dyspozycje P. B. R. co do ceny, ilości i przeznaczenia podlegającego sprzedaży zboża lub mąki.

W zamian za wydysponowaną ilość zboża względnie mąki P. B. R. zobowiązuje się: 1) albo przekazać do dyspozycji Gminy w składach lub młynach zakontraktowanych przez P. B. R. według wyboru tegoż, w porozumieniu z Gminą w ciągu 3 dni od daty otrzymania żądania w tym przedmiocie od Gminy taką samą ilość zboża w ziarnie, tejże jakości, jaką Gmina sprzedała na skutek dyspozycji P. B. R. z tem, że w wypadku dysponowania zboża z młyna zakontraktowanego przez P. B. R. Gmina zobowiązuje się wykonać obowiązek przemiałowy przewidziany w § 14 niniejszej umowy.

Koszt przewozu dostarczonego Gminie na powyższej zasadzie zboża lub mąki z miejsca wysyłki do stacji odbiorczej Gminy, z której P. B. R. wydysponował zboże lub mąkę, ponosi P. B. R.

2) albo zwrócić Gminie równowartość w gotówce, po cenie interwencyjnej, z tem jednak, że gdyby koszt zboża, dysponowanego z zapasów Gminy był wyższy od ceny interwencyjnej, to Gmina otrzyma zwrot różnicy pomiędzy ceną interwencyjną, a ceną kosztu ustaloną w sposób następujący: do ceny kupna, zapłaconej przez Gminę dolicza się koszt przewozu kolejowego, podatek komunalny, wyładowanie, manco w wysokości 1%, koszt magazynowania w wysokości 50 gr. miesięcznie, ususzkę 0,4% miesięcznie, zwrot oprocentowania kapitału w stosunku 3% p. a. oraz pokrycie kosztów ogólnych Gminy w wysokości 4% w stosunku do ceny zakupu zboża.

§. 13.

Obowiązkowa rezerwa, o której mowa w § 8 niniejszej umowy, może być zredukowana przez Gminę w ciągu kwietnia 1929 roku o 20%, w ciągu maja o 30%, w ciągu czerwca tegoż roku o 30% i w ciągu lipca pozostałe 20% mogą być użyte na sprzedaż.

Likwidacja zapasów zboża będącego w wolnym obrocie Gminy może być rozpoczęta nie wcześniej, niż z dniem 1 kwietnia 1929 r. i zlikwidowana w sposób uznany przez Gminę za najdogodniejszy z uwzględnieniem należytej działalności aprowizacyjnej Gminy na swym terenie działania. Gmina obowiązana jest zawiadomić

P. B. R. o każdej partji zboża mającej być użytą z rezerwy na sprzedaż.

Pieniądze otrzymane ze sprzedaży zboża Gmina zobowiązuje się wpłacać do kasy P. B. R. niezwłocznie po zainkasowaniu.

§. 14

Gmina w razie otrzymania od P. B. R. zboża w ziarnie, jak to przewiduje § 12 niniejszej umowy, zobowiązuje się na żądanie P. B. R. dokonać przemiału tego zboża w młynach wybranych w porozumieniu i za zgodą Gminy, z których zboże będzie przez P. B. R. wydysponowane, przyczem Gmina stwierdza, że znane jej są umowy zawarte w przedmiocie przemiału zboża pomiędzy P. B. R. a odnośnymi młynami, oraz Gmina akceptuje w tej części warunki tych umów i zobowiązuje się zwracać P. B. R. koszty przemiału w umowach tych przewidziane. Koszty przemiału zboża płacić będzie P. B. R. bezpośrednio młynom.

§. 15.

Prócz zboża nabytego przez Gminę z przyznawanej umową niniejszą pożyczki Gmina zobowiązuje się zakupywać zboże w żądanej ilości na każde żądanie P. B. R. na rachunek własny tegoż Banku.

§. 16.

W razie niedopełnienia przez Gminę którejkolwiek z warunków umowy niniejszej, udzielony kredyt staje się natychmiast wymagalnym.

§. 17.

Gmina przyjmuje powyższe warunki i ręczy za zwrot podjętych sum w terminie wyżej wskazanym całym swym majątkiem.

§. 18.

Wszelkie koszty i opłaty z zawarciem umowy niniejszej związane ponosi Gmina w całości.

§. 19.

Umowa niniejsza spisana została w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

V. Sprzedaż Funduszowi bezrobocia parceli gm. lwh. 2665.

Imieniem Sekcji I i II referent rm. Puchałka wnosi:
Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać funduszowi bezrobocia parcelę gminną lkat. 1215/9 wchodzącą w skład realności lwh. 2665 gm. kat. Kraków (parcelę pofortecznq Nr. 73) o powierzchni 7 ar. 14 metr. kw. za ryczałtową cenę w kwocie 20.000 (dwadzieścia tysięcy) złotych pod następującemi warunkami:

1) Gmina m. Krakowa sprzedaje powyższą parcelę tylko pod budowę gmachu na pomieszczenie Urzędu pośrednictwa pracy, Funduszu bezrobocia i Giełdy pracy.

2) Budowa tego Gmachu ma być rozpoczęta w roku 1928 (tysiąc dziewięćset dwudziestym ósmym) a ukończona do dnia 31 grudnia 1929 (tysiąc dziewięćset dwudziestego dziewiątego) roku.

3) Powyższy grunt odstępuje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem podanych wyżej zastrzeżeń.

4) Koszta kontraktu, intabulacji, stemple, należytość przenośną i wogóle wszystkie koszta połączone z niniejszą tranzakcją poniesie w całości Fundusz bezrobocia.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie Jego zastępców PP. Radców m. J. Marskiego i Dr. L. Merza, a w razie przeszkody PP. Radców m. St. Drozdowskiego i J. Oplustila względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L. I. 5736/28).

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i II. uchwalono.

VI. Sprzedaż P. P. Wojciechowi i Marji Kosteckim i Spółce części parceli gminnej Dz. Płaszów.

Imieniem Sekcji I i II referent rm. Dr. Klimecki wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać PP. Wojciechowi i Marji Kosteckim, Stefanowi Mice, Józefowi Pitali, Andrzejowi i Julji Królom, Wincentemu Janikowi, Wojciechowi i Zofji Sitkom, Janinie Władysławie i Helenie Kosteckim, Antoniemu Lanoszce oraz Józefie Kitowej część parceli gminnej l. kat. 538/4 objętej lwh. l. ks. gr. gm. kat. Kraków, Dz. XXI Płaszów, oznaczoną linjami czerwonemi i literami a-h-g-d-f na planie Budownictwa miejskiego z dnia 11 maja 1928 r. o powierzchni około 14.174 mtr. kw. czyli 2 morgi 740 sążni kw. za cenę po 2·50 złotych (dwa złote pięćdziesiąt groszy) za jeden metr kwadr. pod następującemi warunkami:

1. Cena kupna płatna jest w całości przy podpisaniu kontraktu.

2. Powyższy grunt sprzedaje Gmina m. Krakowa w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3. Celem umożliwienia dostępu do parcel budowlanych, które będą utworzone z powyższego gruntu, ustanawia Gmina m. Krakowa na rzecz tych parcel i ich przyszłych właścicieli służebność przechodu, przejazdu i przegonu bydła na przyległym pasie gruntowym t. j. części parceli lkat. 538/4 objętej lwh. l. ks, gr. gm. kat. Kraków, XXI Płaszów, oznaczonej literami b-c-g-h na wspomnianym planie o obszarze około 1577 m. kwadr. czyli 438 sążni kwadr. na czas aż do zbudowania potrzebnej drogi publicznej.

Tytułem wynagrodzenia za tę służebność zapłacą nabywcy po 1·25 zł. (jeden złoty dwadzieściapięć groszy) od każdego metra gruntu obciążonego służebnością, przyczem przy rozłożeniu tego wynagrodzenia będzie uwzględniony stosunkowo obszar zakupionych parcel.

4. Koszta kontraktu, pomiarów, planów, legalizacji, manipulacji, intabulacji, stemple oraz należytość przenośną i wogóle wszystkie koszta połączone z niniejszą transakcją, poniosą w całości kupujący.

II. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do oznaczenia w porozumieniu z kupującymi poszczególnych

parcel budowlanych, które mają być utworzone z gruntu będącego przedmiotem sprzedaży.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców miejskich inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego, a w razie przeszkody, PP. Radców m. Dt. St. Klimeckiego i Dr. L. Merza względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (LM. 5464/I/28).

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i II. uchwalono.

VII. Sprzedaż p. Drowi Salo Tepperowi parceli gm. w Dz. XXII.

Imieniem Sekcji I. i II. referent rm. Marski wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać wspólnie PP. Drowi Salo Tepperowi w 3/4 częściach i Reginie z Rubinsteinów Tepperowej w 1/4 części parceli gminnej lkat. 962/1 objętej lwh. 4 ks. gr. gm. kat. Kraków, Dz. XXII Podgórze, oznaczoną kolorem zielonym na planie Budownictwa miejskiego z dnia 7 lipca 1928 r. o powierzchni około 171 m. kw. za cenę licząc po 16 (szesnaście) złotych za jeden metr kwadr. pod następującemi warunkami:

1. Cena kupna ma być zapłacona w całości przy podpisaniu kontraktu.

2. Powyższy grunt sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem powyższych zastrzeżeń.

3. Koszta kontraktu, legalizacji, intabulacji, manipulacji, planów i pomiarów oraz stemple i należytość przenośną, tudzież koszta przyszłej ekstabulacji ponoszą w całości kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. Radców m. J. Marskiego i Dra L. Merza, a w razie przeszkody PP. Radców m. inż. Peltza i Z. Siemka względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L. I. 5000/28).

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i II. uchwalono.

VIII. Odstąpienie p. Helenie Luberdowej części parceli gm. w Dz. XXII.

Imieniem Sekcji I. i II. referent rm. Oplustil wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Odstąpić p. Helenie Luberdowej część parceli gm. lk. 1439 lwh. 568 Dz. XXII oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownictwa miejskiego Oddział B z dnia 13 czerwca 1928 r. kolorem niebieskim o powierzchni około 750 m. kw. w zamian za parcelę lk. 1020/2 lwh. 725 Dz. XXII o powierzchni 1733 metr. kw. a to pod następującemi warunkami:

1. Zamiana powyższa następuje bez żadnej dopłaty.

2. Grunty powyższe odstępują obie strony kontraktujące w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3. Nabywca parceli gm. względnie jego prawo następcy poniosą należytości i koszta wynikające z przepisów o prawie budowlanem i ustawy kanalizacyjnej odnośnie do nabytej.

4. Koszta kontraktów, planów, pomiarów i intabulacji, oraz ewentualną należytość przenośną ponoszą obie strony po połowie.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. Radców miejskich inż. Franciszka Drobniaka i Józefa Marskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców miejskich Stanisława Drozdowskiego i Dra Ludwika Merza względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów.

III. Parcelę lk. 1020/2 lwh. 725 Dz. XXII nabywa Gmina miasta Krakowa na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzepltej Polskiej z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42 Dz. Rz. P. poz. 372 na cele rozbudowy miasta a w szczególności na cele rozszerzenia Parku publicznego im. Bednarskiego w Dz. XXII. (L. M. 5380/28/I.)

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i II. uchwalono.

IX. Zmiana częściowa uchwały Rady miejskiej z dnia 12 maja 1927 w sprawie odstąpienia części parceli gminnej Zgromadzeniu Księży Misjonarzy.

Imieniem Sekcji I. i II. referent rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Zmienia się częściowo uchwałę Rady miejskiej z dnia 12 maja 1927 r. w sprawie odstąpienia Zgromadzeniu Księży Misjonarzy w Krakowie części parceli gminnej lkat. 1410 objętej lwh. 478 gm. kat. Kraków-Krowodrza w tym kierunku, że opuszcza się postanowienia ustępu I. (pierwszego) punkt 6 i 7 (szósty i siódmy) o skutkach prawnych w razie nieukończenia budowy gmachu względnie użycia gruntu lub budynku na inny cel oraz o zakazie pozbycia.

Natomiast zastrzega się na rzecz Gminy miasta Krakowa prawo pierwokupu powyższej realności w razie pozbycia jej przez Zgromadzenia Księży Misjonarzy lub jego prawnych następców.

To prawo pierwokupu ma być wpisane do księgi gruntowej.

II. Niniejszą uchwałę przedłożyć Panu Wojewodzie z prośbą o zatwierdzenie. (L. M. 5424/28/I.)

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i II. uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 9·20 wieczorem.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

W dniu 18 września b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady m.,** na którem uchwalono zaciągnąć na cele inwestycyjne pożyczkę w Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 2,000.000 zł, oraz omówiono sprawę ewentualnej pożyczki wewnętrznej premjowej lub obligacyjnej w wysokości 20,000.000 zł.

Nadto uchwalono przedłożyć Radzie m. wnioski w sprawie udzielenia gwarancji Gminy dla Tow. Urzędników Gminy miasta Krakowa w wysokości 150.000 zł potrzebnych Towarzystwu na dokończenie budowy własnego domu.

W końcu uchwalono wnioski komisji wodociągowej w sprawie zatwierdzenia umowy między Gminą miasta Krakowa, a Skarbem Państwa odnośnie do budowy rurociągu wodociągowego dla koszar wojskowych w Rakowicach.

—

Dn. 25 września br. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Rollego **posiedzenie Komisji teatralnej,** na którem po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji zgodzono się na propozycję Dyrektora Teatru Nowakowskiego, by w rocznicę 10-lecia niepodległości Polski odegrać w Teatrze miejskim pogodną, a tak popularną komedję jak „Krakowiacy i Górale". Szlachetna idea braterstwa wszystkich stanów, jaka się w sztuce tej przewija, znajdzie niewątpliwie oddźwięk w szerokich warstwach społeczeństwa krakowskiego, dla którego odegraną zostanie w uroczystym dniu święta narodowego.

—

Komisja dla spraw przemysłowych obradowała dnia 28 września b. r. pod przewodnictwem Wiceprezydenta P. Witolda Ostrowskiego i przy udziale P. Wiceprezydenta Dra Schneidra i zatwierdziła imieniem Rady miejskiej podwyżkę taryfy kominiarskiej. Następnie omawiano sprawę ograniczenia handlu okrężnego, wreszcie sprawę nadmiernej ilości szynków, które powstały w ostatnich latach i powzięto uchwałę w kierunku akcji mającej na celu zapobieżenie dalszemu pomnażaniu się koncesyj szynkarskich.

—

Pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego, a przy współudziale Wiceprezydentów miasta PP. Ostrowskiego i Dra Schneidra, oraz Delegatów Rządu w osobach P. Zbrowskiego, naczelnika Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego i inż. Dudeka, Dyrektora Robót Publiczn. odbyło się w dniu 21-go września b. r. **posiedzenie pełnego Komitetu rozbudowy miasta Krakowa.**

W zagajeniu, poświęconem kwestji budowlano-mieszkaniowej w Krakowie, podniósł P. Prezydent Rolle, że jej rozwiązanie polega na budowie domów o małych, mieszkaniach, jednak nie wyłącznie przez Gminę miasta Krakowa, jak to dotychczas ma miejsce, lecz także przez wielkie kooperatywy budowlano-mieszkaniowe i przy najszerszem zastosowaniu artykułu 28 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast, przewidującego pozyskanie na akcję rozbudowy poza funduszami Banku Gospodarstwa Krajowego także funduszów innych instytucyj finansowych, a nawet osób prywatnych.

Nadto wskazał P. Prezydent na konieczność podtrzymania obecnego ruchu budowlanego w mieście przez udzielenie pomocy finansowo kredytowej tym właścicielom realności, którzy wnieśli do Komitetu rozbudowy podania o pożyczki na dokończenie budowy domów mieszkalnych.

W tym celu, ze względu na obecny brak jakichkolwiek funduszów w Banku Gospodarstwa Krajowego na akcję rozbudowy, wybrał Komitet w myśl wniosku P. Prezydenta miasta ze swego grona deputację złożoną, z PP. Dra Ziemnowicza i Lęcznara. Deputacja ta, którą poprowadzi P. Prezydent miasta, przedstawi w najbliższych dniach czynnikom miarodajnym w Warszawie całą sprawę i starać się będzie o wyjednanie odpowiednich funduszów na ten cel.

W myśl tego przemówienia P. Prezydenta rozpatrzył następnie Komitet rozbudowy wszystkie przedłożone mu podania o pożyczki budowlane i uchwalił przyznać 53 petentom (w tem Gminie, Spółdzielniom mieszkaniowym i budowlanym, instytucjom kulturalnym, humanitarnym i społecznym wreszcie prywatnym osobom) pożyczki budowlane na dokończenie budowy domów mieszkalnych w Krakowie na łączną sumę 2,948.500 zł.

—

W dniu 27 września b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Rollego **pierwsze posiedzenie Komisji dla popierania rozwoju miasta.** Prezydent miasta po powitaniu zaproszonych przedstawicieli Dyrekcji kolei i przybyłych gości zagaił obrady, wskazując na powszechnie podnoszone utyskiwania nad rzekomym upadkiem miasta Krakowa, oraz żądania energicznego wytężenia sił zdążających do usunięcia współczesnych niedomagań. Instancją do tego powołaną ma być Komisja wybrana przez Radę miasta, której działalność powinna wzbudzić zainteresowanie szerokich sfer miasta Krakowa. W przemówieniu swem Prezydent podkreśla, że skierowanie wszystkich żądań, skarg i nadziei pod adresem władz czy to rządowych, czy miejskich nie wystarczy, mieszkańcy sami winni wszelkiemi siłami dążyć do ożywienia prywatnej inicjatywy i przedsiębiorczości, która obecnie zanika i wyradza się w stan dziwnego odrętwienia.

Zaproponowany przez Prezydenta m. regulamin czynności Komisji został przyjęty. Według wyjaśnienia Prezydenta m. pod obrady Komisji rozwoju miasta poddawane będą kolejno wszystkie sprawy związane z rozwojem miasta, a to sprawy kolejowe, drogowe, turystyczne, sportowe, kulturalne, administracyjne, gospodarcze i propagandowe, wśród ostatnich sprawa zorganizowania obesłania przez Kraków wystawy powszechnej w Poznaniu.

Na pierwszem posiedzeniu przedłożył Prezydent miasta sprawozdanie z dotychczasowej działalności Zarządu miasta w sprawach kolejowych i związanych z tem postulatów Krakowa, postulatów będących od kilku lat przedmiotem obrad Rady miasta i licznych interwencyj w sferach rządowych i w Ministerstwie Komunikacji. Na pierwszy plan wysuwa się poruszona już w lutym zeszłego roku, a dotycząca wyłączenia niektórych linij kolejowych Małopolskiego i Dąbrowieckiego Zagłębia węglowego z Dyrekcji kolejowej krakowskiej i przekazania ich administracji Dyrekcji kolejowej w Katowicach. Wskutek interwencji Zarządu miasta w Ministerstwie Komunikacji, Ministerstwo to oświadczyło, że stan dotychczasowy nie ulegnie zmianie. Nie możemy wobec możliwości dalszych zabiegów i starań ze strony Dyrekcji katowickiej sprawy tej z oczu spuszczać.

Jako drugą ważną sprawę omówiono kwestję rozbudowy dworca kolejowego, a w szczególności sposobu przeniesienia i wybudowania nowej parowozowni. W załatwieniu licznych przedstawień i memorjałów Ministerstwo Komunikacji wstawiło do budżetu na rok bieżący miljon złotych, która to kwota użyta będzie na wykupno

gruntu pod przyszłą parowozownię. Plany na budowę parowozowni są już gotowe, a po ostatecznem uzgodnieniu ich z postulatami miasta oraz zainteresowanych czynników, Ministerstwo Komunikacji przystąpi do wykupna gruntów. Po przeniesieniu parowozowni będzie mogło nastąpić powiększenie dworca towarowego oraz kiedyś w przyszłości budowa nowego dworca osobowego.

Z koleji poruszono sprawę budowy nowych linji kolejowych, a w szczególności linji Kraków-Miechów poruszaną ostatnio przez Wojewodę kieleckiego oraz starostę miechowskiego. Akcję podejmują interesowane czynniki lokalne dążąc do utworzenia konsorcjum prywatnego, które ma się zająć sfinansowaniem budowy. Przez wybudowanie tej linji zostanie skrócona droga do Warszawy, a nadto Kraków otrzyma połączenie z sąsiedniemi bogatemi powiatami rolniczemi w b. Kongresówce. W projekcie jest również zawiązanie prywatnego konsorcjum celem budowy linji kolejowej Kraków-Myślenice-Mszana Dolna oraz Nowy Targ-Szczawnica-Stary-Sącz.

Łącznie z tem rozważaną była sprawa dogodnych połączeń kolejowych, gdyż Kraków pomijany jest często przy ustalaniu rozkładów jazdy. Specjalna ankieta odbyta ze współudziałem zainteresowanych czynników w dniu 1 października 1926 r. przedłożyła memorjał ówczesnemu premierowi Dr. Bartlowi w sprawie połączeń kolejowych z ziemią kielecką, Katowicami, Zakopanem, Krynicą, z Bielskiem i Cieszynem, dalej poruszono sprawę ruchu wycieczkowego, turystycznego i ruchu z zagranicą. Postulaty Gminy m. Krakowa zostały częściowo przy układaniu następnych rozkładów jazdy uwzględnione.

Oprócz powyższych spraw omawiany był szereg drobniejszych spraw dotyczących uporządkowania i oświetlenia placu przed dworcem, ruchu kolejowego podmiejskiego itp.

Nad sprawami temi wywiązała się obszerna dyskusja, w której oprócz innych spraw poruszono dokończenie budowy linji Rzeszów-Kolbuszowa-Tarnobrzeg, rozpoczętej przed kilku laty, a niedokończonej mimo wybudowania znacznej części trasy kolejowej i części budynków kolejowych. Wszyscy mowcy podkreślali konieczność rozszerzenia dworca krakowskiego, a w szczególności przeniesienia parowozowni.

Dla opracowania postulatów miasta Krakowa i przedłożenia ich władzom centralnym, wybrano subkomitet do którego powołano radców miejskich inż. W. Potuczka, inż. A. Adelmana, Dra W. Kuźniara, Dra M. Langa i Dra L. Merza, oraz zaproszono przedstawicieli Izby Handlowej i Przemysłowej, Związku przemysłowców i Związku turystycznego.

Komisja uchwaliła kooptować do swego grona delegatów Akademji Umiejętności, prof. Jarockiego jako reprezentanta sfer malarskich, dyrektora Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych inż. H. Dudeka, dyrektora koleji inż. Barwicza, prezesa Związku turystycznego J. Krzyżanowskiego, prezesa Związku balneologicznego Dra Korczyńskiego, Dra Jerzego Dobrzyckiego, prof. Dra W. Goetla jako reprezentanta sfer sportowych, oraz prof. Dra A. Szyszko-Bohusza, jako reprezentanta sfer architektów.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 10. Kraków, dnia 31 października 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

Przemówienie Prezydenta Miasta

na Zjeździe Posłów i Senatorów Województwa krakowskiego w Krynicy dnia 10-go czerwca 1928 roku.

Mam przedstawić potrzeby gospodarcze Krakowa.

Temat ten często zmusi mnie do rozszerzenia ram mego referatu, łączy się on bowiem z całym szeregiem zagadnień Województwa krakowskiego.

Na wstępie pragnąłbym poruszyć jedną kwestję, znaną niejako pod nazwą upadku Krakowa i przyszłości tego miasta.

Kraków nie miał nigdy świetnych warunków rozwojowych.

Nie sięgając historji rozpoczynającego się upadku od przeniesienia stolicy w początku XVII. wieku do Warszawy, w nowszych czasach był on długie lata, bo przeszło 50 lat fortecą i musiał znosić wszystkie utrudnienia z tem związane.

Lecz to nie ustało; i w chwili dzisiejszej istnieją utrudnienia w formie zakazu budowy w pewnych rejonach, a niebezpieczeństwo sąsiedztwa prochowni w świeżej jest pamięci. Niebezpieczeństwo to ustępuje szybko przez przenoszenie prochowni z Krakowa. Domagać się jednak musimy rewizji stanowiska wojskowości co do obronności Krakowa i wynikających stąd dla niego ciężarów.

Kraków leży w okolicy rolniczo biernej, w okolicy tej brak gospodarstw folwarcznych, w pobliżu jest wprawdzie zagłębie węglowe, ale o materjale najsłabszym, kopalnie jego przed wojną ledwie utrzymywały ruch. Bliska granica w r. 1772 i 1794 odcięła Kraków od właściwych terenów jego ekspanzji gospodarczej i od podstaw aprowizacji. Słabą tylko rekompensatą było położenie na szlaku z handlowych centrów austrjackich Wiednia-Pragi ku wschodowi wiodącym. Jeżeli dodamy perypetje polityczno gospodarcze i klęski, jakie Kraków przechodził od pierwszego rozbioru aż do słynnego pożaru 1850, wówczas nie będziemy się dziwić, że to wszystko odbiło się na stanie gospodarczym Krakowa.

W początku dwudziestego wieku uzyskuje Kraków pewne widoki pomyślniejsze.

Podniesione w kraju hasło uprzemysłowienia, później wyodrębnienia Galicji, wybijanie się na czoło postulatów przemysłowych obok dotychczasowej przewagi rolniczych, zwraca uwagę na zachodnią Galicję, gdzie przemysł najbardziej jest rozwinięty, a najwięcej ma możności rozwojowych. Zwraca to uwagę na Kraków, jako centrum przemysłu, leżące w pobliżu okolic, mających iść na pierwszy ogień uprzemysłowienia.

Koło polskie w parlamencie austrjackim uzyskuje koncesje ekonomiczne, które dają przedewszystkiem korzystne wyniki Krakowowi. Kanały spławne, port, usprawnienie Wisły w obrębie Krakowa, to są te wybitne znaki nowej ery gospodarczej.

Jakie perypetje przechodzi sprawa budowy kanałów spławnych — znacie Panowie, a jeszcze o tym temacie pomówimy.

Zdawało się, że Kraków jest na drodze do świetnego rozwoju.

Wojna wstrzymała pęd rozwojowy — Kraków znalazł się zaraz za linją, nie miał korzyści „Hinterlandu“, ani klęsk frontu, lecz zalewał go rzadki potoczek błota zafrontowego, przemarsze, ograniczenia swobodnego ruchu, rekwizycje, kwaterunki i rządy głupiej sołdateski.

Z wojny wyniósł zniszczone przemarszem drogi, kwaterunkiem budynki, a w kasie kwity na nowe sumy już nie „neapolitańskie“ lecz „austrjackie“.

Stan ten pewnego przygnębienia gospodarczego odbił się fatalnie w chwili, gdy po zniknięciu pobliskich granic otwierały się pewne perspektywy dla Krakowa, a których nie wyzyskano.

W jakim kierunku idą linje rozwojowe Krakowa? Gospodarcze są tak splątane z kulturalnemi, że z dobrze rozwiązanych zagadnień kulturalnych wynikną dobre rozwiązania zagadnień gospodarczych.

I tak po 1-sze:

Kraków winien się stać centrem gospodarczem dla zagłębia węglowo Śląsko-polskiego i dla rolniczego terenu ziemi kieleckiej,

po 2-gie: Kraków ma być ośrodkiem kulturalnym dla całego Państwa, a promieniować na najbliższe Województwa: Śląskie i Kieleckie, wreszcie

po 3-cie: Kraków, jako sam i brama wypadowa do najpiękniejszej partji krajobrazu polskiego, Beskidu, Tatr i uzdrowisk, ma się stać ważną bazą turystyczną.

Mam wrażenie, że te trzy tezy wyczerpują zagadnienie rozwojowe Krakowa, wszystko, co się da jeszcze powiedzieć z temi głównemi tezami się łączy.

I w tych ramach pragnę poruszyć najważniejsze potrzeby Krakowa.

Ważnem zagadnieniem Krakowa, łączącem się ściśle również z postulatami Województwa, to jest sprawa zabezpieczenia Krakowa od powodzi.

Mówiłem już, że sprawa kanałów spławnych została związana z uspławnieniem Wisły w obrębie Krakowa, a tem samem z zabezpieczeniem Krakowa od powodzi i z budową portu na terenie miasta.

Przypominam, że nie pod innym kątem widzenia, tylko tym, przeprowadzona została doniosła sprawa stworzenia t. zw. „Wielkiego Krakowa“.

Zagadnienia te wszystkie zostały tylko w części wykonane, a muszę zwrócić uwagę, że przerwanie prac nad skanalizowaniem Wisły stworzyło sytuację dla Krakowa jeszcze groźniejszą niż ta, jaka była przed rozpoczęciem robót.

Do dokończenia pierwszej serji robót zabezpieczających potrzeba wykonania:

1) robót u wylotu obu kolektorów,
2) dokończenia murów ochronnych na placu Groble,
3) wykonania przełożenia Wilgi i ujścia jej do Wisły,
4) przeprowadzenia robót powyżej klasztoru P. P. Norbertanek.

Zagadnienia te znalazły w części zaspokojenie w budżecie tegorocznym i muszą być w jak najkrótszym czasie wykonane.

Wiąże się zaś z nimi sprawa przyspieszenia budowy zbiornika retencyjnego na Sole w Porąbce i decyzja co do dalszego prowadzenia budowy kanałów spławnych i portu w Krakowie.

Wreszcie z tym splotem zagadnień związane jest spieszne wykonanie zasklepienia Rudawy, będące w toku i sprawa regulacji Białuchy, do czego Rząd nawet we wstępnych studjach nie przystąpił.

To są nasze bolączki wodne.

Druga serja, to sprawy komunikacyjne.

Na pierwszem miejscu chcę omówić sprawę dróg bitych. Gdy jedną z tez, postawionych przezemnie jest, że Kraków ma promieniować na najbliższą okolicę — muszą te promienie mieć możność poruszania się.

Znana była polityka rządu rosyjskiego, by kraj swój nadgraniczny trzymać na niskim stopniu komunikacji. Spadek w ten sposób otrzymany utrzymuje się z małemi zmianami dotychczas.

Nadto tak się złożyło, że prócz gościńca Myślenice (względnie Wadowice), Podgórze—Wieliczka, który jest państwowym, jak i Kraków—Michałowice, inne drogi wiodące do Krakowa są krajowe (Kraków—Krzeszowice, Kraków—Czyżyny, Mogiła wzgl. Kocmyrzów, Kraków—Liszki) albo powiatowe. O ile drogi państwowe są znośnie utrzymane, stan dróg innych, a przedewszystkiem t. zw. krajowych jest niżej wszelkiej krytyki. Są całe okresy roku, gdy do Krakowa dojechać nie można. Wobec wzmożonego ruchu autobusowego, — a do Krakowa dochodzi obecnie przeszło 20 linij autobusowych, dowożąc około 1.500 pasażerów — i automobilowego, sprawa dróg bitych wysuwa się na plan pierwszy. Są miejscowości, do których nie dochodzą linje kolejowe, a związanie ich z Krakowem linją autobusową jest warunkiem ich rozwoju.

Jako ważne postulaty drogowe wysuwam na czoło:

1) przebudowa (będąca w toku) drogi Kraków—Trzebinia—Katowice dla połączenia Krakowa z Zagłębiem i Katowicami;
2) gruntowna przebudowa drogi Kraków—Kocmyrzów z odgałęzieniem do Cła;
3) naprawa drogi Kraków—Liszki, jako t. zw. gościńca pruskiego;
4) należyta konserwacja drogi przez Wieliczkę, Dobczyce ku Nowemu Sączowi;
5) naprawa drogi przez Zator Oświęcim, jako druga droga do Śląska;
6) rozbudowa dróg w Województwie kieleckiem.

Jestem za tak zwaną jednotorowością w polityce drogowej. Wszystkie ważniejsze drogi komunikacyjne powinny przejść pod zarząd Województwa, powiatowi pozostawiając troskę o drogi o charakterze lokalnym. W ten sposób Województwo powinno jak najszybciej objąć drogi t. zw. krajowe, których stan z każdą chwilą się pogarsza.

Wobec rozwoju ruchu autobusowego powinien Rząd zainteresować się tą sprawą i uregulować sprawy kontroli, dążąc do powstawania większych, finansowo silnych przedsiębiorstw.

W zakresie komunikacji kolejowej rozumiem dobrze, że wobec szczupłości linij tych na wschodzie, program rządowy musi iść po linii rozwoju komunikacji tam, gdzie jej jeszcze niema, lub jest za szczupłą, względnie budowy magistrali, które są wynikiem zmiany stosunków gospodarczych, wywołanych zmianą stosunków politycznych i granic (Śląsk—Gdynia, czy Śląsk—Wschodnie Kresy). Wobec niedomogów na wschodzie my uchodzimy za saturowanych pod względem kolejowym. Dlatego na razie odłożyć musimy domagania się takie, jak np. budowy koleji Kraków—Wieliczka—Myślenic—Mszana.

Ale są kwestje bardzo żywotne, a taką jest połączenie Kieleckiego z Krakowem i Krakowa ze Stolicą. Więc domagamy się budowy koleji Kraków—Miechów i postawienia budowy tej na planie najbliższym. Wchodzą tu w grę i momenta strategiczne.

Obok budowy nowych linij doniosłą sprawą jest sprawa rozbudowy stacji krakowskiej. Sprawa toczy się zbyt powolnie, a wstawienie do budżetu kwoty na wykupno gruntów pod ogrzewalnię jest tylko nawet nie połowicznem jej załatwieniem.

Sprawa ruchu na dworcu krakowskim jest z każdym rokiem groźniejszą, a łączy się z tem sprawa prze-

budowy dworca w Bonarce, jako dworca południowego w relacji ze stacjami turystycznemi, zdrojowiskowemi i sportowemi i wschodniego i przełożenie torów w Płaszowie, gdzie wciąż jeszcze trzeba odbywać niedogodną jazdę, chcąc się dostać w kierunku Zakopanego.

Wreszcie z naszemi żądaniami kolejowemi złączony jest cały szereg spraw ruchowych, dobrego połączenia z Katowicami, ważna sprawa połączenia z Zagłębiem Dąbrowskiem, z Kielcami, połączeń konstruowanych w tym kierunku, by z tych miejscowości można było szybko dostać się do Krakowa i po załatwieniu interesów jeszcze tego samego dnia powrócić do domu. Przez to kontakt tych okolic z Krakowem znacznie by się ożywił.

Również usiłowania nasze, zmierzające do tego, by udający się z różnych stron Polski do gór naszych nie musieli, jak to się dziś dzieje nie zatrzymywać się w Krakowie, zasługują na poparcie.

W dziedzinie komunikacji pocztowej, telegraficznej, telefonicznej, radja i lotniczej cały szereg postulatów, wyłaniających się w miarę ożywiania się życia społecznego i gospodarczego na razie pozostawiam z racji ograniczonego czasu na uboczu.

Tu wspomnieć muszę na razie o konieczności rychłej budowy gmachu dla Dyrekcji poczt.

W dziedzinie zagadnień intelektualnych mamy cały szereg potrzeb.

Kraków to miasto uniwersyteckie. Więc grupuje tu najstarsza wszechnica obok swoich, cały szereg zakładów pochodnych. Wszyscy musimy się starać, by to stare ognisko wiedzy płonęło coraz żywszym płomieniem i w jak najdalsze zakątki Państwa promieniowało. W tej dziedzinie niema konkurencji, może być szlachetna emulacja, a jest pożyteczne uzupełnianie się różnych instytucyj w Państwie.

Z zagadnień tej dziedziny wyliczę pozycje nie wymagające uzasadnienia:

1. Dokończenie budowy Gmachu Akademji Górniczej.
2. Dokończenie budowy Kliniki ginekologicznej.
3. Budowa Instytutu pedagogicznego.
4. Budowa Instytutu Słowiańskiego.
5. Budowa Bibljoteki Jagiellońskiej.
6. Budowa Szkoły przemysłu artystycznego.
7. Gimnazjum żeńskiego.
8. Seminarjum nauczycielskiego męskiego i żeńskiego.
9. Kilku gimnazjów męskich, które dziś mieszczą się w domach prywatnych.

Kraków ma wyjątkowe w Polsce znaczenie. Dawna stolica Państwa, tu się skierowuje wycieczki, tu przybywają politycy, dyplomaci, uczeni, chcący wszechstronniej poznać Polskę.

Gmina przy szczupłych środkach nie może w zbyt szybkiem tempie przyprowadzić pamiątki zabytkowe do tego stanu, któryby wobec obcych świadczył o poszanowaniu zabytków przeszłości i zachęcał do propagowania zwiedzania Krakowa i Polski. Pomoc ze strony Rządu w odbudowie pomników budownictwa: kościołów, Sukiennic, Barbakanu, Wieży ratuszowej jest konieczną i nie będzie to świadczeniem na rzecz Krakowa. To samo dotyczy dotowania Zarządu Zamku wawelskiego, aby można było zakupić przedmioty do urządzenia wnętrza służące, bo świecić będzie pustką z ruiny dźwigający się Wawel.

Wreszcie w budżecie państwowym powinna znaleźć się co roku poważniejsza kwota na zakupno dzieł sztuk plastycznych pracowni krakowskich, umożliwiająca pracę i rozwój talentu naszych artystów.

Wkraczam w trzecią dziedzinę egzystencji czy rozwoju Krakowa.

Turystyka, umożliwienie zwiedzania Krakowa całej Polsce, a szczególnie szkołom, kierowanie przez tę bramę wypadową turystyki prowincjonalnej, otoczenie turystyki żywą opieką, popieranie organizacyj społecznych, zajmujących się turystyką, a więc Związku turystycznego, Towarzystwa Krajoznawczego, Towarzystwa Tatrzańskiego.

Przy tem dziedzina nowa: Sport, tak ściśle dziś wiążący się z wychowaniem fizycznem.

Nie upaństwowianie. Broń Boże! lecz popieranie finansowe usiłowań społecznych, ułatwianie administracyjne i komunikacyjne. Te dwie dziedziny: turystyka i sport przy należytym rozwoju mogą stać się silnym motorem rozwoju Krakowa.

Dobiegam do kresu ważniejszych potrzeb Krakowa. Na zakończenie pragnę jeszcze zwrócić uwagę na kilka spraw doniosłych, z poprzednimi nie wiążących się, niejako administracyjno-ustrojowo-politycznych. A więc sprawa budowy gmachu sądu. Rząd sprawę zna, wraz z nami ubolewa nad złym stanem pomieszczeń sądowych i obiecuje uwzględnienie tej potrzeby w przyszłym budżecie.

Drugą sprawą, to sprawa dotycząca ustroju Polski, sprawa samorządu.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ze stycznia b. r. o organizacji administracji uporządkowało w walnym stopniu sprawy organizacji wewnętrznej administracji Państwa, nie mogło (w braku upoważnienia), uregulować zagadnień samorządu.

W programie rządowym prac Sejmu sprawy te są postawione jako pilne. Szczególnie pilne są one dla samorządu krakowskiego.

Rada miejska, przyznać należy, pracuje wydatnie i umiejętnie, ale nie jest odnawiana od lat kilkunastu przez najwłaściwszy sposób tj. przez wybór, nie ma w swych szeregach ludzi młodych, którzyby mogli przy starszych zaznajomić się z gospodarką miejską, a wnieść do Rady energję i inicjatywę. Rada z każdym dniem coraz bardziej się dekompletuje, dziś brak jej jest 16% radców miejskich.

Przyspieszenie ustawodawstwa samorządowego jest sprawą pilną.

Wreszcie na ostatek poruszam sprawy terytorjalne. Do Krakowa ciążyła przed rozbiorem cała południowa część Kongresówki.

Pomimo granicy, ciążenie to w znacznym stopniu się utrzymało.

Dzisiejszy stan, że do siedziby Województwa mieszkańcy powiatów nadgranicznych jadą przez Kraków, jadą dzień cały, mając Kraków o godzinę drogi, jest stanem nienaturalnym.

Utrzymać się on długo nie da. I utrzymywać go nie należy, chociażby ze względu na zatarcie jak najszybsze w umyśle ludności pojęcia granicy, odrębności.

Już kilkakrotnie wysuwaliśmy postulat przyłączenia południowej części Kongresówki (powiaty: Będziński,

Miechowski, Olkuski, Pińczowski) do Województwa krakowskiego. Rząd opracował już odpowiednie wnioski i ma je przedłożyć Sejmowi. Tembardziej musimy przeciwstawić się często powtarzającym się zakusom zmniejszenia naszego terytorjum, lub zabrania nam pewnych instytucyj na rzecz Województwa śląskiego.

Ziemia ta i lud jej są dla nas niezwykle drodzy. Ile zasług ma Kraków w utrzymaniu polskości tej ziemi, nie tu miejsce wykazywać.

To też niemile dotknięty jest Kraków tą zachłannością na jego nabyte prawa i instytucje, jaką objawia nasz sąsiad. Przypominam starania o odebranie części linji kolejowych Dyrekcji krakowskiej, propozycje przeniesienia Akademji Górniczej, Wyższego Urzędu Górniczego, odłączenia powiatów zachodnich.

Ciągłej czujności prasy i Zarządu Miasta udało się paraliżować te zakusy i uzyskać od Rządu stanowcze oświadczenie się o nieuzasadnionych obawach.

Należy się jednak zastanowić, czy w przyszłości, w momencie stosownym, nie należałoby raczej pójść drogą odwrotną. Mam przekonanie, że ze względów narodowych i państwowych należałoby raczej dążyć do złączenia Województwa śląskiego z krakowskiem i w ten sposób i z tej strony zatrzeć ślady dawnych podziałów i silniej podporządkować niemieckość czynnikowi polskiemu. Nie czas na to w tej chwili, ale myśl ta nie może być poniechana.

*

* *

W ten sposób w grubszych zarysach określiłem potrzeby Krakowa, stolicy Województwa, które Was PP. Posłowie i Senatorowie powołało do strzeżenia swych interesów.

Miło mi, że mogłem Posłom Bezp. Bloku, tej grupy, która zagadnienia gospodarcze na czoło swych prac wysunęła, przedstawić potrzeby drugiej stolicy Państwa. Nie wątpię, że Panowie zaznajomiwszy się z temi zagadnieniami przy sposobności prac sejmowych słusznych naszych żądań bronić będziecie.

DR. INŻ. BRONISŁAW BIEGELEISEN.

Stosowanie zasad organizacji pracy w samorządzie miejskim [1]).

Idea organizacji.

Zasadnicza myśl organizacji pracy nie jest bynajmniej czemś nowem; jak długo istnieją rzemiosła i przemysł, objawiały one zawsze planowe ekonomiczne tendencje, aby jak najmniejszym wysiłkiem uzyskać jak największą pracę. Nowym jest tylko sposób, jakiego nowoczesna organizacja pracy używa dla urzeczywistnienia swych celów. Przedtem mówiło się o wybitnym talencie organizacyjnym, który zabłysnął u tej lub owej jednostki, a więc był cechą czysto indywidualną. Dzisiejsza organizacja przybrała charakter ściśle naukowych względnie planowych studjów i pracuje podług metod w znacznym stopniu ustalonych i wypróbowanych.

Metody te przyszły z kraju, najbardziej rozwiniętego ekonomicznie na całym świecie: ze Zjednoczonych Stanów Ameryki. Pod wpływem Taylora, Gilbretha, Forda uzyskano tam w ostatnich dziesiątkach lat olbrzymie postępy w organizacji. Co prawda w ocenie tych wyników nie należy zapominać, że warunki naturalne i psychologiczne są w Ameryce wyjątkowo korzystne. Ogromne ilości surowców, nieprzebrane bogactwa kapitału są do rozporządzenia. Ustrój mentalny przeciętnego Amerykanina, to jednostajność jego zwyczajów i poglądów życiowych i niezwykle energiczna dążność do zdobycia dóbr materjalnych. Wysoka inteligencja techniczna dołączają się do tego: a jednolity obszar zbytu umożliwia dla wszelkich towarów zlecenia trwałe i masowe. Wszystko to razem złożyło się na pokonanie przesilenia powojennego, które i tam odczuć się dało, w sposób wzorowy i przy pełnem zachowaniu wysokich wymagań życiowych pracowników. Zorjentowano się tam prędko, że prywatna inicjatywa przedsiębiorców nie wystarczy do rozwiązania zagadnienia, że konieczna jest głęboka reorganizacja gospodarki społecznej na podstawie dobrowolnej współpracy wszystkich warstw społeczeństwa. Pociągnięto też je wszystkie do współpracy, zwłaszcza dla uniknięcia wszelkiego marnotrawstwa. Zręcznie kierowana propaganda nadała temu kierunkowi organizacji cechy popularne. Rząd amerykański poparł wydatnie te dążności a akcja ministra Hoovera, zaopatrzona w duże środki finansowe, objęła wszelkie niemal dziedziny życia ekonomicznego, nie naruszając zresztą w niczem inicjatywy prywatnej.

Przykład Ameryki podziałał na wszystkie niemal kraje Europy, zwłaszcza po wojnie, elektryzująco. Zwłaszcza przemysł zainteresował się żywo sprawą racjonalnej organizacji i jedno przedsiębiorstwo po drugiem wprowadziło u siebie nowoczesne metody pracy. Silny ruch w tym kierunku istnieje i u nas w Polsce, w Warszawie czynny jest Instytut Naukowej Organizacji, mający swe ośrodki we wszystkich centrach przemysłowych Polski. Wielkie towarzystwa akcyjne zatrudniają nawet

[1]) Wysiłki w celu wprowadzenia metod naukowej organizacji pracy na terenie m. Krakowa mają już dziś swoją historję, sięgającą r. 1925, którą warto w paru słowach przypomnieć. W jesieni r. 1925 inż. M. Seifert, ówczesny Prezes Krakowskiego Towarzystwa Technicznego, powziął szczęśliwą myśl urządzenia cyklu odczytów, celem zapoznania szerszego ogółu z nowoczesnemi metodami organizacji. Odczyty te wygłoszone przez pp. Beresa, Biegeleisena, Krausego, Medyńskiego i Zieleniewskiego cieszyły się ogromną frekwencją. W towarzystwie technicznem zawiązało się Koło organizacji pracy, inż. E. Tor, dyrektor Muzeum Przemysłowego, otworzył u siebie pierwsze początki Instytutu Psychotechnicznego, Izba Handlowa przez Dra Beresa zainicjowała prace w kierunku organizacji w handlu i przemyśle. Wtedy znowu dyr. Seifert rzucił myśl skoordynowania tych wszystkich wysiłków i w r. 1926 powstał Wydział Organizacji Pracy, do którego należeli pp. Beres, Biegeleisen, Krause, Medyński, Tor, Zieleniewski. Dzięki poparciu Gminy miasta Krakowa i dyr. E. Tora powstał przy Muzeum Przemysłowem Instytut Psychotechniczny, który w krótkim przeciągu czasu rozwinął się na placówkę bardzo żywotną i jedną z najlepiej prowadzonych w Polsce. Dyrektor E. Tor wychodząc z założenia, że psychotechnika jest tylko jednym czynnikiem w kompleksie zadań, jakie obejmuje naukowa organizacja pracy, rzucił myśl dalszą: stworzenia referatu organizacji Pracy, któryby oprócz istniejącego już Instytutu Psychotechnicznego objął także zakres szerszy tj. stosowanie metod organizacji do usprawnienia zarówno ogólnej administracji miejskiej jak i przedsiębiorstw komunalnych, jakoteż był placówką centralną dla takich samych reform w dziedzinie rzemiosła i przemysłu.

W uznaniu doniosłości społecznej, jaką ma ta myśl dla całokształtu gospodarki gminy m. Krakowa, redakcja oddaje głos fachowcowi w dziedzinie organizacji, drowi inż. B. Biegeleisenowi.

stale specjalnych inżynierów-organizatorów, których zadaniem jest baczyć, aby każdy rodzaj pracy w całem przedsiębiorstwie był nietylko przedtem dokładnie rozplanowany i obliczony, ale tak samo, aby wykonanie, kalkulacja i kontrola odbywały się ściśle podług zasad organizacji.

Potrzeba organizacji w administracji miejskiej.

Agendy miast, zwłaszcza po wojnie, tak ogromnie się rozrosły, iż nietylko wielkie ale i mniejsze gminy stanowią dziś nadzwyczaj obszerne i skomplikowane aparaty gospodarcze i administracyjne. Wystarczy tylko pobieżnie wyliczyć dzisiejsze zadania gmin miejskich jak: zakres działania poruczony przez rząd, gospodarka finansowa, Kasy oszczędności, szkoły powszechne i zawodowe, teatry, muzea i zbiory, budownictwo, regulacja ulic, policja budowlana, ogrody i parki, cmentarze, ulice i ich utrzymanie, wystawy i targi, straż pożarna, opieka społeczna, sporty, szpitale, a wreszcie przedsiębiorstwa gminne jak wodociągi, gazownie, elektrownie, tramwaje, kanalizacje i t. p., aby się przekonać, ile różnorodnych dziedzin obejmuje gospodarka miejska. Nic więc dziwnego, że funkcjonowanie tej dużej machiny staje się coraz trudniejsze, aparat urzędniczy coraz większy, a z rozszerzającym się zakresem działania, przejrzystość administracji maleje. Nie znaczy to, aby gospodarka miast naszych upadała, przeciwnie prawie w każdem mieście mamy działy administracji gminnej, funkcjonujące wzorowo i zyskujące pochwałę obywateli, ale dzieje się to dzięki wybitnym talentom organizatorskim kierowników tych działów, którzy pracują nieraz ponad siły, aby resorty swoje utrzymać na wysokości zadania. Talenty jednak są rzeczą wyjątkową i szczęśliwe naprawdę miasto, które potrafiło je pozyskać, ale normalnie nie można na nie liczyć.

To też aparat administracyjny oddawna już był przedmiotem troski rządzących i rządzonych, a stał się nim jeszcze bardziej, gdy zakres działania miast rozszerzył się. Biurokratyzm bowiem jest organizmem skomplikowanym, o małej przejrzystości, a błędy jego nie odrazu są widoczne, skutki zaś tych błędów działają stopniowo, tak jak skutki choroby człowieka spowodowanej wadliwym sposobem życia. Organizm administracyjny z natury swojej dostosowuje się do skłonności i metod pracy urzędników, co kryć może w sobie nieraz źródło rozmaitych niedomagań; te jednak wychodzą na jaw dopiero wtedy, gdy już jest za późno, tembardziej że niejednokrotnie tendencje do utrzymania status quo są zbyt silne, aby dały się skutecznie powstrzymać.

Głównie jednak wzrost agend przyczynił się do ociężałości aparatu administracyjnego, to też wszędzie prawie przedstawi się nam ten sam obraz: czy wejdziemy do pokoju prezydenta, dyrektora wydziału czy szefa przedsiębiorstwa, wszędzie nawał spraw częstokroć drobiazgowych, zajmuje do tego stopnia czas i nerwy, że braknie go już wprost na sprawy większej wagi, ginące w tłumie spraw i interesentów, czy też podzielimy los małego dostawcy, który pragnie zainkasować pieniądze za uskutecznioną dostawę, a niema ni czasu ni stosunków, by „popchnąć“ bieg wniesionego pisma. Gdyby nawałowi spraw, powodującemu przeciążenie urzędników, można zapobiedz przez powiększenie liczebne stanu urzędniczego, może dałoby się temu zaradzić, ale nie zawsze fundusze gminy na to pozwalają, a i ten środek okazał się zawodny. Widocznie możliwość polepszenia leży gdzieindziej. Administracja miejska spotyka się poza tem nietylko z zarzutem ociężałości; podnoszą często, iż aparat administracyjny jest za drogi, że zatem reforma administracji powinna iść w kierunku potanienia.

Zadania samorządu m. Krakowa na polu organizacji pracy.

Wybitni znawcy gospodarki miejskiej w Krakowie dobrze zdają sobie sprawę z przyczyn niedomagań i ewentualnej możliwości ich usunięcia. Niech mi wolno będzie przytoczyć, a raczej streścić ustęp z mowy Prezydenta inż. K. Rollego wygłoszonej na posiedzeniu Rady Miejskiej, w sprawie zatwierdzenia budżetu Gminy na rok 1927/28 [1]): „Przechodząc do kosztów administracji przyznać musimy, że ta administracja jest bardzo kosztowna i praca nad zmniejszeniem wydatków administracyjnych jest wdzięczna i pociągająca. Czy jednak jest ona możliwą? Gdy wpływ aktów wzrósł w porównaniu ze stosunkami przed wojną o 46%, liczba urzędników wzrosła tylko o 35%. Niewątpliwie więc administracja gminy ma raczej tendencję rozwojową w kierunku powiększenia personalu. Jakie są tego przyczyny? Przedewszystkiem wytworzyły się zupełnie nowe działy jak aprowizacja, sprawy mieszkaniowe, bezrobocie i t. d., które znacznie wzmogły agendy gminy, inne działy okazują bardzo zwiększoną czynność z powodów ustawowych jak np. opieka społeczna, dział wojskowy, dział podatkowy, gdzie rosnącej pracy personal obecny, pracując do późnej nocy, odrobić nie może, tak samo silny przerost statystyki, wskutek centralizmu rozwielmożnionego w administracji państwowej. I czy można tu mówić o oszczędnościach w administracji? O reformie administracji, która mogłaby, upraszczając ją, wpływać na zmniejszenie wydatków administracyjnych, trudno dziś mówić, wobec niewiadomej, jaką jest dla nas przyszły ustrój gminy, przez Sejm jeszcze nieustalony“.

Podobnie zapatruje się na tę sprawę Dr. Przeorski [2]): „Dążeniem polityki gminnej musi być zmniejszenie wydatków połączonych z administracją miasta. Zmniejszenie to nie może być dokonanem ani na drodze mechanicznej redukcji poborów, w dzisiejszych warunkach bytu urzędniczego trudnej do pomyślenia, ani na drodze redukcji personalu, przy stałym wzroście czynności Magistratu niewykonalnej. Ta z roku na rok wzrastająca ilość czynności jest wynikiem stosunków administracyjnych panujących w państwie. Niesłychany biurokratyzm państwowy, przerzucanie na samorząd całego szeregu spraw i agend, fatalnie rozbudowany system skarbowości, oto przyczyny kosztownej administracji miejskiej, stanowiące najpoważniejszą pozycję w budżecie (23 do 24% ogółu wydatków). W tych warunkach o radykalnym i jedynie właściwym środku sanacji t. j. o reformie administracji miejskiej w kierunku jej uproszczenia, a tem samem potanienia nie może być mowy tak długo, jak długo nie nastąpi reforma administracji państwowej. Za-

[1]) zob. Dziennik Rozporządzeń Gminy m. Krakowa 1927 Nr. 4.

[2]) „Zagadnienia personalne w administracji Gm. m. Krakowa“ Dziennik Rozporządzeń Kraków 1927, Nr. 2.

rząd miasta stara się mimo to zrobić wszystko, co w danych warunkach jest możliwe, aby administrację miejską uprościć. Dążenie to stanowić też musi zasadniczy wskaźnik w gospodarce miasta na przyszłość".

Administracja i organizacja.

Przytoczone poglądy są dowodem, że wytrawni znawcy gospodarki miejskiej odczuwają potrzebę reformy, tylko czynią ją w pewnym stopniu zależną od reformy administracji państwowej. Ta ostatnia jest tak związana z całym kompleksem zadań ogólno-państwowych, że niewątpliwie wypadnie na nią czekać parę lat w najlepszym razie. A tymczasem kwestja administracji samorządów staje się coraz bardziej paląca. Dlaczego więc, wzorem zagranicy, nie widać u nas żadnych prawie poczynań w zakresie racjonalizacji służby administracyjnej, albo przynajmniej wysiłki w tym kierunku są jeszcze bardzo odosobnione, podczas gdy magistraty w innych krajach jak Niemcy, Holandja, Belgja rozwiązały żywą w tym kierunku akcję, uwieńczoną już bardzo korzystnymi rezultatami?

Przyczyna tego nie może, zdaniem mojem, leżeć w wyczekiwaniu, aby rząd pierwszy krok uczynił, ale sięga głębiej. Problemy administracji rozpatrywane były u nas dotychczas prawie wyłącznie ze stanowiska prawniczego, wszędzie gdzie się je rozpatruje, chodzi o to, aby wypracować najlepszy projekt reformy, polegający w określeniu ustroju i struktury urzędów, ich podziału i kompetencji i walki toczą się o to, czy moc moc prawna ma być nadana temu czy owemu projektowi. Ale nikt prawie nie myśli o tem, że równie ważnem, a w naszych warunkach nawet ważniejszem, jest czuwanie nad sposobami wykonania istniejących ustaw i rozporządzeń w zakresie administracji, że należy koniecznie zastanowić się nad tem, czy to wykonywanie odbywa się istotnie najmniejszym wysiłkiem przy największym skutku, względnie czy ta sama praca nie dałaby się przez odpowiedni jej podział, normalizację, specjalizację i kontrolę wykonać skuteczniejszymi środkami. Innemi słowy to sprowadza nas na teren właściwy racjonalnej organizacji pracy, a dotychczasowe jej pomijanie w wszelkich poczynaniach administracyjnych jest jedną z przyczyn małej skuteczności dotychczasowych reform administracji.

Admistracja bowiem i organizacja są to dwie rzeczy odrębne, można być bardzo dobrym fachowcem w kwestjach administracyjnych i złym organizatorem, i odwrotnie mieć słabe pojęcie o administracji, a natomiast umieć dobrze organizować. Administracja podatków np. zajmuje się podatkami, oznaczeniem ich wysokości, sposobami wymierzania, podziałem władz podatkowych na instancje, ustosunkowaniem podatków do warunków gospodarczych i t. p., słowem stanowi cały splot zagadnień administracyjnych, niejednokrotnie łączących się z najważniejszemi zagadnieniami ekonomicznemi. Natomiast naukowa organizacja pracy ma w tej dziedzinie administracji odmienne zadanie do spełnienia: nie obchodzi jej, czy dany podatek jest ze stanowiska ogólno społecznego wskazany czy nie, czy i jakie komisje podatkowe należy powoływać, czy reprezentanci tych, czy innych ugrupowań społecznych powinni do tych komisji należeć itp., natomiast stara się rozstrzygnąć zagadnienie, czy wszystkie funkcje urzędów podatkowych wypełniane są podług zasad organizacji pracy i czy nowoczesnymi środkami biurowości, rachunkowości, podziału pracy, kontroli i t. p. nie dałoby się uzyskać tańszym kosztem większego efektu. I nie można się dziwić, że zagadnieniami tej natury prawnicy się nie zajmują; w naukach bowiem administracyjnych przeważa formalno-prawniczy punkt widzenia, w organizacji pracy techniczno-ekonomiczny i dopiero połączenie obu może wyprowadzić administrację na lepsze tory.

Próby szematów organizacji samorządów miejskich.

Brakiem jasnego rozgraniczenia między zagadnieniami prawniczej i technicznej strony administracji tłomaczy się między innemi to, że samorządy nasze dopiero w ostatnich czasach zajęły sią bliżej sprawą organizacji pracy[1]). W ostatnim zeszycie „Samorządu Miejskiego" znajdujemy bardzo cenne przyczynki do ujęcia tej sprawy, zajmują się zaś one przeważnie kwestją podziału urzędów w administracji samorządowej. Jest to kwestja pozornie ze wszystkich innych najłatwiejsza, pozostawiająca bowiem najwięcej dowolności w przeprowadzeniu. Istotnie czy weźmiemy projekt podziału proponowany przez Zjazd miast niemieckich, przewidujący schemat agend:

1) ogólna administracja, 2) policja, 3) administracja budowlana, 4) przedsiębiorstwa i zakłady, 5) szkolnictwo, 6) sztuka i nauka, 7) opieka społeczna, 8) finanse, czy też układ Dr. Kleinstücka,

1) zarząd ogólny, 2) skarbowy, 3) budowlany, 4) oświatowo-szkolny, 5) społeczny i zdrowotny, 6) przedsiębiorstwa, czy też nawet projekt Dr. Eickego, który dzieli wszystkie agendy na 5 działów,

1) administracja główna mająca dwa poddziały a) zarząd ogólny i b) urząd skarbowo-rachunkowy, 2) urząd gospodarczy obejmujący handel, przemysł, rzemiosło i referat przedsiębiorstw przemysłowych, 3) dział techniczny z trzema poddziałami a) budownictwo nadziemne, b) budownictwo podziemne, c) budownictwo maszynowe, 4) opieka społeczna (urząd mieszkaniowy, oddział zdrowotny), 5) kultura z dwoma poddziałami a) szkolnictwo, b) bibljoteka, muzea i t. p., to zawsze po bliższej analizie okaże się, że w praktycznem przeprowadzeniu różnice są bardzo nieznaczne.

W tego rodzaju teoretycznych szematach niema i nie może być ściśle objektywnego kryterjum, który z nich jest najlepszy, przeciwnie raczej można przyjąć, że każdy z nich, byleby tylko miał jasne odgraniczenie kompetencji poszczególnych działów, może być równie dobry, o ile dostosowany jest do potrzeb lokalnych danego samorządu.

Uznając całą użyteczność takich szematów ustrojowych należy ze stanowiska praktycznego stwierdzić, że układanie ich tylko w bardzo rzadkich wypadkach może istotnie ułatwić wprowadzenie racjonalnej organizacji pracy w samorządach. Życie jest silniejsze od narzuconych form. W przemyśle, gdzie próby wprowadzenia naukowej organizacji są już bardziej posunięte aniżeli w samorządzie, często się zdarza, że niefachowy organizator poprzestaje na ułożeniu wzorowego szematu oddziałów przedsiębiorstwa na papierze i na tem kończy

[1]) zob. Samorząd Miejski 1928, zeszyt 4. artykuły Wł. Biegeleisena i K. Windakiewicza.

swą pracę, uważając wszystko inne za drobne szczegóły; efekt ostateczny jest ten, że przedsiębiorca nie widząc realnego pożytku, wkońcu porzuca całą organizację „naukową“ jako zawieszoną w powietrzu teorję. Oprócz tego organizowanie „od góry na dół“ z natury rzeczy napotyka w praktyce na tyle trudności, że ta droga, najłatwiejsza w teorji, staje się najbardziej ciernistą w przeprowadzeniu i wkońcu zniechęcić musi najbardziej nawet zapalonego do idei organizacji. Wystarcza wskazać na przykład jednego z najznakomitszych organizatorów francuskich, Henryka Fayola[1]), który wezwany przez rząd francuski dla zorganizowania ministerstwa poczt i telegrafów, zaczął od góry tj. od biur samego ministerstwa, ułożył najpiękniejsze szematy rozkładu i kompetencji poszczególnych działów ministerstwa, jednak wkońcu musiał ustąpić, nie uzyskawszy prawie żadnego efektu swej pracy. Inny przykład stanowi często wspomniane w naszej literaturze samorządowej miasto Królewiec w Prusiech Wschodnich. Otóż muszę stwierdzić na podstawie studjów przeprowadzonych w tem mieście i na podstawie informacji otrzymanych od jednego z współtwórców organizacji samorządu w Królewcu, dyr. Kobberta, że do wprowadzenia racjonalnej organizacji samorządu nie przyczynił się bynajmniej szemat strukturalnego rozkładu urzędów miejskich; że liczbę docernatów i urzędników zmniejszono, to były to zwykłe objawy powojennej gospodarki, istniejące wszędzie, gdzie jak i u nas panowała po wojnie hipertropja urzędów i urzędników, centrali i t. p., objawy te jednak z czasem znikły i bez naukowej organizacji. Tajemnicą powodzenia organizacji pracy w samorządzie Królewieckim jest to, że powierzono racjonalizację paru zdolnym fachowcom-organizatorom,a szefowie kilku najważniejszych działów gospodarki miejskiej byli zapalonymi zwolennikami nowoczesnej organizacji pracy. Życzliwość tych szefów dla fachowych poczynań organizatorów wydała dobry efekt, a że najlepszy nawet szemat rozkładu agend nie wystarczy, najlepszym tego dowodem jest, że w tymże Królewcu istnieją — jak mnie mój miarodajny informator zapewniał — pewne działy, których szefowie odnoszą się niechętnie do nowych metod pracy i konserwują dawne metody wybujałego niejednokrotnie biurokratyzmu mimo skarg ludności na powolny tok załatwienia spraw i t. d.

W rzeczywistości droga wprowadzenia zasad organizacji pracy w życie musi być inna i postępować innemi etapami pracy. Organizator obrać musi naprzód jedną komórkę administracyjną jako objekt swych reform, skoro uda się korzystnie wprowadzić je w życie, zwrócić się do drugiej pokrewnej jednostki administracyjnej, i tak dalej wędrować od jednego do drugiego urzędu, a dopiero gdy reformy te okażą się praktyczne i utrwalą się, wtedy dopiero można przystąpić do tego końca wieńczącego dzieło, do ogólnego szematu całości, który wówczas nie będzie czemś abstrakcyjnem tylko, ale wyniknie organicznie z wielu prac jednostkowych. Ale może lepiej niż teorja zilustrują tę metodę przykłady organizacji z życia czerpane. Przykłady te, niestety muszą być wzięte z zagranicy, skoro u nas poczynania te przeważnie są jeszcze w sferze projektów.

[1]) Zob. B. Biegeleisen: Próby zastosowania naukowej organizacji do administracji państwowej i samorządowej. Przegląd organizacji 1927 str. 151.

Przykłady organizacji pracy w urzędach.

W pewnem miasteczku niemieckiem Miejska Kasa Oszczędności stanęła w roku 1925 przed następującem zagadnieniem: Zarówno statystyka jak i przewidywania ekonomistów, banków i t. p. wykazywały wzrost czynności na najbliższe lata, o powiększeniu personalu nie można było myśleć ze względów budżetowych, dotychczasowy personal był nawet w pewnych okresach pracą przeciążony, na czem cierpiała przejrzystość ruchu. Jak wyjść z tego dylematu? Sytuacja w znacznej mierze podobna do tej, w której znajnują się nasze Magistraty, w odniesieniu do kwestji reformy administracji. Dla większych banków i kas organizacja pracy polega na wprowadzeniu nowoczesnych metod rachunkowych i buchalteryjnych, maszyn, aparatów i t. d., mała jednak Kasa, choć zdawała sobie sprawę z zacofania swego i wynikających stąd większych kosztów administracji, jednak uważała tę drogę za nieodpowiednią, gdyż dzienne obroty nie były tak wielkie, aby kosztowne maszyny buchalteryjne mogły być wyzyskane. Zawezwany znawca organizator zaproponował buchalterji posługiwać się kopjowaniem przy użyciu maszyn do pisania i rachowania (równocześnie). Korzyści tego systemu wykazały:

1) oszczędność czasu i siły przez połączenie dwóch lub trzech wciągnięć na jeden raz, przyczem odpadło dotychczasowe żmudne wyszukiwanie konta w książkach,

2) zmniejszenie źródła błędów przez uchylenie potrzeby przepisywania,

3) lepszą kontrolę uzyskania zgodności w kilka minut po zamknięciu kasy,

4) możliwość bilansów dziennych bez większej dodatkowej pracy,

5) nawpół automatyczną kontrolę terminów,

6) przejrzystość systemu kont,

7) dowolność rozdziału pracy przy odciążeniu sił ukwalifikowanych od pracy mechanicznej.

Praca nad organizacją, przeprowadzona w wszystkich szczegółach dała po pół roku w wyniku: możliwość bilansu miesięcznego w ostatnim dniu miesiąca bieżącego po zamknięciu kasy zamiast w połowie miesiąca następnego jak dawniej, bilansu rocznego w jednym dniu, przyczem praca personalu zmniejszona prawie o 40%, uczyniła zupełnie zbytecznemi godziny dodatkowe personalu, zwiększyła znacznie przejrzystość spraw i uprościła kontrolę rady nadzorczej i zarządu.

Przytoczę jeszcze jeden przykład z dziedziny organizacji pracy przeprowadzonej na dużą skalę w urzędach państwowych saskich. Przyczyną, która w wielkiej mierze spowodowała rząd do zastosowania racjonalizacji, było powiększenie liczby urzędników w latach 1914 do 1926 o 3000 wskutek coraz bardziej zwiększających się agend, a więc w warunkach podobnych jak u nas tem bardziej, że coraz bardziej skomplikowane prawodawstwo i stosunki życia politycznego i gospodarczego kazały przypuszczać, przynajmniej na najbliższą przyszłość, dalszy wzrost agend, gdy tymczasem względy budżetowe sprzeciwiały się ciągłemu powiększaniu armji urzędniczej. Starano się przeto naprzód wszelkiemi możliwemi sposobami uprościć administrację. Zajmowały się tą sprawą wszystkie ministerstwa jak i organizacje urzędnicze już od roku 1914. Liczne rozporządzenia wydawane zwłaszcza przez ministerstwo spraw wewnętrznych zawierały szczegółowe w tym kierunku wskazówki: a więc

przeniesienie pewnych spraw z urzędników wyższej kategorji na urzędników niższej kategorji, usunięcie zbytniej ilości instancji w toku załatwiania spraw, skrócona forma sprawozdań i t. d. Jednak te i tym podobne rozporządzenia nie wydały pożądanego skutku. Wskutek tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych porzuciło drogę rozporządzeń, a obrało drogę inną, dotychczas w administracji państwowej niestosowaną, zawezwano fachowca organizatora, któremu do pomocy dodano cały szereg urzędników.

Z wielu względów okazał się krok ten szczęśliwy. Przytaczam tylko najważniejsze motywy sprawozdania Saskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Droga rozporządzeń prawniczych o oszczędnościach i uproszczeniach administracji nie doprowadziła do żadnego rezultatu, co tłumaczy się tem, że rozporządzenia te zmuszały urzędników odnośnych resortów do zajęcia się sprawą reform niejako we własnym zarządzie, tymczasem przy przeciążeniu sprawami bieżącemi każda formalna zmiana uważana była jako przeszkoda w toku spraw właściwych, odrywanie od zajęć i t. p.. tak iż ogólną tendencją urzędów było, aby istniejące metody pracy o ile możności jak najmniej zmieniać, przedstawić je w jak najlepszym świetle i propozycje reform szły wszystkie prawie w tym konserwatywnym kierunku. Jeżeli ma się dokonać istotna reforma, niezbędnem jest, aby zajął się nią ktoś, kto nie jest bezpośrednio nią interesowany, bo ten ma więcej czasu, a o ile jest fachowcem i rutyny, aby zająć się skutecznie ulepszeniami.

Na ten motyw zwracam szczególną uwagę, gdyż jest on bardzo istotny. Okazało się bowiem to samo oddawna w wszystkich przedsiębiorstwach przemysłowych, iż inżynierowie i urzędnicy tego przedsiębiorstwa, choć najlepiej wtajemniczeni w funkcjonowanie jego organizmu, jednak w bardzo rzadkich tylko wypadkach mogą zająć się organizacją pracy, a to dlatego przedewszystkiem, iż nie potrafią przy robotach bieżących, dużo czasu tej kwestji poświęcić, a następnie rzecz ta stała się dziś specjalnością, której potrzebna długoletnia rutyna, śledzenie postępów w tej dziedzinie, słowem umiejętność odrębna, a znajomości jej nie można wymagać od tych, dla których jest to kwestja tylko uboczna w ich głównem innem zajęciu.

Sprawozdanie Ministerstwa zawiera jeszcze jeden bardzo interesujący ustęp, którego treść każdy fachowy organizator potwierdzić musi: „Racjonalizacja techniki administracyjnej jest zadaniem, w którem stosunkowo bardzo niewiele można uzyskać drogą rozporządzeń prawniczych i rozkazów służbowych“, gdyż tutaj najwięcej zależy od dobrej woli, od inicjatywy organizatora, jego taktu, i pozyskania sobie zaufania i współpracy urzędników, innemi słowy jeżeli organizacja pracy prowadzi czasami do zarzucenia przyzwyczajeń i wygód rutyny, to ekwiwalent musi polegać w ochocie i zamiłowaniu do pracy rzeczowej, energicznej i w szybkiem tempie prowadzonej. Tej ochoty może udzielić przedewszystkiem ten, który z całym zapałem idei twej poświęca się, a więc właśnie organizator, od urzędników wymagać jej nie można, tembardziej, że wskutek fałszywych poglądów, szerzonych przeważnie przez dyletantów, powszechne jest zapatrywanie, jakoby poszczególny urzędnik nie odnosił żadnej bezpośredniej korzyści z organizacji pracy, a często odczuł ciężar włożonej na jego barki jeszcze intenzywniejszej pracy. Tym zapatrywaniom, w skutecznem przeprowadzeniu reform organizacyjnych bardzo szkodliwym, może przeciwdziałać tylko z zewnątrz przychodzący organizator, a nie urzędnik, który od władzy przełożonej otrzymuje „nakaz“ organizowania. Słowem prawnicze organizowanie zapomocą układania szematów i rozporządzeń okazało się zupełnie nieskutecznem, wobec organizowania zaczynającego się od szczegółow, ale liczącego się z życiem rzeczywistem a nadewszystko z psychologicznemi imponderabiliami.

W żmudnej, drobiazgowej, latami trwającej pracy ów „Komisarz“ organizacyjny — bo taki miał urzędowy tytuł — przeszedł wszystkie działy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zajmując się sposobem załatwiania wpływów, powiększeniem samodzielności urzędników wewnątrz urzędu, uproszczeniem komunikowania się pisemnego, zużytkowaniem technicznych urządzeń biurowych, normalizacją i standaryzacją druków, reformą registratury, stałą kontrolą toku załatwiania spraw, uproszczeniem stosunków poszczególnych urzędów między sobą i t. p. Praca ta okazała się tak skuteczną, że po półtora roku rada ministerjalna uchwaliła ustanowienie takich samych komisarzy dla innych ministerstw, przyczem ten pierwszy komisarz (ministerstwa spraw wewnętrznych) miał obowiązek porozumiewania się perjodycznego z wszystkimi innymi komisarzami celem obrad we wspólnych lub podobnych sprawach. Wobec ogromu pracy instytucja komisarzy nietylko okazała się użyteczną, ale zatrzymują ją jeszcze nadal, mimo iż istnieje ona od lat 7. Uzyskano bowiem znaczne ulepszenia i uproszczenia, które przyczyniły się do przyspieszenia toku spraw, do zadowolenia ludności, oszczędności, bo mimo ciągle wzrastających ilościowo agend, personalu urzędniczego nie powiększono. Cała wartość czynności komisarzy leży w ich robocie drobiazgowej, w ciągłej kontroli ruchu administracyjnego na miejscu. Szczególnie skuteczną okazała się organizacja tam, gdzie jakiś oddział skarży się na przeciążenie i żąda powiększenia personalu. W wielu wypadkach wkroczenie komisarza i zbadanie sprawy wykazało, że przy organizacyjnych i technicznych ulepszeniach odpada potrzeba powiększenia personalu. Oczywiście ulepszenia te nie mogą być generalnie stosowane, tylko dostosowane indywidualnie do każdego poszczególnego wypadku. Komisarz musiał naturalnie zaznajomić się z administracją aż do najdrobniejszych szczegółów i opracować techniczną stronę biurowości.

Metody organizacji pracy w biurowości.

Brak prawdziwych fachowców w tej nowej dziedzinie w Polsce wytworzył drogą najmniejszego wysiłku dwa często powtarzające się typy ludzi, zajmujących się organizacją pracy, jedni mają ciągle na ustach organizację pracy, operują frazesami, wygłaszają nawet odczyty na ten temat, drudzy są właściwie zastępcami fabryk wytwarzających maszyny biurowe. Jedni i drudzy przez swój dyletantyzm wypaczają ideę organizacji pracy, pierwsi, gdy się im odda jakąś pracę, nie potrafią nigdy niczego zorganizować, drudzy dążą tylko do sprzedania drogich maszyn, które później kurz pokrywa. Otóż należy z naciskiem podnieść, że istota organizacji pracy w biurowości nie leży ani w powtarzaniu zasady „najwyższy efekt przy najmniejszym wysiłku“,

gdyż zasada ta stosowana jest nieświadomie w każdej pracy ludzkiej, a świadomie w każdej nauce, ani nie polega wyłącznie na stosowaniu maszyn biurowych. Wobec tego warto w krótkich rysach zaznaczyć, jakiemi to metodami posługuje się organizacja pracy w administracji.

Jak inżynier ustala najkorzystniejszą pracę maszyn zapomocą systematycznych studjów i pomiarów, tak samo racjonalizacja pracy musi uczynić zadość następującym wymaganiom:

a) siły roboczej pracownika nie można stale napinać do najwyższego natężenia, gdyż wtedy nastąpiłoby szybkie jej zużycie i szkodę poniósłby nietylko pracownik ale i instytucja w której pracuje. Należy więc dążyć do najlepszej, a nie do największej pracy (studjum pracy),

b) każdy człowiek powinien tam pracować, gdzie go predestynują jego zdolności lub zamiłowanie, tak aby mógł jak najlepiej rozwinąć swą energję psychiczną (psychotechnika),

c) praca biurowa musi być tak starannie z góry przygotowana, aby najlepszej pracy urzędników nie niweczyły wady urządzeń biurowych, niesharmonizowanie kolejnych czynności, brak jasnych instrukcji itp. (racjonalizacja pracy).

A. Studjum pracy. Czynność ta zaczyna się od obserwacji samej pracy, jej środków i otoczenia (światło, miejsce itp.). Pracę można tylko wtedy odpowiednio ocenić, jeżeli w myśl zasady Taylora rozłoży się ją na składniki i w ten sposób utworzy dokładny mozaikowy obraz jej przebiegu. Kto po raz pierwszy takiego rozkładu dokonywa, tego uderzyć musi, z ilu składników złożona jest najprostsza napozór praca i jak mało dotychczas doceniano znaczenie tych elementów pracy. Przy tej sposobności przed okiem organizatora odkrywają się wady, o których nikt dotychczas nie myślał, ani szefowie bezpośredni, ani ci, którzy tę pracę wykonywują. Również okazuje się przytem często, że to, co dotychczas uważane było za konieczne, okazuje się niepotrzebnym balastem, albo da się przynajmniej znacznie uprościć.

Pomiar czasu służy do określenia czasu potrzebnego do wykonania pewnej pracy, a pomiar ten odkrywa również błędy lub niewłaściwości pracy. Nie może on natomiast służyć do przyspieszenia tempa pracy, chodzi tylko o wyznaczenie normalnych przeciętnych czasów, które każdy urzędnik bez szkody dla swego zdrowia może zachować. Oczywiście pomiar ten nie może odnosić się do wszystkich czynności biurowych, objąć może jednak ich więcej niż się zwykle przypuszcza. Tu należą prace nietylko czysto mechaniczne, przebiegające zawsze w jednym kierunku, ale i wiele prac myślowych np. operacje rachunkowe, kontrola, lista płac, ekspedycja itp.

Pomiarów takich przeprowadzić trzeba dużo i w rozmaitych porach dnia urzędowego, aby wyeliminować wpływy przypadkowe, przeszkody itd. Pomiar czasu umożliwia organizatorowi obliczenie, jak długo powinien pewien rodzaj pracy trwać, względnie jaką ilość pracy da się w pewnym przeciągu czasu wykonać. Również daje on możność sprawiedliwego rozdziału pracy między urzędników, zwłaszcza tam gdzie praca przebiega niejednostajnie i część personalu może być przeciążoną, część zbyt mało zajęta, albo gdzie te różnice występują w czasie (w pewnych okresach zbyt wiele, w innych zbyt mało pracy). Wówczas bardzo dobre usługi oddają wykresy graficzne.

B. Psychotechnika w administracji. Władze zatrudniają przeważnie stałych urzędników i tem różnią się zasadniczo od przedsiębiorstw prywatnych. Zarówno urzędnicy sami jak i społeczeństwo mają w tem ważny interes, aby:

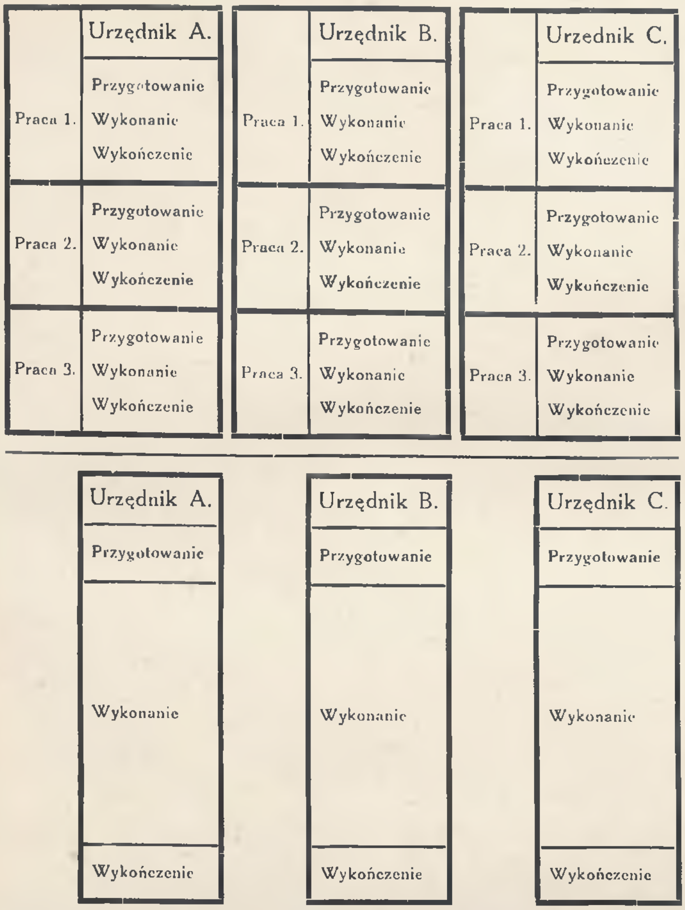
a) d o b ó r u r z ę d n i k ó w b y ł r a c j o n a l n y. Mimo dużej liczebności stanu urzędniczego prawie we wszystkich urzędach, przechodzenie na emeryturę sił starszych powoduje ciągły dopływ sił nowych. Dotychczas kładziony był główny nacisk na moralne właściwości kandydatów, ewentualnie na badanie lekarskie, i wreszcie na jego studja i stopień wykształcenia szkolnego, zupełnie natomiast nie uwzględniono, czy kandydat miał zalety i właściwości potrzebne do wykonywania swego zawodu, w tej mierze wystarczały zwykle referencje. Niepewność tego rodzaju metod znikła z chwilą, gdy można było zapomocą badań psychotecznicznych uzyskać objektywną ocenę zdolności kandydata. Przekonanie, że badania te mogą oddać znaczne usługi, staje się coraz powszechniejsze. Psychotechnika osiągnęła dziś już taki stopień rozwoju, że szczególnie dla doboru niższych pracowników można jej z wielkiem powodzeniem używać. Warunkiem powodzenia jest tylko, aby używać w psychotechnice metod ściśle naukowych, a wówczas prawdopodobieństwo ich zgodności z praktyką wynosi 75—85%;

b) k s z t a ł c e n i e u r z ę d n i k ó w u w z g l ę d n i a ł o c z y n n i k i p s y c h o t e c h n i c z n e. W ostatnich czasach racjonalna administracja zwraca szczególną uwagę na kształcenie urzędników. Nie chodzi tu jednak o teoretyczne kształcenie, bo kursa, wykłady itp. stosunkowo najłatwiej dają się przeprowadzić, a pożytek ich tylko tam daje się odczuwać, gdzie urzędnicy nie mają potrzebnych kwalifikacji, nie dają one jednak żadnej gwarancji, czy ten, który wysłuchał kursów, potrafi poglądy teoretyczne zastosować w praktyce. Tutaj może pomódz pouczenie psychotechniczne, w którem urzędnik ćwiczy się w racjonalnem wykonywaniu pracy. Np. w pracach statystycznych przy układaniu i obsługiwaniu kartotek okazało się, że zapomocą tych metod da się uniknąć wielu błędów, psujących całą kartotekę np. fałszywe wkładanie kart, przez nauczenie się systematyczne tej pracy. Metody te są dziś stosowane w Niemczech na kolejach, w tramwajach i t. d.

c) R a c j o n a l i z a c j a p r a c y. Do tego celu służy przedewszystkiem:

1) p o d z i a ł i k o l e j n o ś ć p r a c y. Ustalenie podziału i kolejności pracy jest z tego względu ważne, że każda nowa praca wymaga nowego przygotowania i wykończenia. Jeżeli kilku urzędników obok siebie ma wykonać pewną ilość podobnych prac np. przechowanie aktów, wypisywanie pewnych informacyj itp., to dla każdej czynności trzeba czasu na przygotowanie i wykończenie, tak iż do samego czasu wykonania dochodzą jeszcze nieproduktywne czasy przygotowania.

Na Ryc. 1. pokazany jest w dolnej części racjonalny podział pracy między urzędników wykonywujących kolejno te same czynności, w górnej części tej ryciny jest zwykły w naszych urzędach tok, gdzie dla każdej pracy traci się z osobna czas na przygotowanie i wykończenie. Jeżeli natomiast każdy urzędnik ma wykonać tylko jedną



Ryc. 1.

pracę, to wystarczy jednorazowe przygotowanie przyrządów, druków, aby przepływ pracy był jednostajny, to samo przy wykończeniu, a ilość pracy wykonanej może być znacznie większa.

2) Odciążenie czynności roboczych. Ze studjów pracy wynika, które części (funkcje) pracy mogą być uproszczone, ułatwione lub zniesione. Ze względu na to, że praca biurowa jest przeważnie umysłowa, chodzi w pierwszej linji o odciążenie funkcji intellektualnych. W każdem załatwieniu nowej sprawy sprawy musi urzędnik wniknąć we wszystkie szczegóły i potem rozstrzygnąć; dużem ułatwieniem są tu szczegółowe przepisy dla załatwiania spraw podobnych, nie mamy tu na myśli instrukcji ogólno-służbowych, bo te służą do innych celów, ale głównie pomódz tu mogą odpowiednie formularze i druki. Również tutaj stosować można rozmaite maszyny biurowe dla rachowania, buchalterji itp., których zakupno jednak musi być uzależnione od liczby spraw do załatwienia. Do odciążenia funkcji uwagi, której brak lub zmęczenie powoduje błędy, służy np. proceder kopjowania, używany w buchalterji, przez które oszczędza się wytężania uwagi niezbędnej przy przenoszeniu różnych notatek do ksiąg, a następnie oszczędza się czasu. Każde wytężanie organów zmysłowych powoduje zmęczenie, dla oszczędzenia wzroku ważne jest oświetlenie, a doświadczenia wykazały, jak ilość pracy wzmaga się przy dobrem oświetleniu. Ważnem jest tutaj ukształtowanie miejsca i środków pracy. Normalizacja urządzeń biurowych doprowadziła do stworzenia takich mebli i przyrządów, które wymagają najmniej energji ruchów i jak najmniej wysiłku. Czyniono szczegółowe pomiary i doświadczenia, z których wynika, że w racjonalnie prowadzonych urzędach da się do pewnego stopnia zainstalować „ruchomy sposób produkcji" jak w fabrykach Forda. Wynalazczość ludzka doprowadziła do znacznego udoskonalenia środków technicznych pracy biurowej, która dużo prac mechanicznych zupełnie urzędnikowi oszczędza.

Przesądy przeciw organizacji.

Prace organizacyjne, zwłaszcza w swych początkach, napotykają często na pewien opór, spowodowany zwykle złem zrozumieniem celów organizacji, a kierowany przesądami, z których najważniejsze chciałbym wymienić.

Jeden z takich przesądów, paraliżujących nieraz najlepsze zamierzenia organizacyjne w urzędach, sprowadza obawy zmniejszenia praw urzędników, pracownikom daje przedsmak redukcji itp. Oczywiście gdyby tak istotnie było, to nieprzyjazne stanowisko urzędników wobec organizacji możnaby do pewnego stopnia usprawiedliwić. W rzeczywistości jednak polega to na nieporozumieniu: organizacja pracy w urzędach publicznych nie może i nie powinna wywierać wpływu na zmianę ilości urzędników, tembardziej że liczyć się musi z elementem urzędniczym jako stałym, cele jej zmierzają w zupełnie innym kierunku: aby przyspieszyć bieg spraw, usunąć przeszkody jakie w tym biegu działają, rozdzielić pracę jednomiernie, uprościć ją i ułatwić, odciążyć od elementów czysto mechanicznych itd. To też większość urzędników za granicą zrozumiała konieczność tych reform i dobroczynny ich skutek zarówno dla obywateli korzystających z tych urzędów, jak i dla pracowników samych; nieprzychylnie odnoszą się jeszcze tylko ci, którzy „zasadniczo" odrzucają wszelkie nowości, gdyż przedtem i „bez tego" szło jakoś... Bardzo słusznie ujął tę sprawę wiceminister poczt i telegrafów niemieckich, który po wprowadzeniu w swym resorcie swoich zasad organizacji pracy, tak się wyraził: „Celem racjonalizacji nie jest bynajmniej szkodzenie interesom urzędników. Interesa zawodowych urzędników nie odnoszą tu żadnego szwanku, przeciwnie można powiedzieć, że odnoszą raczej korzyść, jeżeli się od prac czysto mechanicznych, które z natury swojej są żmudne, odciąża urzędników. Dotychczasowe skutki organizacji w tem polegały, że wprowadzona racjonalna metoda pracy sprowadzała jej znaczne ułatwienie, a te rodzaje prac, które szczególnie były wytężające fizycznie, przeszły na urządzenia lub aparaty mechaniczne, leży więc w dobrze zrozumianym nteresie urzędników, aby pomagali w tych zamierzeniach organizacyjnych, gdyż im lepszy one odnoszą ekonomiczny skutek, tem więcej możliwości ma administracja publiczna, aby dopomóc stanowi urzędniczemu. Byłoby więc błędem ze strony urzędników, zwalczanie tego postępu, tembardziej że wszelkie postępy techniczne, jeżeli popatrzymy na dzieje przemysłu, kroczą niepowstrzymanie naprzód i opór przeciw nim na nic się nie przyda. O wiele więc lepiej, jeżeli tego rodzaju reformy odbywają się w porozumieniu ze stanem urzędniczym, który rozumie ich cel i ma dla nich zrozumienie i zaufanie".

Organizacja pracy w urzędach polega wyłącznie na szeregu robót drobiazgowych i żmudnych, które w ostatecznym swym rezultacie nic innego nie sprowadzają jak ułatwienie pracy, usunięcie tarć, uproszczenie

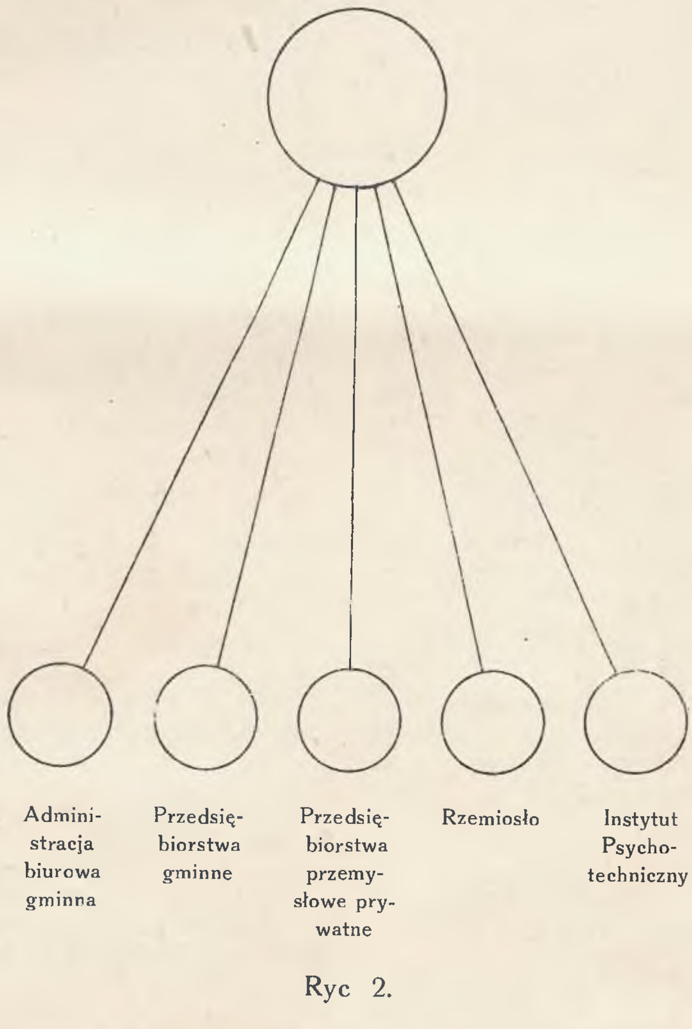
zawiłości, przyspieszenie biegu. Kto zatem wejdzie do „zorganizowanego“ urzędu, tego zgoła nic nie uderzy, chyba wprowadzenie maszyn, które jednak nie zawsze muszą być, bo ciche i sprawne funkcjonowanie mechanizmu nie rzuca się w oczy. To też często urzędnicy po wprowadzeniu tej organizacji uważają to za tak rzecz naturalną i prostą, iż poza zastosowaniem zasad zdrowego rozumu, niczego w organizacji nie widzą. Istotnie, sam Taylor, twórca naukowej organizacji, utrzymywał iż polega ona w 30% na naukowych badaniach, a 70% na zdrowym rozumie, ale zbyt często po wprowadzeniu organizacji, gdy praca przebiega bez przeszkód i sprawnie, zapominamy o tem, że jest to zasługą organizacji, gdyż przed jej wprowadzeniem piętrzyły się nieustannie przeszkody, marnowanie czasu; wyrzekali szefowie, wyrzekali pracownicy, a tok spraw był powolny, a mimo to zdrowy rozum, którego wszak i wtedy nie brakło, nie wystarczył.

Konkluzje. Jeżeli gmina m. Krakowa pragnie wkroczyć na drogę racjonalnej pracy w całej administracji gminnej, to właściwą drogą wiodącą do tego celu, na wzór metod zagranicy przyjętych, może być stworzenie odrębnego referatu organizacji pracy. Ze względu na to, że w Muzeum Przemysłowem Miejskiem istnieje już pokrewna placówka t. j. Pracownia Psychoteczniczna, należałoby więc, dla oszczędzenia kosztów, placówki tej użyć i tylko odpowiednio ją rozszerzyć. Zakres działania jej obejmowałby zatem (zob. szemat na ryc. 2).

a) organizację pracy biurowej w Magistracie,
b) organizację pracy w przedsiębiorstwach gminnych,
c) organizację pracy w przedsiębiorstwach prywatnych,
d) organizację pracy w rzemiośle,
e) instytut psychoteczniczny.

Skupienie tej pracy, przeznaczonej na szereg lat, w jednej placówce pozostającej pod fachowem kierownictwem, dałoby rękojmię, że nowoczesne idee organizacji pracy byłyby wyzyskane w sposób przynoszący istotny pożytek administracji gminnej i stanowiący wzór dla innych samorządów miejskich.

REFERAT ORGANIZACJI PRACY



Ryc 2.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 18291/1928 / III. Kraków, dnia 2 października 1928 r.

Taryfa kominiarska.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa jako Władza przemysłowa I instancji na podstawie ust. 43 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 Dz. U. Rz. P. Nr. 53 o prawie przemysłowem, po wysłuchaniu komisji dla spraw przemysłowych działającej imieniem Rady miasta, Izby Handlowej i przemysłowej w Krakowie, oraz Stowarzyszenia przemysł. kominiarzy w Krakowie, ustanawia następującą taryfę maksymalną za roboty kominiarskie dla miasta Krakowa.

Taryfa kominiarska dla miasta Krakowa.

za jednorazowe czyszczenie:	Zł. gr.
1) od komina (szuflady) w domach parterowych podlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·33
2) od komina (szuflady) w domach parterowych niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·38
3) od komina (szuflady) w domach I piętr. podlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·39
4) od komina (szuflady) w domach I piętrowych niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·43
5) od komina (szuflady) w domach II piętrowych podlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·44
6) w domach II piętrowych niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·48
7) od komina (szuflady) w domach III piętrowych podlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·50
8) od komina (szuflady) w domach III piętrowych niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·53
9) od komina (szaflady w domach IV piętrowych podlegających ustawie o cohronie lokątorów	—·55
10) od komina (szuflady) w domach IV piętrowych niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów	—·60
11) od komina (szuflady) w domach V piętrowych	—·70
Każde następne piętro o 10 gr. więcej, suterena lub poddasze zamieszkałe uważa się jako jedną kondygnację czyli piętro.	
12) Za skontrolowanie i odbiór komina (szuflady) w nowo wybudowanym lub przebudowanym domu bez usuwania rumowiska i cegieł pobiera się 100% więcej przy każdej z powyższych pozycji.	
13) od szląga do 2 m.	—·60
14) „ „ ponad 2 m.	—·80
15) od kanału maszyn parowych, kotłów, majsnerów i t. p. za każdy metr długości	1·25
16) od komina (szuflady) używanego do centralnego ogrzewania w domach o 2 lokatorach	2·—
17) od komina (szuflady) używanego do centralnego ogrzewania w domach większych i gmachach publicznych	5·—
18) od komina fabrycznego, wolno stojącego bez względu na wysokość	8·50
19) od komina (szuflady) używanego w piekarniach, cukierniach i wędzarniach, oraz wszelkich zakładach przemysłowych bez względu na wysokość	2·—
20) od komina (szuflady) używanego do ognisk stolarzy, bednarzy, kowali i kapeluszników bez względu na wysokość	1·—
21) od komina .(szuflady) używanego do kuchen zbiorowych w zakładach publicznych, klasztorach, restauracjach, kawiarniach, koszarach wojskowych, pralniach zawodowych bez względu na wysokość	1·—
22) od komina (szuflady) na żądanie właściciela specjalnie w oznaczonym czasie czyszczonego 50% przy każdej pozycji i więcej.	
23) za czyszczenie pieca kuchennego lub łazienki	2·—
24) za czyszczenie pieca pokojowego	3·—
25) „ „ „ kuchennego w restauracjach lub zastos. do poz. 21	4·—
26) za czyszczenie pieca żelaznego z rurą i złożeniem	2·25
27) za czyszczenie rury od pieca żelaznego do 2 m	—·40
za czyszczenie rury od pieca żelaznego każde następne 2 m	—·30
28) za wybranie sadzy, dostarczone naczynie i światło po 5% od rachunku.	

Ceny w pozycji 23 do 27 pobierane będą przy regularnem perjodycznem czyszczeniu w godzinach od 7-mej rano do 7-mej wieczór.

Poza temi godzinami 100% więcej przy każdej pozycji.

Komin, ewentualnie szuflada rozumie się jako jeden przewód dymowy w szczycie komina na dachu.

Taryfa ta wchodzi w życie z dniem 1 września 1928, a równocześnie z dniem tym traci moc obowiązującą taryfa dotychczasowa, ustanowiona reskryptem Województwa z 15 lutego 1927 L. P. H. 1410/27.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. VIII 7677/28. Kraków, dnia 3 października 1928.

Sprzedaż odpustowa w ulicy Stolarskiej.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat ze względów porządkowych ogranicza odpustową sprzedaż obok klasztoru OO. Dominikanów jedynie do pierwszej niedzieli październikowej.

Winni przekroczenia powyższego zarządzenia będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. VIII 10900/28. Kraków, dnia 9 października 1928.

Zakazy wypieku na sprzedaż chleba pszenno-żytniego i przemiału żyta na mąkę o typie wyższym niż 70%.

OBWIESZCZENIE.

Rozporządzeniami Ministerstwa Spraw Wewn. z dnia 12 i 14 września 1928 r. wydanemi w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 730 i 731) wydano zakazy:

1) Wypieku na sprzedaż chleba pszenno-żytniego.

2) Przemiału żyta na mąkę o typie wyższym aniżeli 70% wyciąg z ziarna oczyszczonego poprzednio z obcych domieszek.

Podając powyższe rozporządzenia do wiadomości publicznej, Magistrat wyjaśnia, że zakaz wypieku chleba pszenno-żytniego wszedł już w życie z dniem 26 września br., zaś zakaz przemiału żyta na mąkę poniżej 70% wymiału, jak również zakaz używania w zakładach przemysłowych do wypieku wszelkiego rodzaju pieczywa mąki żytniej, pochodzącej z przemiału poniżej normy 70% wejdzie w życie z dniem 19 października br.

Magistrat przestrzega więc interesowanych, a zwłaszcza tutejszych młynarzy i piekarzy, aby we własnym interesie przystąpili już teraz do wyrobu mąki 70%, względnie w mąkę tę się zaopatrywali, gdyż termin przewidziany w rozporządzeniu powyższem do rozsprzedaży zapasów mąki 65% kończy się nieodwołalnie z dniem 18-go października br.

Winni przekroczenia powyższych zakazów karani będą po myśli rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527) karą aresztu do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 zł.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Egzaminowanie oglądaczy mięsa.

ROZPORZĄDZENIE

Wojewody Krakowskiego z 10 października 1928 L. W-et. 31/274 tyczące się uczenia i egzaminowania oglądaczy mięsa.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa z 26 maja 1928 Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 575 o sposobie uczenia i egzaminowania oglądaczy oraz ich zakresie działania, zarządzam co następuje:

§ 1.

Do odbywania kursów szkolenia kandydatów na oglądaczy mięsa wyznaczam na terenie Województwa Krakowskiego miejską rzeźnię w Krakowie a na kierowników tych kursów przeznaczam lekarzy weterynaryjnych Romana Albrechta dyrektora tej rzeźni i Dra Władysława Guzka kierownika wojewódzkiej pracowni rozpoznawczej.

§ 2.

Czas trwania kursu, którego rozpoczęcie będzie podawać się do wiadomości publicznej na 6 tygodni naprzód, oznacza się:

a) dla oglądaczy do urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa łącznie z badaniem co do włośni co najmniej na sześć tygodni;

b) dla oglądaczy wyłącznie do badania mięsa na włośnie co najmniej na dwa tygodnie.

§ 3.

Na kurs mogą być dopuszczane osoby, obojga płci w wieku od lat 20 do 50 posiadające obywatelstwo polskie i władające językiem polskim w mowie i piśmie.

Podania o dopuszczenie na kurs adresowane do kierownika kursu (Dyrektora rzeźni miejskiej w Krakowie) należy aż do odmiennego tut. zarządzenia przesyłać na ręce Wojewódzkiego Wydziału weterynaryjnego z dołączeniem świadectwa urodzenia, świadectwa moralności, świadectwa zdrowia oraz własnoręcznie napisanego życiorysu.

Tak podanie jak i załączniki mają być zaopatrzone w odpowiednie znaczki stemplowe.

§ 4.

Za prowadzenie nauki podczas 6-cio tygodniowego kursu badania zwierząt rzeźnych i mięsa, łącznie z badaniem na włośnie ustanawiam opłatę w wysokości 60 zł., zaś za dwutygodniowy kurs nauczania badania mięsa na obecność włośni opłatę w wysokości 20 zł., które każdy z uczestników kursu wpłacić ma do rąk jednego z kierowników w dniu zgłoszenia się na kurs.

§ 5.

Kandydaci, którzy ukończą jeden z wymienionych kursów mają w celu uzyskania uprawnienia do wykonywania obowiązków oglądacza zwierząt rzeźnych i mięsa względnie włośni poddać się egzaminowi przed komisją złożoną z przewodniczącego i dwóch członków i w tym celu wnieść na ręce kierownika kursu podanie do Wojewody o dopuszczenie do egzaminu, dołączając dowody przepisane w § 3 i zaświadczenie o odbytym kursie.

Przewodniczącym tej komisji mianuję naczelnika Wojewódzkiego Wydziału weterynaryjnego, zaś jej członkami obu kierowników przeznaczonych do prowadzenia kursów.

Na zastępcę przewodniczącego komisji egzaminacyjnej przeznaczam każdoczesnego zastępcę naczelnika Woj. Wydziału weterynaryjnego.

§ 6.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga przewodniczący komisji egzaminacyjnej. Osobom nie dopuszczonym do egzaminu służy prawo odwołania do Wojewody, którego orzeczenie jest ostateczne.

§ 7.

Przewodniczący komisji wyznacza termin egzaminu, zawiadamiając o tem członków komisji oraz kandydatów dopuszczonych do egzaminu.

§ 8.

Egzamin oglądaczy do badania zwierząt rzeźnych i mięsa, a tak samo egzamin oglądaczy co do włośni dzieli się na część praktyczną i teoretyczną.

§ 9.

Kandydat, który nie złożył egzaminu, może zgłosić się do powtórnego egzaminu tylko przed tą samą komisją nie wcześniej jednak niż po upływie 6 tygodni i nie później niż po upływie 3 miesięcy od poddania się pierwszemu egzaminowi.

§ 10.

Kandydat, który złożył egzamin otrzymuje świadectwo uzdolnienia. Świadectwo to jest ważne na obszarze całego Państwa z wyjątkiem Województwa Śląskiego, w którem zależy to od uchwały Sejmu Śląskiego.

§ 11.

Opłata za egzamin przed komisją egzaminacyjną wynosi:

1) dla kandydatów na oglądacza zwierząt rzeźnych i mięsa oraz oglądacza co do włośni 20 zł.,

2) dla kandydatów na oglądacza tylko włośni 5 zł.

Opłatę za egzamin wpłacają kandydaci przed rozpoczęciem egzaminu wprost do rąk przedniczącemu komisji.

To się podaje do powszechnej wiadomości wskutek reskryptu Ministerstwa Rolnictwa z 12 lipca i 4 sierpnia 1928 r. Nr. 940 i 1032/W/III.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w krakowskim dzienniku wojewódzkim.

Wojewoda: *L. Darowski.*

Udzielam interesowanym do wiadomości.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Statut Zakładu Wodociągowego stoł. król. miasta Krakowa.

Nazwa i cel Zakładów.

§ 1.

Zakłady Gminy stoł. król. miasta Krakowa dostarczające wody na potrzeby miasta i jego ludności noszą nazwę „Wodociąg stoł. król. miasta Krakowa“.

§ 2.

Zakładowi wodociągowemu przysługuje prawo używania w pieczęciach herbu miasta Krakowa oraz barw miasta.

§ 3.

Zadaniem Zakładu wodociągowego jest produkcja, magazynowanie i dostarczanie wody do miejsc jej zużycia dla zaspokojenia potrzeb ludności w gospodarstwie domowem, przemyśle itp. oraz potrzeb publicznych miasta.

Z urządzeń wodociągowych korzystać mogą uprawnieni w sposób przewidziany obowiązującemi ustawami, rozporządzeniami i regulaminami na warunkach w nich zawartych.

Charakter Zakładu oraz stosunek jego do Gminy miasta Krakowa.

§ 4.

Wodociąg stoł. król. miasta Krakowa jest Zakładem miejskim posiadającym osobny zarząd, własną administrację, księgowość i kasę.

§ 5.

Stosunek jego do Gminy, kompetencję organów Zarządu Gminy w stosunku do zarządu zakładu wodociągowego w szczególności uprawnienia Rady miasta, Komisji tejże Rady wybranej dla nadzoru nad Zakładem wodociągowym, dalej uprawnienia Prezydenta miasta i Magistratu, określają postanowienia statutu miejskiego oraz wydane w jego ramach uchwały i rozporządzenia.

§ 6.

Do kompetencji administracji miejskiej należą między innemi sprawy:

a) personalne (stałych i prowizorycznych pracowników Gminy zatrudnionych w zakładach wodociągowych),

b) wymiaru należytości wodociągowych wspólnie z zarządem Zakładu wodociągowego,

c) prowadzenie rachunku i głównej Kasy funduszu wodociągowego,

d) kontrola ksiąg rachunkowych i kasy Zarządu Wodociągu,

e) egzekucja publiczno-prawnych należytości wodociągowych,

f) administracyjne karanie przekroczeń sanitarnych i porządkowych w sprawach wodociągowych,

g) kontrola jakości wody dostarczanej konsumentom.

Administracja Zakładu.

§ 7.

Zakład wodociągowy Gminy miasta Krakowa obejmuje:

a) Dworzec wodociągowy w Krakowie, mieszczący główny zarząd Wodociągu,

b) Zakład pomp wodociągu w Bielanach,

c) Zakład pomp w Krakowie na Zwierzyńcu,

d) Zbiornik w Krakowie na Zwierzyńcu,

e) Zbiornik w Skotnikach.

Organizacja Głównego Zarządu Zakładu wodociągowego.

§ 8.

Zarząd gospodarczy i techniczny oraz kierownictwo wodociągu miejskiego sprawuje odpowiedzialny przed Radą miasta i Prezydentem dyrektor, którego w razie potrzeby zastępuje inny odpowiedni urzędnik wyznaczony na wniosek Dyrektora przez Prezydenta miasta.

Poszczególne zakłady i oddziały prowadzą wyznaczeni kierownicy.

§ 9.

Czynności Zarządu obejmują:

a) dozór nad czystością wody, gruntów, budynków i urządzeń wodociągowych od ujęcia wody aż do poziomu kanalizacji realności konsumenta,

b) prowadzenie ruchu wodociągowego w sposób ekonomiczny w rozmiarach dozwalających na zaspokojenie wszelkich potrzeb ludności,

c) utrzymanie nieruchomości i urządzeń w stanie technicznie i sanitarnie odpowiednim,

d) rozbudowę urządzeń wodociągowych zapewniających stałe bezpieczeństwo zdrowotne oraz ciągłość produkcji i dostarczania wody na obręb zasilenia,

e) wymiar opłat wodociągowych,

f) prowadzenie administracji złączonej z czynnościami wymienionemi pod a) do d),

g) opinjowanie odwołań przedkładanych władzom nadzorczym.

§ 10.

Zakres działania dyrektora obejmuje:

a) naczelne kierownictwo techniczne, gospodarcze, i administracyjne ruchu wodociągowego,

b) naczelne kierownictwo biur i kancelaryj,

c) przedkładanie wniosków w sprawach organizacji Zarządu oraz w sprawach personalu stałego i prowizorycznego Zakładu,

d) przydział zajęć służbowych pracownikom Zakładu,

e) przyjmowanie i zwalnianie pracowników dziennie płatnych, ustalanie wysokości ich wynagrodzenia, udzielanie urlopów oraz wykonywanie władzy porządkowej nad personalem służbowym,

f) prawo zawieszania w służbie personalu stałego w wypadkach rażących przewinień,

g) przedkładanie projektów, wniosków i obliczeń kosztów robót niezbędnych dla utrzymania Zakładu w stanie odpowiadającym każdoczesnym potrzebom miasta,

h) przeprowadzanie inwestycyj przewidzianych budżetem,

i) przedkładanie budżetu i zamknięć rachunkowych oraz sprawozdań,

j) podpisywanie kosztorysów, wymiarów, rachunków, korespondencyj i pism, prócz pism do władz wyższych i zastrzeżonych do podpisu Prezydenta miasta.

§ 11.

Dyrektor uprawnionym jest do wydawania wszelkich potrzebnych zarządzeń w wypadkach nagłych, spowodowanych zwłaszcza siłą wyższą oraz w nieszczęśliwych wypadkach, zagrażających całości urządzeń wodociągowych lub ciągłości ruchu.

Zarządzenia takie, o ile zmierzają one do ochrony życia lub mienia ludzkiego, do utrzymania ciągłości ruchu albo też do ochrony całości urządzeń wodociągowych, może on wydać nawet z przekroczeniem swej normalnej kompetencji, o wydanych jednak zarządzeniach winien możliwie rychło złożyć sprawozdanie Prezydentowi miasta.

§ 12.

Dyrektor obowiązany jest zawiadamiać Prezydenta miasta o niemożności pełnienia urzędowania z powodu choroby lub jakiejkolwiek innej przyczyny, a to bez względu na przewidywany (choćby jednodniowy) czas trwania przeszkody i wskazać zastępcę.

W szczególności nie może on wydalać się w dnie powszednie bez wiedzy Prezydenta miasta poza obszar objęty administracją wodociągową z wyjątkiem wyjazdów do objektów zakładowych, do robót prowadzonych, wyjazdów służbowych oraz wyjazdów w celach urzędowych lub prywatnych w porze popołudniowej po godzinie 16-tej.

Obowiązek zawiadamiania Prezydenta nie odnosi się do wyjazdu w dnie niedzielne i świąteczne, o ile powrót do Krakowa następuje przed godziną 8-mą rano najbliższego dnia powszedniego.

W razie nieobecności dyrektora w siedzibie zarządu winien on pozostawić w biurze Zarządu adres miejsca pobytu, a na czas swej nieobecności poruczyć zastępstwo urzędnikowi do tego powołanemu.

§ 13.

Dyrektor odpowiada wobec Prezydenta miasta oraz Rady i jej organów za należyty tok czynności wogóle oraz za czynności podwładnego personalu.

Winien też prowadzić stałą kontrolę wszystkich oddziałów Zakładu oraz możliwie najbardziej celowo rozdzielać czynności między poszczególnych pracowników przy uwzględnieniu zajmowanych stanowisk oraz kwalifikacyj naukowych i zawodowych.

Pracownik nie może pod odpowiedzialnością dyscyplinarną odmówić poruczonego mu, czy to przez Dyrektora, czy przez innego zwierzchnika służbowego, czasowego spełniania czynności niższego rzędu lub też czynności nadzwyczajnych, jeśli niedopuszczający zwłoki zbieg okoliczności spełnienia tego rodzaju czynności wymaga.

§ 14.

Dyrektor referuje sprawy Wodociągów miejskich na Radzie miasta, Sekcjach i Komisjach.

Wszelkie wnioski w sprawach personalnych, jak etatu posad i poborów zarówno stałych jak prowizorycznych urzędników i niższych funkcjonarjuszy, dalej wnioski w sprawach nominacyj, posunięć do wyższych grup, przeniesienia w stan spoczynku itp. przedkłada Dyrektor Prezydentowi miasta przepisaną drogą służbową przez Biuro prezydjalne.

§ 15.

Dyrektor Miejskich Zakładów wodociągowych wykonuje władzę administracyjną porządkową nad podwładnym personalem dziennie płatnym samoistnie w granicach obowiązujących przepisów.

W razie popełnienia przekroczenia porządkowego lub występku służbowego przez stałego urzędnika lub niższego funkcjonarjusza Dyrektor przeprowadza możliwie najspieszniej bądź sam, bądź przez wyznaczonego do tego urzędnika dochodzenia, w wypadkach ważniejszych dochodzenia wstępne w formie protokolarnej i przedkłada Prezydentowi miasta drogą służbową przez Biuro prezydjalne pisemne sprawozdania z odpowiedniemi wnioskami.

Wspomniany wyżej protokół dochodzeń ma wyszczególniać istotę wykroczenia, względnie występku, zawierać szczegółowe przesłuchanie obwinionego ewentualnie świadków oraz ustalić rozmiary winy w związku z zachodzącemi okolicznościami obciążającemi lub łagodzącemi oraz podać proponowany wymiar kary.

Prezydent miasta w razie potrzeby zarządza uzupełnienie dochodzeń przez Biuro prezydjalne, które też wyjedna ostateczną decyzję Prezydenta miasta, wygotuje orzeczenie karne ewentualnie przeprowadzi postępowanie przed Komisją dyscyplinarną Rady m. wedle obowiązujących przepisów.

§ 16.

Kierownicy poszczególnych Zakładów Wodociągów miejskich, oddziałów warsztatów, dozorcy poszczególnych robót odpowiedzialni są za bezpieczeństwo i prawidłowe wykonanie ogółu czynności ich pieczy poruczonych.

§ 17.

Od technicznego kierownictwa wymaga się inicjatywy, orjentacji w sytuacji i stanowczej decyzji w nagłych wypadkach. W razie przypuszczalnie mylnego zarządzenia, gdy na to zezwala czas, pora dnia itp. otrzymujący polecenie może zwrócić się o sprostowanie, względnie zmianę polecenia do Dyrektora. Wstrzymanie się z wykonaniem polecenia jest niedozwolonem, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem dla zdrowia lub życia ludzkiego, albo też szkodą materjalną dla gminy lub osób prywatnych.

§ 18.

Każdy z zakładów i oddziałów Wodociągów miejskich prowadzi „Dzienne sprawozdanie", zawierające zapiski dotyczące ruchu w każdej dobie.

§ 19.

Dla każdego odrębnego miejsca budowy prowadzi jego kierownik „Dziennik budowy" obejmujący dzień pracy, ilość zajętych robotników, obliczenia robocizny i akordów, otrzymanego, użytego i zwróconego materjału, opis zaszłych wypadków z zaznaczeniem naocznych świadków, oraz uwagi mające znaczenie techniczne, sanitarne, historyczne i fachowo-naukowe.

§ 20.

Dla ułatwienia sprawnego prowadzenia administracji wszystkie zakłady połączone są telefonami.

Badania linji telefonicznych odbywać się winny o godzinach: 6-tej, 12-tej i 18-tej przez rozmowę ze wszystkiemi bezpośredniemi stacjami.

Widoczne błędy należy bezzwłocznie usunąć, o innych usterkach należy zawiadomić główny zarząd Wodociągu.

§ 21.

Uszkodzenia wpływające na ograniczenie produkcji wody, jej magazynowanie lub dostarczanie mają być możliwie najprędzej usunięte, a urządzenia do właściwego stanu doprowadzone.

§ 22.

Wypadki i uszkodzenia zgłaszane być mają telefonicznie bez względu na porę doby, a dodatkowe zgłoszenie pisemne nadesłane ze sprawozdaniem dziennem.

§ 23.

Zamawianie materjału, odbiór i sprawdzanie faktury dokonane być może tylko przez właściwych kierowników budowy, ruchu lub administracji.

Główny Zarząd Wodociągu m.

§ 24.

Główny Zarząd Wodociągu miejskiego dzieli się na trzy oddziały: techniczny, administracyjny i rachunkowo-kasowy.

Biuro Zarządu posiada centralny Dziennik podawczy, Ekspedyt i Archiwum dla całego Zakładu.

Zarząd ten utrzymuje stale centralną ewidencję urzędników, niższych funkcjonarjuszy i personalu robotniczego Zakładu.

§ 25.

Do przyjmowania pism adresowanych do Zarządu Wodociągu miejskiego upoważniony jest jedynie urzędnik prowadzący dziennik podawczy.

§ 26.

Wpływającą do Zarządu korespondencję (pocztę) otwiera i przegląda Dyrektor Zakładów względnie inny wyznaczony przez niego do tej czynności urzędnik.

Rozdział wpływających pism do załatwienia między poszczególnych pracowników następować powinien zasadniczo wedle z góry ułożonego i stale obowiązującego podziału czynności.

Z ważnych względów służbowych odstąpić można przy rozdziale agend od zwykłego porządku.

Tok czynności kancelaryjnych, sposób sporządzania wygotowań (referatów), czystopisów, zaciąganie pism do filury doręczeń, ekspedycja itp. odbywać się mają w sposób obowiązujący w Wydziałach Magistratu i Urzędach miejskich.

§ 27.

Pisma w sprawach załatwionych przechowywane być mają w archiwum wodociągowem stale lub przez określony czas zależnie od znaczenia sprawy w myśl osobnych instrukcyj.

§ 28.

Oddział rachunkowo-kasowy prowadzi przepisane ustawami księgi rachunkowe i kasowe.

Naczelnik oddziału rachunkowego kontrasygnuje czystopisy asygnat, faktur i korespondencję płatniczą Zakładów.

§ 29.

Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych i kasy Zarządu Wodociągu określają obowiązujące postanowienia ustaw oraz uchwały i rozporządzenia organów zarządzających Gminy.

§ 30.

Asygnowanie i wypłata należytości może być dokonaną tylko na pisemne polecenie Dyrektora lub jego zastępcy, w sposób przepisany w administracji gminnej.

§ 31.

Fundusz Wodociągu miejskiego stanowi odrębnie od innych administrowany fundusz miejski.

§ 32.

Kontrola rachunkowa i kasowa Magistratu przez Miejską Izbę Obrachunkową odbywa się zasadniczo raz w roku, a pozatem na zarządzenie Prezydenta miasta.

§ 33.

Rok administracyjny Zakładu pokrywa się z rokiem budżetowym Gminy.

Zarząd Zakładu ma corocznie zestawiać w terminie przepisanym statutem miejskim i uchwałami Rady miasta dla ogólnej gospodarki miejskiej projekt budżetu na

rok następny, zaś najpóźniej w ciągu 3-ch miesięcy po ukończeniu roku administracyjnego sprawozdanie z działalności w roku ubiegłym i zamknięcia rachunkowe.

§ 34.

Zarząd Zakładu Wodociągowego prowadzi i utrzymuje w ewidencji księgę inwentarza. Przy corocznem zestawieniu jego wartości uwzględniać należy odpisy zużycia w wysokości ustawami przewidzianej, a w każdorocznym budżecie wstawić odpowiednie fundusze odnowienia.

§ 35.

Inwentarz Zakładów wodociągowych obejmuje:
grunta,
nieruchomości,
urządzenia wodociągowe,
środki przewozowe,
sprzęty i urządzenia zakładowe,
maszyny robocze, narzędzia,
materjały.

§ 36.

Materjały potrzebne do budowy, utrzymania urządzeń w stanie należytym i potrzebne do utrzymania ruchu zużywane stale w większych ilościach, lub w wartości przewyższającej kwotę zł. 2.500 mają być nabywane na podstawie ofert.

§ 37.

Materjały używane do wszelkich napraw, przy wyjątkowem zapotrzebowaniu lub małej ilości, o cenie zakupu poniżej 2.000 zł. nabywa Zarząd w drodze zakupu dając pierwszeństwo firmom dostarczającym materjał gatunkowo lepszy przy równych lub niższych cenach.

§ 38.

Statut niniejszy znosi wszelkie postanowienia wydane w przedmiocie organizacji Zarządu Wodociągu miejskiego, a z przepisami jego sprzeczne.

Postanowienia jego wchodzą w życie po ogłoszeniu w Dzienniku rozporządzeń m. Krakowa.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

REGULAMIN

czynności Komisji dla popierania rozwoju miasta Krakowa.

§ 1.

Zadaniem Komisji jest strzeżenie i obrona interesów miasta, w szczególności:
1) kulturalnych
2) gospodarczych
3) komunikacyjnych i ruchu turystycznego
4) sportowych
5) polityczno-administracyjnych.

§ 2.

Zadanie swe komisja spełnia przez:
1) odbywanie posiedzeń celem rozpatrywania:
a) przekazanych komisji wniosków i rezolucji Rady miasta,
b) sprawozdań i wniosków Prezydenta miasta,
c) przedłożeń i wniosków członków komisji,
d) pism nadesłanych komisji od osób postronnych lub instytucji, a dotyczących stanowiska gospodarczego, społecznego, kulturalnego miasta Krakowa,
2) uchwalanie wniosków,
3) opracowywanie memorjałów do władz i instytucji,
4) wysyłanie delegacji do władz i instytucji w sprawach dotyczących stanowiska gospodarczego, społecznego i kulturalnego miasta Krakowa.

§ 3.

Skład komisji. Komisja składa się:
a) z Prezydenta i Wiceprezydentów miasta,
b) z członków Rady miejskiej uchwałą Rady powołanych,
c) z osobistości kooptowanych przez komisję.

§ 4.

W posiedzeniach komisji oprócz członków komisji mogą brać nadto udział:
a) jako referenci, urzędnicy Magistratu względnie instytucji lub zakładów miejskich przez Prezydenta miasta każdorazowo wyznaczeni lub na życzenie komisji powołani,
b) w poszczególnych posiedzeniach komisji osoby obznajomione ze sprawami będącemi w danej chwili w rozpatrywaniu przez komisję, a zaproszone przez Prezydenta miasta (wzgl. na życzenie komisji).

§ 5.

Posiedzenia komisji są z reguły jawne, lecz nie publiczne. Prezydent miasta może zarządzić ze względu na szczególne interesa posiedzenie poufne.

§ 6.

Posiedzenia komisji odbywają się z reguły raz na miesiąc, w miarę potrzeby częściej. Na życzenie 6 członków komisji wystosowane do Prezydenta miasta i z podaniem sprawy rozpatrywaniu poddać się mającej, obowiązany jest Prezydent miasta do dni 8-miu zwołać posiedzenie komisji.

Zawiadomienia o posiedzeniu wraz z porządkiem dziennym mają być członkom doręczone na 48 godzin przed terminem posiedzenia.

W miarę możności winny być do zawiadomień dołączane wnioski referentów względnie projekty memorjałów w sprawach będących na porządku dziennym.

§ 7.

Komisji przewodniczy Prezydent miasta względnie zastępujący go Wiceprezydent. Komisja wybiera ze swego łona zastępcę. Protokołuje wydelegowany przez Prezydenta miasta urzędnik Magistratu.

Członkowie komisji mają wnioski inicjatywy zgłaszać na piśmie, a jeśli tego wymaga treść wniosku, dołączyć na piśmie motywy; ponadto obowiązani są na życzenie komisji względnie przewodniczącego opracować w sprawie zgłoszonego wniosku referat względnie memorjał.

§ 8.

Regulamin ogólny Rady miejskiej ma zastosowanie przy obradach komisji. Do kompletu pełnej komisji wy

maghtaną jest obecność 9 członków z tych 6 radców miejskich.

§ 9.

Przewodniczący ma prawo przydzielić poszczególne zagadnienia członkom komisji do zreferowania ewentualnie opracowania memorjału i wówczas Magistrat dostarczy referentowi cały rozporządzalny materjał. Zgłosić się mające na posiedzeniu wnioski i ewentualnie uzasadnienia winny być w miarę możności złożone na ręce Prezydenta miasta przed posiedzeniem, a Prezydent miasta osądzi czy wniosek ten (uzasadnienie) ma być przed posiedzeniem rozesłany wszystkim członkom komisji, względnie może dla danego wniosku wyznaczyć korreferenta z łona członków komisji względnie osób w § 5 określonych.

§ 10.

Członek komisji, który nie bierze udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach i nieobecności tej nieusprawiedliwi, przestanie być członkiem komisji. Jeżeli liczba członków powołanych z łona Rady miejskiej zmniejszy się o trzech, winien Prezydent miasta zażądać od Rady miejskiej w sposób przewidziany powołania na to miejsce nowych członków z łona Rady.

§ 11.

Komisja może dla opracowania wniosków względnie memorjałów powołać podkomisję o dowolnie przez komisję wyznaczonym składzie i wyznaczyć podkomisji czas do wykończenia pracy. Podkomisja może do pomocy zaprosić osoby w § 4 określone. Podkomisja wybiera na posiedzenie pełnej komisji sprawozdawcę. Po dokonaniu pracy podkomisja rozwiązuje się.

§ 12.

Komisja może wypracowywać artykuły publicystyczne i ogłaszać je drukiem w prasie lub odbitkach. Komisja ponosi odpowiedzialność za artykuły w ten sposób ogłoszone, o ile one pierwej były przedmiotem rozważań komisji i uzyskały jej zatwierdzenie.

§ 13.

W razie wyboru delegacji dla przedłożenia wniosków, memorjałów, życzeń władzom i instytucjom przewodniczy delegacji Prezydent miasta względnie Wiceprezydent miasta przez Prezydenta wyznaczony.

Po ustaleniu zadania jakie ma spełnić komisja nie wolno żadnemu z członków delegacji zajmować innego stanowiska jak to, które zostało ustalone przez komisję.

O wynikach delegacji ma przewodniczący jej względnie członek delegacji przez niego wyznaczony złożyć komisji sprawozdanie. Sprawozdanie to ma być zaprotokołowane i do aktów odnośnej sprawy dołączone.

§ 14.

Członek komisji, który dla opracowania referatu wzgl. memorjału czy artykułu publicystycznego otrzyma materjał od Prezydenta miasta, otrzymuje go należycie uporządkowany i opatrzony spisem; po zużytkowaniu materjału winien zwrócić go w tym samym stanie zaraz Prezydentowi miasta. Na aktach żadnych uwag, dopisków, przekreślań czynić nie wolno.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. I 8788/928. Kraków, dnia 31 października 1928.

Zakładanie nowych ksiąg gruntowych.

OBWIESZCZENIE.

Komisarz dla sprostowania ksiąg gruntowych w Krakowie przystępuje do akcji założenia na nowo ks. gr. dla gminy katastralnej Kraków XII Półwsie.

Dochodzenia, które w tym celu będą przedsięwzięte rozpoczynają się dnia 19 listopada 1928 r. w biurze Komisji w Krakowie plac WW. Świętych 1, II p.

Wszyscy posiadacze nieruchomości znajdujących się w gminie katastralnej, wierzyciele hipoteczni i inne osoby, które mają interes prawny w zbadaniu stosunków posiadania i w uporządkowaniu stanu ciężarów, mogą zgłosić się i podać wszystko, co okaże się przydatne dla wyjaśnienia stanu rzeczy oraz dla ich ochrony praw.

W międzyczasie będzie kopia mapy wraz z wykazem wszystkich nieruchomości i wykazem posiadania katastralnego każdego poszczególnego posiadacza tudzież wraz z innemi wyciągami z katastru w biurze Komisji w Krakowie plac WW. Świętych 1, II piętro wyłożona, a każdy może tam przeglądnąć powyższe materjały.

Gdyby w toku dochodzeń okazało się, że części składowe pewnego ciała hipotecznego leżą w innej gminie katastralnej, natenczas w razie potrzeby obejmie się dochodzeniami równocześnie także odnośne poboczne części składowe.

Komisarz dla sprostowania ksiąg gruntowych:

Dr. *Wł. Grzęski.*

L. 6188/28/prez.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta miasta z dnia 15 czerwca 1928. L. Prez. 6188/28, zmieniające przepisy rozdziału IV. Prawideł toku czynności kancelaryjnych i uproszczonego sposobu załatwiania spraw w Magistracie m. Krakowa co do urzędowania Głównej Kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej.

ROZDZIAŁ IV.

Główna kancelarja pisarska i doręczycielska.

Zakres czynności.

§ 66. Dla wszystkich oddziałów kancelaryjnych istnieje główna kancelarja pisarska i doręczycielska, do której należy:

a) uskutecznianie czynności pisarskich t. j. wygotowywanie czystopisów, obejmujących więcej niż jeden arkusz lub wymagających pomnożenia w drodze mechanicznej (§ 41),

b) adresowanie kopert i uskutecznianie doręczeń miejscowych oraz na pocztę,

c) uskutecznianie ogłoszeń urzędowych.

Czynności pisarskie. Rozdzielanie aktów między pisarzy, przepisywanie i odsyłanie czystopisów do oddziałów kancelaryjnych.

§ 67. Akta odebrane z odziałów kancelaryjnych celem wygotowania czystopisów (§ 41. ust. przedost.) zaciąga urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej, do książki przydziałowej pisarskiej (wzór 9) i rozdziela je między pisarzy, którzy przy przepisywaniu ich postąpią w sposób wskazany w §§ 43—48.

Wygotowane czystopisy porównuje urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej, postępując przytem w posób podany w § 48 i odsyła je następnie bezzwłocznie wraz z załącznikami do oddziałów kancelaryjnych za potwierdzeniem odbioru w książce doręczeń.

Pomnażanie pism na prasie litograficznej.

§ 68. Czystopisy przeznaczone do pomnażania na prasie litograficznej oddaje urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej do wygotowania za książką robót litograficznych (wzór 17), które ma utrzymywać w widoczności.

Wysyłanie aktów i adresowanie kopert.

§ 69. Przeznaczone do wysłania pisma należy zapakować, zaadresować, zaciągnąć i o ile nie chodzi o ich doręczenie w miejscu, wysłać je na pocztę przez woźnego kancelaryjnego.

Napisy na kopertach wygotowane wyraźnem pismem, mają zawierać nazwę władzy wysyłającej pismo (drukiem), liczbę czynności pisma i dokładny adres.

Dla często powtarzających się napisów na kopertach można używać druków do nalepiania lub odcisków stampilowych. Każdą kopertę należy zalepić pieczęcią urzędową z papieru.

Przed zapakowaniem należy się przekonać, czy wygotowania opatrzone są podpisem właściwego urzędnika oraz czy dołączono do nich powołane przez referenta załączniki.

Jedynie pojedyncze kartki lub bardzo cienkie zeszyty można składać, inne zeszyty i tomy aktów należy pakować niezłożone.

Pism urzędowych, przeznaczonych do doręczenia w miejscu, zwykle się nie kopertuje. Z pośród nich atoli należy zawsze kopertować wszelkie pisma w sprawach karnych, pisma adresowane „do rąk własnych“ i pisma o treści poufej.

Doręczanie pism. Okręgi doręczycielskie.

§ 70. Wezwania i inne pisma urzędowe doręcza Magistrat za pokwitowaniem bądź bezpośrednio w urzędzie, bądź poza nim, przytem bądź przez własnych funkcjonarjuszów, bądź przez pocztę.

Dla ułatwienia służby doręczycielskiej podzielony jest obręb miasta na okręgi doręczycielskie, a w każdym okręgu zajmuje się doręczaniem jeden woźny.

Liczbę okręgów doręczycielskich ustanawia i zmienia Prezydent miasta.

Oddawanie pism do doręczania.

§ 71. Pisma odebrane z oddziałów kancelaryjnych do doręczenia w obrębie miasta (§ 63) rozdzieli urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej na okręgi doręczycielskie. Następnie po wciągnięciu do księgi doręczeń pism różnych poza obrębem ratusza (wzór 14 a), wręcza je wraz z załącznikami woźnym odnośnych okręgów doręczycielskich.

W książkach doręczycielskich Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej należy uwidocznić co do każdego doręczyć się mającego pisma: liczbę czynności, oznaczenie oddziału kancelaryjnego, ilość załączników, imię i nazwisko adresata (a w razie potrzeby recepis) oraz przy pismach pilnych lub terminowych zamieścić odcisk „Doręczyć najpóźniej dnia . . . / . . .“.

Sposoby doręczania.

§ 72. Jeżeli pismo nie zostało odbiorcy doręczone bezpośrednio w urzędzie, o ile w danej sprawie nie obowiązuje doręczenie pisma pod wskazanym przez odbiorcę adresem, doręcza się je bądź w mieszkaniu odbiorcy bądź w miejscu gdzie znajduje sią zarząd nieruchomości, nieruchomość lub przedsiębiorstwo odbiorcy, lub gdzie odbiorca wykonywa swoją pracę zawodową.

Do rąk odbiorcy w razie koniecznej potrzeby pismo może być doręczone w każdem miejscu.

Jeżeli nie może być zastosowane doręczenie w żadnem z miejsc powyższych, a nie ustanowiono zastępcy prawnego, wówczas można pismo pozostawić w urzędzie, a adresata zawiadomić o tem przez obwieszczenie, wywieszone w widocznem miejscu w urzędzie oraz przez dwukrotne ogłoszenie w gazecie urzędowej w odstępach conajmniej siedmiodniowych. W tym wypadku doręczenie uważa się za dokonane w dniu drugiego ogłoszenia.

Pismo doręcza się odbiorcy o ile możności do rąk własnych.

W razie nieobecności odbiorcy pismo doręcza się dorosłemu domownikowi, zarządcy nieruchomości lub przedsiębiorstwa odbiorcy, jego pracownikowi, rządcy lub dozorcy domu, a w ostateczności, temu z sąsiadów odbiorcy, który się zobowiąże do doręczenia pisma.

Jeżeli doręczenie nie może być dokonane do rąk własnych odbiorcy z powodu jego nieobecności lub też do rąk osób wymienionych w poprzednim ustępie z powodu nieobecności ich w miejscu doręczenia lub z powodu odmowy przyjęcia wówczas pismo należy umieścić na drzwiach mieszkania odbiorcy lub też na drzwiach lokalu, w którym znajduje się zarząd jego nieruchomości lub przedsiębiorstwa, albo w którym odbiorca pracuje albo na bramie jego nieruchomości.

Wykonanie tych czynności uważa się za doręczenie.

Potwierdzenie odbioru. Pokwitowanie.

§ 73. Odbiorca ma potwierdzić odbiór pisma w książce doręczeń Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej, a gdyby do pisma dołączono osobne pokwitowanie, także i na nim, umieszczając swój czytelny podpis i dzień odbioru.

Jeżeli przyjęcia odmawia sam odbiorca, wówczas pismo z odpowiednią adnotacją zwraca woźny doręczycielski Głównej kancelarji doręczycielskiej. W tym wypadku doręczenie uważa się za dokonane w chwili odmowy przyjęcia.

Niezależnie od potwierdzenia osoby, której pismo doręczono, organ doręczający oznacza na egzemplarzu

pokwitowania i w książce doręczeń czas, miejsce i sposób doręczenia.

Zwrot dowodów doręczania.

§ 74. Codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt o godzinie oznaczonej zwracają woźni urzędnikowi Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej księgę doręczeń wraz z dowodami doręczenia i niedoręczone pisma z uwidocznieniem przyczyny, dla której doręczenie nastąpić nie mogło.

Urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej przekona się, czy księga doręczeń tudzież dowody doręczenia są należycie wypełnione, a w razie potrzeby poleci uzupełnienie braków.

Dowody doręczenia czystopisów, wezwań, kart powołania (jak również niedoręczone wezwania, karty połania itp.) zwróci urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej oddziałom kancelaryjnym za potwierdzeniem odbioru w książce doręczeń recepisów.

Za dowód doręczenia pism bez recepisów służy dla wydziału wyciąg z książki doręczeń.

Niedoręczone czystopisy i pierwopisy.

§ 75. Niedoręczone czystopisy i pierwopisy odda urzędnik Głównej kancelarji pisarskiej i doręczycielskiej do Biura podawczego z wygotowanem jednocześnie przypomnieniem urzędowem, w którem poda powód niedoręczenia. Ponadto zaznaczy przy odnośnem piśmie w ostatniej przedziałce książki doręczeń dzień i fakt oddania tego pisma Biuru podawczemu.

Jeżeli doręczenie zostało dokonane wadliwie, należy je powtórzyć i dokonać w sposób prawidłowy.

Gdy jednak odbiorca pismo faktycznie otrzymał i data doręczenia da się niewątpliwie ustalić, to uważa się je za doręczone należycie w chwili faktycznego otrzymania go przez odbiorcę.

Doręczania przez pocztę.

§ 76. Postępowanie Głównej kancelarji doręczycielskiej przy wysyłaniu przesyłek na pocztę normuje rozporządzenie Prezydenta miasta oparte na każdoczesnych przepisach pocztowych.

Postępowanie ze znaczkami stemplowymi i pocztowymi przesłanymi przez Biuro podawcze do przechowania.

§ 77 Kierownik Głównej kancelarji doręczycielskiej i pisarskiej otrzymując z Biura podawczego znaczki stemplowe lub pocztowe do przechowania (§ 19) potwierdza odbiór w książce doręczeń jakoteż na odnośnym akcie pod znamieniem podawczem (wzór 1 a). Następnie znaczki te zapisze w porządku chronologicznym, jak je otrzymał, do książki znaczków stemplowych i pocztowych wziętych w przechowanie. Książka ta ma zawierać następujące przedziałki:

1) liczbę bieżącą,
2) datę otrzymania znaczków w przechowanie,
3) liczbę bieżącą wpływu odnośnego aktu,
4) ilość i wartość znaczków, otrzymanych z przechowania.
5) Potwierdzenie odbioru znaczków wydanych z przechowania.

Kierownik kancelarji pisarskiej odpowiedzialny jest nietylko za bezpieczne przechowanie w kopertach powierzonych mu znaczków stemplowych i pocztowych, ale ponadto odpowiedzialnym jest za wymianę tychże znaczków na nowe, gdy wzięte w przechowanie ulegną wycofaniu z obiegu.

Ażeby temu zapobiedz, będzie także jego obowiązkiem, po bezskutecznym upływie 6 miesięcy od dnia przyjęcia znaczków w przechowanie przypomnieć (kartą służbową) odnośnemu Wydziałowi lub biuru Magistratu, iż znaczki pozostają dotychczas w depozycie, a w razie bezskutecznego, mimo takiego przypomnienia, upływu jednego roku zawiadomi o tem Biuro Prezydjalne Magistratu, które udzieli mu odpowiedniej wskazówki, czy i kiedy ma ponownie przypomnieć odnośnemu wydziałowi lub biuru Magistratu o nieużytych znaczkach lub jak ma z nimi postąpić.

Gdy kierownik kancelarji pisarskiej otrzyma polecenie t. zw. „w krótkiej drodze“ na akcie, wyda znaczki za potwierdzeniem ich odbioru przy odnośnym wpisie w książce znaczków pocztowych i stemplowych wziętych w przechowanie przez osobę, która po znaczki z aktem się zgłosi, a jednocześnie sam uwidoczni na akcie pod odnośnem poleceniem, iż żądane znaczki wydał.

Jeżeli natomiast znaczki wydaje do użycia ich bezpośrednio przez kancelarję pisarską wskutek polecenia pod zarysem załatwienia (referatu), to i w tym wypadku uwidoczni wydanie ich pod odnośnem poleceniem na akcie, jakoteż zaznaczy ich wydanie w »książce znaczków stemplowych i pocztowych«.

Ogłoszenie urzędowe.

§ 78. Kancelarja doręczycielska obowiązana jest nadto uskuteczniać ogłoszenia urzędowe stosownie do otrzymanych poleceń.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w październiku 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Dyr. Filji Ziem. Banku Kredyt.	przebud. wewn. schodów wyburz. 2 ścianek dział. w front. part. lok. sklep.	Florjańska 32	S. Feldman	5758
Karol Singer	nadbudow. III. p.	Pijarska	S. Singer	4567
Herman Eber	wyburz. sklep. nad tylną częścią sieni i zamurow. otworu w sieni	Sławkowska 14	— —	4067
Szymon Vogler	nadbud. III. p. i przebud. I. i II. p.	Poselska 9	R. Bandurski	5021
Bernard Feilgut	przebud. schodów i portal	Szczepańska 5	St. Polański	6173
		Dz. III.		
Irena Zilz	nadbud. III p. dobud. ofic. i przebud. 2 p. domu front.	Retoryka 7	Chmielewski	3399
Markus Goldman	adapt. wewn. i budow. klozetów	Wolska 1	Hausner	4773
Ignacy Pawlik	przebud. wychodków	Zwierzyniecka 16	Stupnicki	5213
Abraham Nussbaum	pl. dod. bud. ubikacji poddasznych	Straszewskiego 7	T. Wexner	6000
		Dz. IV.		
Wilhelmina Leowa	nadbud. III. p.	Kalwaryjska 19, 21	R. Bandurski	3686
Herman Teich	nadbud. III. p.	Batorego 22	Lamensdorf	4126
Maks Lauterbach	balkon II. i III. p.	Krupnicza 3	Lamensdorf	5296
Jan Błotnicki	part. front. prow. sklepy	Czarnowiejska 1.	L. Manber	5516
		Dz. VI.		
Maks Haubenstock	gnojownik	Potockiego 9	H. Lamensdorf	5362
		Dz. VII.		
Berta Lemberger	nadbud. III. p.	św. Gertrudy 12	Skawiński	5544

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VII.		
Ozjasz Raab	klozety spłuk.	Zielona 20	L. Lisowski	7134
Tow. bud. tanich domów	III. p. dom naroż.	Smocza 10	Weinberger	5523
		Dz. VIII.		
Wanda Jawornicka	nadbud. III. p. w ofic.	Starowiślna 33	Siódmak	6120
Ignacy Burzyński	dom przyziem. z poddaszem, ogrodzenie siatkowe	Piaski Grzegórzki lk. 39/90 wh. 541	J. Biasion	6731
Tow. bud. tanich domów	dom	Smocza 8	Weinberger	5524
Józef Steif	nadbud. III. p. i dobud. III. p. w ofic.	Dietla 55	Ł. Rok	5673
Benjamin Käfer	przebud. wychod. i łazienka na I. p.	Starowiślna 50	Stankiewicz	5864
Hirsch Sybirski	pl. dod. mieszkań w poddaszu 4 p. domu	Starowiślna wh. 645	E. Oraczewski	3608
		Dz. XI.		
Dr. Szymon i Róża Feldblum	komórki na opał w podwórzu	Barska 32	— —	9321
Ignacy Ferczyński	nadbud. II. p.	Barska 46	A. Dostal	5962
		Dz. XII.		
Jan i Walerja Ryba	dom III. p.	przedłuż. ul. Smoleńsk lk. 1816/7	St. Juszczyk	4740
Elektrownia miejska	dom front. III. p. z 3 p. ofic. środ.	Słoneczna p. wh. 961 i 962	Bud. m.	3914
Abraham Wanderer	dom III. p.	Syrokomli lk. 1816/9	St. Juszczyk	5081
Jakób Silberbach	przerob. okna part. na drzwi sklep. i wew. adapt.	T. Kościuszki 44	I. Kurzer	6918
		Dz. XIII.		
Stanisława Sawicka	grunt. przebud. part. domu	Emaus 34	Wilczyński	5092
		Dz. XIV.		
Franc. Wojtaszek	part. drew. dobud.	Mydlnicka 91	Skawiński	5161

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XV.		
Franc. i Marja Zamojscy	ogrodzenie real.	Sienkiewicza 16. pl. Kaz. Wielk. 1—3	Polański	6980
		Dz. XVI.		
Dr. Bolesław Zawisza	mieszk. poddaszne pl. dod.	J. Lea 60	St. Dostal	5406
		Dz. XVII.		
Samuel Haubenstock	pl. dod. bud. 3 p. domu	Friedleina róg Wrocławskiej 1	E. Ronka	7009
Marjan Janicki	dom I. p.	droga polna prostop. do Prądnickiej bocznej lk. 1534	Kryłoszański	6547
Urząd Wojewódzki Dyr. Rob. Publ.	gmach zarządu Obw. Fund. Bezrobocia	Lubelska	— —	9119
Wincenty Biernat	dom przyziemny w oficynie	lwh. 814, 842	Mitasiński	6770
		Dz. XVIII.		
Gmina m. Krakowa Zakł. Wodoc.	stacja przepomp. i dom dla maszynistów	Al. Królewska	Jaszczurowski	6118
Wydz. I. Zakłady Sanitarne	kaplica na kontumacji		Ba.	5148
Zofja Markowska	dom II. p. z poddaszem	Grzegórzki Piaski lk. 22/18	Zimmerman	6095
		XIX.		
Aleksander Jelonek	dom I. p. z poddaszem	Mogilska bocz. lk. 21/21	Skawiński	6406
Antoni Bigosiński	wychodek spłukiwany	Prochowa 14	Birkenfeld	5073
H. Rozmaryn	izba mieszk., wozownia, stodoły, stajnia, gnojownik, klozety	Grzegórzecka 68	— —	6031
Rudolf Schindler	dom IV. p.	róg Mogilska Piaski wg. 98/1	M. Stadnicki	6439
El. Halpern	pl. dod. II. p.	Grzegórzecka 74	Skawiński	7150
Dr. J. Frist	prow. spłukiw. wychodek w sieni	Grzegórzecka 23	Feldman	6218
		Dz. XX.		
Gmina m. Krakowa	4. barak przyziem. dla bezdomnych	Barakowa	Bud. m. A.	6741
Anna Knaus	bud. gospod. w oficynie	Pułaskiego 29	Warczewski	6759

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXI.				
Biszko Lipperman	dom I. p.	Prokocimska lk. 1194/3, 1195/3, 1198/3, 1202/3, 1203/3	— —	6818
XXII.				
F-ma Ziarno S. A.	pl. dod. nadbud. mieszk. na przyziemnej piekarni i dobud. izby	Zabłocie 25	Spójnia bud.	7128
Dr. Eug. Rola Kłosowski	2 I. p. domy we froncie	Tyniecka 3	Gutman	5892
Cecylja Grünberg	nadbud. II. i III. p.	Kalwaryjska 19—21	A. Dostal	6178
Emil i Marja Stąpor	dom I. p. z poddaszem	ul. Widok lk. 960/23	B. Laszczka	6292
Dawid i Leon Frisch	nadbud. II. i III. p.	Rynek 11, róg 2 i 4 Celna	Kryłowski	5954
Franciszek i Krystyna Madejowie	przyziemna ofic.	Rydlówka 20	Oraczewski	6616
Mojżesz Goldfluss	kiosk	Wielicka 10	Marenda	6223
Jan Tyrański	nadbud. II. p. od frontu i nadbud II. p. na oficynie	Wałowa 9	Al. Sołtys	6596
Simche Kleinkopf	2 klozety	Kalwaryjska 62	S. Jonkler	7334
Michał Herstein	klozety	Nadwiślańska 7	Z. Prokesz	6783

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. Inż. **Franciszek Kucharski,** prow. geometra miejski mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. referentem Budownictwa miej. z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5455/28).

P. **Joachim Kozioł,** strażak M. Straży pożarnej mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Str. poż. z poborami XIV. grupy uposażenia szczebel **c.** (L. prez. 7602/28).

EMERYTURY.

P. **Piotr Szewczyk,** respicjent M. Urzędu poboru opłat i pod. pośr. przeniesiony został, z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby, z dniem 31 października 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 34 lat od uposażenia służbowego tj. X. grupy szczebel **d.** (L. prez. 8794/28).

P. **Jan Wyka,** respicjent M. Urzędu poboru opłat i pod. pośr. przeniesiony został, z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer., z dniem 31 października 1928 r. w stały stan spoczynku i otrzymał ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służb. tj. X. grupy, szczebel **e.** (L. prez. 8661/28).

P. **Antonina Czubajowa,** wdowa po motorowym wodociągu miej. otrzymała od 1 września 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża w ilości 63 punktów miesięcznie. (L. prez. 8822/28).

P. **Zofja Sobestowa,** wdowa po robotniku m. otrzymała w drodze łaski od 1 września 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzeniew ryczałtowej kwocie 50 zł miesięcznie, tudzież zaopatrzenie sieroce dla pozostałych dwojga dzieci po 12 zł miesięcznie. (L. prez. 8616/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Uroczyste posiedzenie Rady m. ku czci śp. Prof. Dr. Józefa Dietla b. Prezydenta m. Krakowa, jako w 50-tą rocznicę śmierci, 201 w kad. XVII, z dnia **6 października 1928.**

Obecni: *Prezydent m. Senator inż.* Karol Rolle.
Wiceprezydenci m. Witołd Ostrowski,
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **101.**
Początek posiedzenia o godz. **11 przedpoł.**

Po Mszy św., która odbyła się w Kościele N. P. Marji, uczestnicy nabożeństwa udali się do Ratusza, gdzie w sali obrad Rady miejsk., odbyło się manifestacyjne posiedzenie Rady.

Ławy radzieckie zajęli reprezentanci władz z Wojewodą Darowskim na czele, Duchowieństwo z Biskupem ks. Dr. Rospondem, Rektor Uniw. Jag. Dr. Kallenbach z gronem Profesorów, Dowódca Okr. Korpusu Gener. Wróblewski, Generalizacja, Uczestnicy Zjazdu historyków medycyny i filozofów, wreszcie członkowie Rady miejsk., prawie w komplecie.

Obok trybuny prezydjalnej ustawiono wśród zieleni i kwiecia portret śp. Dr. Dietla, pendzla Aleksandra Grabowskiego z r. 1786. Przed portretem złożono srebrne berełko i złoty sygnet z herbem m. Krakowa z r. 1786. O godzinie 11 przedpoł. wszedł na trybunę Prezydent miasta, Senator inż. Rolle w otoczeniu wiceprezydentów m. inż. Ostrowskiego, Dr. Schneidra, Dr. Wielgusa i sekretarza prezydjalnego Strasika, otwierając uroczyste posiedzenie.

Na wstępie podziękował Prezyd. Rolle, Wojewodzie Darowskiemu, ks. Biskupowi Rospondowi, Generalicji, Uczestnikom Zjazdu historyków medycyny oraz zaproszonym Gościom za przybycie, poczem wygłosił następujące przemówienie:

Mowa Prezydenta m. inż. Rollego.

Szanowni Panowie!

W dniu dzisiejszym poświęconym uroczystemu wspomnieniu pierwszego Prezydenta miasta Krakowa, w dobie samorządowej, Dra Józefa Dietla, zgromadziliście się Szanowni Obywatele naszego grodu, by wraz z Radą miejską tę chwilę uczcić.

Dziękuję Wam za przybycie i Wam Szanowni Goście nasi, a uczestnicy Zjazdu historyków Medycyny, którzy Zjazd ten pod imieniem Józefa Dietla odbywacie. Złączyło nas imię tego Męża, który nowe drogi rozwoju miasta zaraz u progu jego samorządu tycząc, równocześnie i drogi rozwoju umiłowanej przez siebie polskiej wiedzy medycznej budował.

Wydobywanie ze wspomnień przeszłości cnót i zasług ludzi minionych, stawianie tych cnót przed oczy współczesnych, nie jest tylko pięknem uczuciem wdzięczności, nie jest tylko dowodem pamięci, ale jest rzeczą mądrą i korzyści dającą, jest wskazywaniem wzorów do naśladowania, jest wiązaniem nicią tradycji dawnych poczynań z realnem dążeniem do coraz lepszego i doskonalszego jutra, jest wskazywaniem na niebezpieczne błędy i pouczeniem jak ich unikać należy.

Ze wspomnień nietylko materjał na pomniki minionej przeszłości czerpać należy, ale szukać drogowskazów ku dobrej przyszłości wiodących.

Te myśli kierowały Radą miasta Krakowa, gdy postanowiła uczcić pamięć pierwszego swego kierownika z wyboru Ludu krakowskiego, pierwszego autonomicznego włodarza Miasta.

W pięćdziesiąt lat po zgonie śp. Prezydenta Dietla pamięć o nim jeszcze tkwi wśród żyjącego pokolenia, pamięć o energji Jego czynu, pamięć o miłości Jego do miasta, któremu przez lat blisko osiem włodarząc, przedostatnie lata swego znojnego życia poświęcił, oddał całe

swe doświadczenie, całą wiedzę i przekonanie o konieczności służenia Ojczyźnie.

W chwili, gdy Iózef Dietl w dniu 13 września 1866 roku obejmował rządy Miasta, tradycje samorządu jeszcze wśród obywatelstwa krakowskiego nie wygasły.

Wprawdzie 20 lat mijało właśnie od dnia 16 listopada 1846, gdy Austrja objęła we władanie ten ostatni względnie wolny skrawek naszej Ojczyzny, by dzierżyć go przez lat 72, ale już 19 sierpnia 1848 w przemijających dniach marzeń o wolności przez marcową konstytucje zbudzonych, otrzymuje Kraków Radę miejską z wyboru obywatelstwa. Krótkie chwile marzeń o wolności zmroził w styczniu 1849 stan wojenny, który uczynił młody dopiero w powijakach będący samorząd zupełnie iluzorycznym.

Ale i ten po pięciu latach istnienia, decyzją Rządu w maju 1853 przestał istnieć i przez lat 13 Krakowem rządzi mianowany burmistrz i magistrat czy to z przydanym wydziałem miejskim z obywateli miasta złożonym, czy nawet bez tej namiastki woli miejscowego obywatelstwa.

Ludność krakowska nie przyjmowała z zupełnym spokojom tych zarządzeń Władz centralnych i nieustawały domagania się restytucji samorządu.

Nić tradycji się nie rwała, zdrowa myśl tkwiła wśród umysłów światłych i gdy pojawia się dyplom październikowy, zapowiadający ludom Austrji nowe prawa, już w dniu 27 grudnia 1860 roku Wydział miejski występuje z domaganiem się stworzenia Rady miejskiej pochodzącej z wyboru, a gdy prace Rządu nad samorządem przeciągają się zbyt długo, składają Członkowie Wydziału w dniu 17 października 1863 godność swą, chcąc w ten sposob zmusić Rząd do przyspieszenia realizacji zapowiedzianych form.

Wreszcie Sejm galicyjski dnia 20 lutego 1866 nadaje miastu do dziś dnia istniejący statut miejski i miasto rozpoczyna nową erę swego żywota samorządowego w 60-ciu latach dwukrotnie tylko na krótką chwilę przerwanego.

Tak więc wycieniające się i rwące co chwila pasmo tradycji zostaje silniej nawiązane.

Zaraz w pierwszej chwili wzbudzonego samorządu na czele miasta staje człowiek, który już przebył znaczną część drogi swego życia, z wielką wiedzą, z głębią doświadczenia życiowego, ale z młodzieńczo gorącem sercem i zapałem do pracy obywatelskiej. W Krakowie otoczony był powszechnym szacunkiem i miłością. Zawód Jego profesorski kazał Mu codzień żyć z młodzieżą, którą wprowadzał w tajniki wiedzy, bedącej na usługach cierpiącej społeczności, jako lekarz stykał się z cierpieniem i nędzą ludzką, poznawał miasto od tej strony smutniejszej, wołającej głośno o naprawę stosunków mieszkaniowych i hygjenicznych. W chwili, gdy w dobie popowstaniowej zbolały duch narodu dochodził zda się do nizin rozpaczy, staje na czele starej Piastów i Jagiellonów stolicy gorący patrjota, który już okazał, że umie bronić najistotniejszych praw narodu, bo praw do własnego języka.

Miarą radości mieszkańców z wyboru pierwszego obywatela miasta była manifestacyjna uroczystosc instalacji nowego prezydenta w dniu 31 października 1866 r.

Ale szybko mijają dnie manifestacyj, pochodów i bankietów i przychodzi szary dzień codziennej pracy.

Jakiż warsztat zastaje Dietl, na którym Mu pracować przyjdzie!

Nie zapominajmy, że to zaledwie 2 lata minęło, gdy powstanie styczniowe, w którym Kraków żywy udział bierze, krwawo stłumione zostało.

Wiele domów krakowskich głęboką żałobą było okrytych. Dotkliwe rany, jakie zadał Miastu pożar w r. 1850 nie zostały jeszcze zabliźnione, w śródmieściu nie są rzadkością place pokryte ruiną, co krok domy z popękanemi murami, okna pozabijane deskami, wszystko to świadczy o przebytych dniach klęski. W środku miasta tkwi olbrzymi gmach Sukiennic, świadek dawnej świetności mieszczaństwa, dziś obdrapany, tu i ówdzie podparte walące się ściany, gmach obrosły gęstwą niechlujnych nędznych kramów. Za linją plant rozpoczynają się przedmieścia biedne, nędzne, o paręset kroków od Rynku zalegają niezdrowe bagna i moczary starej Wisły i łąk św. Sebastjana. To jest obraz Krakowa, na którym włodarzyć miał Dietl.

Zdawał On sobie sprawę z trudnego zadania, jakiego się podjął i choć w swem przemówieniu zaraz po wyborze mówi iż wybór ten uważa za dumę swego życia, odrazu jednak zaznacza, że miasto, którem Mu rządzić przyjdzie jest „ciche i biedne“.

Biednem było miasto, którego pierwszy budżet (w r. 1868) wynosił w dochodach 217.023 złr. Cały kapitał w gotówce i walorach wręczony pierwszemu prezydentowi przez poprzednika 130.511 złr. miasto, które miało 1370 domów, a w tem tylko 332 krytych materjałem ogniotrwałym, reszta gontem a wiele nawet słomą, którego budżet szkolny wynosił zaledwie 681 złp. (1865 r.), a liczba mieszkańców zaledwie 47.521.

Ubogie, brudne i opustoszałe miasto bierze w zarząd i moc pracy przed sobą widzi prezydent Dietl.

A widzi jasno i położenie miasta, ale też i drogi poprawy stosunków i kreśli je w programowej mowie na pierwszem posiedzeniu Rady miasta i w następnych enuncjacjach, dając program, świadczący o doskonałej znajomości miasta, świadczący o wielkiem uzdolnieniu do rozwiązywania zagadnień z dziedziny finansowej, gospodarczej i kulturalnej u nowego rządcy miasta.

Interesujący ten program obejmuje i dziedzinę wewnętrzną, reorganizację Magistratu, przeprowadzoną potem i w zrębie zachowaną do dnia dzisiejszego i sprawy finansowe, zaciągnięcie większej pożyczki inwestycyjnej, która dochodzi do skutku przed samem ustąpieniem Dietla z prezydentury i rewindykację majątku nieruchomego miasta po byłem wolnem mieście przez Rząd zabranego, i sprawę ożywienia ruchu budowlanego, ku czemu zarządzi przeprowadzenie badań statystycznych i sprawy hygjeniczne, jak walka z niechlujstwem przez stworzenie odpowiednich komisyj porządkowych, rzucenie pierwszego zarysu zaprowadzenia wodociągu, rozszerzenie sieci kanałowej i zasypanie łożyska starej Wisły, na której wyrosną planty z jego nazwiskiem związane, i w sprawach szkolnych i to tak szkolnictwa powszechnego, którego budżet w ciągu rządów Dietla wzrasta trzynastokrotnie, powstaje kilka szkół, obejmujących też kształcenie dziewcząt, co dotąd spełniały klasztory i pociągając do szkół powszechnych żydów, jakoteż średniego i zawodowego.

Bardzo gorliwie zajmuje się rękodziełem, gorąco propaguje tworzenie stowarzyszeń, kształcenie młodzieży

rzemieślniczej, tworzy stypendja, z osobistych funduszów je zasilając, tworzy kasę rzemieślniczą, ułatwia Baranieckiemu tworzenie Muzeum przemysłowego.

A od pierwszej chwili rządów zwraca uwagę na usunięcie szpetoty, królującej na starym krakowskim Rynku, Sukiennic. Poświęca tej sprawie dużo czasu, zabiegów i dzięki niemu ta sprawa rusza z miejsca zwolna, bo trzeba wykupić wiele szpecących kramów, jatek, obrastających ten gmach.

I ta sprawa pod koniec rządów Jego żywszym toczy się torem, by za jego następcy przyoblec się w realne do dziś podziwiane kształty.

Inne budowle zabytkowe znajdują w Nim również gorliwego opiekuna.

Minął czas burzenia murów, które nadawały średniowieczny wygląd Miastu, czas, gdy trzeba było materjał z rozebranych baszt i kościołów sprzedawać, bo nie było ich za co podźwignąć. Zrozumiano, że utrzymanie przekazanych przez ubiegłe wieki pomników bujnego życia mieszczańskiego i narodowej kultury jest szczególnym walorem Krakowa.

Dietl rozumie wartość tych walorów, naprawia grożące ruiną mury, konserwuje groby królewskie, rzuca myśl założenia Muzeum Narodowego, myśl w rok po Jego zgonie zrealizowaną.

W szeregu przemówień i odezw wraca wciąż do myśli, że Kraków winien stać się ostoją ducha narodowego, tak uciskanego i gnębionego na innych Polski ziemiach. Dziś już zapomniano jakim jasnym promieniem wśród mroków popowstaniowych było odkrycie grobowcą Kazimierza Wielkiego, jak podniosłą, pierwszą wielką manifestacją gnębionego ducha polskiego był potężny pogrzeb tego wielkiego Króla, jak pod jej wpływem poczęły się podnosić ku ziemi gniecione karki, prężyć do czynu zwiotczałe ramiona.

Dietl staje w pierwszym szeregu tych, którzy rozumiejąc dla ówczesnej chwili ważność tej manifestacji, przygotowują ją, kierują nią i bierze z niej asumpt do przywrócenia świetności grobom królewskim, do stóp których zacznie się półwiekowa wędrówka szukających ugruntowania wiary i nadziei, że jeszcze nie zginęła.

I wszędzie, na każdym kroku widzimy skrzętnego gospodarza jak zaprowadza porządek, ład, jak dźwiga z upadku miasto, stara się o jego bezpieczeństwo, tworząc straż pożarną, jak zapobiegliwie krząta się, by usunąć ślady ubóstwa, nędzy, zniszczenia.

Program Jego wielokrotnie, przez niego rozwijany w dziesiątki lat wykonują Jego następcy, przydają nowe zamierzenia wedle wymagań chwili, ale zrąb budował Dietl.

A mąż to żelaznej był pracy i pracy tej żądał od swych współpracowników, Radców Miasta, co wywołało w ich gronie niezadowolenie i stało się przyczyną żalów i szemrań, a spowodowało usunięcie się Jego od rządów miastem.

W dniu 18 czerwca 1874 ustępuje Dietl po ośmioletniej znojnej pracy dla miasta.

Rada miasta oddała hołd zasługom Swego przewodniczącego, Dietl usuwa się w zacisze domowe, a w cztery lata potem 18 stycznia 1878 kończy zasłużony znojny żywot.

Za trumną, której całuny nieśli pierwsi męże miasta szedł cały Kraków, pamiętny Jego zasług lekarskich i Jego włodarstwa miastem, zasług tego budowniczego, co kładł fundamenta krakowskiego samorządu, który podniósł powagę miasta u swoich i obcych, wprowadził je do rodziny miast zachodnich z zaułka prowincjonalnej małości.

My, krakowska Rada, spadkobiercy Jego programów i myśli, wykonawcy Jego planów, które w daleką przyszłość sięgały, składamy Mu w półwiekową zgonu Jego rocznicę hołd i chylimy czoła, czcząc pamięć Dra Józefa Dietla.

Przemówienie Prezydenta Rollego nagrodzili obecni hucznymi oklaskami.

Przewodniczący Prezydent Rolle, na znak zakończenia uroczystości zamyka posiedzenie o godzinie 11½ w południe.

Posiedzenie jawne 202, w kad. XVII, z dnia **25 października 1928 r.**

Obecni: *Przew. Prezydent m.* Senator inż. Karol Rolle.
Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski.
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **69.**
Początek posiedzenia o godz. **6.15** popoł.

Przed porządkiem dziennym.

Sprawozdanie Prezydenta m. Senatora inż. Rollego jako Członka państw. Rady Kolejowej.

Na wstępie Prezydent Miasta składa sprawozdanie jako Członek państwowej Rady Kolejowej w słowach następujących:

Rada Kolejowa plenarna zebrała się w dniu 30 maja; posiedzenie to było inaugurującem, więc z natury rzeczy czysto reprezentacyjnem.

Zagaił je Minister Inż. Romocki dłuższem przemówieniem, w którem na wstępie wskazał na zadania Rady, a następnie przeszedł do skreślenia zadań konkretnych przekazanych Radzie, między któremi zwracał uwagę na kwestję ruchu samochodowego, organizację ruchu turystycznego i sportowego.

W dalszym ciągu porusza zagadnienie programowe i choć w słowach bardzo ogólnikowych przedstawia się jako zwolennik budowy nowych linij z nadwyżek eksploatacyjnych przy podniesieniu taryf.

W dalszym ciągu przeszedł do skreślenia obrazu kolejnictwa w danej chwili.

Rada kolejowa jest ciałem zbyt obszernem, aby, mogła obradować w pełnem gronie i dzieli się ona na trzy komisje, które przygotowują wnioski na pełną Radę. Są to komisje: taryfowa, eksploatacyjna i budowy nowych linij.

Członkowie z Krakowa: (Radca Adelman, marszałek Dr. Skrzyński, prezydent Epstein, dyrektor Biliński, przemysłowiec Ader i ja), do różnych sekcyj zapisaliśmy się, ja należę do sekcji budowy nowych linij. Nadto wybrano komitet, do którego wchodzi delegat z każdego Województwa, mnie wybrano z Województwa krakowskiego.

Komitet i Komisja budowy nowych linij obradowały w dniach 4 i 5 października. Przedmiotem obrad był, przedewszystkiem przez Ministerstwo Koleji postawiony do rozpatrzenia projekt kolejności budowy nowych linij. Po długich debatach ustalono kolejność trzynastu nowych linij, w tem kolej o wielkim dla Krakowa znaczeniu, o dwóch odcinkach, z Krakowa do Miechowa i z Warszawy do Radomia, jako uzupełniające odcinki magistrali Kraków-Warszawa postawiona została na piątem miejscu, a kolej Nowy Targ-Szczawnica i Nowy Sącz-Szczawnica na trzynastem.

Ale dotąd było to zagadnienie teoretyczne; Komisja zajęła się rozważaniem, w jaki sposób program budowy nowych linij kolejowych ma być realizowany. Rozpatrywane były trzy możliwości:

a) budowa z nadwyżek eksploatacyjnych przy równoczesnem podniesieniu taryf kolejowych;

b) przy użyciu pożyczki zagranicznej;

c) przez prywatnych koncesjonarjuszy.

Pierwszy punkt został odrazu odrzucony, gdyż w dzisiejszych warunkach gospodarczych niemożliwe jest podniesienie taryfy kolejowej.

Drugi sposób spotkał się z dużym sceptycyzmem, wszak radziliśmy w atmosferze znacznej depresji, wywołanej ciasnotą pieniężną i ograniczeniem kredytów.

Najwięcej zwolenników znalazło trzecie rozwiązanie i odnośna rezolucja wzywa Ministra Koleji, by starał się zainteresować budową i eksploatacją kapitały prywatne, dając jak najdalej idące ułatwienia koncesyjne. Małe odcinki będzie budowało Ministerstwo Koleji z własnych nadwyżek eksploatacyjnych.

Nadto wziąłem udział w obradach subkomitetu, który rozpatrywał sprawę przekazaną przez p. Ministra Koleji ujęcia ruchu autobusowego przez kolej.

Wykazano nam, że rozwijający się ruch autobusowy czyni znaczną konkurencję koleji. W dniu 1 stycznia br. było 580 linij około 40.000 klm. długości obsługiwanych przez około 1000 przedsiębiorstw autobusowych. Wobec wolności tego przemysłu przewozowego, jaki jemu nadaje nowa ustawa przemysłowa, liczba tych przedsiębiorstw w roku 1928 bardzo wzrosła. Pytanie postawione nam było czy i w jakiej mierze ma kolej ująć ruch autobusowy. Zdania były podzielone, od domagania się czegoś w rodzaju przywileju dla koleji aż do zupełnego pozostawienia ruchu autobusowego prywatnej przedsiębiorczości. Ja zajmowałem stanowisko domagające się, by kolej konkurowała z ruchem autobusowym przez usprawnienie ruchu kolejowego. Większość zajęła stanowisko pośrednie doradzając, by kolej wprowadziła ruch autobusowy do stacji o nazwie miejscowości daleko od stacji położonej i to tak osobowy jak i pakunkowy, oraz między końcówkami linij kolejowych.

Sprawy te zajęły dwa dni pracowicie spędzone.

Powyższe sprawozdanie przyjęła Rada m. bez dyskusji do wiadomości.

Przyjęcie rezygnacji z godności Członków Rady m. pp. Dr. Mieczysława Kaplickiego i Adama Matejki.

Prezyd. m. Rolle zgłasza następujący wniosek Sekcji III.

Rada m. uchwali:

Przyjmuje się do zatwierdzającej wiadomości rezygnację P. P. Dra Mieczysława Kaplickiego oraz Prof. Adama Matejki z godności radców miejskich.

Uchwalono. (L. prez. 9549/28 i 9550/28).

Przydzieleni Radcy m. J. Bielesia do Komisji plantacyjnej.

Na prośbę Radcy m. p. Bielesia, Rada miejska przydzieliła tegoż do Komisji plantacyjnej.

Interpelacje.

Sekretarz odczytał następujące interpelacje:

1) Rm. Dr. Rosenzweiga i tow.

„W nowo-wybudowanym domu dla pracowników Elektrowni urządzenia kominowe są tak wadliwe, że kilka rodzin uległo zaczadzeniu. Tynk odpada w pokojach. Budowa jest wadliwą.

Natomiast czynsze wyśrubowano do wysokości 80 zł. za pokój z kuchnią mimo, że budowano dom ten nie za pożyczane pieniądze, ale z funduszów dla walki z bezrobociem i z funduszu emerytalnego pracowników Elektrowni.

Zapytujemy P. Prezydenta, czy gotów jest polecić zbadanie tych stosunków, aby w przyszłości tego rodzaju niedomagania w budowie i wysokie czynsze w stosunku do pracowników miejskich nie istniały“.

Przewodniczący wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

2) Rm. Dr. Müllera i tow.

„Stan nawierzchni ul. Batorego przedstawia się fatalnie, a tymczasem przy ulicy tej mieszczą się 2 instytucje ubezpieczenia społecznego, do których zjeżdżają się niejednokrotnie ciężko chorzy ludzie nawet z prowincji. Nadto w razie przybycia do Krakowa działaczy społecznych z zagranicy, jak to miało miejsce ostatnio z członkami międzynarodowego biura pracy, instytucje powyższe jako nowo i wzorowo urządzone są zwiedzane.

Z powodów powyższych podpisani zapytują Pana Prezydenta, co zamierza uczynić, ażeby położyć wreszcie kres strasznemu stanowi powyższej ulicy?“

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

3) Rm. Dr. Müllera i tow.

„Ustawa o ograniczeniach sprzedaży napojów alkoholowych miasta ma na celu jak, sama nazwa wskazuje ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych przez zmniejszenie liczby miejsc sprzedaży względnie wyszynku. W roku 1922 powołano do życia nawet specjalne komisje do walki z alkoholem. Tymczasem względy fiskalne utrudniły tę akcję z wielką szkodą dla ludności. W ostatnim czasie zostały rozwiązane komisje do walki z alkoholem, a agendy ich przekazano n. p. w Krakowie Magistratowi.

Wobec tego podpisani zapytują Pana Prezydenta:

Jak się przedstawia sprawa przeprowadzenia powyższej ustawy, a w szczególności, ile miejsc sprzedaży względnie wyszynku napojów alkoholowych było po wydaniu Ustawy powyższej w r. 1920, oraz obecnie,

a nadto jakie wyniki osiągnęła praca Komisji walki z alkoholem w Krakowie?“

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

4) Rm. ks. Kasprzyka i tow.

„W budżecie na rok 1928/29. Gminy miasta Krakowa znajduje się w dziale 7. §. 42. poz. m. na popieranie nauki, literatury i sztuki kwota 10 tys. złotych. Zapytujemy Pana Prezydenta, komu została przyznana nagroda, słyszymy bowiem, iż rozdano jakieś nagrody, ale niewiadomo kto je otzymał“.

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

5) Rm. ks. Kasprzyka i tow.

„Jak wiadomo, w ostatnim czasie odbyło się Walne Zebranie Spółki pod nazwą: Krakowska Kolej Elektryczna. Rada miejska dotąd nie wie, jak ukonstytuowała się nowa Spółka.

Domagamy się przeto wyjaśnień od Pana Prezydenta. Również w ostatnich dniach bawił zagranicą dyrektor Krakowskiej kolei Elektrycznej Inż. Polaczek-Kornecki. Interesującem będzie usłyszeć sprawozdanie, jakie są widoki na rozbudowę tramwaju krakowskiego“.

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

6) Rm. Marskiego i tow.

„Podpisani zapytują, kiedy będzie zbudowany kanał w ulicy Włóczków celem odwodnienia tej ulicy. Kosztorys tego kanału wynosi zaledwie 4.000 zł. a ze względu na zbliżającą się porę dżdżystą wzgl. mrozy, sprawa jest bardzo nagłą“.

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

7) Rm. Inż. A. Adelmana i tow.

„W prasie krakowskiej pojawiły się wiadomości o konflikcie dyrektora teatru im. J. Słowackiego z Prezydjum miasta na tle niedomagań i wadliwego funkcjonowania nowych urządzeń świetlnych na scenie wymienionego teatru, których instalacja rzekomo wykonaną została wadliwie bez fachowego nadzoru ze strony Zarządu miasta.

Wobec tego podpisany zapytuje Pana Prezydenta:

1) czy wiadomości podawane przez prasę są prawdziwe?

1) pod czyjem kierownictwem fachowem wykonaną została instalacja urządzeń świetlnych w teatrze im. J. Słowackiego i jak te urządzenia obecnie funkcjonują“.

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na końcu dzisiejszego posiedzenia.

8) Rm. Stączka i tow.

„Wniosek podpisanego Klubu w sprawie usunięcia braków na dworcu autobusowym przy placu św. Ducha zgłoszony 11. VII. br. osiągnął taki jedynie skutek, że Magistrat w połowie września br. zarządził komisyjne zbadanie stanu faktycznego, o czem na poprzedniem posiedzeniu Rady miasta zdał sprawę.

Ponieważ istoty rzeczy tj. tymczasowego rozszerzenia biur i poczekalni, tudzież zwiększenia liczby miejsc ustępowych oraz udostępnienia ich dla podróżnych, wcale dotąd nie przeprowadzono, a ograniczono akcję na kosztownem wprawdzie lecz mniej pilnem wybetonowaniu nawierzchni placu i poprawy tynku przyległych realności, zapytujemy Pana Prezydenta:

1) Czy skłonny jest powiększyć biura i poczekalnię przez przydział jednej jeszcze ubikacji przyległej kosztem magazynu teatralnego.

2) Czy nie uznaje za niezbędne uporządkowania ustępów w przyległych realnościach gminnych i udostępnienie ich dla podróżnych.

3) Czy budowa dworca autobusowego w Krakowie, której plan już przed dwoma laty złożono w Magistracie, liczyć może na rychłe wykonanie względnie co wykonaniu projektu przeszkadza.“

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że na powyższą interpelację udzieli odpowiedzi na końcu dzisiejszego posiedzenia.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1) Rm. ks. Kasprzyka i tow.

„Liga morska i rzeczna Rzp. odbyła przed kilku dniami Walny Zjazd w Katowicach, Gmina Kraków powinna zainteresować się Stowarzyszeniem, tembardziej, iż na Zjeździe domagano się m. inn. szybkiego dokończenia budowy kanału Spytkowice-Brzeźnica-Samborek, w czem Kraków najbardziej jest zainteresowany.

Podpisani wnoszą:

Gmina Kraków przystępuje na członka Ligi morskiej i rzecznej, z składką roczną 5.000 złotych.

Wniosek niniejszy uchwaliła Rada m. traktować regulaminowo.

2) Rm. Marskiego i tow.

„Ze względu na normalne funkcjonowanie Rady miasta, reasumuje się uchwałę Rady miasta z a. 1920, przekazującą normowanie należytości za wywóz śmieci dotyczącej komisji.

Wobec tego w przyszłości wysokość tych opłat uchwalać będzie Rada miasta“.

W głosowaniu nad nagłością powyższego wniosku nie oświadczyła się dostateczna większość Rady m., przeto wniosek ten postanowiono rozpatrywać na końcu posiedzenia.

Prawo zastawu dla pożyczki 11.000 dol. dla Tow. Gimn. „Sokół“ na realności Lwh. 379. Dz. IV.

Przed porządkiem dziennym imieniem Prezydenta miasta Wiceprezydent Witołd Ostrowski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Uchwałę Rady miejskiej z dn. 8 lipca 1928., którą zezwolono Polskiemu Towarzystwa Gimnastycznemu „Sokół“ na obciążenie jego realności lwh. 379 Dz. IV. gr. gminy kat. Kraków objętej prawem zastawu dla pożyczki do wysokości 100.000 zł., uzupełnia się na prośbę Towarzystwa w ten sposób, że zezwala się również na obciążenie powyższej realności prawem zastawu wyrażonem zamiast w złotych polskich w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej, a to do wysokości 11.000 tychże dolarów.

Uchwalono.

Porządek dzienny.

I. Przeznaczenie parcel gm. w Dz. XXII pod budowę remizy tramwajowej.

Imieniem Magistratu i Sekcji pierwszej r. m. Potuczek wnosi:

Rada miejska uchwali:

I. Gmina miasta Krakowa przeznacza i rezerwuje dla Krakowskiej Miejskiej Kolei elektrycznej w Krakowie S. A. na cele budowy nowej remizy tramwajowej parcelę gminną lk. 1457, objętą lwh. 568 i parcele lk. 1456, 1454, 1444/1, 1453/1, 1452, 1455, 1450/1, 1443 i 1425/2 objęte lwh. 849 ks. gr. gm. kat. Kraków dz. XXII Podgórze o łącznej powierzchni 14 ha 52 a. 37 m. kw. czyli 24 morgów 1572 s. kw., oznaczone kolorem żółtym na planie Budownictwa miejskiego Oddział B. z dnia 25. marca 1928.

Warunki odstąpienia powyższego gruntu ustalone będą w czasie przystąpienia do efektywnej budowy remizy.

II. Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie sprzedaży realności lwh. 963 gm. kat. Zwierzyniec Funduszowi Emerytalnemu pracowników kolei elektrycznej w Krakowie i uchwala się co następuje:

A) Sprzedać Funduszowi emerytalnemu pracowników kolei elektrycznej w Krakowie części parceli gminnej lk. 1439/1, objętej lwh. 568 ks. gr. gm. kat. Kraków dz. XXII. Podgórze przy Al. Skrzyneckiego, oznaczoną kolorem niebieskim na planie Budownictwa miejskiego Oddział B. z dnia 13 czerwca 1928 r., o obszarze około 620 m. kw. czyli 178 s. kw. za cenę po 12 (dwanaście) zł. za jeden metr kw. pod następującemi warunkami:

1) Cena kupna zapłacona będzie w gotówce przy podpisaniu kontraktu.

2) Fundusz ma na powyższej parceli rozpocząć budowę domu mieszkalnego według planów zatwierdzonych przez Magistrat, a to najdalej do jednego roku od dnia podpisania kontraktu gdyż w przeciwnym razie Gmina miasta Krakowa będzie miała prawo odkupić tę parcelę za zwrotem ceny kupna bez procentów, przyczem Fundusz poniesie w całości wszystkie koszty wykonania tego prawa.

Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wykonanie fundamentów i piwnic.

Prawo odkupu ma być zaintabulowane.

3) Funduszowi nie wolno pozbywać powyższego gruntu przed wybudowaniem wspomnianego domu i uzyskaniem konsensu na zamieszkanie. Zakaz ten ma być zapisany w księdze gruntowej.

4) Fundusz poniesie wszelkie należytości, przypadające do zapłaty z powyższego gruntu w myśl przepisow prawa budowlanego i przepisów kanalizacyjnych.

5) Powyższy grunt sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem wymienionych ograniczeń.

6) Koszta kontraktu, intabulacji, pomiarów i planów, stemple i należytość przenośną, oraz wogóle wszystkie koszta związane z niniejszą transakcją poniesie kupujący Fundusz w całości.

B) Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. inż. Fr. Drobniaka i Dr. J. Muczkowskiego, a wrazie przeszkody PP. Radców m. J. Marskiego i Dr. L. Merza względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (LM. 7079/28 I)

Uchwalono.

II. Nabycie cz. parceli na regulację ulicy Polnej od P. Misky'ego.

Imieniem Magistratu i Sekcji I r. m. Marski wnosi:

Rada m. uchwali:

Na cele uregulowania przedłużenia ulicy Polnej nabyć od p. Ludwika Misky'ego:

1) część parcel lkat. 154/2, 153/2, 157/14 wchodzących w skład lwh. 474 Dz. XI Dębniki i część parceli lkat. 155/5 stanowiącej realność lwh. 496 Dz. XI oznaczonych na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 1. września 1927 kolorem czerwonym o łącznej powierzchni około 498·6 m. kw. po cenie 17·08 złotych za jeden metr kw. oraz,

2) od pp. Ludwika Misky'ego i Olgi Misky'owej część parceli lkat. 108/2 wchodzącej w skład ciała hip. lwh. 159 Dz. X Zakrzówek oznaczonej na powyższym planie kolorem zielonym o powierzchni około 281 m. kw. za cenę po 19·90 złotych za jeden metr kw. a to pod następującemi warunkami:

I) Gmina m. Krakowa zobowiązuje się obok wyżej wymienionej ceny kupna zapłacić pozbywającym:

a) tytułem odszkodowania za koszta przesunięcia ogrodzenia żelaznego i słupów z dotychczasowej granicy kwotę 250 złotych,

b) tytułem odszkodowania za znajdujące się na nabywanej parceli ustępy drewniane z tylną ścianą murowaną i z betonowym dołem kloacznym, kwotę 300 złotych,

c) tytułem odszkodowania za obniżenie wartości pozostałych gruntów i domu kwotę 3.000 złotych.

2) Cena kupna wraz z wyżej wyszczególnionem odszkodowaniem zapłaci Gmina m. Krakowa przy podpisaniu kontraktu.

3) Parcele powyższe nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

4) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, ewentualnie należytość od przeniesienia własności, koszta mapek i pomiarów poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. inż. Franciszka Drobniaka i Józefa Marskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Ludwika Merza i Zygmunta Siemka względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywaia kontraktów. (L: I. 6681/928)

Uchwalono.

III. Zamiana parcel między gm. m. Krakowa a p. Janem Kuśnierzem.

Imieniem Magistratu i Sekcji I Rm. Marski wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Nabyć dla Gminy miasta Krakowa od P. Jana i Kazimiery z Sułochów Kuśnierzów po połowie parcele

lkat. 690/1 i 690/2 objęte lwh. 1002 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec przy ul. św. Bronisławy o powierzchni 2281 metr. kw. w zamian za części parcel gminnych lkat. 1779/10 i 1781/3 objętych lwh. 940 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec przy ul. Słonecznej oznaczone kolorem zielonym na planie Budownictwa miejskiego z dnia 26. września 1928 r., o obszarze około 404 metrów kw. pod następującemi warunkami:

1) Wartość gruntu gminnego przyjmuje się na 32 (trzydzieści dwa) złotych za jeden metr kw. a wartość gruntu P. Jana Kuśnierza na 3 (trzy) złote za jeden metr kwadr.

2) Nadwyżkę wartości zapłaci P. Kuśnierz w 4 (czterech) równych ratach rocznych, z których pierwsza płatna będzie dnia 2 stycznia 1929 r., za oprocentowaniem 10% (dziesięć od sta) w stosunku rocznym.

W razie zwłoki cała resztująca należność staje się odrazu płatna z odsetkami zwłoki po 12% (dwanaście od sta) rocznie.

Dla tej nadwyżki z przynależnościami ma być zaintabulowane prawo zastawu z tem zastrzeżeniem, że za wartość złotego przyjmuje się wartość złotego w złocie myśl rozp. Prezydenta Rzptej z dnia 13 października 1927 r.

3) P. P. Jan Kuśnierz i Kazimiera z Sułochów Kuśnierzowa rozpoczną na nabytym gruncie budowę domu conajmniej trzechpiętrowego, według planów zatwierdzonych przez Magistrat najdalej do 31 grudnia 1929 (tysiąc dziewięćset dwudziestego dziewiątego) roku, gdyż w przeciwnym razie wolno będzie Gminie m. Krakowa kupić a p. p. Kuśnierzowie względnie ich prawni następcy będą obowiązani gm. m. Krakowa sprzedać ten grunt za cenę według powyższego oszacowania.

To prawo i obowiązek mają być hipotecznie zabezpieczone kaucją w kwocie 1000 (jeden tysiąc) złotych.

4) P. Kuśnierzowie względnie ich prawni następcy nie będą mogli pozbywać nabytego gruntu aktem między żyjącymi przed uzyskaniem konsensu na zamieszkanie (używanie) wspomnianego domu. Zakaz ten ma być zapisany w księdze gruntowej.

5) Strony odstępują sobie zamienione grunty w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem powyższych ograniczeń.

P. Kuśnierzowie mogą sobie zabrać wszystkie materjały i budowle znajdujące się na gruncie przy ul. św. Bronisławy.

6) Koszta kontraktu, planów i pomiarów, intabulacji, legalizacji, ewent. stemple i należytość przenośną oraz ewentualnego późniejszego kupna sprzedaży gruntu przy ul. Słonecznej poniosą obie strony po połowie.

II. Parcele przy ul. św. Bronisławy nabywa Gmina m. Krakowa ze względów publicznych celem zabezpieczenia otoczenia Kopca Kościuszki przed nieodpowiedniem zabudowaniem, a pozbywa parcele przy ul. Słonecznej także na cele rozbudowy miasta.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się, obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy pp. radców m. Inż. Fr. Drobniaka i Dr. J. Muczkowskiego, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. J. Marskiego i Dra L. Merza względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów.

Uchwalono. (L: I. 5575/28).

IV. Nabycie gruntu w Dz. XXII na cele regulacji, ul. Dąbrowskiego od p. Wojciecha Stankiewicza.

Imieniem Magistratu i Sekcji I Radca m. Drobniak wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Na cele uregulowania ulicy Dąbrowskiego w Dz. XXII nabyć od p. Wojciecha Stankiewicza część parceli lkat. 474/9 lwh 909. Dz. XXII oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 15 czerwca 1928 kolorem żółtym o powierzchni około 73 m. kw. za cenę po 22 (dwadzieścia dwa) złotych za jeden metr kw. pod następującemi warunkami:

1) Grunt powyższy nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów,

2) Cena kupna zostanie zapłaconą przy podpisaniu kontraktu.

3) Gmina m. Krakowa zobowiąże się przesunąć własnym kosztem parkan okalający parcelę lkat. 474/9 do linji regulacyjnej ulicy.

4) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, mapek i pomiarów oraz ewent. należytość od przeniesienia własności poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m., względnie jego zastępców pp. radców m. P. Dra Józefa Emilewicza i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Adama Müllera i Józefa Marskiego, względnie innych pp. radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L: I. 4396/28).

Uchwalono.

V. Uprawnienia dla miejsk. Komisji dla spraw przemysłowych.

Imieniem Komisji dla spraw przemysłowych: Rm. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Rada miasta przekazuje wydanie opinji przewidzianych art. 41, 43 i 55 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 7/6. 1927. Nr. 53 Dz. U. R. P. o prawie przemysłowem Komisji dla spraw przemysłowych.

Referent R. m. inż. Adelman.

VI. Oddanie na prawie budowli gruntu na rzecz Katol. Związku Polek pod budowę bursy.

Imieniem Sekcji I. Rm. Pachoński wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Oddać na rzecz katolickiego Związku Polek w Krakowie pod budowę bursy dla uczniów szkół średnich grunt gminny przy ul. Reymonta (przedłużenie ulicy Czystej), a mianowicie część parceli lkat. 74/1 lwh. 2 Dz. XIV o powierzchni około 720 m. kw., oznaczony na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 26 maja 1928 kolorem zielonym, a to na zasadzie prawa zabudowy w myśl ustawy z dnia 26. kwietnia 1912 L 86 Dz. u. p. austr. i uchwały Rady m. z dnia 14. czerwca 1921 do L. I. 4387/21 pod następującemi warunkami:

1) Prawo zabudowy ustanawia się na okres lat 60 (sześćdziesiąt).

2) Czynsz ma wynosić 720 zł. rocznie. Czynsz ten ma się co 10 lat podwyższać o jedną czwartą pierwotnej wysokości i ma być płatny półrocznie z góry w dniu 2 stycznia i 2 lipca każdego roku i będzie hipotecznie zabezpieczony. Obowiązek płacenia czynszu liczyć się będzie od dnia oddania gruntu we fizyczne posiadanie, względnie od dnia podpisania kontraktu, gdyby ten ostatni termin był wcześniejszy.

Aż do rozpoczęcia budowy opłacać będzie Związek tylko czynsz uznawczy w kwocie 10 zł. rocznie.

3) Plany domu mają uzyskać zezwolenie Gminy m. Krakowa niezależnie od konsensu budowlanego.

4) Dom na powyższym gruncie ma być zbudowany i wykończony najdalej w ciągu lat 4 od dnia oddania gruntu we fizyczne posiadanie.

5) Dom ma być utrzymywany stale w stanie dobrym i zgodnie z wymaganiami zdrowotności. W tym celu Gmina m. Krakowa będzie miała prawo wglądu.

6) Wszystkie istotne zmiany w planie budowlanym, w ukończonym budynku lub też nowe budowy (przebudowy, nadbudowy) na powyższym gruncie wymagają zezwolenia Gminy m. Krakowa niezależnie od konsensu budowlanego.

7) Budynek powyższy ma Związek odpowiednio ubezpieczyć od ognia, a to z tem zastrzeżeniem, że suma ubezpieczeniowa może być wypłacona tylko za przyzwoleniem Gminy m. Krakowa.

Ubezpieczenie ma objąć nietylko wszystkie ulegające pożarowi części budowli, lecz także i mury, a to w wysokości ustalić się mającej w porozumieniu z Gminą m. Krakowa.

8) Budynek powyższy ma służyć jedynie na cele pomieszczenia uczniów szkół średnich.

Wynajmowanie, podnajmowanie lub w inny sposób odstępowanie domu na inne cele, może nastąpić tylko za pisemnem zezwoleniem Gminy m. Krakowa w każdym poszczególnym wypadku.

9) Związek ma odnośnie do objętego prawem zabudowy gruntu i wystawionego na nim budynku ponosić wszystkie publiczne daniny i ciężary.

10) Gmina m. Krakowa ma we wszystkich przypadkach pozbycia (odstąpienia) prawa zabudowy prawo pierwokupu, które należy zahipotekować.

11) Po wygaśnięciu prawa zabudowy przypada odnośny budynek na własność Gminie m. Krakowa, która kat. Związkowi Polek wzglednie jego prawnym następcom wypłaci 1/4 (ćwierć) w tym czasie istniejącej wartości budowlanej budynku wystawionego za zgodą Gminy m. Krakowa. Wartość ma być obliczona tylko według właściwości budowy bez uwzględnienia dochodu. Obliczone w ten sposób wynagrodzenie ma być najpierw użyte na zaspokojenie wierzycieli hipotecznych lub innych osób uprawnionych rzeczowo, dalej na zapłacenie wszelkich zaległości, danin i ciężarów publicznych. Reszta będzie wypłacona Związkowi względnie jego prawnym następcom po wykreśleniu prawa zabudowy z księgi gruntowej.

12) Związek poniesie w całości koszty odgraniczenia gruntu objętego prawem zabudowy od reszty gruntu gminnego oraz koszty urządzenia chodników i połowy ulicy wzdłuż parceli oddanej na zasadzie prawa budowli.

13) Koszta kontraktu, stempli i postępowania hipotecznego poniesie Związek.

14) Zezwolenie na intabulację prawa zabudowy udzielone będzie dopiero po rzeczywistem rozpoczęciu budowy.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy, pp. radców m. ks. sen. Kasprzyka i inż. Franciszka Drobniaka a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Józefa Marskiego i Zygmunta Siemka względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

III. Upoważnia się P. Prezydenta m. do oddania gruntu w posiadanie i zezwolenie na rozpoczęcie robót budowlanych. (L: I. 5044/28).

Uchwalono.

VII. Prawo zabudowy na rzecz Stowarz. „Dom modlitwy i Jedność Izraela Kraków-Dębniki“.

Imieniem Sekcji I. Rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miejska uchwali:

Gmina m. Krakowa ustanawia na rzecz Stowarzyszenia „Dom modlitwy i Jedność Izraela Kraków-Dębniki“ prawo zabudowy w myśl ustawy z dnia 26. kwietnia 1912 Nr. 86 dz. u. p. austr. na części parceli gminnej lkat. 96/1 lwh. 291 ks. gr. gm. kat. Kraków-Dębniki oznaczonej kolorem czerwonym na planie Budownictwa miejskiego z dnia 16 czerwca 1928 o powierzchni około 720 metrów kwadr. czyli 200 sążni kwadr. pod następującemi warunkami:

1. Czasokres trwania prawa zabudowy ma wynosić 60 (sześćdziesiąt) lat.

2. Czynsz ma wynosić po 75 (siedmdziesiąt pięć) groszy od jednego metra kwadr. rocznie i ma wzrastać co każde następne 10 (dziesięć) lat o jedną czwartą czynszu rocznie z pierwszego dziesięciolecia.

Aż do rozpoczęcia budowy opłacać będzie Stowarzyszenie tylko czynsz uznawczy w kwocie 10 (dziesięć) złotych rocznie.

3. Czynsz płatny jest za cały rok z góry w ciągu miesiąca stycznia w Kasie miejskiej.

4. Na powyższym gruncie ma być wybudowany dom modlitwy według planów zatwierdzonych przez Magistrat. Budowa ma być rozpoczęta w ciągu 4 (czterech lat) od dnia podpisania kontraktu i wykończyć w ciągu 4 dalszych (czterech) lat.

Przez rozpoczęcie rozumieć należy rzeczywiste wykonanie fundamentów i piwnic, a przez ukończenie uzyskanie konsensu na używanie.

5. Zezwolenie na intabulację prawa zabudowy udzielone będzie dopiero po rzeczywistem rozpoczęciu budowy.

6. Powyższy dom z przynależnościami powinien być stale utrzymywany w stanie dobrym i zgodnie z wymaganiami zdrowotności. W tym celu Gmina będzie miała prawo wglądu.

7. Stowarzyszenie ma ubezpieczyć odpowiednio dom ten od pożaru, a suma ubezpieczeniowa ma być oznaczona w porozumieniu z Gminą i tylko za jej zezwoleniem może być wypłacona.

Ubezpieczenie powinno objąć nie tylko wszystkie części spalne budynku, lecz także i mury.

8. Odstępowanie prawa zabudowy lub domu oraz wogóle używanie go na cele sprzeczne z niniejszą uchwałą, jest bezwzględnie niedopuszczalne.

9. Stowarzyszenie będzie ponosić wszelkie podatki, daniny i ciężary publiczne odnośnie do objętego prawem zabudowy gruntu i wystawionego na nim domu a także, koszta urządzenia ulic i chodników w myśl przepisów budowlanych i kanalizacyjnych.

10. Po wygaśnięciu prawa zabudowy względnie w razie wcześniejszego rozwiązania (zgaśnięcia) Stowarzyszenia, przechodzi budynek oraz ewent. prawo zabudowy na Gminę m. Krakowa bez żadnego odszkodowania.

11. Kontrahenci zrzekają się prawa zaczepiania kontraktu z tytułu pokrzywdzenia ponad połowę wartości.

12. Koszta kontraktu, intabulacji, należytości stemplowych oraz wogóle wszystkie koszta związane z nabyciem i utratą prawa zabudowy ponosi powyższe Stowarzyszenie.

II. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do oddania Stowarzyszeniu wspomnianego gruntu we fizyczne posiadanie i zezwolenia na roboty budowlane.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. radców m. Dra R. Landaua i Dra L. Merza, a w razie przeszkody PP. Radców: Inż. Kleinbergera i J. Marskiego względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L: I. 4506/928).

U c h w a l o n o n a w n i o s e k r m. H o l e k s y z t e m, ż e t e r m i n p r a w a z a b u d o w y o k r e ś l a s i ę n a l a t 60.

VIII. Sprzedaż p. Janowi Podgórskiemu gruntu miejsk. w Dz. XVIII.

Imieniem Sekcji I. Rm. Dr. Klimecki wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Sprzedać p. Janowi Podgórskiemu, majorowi W. P. zam. w Warszawie grunt miejski, stanowiący część parc. gr. lk. 18, wchodzącej w skład L. wyk. hip. 19 ks. gr. gm. kat. Kraków XVIII, oznaczonej na załączonym planie Budownictwa m. B. z 22. września 1928 r. kolorem zielonym, o powierzchni około 1798 m. kw. czyli 500 sążni, po 25 złotych za jeden m. kw. na cele przemysłowe, pod następującemi warunkami:

1) Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów.

2) Część przypadającej ceny kupna w wysokości 28.852 zł. potrącona zostanie z niewypłaconej reszty wynagrodzenia, przyznanego wyżej wymienionemu za grunt wywłaszczony pod rozszerzenie cmentarza rakowickiego (część parc. lk. 115 lwh. 60 Dz. XVIII o pow. 84 a. 33 m. kw.) orzeczeniem Województwa krak. z 15 kwietnia 1926 L. A. W. 3323/26, resztę zaś uiścić ma kupujący w terminie dni 8 po zawiadomieniu o uchwale Rady miejskiej zezwalającej na sprzedaż tego gruntu.

3) Koszty kontraktu, intabulacji, planów, pomiarów, legalizacji, manipulacji oraz stemple i należytość przenośną, ponosi kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta pp. radców m. J. Marskiego i Inż. Romanowskiego, a wrazie przeszkody jednego z nich pp. radców m. Dra Merza i Siemka, względnie innych radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L: I. 6695/28).

U c h w a l o n o.

IX. Sprzedaż cz. parceli gm. w Dz. XXII pp. Wład. i Antoninie Pulchnym.

Imieniem Sekcji I. Rm. Breuer wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Sprzedać pp. Władysławowi i Antoninie Pulchnym małż. część parceli gm. lkat. 1074/1 wchodzącej w skład realności lwh. 1 Dz. XXII oznaczoną na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 21. lipca 1923 kolorem czerwonym i nową liczbą kat. 1074/7 o powierzchni około 49 m. kw. za cenę po 7 (siedm) złotych za jeden metr kw. a to pod następującemi warunkami:

1) Cała cena kupna ma być zapłacona do 8 dni licząc od dnia zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż.

2) Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, mapek i pomiarów oraz należytość przenośną, poniosą nabywający.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Karola Breuera i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Dra Józefa Emilewicza i Dra Ferbera Edmunda.

U c h w a l o n o. (L. M. 5410/28/I.).

X. Sprawa koryta młynówki Rudawy.

Imieniem Sekcji I. Rm. Stączek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Gmina m. Krakowa zrzeka się swych pretensji, jakieby mieć mogła na podstawie ustawy wodnej lub innych przepisów do własności części koryta młynówki Rudawy, która ma być przesklepiona przez Amalję Morstinową wzdłuż realności lor. 25 lsp. 104 lwh. 31 Dz. IV przy ul. Łobzowskiej tj. do powierzchni około 43 m. kw., stanowiącej część parceli lkat. 760 spis I. Dz. IV „dobro publiczne“ za odszkodowaniem w kwocie 1.290 (tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt) złotych tj. po 30 zł. na 1 m. kw.

Kwota powyższa będzie zapłacona w 4 ratach miesięcznych bez odsetek, przyczem pierwsza rata płatną jest w terminie 8 dni od zawiadomienia o niniejszej uchwale. (L: I. 2291/28).

U c h w a l o n o.

XI. Odpowiedzi na interpelację.

1. Odpowiedź na interpelację Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. wniesioną w dniu 20. IX. 1928 r., w sprawie wypłacania w Magistracie i Zakładach m. remuneracyj.

Prezyd. m. R o l l e udziela nast. wyjaśnienia:

Odpowiadając na powyższą interpelację, zaznaczam przedewszystkiem, że o r e m u n e r a c j a c h w e w ł a ś c i w e m t e g o s ł o w a z n a c z e n i u, może być mowa

jedynie w zakładach miejskich w sposób przemysłowo-handlowy prowadzonych, jak Elektrownia, Gazownia i Miejskie Zakłady ceramiczne, oraz w Wodociągu m. Remuneracje powyższe o ile mają charakter dorocznych remuneracyj stałych, oparte są na uchwałach Komisji dla Zakładów miejskich, które na zasadzie uchwały Rady miasta z dnia 20 stycznia 1927 upoważnioną została do załatwienia spraw tego rodzaju w zastępstwie Rady miasta.

O ile idzie o wynagrodzenia za pracę w godzinach pozaurzędowych i inne w zrozumieniu §. 60. ust. 6. statutu, to Rada m. uchwalając budżet i przeznaczając odnośne kredyty upoważnia temsamem mnie do wydatkowania kwot wyznaczonych w ramach uchwalonego kredytu.

Z upoważnienia tego w pełni korzystam uważając, że przez dawanie pracownikom miejskim możności zarobienia ubocznie pracą dla Gminy, przychodzę im z pomocą. Także i sposób użycia tych kwot pozostawiony został mej dyskrecjonalnej dyspozycji.

Odpowiedź powyższą przyjęła Rada m. do wiadomości.

2. Odpowiedź na interpelację Rm. Dra Krzetuskiego i tow., zgłoszoną w dniu 20. IX. 1928 r. na Radzie miasta, w sprawie gruntów m. nabytych od P. Potockiego.

Wiceprez. m. Ostrowski udziela nast. wyjaśnienia:

Na podstawie kontraktu kupna sprzedaży z 21. stycznia 1928 r., nabyła Gmina od P. Potockiego około 50 ha gruntu w Dz. XXI. Połowę tego gruntu stanowiły łąki, połowę zaś parcele orne, wydzierżawione przez dotychczasowego właściciela okolicznym mieszkańcom do 1. listopada br. Wobec powyższego, Gmina mogła na razie dysponować tylko połową obszaru stanowiącą łąki.

Postanowiono wskutek tego oddać powyższe łąki w użytkowynie w drodze licytacji, z terminem do 1. listopada br., ażeby módz z chwilą uzyskania pozostałej części gruntu, będącej w posiadaniu okolicznych mieszkańców, dysponować całym nabytym obszarem.

Licytację rozpisano na dzień 27. lutego 1928 i podano warunki do wiadomości ogółu w formie ogłoszeń rozesłanych do wszystkich Komisarjatów obwod. dla dzielnic przyłączonych (od IX. do XXII.) oraz zawiadomiono oprócz tego indywidualnie: 1) P. Jana Koptę, 2) Firmę „Płaszowiankę“, 3) P. Jana Chwastka.

Do licytacji stanęli:

1) Feltscher Szymon, ul. Potockiego 2. 2) Emilewicz Ksawery, ul. Bonarka 15. 3) Firek Karol, ul. Przewóz 10. 4) Maniecki Józef. ul. Myśliwska 41. 5) Scheinowitz Chaim Salomon, ul. Tyniecka 16. 6) Kopta Jan, ul. Skrzyneckiego 6.

Cena wywołania wynosiła 100 zł. z morgi.

Prowadzący licytację Dr. Grabowski wywołał powyższą cenę, której jednak nikt z obecnych nie podtrzymał.

Wobec powyższego prowadzący licytację wezwał pierwszego licytanta tj. Feltschera Szymona do zawnioskowania kwoty czynszowej. P. Feltscher oświadczył, że grunt ten przedstawia pod względem czynszowym wartości najwyżej 35 zł. z morgi.

Wobec tego zarządzono licytację od tej kwoty. Licytacja ta miała przebieg następujący:

Maniecki 40 zł. Scheinowitz 41 zł. Maniecki 42 zł. Kopta 43 zł. Feltscher 45 zł. Kopta 46 zł. Firek 47 zł. Maniecki 50 zł. Kopta 51 zł. Feltscher 52 zł. Kopta 53 zł. Firek 55 zł. Scheinowtiz 56 zł. Kopta 57 zł.

Na tem licytację zakończono.

Na drugi dzień po licytacji zgłosił się Łączny Wojciech, polowy dla Dz. XXI., który był obecny przy licytacji z tytułu swego urzędu i oświadczył, że wylicytowana suma 57 zł. nie odpowiada jego zdaniem wartości gruntu, zgłaszając równocześnie ofertę w wysokości 80 zł z morgi.

Ponieważ oferta ta wpłynęła na drugi dzień po formalnej licytacji, Prezydjum m. zadecydowało, że o ile najwyższy oferent P. Kopta da wiekszą kwotę od oferty Łącznego, grunt mu przydzieli. P. Kopta podniósł ofertę do 81 zł., poczem grunt został mu przydzielony.

P. Kopta otrzymał grunt ten w użytkowanie do 1. listopada br. Według jego zeznań grunt ten zbronował i podsiał trawą, co pociągnęło za sobą znaczne koszty. Chcąc sobie zwrócić wkłady, sprzedał część pokosów reflektantom.

Obecnie zawarto z Koptą nową umowę na przeciąg lat 3 z tem, że czynsz na pierwszy rok został ustalony na 100 zł. z morgi, na dalsze zaś lata Magistrat zastrzegł ponowne ustalanie wysokości czynszu.

Co do reszty gruntów zaznacza się, że Gmina wydzierżawiła je w drobnych działkach mieszkańcom Dz. XXI. t. zn. pozostawiła stan dotychczasowy za czynszem ustalonym przez Magistrat.

Rm. Chwastek zgłasza wniosek o otwarcie dyskusji nad powyższą odpowiedzią.

W głosowaniu wniosek rm. Chwastka upadł.

Oświadczenie Wiceprez. Ostrowskiego przyjęto do wiadomości.

3. Odpowiedź na interpelację rm. Dr. Rosenzweiga i tow. wniesioną w dniu 20. IX. 1928 r., w sprawie postępowania ofertowego przy nabywaniu gruntów.

Wiceprez. Ostrowski udziela nast. wyjaśnienia.

Postępowanie ofertowe ma miejsce tylko wtedy, jeżeli chodzi o większy obszar gruntu, gdy grunt ten na cele gminne jest niepotrzebny.

Wtedy rozpisuje się licytację i najwięcej dający otrzymuje dzierżawę. Przedłużenie dzierżaw następuje z reguły z wolnej ręki na okres zasadniczo nie dłuższy, jak 3 lata, przyczem czynsz corocznie się ustala na podstawie szacunku Bud. m. B.

Co do innych gruntów m. stwierdzić należy, że są to w przeważnej części drobne parcelki, dzierżawione w formie działek o obszarze nieraz kilkunastometrowym. Dzierżawią te działki przeważnie okoliczni mieszkańcy, którzy płacą czynsz regulowany co pewien czas przez Bud. m. B. Ceny dzierżawy dostosowuje się zawsze do cen targowych. Ostatnio wymiar czynszów jest następujący:

a) za grunt łąkowy . . . . 261 za 1 ha
b) „ „ orny I. Kl. . . . . 209 „ 1 „
II. Kl, ... 144 „ 1 „
III. Kl. . . . . 122 „ 1 „

O ile chodzi o grunty przemysłowe, w takim razie wynajmuje się je za czynszem oznaczonym przez Bud. m. B. Czynsz ten wynosi zasadniczo 3—5% od wartości gruntu rocznie.

W końcu zaznacza się, że używanie drogi przetargu (licytacji) niekiedy może być dla Gminy szkodliwe wobec możliwości porozumienia się licytantów tak, że Gmina z wolnej ręki uzyskuje zasadniczo większe kwoty jakkolwiek czynsz dyktowany przez Gminę jest umiarkowany i sprawiedliwy.

Oświadczenie Wiceprez. Ostrowskiego przyjęto do wiadomości.

4. Odpowiedź na interpelację Rm. Adelmana i tow. w sprawie rekonstrukcji instalacji elektr. w teatrze im. J. Słowackiego.

Wiceprez. Ostrowski składa nast. wyjaśnienie: Elekrownia miejska przeprowadziła w roku bieżącym w czasie od 11 czerwca do 8 września br. rekonstrukcję instalacji w Teatrze miejskim. Rekonstrukcja instalacji obejmowała:

1) rekonstrukcję instalacji światła poza sceną (830 wypustków)

2) rekonstrukcję instalacji światła bezpieczeństwa w całym budynku (84 lamp) oraz zainstalowanie 20 nowych lamp w miejsce jeszcze istniejących naftowych,

3) rekonstrukcję instalacji dzwonków w całym budynku,

4) rekonstrukcję alarmowej sygnalizacji straży pożarnej,

5) wykonanie nowej instalacji elektrycznej dla nowego systemu oświetlenia sceny, celem wywoływania efektów świetlnych dekoracyjnych,

6) wykonanie nowej sygnalizacji świetlnej dla sceny,

7) „ urządzeń mechanicznych celem umocnienia lamp, oporów, pomostów itp.,

8) wykonanie nowych urządzeń portalowych,

9) wykonanie urządzenia horyzontu półkolistego z płótna impregnowanego, białego, wysokiego 18·5 m., długiego 30 m., zwijanego i rozwijanego przy pomocy mechanizmu napędzanego motorem elektrycznym,

10) pozłocenie dużego żyrandola oraz wszystkich świeczników i lamp z widowni,

11) roboty stolarskie, ciesielskie, murarskie i sztukaterskie. W garderobach artystycznych powiększono niewystarczającą ilość wypustów.

Dotychczasowe lampy bezpieczeństwa przełączono na prąd zmienny częściowo na miejscu, częściowo do fabryki odesłano, wymagały bowiem zasadniczej przebudowy. Lampy te nie nadeszły na czas i dlatego początkowo świeciły zamiast nich zastępcze żarówki.

Wykonano dla sceny nową świetlną sygnalizację (14 lamp). Oświetlenie sceny zostało zaprojektowane według obecnych wymagań techniki teatralnej. Lampy i opory zostały zmontowane przez Elektrownię miejską. Oświetlenie to daje możność wykonywania rozmaitych efektów dekoracyjnych na horyzoncie, który można zabarwiać dowolnie przy pomocy lamp zainstalowanych. Horyzont służy do utworzenia tła dekoracyjnego, którym bardzo często jest niebo. Wraz z nowem urządzeniem scenicznem zostały zainstalowane w loży II piętra dwa reflektory uzupełniające światło na scenie. Wszystkie lampy posiadają regulację, czy to oporową, czy też barwną, uskutecznioną przez zasuwanie szyb. Wszystkie manipulacje związane z wywołaniem jakiegoś efektu świetlnego wykonuje się na pomoście elektrotechnika. Każdy z pięciu pomostów, na których są umieszczone lampy można podnosić i opuszczać zależnie od potrzeby. Moc zainstalowanego oświetlenia sceny wynosi obecnie około 140 kilowatów.

Dla wykonania powyższych robót instalacyjnych zużyto 9000 m. rury izolowanej do których wciągnięto 30.000 m. przewodu. (Przewody zostały wymienione w całym budynku). Przy wykonywaniu instalacji pracowało ze strony Elektrowni średnio 35 ludzi dziennie, nie licząc ślusarzy, malarzy. Ilość przepracowanych przez monterów Elektrowni godzin wynosi 20.000 za cały okres.

Ze strony Elektrowni prowadzono roboty w takiem tempie, by je wykończyć w terminie, tj. by pierwsze przedstawienie mogło się odbyć 8 września. Terminu dotrzymano, ale brakło czasu na należyte wypróbowanie tych skomplikowanych urządzeń tak, że należało po rozpoczęciu sezonu przeprowadzić cały szereg uzupełnień.

Odnośnie do samej instalacji elektrycznej, to ta była wykończona już 1 września i należycie wypróbowana. Instalacja elektryczna wykonana była wzorowo, o czem świadczy choćby to, że przy załączeniu prądu nie było żadnego błędu.

Kilkuminutowe przerwy w oświetleniu zostały spowodowane spaleniem się transformatorów w stacji transformatorowej, z której zasilana jest instalacja teatralna. Transformatory wymieniono na inne, których dobroć nie ulega żadnej wątpliwości.

Oświadczenie Wiceprez. Ostrowskiego przyjęła Rada m. do wiadomości.

5. Odpowiedź na interpelację Rm. Daniela Lauera w sprawie oświetlenia ul. Dietlowskiej.

Wiceprez. Ostrowski w odpowiedzi na powyższą interpelację wyjaśnia, że w myśl uchwały Magistratu z dnia 30 marca 1927 r., ulica Dietlowska uzyska oświetlenie elektryczne w roku 1930.

6. Odpowiedź na interpelację Rm. Inż. Adelmana i tow., wniesioną na dzisiejszem posiedzeniu Rady m. w sprawie rzekomego konfliktu dyrektora teatru miejsk., z Prezydjum m.

Prezydent Rolle w odpowiedzi na powyższą interpelację zaprzeczył pogłosce, jakoby istniał między Prezydjum miasta, a dyrektorem teatru im. Słowackiego konflikt w następstwie którego, dyrektor teatru zgłosić miał rezygnację. Prawdą jest tylko tyle, że nowe urządzenia elektryczne, wykonane przez Elektrownię miejską w lecie br., w pierwszych dniach niefunkcjonowało sprawnie, co wywołało zdenerwowanie personalu teatralnego i dyrektora.

Usterki usunięto, a dyrektor teatru po krótkim urlopie wypoczynkowym powrócił do normalnych zajęć. Konfliktu ani przesilenia niema i nie było.

Oświadczenie Prezydenta Rollego przyjęła Rada m. do wiadomości.

Wniosek nagły.

Sekretarz odczytał nast. wniosek nagły Rm. Marskiego.

„Ze względu na normalne funkcjonowanie Rady miasta, reasumuje się uchwałę Rady miasta z r. 1920 przekazującą normowanie należytości za wywóz śmieci dotyczącej komisji.

Wobec tego w przyszłości wysokość tych opłat uchwalać będzie Rada miasta“.

Po dyskusji, w której zabierali głos Rm. Marski, Holeksa, Dr. Krzetuski, referent Mgtu, st. radca Herget i Prezydent Rolle, wniosek przekazano S. I. do regulaminowego traktowania.

Interpelacja Rm. Dra. Rosenzweiga i tow. w sprawie rzekomych nadużyć w Elektrowni m.

Z uwagi na to, że interpelacja powyższa zawierała orkarżenie urzędnika Elektrowni m. inż. Rudolfa Nowaka Prezydent inż. Rolle zarządził tajność posiedzenia, w którem zabierali głos: Rm. Dr. Rosenzweig, Ziffer, Dr. Szołayski, Dr. Zoll, Epstein, Pachoński, Dr. Krzetuski i inni. Po wyczerpujących wyjaśnieniach Wiceprez. Ostrowskiego i Prezydenta inż. Rollego w sprawie niniejszej Prez. inż. Rolle zakomunikował Członkom Rady, że sprawę przekazuje Komisji dyscyplinarnej.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. $10^{1}/_{2}$ w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem prezydenta m. inż. Rollego i przy współudziale wiceprez. m. Ostrowskiego i dra Schneidra, odbyło się 2 października b. r., **posiedzenie sekcji ekon. Rady m.**

Sekcja rozpatrywała sprawę zatwierdzenia ofert na dostawę drzewa do budowli i wszelkich robót gminnych, poczem przekazała ją osobnemu podkomitetowi do zbadania i wygotowania odpowiednich wniosków.

Następnie zastanawiała się sekcja nad sprawą pomieszczenia remizy tramwajowej i zarezerwowała grunt gminny na ten cel. Przytem uchwalono sprzedać funduszowi emer. pracowników kolei elektr. grunt miejski w dz. XXII pod budowę domu mieszkalnego dla pracowników tramwajowych. Dalej postanowiono odstąpić instytucjom społecznym i humanitarnym na prawie budowli dwie parcele miejskie pod budowę domów na cele tych instytucyj. Na cele regulacji ulicy Polnej w dz. X i XI, ul. Dąbrowskiego w dz. XXII uchwaliła sekcja nabyć od prywatnych właścicieli potrzebne grunta.

Po załatwieniu jeszcze sprawy sprzedaży prywatnej osobie gruntu gm. w dz. XVIII na cele przemysłowe oraz zamiany gruntu gminnego pod budowę domu za grunt prywatny w dz. XIII, omówiła sekcja poza porządkiem dziennym szereg poruszonych przez radców m. aktualnych spraw porządkowych, komunikacyjnych, przekazując je magistratowi do dalszego postąpienia.

Komisja drogowo-kanałowa i gruntowa na posiedzeniu w dniu 3 października b. r., pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta p. Ostrowskiego uchwaliła celem odwodnienia laboratorjum maszynowego Akademji Górniczej, wykonać w ul. Reymonta budowę kanału miejskiego, jak również zatwierdzono projekt i kosztorys budowy kanału m. na placu Kossaka, w ul. Wandy i w części ulicy Grzegórzeckiej w Dz. XIX, przyjęto do wiadomości sprawę wybudowanych kanałów w ul. Masarskiej i na pl. św. Ducha. Nadto komisja zatwierdziła projekt i kosztorys uporządkowania placu Kossaka. W końcu celem kontynuowania rozpoczętej budowy kolektorów zachodnich i na pokrycie kosztów odwodnienia kościoła N. P. Marji Komisja przyznała dodatkowe kredyty.

Dnia 4 paźdniernika b. r., odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Ostrowskiego **doroczne posiedzenie Komisji Miejskiego Muzeum Przemysłowego,** na którem Dyrektor Muzeum Inżynier Tor złożył szczegółowe sprawozdanie z działalności Muzeum za ubiegły rok szkolny, przedkładając jednocześnie projekt działalności Muzeum na rok przyszły. Projekt ten obejmuje cały szereg kursów, wykładów, odczytów oraz wycieczek. Dyrektor Krzyżanowski przedłożył projekt budżetu na rok budżetowy 1929/30, który został w całości przyjęty.

Pod przewodnictwem r. m. Dra Muczkowskiego i przy współudziale Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się w dniu 12 października b. r., **posiedzenie Podkomitetu Sekcji I dla spraw ogrodowych i plantacyjnych.**

Podkomitet powziął uchwały w sprawach:

1) uporządkowania poszerzonego skweru około teatru im. Jul. Słowackiego od strony Placu św. Ducha i urządzenia na tymże skwerze wodotrysku,

2) uporządkowania skweru i przestrzeni dojazdowej przed gmachem Twa Przyjaciół Sztuk Pięknych przy pl. Szczepańskim,

3) uporządkowania Pl. Juljusza Kossaka,

4) wzniesienia nowego murowanego kiosku na wodę sodową na plantach od strony drzewa wolności w miejsce obecnie istniejącego tam drewnianego kiosku, który zostanie usunięty,

5) wreszcie przebudowy sadzawki na plantach w tym kierunku, aby woda w sadzawce nie stagnowała jak dotychczas, lecz odbywała ruch wskutek należycie rozstawionego dopływu i odpływu.

W końcu omówiono kilka bieżących spraw ogrodowych, jak zadrzewienie miasta, sadzenie drzew nowych gatunków itp.

Kolonje i Półkolonje dla młodzieży w Krakowie.

W ubiegłym sezonie 36 Instytucyj urządziło kolonje i półkolonje dla dzieci i młodzieży. Akcją kolonji było objętych 4643; a półkolonji 1496 osób. W ogólnej liczbie było 2641 dziewcząt i 3498 chłopców, 4677 chrześcjan i 1462 żydów. Kolonji o charakterze leczniczym było 3 dla 833 dzieci, o charakterze wypoczynkowym 28 dla 3840 młodzieży. Koszta wyniosły 502.889 zł. 38 gr., na pokrycie których państwo udzieliło subwencji 37.850 zł., a Gmina miasta Krakowa 31.000 zł (łącznie z urządzeniem kolonji dla wychowanków Miejskich Zakładów). Wydatek na dzień i głowę w kolonjach leczniczych wyniósł 3 zł 19 gr., wypoczynkowych 3.11 zł., a w półkolonjach 90 gr.

Powyższem zestawieniem nie są objęte fundusz kolonji dla dzieci Pracowników Kolejowych, oraz Kolonji dla dzieci Pracowników Fabryki tytoniu w liczbie około 500 korzystających, co łącznie tworzy dla Krakowa 6.639 dzieci i młodzieży objętych akcją kolonji i półkolonji.

Ten tak piękny wynik rozwoju kolonji w Krakowie przypisać należy współpracy i współporozumieniu wszystkich instytucyj zrzeszonych lat temu 10, w zainicjowanym przez Prezydenta miasta Rollego związku, działalności Wojewódzkiej Komisji dla spraw kolonji oraz społeczeństwu miejscowemu, które znajdując dla tej sprawy pełne zrozumienie nie odmawiało nigdy swego poparcia.

Poświęcenie domu robotniczego Krakowskiej Gazowni miejskiej.

W dniu 7 października b. r., dokonał Ks. Kanonik Masny w obecności Prezydenta miasta, licznych Radców miejskich i Dyrektora Krakowskiej Gazowni, poświęcenia domu robotniczego dla personalu Gazowni na Dąbiu Dz. XX. Nowo wybudowany dom zamieszkuje 10 rodzin, każde mieszkanie składa się z pokoju, dużej obszernej nyży na sypialnię, kuchni, względnie z pokoju i kuchni z przynależnościami. Dom ma 4 klatki schodowe, tak że dwa, względnie trzy mieszkania są połączone jedną klatką schodową. Do każdego mieszkania przydzielony jest mały ogródek, około 100 m², na jarzynę. Dom ten jasny i czysty czyni na każdym dobre wrażenie.

Stamtąd udano się do Gazowni, gdzie dyrektor oprowadził po fabryce i wskazał na potrzebę dalszej rozbudowy zakładu wskutek jego szybkiego rozwoju. Następnie dokonano otwarcia znacznie powiększonej „Swietlicy robotniczej“ bibljoteki i czytelni, których zarząd spoczywa w doświadczonych rękach Polskiej Y. M. C. A. Po przemowach dyrektora Gazowni inż. Seiferta, Prezydenta miasta inż. Rollego i imieniem Polskiej Y. M. C. A. p. Żuk-Skarszewskiego, w serdecznych słowach podziękował imieniem robotników Gazowni p. Nagraba za stałe dążenie Dyrekcji Gazowni i Prezydjum miasta do kulturalnego podniesienia robotników.

Obecni odnieśli miłe wrażenie ze stosunku jaki panuje między Dyrekcją Gazowni, a jej pracownikami.

„Samorząd miejski“ w zeszycie za wrzesień zawiera: Dr. Szczęsny Wachholz: „Problem Samorządu w nowej organizacji ogólnej Rzeczypospolitej Polskiej“ oraz Dr. Piotr Wielgus: „Nowe rozporządzenia administracyjne a Samorząd Miejski“. W zeszycie za październik zamieszczono: Kazimierz Windakiewicz: „Sprawa organizacji pracy w organach ustrojowych i urzędach komunalnych“ oraz L. Wł. Biegeleisen: „Reforma administracji komunalnej“.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 11. Kraków, dnia 30 listopada 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. ADOLF KLĘSK
m. lekarz szkolny.

Opieka lekarsko-higjeniczna w szkołach powszechnych stoł. król. m. Krakowa (rok 1927).

I. Wstęp.

Opieka lekarsko-higjeniczna w szkołach powszechnych miasta Krakowa wprowadzoną została w roku 1907 przez powołanie do pracy dziesięciu lekarzy szkolnych i czterech sióstr szkolnych (higjenistek) ostatnich przy pomocy Towarzystwa Przeciwgruźliczego w Krakowie, które wydatnie przyczynia się do opłacenia higjenistek. Obecnie wobec zmienionego podziału pracy, zajętych jest w Krakowie w szkołach miejskich do 8-miu lekarzy, natomiast liczbę higjenistek podniesiono do 6.

Dla porównania przytaczam ilość lekarzy i szkół kilku miast Rzeczypospolitej [1]):

Ilość szkół: Wilno 45, dzieci szkolnych 10.000, lekarzy szkolnych 7.

Ilość szkół: Poznań 27, dzieci szkolnych 19.872, lekarzy szkolnych 10.

Ilość szkół: Kraków 55, dzieci szkolnych 18.926, lekarzy szkolnych 8 i 6 higjenistek.

Lwów na 45 szkół ma trzech lekarzy szkolnych zajmujących się jedynie szkołami, 2 higjenistów lekarzy i 12 higjenistek. Z zestawienia tego widoczna, że Kraków posiada najwięcej budynków szkolnych (w stosunku do ilości dzieci) wskutek czego na 1 lekarza wypada 6—8 budynków szkolnych i przeszło 2000 dzieci. W tym stanie rzeczy lekarze szkolni odwiedzają szkoły śródmieścia raz na tydzień, zaś dalsze szkoły na peryferjach miasta położone raz na 2 tygodnie, higjenistki natomiast odwiedzają wszystkie szkoły raz na tydzień, lub i częściej w miarę potrzeby.

Instrukcja miejskich lekarzy szkolnych Krakowa jest analogiczną do ogólno-państwowej z tą różnicą, że ze względu na wielką ilość szkół lekarze badają szczegółowo tylko dzieci wstępujące, występujące i chore, a inne tylko w miarę zgłaszania się, lub przedstawienia ich lekarzowi przez higjenistkę, nauczycieli, względnie rodziców. Dzieci chore kierują lekarze do klinik, szpitali, kas chorych, państwowej pomocy lekarskiej, ambulatorjum kolejowego, a dalej do dwóch poradni miejskich, t. j. przeciwgruźliczej i dentystycznej, do miejskiego zakładu lamp kwarcowych, a dzieci gruźlicze i z chorobami zakaźnemi do M. Zakładów sanitarnych w Prądniku Białym. Biednym udzielają zawsze porady lekarskiej miejscy lekarze okręgowi (w liczbie 12), chorych ocznych przyjmują zaś 2 miejscy okuliści. W każdej szkole znajduje się podręczna apteczka i potrzebne środki opatrunkowe [2]).

Porównanie działalności lekarzy szkolnych po miastach Rzeczypospolitej napotyka na znaczne trudności, a to z rozmaitych powodów. W jednych miastach lekarze zajęci są cały dzień w szkołach (np. Lwów), w innych zajęcie jest uboczne. Ponadto, w niektórych miastach instrukcje lekarzy szkolnych są nieco odmienne, a co ważniejsze sprawozdania roczne i statystyki prowadzone są w miastach nieraz bardzo niedokładnie i rozmaicie co utrudnia porównanie. Dlatego też ustalenie pewnego stałego, wszystkie miasta obowiązującego szematu byłoby w tym celu pożądanem. Lekarze szkolni krakowscy przedkładają M. U. Zdrowia sprawozdania roczne, a higjenistki kwartalne. Prócz tego lekarze szkolni wspólnie z okręgowymi, odbywają pod przewodnictwem naczelnego lekarza M. U. Zdrowia co miesiąc posiedzenia naukowe i administracyjne wygłaszając na nich odczyty, a M. U. Zdrowia wydaje ważniejsze prace tychże w postaci broszur.

---

[1]) Z Warszawy nie otrzymałem mimo próśb żądanych dat.

[2]) Każdy lekarz szkolny ma do swej dyspozycji 2 wagi, które przenosi się w miarę potrzeby ze szkoły do szkoły, dalej dla każdej szkoły miarę wysokości i stolik lekarski.

II. Stan budynków szkolnych.

Kraków posiada jak wspomniałem 55 budynków szkolnych, z których jednak zaledwo tylko kilka jest nowocześnie urządzonych. Wszystkie szkoły z wyjątkiem jednej mają oświetlenie elektryczne, a cztery posiada łazienki, sale gimnastyczne, istnieją w czterech szkołach sale jadalne, w trzech kuchnie, w dwóch szatnie i ogrody szkolne w sześciu. Boiska nie posiada żadna szkoła. Również stan ustępów pozostawia wiele do życzenia, bo zaledwie czwarta część budynków ma zmywane klozety, a wiele niema połączeń z kanalizacją. Stwierdzić jednak muszę, że co roku specjalna komisja miejska razem z lekarzami i kierownikami odbywa przegląd budynków celem ustalenia koniecznych remontów wakacyjnych, stanu ławek szkolnych, sprzętów szkolnych, a w najbliższym czasie stanąć mają cztery nowe budynki szkolne urządzone według najnowszych wymogów higjeny, co dozwoli zwinąć pewną ilość starych, małych i obecnym wymogom nie odpowiadających już budynków szkolnych, a zarazem ułatwi pracę lekarzy. W niektórych szkołach ze względu na przepełnienie, odbywa się nauka na trzy zmiany, a prócz tego w budynkach szkół powszechnych odbywa się wieczorem nauka 23-ch szkół zawodowych dokształcających. W szkołach wieczorowych udzielają nauki higjeny, jako przedmiotu obowiązkowego, lekarze ewent. lekarki lub słuchacze medycyny, kontrolując przytem stan zdrowia, jakoteż czystość młodzieży pracującej.

Wentylacja odbywa się przeważnie przez otwieranie okien; w kilku szkołach nie ma odpowiednich korytarzy by dzieci w czasie wietrzenia a niepogody mogły być wyprowadzone.

III. Czystość.

Czystość dzieci w krakowskich szkołach dzięki działalności lekarzy, a zwłaszcza higjenistek znacznie się poprawiła. W szkołach w centrum miasta dzieci brudne należą do rzadkości, a w szkołach na przedmieściach brud i wszawica notowana jest w zaledwo 5—10%. Jest to procent bardzo mały (Wilno np. ma 20% dzieci brudnych), jeżeli się weźmie pod uwagę, że na przedmieściach ma szkoła do czynienia z dziećmi ludzi biednych, u których warunki higjeniczne domu przedstawiają się często bardzo smutno. Tę wybitną poprawę czystości przypisać należy w pierwszym rzędzie niestrudzonej pracy higjenistek, jakoteż współdziałaniu ciała nauczycielskiego. Prócz tego w 8-miu szkołach męskich założono fryzjernie szkolne, a higjenistki obcinają dzieciom paznokcie. Dzieci uczęszczające do szkół, które nie posiadają łazienek, bywają kąpane mniej więcej raz na dwa tygodnie[1]) w sąsiednich szkołach posiadających łazienki, lub w łaźniach publicznych za minimalną opłatą. Każda z sióstr do prowadza rocznie około 1.300 dzieci do kąpieli. Biedne dzieci dostają do kąpieli publicznych bilety bezpłatne[2]). Prawie wszystkie klasy szkół posiadają umywalki, ręczniki i mydło, a w 3-ch szkołach sprawiono przy pomocy komitetów rodzicielskich umywalki (korytka) z płynącą wodą na 6—10 dzieci, tak, że klasa może być na korytarzu w bardzo krótkim czasie umyta. W kilku szkołach każde dziecko posiada ręczniczek i mydło. Zrozumienie znaczenia czystości u dzieci szkolnych jest w społeczeństwie coraz większe. Ostatnio np. fabryka mydeł Rożnowskiego w Krakowie rozesłała po szkołach dla każdego dziecka kawałek mydła.

Dzieci brudne dostają odpowiednie druki do domu, celem pouczenia rodziców, a po klasach i korytarzach wiszą obrazy ilustrujące racjonalne mycie i skutki brudu.

IV. Ogólny stan zdrowotności dzieci.

Ogólny stan zdrowotności dzieci przedstawia się z każdym rokiem lepiej, ostatnie badania wykazały dobrą budowę i odżywienie dobre u 1.552 dzieci, średnie u 4.567 dzieci, a złe u 862.

Przeciętna waga dzieci sześcioletnich 18—20 kg. Powiększenie gruczołów wykazało u 4.773, pruchnicę zębów u 6.844, wady wzroku: (nowe badania) u 303, skrzywienie[3]) kręgosłupa u chłopców 15%, a dziewcząt 55%, przepuklin 12, wad serca 142, wad słuchu 65, świerzbu 25. Szkła nosi 5 do 10% dzieci (zależnie od wieku).

O innych cierpieniach wspomnę we właściwem miejscu. Dzieci cierpiące na taniec św. Wita, padaczkę i t. p. zostają zaraz wykluczone ze szkoły i leczone w Klinice neurologicznej (4 przypadki notowane).

V. Walka z chorobami zakaźnemi.

Walka z chorobami zakaźnemi odbywa się przy pomocy Miejskiego Urzędu Zdrowia. Lekarze szkolni zostają codziennie wieczór zawiadamiani telefonicznie o nowych przypadkach chorób zakaźnych, a szkoły na drugi dzień rano, przyczem dzieci, w domu których wybuchła choroba zakaźna, zostają wyłączone z nauki na termin przepisany. Dezynfekcje, jakoteż mycie klas przeprowadza Miejski Urząd Zdrowia, względnie służba szkolna.

Z chorób zakaźnych notowano ostatnio:

szkarlatyny	147
błonicy	15
odry	62
ospy wietrznej	74
duru brzusznego	9
róży:	8
zapalenia gardła pryszczykowego	445
zapalenia płuc	21
jaglicy	31
kokluszu	26
grypy	488
zapalenia opon mózgowych	2
czerwonki	5
świerzbu	4
świnki (mumps)	7

wypadków śmierci było: na zapalenie opon mózgowych	2
szkarlatyny	2
z innych przyczyn	4
razem	8

Lekarze szkolni wyszczepili przeciw ospie 4.259 dzieci. Również zachęcano bardzo do szczepień przeciw szkarlatynie, niestety jednak z powodu pewnego uprzedzenia ludności udało się wyszczepić zaledwo 10% dzieci szkolnych.

W sanatorjum na Prądniku w pawilonie zakaźnym leczono 123 dzieci w wieku szkolnym z czego zmarło

[1]) W Poznaniu kąpie się dzieci przeważnie raz na tydzień.
[2]) Opłata w łaźni dla dzieci płacących wynosi 20 gr.

[3]) Objęte tu są wszystkie stopnie skrzywień.

dwoje. Z chorób wenerycznych obserwowano 4 (2 kiły dziedziczne, dwa trypry), leczone w klinikach lub prywatnie.

VI. Jaglica.

Jaglica w szkołach krakowskich należy obecnie do rzadkości (31 wypadków w stadjum nie zaraźliwem), a to dzięki temu, że dwaj okuliści miejscy przebadali sumiennie wszystkie dzieci po szkołach, a dzieci chore lub podejrzane leczyły kliniki, szpitale i zakład dla dzieci jaglicowych w Witkowicach pod Krakowem. Natomiast niema poradni przeciwjagliczej tak jak n. p. w Wilnie, gdzie przed założeniem poradni wykazano 4% dzieci jaglicowych, a obecnie dzięki poradni spadł on do 0·8%. W Poznaniu liczba dzieci jaglicowych wynosi 0·33%, u nas 0·16%. Założenie poradni przeciwjagliczej jest w toku.

VII. Walka z gruźlicą.

Obliczenie procentu dzieci gruźliczych, jakoteż porównanie z innemi miastami napotyka na pewne trudności, a to z powodu, że miasta do statystyki wstawiają bądź wszelkie wypadki podejrzane, bądź wypadki gruźlicy stwierdzonej klinicznie, ewentualnie otwartej. Lekarze szkolni stwierdzili w szkołach krakowskich 257 wypadków gruźlicy. W Wilnie wykazano 8% gruźlicy dziecięcej, a w Poznaniu tylko 1%. Walka z gruźlicą dzięki akcji Towarzystwa Przeciwgruźliczego odbywa się w Krakowie energicznie. Dzieci podejrzane, doprowadzają higjenistki dla stwierdzenia cierpienia i leczenia, do poradni przeciwgruźliczej, a dzieci chore umieszcza się na koszt Kasy Chorych (o ile do niej należą), lub też na koszt Gminy miasta Krakowa w M. Zakładach sanit. w Prądniku. Ośmioro dzieci skierowano do uniwersyteckiego sanatorjum dla dzieci gruźliczych w Zakopanem. Przeważnie prawie we wszystkich szkołach dzieci wątłe otrzymują na koszt komitetów rodzicielskich, lub za minimalną opłatą tran i chodzą do naświetlań kwarcowych w Miejskim Zakładzie Lamp Kwarcowych przy Urzędzie Zdrowia. Lekarze szkolni wygłaszają corocznie dla rodziców wykłady o zwalczaniu gruźlicy, jako choroby społecznej. Dzieci klas wyższych zwiedziły wystawę przeciwgruźliczą, jakoteż film przedstawiający jej skutki i sposoby zapobiegania jej i leczenia. Podobnie jak i w innych miastach lekarze szkolni stwierdzili niemal u 60% młodszych dzieci powiększenie gruczołów szyjnych co jednak odnieść należy w wielu wypadkach do zepsutych zębów, chorób skórnych, pozostałości po chorobach zakaźnych, brudu i t. p. Przedstawienie ogólne uwzględnia tylko powiększenie gruczołów natury wybitnie gruźliczej, lub skrofulicznej.

Gruźlicy kostnej zanotowano 25 wypadków.

Przychodnia przeciwgruźlicza utrzymywana jest przez Krakowskie Towarzystwo Przeciwgruźlicze i Gminę miasta Krakowa i mieści się przy ulicy Radziwiłłowskiej w budynku własnym. Funkcjonują tam lekarze i 3 wywiadowczynie, które odwiedzają zarazem chorych na mieście. Obok mieści się poradnia dla matek i niemowląt.

VIII. Walka z alkoholizmem.

Wielką pomocą w walce z alkoholizmem jest centrala abstynencka w Krakowie, która liczy 20 kół i posiada kilku wybitnych prelegentów, którzy po szkołach wygłaszają wykłady ilustrowane tablicami, przeźroczami, i graficznemi zestawieniami. W kilku szkołach znajdują się też tablice kolorowe przedstawiające zgubne skutki alkoholu na organa wewnętrzne. Prócz tego lekarze szkolni wygłaszają pogawędki dla dzieci starszych o alkoholiźmie.

IX. Odżywianie dzieci szkolnych.

We wszystkich szkołach, w miesiącach zimowych, odbywa się odżywianie dzieci w postaci śniadań. Dzieci bardzo wątłe dostają ciepłe mleko, inne herbatę z mlekiem i bułkę. W trzech szkołach, posiadających kuchnie szkolne i kurs gospodarstwa domowego, dzieci wątłe najbiedniejsze, lub mieszkające daleko, dostają oprócz tego obiady.

Dotychczas zaledwo w trzech szkołach istnieją sale jadalne posiadające zarazem specjalne urządzenia do mycia rąk.

Odżywianie dzieci odbywa się częściowo kosztem gminy, a częściowo kosztem komitetów rodzicielskich, a Książę Metropolita daje miesięcznie 100 zł na mleko dla dzieci w szkole umysłowo upośledzonych. Gmina miasta Krakowa pokrywa koszty odżywiania dzieci kwotą 10.000 zł rocznie. Efekt odżywiania dzieci zwłaszcza słabowitych, jest nieraz wprost bijący w oczy i dlatego należałoby go jeszcze więcej rozszerzyć.

W wielu szkołach Komitety rodzicielskie przy pomocy Towarzystwa Opieki nad młodzieżą dostarczają biednym uczniom bielizny, ubrań i bucików, jakoteż zachęcają do używania chusteczek do nosa.

Lekarze badają pilnie bufety szkolne i nakłaniają młodzież do mycia rąk przed jedzeniem okolicznościowo i w pogawędkach.

X. Czynności lekarzy szkolnych.

Lekarze szkolni zbadali szczegółowo dzieci:	923
Ogółem przeglądnęli:	13.230
liczba wizyt indywidualnych lekarzy	5.780
udzielono porad higjenicznych rodzicom	2.375
wygłoszono pogadanek higjenicznych dla dzieci	328
posiedzeń rad pedagogicznych z udziałem lekarzy	118
Stwierdzono:	
cierpień oczu ogółem[1])	1.372
cierpień narządów wewnętrznych	2.409
cierpień skórnych	393
cierpień uszu, nosa i gardła	746
cierpień chirurgicznych	177
zboczeń mowy	136
kalek	62

Zboczenia mowy kierowane bywają do poradni specjalnej urządzonej dla dzieci szkół powszechnych i średnich przy klinice chorób nerwowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie również kieruje się dzieci z chorobami nerwowemi wymagającemi leczenia i dzieci upośledzone, potrzebujące leczenia klinicznego.

Oprócz tego lekarze badali kandydatów do seminarjum nauczycielskiego, wojska, kolonji, zawodów sportowych, ulg kolejowych, po chorobach zakaźnych i t. p.

Na radach pedagogicznych, nieraz specjalne w tym celu zwoływanych objaśniali nauczycieli o ustawach sanitarnych, szczepieniu przeciw ospie, gruźlicy, szkarla-

[1]) Okulary nosi 5—10% dzieci.

tynie, jakoteż pouczali o objawach typowych chorób, jak jaglicy, świerzbu i t. p., ważności ćwiczeń oddechowych, walki z gruźlicą i t. p. Również lekarze badali pod koniec roku szkolnego u starszych zdatność fizyczną dzieci co do wyboru przyszłego zawodu i kierowali kandydatów do pracowni psychotechnicznej, mieszczącej sie w Miejskiem Muzeum Przemysłowem.

W kilku szkołach urządzono kurs sanitarny o pielęgnowaniu chorych dla starszej młodzieży.

XI. Czynności opiekunek szkolnych.

Doprowadzono do ambulatorjum dentystycz. dzieci	1200
" " " okulistycznego	320
" " " chirurgicznego	30
" na oddział chorób gardła, nosa, uszu	60
Doprowadzono na oddział chorób skórnych . .	12
" " " " nerwowych .	16
" " " " wewnętrznych	56
" do zakładu kąpielowego . . .	5504
" " poradni przeciwgruźliczej .	48
Dokonano wywiadów domowych	890
" wizyt szkolnych	1360
" badań dzieci z lekarzem szkolnym .	3230
wypełniono kart lekarskich dla dzieci . . .	420
udzielono pomocy przy szczepieniu ospy . .	1265
udzielono pomocy przy szczepieniu szkarlatyny	12
dokonano przeglądów czystości	20376

Podczas wizytacyj domowych higjenistki niejednokrotnie wykryły w domach u członków rodziny choroby zakaźne, gruźlicę, świerzb lub inne cierpienia i nakłoniły lub same wezwały lekarza miejskiego względnie kasowego, udzielając przytem odpowiednich wskazówek i porad.

Zadanie to jest sprawą o ogromnej i doniosłej ważności społecznej, a rodziny przyjmują higjenistki chętnie, a nawet proszą je o częste wizytacje.

Nie rzadko higjenistki umyły w domu przy matce gruntownie dziecko, co nieraz wpłynęło po tem radykalnie na dalszą czystość dziecka i jest sposobem o wiele lepszym niż druki i usuwanie dzieci. Niestety czystość w niektórych zakładach pozostawia wiele do życzenia, a siostry czy bracia opiekujący się dziećmi tłómaczą się zupełnym brakiem funduszów na najpotrzebniejsze cele. Zato stan burs i zakładów wychowawczych dzięki staraniom lekarzy poprawił się pod względem higjeny znacznie.

XII. Działalność miejskiego ambulatorjum dentystycznego za rok 1926/7.

Gmina miasta Krakowa założyła ambulatorjum dentystyczne przed laty 16, w którem leczone są dzieci szkół powszechnych. Obok normalnej pracy w ambulatorjum, dentyści szkolni badają uzębienie dzieci po szkołach i kierują dzieci chore prócz ambulatorjum miejskiego, do ambulatorjum kasy chorych, kolejowego i lekarzy prywatnych.

a) Badanie rewizyjne po szkołach.

zbadano dzieci szkolnych	8.577
zdrowe uzębienie posiada	1.733
daleko posuniętą pruchnicę zębów	505
naprawidłowy zgryz	745
wysłano odezw do rodziców	3.511
przeznaczono do ambulatorjum miejskiego . .	3.193
do ambulatorjum kasy chorych	2.136
do ambulatorjum szpitala izraelickiego . . .	466
do innych i prywatnych	1.753

b) leczenie.

ogólna liczba pacjentów	1.909
chłopców	822
dziewcząt	1.887
założono plomb (21 w zębach mlecznych) . .	1.456
zaopatrzono zębów	446
wyleczono zgorzeli zębowych	38
usunięto stałych zębów	488
usunięto mlecznych zębów	2.692
zdjęto kamieni zębowych i oczyszczono . . .	517
inne zabiegi dentystyczne	3.662
ogólna liczba ordynacyj	8.669

XIII. Opieka nad dziećmi upośledzonemi umysłowo i głuchoniememi.

Specjalna szkoła (w duchu dawnej szkoły im. św. Szczepana) dla dzieci umysłowo upośledzonych i głuchoniemych powstała w roku szkolnym 1924/25. Zaczątek szkoły stanowił osobny oddział dla dzieci upośledzonych przy szkole św. Scholastyki i równorzędny oddział przy szkole im. Kochanowskiego. W roku szkolnym 1925/6 dla celów szkoły został oddany osobny budynek z ogrodem przy ul. Rajskiej, a opiekę lekarską objął nad dziećmi miejski lekarz szkolny Dr. Klęsk. Również w tym roku powstał tamże oddział dla dzieci głuchoniemych. Obecnie szkoła ta liczy 5 oddziałów dla dzieci umysłowo upośledzonych. Ogólna liczba dzieci wynosi obecnie 100 (56 chłopców, 44 dziewczęta). W szkole tej pracuje 5 sił nauczycielskich z tego 3 siły kwalifikowane i 2 niekwalifikowane. Do szkoły specjalnej przyjmuje się dzieci na podstawie badań testami Binet'a-Simona w modyfikacji Terman'a. W maju i czerwcu każdego roku szkoły powszechne, w których znajdują się dzieci podejrzane o niedorozwój. (przedewszystkiem z klas najniższych) wypełniają odpowiedni kwestjonarjusz i przysyłają owe dzieci do zbadania inteligencji do szkoły specjalnej. Dzieci, których iloraz inteligencji wynosi poniżej 75, zakwalifikowuje się do szkoły specjalnej. W roku 1926/7 szkoły powszechne przysłały 130 dzieci do zbadania i z tych przyjęto 60 do szkoły. Mniej więcej rocznie około 10% dzieci, dzięki rozbudzeniu inteligencji leczeniem (wycinanie migdałów, preparaty gruczołu tarczykowego, leczenie słuchu i t. p.) poprawia się o tyle, że mogą powrócić do szkoły powszechnej. Dzieci zajęte są w szkole także robotami fizycznemi, co wpływa na nie niezmiernie dodatnio, gdyż przy szkole znajduje się obszerny ogród, który same dzieci uprawiają.

W Poznaniu liczba dzieci upośledzonych wynosi 1·4% u nas nie dochodzi do 1% (gdyż nie przyjmuje się dzieci z prowincji z powodu braku internatu).

W szkole głuchoniemych istnieją trzy oddziały prowadzone przez fachowych nauczycieli, z których dwa umieszczone są w szkole im. Juljusza Słowackiego w dziel-

nicy Wolnica zamieszkałej głównie przez ludność izraelicką. Naukę pobiera rocznie około 30 dzieci i to krakowskich, gdyż niestety ze względu na brak internatu liczne zgłoszenia z prowincji nie mogą też być uwzględniane. Badania organów mowy i słuchu przeprowadza z uprzejmości dwóch uproszonych kolegów specjalistów.

XIV. Półkolonje.

Półkolonje urządzane są staraniem Krakowskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego w parku Dra Jordana i w parku im. W. Bednarskiego w Dz. XXII Podgórze, obejmują one 620 dzieci w wieku od lat 3—15. Półkolonje funkcjonują od początku lipca do końca sierpnia. Dzieci zbierają się codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) o godzinie 8-mej rano w Rynku Głównym, lub w dzielnicy Podgórze, skąd pod opieką higjenistek jadą tramwajami do półkolonji, gdzie przebywają do godziny 5-tej, poczem wracają z powrotem do Rynku, skąd zabierają je rodzice, lub rodzeństwo. W parkach dostają dzieci 3 razy dziennie pożywienie tj. śniadanie, obiad i podwieczorek. Ogólna liczba dni żywienia wynosiła 15.307. Opłata od dziecka wynosi 8 zł. miesięcznie, a wpisowe 1 zł. przyczem przeważna część dzieci zwolnioną była od opłat. Dzieci potrzebujące werandowania leżą na leżakach, inne korzystają z kąpieli słonecznych i rzecznych, 70 dzieci przebyło kurs pływania. Prócz tego stale odbywają się tam gry i zabawy na świeżem powietrzu, oraz wycieczki. W razie niepogody, dzieci przebywają na dużych werandach. Utrzymanie dziecka kosztuje mniej więcej 85 gr. dziennie. Badania lekarskie po powrocie z półkolonji wykazały wybitne poprawienie stanu ogólnego i przybytek na wadze.

XV. Kolonje.

Dzieci skrofuliczne bywają po zbadaniu przez lekarza szkolnego kierowane do kolonji leczniczej w Rabce, gdzie istnieją osobne kolonje dla dzieci chrześcijańskich i izraelickich. Korzystało z nich w ostatnim roku około 300 dzieci katolickich i 300 izraelickich. W czasie pobytu dzieci na kolonjach uwzględnia się stronę kulturalną w postaci urządzanych pogadanek, śpiewów chóralnych, teatrów i udzielanej nauki. Sprawozdanie lekarzy kolonji (przebywają tam dzieci 4 tygodnie na zmianę) wykazują wybitną poprawę zmian skrofulicznych, przyrost na wadze (około 2 kg. miesięcznie) Środkami leczniczemi są: kąpiele solankowe, słoneczne, werandowanie, całodzienne przebywanie na świeżem powietrzu. Od roku 1885 istnieje w Krakowie towarzystwo Kolonij wakacyjnych Kochanów dla młodzieży szkół powszechnych. Towarzystwo to wysyła corocznie około 200 dzieci niezamożnych rodziców na wakacyjny pobyt do Kochanowa, po poprzedniem zbadaniu przez lekarzy szkolnych. Wpływ kolonji na zdrowie młodzieży okazuje się bardzo dobroczynnym i towarzystwo dokłada ciągle starań, by liczbę kolonistów zwiększyć.

W Kobiernicach znajduje się kolonja (czynna przez cały rok) dla dzieci robotniczych miasta Krakowa, zorganizowana przez Towarzystwo przyjaciół dzieci w Krakowie. Przyjmuje ono rocznie około 100 chłopców i 135 dziewcząt. Charakter kolonji jest wypoczynkowo-leczniczy, na kolonje przyjmuje się jedynie dzieci chorowite, niedokrwiste i źle odżywione. Kolonja mieści się w dużym murowanym dworze i zajmuje 11 pokoji sypialnych, 4 pokoje do zabaw, 4 pokoje dla personulu i 2 szatnie. W osobnym budynku mieści się łazienka i ubikacje gospodarcze. Przybytek wagi u dzieci jest bardzo wybitny dochodzący nieraz do 3 i więcej kg. Całkowity koszt pobytu dziecka wynosi 3 zł. 75 gr. Prócz tego dzieci bywają kierowane do kilku mniejszych kolonji utrzymanych przez T. O. M., jakoteż rozmieszczane po prywatnych dworach i w Rymanowie (kolonja lwowska).

XVI. Ćwiczenia fizyczne, sporty, wycieczki, spacery szkolne, gimnastyka.

Jak poprzednio wspomniałem cztery szkoły mają sale gimnastyczne. Inne korzystają natomiast z gimnastyki, albo w tych szkołach, lub w sali Sokoła podgórskiego i krakowskiego. W szkołach posiadających podwórza szkolne odbywają się ćwiczenia na wolnem powietrzu, a w innych przy otwartych oknach. W szkołach żeńskich wprowadzono w dnie pogodne przechadzki szkolne, połączone ewentualnie z zabawami w Parku Jordana, na błoniach i w Parku Podgórskim. W miesiącach letnich i wakacyjnych korzystają dzieci w całej pełni z ćwiczeń, zabaw ruchowych i sportów w specjalnie na to przeznaczonym parku im. Dra Jordana. Ruch sportowy, jakoteż skautostwo rozwija się coraz silniej, a w kilku szkołach zawiązały się specjalne kółka sportowe. Nauki pływania uczą się starsze dzieci w parku Krakowskim, a w piłkę nożną bawią się na rozległych boiskach na błoniach.

Pilnie przestrzegane są też ćwiczenia oddechowe podczas nauki szkolnej, przy otwartych oknach.

Część młodzieży męskiej korzysta z pływalni krakowskiej Y. M. C. A., jakoteż ze zabaw, gier towarzyskich i gimnastyki w jej własnym wspaniałym gmachu przy ulicy Krowoderskiej.

Gorzej przedstawia się sprawa gimnastyki leczniczej zwłaszcza w wypadkach tak częstych u nas skrzywień kręgosłupa i złego trzymania się u dziewcząt.

Dzieci, których rodzice należą do Kasy chorych bywają kierowane do ambulatorjów Kasy chorych do leczenia, inne mogące opłacać gimnastykę prywatną kierowane bywają do 2 zakładów Zanderowskich prywatnych za opłatą 50—60 złotych miesięcznie.

Niestety wiele z nich z powodu braku funduszów nie może być racjonalnie leczonych i czynią to rodzice za wskazówką lekarzy szkolnych.

Aparaty, gorsety i t. p. wykonują tutejsze zakłady ortopedyczne, przyczem często przychodzą z pomocą finansową Komitety rodzicielskie.

XVII. Zakończenie.

Jak wspomniałem na początku, porównanie zakresu i wyników opieki higjeniczno-lekarskiej szkolnej w miastach Rzeczypospolitej napotyka się na wielkie trudności, uczynił to zresztą bardzo sumiennie Dr. Stanisław Kopczyński, naczelny wizytator higjeny szkolnej w M. W. R. i O. P. Czytamy tam, że na 3.500.000 dziatwy szkolnej szkół powszechnych, dopiero miljon otoczony jest stałą lub nie stałą opieką lekarską.

W Krakowie prócz miejskich szkół powszechnych mających swych lekarzy, istnieje 13 szkół prywatnych,

z których połowa ma opiekę lekarską, inne tłumaczą się brakiem na to odpowiednich funduszów.

Dotychczas nie we wszystkich szkołach mają lekarze do dyspozycji swój gabinet lekarski i często badać muszą w kancelarji kierownika, gabinetach lub nawet po klasach.

Gabinetom lekarskim brakuje jeszcze wiele niezbędnych rzeczy i przyrządów (płaszcze, umywalki, prześcieradła, ręczniki, środki odkażające i t. p.).

Również stan ławek szkolnych w szkołach miejskich pozostawia wiele do życzenia, przeważnie bowiem są to ławki starego typu, nieruchome, zupełnie do wzrostu dzieci nie dostosowane. Zaznaczyć jednak muszę, że gmina rok rocznie sprawia dla kilku klas ławki nowego typu, lub też stoliki z krzesełkami.

Mimo nieuniknionych jeszcze usterek, opieka higjeniczno-lekarska w szkołach krakowskich nie pozostaje wcale w tyle poza innemi miastami, także zdrowotność dzieci przedstawia się zupełnie zadawalniająco.

Stosownie do okólnika M. W. R. i O. P. mają być w Krakowie w kilku szkołach urządzane natryski[1]). Dzieci należy kąpać częściej i sprawą tą muszą zająć się także grona nauczycielskie, skoro kąpiele włącza się do programu szkolnego.

Kończąc moje sprawozdanie z opieki higjeniczno-lekarskiej szkół powszechnych stołecznego miasta Krakowa dodać tu muszę parę nasuwających mi się jeszcze uwag.

Przedewszystkiem podkreślam raz jeszcze, że Kraków ma dostateczną ilość budynków szkolnych, wiele z nich jednak nie odpowiada wymogom higjeny, dlatego też kwestja wybudowania najmniej 4 dużych nowoczesnych szkół jest niezwykle aktualną. W zamian za to, skasować by można najmniej 8 starych budynków szkolnych i obrócić je na inne cele.

Daje się też odczuwać brak dostatecznej ilości łaźni szkolnych, boisk i sal gimnastycznych.

Koniecznemi byłyby również poradnie: okulistyczna i wewnętrzna, jakoteż instytut ortopedyczny dla leczenia skrzywień kręgosłupa kalek i cierpiących na gruźlicę kostną.

Liczba lekarzy szkolnych i higjenistek winna być pomnożoną, a lekarze częściej niż raz na tydzień winni odwiedzać szkoły.

[1]) W robotach wakacyjnych na rok 1928 uczyniono to w dwóch szkołach.

Większy nacisk powinno się też położyć na odżywianie dzieci w szkołach, jakoteż wychowanie fizyczne i sporty.

W budynkach szkolnych nie powinny się odbywać żadne przedstawienia (np. teatralne), przychodzi bowiem na nie nieraz publiczność z domów zakażonych.

Budynki szkolne nie powinny być podczas roku szkolnego używane, jako domy noclegowe dla wycieczek, a gdy są one użyte w czasie ferji, muszą być potem przed rozpoczęciem roku szkolnego dokładnie odkażone.

Pożądanem jest zbudowanie szkoły w parku na Woli Justowskiej dla dzieci zagrożonych gruźlicą, jakoteż sanatorjum dla dzieci gruźliczych w Krakowie, lub w okolicy, ewentualnie w Zakopanem, gdyż obecnie dzieci chore tylko w małej ilości mogą być leczone klimatycznie.

Pożądaną jest również budowa internatu dla dzieci głuchoniemych[2]) i upośledzonych umysłowo, jakoteż zaopatrzenie szkoły dzieci upośledzonych w potrzebne środki naukowe i do badania lekarskiego, tudzież stworzenie osobnej pracowni psychologicznej.

Działalność lekarzy szkolnych da jeszcze lepsze wyniki, gdy przez odpowiednie warunki higjeniczne poprawi się stan budynków szkolnych, a lekarz wygłaszając dla dzieci, czy rodziców pogadanki higjeniczne będzie mógł dany budynek dawać na wzór urządzenia i czystości.

Higjena szkolna roztacza swe dobroczynne działanie i poza szkołę do domów rodzicielskich, a prawą jej ręką są pod tym względem higjenistki, których liczba dlatego musi być znaczną. Ideałem by było, aby każda większa szkoła miała swą higjenistkę, jeżeli już nie może mieć swego lekarza.

Szkoły winny być zaopatrzone w odpowiednie tablice z działu higjeny, należy urządzać często pogadanki higjeniczne i odczyty z przeźroczami. Obecnie bardzo często szkoła zawiadamia rodziców o chorobie dziecka i wykrywa cierpienia w początkach, podczas gdy dawniej było odwrotnie.

Dzieci wychowane w nowoczesnych zasadach higjeny usuną w przyszłości ze społeczeństwa brud, brak poczucia czystości i rażące błędy oraz przekroczenia przeciwko higjenie spotykane u nas co krok na ulicach, w wagonach kolejowych, tramwajach, parkach i lokalach rozrywkowych, a nawet kościołach i świątyniach.

[2]) Według wykazów Rad szkolnych powiatowych w Województwie krakowskiem mamy ogółem 408 dzieci głuchoniemych (224 chłopców i 184 dziewcząt). Z tego pobiera naukę zaledwo 48 we Lwowie, Krakowie i prywatnej szkole w Tarnowie.

Wzór do badań psychologicznych.

Szkoła powszechna Nr.

Adres ....

K W E S T J O

wstępny w celu zakwalifikowa

1	2	3	4	5	6	7	8
IMIĘ I NAZWISKO	Oddział	Wiek, rok i miejsce urodzenia	Wyznanie	Adres rodziców ew. opiekunów	Ile lat dziecko uczęszcza do szkoły	Zawód rodziców ewentualnie opiekuna	Postępy w naukach

Data ....

NARJUSZ

Kraków.

nia dzieci do szkoły specjalnej.

9	10	11	12	13	14	15
Przyczyny niedorozwoju					Charakterystyka zachowania się w szkole	UWAGI
Nieregularne uczęszczanie	Stan dzieci			Warunki domowe wpływające na dany stan ucznia		
	fizycznych	umysłowych	moralnych			

Podpis

Kierownik ....

Nauczyciele ....

Lekarz ....

Uwagi: W razie braku miejsca należy wypisać odpowiedzi na arkuszu zwykłego papieru i dołączyć do kwestjonarjusza.

W odpowiedzi na Nr. 6 należy wziąć pod uwagę i szkoły, do których dziecko uczęszczało poprzednio.

Nr. 9 zaznaczyć ilość i czas trwania przerw, jeżeli opuszczanie lekcyj uważa się za przyczynę niedorozwoju.

Nr. 10 ogólny stan zdrowia i rozwoju fizycznego, stan umysłu (ewent. krótkowzroczność, głuchotę).

Nr. 11 niedostateczne uzdolnienie, tępota umysłowa.

Nr. 12 zasadnicze wady dziecka, (np. kłamie, kradnie, chodzi na włóczęgę, dokucza kolegom, dręczy zwierzęta i t. p.).

Nr. 13 ew. nędzę materjalną lub moralną środowiska, (konflikty z prawem, alkoholizm i t. p.).

Nr. 14 zasadnicze cechy zachowania się dziecka w sto, sunku do regulaminu szkolnego i życia koleżeńskiego (uległe, spokojne, bojaźliwe, bierne-apatyczne, niekarne, samowolne, nietrwałe, zaczepne).

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. II. 33574/1928.

Podatek od placów niezabudowanych.

OBWIESZCZENIE.

Celem wymiaru podatku od placów budowlanych na rok 1929. Magistrat zarządza po myśli § 30 rozporządzenia Ministra Skarbu z 3 listopada 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 913 co następuje:

Właściciele placów budowlanych, do chwili niniejszego ogłoszenia niezabudowanych, lub niedostatecznie zabudowanych, winni w terminie dni 14 złożyć wypełnione deklaracje do wymiaru podatku w Wydziale II Magistratu, plac WW. Świętych L. 6, II piętro, drzwi Nr. 10 na formularzach, które podjąć należy w tymże Wydziale II Magistratu w ciągu trzech dni w godzinach urzędowych od 12 do 14 popołudniu.

Zaniedbanie zgłoszenia, jak również złożenia zeznania nieprawdziwego lub niezupełnego będzie karane w myśl art. 62, 63 i 67 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. Dz. U. R.P. Nr. 94 poz. 747.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 12424/1928. VIII. Kraków, dnia 9 listopada 1928.

Zakaz przemiału pszenicy na mąkę o typie wyższym niż 65 proc.

OBWIESZCZENIE.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 1928 roku, wydanem w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Skarbu i Rolnictwa Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 769 wydany został zakaz przemiału pszenicy na mąkę o typie wyższym aniżeli 65%-towy wyciąg z ziarna oczyszczonego uprzednio z obcych domieszek oraz zakaz używania w zakładach przemysłowych do przerobu i wszelkiego rodzaju wypieku mąki pszennej szlachetniejszej t. j. pochodzącej z przemiału poniżej normy 65%.

Zakaz ten wchodzi w życie z dniem 12 listopada 1928 roku i od tego terminu winien być bezwzględnie respektowany.

Magistrat wzywa więc interesowanych, a zwłaszcza młynarzy i piekarzy do ścisłego stosowania się do powyższego rozporządzenia.

Winni przekroczeń w tym względzie karani będą po myśli rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527) aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 zł.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. prez. 10587/1928. Kraków, dnia 17 listopada 1928.

OGŁOSZENIE

o wypłacie odsetek za drugie półrocze 1927 roku od obligacji Gminy miasta Krakowa z roku 1909 i 1919.

Począwszy od dnia 5 grudnia 1928 r. wypłacać będzie Główna Kasa miejska w Krakowie 4% odsetki od obligacji Gminy m. Krakowa emitowanych w r. 1909 i 1919, złożonych w tejże Kasie do konwersji i będących własnością obywateli polskich, tudzież obligacji uznanych przy złożeniu za własność obywateli francuskich, angielskich, amerykańskich, czechosłowackich i włoskich, za czas od 1 maja 1927 r. do 31 października 1927 r. w wysokości obliczonej w projekcie planu amortyzacyjnego, t. j. od każdych 200 Koron nominalnej wartości obligacji:

1) wypuszczonych w roku 1909 po 94 grosze;

2) wypuszczonych w miesiącu lutym 1919 roku po 28 groszy.

Od wypłaty odsetek wyłącza się na razie obligacje uznane przy złożeniu za własność obywateli austrjackich, węgierskich, rosyjskich i niemieckich, a to aż do czasu zawarcia przez Rząd polski z odnośnemi państwami układu o wzajemne stosowanie ustaw waloryzacyjnych.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 38217/1928. VII. Kraków, dnia 19 listopada 1928.

Podniesienie stanu sanitarnego i porządkowego miasta Krakowa

ROZPORZĄDZENIE.

Pan Minister Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 25 września 1928 roku Nr. Min. 1246/zdr./28/1 wydał zarządzenie w sprawie podniesienia stanu sanitarnego i porządkowego miast. Ponieważ stwierdzono, że przepisy rozporządzenia Magistratu z dnia 4-go kwietnia 1928 roku L. 9614/1928 VII o utrzymaniu porządku i czystości w mieście nie są należycie przestrzegane, Magistrat przypomina przepisy tego rozporządzenia, które brzmią:

§ 1. Zanieczyszczone błotem dolne części fasad domów należy odczyścić i stale utrzymywać w należytym porządku.

§ 2. Obejścia domów, parcele, podwórza, ogrody utrzymywać należy w należytym porządku, a znajdujące się tam błoto, rumowisko itp. należy bezzwłocznie wywieźć na miejsca przez Magistrat oznaczone. Tam, gdzie niema dotychczas zbiorników na nawóz, urządzonych stosownie do obowiązujących przepisów i szczelnie nakrytych, należy przystąpić do ich budowy, a w czasie przejściowym należy gnojowiska przysypywać ziemią.

§ 3. Studnie tam, gdzie one dotychczas istnieją należy oczyścić, ponaprawiać i utrzymywać w należytym stanie.

§ 4. Wychodki, pissoiry należy oczyścić i ponaprawiać, doły kloaczne często opróżniać, a treść kloaczną wywozić do leja w Dz. XXI. Zaznacza się przytem, że wylewanie nieczystości kloacznych na role jest zakazane w czasie od 1 maja do 15 września.

§ 5. Trąby zlewne i komórki kloaczne powinny być codziennie należycie oczyszczane.

§ 6. Wszystkie znajdujące się w realnościach urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, należy utrzymywać stale w stanie zdatnym do użytku, a korzystanie z nich powinno być bez żadnych utrudnień dostępne osobom, dla których urządzenia te są przeznaczone.

Właścicielom i administratorom realności, stróżom, jak również i lokatorom zabrania się:

a) wyłączania urządzeń, doprowadzających wodę do mieszkań,

b) zamykania dopływu wody do mieszkań,

c) zdejmowania i usuwania w całości lub części wodociągowych, kanalizacyjnych i ustępowych oraz doprowadzania ich do stanu nieużywalności,

d) utrudnienia w jakiejkolwiek innej formie w korzystaniu z wyżej wymienionych urządzeń,

e) niepotrzebnego rozlewania lub wypuszczania wody i wogóle jakiegokolwiek z rozmysłu, czy niedbalstwa pochodzącego marnowania wody.

§ 7. Popiół, zmiotki domowe i wszelkie odpadki nie dające się spalić mają być składane do żelaznych skrzynek, skąd będą usuwane przez Zakład czyszczenia miasta.

§ 8. Wszelką padlinę należy bezzwłocznie, a najdalej do 48 godzin usunąć z obrębu zabudowań na miejsce na ten cel przeznaczone.

§ 9. Sienie, schody, korytarze i ganki, podwórza, zejścia do suteryn i piwnic, należy codziennie do godziny 9 rano starannie zamieść, a przynajmniej raz na tydzień dokładnie wymyć. Klatki schodowe należy przynajmniej raz na tydzień dokładnie przewietrzać.

§ 10. Schody na każdem piętrze, podwórza, przez które przechodzi się do mieszkań w oficynach, należy o zmierzchu do godziny 10-tej wieczór dostatecznie oświetlać; schody ciemne nawet i we dnie mają być oświetlane.

§ 11. Mieszkania w ogólności, a w szczególności mieszkania niskie, ciasne, przez liczniejsze rodziny zajęte, należy codziennie przewietrzać i w czystości utrzymywać.

§ 12. Zabrania się mieszkańcom:

a) wystawiania w klatkach schodowych kubłów ze śmieciami lub zlewkami,

b) wszelkiego zanieczyszczania klatek schodowych, korytarzy, ganków, dziedzińców, sieni, parkanów, węgłów domowych, oraz wszystkich tych miejsc, których zanieczyszczanie jest zarządzeniami Magistratu zakazane,

c) wyrzucania śmieci, wylewania pomyj przez okna lub drzwi na dziedzińce i ulice,

d) przechowywania na gankach i klatkach schodowych kości, pomyj, szmat i wszelkiego rodzaju odpadków,

e) trzepania garderoby, mebli, dywanów w klatkach schodowych, w oknach, tudzież na balkonach od strony ulicy. Trzepanie dywanów, pościeli itp. wolno uskuteczniać tylko w czasie od godziny 8 do 10 rano i tylko w podworcach lub na tylnych gankach domów,

f) utrzymywania trzody chlewnej, oraz drobiu wolno chodzącego; utrzymywane przez mieszkańców w dzielnicach przyłączonych konie, bydło lub nierogacizna, trzymane być mają w specjalnie na ten cel przygotowanych stajniach i chlewach; gnojowiska mają odpowiadać wymogom sanitarnym,

g) rozgrzebywania śmieci na wysypiskach, przeznaczonych na składanie śmieci, popiołu i odpadków oraz wybierania szmat, kości itp.,

h) wrzucania stałych przedmiotów do kanałów, oraz wlewania od zbiorników, na popiół itp. nieczystości i kału.

§ 13. Wszelkie przekroczenia powyższego rozporządzenia, jakoteż wszelkich innych przepisów, dotyczących utrzymania porządku i czystości w mieście, karane będą w myśl § 60 ustęp 30 Statutu dla miasta Krakowa przy zastosowaniu Rozporządzenia Rady Ministórw z dnia 21 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89, względnie art, 17 i 45 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365.

Wzywa się wszystkich P. T. właścicieli realności, administratorów, dozorców domowych oraz mieszkańców do ścisłego przestrzegania powyższych przepisów. Wszelkie braki i nieporządki należy usunąć w terminie dni 7, licząc od dnia ogłoszenia tego rozporządzenia.

Po bezskutecznym upływie wyżej zakreślonego terminu, Magistrat stosować będzie środki przymusowe, przewidziane w art. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342, a w szczególności karę pieniężną w celu przymuszenia względnie wykonania zastępczego na koszt i niebezpieczeństwo strony.

Nad przestrzeganiem powyższych przepisów czuwać będą organa Magistratu i Policji Państwowej.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 41063/1928. Kraków, dnia 26 listopada 1928.

VII.

Sprawozdanie z Komisji lotnej porządkowo-sanitarnej.

W czasie od 2 października 1928 r. do 8 listopada 1928 r. zbadano pod względem porządkowo-sanitarnym 260 realności, 48 sklepów i 18 restauracji i hoteli.

Przy stwierdzeniu nieporządków w realnościach wydano orzeczeń karnych 152, wymierzono grzywien ogółem na kwotę 1926 Zł. Z tej kwoty zapłacili skazani 824 Zł. Część orzeczeń karnych prawomocnych jest w egzekucji; 15-tu skazanych wniosło żądanie skierowania sprawy na drogę sądową.

Największe nieporządki stwierdzono w następujących realnościach:

w Dzieln. I, przy ulicy Poselskiej 16, Sławkowskiej 6, Szpitalnej 9, Florjańskiej 21, Szewskiej 16, Rynek gł. 15;

w Dzieln. III, IV, przy ulicy Krupniczej 26, Krupniczej 7, Karmelickiej 21, 23, 17, Felicjanek 7, Smoleńsk 17 16;

w Dzieln. V, VI, przy ulicy Szlak 33, Pawia 22, 26, św. Łazarza 3, Dwernickiego 1;

w Dzieln. VII, przy ulicy Jasnej 10, Stradomskiej 13 i 5, św. Agnieszki 7;

w Dzieln. VIII, przy ulicy Szerokiej 27, Estery 4, Podbrzezie 4, Gazowej 8;

w Dzieln. XII, XIII, przy ulicy Senatorskiej 27, Ks. Józefa 43, Tad. Kościuszki 35, Emaus 6, 8, Lelewela 24;

w Dzieln. XVI, XVII, przy ulicy Mazowieckiej 18, Chocimskiej 32, Misjonarskiej 1, J. Lea 36, Wrocławskiej 25;

w Dzieln. XIX, XX, przy ulicy Pasterskiej 16, 18, Podgórskiej 33;

w Dzieln. XXII, przy ulicy Czarnieckiego 16, 12, 10 i Tarnowskiego 2.

Zarządzono w 120 wypadkach oczyszczenie realności z urzędu przez Zakład czyszczenia miasta, w 70 wypadkach polecono usunięcie ruchomości tamujących komunikację oraz oczyszczczenie podwórza z rumowiska przez Zakład czyszczenia mjasta, w 5-ciu wypadkach odbito odstające tynki z fasad domów.

W sprawie stwierdzonych usterek budowlanych, zagrażających bezpieczeństwu publicznemu przesłuchano właścicieli realności i nakazano im usunięcie tychże usterek w terminie do dni 7-miu.

W sklepach spożywczych, oraz w restauracjach i hotelach Komisja lotna przy współudziale delegata Wydziału VIII względnie III stwierdziła nieporządki i winnych pociągnęła do odpowiedzialności. Największe nieporządki stwierdzono w piekarni Siegla, przy ul. Pasterskiej L. 16, w restauracji Starego Teatru, w hotelu i restauracji Pollera, w restauracji Kuczmierczyka i Majora. Przy ulicy Podgórskiej L. 33 stwierdzono, że gęsiarnia Iztaelickiej Gminy Wyznaniowej jest bardzo zanieczyszczoną bez gnojownika. Również plac publiczny przy tej gęsiarni jest zanieczyszczony z powodu postoju wozów zajeżdżających do tej gęsiarni.

Akcja Komisji lotnej jest na ogół korzystna, bo zniewala wszystkich do przestrzegania porządku i czystości. Skutkiem wywieranego nacisku przez Komisję, stan w realnościach pod względem porządkowo-sanitarnym uległ częściowo poprawie, zwłaszcza w Dzielnicy VIII i VII, gdzie Komisja zdołała być kilkakrotnie w tych samych domach. Komisja lotna bada również przy sposobności wszelkie usterki budowlane w realnościach i spisuje odnośne protokoły celem wydania zarządzeń przez Budownictwo miejskie A. Główny nacisk Komisja skierowała na stan wychodków, które w przeważnej części z powodu braku zamków, zepsutego spłukiwania, były brudne i zanieczyszczone.

L. prez. 10060/1928. Kraków, dnia 23 października 1928.

Obszar miasta Krakowa
wedle stanu z końca roku 1927 *).

Dzielnica	Grunta uprawne			Nieużytki			Powierzchnia zabudowania i podwórza			Inne grunta (drogi i wody)			Razem		
	ha	a	m^2	ha	a	m^2	ha	a	m^2	ha	a	m^2	ha	a	m^2
I.	19	68	75^{30}	—	16	22^{20}	37	87	65	21	11	67^{20}	78	84	29^{70}
II.	2	87	87^{30}	—	47	22^{70}	4	50	64^{60}	2	52	79^{40}	10	38	54
III.	8	83	81^{65}	—	49	76^{20}	12	67	07^{60}	10	21	54^{35}	32	22	19^{80}
IV.	29	53	20^{75}	—	—	31^{10}	40	52	47^{50}	18	02	35^{45}	88	08	34^{80}
V.	23	75	33^{40}	—	—	—	23	00	41^{90}	10	33	16^{40}	57	08	91^{70}
VI.	75	06	70^{15}	—	74	62^{20}	31	14	88^{75}	15	11	48^{60}	122	07	69^{70}
VII.	13	78	00^{10}	—	81	64^{70}	13	29	16^{80}	6	40	24^{90}	34	29	06^{50}
VIII.	29	03	17^{20}	7	30	52^{80}	34	48	37^{50}	28	68	65^{40}	99	50	72^{90}
IX.	55	67	09	—	02	74	6	71	56	5	17	45	67	58	84
X.	311	46	15	2	04	23	5	77	07	8	50	22	327	77	67
XI.	184	41	97	1	05	82	9	99	49	36	39	75	231	87	03
XII.	92	85	44^{75}	2	48	28^{30}	9	59	13^{15}	17	16	20^{10}	122	09	06^{30}
XIII.	516	48	15	2	45	51	16	12	20	31	19	95	566	25	81
XIV.	153	28	45^{51}	—	—	—	4	69	41^{20}	8	53	75^{09}	166	51	61^{80}
XV.	78	64	13^{55}	—	55	14	9	64	83^{45}	5	76	68^{10}	94	60	79^{10}
XVI.	156	22	49^{40}	—	—	46	11	12	74^{60}	7	08	85	174	44	55
XVII.	410	75	90^{90}	2	24	69	37	09	85^{70}	19	18	38^{20}	469	28	83^{80}
XVIII.	107	75	15^{15}	1	21	60	16	68	02^{85}	30	20	66	155	85	44
XIX.	240	75	28^{20}	—	11	48	33	42	44^{40}	21	01	25^{40}	295	30	46
XX.	285	69	47	4	90	84	13	12	80	35	74	96	339	48	07
XXI.	717	81	37	3	28	49	10	38	08	40	70	64	772	18	58
XXII.	434	54	44^{75}	9	89	90	55	69	35^{85}	48	21	27^{40}	548	34	98
Razem	3948	92	38^{06}	40	29	50^{20}	437	57	70^{85}	427	31	93^{99}	4854	11	53^{10}

*) Zestawiono w Miejskiem Biurze Statystycznem, według wykazu przybytków i ubytków Ewidencji Katastru Podatku Gruntowego w Krakowie.

L. 10322/28
B. a.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w listopadzie 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Hotel Royal	schody wew. z part. do suteren	św. Gertrudy 26	M. Korzeniak	16
Spójnia budowl.	wyciąg osob. z pop. elektr.	Mikołajska 6	— —	8691
Józefa Ellenberg	kiosk	Szewska 4	F. Zwoźniak	5729
Pol. Tow. Handl. S. A.	przebud. lokalu i bud. kloz.	św. Tomasza 11	S. Strojek	6851
Róża Schwarzowa	drobne wew. zmiany w part.	Wolska 3	S. Manber	4631
		Dz. III.		
L. i M. Blüth	adapt. wychodk.	Groble 15	J. Silberstein	6825
Fund. stypendyjna im. Dra Ostoi Zagórskiego	przebud. wych. w part.	Smoleńsk 10, 12	L. Lisowski	6871
Ozjasz Grossbard i I. N. Zucker	IV. p. dom	Tarłowska 6	J. Grünberg	6785
Michał Kamieniarczyk	pl. dod. do zatw.	Felicjanek 1 Smoleńsk 8	Z. Prokesz	7969
		Dz. IV.		
Ignacy Spanlang	nadbud. III. p. i adapt. łazienek i balkonu	Al. Mickiewicza 61	Z. Fedorski	6035
Katarzyna Marjanowska	pl. dod. przebud. klozetów	Al. Mickiewicza 35	Stan. Dudek	6404
Zakład św. Józefa dla osieroc. chłopców	part. prow. sklepy front.	Karmelicka 68	Z. Szufa	7173
Stan. Krówczyński	boczna klatka schod. w podwórzu	Michałowskiego 7	St. Kryłoszański	5654
Juljan Syrop	garaż	Sobieskiego 16	H. Lamensdorf	6467
		Dz. VI.		
Polmin fabryka olejów	zbiornik na benzynę w podwórzu	Potockiego 19	E. Skawiński	9311
Rektorat Uniw. Jagiell.	ogrodz. przed Collegium Medic.	Grzegórzecka 16	J. Klein	7224
		Dz. VII.		
Zarz. fund. S. Lieblinga	nadbud. III. p.	Zielona 9	S. Singer	3926

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VIII.		
S. Briefel i M. Koch	pl. dod. III. p. domu narożn.	Starowiślna 77 Dajwór 2	— —	11136
Jakób Ritterband	nadbud. III. p.	Dietla 79	Hausner	3652
		Dz. X.		
Zofja Richter	cieplarnia i szopa prow.	Barska 60—61	— —	6942
Stanisława Cegielska	nadbud. I. p.	św. Marka	S. Kryłoszański	7225
		Dz. XI.		
Wojciech Bik	dom III. p.	Konarskiego 35	B. Zimmerman	6643
M. Mazurkiewicz	pl. dod. I. p. domu	Madalińskiego 7	Kryłoszański	3746
Bronisław Kleja	łazienki i ustępy	Madalińskiego 11	Inż. Riedel	7959
Stefan Pieniążek	komórki prow.	Szwedzka róg Zielna	— —	6964
Leopold Gałuszka	II. p. bud. z II. p. ofic.	Kościuszki 26	J. Wilczyński	6479
Spółdz. mieszk. dla miast	zmiana mieszk. dozorcy	Al. Krasińskiego lk. 1816/14	R. Hand	9744
		Dz. XIII.		
Władysława Sykałowa	wewn. adaptacje	Ks. Józefa 31	J. Chmielewski	9303
Marjan Biedroń	mieszk. w poddaszu	Ks. Józefa lk. 1003/2	J. Stobiecki	6873
Gablenz i Syn	szopy gosp. gnoj. i śmietnik	Kr. Jadwigi 33	St. Meyer	6680
Teodor Kopczyński	I. p. dom	przecznica Ks. Józefa lk. 1892/1	Stobiecki	6819
Anna Wójcikowa	zbiornik na nawóz	Kr. Jadwigi 67	Ign. Twardosz	4906
Franciszek Plichta	szklona prow. weranda	Ks. Józefa 43	Albin Wiktor	4914
Adam i Józefa Forowiczowie	I. p. dom	Kr. Jadwigi lk. 1391/2	Z. Szufa	5736
Józef Mączyński	garaż ze stajnią w podwórzu	Kr. Jadwigi 192	E. Skawiński	5543
Katarzyna Siemińska	oficyna w podwórzu	Kr. Jadwigi 105 a	Albin Wiktor	5361
Zarz. Krak. Białoskórni	drew. szopa w podwórzu	Kr. Jadwigi 91	S. Baum	5024
Piotr Mrozicki	szopa gospod.	Spadzista 10	I. Goldberger	4833
Wodociąg m. Krakowa	wychodki	Ks. Józefa 24	— —	7149
		Dz. XV.		
Piotr Witek	part. stróżówka i zadaszenie	Kaz. Wielk. 91	Z. Prokesz	7253
Agnieszka Rajtar	beton. gnojow. w podwórzu	Kaz. Wielk. 57	Z. Szufa	7360
Jan Delkowski	drew. komórki w podwórzu	J. Lea 49	J. Kolesiński	5382

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XV.				
Antonina Beretowa	bud. gosp. z izbą mieszkal.	Kaz. Wielk. 107 a	J. Bereta	4820
Jan Mroczek	ścianka działowa w mieszkaniu na I. p.	Urzędnicza 13	Wilczyński	4963
Dz. XVI.				
Magdalena Rusin	part. oficyna	Jadw. z Łobzowa lk. 274/4	Z. Szufa	7960
Bronisław Klee	dobud. part. naroż. domu	L. Rydla 6	F. Stankiewicz	9138
Julja Czechowa	zmiana komórki na mieszk.	J. Lea 71	L. Lisowski	9126
Józefa Wilkoszowa	nadb. I. p. i dobud. komórek	J. Lea 78	Jan Burzyński	5096
Dz. XVII.				
M. Samborska	prow. drew. komórki w podwórzu	Mazowiecka 15	J. Karwat	10590
Ignacy Garde	pl. dod. przebud. of. tyln.	Świętokrzyska 8	J. Hausner	6902
Jan Żmuda	dom przyziemn.	Ks. Siemaszki wh. 173	Paciorkowski	9720
Fma „Jedność“ Spółdziel. rol. handl.	prow. szopa i kancelarja	Zbożowa 2	St. Wart	7340
Dz. XVIII.				
Kazim. Kaczorowski	I. p. dom z pokojem w poddaszu	Piaski lk. 21/140	M. Stadnicki	9120
XIX.				
Ks. Jan Mac	pl. dod. domu czynszow. dom ludowy	Grzegórzecka lk. 221/9	Spójnia bud.	11099
Anna Bierzanowska	gnojownik	Miedziana 63	Fr. Krzyżanowski	7257
Dz. XX.				
Helena Böhm	nadbud. I. p. we froncie i przyziemna ofic.	Gromadzka 66	Kryłowski	6872
Dz. XXI.				
Piotr Wójcik	prow. barak mieszkalny	Prokocimska 21	Spójnia bud.	7383

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
XXII.				
Jakób i Sara Zollman	prawa I-o p. of. z poddaszem i nadbud. mansardu w II. p. prawej ofic. za frontem	Kalwaryjska 26	Paciorkowski	10059
Franciszek Kowal	szopa prow.	Łagiewnicka 40	— —	6826
Salomon Himmelblau	przyziemna ofic. (izba)	Kalwaryjska 25	A. Dostal	5933
Izydor Feiner	dom III. p.	Kalwaryjska 23	J. Grünberg	6599
Zofja Wantuch	bud. I. p. i przyziemn. ofic.	Wałowa 7	Kramarski	6544

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. Inż. **Witold Dietrich,** prow. geometra miejski mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. referentem Budownictwa miejskiego z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 5456/28).

P. **Tadeusz Siess,** przyjęty został z dniem 22 października 1928 r. na prow. strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.**
(L. prez. 9952/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Dnia 8 listopada br. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Rollego, **posiedzenie Komisji administracyjnej Rady m.,** na którem załatwiono następujące sprawy:

1) uchwalono dodatek gminny do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków na rok 1929/30;

2) uchwalono zmianę statutu podatku towarowego;

3) przyjęto do wiadomości zamknięcie rachunkowe z funduszów i zakładów, zostających pod Zarządem Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich za I. półrocze 1928/29;

4) przyjęto do zatwierdzającej wiadomości rozpoczęcie koniecznych robót około naprawy dachu nad starą chłodnią, a to na podstawie uchwały Komitetu dla rozbudowy chłodni;

5) przyjęto do wiadomości zamówienie 2 spirali amoniakowych do aparatów Lindego w Rzeźni m.;

7) przyjęto do wiadomości sprawozdanie o stanie robót przy rozbudowie chłodni m.

W dniu 19 listopada br. odbyło się pod przewodnictwem radcy miejskiego Dr. Rafała Landaua, a w obecności Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego i Wiceprezydenta Dr. Ludwika Schneidra **posiedzenie Sekcji V i VI Rady miasta.**

Przewodniczący Sekcji r. m. Dr. Rafał Landau poświęcił gorące wspomnienie żałobne śp. Janowi Godzickiemu, długoletniemu Przewodniczącemu Sekcji, wygłaszając przemówienie, którego Sekcja wysłuchała powstawszy z miejsc.

Po przystąpieniu do porządku dziennego załatwiono na posiedzeniu Sekcji V szereg spraw przyjęć do Gminy miasta Krakowa.

Na posiedzeniu zaś Sekcji VI przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Magistratu o pomocy Gminy w dożywianiu dzieci szkół powszechnych, tudzież pomocy Gminy w zaopatrzeniu tejże młodzieży w odzież i obuwie.

Następnie uchwalono wnioski Magistratu w sprawie budowy Zakładu dla zaniedbanej młodzieży oraz w sprawie utworzenia poradni dla matek.

W końcu przyjęła Sekcja do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie z działalności kolonji i półkolonji dla młodzieży krakowskiej w br.

Pod przewodnictwem P. Prezydenta miasta Inż. Rollego i przy współudziale PP. Wiceprezydentów miasta Ostrowskiego i Dr. Schneidra, odbyło się w dniu 20 listopada br. wspólne **posiedzenie Sekcji ekonomicznej i policyjno-budowlanej wraz z Sekcją skarbową Rady miasta.**

Sekcje rozpatrzyły i uchwaliły wnioski w sprawach:

1) zakupna nowych urządzeń pożarnych dla Miejskiej Straży pożarnej w celu usprawnienia akcji tej Straży przy gaszeniu pożarów,

2) dostawy paszy dla zaprzęgów miejskich,

3) dostawy drzewa dla celów budowli gminnych,

4) sprzedaży Skarbowi Państwa koszar im. Piłsudskiego, przy ul. Siemiradzkiego,

5) zakupna udziałów Spki mieszkaniowej dla miast od Banku Gosp. Krajowego.

Po tem wspólnem posiedzeniu obradowała dalej Sekcja ekonomiczna i policyjno-budowlana nad sprawami gruntowemi i uchwaliła wnioski w sprawach:

1) sprzedaży gruntów gminnych pod budowę 2 domów prywatnych i jednej spółdzielni mieszkaniowo-budowlanej, a to w Dz. XXII i XII,

2) odstąpienia na prawie zabudowy dla spółdzielni mieszkaniowo-budowlanej gruntu gminnego w Dz. XII pod budowę domu,

3) zakupna kompleksu gruntów w Dz. XX pod miejskie urządzenia kanalizacyjne,

4) nabycia drogą wywłaszczenia gruntów prywatnych, a to w Dz. VIII na cele regulacji i urządzenia ulicy Augustjańskiej, w Dz. XXII zaś pod rozszerzenie cmentarza komunalnego.

Wszystkie powyższe wnioski znajdą się na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Rady m. w celu ich zatwierdzenia.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, zgłosili jeszcze poszczególni radcy m. szereg interpelacyj w aktualnych sprawach porządkowych i komunikacyjnych, na które P. Prezydent i Naczelnicy Wydziałów Mgtu udzielili odpowiedzi i wyjaśnień.

W dniu 21 listopada b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono udzielić gwarancji dla pożyczki wewnętrznej obligacyjnej dla Spółki „Caro". Dalej załatwiono następujące sprawy: regulamin dla Sekcyj i Komisyj Rady miasta, regulamin Rady artystycznej, sprawę rozszerzenia etatu Miejskiego Urzędu Zdrowia, etatu miejskich Zakładów Sanitarnych i Miejskiej Pracowni chemicznej, kilka spraw personalnych i podatkowych, a mianowicie: sprawę zmiany statutu gminnego o opłatach gminnych od umów o przeniesienia własności nieruchomości, zmiany przepisów o podatku szyldowym, opłat od psów na rok 1929, dodatków gminnych na rok 1929 do państwowego podatku od obrotu i świadectw przemysłowych, dodatku gminnego do państwowego podatku gruntowego i zmianę statutu o kosztach komisyjnych.

W końcu uchwalono kilka kredytów dodatkowych do budżetu na rok 1928 w dziale Budownictwa miejskiego, oraz Miejskich Zakładów Sanitarnych.

—

Komisja drogowo-kanałowa i gruntowa Rady miasta na posiedzeniu w dniu 22 listopada br. pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego i przy obecności Wiceprezydenta miata Dra Wielgusa, zgodnie z wnioskami Magistratu uchwaliła: Uporządkować ulicę św. Krzyża na przestrzeni od ulicy Siennej do ulicy Mikołajskiej i od ulicy św. Tomasza do ulicy św. Marka, ulicę św. Marka od ulicy Sławkowskiej do plant za ulicą św. Krzyża oraz uporządkowanie ulicy Batorego, tudzież ułożenie chodnika z płyt betonowych w ulicy Ks. Józefa po prawej stronie na przestrzeni od ulicy św. Bronisławy do dawnej bramy fortecznej, jakoteż uporządkowanie ulicy Halickiej około domów kolejowych i przemysłowych na Zabłociu, przyczem Komisja powołała do życia z swego ramienia Subkomitet, w którego skład weszli Radcy m. Adelmann, Peltz i Peroś w celu ostatecznego zadecydowania kolejności wykonać się mających w sezonie budowlanym 1929 robót drogowych. Poczem przyjęto do zatwierdzającej wiadomości uchwałę Magistratu w sprawie przyjęcia oferty na budowę kanalizacji na gruntach Ski „Krajewskie“, jak również zatwierdziła im. Rady m. wnioski odnoszące się do rozliczenia kosztów rzeczywistych budowy ulic na gruntach p. Marji Sierakowskiej za ulicą Mogilską i kosztów uporządkowania ulicy Jerozolimskiej.

W końcu Komisja powzięła uchwały co do zastrzeżeń hipotecznych odnośnie do 2 parcel pofortecznych.

—

Dnia 28 listopada b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Wielgusa **posiedzenie Komisji dla Zakładów przemysłowych,** na którem Dyrektor Wodociągu miejskiego złożył sprawozdanie z robót obecnie wykonywanych i ruchu wodociągu, w którym wskazał na znaczny wzrost konsumcji wody, która przekracza 1 miljon m^3 miesięcznie. Następnie Komisja uchwaliła: Zakupno gruntu na Prądniku Czerwonym i w Przegorzałach, na cele rozszerzenia wodociągu, zmianę gruntu w Przegorzałach, budowę drugiego rurociągu tłocznego i grawitacyjnego, zmianę ust. 2, § 35 i § 3 przepisów wykonawczych do ustawy wodociągowej, wreszcie uchwaliła nabycie łopaty mechanicznej.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9

Nr. 12. Kraków, dnia 31 grudnia 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

BUDOWA TANICH MIESZKAŃ.

Niniejszy artykuł przesłał w b. r. Prezydent m. Krakowa Międzynarodowemu Biuru kongresowemu rozbudowy miast za pośrednictwem Związku miast polskich, jako przyczynek z Polski do materjałów, dotyczących kwestji mieszkań dla osób bardzo ubogich.

Niniejsze uwagi mają za zadanie, nie przedstawić wyczerpująco kwestę mieszkaniową, a zwłaszcza budowę tanich mieszkań, lecz jedynie rzucić pewne myśli i podkreślić ważniejsze momenty.

Zajmiemy się najpierw rzeczami ogólniejszemi, a potem przejdziemy do szczegółów.

I. Kwestja mieszkaniowa jest przedewszystkiem kwestją gospodarczą. Mieszkanie jest dobrem ekonomicznem, ponieważ służy do zaspokojenia naszych potrzeb życiowych, a znajduje się w ilości ograniczonej. Człowiek nie może obejść się bez mieszkania i dlatego mieszkanie przedstawia się jako dobro niezbędne, podobnie jak pokarm lub odzież. Dostarczenie więc mieszkań tak samo, jak środków żywności należy do dziedziny aprowizacji koniecznej.

Podkreślamy gospodarczy charakter kwestji mieszkaniowej z dwóch powodów:

1) Charakter ten powoduje, że brak mieszkań pozostaje w związku z innemi kwestjami gospodarczemi głównie zagadnieniami finansowemi. Można wprost powiedzieć, że kwestja mieszkaniowa dzisiaj — to kwestja pieniężna. Sprawy mieszkaniowe trzeba rozpatrywać łącznie z całokształtem spraw gospodarczych, a nie wyrywać ich i traktować je zupełnie odrębnie. Niedomagania mieszkaniowe istniały już przed wojną, ale dopiero po wojnie brak mieszkań stał się wielką chorobą. Leczenie tej choroby musi postępować równomiernie z leczeniem całego organizmu społecznego, zachwianego przez wojnę.

Akcja mieszkaniowa powinna być zgodna z prawami ekonomicznemi i uwzględniać położenie gospodarcze danego kraju. Świadczeniom państwa, gmin i innych instytucyj publicznych musi odpowiadać zawsze stosownie wielka korzyść ogólno-społeczna. W przeciwnym razie wyniki takiej akcji, choćby chwilowo efektowne, będą ostatecznie ujemne.

2) Kwestji mieszkaniowej pragną niekiedy stronnictwa polityczne, jak to widzimy zagranicą, nadać charakter polityczny. Starają się one dostarczyć mieszkań jednej warstwie ludności na koszt drugiej warstwy i w ten sposób zyskać sobie sympatje wyborców i wpływ na rządy państwa. Takie postępowanie jest oczywiście błędne i szkodliwe. Budować mieszkania trzeba dlatego, że ich brakuje. Traktowanie tej budowy tylko pośrednio dla osiągnięcia korzyści politycznych musi być jednostronne, a ujemne dla gospodarstwa ogólnego. Jest przytem rzeczą niegodną, aby korzystając z nędzy ludności, a często z jej niewyrobienia politycznego, kupować sobie popularność za mieszkania, jakby za dawne „panem et circenses".

II. Przy rozpatrywaniu kwestji mieszkaniowej niepodobna pominąć czynnika prawnego. Dla prawa charakterystyczny jest specjalny przymus. Przymus ten może odnośnie do naszej kwestji być albo dodatni albo ujemny tj. albo zmuszać do pewnych świadczeń n. p. podatków, budowania, albo też od świadczeń uwalniać np. nowe domy od podatków i kwaterunku.

Otóż przy stosowaniu przymusu trzeba uważać, aby świadczenia obciążyły równomiernie całą ludność i nie były zbyt wysokie, oraz unikać nakazów niewykonalnych np. zmuszania do budowy osób, które nie mają funduszów.

Pragnęlibyśmy jednak zwrócić uwagę na jedną doniosłą okoliczność. Mianowicie ustawodawca musi tak postępować, aby jego działalność wywołała zaufanie społeczeństwa. Ochrona lokatorów do pewnych granic potrzebna i słuszna, stała się niejednokrotnie powodem wyzysku jednej grupy ludzi przez drugą. To samo dotyczy inflacji i waloryzacji. U ludności zbudziła się nieufność. Ludzie boją się pożyczać na budowę i boją się budować, gdyż nie mają pewności, czy ustawodawca pod wpływem zmieniających się haseł i stronnictw nie

udaremni ich słusznego zysku. Nie pomogą najlepsze ustawy, bo te jutro można zmienić. Ustawodawca sam musi wykazać dobrą wolę, fachowość, uczciwość, stałość, bezstronność i zrozumienie swoich zadań. Bez tego specjalnego kredytu akcja mieszkaniowa będzie ciągle natrafiała na trudności.

III. W normalnych warunkach prawie każdy człowiek ma środki do zaspokojenia swoich niezbędnych potrzeb życiowych, to znaczy, że jest odpowiednia ilość przedmiotów i można znaleźć fundusze na ich nabycie. Przedmioty te pozostają w odpowiednim stosunku do zamożności człowieka czyli są tanie. Jeżeli równowaga ta będzie zachwiana, przychodzi okres nienormalny. Taki stan wywołała wojna w różnych dziedzinach. Dążenie więc do potanienia artykułów niezbędnych, a w szczególności mieszkań jest dążeniem do normalności życia społecznego.

IV. Osoby potrzebujące mieszkań można podzielić na następujące kategorje:

1) osoby, które mają zupełnie wystarczające fundusze na budowę mieszkań,

2) osoby, które mają na ten cel tylko część funduszów i potrzebują pomocy finansowej do budowy mieszkań,

3) osoby, które nie mają żadnych funduszów na budowę, ale mają dochody pozwalające płacić czynsz — zresztą umiarkowany — za nowe mieszkanie; tu należą urzędnicy, średni kupcy i przemysłowcy i t. p.,

4) osoby, które nie mają dostatecznego dochodu nawet na regularne płacenie takiego czynszu, ale mają środki, aby pozatem się utrzymywać; tu należą ubogie wdowy, niżsi urzędnicy, słudzy i rzemieślnicy obarczeni liczną rodziną i t. d., a stan ten może być tylko przemijający,

5) osoby, które nie mają żadnego stałego dochodu i muszą być ciężarem opieki społecznej jak niezaopatrzone sieroty, kaleki, ubodzy niezdolni do pracy i t. p.

O pierwszą kategorję nie potrzeba się troszczyć. Druga jest dobrym materjałem do zakładania spółdzielni przy poparciu instytucyj publicznych. Ostatnia kategorja musi być przedmiotem działalności opieki społecznej w ścisłem znaczeniu, gdyż same mieszkania im nie wystarczą.

Zagadnienie więc tanich mieszkań ogranicza się do trzeciej i czwartej kategorji. Członkom czwartej kategorji trzeba będzie niejednokrotnie dać mieszkania za darmo lub prawie za darmo, aby pozwolić im przetrzymać okres przesilenia gospodarczego i zdobyć później środki do normalnego życia. Inaczej jednostki wartościowe choć biedne, mogłyby marnie zginąć.

V. Przyczynami braku mieszkań są:

1) z jednej strony naturalny wzrost ludności, a właściwie ognisk domowych, jakoteż przypływ ludności do miast dla zarobku, nauki i t. d.

2) z drugiej strony zużycie się starych mieszkań, zamiana mieszkań na lokale przemysłowe, a wreszcie niedostateczne budowanie nowych mieszkań.

Stosownie do tych przyczyn powinna postępować działalność mieszkaniowa. Trzeba wpływać na ludność, aby nie cisnęła się do wielkich miast, trzeba zakładać za miastami osady przemysłowe, stare domy konserwować i nie dozwalać na używanie mieszkań na cele przemysłowe.

Przedewszystkiem jednak należy budować nowe mieszkania.

VI. Główną trudność przy budowie mieszkań stanowi mała ilość kapitału i wysoka stopa procentowa. Trudność ta potęguje się przy budowie t a n i c h mieszkań, ponieważ przewidywany zysk musi być mały albo nieraz równy zeru, a więc zmniejsza się lub znika moment interesu prywatnego. O ile więc budowa tanich mieszkań niema być zupełnie zaniechana musi wystąpić czynnik interesu p u b l i c z n e g o.

1) Uzyskanie kapitału nastąpić winno przedewszystkiem z podatków i to równomiernie obciążających ludność. W Polsce przeznaczony jest na ten cel tzw. podatek od lokali w wysokości 4% względnie nawet 6% od czynszów względnie wartości czynszowej.

Fundusze z tego źródła mogą być użyte już to wprost na budowę, już też tylko na kredyty budowlane albo pokrycie nadwyżki oprocentowania.

2) Wskutek obecnego ustawodawstwa społecznego bardzo wiele kapitału zbiera się w instytucjach społecznych jak Kasy chorych, zakłady pensyjne, zakłady ubezpieczeń od pożaru albo od nieszczęśliwych wypadków i t. d. Niektórzy wyrażają nawet obawę, że tamześrodkuje się wkońcu cały kapitał przedsiębiorstw przemysłowych. Jest to może przesada, ale słuszność wymaga użycia nadwyżki kapitału tych instytucyj na tak ważny cel społeczny jak budowa tanich mieszkań. Instytucje te mogą same budować, zwłaszcza dla swoich członków, albo też udzielać subwencyj lub kredytów na budowę. Tak postępują niektóre instytucje w Polsce.

3) Wśród sprzyjających okoliczności da się pomyśleć założenie stowarzyszeń i spółek o charakterze pół zarobkowym pół dobroczynnym, których członkowie wnosiliby wkładki na budowę tanich mieszkań nie dla siebie lecz innych. Wkładki mogłyby być skromnie oprocentowane i zabezpieczone wartością domów. Przytem niezamożni robotnicy mogliby dostarczać swej pracy, aby w ten sposób zapłacić sobie przyszłe mieszkanie.

4) Większe przedsiębiorstwa powinny o ile możności budować mieszkania dla swoich pracowników.

W każdym jednak razie należy propagować oszczędność i składanie drobnych kapitałów w bankach i kasach oszczędności. Uzyskane sumy będą także mogły zasilić akcję mieszkaniową, o ile zgromadzi się w ten sposób więcej kapitału.

VII. W poprzednim ustępie daliśmy już częściowo odpowiedź także na pytanie, kto ma budować tanie mieszkania. Przedewszystkiem jednak mieszkania takie powinny budować gminy zwłaszcza, gdy chodzi o użycie pieniędzy z podatków.

Przemawiają za tem następujące okoliczności:

1) Brak mieszkań przybrał takie rozmiary, że nie można liczyć jedynie na inicjatywę prywatną. Musi wystąpić czynnik publiczny podobnie, jak to było w czasie braku chleba i innych artykułów pierwszej potrzeby. Akcję mieszkaniową musi więc ująć w swoje ręce państwo i gminy. Akcja jednak państwa powinna być więcej ogólna i ramowa, natomiast budowę poszczególnych domów powinny prowadzić gminy, które lepiej uwzględnią stosunki i potrzeby miejscowe, różne w różnych miastach.

2) Osoby, którym dokuczył bardzo brak mieszkania, a które nie mogą go otrzymać od innych osób zwracają

się — i to nieraz natarczywie — do władz miejskich. Powaga gminy wymaga więc, aby uczynić zadość życzeniu obywateli i ratować ich w nieszczęściu.

3) Rozdział mieszkań, dokonywany przez gminy jest więcej objektywny, aniżeli przez osoby lub instytucje prywatne i uwzględnia wszystkich potrzebujących niezależnie od przynależności politycznej lub korporacyjnej.

4) Gminy mogą budować na własnych gruntach, co zmniejsza koszty budowy.

5) Mieszkania w domach miejskich mogą być tańsze niż gdzieindziej, gdyż gminy nie reflektują na zysk.

6) Jeżeli chodzi o osoby, które w pewnym okresie nie mogą płacić czynszu (kategorja czwarta), to gminy łatwiej, a może wyłącznie mogą przyznawać ulgi w płatności, a nawet całkiem czynsz darować.

7) Domy, budowane za publiczne pieniądze przez gminy pozostają w rękach publicznych. W przyszłości w razie polepszenia się stosunków będą gminy mogły sprzedać takie domy, a uzyskanych funduszów użyć na inne cele publiczne zwłaszcza te, których z powodu budowy mieszkań nie urzeczywistniły.

VIII. Gminy mogą budować albo przez swoje organy urzędowe albo też przez oddanie budowy w przedsiębiorstwo. Drugi sposób jest lepszy, ponieważ unika powiększenia personalu Urzędu budownictwa miejskiego i etatyzmu. W drodze licytacji ofertowej uzyskuje gmina możliwie najniższe ceny dzięki konkurencji, a przytem muszą być dotrzymane warunki licytacji co do planów, wyposażenia domów i t. d. ustalone przez gminę.

Pewną odmianę oddania budowy w przedsiębiorstwo stanowi koncepcja budowy domów przez prywatną firmę na gruntach gminnych pod warunkiem, że przez pewien czas firma będzie pobierała czynsze, a potem domy przechodzą na własność gminy. Na tem tle toczyły się pertraktacje między pewną firmą amerykańską a gminą miasta Berlina. O ile ten sposób nadaje się do budowy t a n i c h m i e s z k a ń można rozstrzygnąć tylko w konkretnym przypadku.

IX. Drażliwą i sporną jest kwestja wielkości domów z taniemi mieszkaniami. Naogół istnieje obecnie prąd przeciw budowie „koszar", a za budową domków jednorodzinnych z ogródkami. Niewątpliwie ten ostatni rodzaj jest jedynie humanitarny i higjeniczniejszy, i powinien być bezwzględnie stosowany w miastach szeroko rozbudowanych. Domki takie należy jednak budować nie oddzielnie, lecz systemem zwartym, bo oszczędzają miejsca i w zimie są cieplejsze.

Natomiast w miastach mało rozbudowanych, w których dzielnice dalsze nie mają urządzonych ulic ani komunikacji wygodnej z centrum, trzeba lepiej wyzyskać droższe grunty i budować z konieczności jako malum necessarium domy wielopiętrowe wielorodzinne. Unikać tylko trzeba przesady tak co do ilości pięter jakoteż szczupłości pomieszczeń. W mieszkaniach zbyt małych niejednokrotnie rodzina lokatora nie może się wprost pomieścić, zwłaszcza gdy dzieci dorosną. Ciasne mieszkania są petryfikacją powojennej nędzy mieszkaniowej. Wogóle trzeba się starać budować mieszkania skromne, ale coraz wygodniejsze.

X. Kilka słów pragniemy poświęcić również miejscu, gdzie mają być budowane tanie mieszkania. Wyłaniają się tu kwestje gruntu i kwestja dzielnic miasta.

1) Jesteśmy zdania, że tanie mieszkania powinny budować przedewszystkiem gminy i to na swoich gruntach. W ten sposób zmniejszają się koszty budowy i utrudnia się spekulację gruntową. Gminy też powinny prowadzić odpowiednią politykę gruntową, a w szczególności korzystać z różnych sposobności i kupować nowe grunty surowe, a potem je urządzić, stopniowo zabudowywać lub sprzedawać za słuszną cenę innym instytucjom, które będą budowały tanie mieszkania.

Gdyby w drodze dobrowolnej nie dało się nabyć potrzebnych gruntów, można uciec się do wywłaszczenia. Wywłaszczenie jednak musi być uzależnione od rzeczywistej konieczności i zapłaty odpowiedniego wynagrodzenia. Wymaga tego podkreślone wyżej zachowanie praw ekonomicznych i konieczność uniknięcia wyzysku.

2) W jakiej dzielnicy ma dana gmina ewent. inna instytucja budować tanie mieszkania, to zależy oczywiście od położenia gruntów, któremi gmina, ewent. instytucja rozporządza. W każdym razie budować trzeba, o ile jest dobra komunikacja, w dzielnicach dalszych, gdyż grunty położone bliżej środka miasta są droższe, a domy na takich gruntach musiałyby być lepiej wyposażone.

Sądzimy, że nie należy skupiać wszystkich domów z taniemi mieszkaniami w jednej dzielnicy. Przez to bowiem nadaje się pewnej części miasta wygląd monotonny i bezbarwny, zgromadza się niepotrzebnie w jednem miejscu ludność uboższą.

Pożądane jest natomiast rozmieszczenie odnośnych domów w różnych dzielnicach, zwłaszcza w pobliżu obszarów zieleni (ogrodów, miejsc spacerowych i t. d.).

XI. Wkońcu poruszymy sprawę czynszów w nowych domach. Wobec wysokich cen materjałów budowlanych i robocizny oraz wobec tego, iż buduje się z kredytów, czynsze za mieszkania chociaż słuszne są znaczne. Tymczasem nie wiele z osób, które żyją ze stałych dochodów, może płacić takie czynsze. Co do czynszów więc za nowe mieszkania i to zasadniczo za mieszkania budowane przez Gminy, trzeba odróżnić następujące przypadki:

1) czynsz będzie zwyczajnym procentem od własnych kosztów budowy powiększony o procent na amortyzację,

2) czynsz będzie tylko zwyczajnym procentem od własnych kosztów budowy,

3) czynsz będzie tylko częścią wspomnianego procentu.

Już drugi przypadek obejmuje czynsz ulgowy, ale wobec dzisiejszego zubożenia należy uważać trzeci przypadek za regułę. Niezamożni bowiem, a tych jest najwięcej, nie mogą płacić pełnych czynszów w nowych mieszkaniach i potrzebują ulg.

Wielkość tych ulg może się przedstawić w ten sposób, że

a) czynsze za nowe mieszkania będą analogiczne do czynszów z mieszkań podlegających ochronie lokatorów,

b) czynsze za nowe mieszkania będą przystosowane do dochodów tej grupy ludności, dla której są przeznaczone.

Jak wyżej wspomnieliśmy, niejednokrotnie trzeba będzie także zrzec się czynszu za mieszkanie, zajmowane przez b a r d z o biednego.

Ulgi te jednak przedstawiają się dla udzielającego ich jako wydatek i ten wydatek musi być pokryty. Oprócz więc funduszów budowlanych w ścisłem znaczeniu, należy utworzyć fundusze na pokrycie ulg czynszowych za nowe mieszkania.

Ulgi, a właściwie zrzeczenia się czynszów, mające charakter dobroczynny i humanitarny powinny znaleźć swój wyraz w budżetach gmin i państwa w dziale wydatków na opiekę społeczną.

Bez takiej akcji uzupełniającej mogłaby akcja czysto budowlana chybić celu o ile chodzi o niezamożnych i bardzo biednych.

Inż. CZESŁAW BORATYŃSKI.
Inż. EDWARD KREISLER.

Cmentarze, muzea i hale targowe.

(Sprawozdanie z podróży służbowej, odbytej w dniach od 8-go do 22 grudnia 1928).

Z polecenia Pana Prezydenta miasta odbyliśmy w grudniu b. r. podróż służbową do Niemiec i Czech, celem zapoznania się z budową cmentarzy, muzeów prowincjonalnych i hal targowych. Sprawozdanie niniejsze obejmuje spostrzeżenia dokonane przez nas we Wrocławiu, Berlinie, Szczecinie, Hamburgu, Kolonji, Frankfurcie nad Menem, Norymberdze i Pradze. Stosunkowo wielki program, a krótki czas i spóźniona pora roku, usprawiedliwią może niejaką pobieżność niniejszego sprawozdania.

I. Cmentarze.

Należyte zrozumienie zadań cmentarza i jego ukształtowania jako zagadnienie urbanistyczne datuje się dopiero od ostatnich lat XIX w. Stworzenie nowej wiedzy budowy miast, a raczej skoordynowanie tej wiedzy i ujęcie jej w pewne stałe pojęcia, rzuciło nowe światło na budowę cmentarzy. Zrozumiano, biorąc przykłady ze starych południowych cmentarzy i analogję budowy miast, że współdziałanie sztuki architektonicznej, ogrodniczej i rzeźbiarskiej może stworzyć harmonijny obraz będący wykładnikiem kultury doby obecnej. Ten punkt wyjścia sprawił, że cmentarz będący dawniej tylko ogrojcem kościelnym, staje się obecnie częścią składową miasta o charakterze parku nie zatracając przytem swego przeznaczenia.

System cmentarzy parkowych, którego przykładem jest Ohlsdorf pod Hamburgiem, jest typem amerykańskiego cmentarza wymagającym olbrzymich przestrzeni, w którym szeroko rozsiane pomniki gubią się w zieleni nie przychodząc do wyrazu jako akcent pierwszorzędny.

Cmentarze leśne (w Niemczech, Monachjum) są oparte na wzorach szwajcarskich i południowo-francuskich, wymagają jeszcze większych przestrzeni o specjalnym układzie topograficznym.

Obecnie istnieje raczej tendencja do stwarzania szeregu cmentarzy dzielnicowych, aniżeli jednego centralnego tak ze względu na duże przestrzenie wymagane przez cmentarz centralny, jak i ze względu na nieproporcjonalnie wielkie trudności w utrzymaniu i administracji.

Plan cmentarza musi być uzależnionym od położenia topograficznego; równa płaszczyzna (jak w Krakowie) wymaga podziału ściśle architektonicznego z wyraźnie zaznaczonemi osiami z geometrycznym podziałem; kaplica, większe pomniki i studnie mogą tu być jako dominanty architektoniczne. Zaletą będzie przejrzystość i zwięzłość układu. Wejścia będą łącznikiem architektonicznym między cmentarzem a otoczeniem budowlanem zewnętrznem. Wreszcie powiązanie charakterystycznych form, rytmiczne ujęcie typów, socjalne zestopniowanie kwater i rozwiązanie architektoniczne płaszczyzny i bryły budynków to są elementy składające się na dodatni projekt cmentarza.

Cmentarze niemieckie.

I. Wrocław.

a) Oswitzer Friedhof. Jestto stary cmentarz ulepszony. Charakteryzuje go, jak zresztą wszystkie niemieckie cmentarze, kompletny brak sarkofagów; zieleń strzyżona, krematoryjny cmentarz w osobnej kwaterze. Na ogół wiele brzydkich kwater, a dość dużo pomników granitowych. Groby murowane w osobnej kwaterze, oddzielone niskim żywopłotem. Napisy na ogół dobre, ryte wprost w kamieniu przy braku tablic. Roślinność częścią romantyczna, częścią geometryczna. Ładna aleja brzóz, oraz dużo zieleni zimowej i duże płaszczyzny trawy. Drogi nieszczególne aczkolwiek szerokie $3\frac{1}{2}-5$ m). Bardzo brzydkie budynki administracyjne wprost bez jakiegokolwiek smaku. Wychodki umieszczone w samym cmentarzu. Miejsca pod groby familijne przy głównych alejach bardzo hojne. Charakterystycznem jest umieszczanie tablic o przekopaniu danych kwater.

b) Coseler Friedhof. Wspólny cmentarz żydowski i chrześcijański odgrodzony laskiem; oba w tym samym charakterze. Widać pieczołowitość w układzie geometrycznym. Dużo doskonałego żywopłotu i szereg osi widokowych. Gdzieniegdzie bardzo dobre studnie kamienne oraz dobre urny. Specjalnie opracowana jest część cmentarza wojskowa. Groby i pomniczki niekiedy małe i przyziemne.

II. Szczecin.

Cmentarz założony w roku 1900, projektowany przez Radcę Budownictwa miejskiego Majera, a założenia ogrodowe przez dyrektora cmentarza Jana Hanniga. Do roku 1927 pochowano 83.500 ludzi. Sieć wodociągowa wynosi 21 km, drogi kołowe 11 km, drogi piesze 60 km. Szkółka drzew i szklarnie zajmują 7 hektarów powierzchni i są zaopatrzone w najbardziej nowoczesne urządzenia nawadniające. Teren na ogół płaski, chudy i suchy ma powierzchni ogółem 64 hektary. Założenie cmentarza wyraźnie geometryczne, o charakterze wybitnie parkowym z monumentalnemi osiami, z całym szeregiem znakomitych miejsc. Duża ilość wody stojącej zregulowanej. Niezwykła pieczołowitość ogrodnicza z nakładem kolosalnej pracy i kosztów składają się na zwarte i podniosłe wrażenie, które z miejsca opanowuje widza. Pomniki kamienne doskonałe, porozrzucane niekiedy swobodnie, giną wśród zieleni parkowej. Cmentarz jako projekt pomyślany jest bardzo żywo, posiada szereg pięknych miejsc wypoczynkowych dla oka, gdzie romantyczność roślinności kontrastuje z geometrycznością założenia (okrągły staw). Istnieją całe partje utrzymane w naturalnym wyglądzie zalesionym, w którym to zale-

sieniu dyskretnie kryją się dobrze architektonicznie opracowane większe pomniki i grobowce. Monumentalnie zaznaczona jest główna oś, biegnąca prostopadle do kaplicy, a składająca się z szeregu teras i rytmicznie podkreślona drzewami w kształcie piramid. Dużo pieczołowitości widać w założeniu cmentarza urnowego, który rozwinął się naokoło okrągłego stawku, ujętego w smutne brzózki. Zasadniczą rolę odgrywa w tym cmentarzu wysoka kultura ogrodnicza, której tak bardzo brakuje u nas odnośnie do cmentarza, której efektem są na Szczecińskim cmentarzu pyszne zestawienia wszelkich możliwych tonów zieleni, harmonizujące z sobą, całe pola róż, szereg efektów wywołanych doborem roślinności.

Architektura budynków a szczególnie kaplicy, aczkolwiek może dobra w masie, jednak charakterem północy i wprost barbarzyństwem szczegółów jest obca naszemu odczuciu. Jako rekompensata służyć może cały szereg dobrych dotknięć architektonicznych, a więc mostki bardzo swobodne i wdzięcznie pomyślane; w osobnej części romantycznej cmentarza, jako koncepcja część muzealna, bardzo dobre studnie małe na skrzyżowaniu aleji czy ścieżek, większe na zamknięciach aleji, wreszcie całkiem duża jako zamknięcie aleji lipowej monumentalna z klinkieru. Pochwały godne również jest wprowadzenie wody w park w formie dużego stawu na głównej osi i kilku drobniejszych częścią geometrycznych, częścią jak w lesistej partji, naturalnych.

Cmentarz posiada od trzech lat fungujące krematorjum z osobnym cmentarzem krematoryjnym. Cenzura pomników istnieje od roku 1912. Podczas gdy niektóre niemieckie miasta nie posiadają na swych cmentarzach cenzury (Monachjum) lub posiadają niedawno (Ohlsdorf), szczeciński będący jedynym dla tego miasta, posiada cenzurę ogromnie surową ograniczającą w sposób bardzo skrupulatny samowolę laika. Istnieje cały szereg ścisłych przepisów pilnie przestrzeganych co prowadzi to oczywiście do wyraźnego podniesienia kultury powyższego cmentarza. Rzecz prosta, że zatwierdzenie projektów na pomniki, jak zresztą wszędzie, tak i tu załatwiane jest przez ludzi fachowych i we własnym zarządzie, jako władzy administracyjnej cmentarza o osobnej i szerokiej organizacji, a nie jako władzy policyjno-budowlanej.

III. Ohlsdorf.

Cmentarz w Ohlsdorfie powstał w roku 1875, projektowany początkowo przez Majera potem przez Cordesa, o pow. 371 ha, 18 km długości, a 2 km szerok., posiada 14 kaplic. Cmentarz typowo o charakterze parkowym, o kolosalnych rozmiarach, połączony z cmentarzem krematoryjnym. Dzięki swoim olbrzymim rozmiarom rozbija wrażenie pomimo, że jest doskonale utrzymany i dobrze pomyślany w szczegółach. Brak mu tej zwartości co w Szczecinie. Dużo psują stare nagrobki projektowane dowolnie o fantastycznych niekontrolowanych formach. Części nowe są opracowane skrupulatnie. Przepisy budowlano-administracyjne są bardzo szczegółowe co uwidacznia się z korzyścią dla całości cmentarza zwłaszcza w nowej części. Tak również i tutaj plany na grobowce i pomniki zatwierdzane są we własnym zarządzie przez komisję złożoną z 5-ciu członków, w czem Dyrektora cmentarza jako przewodniczącego, 2-ch architektów i 2-ch członków. Podobnie jak cmentarz szczeciński posiada Ohlsdorf dokładne, bardzo dobrze opracowane przepisy i wytyczne odnośnie do projektu pomników w ogólności, a szczególnie do dekoracji grobów, które w wielu wypadkach pokrywają się ze wspomnianemi już przepisami szczecińskiemi. Architektura budynków, zwłaszcza kaplic, jest nad wyraz przykra i pretensjonalna.

IV. Frankfurt.

Cmentarz centralny składający się ze starej i nowej części, oraz cmentarza żydowskiego, bardzo duży i bogaty nie przedstawia nic specjalnie ciekawego z wyjątkiem części nowej łączącej się ze starą, dość zresztą nieorganicznie. Nowa część pomyślana jest hojnie z główną aleją bardzo szeroką, z poważnemi i niezłemi budynkami, halą, krematorjum, kaplicą i zarządem. Przy aleji głównej znajdują się groby familijne oddzielone od siebie zamiast żywopłotami, drzewami szpilkowemi tworzącemi szpalery, tło pomników zaś z żywopłotu. Groby na ogół bogate, nie zawsze dobre, widać że cenzura nie jest do tego stopnia doprowadzona jak na cmentarzu w Ohlsdorfie lub w Szczecinie. Na ogół projekt nowej partji cmentarza pomimo poprawności nie posiada znaczniejszych walorów artystycznych, mając przytem dużo pretensji. Założenie jest o charakterze architektoniczno-parkowym z dużą przewagą zieleni, a w niektórych miejscach z ogromną rozrzutnością. Architektura budynków kamienna tworzy zharmonizowaną całość i łączy się z murem i kioskami na sprzedaż kwiatów na zewnątrz cmentarza.

Stara część nie przedstawia nic ciekawego, groby porozstawiane jeden obok drugiego. Cmentarz żydowski pomimo pięknych i bogatych pomników Rotschyldów nie przedstawia się zajmująco ani pod względem układu ani formy.

V. Norymberga.

Südfriedhof. Jeden z wielu cmentarzy rozwiązany geometrycznie, poważnie o charakterze parkowym, z wielką ilością miejsca. Główna aleja potraktowana umiejętnie około 3½ m szeroka, otoczona szkarpami z dojściem na nie zapomocą ramp i schodów, gdzie znów równolegle biegną drogi. Na osi głównej znajduje się kaplica zresztą dość nieudana. Kwatery oddzielone od siebie i zamknięte żywopłotami, osie wyraźnie zaznaczone, na zamknięciach aleji znajdują się studnie. Cmentarz wojskowy osobno zamknięty żywopłotem i potraktowany bardzo skromnie, a poważnie i rzeczowo (krzyże kamienne jednakie). Pomniki naogół o większych wymiarach niż na północnych cmentarzach.

Cmentarz czeski.

P r a g a. Cmentarz centralny o charakterze zupełnie niezdecydowanym z kompletnem nieprzemyśleniem układu zieleni i stosunku wzajemnego nagrobków do siebie. Pomniki o innym charakterze niż w Niemczech, a raczej podobne zupełnie do naszych z przesadną ilością kamienia nierzadko o dodatnich i przemyślanych formach architektonicznych, jednakże te dobre szczegóły giną w „rupieciarni" cmentarza. Szczególnie przykre wrażenie robi krematorjum, część cmentarza, pomyślana jako szereg szuflad wzdłuż muru cmentarnego zasłoniętych od zewnątrz szybkami na sposób witryn sklepowych. Wogóle zadzi-

wiającym jest fakt, że przy dużej kulturze architektonicznej Czech, może się znaleść tak nienowoczesny cmentarz.

Natomiast stary cmentarz żydowski nie mający żadnej wartości jako cmentarz, posiada wybitną wartość historyczną i architektoniczną, jako zbiór starych nagrobków z interesującą legendą.

Wytyczne dla projektu nowego cmentarza.

Założenia.

Istnieją trzy typy cmentarzy:
1) leśne,
2) architektoniczne,
3) ogrodowo-parkowe.

Dla nowego cmentarza rakowickiego i podgórskiego najracjonalniejszym będzie system architektoniczny częścią w połączeniu z parkowym ze względu na poziomość kształtowania topograficznego, jak również z uwagi na stosunkowo niewielkie tereny pod budowę cmentarza.

Drogi.

Drogi cmentarne powinny być jaknajkrótsze i jaknajprostsze, mocne, skanalizowane. Szerokość zależna od planu ogólnego, średnio $3^1/_2$ m. dla dróg głównych.

Roślinność.

Zasadą w projekcie nowego cmentarza musi być przewaga zieleni nad kamieniem. Ponad ziemią wystawać może tylko pomnik bez fundamentu, groby odgrodzone od siebie przy głównych alejach żywopłotem, który odpowiednio pomyślany i przystrzygany daje w efekcie bardzo dobre wyniki. Tworzą sią także „szuflady“ z zieleni, w których kryją się większe pomniki, zieleń łączy je w jedną całość poprawiając niejednokrotnie uchybienia architektoniczne.

Pomniki.

Głównym warunkiem zapewnienia wartości artystycznej pomników musi być szczegółowa cenzura tychże, a to tak samych projektów jak i szczegółów. Specjalnie szczegółowe przepisy należy wydać przy budowie nowego cmentarza, a to zwłaszcza odnośnie do wysokości pomników. Obecnie jest niewłaściwa olbrzymia przewaga kamienia nad naturą, co stwarza przykry i przytłaczający nastrój. Pomniki nie powinny przekraczać wysokości oka. Piwnice murowane być winny wyłącznie pod ziemią (50 cm. pod ziemią) tak, aby na nich mogły jeszcze róść rośliny względnie murawa. Rabatki kamienne należy znieść jako niepraktyczne i nieestetyczne. Ozdabianie grobów dopuszczalne być winno tylko wieńcami i kwiatami ciętemi.

Materjał pomników.

Należy unikać przy ozdobach, sztucznych materjałów. Specjalną uwagę należy zwrócić na szczerość, jakość i obróbkę materjału. Niedopuszczalne winny być materjały białe i czarne (marmury, granity polerowane). Mogą być one użyte w obróbce kamieniarskiej. Wpuszczanie tablic, co tak chętnie jest praktykowane dotychczas, z czarnego lub białego marmuru polerowanego z napisami powinno być zabronione. Napisy mogą być ryte wprost w kamieniu lub nasadzane z metalu (bronz, mosiądz, tombak), przytem nieobojętnym jest charakter pisma. Wykluczyć należy porcelanowe lub gipsowe figurki, fotografje, płyty szklane, ozdoby lane z cementu, polerowane terrazzo i czarny sztuczny kamień oraz groby murowane z cegły bez względu na wyprawienie. Wszelkie naśladowanie materjałów naturalnych również nie powinno być dopuszczalne. Pomniki mają być opracowane tak, aby można je oglądać ze wszystkich stron. Sztuczny kamień może być użyty w obróbce kamiennej z mieszaniną z kamienia naturalnego. Fundowanie silne, a niewidoczne.

Plany na grobowce.

Winny być wnoszone w skali 1 : 10 z podaniem materjałów obróbki, rozłożenie napisu, koloru pisma, sytuacji 1 : 25. Szczegóły wykonawcze i pisma 1 : 1, na żądanie modele.

Architektury budynków nowego cmentarza (hala, kaplica) muszą być pieczołowicie opracowane z użyciem dobrych materjałów.

II. Muzea.

Plany.

Typ muzealny XIX wieku przeważa dotychczas wszędzie. Plany Muzeów wykazują przeważnie hale z bocznem światłem, na piętrze sale z światłem górnem i gabinety z bocznem. Typ Muzeum stanowi do dziś właściwie wyłącznie gmach „Starej Pinakoteki“ w Monachjum.

Dla gabinetów z bocznem światłem jako dobry przykład może służyć Muzeum w Kassel. Muzeum Staedla we Frankfurcie nad Menem (starsza część) aczkolwiek wzorowane na gmachu muzealnym w Kassel posiada gabinety gorsze, szczególnie pod względem oświetlenia.

Oświetlenie.

Stara Pinakoteka Monachijska (architekt Klenze) posiada w salach z górnem światłem ogromnie wysoką skalę i światło umieszczone tak wysoko, że w salach tych niema najmniejszych oślepień, właśnie z powodu wysokości świetlni.

Refleksy i odbicia spotyka się zwykle w dużych salach o przeważającej długości, przy niskiej a długiej świetlni.

Stara Pinakoteka posiada jeszcze jedną ważną charakterystyczną cechę: wskazała właściwą metodę oświetlania sal zamiast światłem górnem — światłem bocznem, bardzo wysoko umieszczonem. Jest to pierwszy przykład tego systemu oświetlenia w Niemczech, systemu, który właściwie pochodzi z Anglji.

Z nowych, nielicznych zresztą gmachów muzealnych oświetlonych tą metodą istnieje znane z bardzo dokładnych opisów Muzeum w Winterthur i Muzea w Hamburgu i w Frankfurcie nad Menem, gdzie sale z górnem światłem oświetlone są latarniami pionowemi nad stropem.

Metoda ta posiada szereg zalet:

a) światło jest naturalniejsze niż przy oświetleniu poziomą świetlnią (obraz powinien być oglądany w takiem oświetleniu przy jakiem go malowano);

b) świetlnia pionowa jest znacznie łatwiejsza w konserwacji, abstrahując w tej chwili od jej szczelności —

czyszczenie jej nie jest połączone z takim wysiłkiem fizycznym jak przy świetlni poziomej. Zaletą jej jest również większe bezpieczeństwo ogniowe, aniżeli świetlni poziomej. Rdzewienie konstrukcji żelaznej, stałe przeciekania, są to codzienne objawy przy systemie świetlni poziomej, czego przy oświetleniu górno-bocznem unika się kompletnie;

c) wrogiem świetlni poziomej jest śnieg i opady atmosferyczne w ogólności. Dla topienia śniegu i lodu potrzeba przeprowadzenia instalacji centralnego ogrzewania jako sieci rur pomiędzy górną a dolną świetlnią, co oczywiście pociąga za sobą znaczne koszta.

Świetlnia pozioma przynosi z sobą w lecie silne nagrzania, działając jak pryzmat, a w zimie powoduje ogromne straty ciepła na wymienione wyżej topienie śniegu i lodu, co przy oświetleniu latarnią odpada;

d) przez szereg dni zimowych bywają sale o poziomych świetlniach mocno przyćmione z powodu nagromadzonych mas śniegu, podczas gdy przy systemie górno-bocznym oświetlenia, śnieg, kładąc się obok pionowych szyb rozjaśnia salę refleksami. Istnieje jednak typ świeltni poziomej, nie dającej oślepień. Jest to system wprowadzony w niektórych salach British Muzeum, gdzie długa pozioma świetlnia podzielona jest poprzecznie wysokiemi belkami, tworząc w ten sposób rodzaj stropu kasetonowego (Kunsthalle w Hamburgu).

Gabinety.

Gabinety o bocznem świetle muszą posiadać ściśle dobrane wymiary wysokości, głębokości i szerokości. Jednym z niewielu doskonałych przykładów są gabinety w Muzeum Hamburskiem (Kunsthalle). Oświetlenie dają im okna o wysokim parapecie (2.20 m) na całą prawie szerokość ściany, a to dla uniknięcia ślepych kątów. Ściany boczne gabinetów są lekko zbieżne ku tylnej ścianie, drzwi a raczej otwory wejściowe znajdują się przy ścianie okiennej.

Rzeźba.

Idealnem oświetleniem dla eksponatów plastycznych są sale o świetle zenitowem w centralnych założeniach. Doskonałym przykładem jest Altes Museum Schinkla w Berlinie, z rotundą wzorowaną na Panteonie i w Hamburgu najpiękniejsza z sal muzealnych, również okrągła z kopułą, (dotąd nie wykończona).

Z uwagi na znaczny procent dni bezsłonecznych w naszym klimacie projektować należy oświetlenie tak, aby było odpowiedniem w dnie ponure, a w dniach słonecznych dało się regulować zasłonami.

Ogrzewanie.

Dotychczasowy system ogrzewania polegający na tem, że radjatory umieszczone były pod podłogą i gorące powietrze dostawało się na salę otworami, (np. jak u nas w Sukiennicach), został kompletnie zarzucony, podobnie jak metoda, polegająca na tem, że źródło ciepła znajdowało się na środku sali (zwykle pomiędzy kanapkami, względnie w środku pufu).

W nowych Muzeach rury centralnego ogrzewania ukryte są w boazerji ścian, (Instytut Staedla Frankfurt), albo w ściętym narożniku sali, bądź ujęte w kominek, (Winterthur), albo zupełnie ukryte z otworami wentylacyjnemi na dole i na górze (Kunsthalle Hamburg).

System ten również nie daje ostatecznych wyników i kwestja ogrzewania i wentylacji jest dotychczas w znacznej mierze sprawą jeszcze otwartą. Ogrzewanie gabinetów z bocznem światłem wprowadzono w Kunsthalli Hamburskiej, przeprowadzając rury pionowe w węgarach okiennych, a nie jak gdzieindziej zapomocą radjatorów umieszczonych pod oknami.

Muzea niemieckie.

Berlin. 1) Kaiser Friedrich Museum.

Muzeum olbrzymie, zewnętrznie imponujące, wewnątrz jednak nie posiada ani jednej sali z górnem światłem, dobrej. Interesujące zresztą jest oświetlenie hali z klatką schodową, zenitowe i lukarnowe, zresztą nie najlepsze. Ogromna wystawność wnętrz i fasad nie stoi w żadnym stosunku do wartości tego Muzeum pod względem przeznaczenia.

2) Altes Museum.

Altes Museum zbudowano w r. 1830, pierwszorzędnie architektonicznie z doskonałą kopułą, wzorowaną na Panteonie, z bardzo dobrem oświetleniem. Kopuła ma 21 m. średnicy i 22.80 m. wysokości. Pozatem sale bardzo skromne w wytwornych materjałach pozbawione pretensjonalności zabijającej eksponaty, jak w Kaiser Friedrich Museum.

Hamburg. Kunsthalle.

Nowa część zbudowana przez arch. Schumachera. Rozpoczęta w r. 1911, dotychczas nie skończona, na bardzo prostym rzucie jest wynikiem długoletnich studjów architekta Erbego i dyrektora Muzeum Lichtwarka, następnie arch. Schumachera i dyr. Alb. Pauliego. Charakterystycznem dla tego Muzeum jest ogromna skromność formy, dzięki czemu eksponaty przychodzą do pełnego wyrazu swej wartości artystycznej. Bardzo dobre i przestudjowane oświetlenie sal tak górne jak i boczne. Wszystkie sale, westibul, klatka schodowa w doskonałych proporcjach, gładkie, powściągliwe w dekoracji z użyciem szlachetnych materjałów (trawertyn i marmur).

Sale i gabinety obite lnianą materją, pomalowaną w spokojne, a soczyste tony, bardzo miłe dla oka. Pod materją na wysokości około 3 m. od podłogi dykta, celem umożliwienia swobodnego przybijania lżejszych obrazów. Dołem biegnie drewniana boazerja 50—60 cm. wysoka. Drzwi w salach nie są rozmieszczone osiowo, z uwagi na pozostawienie jak najwięcej płaszczyzny wystawowej. We wszystkich salach na podłodze linoleum, co jest znacznie lepszem od dębiny i terazza. Ogrzewanie zwłaszcza dużych sal niewłaściwe. Na ścianach widać smugi z dymu nad kaloryferami. Architektura wewnętrzna bardzo subtelna, znakomite szczegóły profilowań, drzwi itp. Architektura zewnętrzna bardzo poważna w dużej mierze dzięki użytemu materjałowi (tuf frankoński).

Stara część wewnątrz poprawiona przez arch. Schumachera nie przedstawia nic ciekawego. Widok zewnętrzny robi smutne wrażenie z powodu użycia czerwonego piaskowca, żółtawego klinkeru i terrakoty. Prócz

sal na pomieszczenie eksponatów posiada Muzeum dużą salę wykładową, bibljotekę publiczną i całe skrzydło na pomieszczenie sztychów wraz z salami wystawowemi tychże. Hamburg posiada bowiem największe w Niemczech zbiory sztychów.

Kolonja. Das Wallraf Richards Museum.

Muzeum to może służyć jako przykład złego budownictwa muzealnego. Budynek zewnętrznie nic niemówiący, wnętrze nad wyraz niemiłe, dzięki przesadnym wysokościom sal i za małym świetlniom. Wogóle niema ani jednej sali dobrze oświetlonej. Podłoga parkietowa fatalna. Malowanie ścian jaskrawe i rażące.

Frankfurt n/M. Instytut Staedla.

Specjalnie interesująca jest nowa część, oddana do użytku w roku 1921. Muzeum, w szczególności nowa część naogół wzorowaną jest na Hamburskiej Kunsthalle, z bardzo oryginalnie rozwiniętemi stropami, z oświetleniem latarnianem, częścią w głębokich kasetonach, ściany traktowane podobnie jak w Hamburgu, jednak pokrycie materją sięga wyżej, aż pod sufit. Wnętrza opracowane artystycznie. Na specjalną uwagę zasługuje stolarszczyzna, drzwi i boazerje.

Zewnętrznie przedstawia się nowa część bardzo ujmująco, bez pretensji, dobrze wkomponowana w całość. Część stara przedstawia się oczywiście znacznie gorzej pod względem oświetlenia i rozkładu.

Norymberga, Germanisches Musenm.

Stare Muzeum z pięćdziesiątych lat ubiegłego stulecia posiada nowsze skrzydło dobudowane później.

Museum mimo wspaniałych zbiorów jest zewnętrznie i wewnętrznie tak w starej jak i w nowej części, ogromnie niemiłe i zimne. Oświetlenie nieszczególne, gabinetów bocznych lepsze.

Współczesne budownictwo muzealne jest sprawą nader trudną i wymagającą poza zasadniczemi problemami dłuższych studjów. Jako przykład może służyć „Kunsthalle" w Hamburgu, gdzie od roku 1907 do 1911 trwały prace przygotowawcze, a budowa nie jest jeszcze ukończoną.

W budownictwie muzealnem, wymagającem znacznego polotu przy zdolności dostosowania form artystycznych do potrzeb współczesnych, zajmują Niemcy w Europie dalsze miejsce, wyżej stoją w tym kierunku np. narody północne, jak Szwedzi, Duńczycy, Anglicy a nawet Norwegowie.

III. Hale targowe.

Nowych hal targowych w Niemczech średniej wielkości względnie małych jest naogół niewiele. W ciągu naszej podróży, a zwiedziliśmy przecież kilkanaście miast, mieliśmy sposobność oglądnąć jedną tylko halę dzielnicową nowocześnie urządzoną, na której mogłyby się do pewnego stopnia wzorować hale krakowskie.

Cały szereg hal starszych, w których pokaźną ilość obfituje każde z miast niemieckich, przedstawia typ hal żelaznych, jak we Wrocławiu, w Berlinie, Hamburgu, w Kolonji, bardzo przestrzennych, nieraz ogromnych rozmiarami, z galerjami, z wyciągami, (Kolonja) ze sklepami od wewnątrz i zewnątrz, o oświetleniu górnem i bocznem, względnie wyłącznie bocznem.

Wszystko to jednak nie jest obrazem XX wieku i nie może służyć w żaden sposób za wzór do naśladowania.

Jedyną, jak wyżej wspomniano, halą nowoczesną z żelbetu i cegły byłaby jedna z hal Hamburskich przeznaczona na dole na sprzedaż artykułów spożywczych, a na galerji, dostępnej z wewnątrz na sprzedaż kwiatów.

Hala ta jest wyjątkowo ujmująca o pięknym wyglądzie zewnętrznym, o prostocie i celowości form wnętrza, dobrze oświetlona bocznie. Zaopatrzona w chłodnię w piwnicach, centralnie ogrzana i dobrze wentylowana. Podłoga z terrazza, ściany wyłożone wykładką z kafli. Podział na koje przeprowadzony za pomocą siatek żelaznych nie zamykanych o powierzchni 4 do 4 m^2.

Większe miasta posiadają przeważnie centralne hale targowe, z których jedną oglądaliśmy zupełnie nową we Frankfurcie nad Menem. Autorem jej jest Prof. Marcin Elsaesser, Dyrektor Budownictwa.

Hala ta zarówno architektonicznie, jak i inżyniersko niezwykle interesująca. Koszt jej wynosił 15.000.000 Marek. Posiada długości 1/4 km przy szerokości 50 m i zamknięta jest po obu stronach siedmioma kondygnacyjnemi blokami. W jednym z tych bloków znajdują się chłodnie o powierzchni 3.000 m^2 podczas gdy w drugim zarząd hali, kasa hali, bank Rzeszy, biura i część biur Budownictwa miejskiego (3 piętra). W osobnem skrzydle znajduje się olbrzymia restauracja dla hali, filja Miejskiej Kasy Oszczędności, poczta, dworzec towarowy, biura, dyrekcja hali i 25 mieszkań dla urzędników, Równolegle do hali targowej biegnie nad Menem hala hurtu połączona z właściwą halą dwoma mostami i tunelem. Posiada ona w parterze i piwnicach ogromne składy z przynależnemi biurami, również mieści się tam hala celna i miejska „dożywialnia" dzieci szkolnych (Schulkinderspeisung). Hala wybudowana jest z żelbetu o ogromnie śmiałej konstrukcji przewyższającej dotychczasowe wysiłki w tej dziedzinie. Zewnętrznie wyłożona jest klinkierem.

Równocześnie znajduje się w budowie podobna hala w Lipsku projektowana przez architekta Rittera, która składa się z tych 3-ch wnętrz nakrytych kopułami, każda o rozpiętości 76 m, spoczywająca zaledwie na 8-miu słupach. Zaznaczyć należy, że grubość sklepienia wynosi tak w frankfurckiej, jak i lipskiej hali tylko 7½ cm. Jak wyżej wspomniano, obie hale są ostatnim wyrazem techniki żelbetu i można, oglądając te wyniki mieć nadzieję, że żelbet dla tych ogromnych rozpiętości, który nie dawał się dotąd ekonomicznie wyzyskać, wyprze przy stosowaniu tych sklepiennych konstrukcyj (jak we Frankfurcie i Lipsku) panujące dotychczas i bezkonkurencyjnie i niepodzielnie żelazo i drzewo, jako konstrukcje hal targowych.

IV. Uwagi ogólne.

Umiejętność przystosowania starego miasta do potrzeb nowoczesnych jest sprawą ogromnie trudną i czułą. Szczególnie o ile chodzi o przeróbki parterów istniejących domów na cele nowoczesnych sklepów, o kwestję oświetlenia i reklamy, o sygnały komunikacyjne świetlne, kioski na sprzedaż gazet czy papierosów, kolumny reklamowe, przystanki tramwajowe i autobusowe, wychodki podziemne, tanki benzynowe i t. d., są to zagadnienia

niezmiernej wagi tak ze względów estetycznych, czy urbanistycznych jak zarówno i ze względów użytkowych.

Umiejętność pogodzenia tych dwu tak różnych czynników, a to użytkowości i wyglądu jest u nas stałą bolączką, głównie z powodu braku tradycji w tym kierunku. Okazuje się jednak na szeregu przykładów zaczerpniętych z zagranicy, że względy te dają się doskonale rozwiązać w sposób artystyczny, uwzględniający jednak całkowicie potrzeby życia. I tak odnośnie do portali, zaobserwowaliśmy, jak dobrze niekiedy wyglądają przeróbki parteru uniezależnione od reszty fasady w szczególności odnosi się to do fasad z drugiej połowy ubiegłego stulecia, względnie początku XX wieku, które nieposiadają naogół żadnych walorów artystycznych. Oczywiście są to kwestje wymagające poważnego i umiejętnego traktowania przez projektującego architekta. Dużą rolę odgrywa skomponowanie wystawy z wnętrzem sklepu, przy uwzględnieniu jego przeznaczenia, wreszcie dobór materjałów, na co kładzie się tak duży nacisk zagranicą. Przytem kwestja oświetlenia reklam świetlnych względnie napisów u nas jeszcze ciągle niedoceniana, jest zagranicą środkiem pomocniczym kształtowania charakteru nowego miasta. Reklama świetlna umiejętnie pomyślana, sharmonizowana z architekturą i podkreślająca jej elementy w sposób możliwie dyskretny, potrafi wywołać najzupełniej pożądany efekt. W szczególności korzystną jest pionowa forma reklam. Oczywiście tak tu, jak i w każdej dziedzinie kompozycji plastycznej wytyczną będzie celowość i umiejętność wkomponowania w otoczenie (sharmonizowanie).

Równie ważną kwestją dla obrazu miasta są „drobiazgi architektoniczne“, wywołane koniecznością życia a więc: przystanki tramwajowe, kioski na sprzedaż tytoniu i wody, poczekalnie tramwajowe, wychodki podziemne, transformatory, latarnie uliczne, tanki benzynowe, stanowiska dla policji ruchowej i t. p., które to zagadnienia na pozór drobne, w rezultacie bardzo trudne, z uwagi na skrępowanie użytkowością, wymagają tem więcej umiejętności opanowania formy przez projektanta. W każdym razie pewnem jest, że korzystny efekt będzie wprost proporcjonalny do rzeczowości i dyskretnego, a możliwie niepretensjonalnego ujęcia. Dobre przykłady spotykaliśmy niekiedy wśród chaosu złych rzeczy w czasie naszej podróży i tak: doskonałe latarnie uliczne o wytwornej formie betonowej w połączeniu ze szkłem w Hamburgu, Kolonji, Frankfurcie i Pradze. Kioski w Berlinie, Kolonji, w innych miastach gorsze, specjalnie zaś złe w Norymberdze, transformatory w Kolonji i Frankfurcie nad formą których w Krakowie nikt nie pomyślał, przystanki tramwajowe są w całych prawie Niemczech jednakowe bardzo dobre w formie, wyzyskane dla reklamy świetlnej. Ciekawe przystanki posiada stare miasto w Pradze, a mianowicie na cienkim słupku żelaznym świetlna kula błękitna. Na ogół, wspomniane objekty w Niemczech nie są zawsze dobre, dodatniem jest jednak widoczne zrozumienie tej sprawy w ostatnich czasach, specjalnie przez Magistraty niektórych miast jak np. we Frankfurcie.

W każdym razie stwierdzić można, że zrozumienie tych spraw zaczyna się do nas przesączać, czego dowodem niech będą kioski na plantach budowane ostatnio i szereg poczynań w tej dziedzinie wprowadzonych w życie przez krakowski Magistrat.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 34820/28
VII.

Kraków, dnia 3 grudnia 1928.

Regulamin zimowy.

ROZPORZĄDZENIE.

Magistrat przypomina przepisy §§ 3, 9, do 24 Regulaminu utrzymania czystości i porządku dla m. Krakowa oraz przepisy rozporządzenia z dnia 16 listopada 1927 r. K. 30639/27 VII, dotyczące utrzymania porządku i czystości w mieście w porze zimowej.

Przepisy te brzmią:

1) w czasie od 1 października do końca marca należy oczyszczać chodniki ze śniegu, lodu i błota o godzinie 7-mej rano tak aby wozy przeznaczone do uprzątania błota i śniegu nie były narażone na stratę czasu. Oczyszczenie to powinno odbywać się w razie potrzeby i kilka razy na dzień;

2) śnieg, lód i błoto usunięte z chodników należy ułożyć w kupki na połowie szerokości ścieku od strony ulicy. W ulicach przez które przechodzi tor kolei elektrycznej należy śnieg, lód i błoto składać w połowie ścieku po tej stronie ulicy, gdzie niema toru tramwajowego;

3) w razie gołoledzi należy śliskie miejsca wzdłuż realności posypywać piaskiem lub przesianym popiołem. Zamiatanie chodników asfaltowych odbywać się powinno po każdym opadzie śniegu.

W razie tworzenia się skorupy lodu, należy chodniki te posypywać piaskiem lub przesianym popiołem. Lód z chodników asfaltowych należy podczas odwilży uprzątać drewnianemi łopatami. Zabrania się używania do tego celu drągów żelaznych, siekier, rydli itp. narzędzi;

4) za wszelkie uszkodzenia chodników, powstałe ze złego czyszczenia, odpowiada właściciel realności i stróż, a naprawa uszkodzonych chodników zostanie zarządzona na koszt winnych;

5) śnieg z dachów należy zrzucać na podwórze i zaraz go wywozić na miejsce na ten cel przeznaczone. Zrzucanie śniegu z dachów na chodniki nastąpić może tylko w takim przypadku, jeżeli położenie dachu nie dozwala na zrzucanie śniegu na podwórze. Śnieg zrzucony na chodniki obowiązani są właściciele realności własnym kosztem uprzątnąć i wywieść. Zrzucanie śniegu na chodnik odbywać się ma w jednym czasie na każdej stronie ulicy osobno, całym rzędem domów, a nie pojedynczo. Zrzucany śnieg na ulice, przez które nie prowadzi tor tramwajowy, ma być natychmiast zebrany na jedno miejsce w połowie ścieku od strony ulicy.

W ulicach, przez które prowadzi tor tramwajowy, zrzucanie śniegu z dachów odbywać się ma ze wszystkich domów równocześnie w dniu przez Magistrat wyznaczonym; w czasie zrzucania śniegu z dachów na ulicę obowiązani są właściciele realności ustawić na chodniku przed swymi domami koziołki drewniane, zamykające ten chodnik;

6) przekraczający powyższe przepisy karani będą na podstawie § 60 ust. 30 Statutu dla m. Krakowa przy zastosowaniu Rozp. Rady Ministrów z dnia 21 stycznia

1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 89, a w razie nieszczęśliwych wypadków narażą się nadto na odpowiedzialność karno-sądową.

Magistrat wzywa do ścisłego przestrzegania powyższych przepisów, gdyż w razie dostrzeżonych uchybień, niezależnie od pociągnięcia winnych do odpowiedzialności karnej, stosować będzie ustawą przewidziane środki przymusowe.

Nad przestrzeganiem powyższych przepisów czuwać będą organa Policji Państwowej i Magistratu.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Nr. Wojsk. 1270/2 Warszawa, 13 listopada 1928 r.

Okólnik Nr. 215.

Do

Panów Wojewodów (wszystkich) z wyjątkiem tarnopolskiego i Pana Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Mogą zajść wypadki, że poborowi uczniowie szkół średnich ogólno-kształcących, zostali przy egzaminie dojrzałości reprobowani na przeciąg $1/2$ roku.

Ponieważ poborowi tacy w danym wypadku mimo nie ukończenia szkoły z dobrym wynikiem przestali być uczniami ostatniej klasy, przeto z odroczenia służby wojskowej w myśl art. 61 p. l. ust. o pow. obow. wojskowym nie mogą już korzystać.

Z uwagi jednak na to, że powołanie takich poborowych do czynnej służby wojskowej tuż w okresie jesiennego wcielenia uniemożliwiłoby im ukończenie nauki i pozbawiło prawa do skróconej służby wojskowej, Min. Spraw Wojskowych zgodziło się udzielać tym poborowym przesunięcia terminu wcielenia do szeregów do czasu wcielania $1^1/_2$ rocznych w roku następnym.

Udzielanie jednak wzmiankowanych przesunięć terminów wcielenia uzależnione będzie od przedłożenia przez petentów władzom wojskowym (P. K. U.) zaświadczeń o przynależności ich do oddziałów wychowania fizycznego posiadania I względnie II stopnia p. w. odbycia obozów letnich, wogóle od czynnego udziału w przygotowaniu się do służby (wojskowej) w okresie przedwcieleniowym do czynnej służby wojskowej.

Ponadto petenci będą musieli przedłożyć zaświadczenia, wydane przez odnośne władze szkolne o zachodzącej przeszkodzie w ukończeniu szkoły średniej wzgl. uzyskania egzaminu dojrzałości (np. choroby, tragiczne wypadki w rodzinie i tp.) co musi być w każdym wypadku stwierdzone przez powyższą władzę szkolną przy równoczesnem postawieniu przez nią opinji o odnośnym uczniu oraz wniosku, czy na przesunięcie terminu zasługuje i rokuje nadzieję na pomyślne rezultaty naukowe w okresie, który mu w drodze wyjątku władze wojskowe przyznać zamierzają.

Prośby powyższe winni petenci kierować do M. S. Wojsk. Biuro Uzupełnień przez właściwe P. K. U. w ten sposób, aby przynajmniej cztery tygodnie przed okresem wcielenia jesiennego, były już złożone, gdyż podania składane w terminie późniejszym rozpatrywane nie będą.

O powyższem zechce Pan Wojewoda zawiadomić podległe powiatowe władze administracji ogólnej i zarządzić zarazem podanie 4-go, 5-go i 6-ego ustępu niniejszego pisma do wiadomości ogółu ludności w sposób w danej miejscowości praktykowany.

Za Naczelnika Samorz. Wydziału Wojskowego

(*Lubodziecki*) Radca Minister.

Województwo krakowskie
L. Ad. 9199/1 ex 28 Kraków, 21 listopada 1928 r.

Okólnik Nr. 106.

Panu Prezydentowi stoł. król. miasta Krakowa do wiadomości i wydania dalszego właściwego zarządzenia i powiadomienia ogółu ludności miasta o treści niniejszego reskryptu w sposób dotychczas praktykowany.

Za Wojewodę:

Mikosz m. p.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa.
L. 42427/28
V Kraków, 3 grudnia 1928 r.

Udzielam interesowanym do wiadomości.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 46452/28
V. Kraków, 28 grudnia 1928 r.

Spisy poborowych rocznika 1908.

OBWIESZCZENIE.

Stosownie do przepisu art. 27 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym Magistrat podaje do wiadomości, że spisy poborowych rocznika 1908 zostają wyłożone do przejrzenia na przeciąg dwóch tygodni od 1 stycznia 1929 roku począwszy w Wydziale V Magistratu (oficyna I piętro drzwi Nr. 20) w godzinach urzędowych.

Każdemu pominiętemu w spisie lub niewłaściwie wpisanemu przysługuje prawo żądania uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w grudniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. III.		
Abraham Nussbaum	kabina na windę	Straszewskiego 7.	T. Wexner	10015
		Dz. IV.		
Gmina m. Krakowa	mieszkanie poddaszne stróża	Jabłonowskich 19	— —	10361
		Dz. V.		
Józef Szczawiński	wychodki ciepłe	Długa 12	St. Drozdowski	9293
		Dz. VI.		
Karolina Jastrzębska	przebud. wychodków spłukiw.	Wielopole 7	P. Jurkiewicz	10040
Stefan Sieczkowski	przebud. wychodków part. bud. front.	Wielopole 12	F. Zwoźniak	10550
Emilja Lamensdorf	bud. part. na kotłownię	Lubicz 15	S. Manber	11339
		Dz. VII.		
Schewach Prokocimer	wew. drobne przeróbki na part. I. p.	św. Agnieszki 2	Ł. Rok	6721
		Dz. VIII.		
I. Teichthal	przebud. part. front. lokalu sklepowego na part.	Krakowska 17	B. Zimmerman	10732
Gusta Monderer	nadbud. III. p. i dobud. III. p. ofic.	Mostowa 6	Z. Prokesz	4956
		Dz. X.		
Antoni Załubski	I. p. dom	św. Jacka lk. 240/5	W. Warczewski	10099
		Dz. XI.		
Marja Duninowa	klozety	Rynek 6	E. Oraczewski	7981
		Dz. XII.		
Zygmunt Kopczyński	stajnia z wozownią	Filarecka 1 Senatorska 5	Z. Szufa	5446

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XII.				
Oskar Bruder	wyciąg osobowy	Al. Krasińskiego 20	H. Lamensdorf	10587
Nachman Lustgarten	pl. dod.	Na Stawach lsp. 49	J. Kryłowski	6030
Dz. XIII.				
Ant. Stankiewiczowa	dobud. I. p. traktu front. z poddaszem	Kr. Jadwigi 30	E. Skawiński	7037
Dz. XV.				
Zygmunt Bielski	mieszkanie w poddaszu pl. dod.	Sienkiewicza	J. Burzyński	10588
Inż. Stanisław Polański Fr. i M. Zamojscy	ogrodzenie real.	Sienkiewicza 16 Kaz. Wielk. 103	— —	6980
S. Schajer	dom III. p.	J. Lea lk. 165/24	S. Jonkler	5860
Bertold Weinsberg	pl. dod. lk.	lk 8/74, 75 i 76	W. Krzyżanowski	6403
Edyta Blaszczekowicz	dom II. p.	J. Lea lk. 225/I	J. Merenda	6952
Karol Dziewoński	wyciąg osob. z pop. elektr.	Ruska 4	L. Wojtyczko	10441
Salomea Janasowa	ogrodzenie od frontu	Kaz. Wielkiego 69	J. Bujas	10627
W. Nowakowski	wyciąg osobowy	Sienkiewicza Wybickiego Pomorska	— —	11675
Dz. XVI.				
Marja Jaszczurowa	dobud. part. od frontu	L. Rydla 16	S. Singer	11239
Dz. XVII.				
Marja Długosz	nadb. poddasza na II. p. i adapt. I. p.	Cieszyńska 12	W. Warczewski	9298
Dz. XVIII.				
Dr. Adam Krupiński	I. p. dom	Olsza lk. 71, 72	J. Kolarzowski	8699
XIX.				
Amalja Grünberg	pl. dod. dobud. II. p.	Mogilska 39	J. Karwat	9928

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XIX.				
F-ma Zieleniewski	drew. prow. barak. dla celów magaz.	Grzegórzecka	— —	10850
Władysław Potulicki	pl. dod. werandy i wew. adapt.	Kielecka 18	W. Warczewski	7259
Dz. XXI.				
Marjanna Królowa	dom przyziemny	Płaszów lk. 1659/16	A. Dostal	11228
XXII.				
Stanisław Paszkot	przebud. mieszk. II. p.	Krasickiego 16	J. Bereta	10466
Ludwik i Marja Spólnik	przyziemna ofic. i ustęp	Wielicka 19	J. Merenda	10840
Inż. Ludwik Serafin	III. p. dobud. lewej ofic. domek stróża na prawo w podwórzu	Zamojskiego 34	E. Skawiński	6178

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wodociąg stoł. król. miasta Krakowa.

Do L. 456/5 z. w. 1928.

Zestawienie kosztów projektowanych robót wodociągowych w okresie co najmniej sześcioletnim 1927—1932.

B) I. Grunta.

1. Wykupno gruntów.

	Zł.
a) Zakupno gruntów na prawym brzegu Wisły w Kostrzu, Bodżowie ca 8 mg. 1073 s2 .	27.100
b) Zakupno gruntów wzdłuż drogi Ks. Józefa w Krakowie i wzdłuż drogi Kraków-Chełmek w Przegorzałach	43.700
c) Zakupno gruntów między zbiornikiem zwierzynieckim, a ul. Ks. Józefa ca 10 mg. .	50.000
d) Zakupno gruntów między zbiornikiem zwierzynieckim, a mostem djabelskim pod rurociąg 500 mm ca 2 mg.	10.000
e) Zakupno 3 mg. gruntów pod zbiornik w Podgórzu	15.000
f) Zakupno 3 m. gruntów pod zbiornik w Bronowicach	9.000
g) Zakupno 3 mg. gruntów pod zbiornik w Borku	9.000
Razem wykupno gruntów . .	163.800

2. Uporządkowanie gruntów.

a) Wygotowanie planów własności wodociągowej w podziałce 1 : 1000	20.000
b) oparkanienie gruntów w Bielanach i Kostrzu	60.000
c) urządzenie gruntów pod zbiornik Wola Justowska	5.000
d) uporządkowanie gruntu w Kole Tynieckim i Kostrzu	35.315
e) urządzenie plaży	150.000
Razem uporządkowanie gruntów	270.315
Razem suma I. kosztów gruntów	434.115

C) II. Ujęcie.

a) Budowa 30.000 m² filtrów naturalnych przy ruchu ziemi 120.000 m³	240.000
b) Budowa 30 studzien w Bielanach . . .	300.000
c) Rekonstrukcja lewarów 3.000 mb. . .	600.000
d) Budowa drugiej studni zbiorowej . . .	40.000
e) Pogłębiarka	6.000
f) Przeróbka starej studni zbiorowej . .	20.000
II. suma kosztów ujęcia	1,206.000

D) III. Zakłady pomp.

1. Wstawienie nowej pompy rotacyjnej na 25.000 m³	150.000	w toku wykon.
2. Wykonanie kotłowni (rozszerzenie)	36.300	
3. Ustawienie kotła i 320 m² pow. ogrz.	150.000	w toku wykon.
4. Budowa komina . . .	60.000	w toku wykon.
5. Wykonanie hali maszyn elektrycznych	100.000	
6. Instalacja 600 HP. maszyny wybuchowej i generatora prądu zmiennego i		
7. Tablica rozdzielcza i transformatory i		
8. Kable . . . . razem	250.000	
9. Urządzenie magazynów i warsztatów w Bielanach	100.000	
10. Zakupno łodzi 100 ton dla transportu węgla .	30.000	
11. Zakupno łodzi motorowej	20.000	
12. Przewóz na Wiśle (prom.)	25.000	
13. Wykończenie hali nad Wisłą (żuraw.)	12.000	
14. Pompa odwietrzająca i urządzenie do oczyszczania wody zasilającej kotły	16.000	
15. Wyłożenie kafelkami hali pomp elektrycznych . .	8.000	
16. Pompa do Kobierzyna na 20 1/s	10 000	
17. Wał ochronny	25.000	
18. Wykonanie wodociągu na kopiec Kościuszki . .	60.000	
19. Rozbudowa kolejki dla dowozu węgla i składy węgla	40.000	częśc. wykon.
III. Suma Zakładów pomp	1,092.300	

E) IV. Sieć rurociągów.

1. Budowa II-go rurociągu z komorą zasów i kolejką rury 824.000, fracht 6.000, wykopy i ułoż.	965.000
2. Budowa II-go rurociągu grawitacyjnego	152.000
3. Rozbudowa sieci wodociągowej. Rurociąg grawitacyjny	661.790
4. Przekroczenie Wisły w Dębnikach . .	100.000
5. „ „ w Dąbiu	100.000
6. „ kolei Bonarka . . .	25.000
7. Wodomierze	126.320
IV. Suma sieci rurociągów głównych . .	2,130.110

F) V. Zbiorniki.

1. Zbiornik Krakusa	200.000
2. „ Wolski i urządzenie	150.000
3. „ Bronowicki i urządzenie . . .	127.000
4. „ Borecki	100.000
5. „ Prądnicki (rozszerzenie)	100.000
6. Rekonstrukcja zbiornika Zwierzynieckiego, rurociągi	20.000
V. Suma Zbiorników	697.000

G) VI. Dworzec wodociągowy.

1. Rekonstrukcja stacji prób wodomierzy . .	10.000
2. Rozszerzenie warsztatów i obrabiarki . .	10.000
3. Budowa magazynów i warsztatów . . .	50.500
4. Podwyższenie budynku o jedno piętro, oparkanienie i chodnik	90.000
VI. Suma Dworca wodociągowego . . .	160.500

H) **VII. Urządzenia społeczne.**

1. Budowa domu robotniczego odpoczynkowego w Bielanach	20.000	częśc. wykon.
2. Budowa domu robotniczego odpoczynkowego w Krakowie	60.000	
3. Budowa domu 4-o mieszkaniowego przy zbiorniku Kościuszki . . . . . . : . .	90.000	
4. Budowa domu 4-o mieszkaniowego przy zbiorniku Krakusa	90.000	
5. przy zbiorniku Woli . . .	60.000	
6. „ „ w Bronowicach	60.000	
7. „ „ w Borku . .	60.000	
8. „ wodociągu rezerwowym dla maszynistów	60.000	
9. przy wodociągu rezerwowym dla służby	60.000	
VII. Suma urządzeń społeczn.	560.000	

Zestawienie.	Zł.
I. Grunta	434.415
II. Ujęcie	1,206.000
III. Zakłady pomp	1,092.300
IV. Sieć rurociągów	2,130.000
V. Zbiorniki	697.000
VI. Dworzec wodociągowy	160.500
VII. Urządzenia społeczne	560.000
Razem . .	6,280.215

Kraków, dnia 29 listopada 1928 r.

Jaszczurowski w. r.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 203, w kad. XVII, z dnia **6 grudnia 1928 roku.**

Obecni: *Prezydent m. Senator inż.* Karol Rolle.

Wiceprezydenci m. Witołd Ostrowski.

„ Dr. Ludwik Schneider.

„ Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. wz. Władysław Laberschek.

Radców m. obecnych **77.**

Początek posiedzenia o godz. **6·30 wieczorem.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienia żałobne.

Prezydent Rolle poświęcił gorące wspomnienie żałobne zmarłemu długoletniemu członkowi Rady m. Janowi Nepomucenowi Godzickiemu, zasłużonemu na polu opieki społecznej, oraz poświęcił kilka słów humanitarnej działalności śp. Dra Ludwika Motyki, który był jednym z najbardziej cenionych obywateli Krakowa z powodu wysokiej miary działalności humanitarnej.

Przemówienia Prezydenta Rollego wysłuchała Rada miejska na znak żałoby stojąc.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła rm. Inż. Wacławowi Krzepowskiemu 4-o tygodniowego urlopu celem poratowania zdrowia

Z porządku dziennego:

Sprawa zamiany gruntów w gminie kat. Przegorzały przy Zakładach Wodociągu miejsk. między Gminą m. Krakowa, a p. Józefem Ochmańskim,

Imieniem Komisji dla Zakładów przemysłowych Dyr. Jaszczurowski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się kontrakt zamiany gruntów z daty Kraków, dnia 18 czerwca 1926, zawarty między Gminą miasta Krakowa, a P. Józefem Ochmańskim, a to:

1) Celem wyrównania granic i uzyskania dla Gminy miasta Krakowa, względnie dla Wodociągu miejskiego potrzebnych gruntów t. j. p. gr. lk. 429/2 i 428/5 celem przeprowadzenia wału powodziowego dla ochrony miejskiego Zakładu pomp w Bielanach, aż do drogi Wojewódzkiej Kraków-Chełmek i do założenia na parcelach gruntowych lk. 428/5, 421/7 i 418/2 rurociągu pompowego rezerwowego, Gmina miasta Krakowa i P. Józef Ochmański przeprowadzają obustronnie zamianę części swych realności według planu sytuacyjnego z daty Kraków, dnia 15 kwietnia 1928 roku w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych, o równym obszarze i równowartościowe bez żadnej dopłaty, oceniając wartość zamiennych gruntów po cenie 2·60 Zł za 1 s².

2) Gmina miasta Krakowa, jako właścicielka realności lwh. 35, ks. gr. gm. kat. Przegorzały, wydziela i odstępuje P. Józefowi Ochmańskiemu z tejże realności następujące parcele gruntowe:

lk.	428/6	o pow.	14 a 60 m²
	427/4	„	— „ 74 „
	428/3	„	12 „ 15 „
	426/1	„	4 „ 27 „
	425/2	„	7 „ 39 „
	424/2	„	2 „ 95 „
	421/5	„	3 „ 24 „
	421/6	„	— „ 40 „
	422/3	„	— „ 91 „
z lwh.	168—½ drogi		
	428/4	o pow.	— „ 48 „
		razem	47 a 13 m²

3) P. Józef Ochmański, właściciel realności lwh. 167, ks. gr. gm. kat. Przegorzały, odstępuje w zamian po podzieleniu Gminie miasta Krakowa następujące parcele gruntowe:

lk.	428/5	o pow.	27 a 53 m²
	429/2	„	15 „ 66 „
	418/2	„	2 „ 20 „
	421/7	„	1 „ 74 „
		razem	47 a 13 m²

4) Gmina miasta Krakowa zezwala p. Józefowi Ochmańskiemu na przejazd, przechód i przegon bydła:

a) przez p. gr. lk. 428/5 na przestrzeni 4 m, t. j. przez pas ziemi od drogi Wojewódzkiej Kraków-Chełmek do p. gr. lk. 428/4,

b) przez p. gr. lk. 418/2 na przestrzeni 4 m, t. j. przez pas ziemi od drogi Wojewódzkiej Kraków-Chełmek do p. gr. lk. 418/1 lub 419,

c) zezwala się P. Józefowi Ochmańskiemu i Zofji z Ochmańskich Marchewkowej na wolny przejazd, przechód i przegon bydła przez p. gr. lk. 427/3 na przestrzeni od parceli lk. 428/4 ku parceli gr. lk. 524,

d) Gmina miasta Krakowa oddaje P. Józefowi Ochmańskiemu do użytku bezpłatnego, tytułem dzierżawy do końca września 1928 r. część p. gr. lk. 428/5 o powierzchni 600 m^2 oraz p. gr. lk. 428/ i 427/1, wchodzące w skład realności lwh. 35, Gminy miasta Krakowa własnej, ks. gr. gm. kat. Przegorzały, jako odszkodowanie za utratę w bieżącym roku zbioru siana z odstąpionych przez niego parcel lk. 429/2 i części lk. 428/5, oraz przyznaje mu jednorazowo ryczałtową kwotę złorych 200 z tytułu odszkodowania za te grunta odstąpione P. Ochmańskiemu przez Gminę w drodze zamiany na podstawie kontraktu, które obecnie leżą odłogiem,

e) Gmina miasta Krakowa zezwala nadto P. Ochmańskiemu na zbiór pszenicy z parcel gruntowych lk. 421/7 i 418/2 odstąpionych przez niego w drodze zamiany z terminem do końca lipca 1928 r.

5) Wszelkie koszta związane z kontraktem i intabulacją ponosi w całości Fundusz Wodociągowy Gminy miasta Krakowa. (L. 447/7 Z. W. 1928).

Uchwalono.

Sekretarz odczytał następujące pismo Związku Legjonistów Polskich:

Związek Legjonistów Polskich
L. 1318. Warszawa, dnia 28 października 1938.

Do

Prezydjum stoł. król. miasta

Kraków.

Plenarny Zarząd Główny Związku Legjonistów, na posiedzeniu w dniu 14 bm. w obecności płk. Walerego Sławka, Prezesa Zarządu Głównego Dra płk. Piestrzyńskiego i Prezesów wszystkich Okręgów Związku Legjonistów na terenie Rzeczypospolitej, powziął następującą jednomyślną uchwałę:

I. Plenarny Zarząd Główny Związku Legjonistów przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości pismo Magistratu stoł. m. Krakowa, L. I. 8374/27, z dnia 11 lutego, na mocy którego Gmina stoł. król. m. Krakowa odstąpiła Związkowi Legjonistów grunt w Oleandrach o powierzchni około 3940 metr. na prawach budowli, na rzecz budowy „Domu im. Józefa Piłsudskiego“ w Oleandrach.

II. Plenarny Zarząd Główny Związku Legjonistów wyraża Prezydjum i Radzie miejskiej stoł. król. m. Krakowa najgorętsze podziękowanie za ten obywatelski czyn, będący silnym wyrazem czci i głębokiego umiłowania idei naszego Wodza Komendanta Piłsudskiego, który z grodu podwawelskiego, z historycznych „Oleandrów“ wywiódł pierwsze zastępy żołnierzy Niepodległej Polski.

III. Plenarny Zarząd Główny Związku Legjonistów zwraca się do Prezydjum i Rady miejskiej stoł. król. m. Krakowa z gorącą prośbą o dalsze popieranie zamierzeń Komitetu budowy „Domu im. Józefa Piłsudskiego“ w Oleandrach.

Za Zarząd Główny:

Sekretarz: J. *Nowak* mp.

Prezes: *Dr. płk. Piestrzyński* mp.

Interpelacje i wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał szereg interpelacyj i wniosków nagłych, a mianowicie:

Interpelacja Rm. Puchałki i tow.

„Z okazji dziesięciolecia Odrodzenia Niepodległej Rzeczypospolitej z szeregu samorządów przyznano pracownikom jednorazowy zasiłek w wysokości trzynastej pensji miesięcznej, chcąc przez to ulżyć ich ciężkiemu położeniu gospodarczemu. Organizacje pracowników Gminy m. Krakowa, tak urzędników, jak i niższych funkcjonarjuszy zwróciły się do Pana Prezydenta z prośbą o przyznanie im trzynastej pensji.

Wobec tego, że sprawa ta jest pilna, zapytujemy Pana Prezydenta:

1) Czy rozpatrzył już prośbę pracowników miejskich?

2) Czy gotów jest przyjść na Radę miejską z wnioskami o przyznanie pracownikom miejskim trzynastej pensji?

Pan Prezydent oświadcza, że sprawa jest w toku i na najbliższe posiedzenie Rady miejskiej przyjdzie z wnioskiem.

Interpelacja Rm. Marskiego i tow.

„Ze względu, że wojskowość oddała już część gruntu z ujeżdżalni celem rozszerzenia ulicy Włóczków, jednakowoż Ministerstwo Robót Publicznych wzbrania się przekazania tego gruntu Gminie, rzekomo z powodu nie dopełnienia przez Gminę pewnych warunków, przeto podpisani upraszają o wyjaśnienienie wzgl. o rychłe rozszerzenie ulicy Włóczków, której obecny stan pochłonął już życie ludzkie“.

Pan Prezydent oświadcza, że sprawa jest w toku.

Interpelacja Rm. Ks. Kasprzyka i tow.:

„Stosunki mieszkaniowe w mieście przedstawiają się nad wyraz opłakanie. Wprawdzie fama stugębna głosi, jako rzecz pewną, iż mieszkań dla osób zamożnych jest w Krakowie pod dostatkiem; wiadomo jednak jest, iż warstwy uboższe i klasa pracująca pod względem mieszkaniowym znajduje się w warunkach nie do zniesienia. Setkom rodzin grozi eksmisja z mieszkań, które Komisje magistrackie uznają za niemożliwe do zamieszkania; w piwnicach, suterynach, nawet klozetach mieszkają ludzie. Stosunki są wręcz rozpaczliwe, bowiem tanich mieszkań dla warstw biedniejszych nie buduje się, bo się to nie opłaca.

Temu głodowi mieszkaniowemu winno zaradzić miasto. Ale nie wystarczy budować jeden lichy barak; miasto musi przygotować plan budowy tanich mieszkań na szeroką skalę, a będąc w posiadaniu poważnych

parcel budowlanych, może przeprowadzić budowę tanich mieszkań. Rzecz całą należy zawczasu przygotować, by z wczesną wiosną przystąpić do budowy.

W swoim czasie zgłosił Rm. Adelman gotowy projekt budowy tanich mieszkań, ale Prezydjum ten projekt gdzieś zagubiło i dotąd ani słychu o jakiejś poważniejszej akcji ze strony miasta w tym kierunku. Ludność miasta, doprowadzona do ostateczności, zapowiadanemi i grożącemi eksmisjami, czeka na jakąś inicjatywę ze strony miasta.

Zapytujemy Pana Prezydenta, co zamierza począć i jaki projekt budowy tanich mieszkań przygotował, by zrozpaczonej ludności zabezpieczyć dach nad głową".

Interpelacja Rm. Marskiego i tow.

„Podpisani ponawiają analogiczną interpelację z poprzedniego posiedzenia Rady w sprawie fatalnego stanu ulicy Flisackiej, z tym dodatkiem, że grozę stanu tej ulicy powiększa fakt, że z chwilą oświetlenia ulicy Kościuszki lampami elektrycznemi, ulicę Flisacką zaprzestaną wogóle oświetlać".

P. Prezydent oświadcza, że na powyższe dwie interpelacje odpowie na następnem posiedzeniu.

Interpelacja Rm. Dr. Krzetuskiego i tow.

W dziennikach krakowskich pojawiła się onegdaj półoficjalna wiadomość, jakoby Pan Prezydent miasta odkrył niewłaściwą gospodarkę w jednym z Zakładów miejskich i usunął czynniki działające na szkodę miasta. Podpisani zapytują Pana Prezydenta miasta czy jest skłonny Radzie miejskiej na dzisiejszem posiedzeniu jawnem lub tajnem podać szczegóły swoich spotrzeżeń i zarządzeń.

P. Prezydent oświadcza, że na powyższą interpelację odpowie na dzisiejszem tajnem posiedzeniu.

Wniosek Rm. Packana i tow.

„W rocznicę dziesięciolecia Niepodległości Polskiej i z uwagi na wzrastającą drożyznę Rada miasta uchwala przyznać wszystkim pracownikom miejskim 13-tą pensję, zaś pracownikom dziennie płatnym ich 30-krotny dzienny zarobek, z tem, że dodatek ten wypłacony będzie do końca grudnia 1928 r."

Wniosek Rm. Dr. Krzetuskiego i tow.

1. „Założyć w Krakowie plac wystawowy, celem urządzania perjodycznych wystaw przemysłu krajowego.

2. Wybudować, jako budowlę stałą Halę Wystawową z przeznaczeniem na wystawy, koncerty popularne, masowe zgromadzenia ludowe i jako zimową Halę sportową.

3. Upoważnić Pana Prezydenta miasta, aby w Banku Gospodarstwa Krajowego lub w innej Instytucji uzyskał na powyższy cel pożyczkę długoterminową.

4. Upoważnić Pana Prezydenta miasta do porozumienia się ze Związkiem Przemysłowców Polski zachodn. i Centralnym Związkiem Przemysłowców i Górnictwa, aby do tej budowy przyczyniły się subwencjami jednorazowemi i rocznemi.

5. Jak również, aby z podobnem żądaniem zwrócił się do Urzędu Wychowania Publicznego i Przysposobienia Wojskowego".

Wniosek Rm. Kluczki i tow.

„Obecna nawierzchnia na drodze prowadząca przez Al. Królewską sporządzona jest z kamienia wapiennego, wskutek czego przy olbrzymim ruchu kołowym, głównie automobili i autobusów, zmienia się stale w proch i błoto.

Najgorzej pod tym względem przedstawia się sprawa ta na odcinku od ul. Montelupich, przez most kolejowy, aż po starą rogatkę, gdzie droga jest najwęższa i szybko przejeżdżające auta obrzucają przechodniów błotem, narażając ich w ten sposób nietylko na dotkliwą nieprzyjemność, ale i na straty przez zniszczenie odzieży.

Ludność zamieszkała poza wymienionym odcinkiem nie może dłużej znosić takiego stanu, a trzeba jak najszybciej temu zaradzić.

Ponieważ na przedstawienie sprawy tej na posiedzeniu Komisji drogowo-kanałowej otrzymałem odpowiedź niezadawalającą, stawiam w imieniu Klubu radców miejskich P. P. S. następujący wniosek:

Wzywa się Prezydjum miasta, aby zarządziło jak najrychlej przebudowę nawierzchni drogowej przy Al. Królewskiej, na odcinku od ul. Montelupich, przez most kolejowy, aż po starą rogatkę, na nawierzchnię stałą".

Wniosek Rm. Dr. Krzetuskiego i tow.

„Zwalnia się od zapłaty procentów zwłoki dotyczących podatku lokatorskiego wszystkich zalegających z tym podatkiem, którzy najpóźniej do dnia 30 grudnia 1928 zaległości te w całości zapłacą".

Wniosek Rm. Stączka i tow.

„Wzywa się Pana Prezydenta miasta, aby jak najrychlej uzyskał u dotyczących Władz wojskowych ostateczne oddanie w posiadanie i w Zarząd Władz miejskich dróg t. zw. fortecznych w obrębie miasta Krakowa położonych, a to w celu ich uporządkowania i konserwacji".

Wniosek Rm. Stączka i tow.

„Fatalna budowa nawierzchni ul. Warszawskiej, aż po starą rogatkę i ul. Kamiennej od Podkopu kolejowego, aż po Aleję Królewską, tudzież prow. łącznicy Aleji Królewskiej z ul. Murowaną, a także wadliwa konstrukcja mostu kolejowego, którego wklęsłość jest jednym wielkim zbiornikiem płynnego błota, obficie zalewającego jedyny prymitywny, zaledwie 1 metr szeroki chodnik, utrudnia niezmiernie mieszkańcom tej połaci miasta komunikację ze śródmieściem. Silny ruch autobusowy i samochodowy w stronę Warszawy powoduje obryzgiwanie błotem przechodniów i niszczenie ich odzieży.

Wobec faktu, że projektowana budowa podjazdu kolejowego za życia obecnego pokolenia niema widoków przeprowadzenia, wnosimy o niezwłoczne gruntowne zbadanie stanu dróg Dzielnicy XVII i XVIII i zarządzenie ich naprawy wzgl. regularnego oczyszczania z lawy błota".

Wszystkie powyższe wnioski za zgodą wnioskodawców odesłał Pan Prezydent do poszczególnych Sekcyj do regulaminowego traktowania.

Wniosek Rm. Kluczki i tow.

„Ulica Wileńska w Dz. XVIII jest w stanie zupełnego zaniedbania tak, że przechodnie toną formalnie w błocie.

Wobec tego, że dotychczasowe starania, aby ulicę tę uporządkować, nie odniosły skutku, Rada miejska wybierze ze swojego grona Komisję złożoną z 3 członków, która wraz z odpowiednimi czynnikami miejskimi zbada w ciągu dni 3 sprawę na miejscu i wyda opinję co do konieczności naprawy tej drogi".

Wniosek ten za zgodą wnioskodawcy odesłał Pan Prezydent do Komisji drogowo-kanałowej z tem, że przedtem ma się odbyć komisja na miejscu przy współudziale wybranych przez Radę miejską radców miejskich: Kleinbergera, Kluczki i Pelza.

Następnie P. Prezydent złożył sprawozdanie co do wyniku śledztwa dyscyplinarnego przeciw inżynierowi elektrowni miejskiej p. Nowakowi. P. Prezydent oświadczył, że Komisja dyscyplinarna po kilkogodzinnem posiedzeniu i przesłuchaniu kilkunastu świadków nie znalazła żadnych zarzutów i całkowicie uwolniła p. Nowaka od odpowiedzialności dyscyplinarnej.

W odpowiedzi na to oświadczenie radca Kluczka imieniem Klubu P. P. S. złożył następującą deklarację:

Władze karno-sądowe prowadzą obecnie dochodzenia przeciw p. Nowakowi, Bielińskiemu i spólnikom o nadużycia w Elektrowni miejskiej.

Klub radców P. P. S. uważa forum sądowe za jedynie właściwe do zajęcia się sprawą i do wydania w tej sprawie wyroku.

Dlatego też w toku dochodzeń karno-sądowych klub w tej chwili w sprawie samej głosu nie zabiera.

Klub na życzenie radców m. tow. Dr. Rosenzweiga i Ziffera i na skutek uchwały Klubu zwraca się do Pana Prezydenta z życzeniem, aby pozwolił p. Nowakowi radców m. Dr. Rosenzweiga i Ziffera zaskarżyć, gdyż na sali sądowej będą oni prowadzili dowód prawdy.

Pan Prezydent zaznaczył, że już zezwolił inż. Nowakowi na zaskarżenie Rm. Dr. Rosenzweiga i Ziffera o obrazę czci.

Następnie przystąpiono do załatwienia spraw **porządku dziennego.**

I. Powołanie p. Dr. Marjana Starzewskiego na członka Rady miejskiej w miejsce śp. Jana Godzickiego.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji III radca m. Dr. Tiles wnosi:

Rada miejska uchwali:

Na opróżnione miejsce przez śmierć radcy m. śp. Jana Godzickiego, powołuje się do Rady m. Dra Marjana Starzewskiego. (L. prez. 10810/28).

Uchwalono.

II. Przydzielenie pp. Radców m. do Sekcyj i Komisyj.

Imieniem Prezydenta miasta i Komisji-Matki Wiceprez. m. Ostrowski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Przydzielić:

1) p. Jana Englischa do Komisji sanitarnej,

2) p. Jana Jaworskiego do Sekcji II skarbowej i Sekcji VI opieki społecznej,

3) p. Józefa Marskiego do Komisji drogowo-kanał.,

4) Dr. Adolfa Meiselsa do Sekcji V i VI dla spraw wojskowych, przynależności i opieki społecznej, oraz do podkomisji dla Lasu Wolskiego,

5) Dr. Salomona Oberlendera do Sekcji III prawniczej, oraz Komisji administracyjnej,

6) p. Jana Oplustila do Komisji Muzeum Przemysłowego,

7) p. Henryka Pachońskiego do Komisji dla podpisywania kontraktów,

8) p. Wojciecha Stankiewicza do Sekcji IV szkolnej, Komisji przemysłowej, oraz Komisji łowieckiej,

9) Dr. Leopolda Zarzyckiego do Sekcji II skarbowej, Sekcji III prawniczej, oraz Sądu honorowego Rady miejskiej. (L. prez. 9420/28).

Uchwalono z tem, że dodatkowo powołano rm. Dr. Daniela Lauera do Sekcji II skarbowej i Komisji administracyjnej, zaś rm. Łazarza Rocka do Komisji administracyjnej.

III. Regulamin obrad Sekcyj i Komisyj Rady m.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji III Rady miejskiej referent rm. Dr. Lauer wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się przedłożony regulamin obrad Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Regulamin ramowy obrad Sekcyj i Komisyj Rady miasta.

§ 1.

Rada miasta dzieli się na 8 sekcyj:

1) Sekcja I dla spraw gospodarczych
2) „ II „ „ skarbowych
3) „ III „ „ prawniczych
4) „ IV „ „ oświatowo-szkolnych
5) „ V „ „ przynależności i obywatelstwa, wojskowych
6) Sekcja VI dla spraw opieki społecznej i sanitarnych,
7) „ VII „ „ policji miejscowej
8) „ VIII „ „ targowych i aprowizacyj.

Sekcje I i VII oraz Sekcje V i VI obradują wspólnie, jako sekcje połączone.

§ 2.

Sekcje mogą wyłonić ze swego grona komisje stałe i czasowe. Komisje mogą wybrać subkomisje stałe względnie czasowe do rozpoznawania i przygotowania wniosków w pewnych szczegółowych sprawach. W szczególności wyłaniają:

1) Połączone sekcje I i VII następujące komisje:
a) sprawunkową,
b) dla spraw zakładu czyszczenia m. i straży pożarnej,
c) dla spraw plantacyjnych,
d) dla spraw cmentarnych,
e) dla spraw „Lasu Wolskiego“,

2) Sekcja II dla spraw skarbowych komisję: dla nadzoru nad M. Izbą Obrachunkową i Kasą miejską;

3) Sekcja IV dla spraw oświatowych i szkolnych komisje:
a) dla spraw Archiwum miejskiego,
b) dla spraw m. Biura statystycznego,

4) Połączone Sekcje V i VI, komisję dla spraw Zakładów sanitarnych. Rada miasta ustala skład komisyj i Sekcji na podstawie wniosków „Komisji Matki“.

Powoływanie do Sekcyj i Komisyj Członków Rady m. powinno się odbywać o ile możności z uwzględnieniem ich fachowych wiadomości. Zastępywanie Członków sekcyj i komisyj przez zastępców jest niedopuszczalne, za wyjątkiem członków Sejmu i Senatu.

§. 3.

Poza sekcjami wybiera Rada miasta następujące samoistne komisje:

1) komisję dla spraw drogowych i kanałowych. Komisja ta wyłania:

a) subkomitet dla spraw regulacyjnych,

2) komisję dla zakładów przemysłowych,

3) komisję rekursową,

4) komisję Muzeum Narodowego,

5) komisję teatralną,

6) komisję Muzeum Przemysłowego,

7) Radę artystyczną

8) komisję sanitarną,

9) komisję administracyjną,

10) komisję dla popierania rozwoju m. Krakowa.

11) komisję przemysłową.

12) komisję łowiecką,

13) komisję dyscyplinarną,

14) Komitet Rozbudowy z przyłączoną komisją mieszkaniową,

15) Sąd honorowy Rady miasta,

16) Komisję „Matkę“

17) Weryfikatorów protokołów obrad Rady m.

Rada miasta ma prawo zaprosić na członków samoistnych Komisyj osoby do Rady miasta nienależące z głosem stanowczym.

§ 4.

Posiedzenia sekcyj oraz samoistnych komisyj zwołuje Prezydent miasta w porozumieniu z przewodniczącym odnośnej Sekcji lub Komisji. Posiedzenia komisyj wyłonionych z sekcji zwołuje przewodniczący sekcji, który przewodniczy również obradom komisji.

§ 5.

Regulaminy szczegółowe względnie zakres działania każdej sekcji lub komisji uchwala Rada miasta na wniosek odnośnej sekcji wzgl. komisji i sekcji III.

§ 6.

Posiedzenia sekcyj i samoistnych komisyj odbywają się w miarę potrzeby. Czas, miejsce, porządek dzienny oznacza Prezydent miasta (§ 4). Zawiadomienia pisemne z porządkiem dziennym obrad, a w sprawach ważniejszych z tekstem wniosków, doręczone być mają członkom na 2 dni przed terminem posiedzenia.

Sekcje względnie komisje wybierają przewodniczącego i 1-go względnie 2 zastępców. Na posiedzeniach przewodniczy wybrany przewodniczący lub jego zastępca, w razie ich nieobecności Prezydent lub wyznaczony przez niego Wiceprezydent.

§ 7.

Prezydent miasta oznacza, które sprawy przedstawione być mają rozpatrzeniu sekcji względnie komisji oraz którym sekcjom i komisjom, tudzież w jakim porządku sprawy do rozpatrzenia mają być przedłożone.

§ 8.

Obrady sekcyj i komisyj rozpoczynają się w 15 minut po oznaczonej jako rozpoczęcie posiedzenia godzinie. Posiedzenia nie są publiczne. Przewodniczący może zarządzić tajność obrad.

Członkowie Rady nie będący członkami odnośnej sekcji mogą brać udział w posiedzeniu bez prawa głosowania.

Wiceprezydenci głosują w sekcjach, których są członkami.

Oświadczenia zapadają w formie uchwał. Do ważności uchwał sekcyj i komisyj o pełnym składzie wymagany jest komplet 7 członków, w sekcjach połączonych 13 członków, w innych komisjach ilość członków większa od połowy.

Uchwały zapadają większością głosów. Prezydent miasta oraz wiceprezydenci mają prawo brać udział we wszystkich posiedzeniach.

Głosowanie odbywa się przez podniesienie ręki. Przewodniczący może zarządzić głosowanie w inny sposób.

§ 9.

Przedmiotem obrad są sprawy na porządku dziennym posiedzenia zamieszczone.

Sprawy, w których już zapadły uchwały, mogą być poddane ponownemu rozpatrzeniu na najbliższem następnem posiedzeniu. Sprawy, które spadły z porządku dziennego winny być poddane rozpatrzeniu na najbliższem posiedzeniu możliwie przed innemi sprawami.

§ 10.

Wszelkie zapytania, życzenia, zażalenia w sprawach porządkiem dziennym nie objętych, winny być zgłaszane przed otwarciem posiedzenia, rozpatrywane być mogą jednak dopiero po wyczerpaniu porządku dziennego. Prezydent miasta, wiceprezydenci lub referenci odnośnych spraw mogą udzielać wyjaśnień natychmiast lub zastrzec danie odpowiedzi lub wyjaśnienia na jednem z następnych posiedzeń.

§ 11.

Przewodniczący kieruje obradami, poddając rozpatrzeniu sprawy na porządku dziennym zamieszczone oraz wnioski tychże dotyczące, kieruje tokiem obrad, udziela głosu, ustala porządek mowców wedle pierwszeństwa zgłoszenia się do głosu, przyjmuje wnioski, daje wyjaśnienia, odbiera głos, zamyka dyskusję, zarządza głosowanie i stwierdza jego wyniki.

Prezydent miasta względnie wiceprezydenci dla dania wyjaśnień mogą zabierać głos poza kolejnością mowców.

§ 12.

Wszelkie wnioski w toku dyskusji zgłoszone mają być przedkładane na piśmie.

§ 13.

W razie zachodzącej potrzeby przewodniczący może skrócić czas przemówienia do minut 5-ciu. Po zamknięciu dyskusji na wniosek jednego z członków jedynie zapisani mowcy mogą głos zabierać.

§ 14.

Członek sekcji względnie komisji nie może brać udziału w obradach nad sprawami, w których załatwianiu sam jest interesowany, nad sprawami swych krewnych i powinowatych do 4-go stopnia włącznie, wreszcie w sprawach, w których on jest zastępcą prawnym osób w nich interesowanych.

§ 15.

Na posiedzeniach sekcyj względnie komisyj referują bądź wyznaczeni członkowie Zarządu miasta, bądź wyznaczeni przez przewodniczącego lub Prezydenta miasta członkowie sekcyj lub komisyj, bądź też wyznaczeni przez Prezydenta miasta referenci Magistratu.

Sekcja względnie komisja może wybrać ze swego łona referenta na Radę m., wówczas Prezydent miasta obowiązany jest referentowi dostarczyć aktu odnośnej sprawy. Akta te po zreferowaniu sprawy ma referent zwrócić Prezydentowi miasta a nie wolno czynić na nich żadnych skreśleń lub dopisów.

§ 16.

Prezydent miasta wyznacza dla każdej sekcji i komisji protokolanta z grona urzędników Magistratu. Protokolant prowadzi księgę protokołów, posiedzeń uchwał sekcji i komisji, zapisując w nich chronologicznie zapadłe uchwały, ewentualnie zdania przeciwne i zamieszczając odpis ich na odnośnych aktach. Protokół podpisuje przewodniczący i protokolant.

§ 17.

Protokół obejmować ma: datę posiedzenia, imiona i nazwiska obecnych na posiedzeniu członków, nazwisko referenta, oznaczenie sprawy, tudzież zapadłe uchwały ewent. zdania przeciwne.

Odpis na akcie zawierać winien dosłowną treść uchwały, datę posiedzenia i podpis protokolanta.

W dyskusji, która się rozwinęła, brali udział radcy m. Dr. Rowiński, który wnosi, aby zawiadomienia pisemne z porządkiem dziennym obrad doręczane były członkom nie na 2 dni przed terminem posiedzenia ale na 3 dni względnie na 4 dni. Wniosek ten w głosowaniu upadł, natomiast uchwalono poprawkę tegoż Radcy, aby w § 8 przed słowem »w 15 minut« dodać słowo »najpóźniej«.

Również uchwalono poprawkę rm. Dr. Landaua Rafała, aby w § 8 wymagany komplet w sekcjach połączonych wynosił 10 członków a nie 13. Resztę regulaminu uchwalono w brzmiemiu proponowanem przez referenta.

IV. Regulamin Rady artystycznej.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji III referent Rm. Dr. Lauer wnosi:

Radą miejska uchwali:

Zatwierdza się przedłożony Regulamin Rady Artystycznej miasta Krakowa. (Lprez. 1607/928)

Regulamin Rady artystycznej.

§. 1.

Rada artystyczna jest ciałem opinjodawczem i doradczem Prezydenta miasta, Magistratu i Rady m. w sprawach dotyczących zabytkowego i artystycznego wyglądu miasta.

§. 2.

Prezydent miasta przedstawia Radzie artystycznej do zaopinjowania:

a) projekty budowlane przedłożone Budownictwu m. do zatwierdzenia,

b) projekty sporządzone z urzędu, a dotyczące rozbudowy miasta (plany regulacyjne, parcelacyjne większych obszarów, sprawy otwarcia nowych ulic, zakładania parków, skwerów itp.

c) projekty zewnętrznego wyglądu wystaw sklepowych, portali, szyldów, wywieszek itp. przedkładane władzom miejskim do zatwierdzenia.

§. 3.

Rada artystyczna wybierana jest na okres 3-letni o składzie następującym: Prezydent miasta jako przewodniczący (z prawem poruczenia przewodnictwa jednemu z Wiceprezydentów) 17 członków wybranych przez Radę m. a to 4 radców m. po 1 delegacie Urzędu konserwat., Tow. Miłośników Krak., Tow. Technicznego, Izby budowniczych, Koła architektów, Akademji sztuk pięknych, Szkoły przemysłu artystycznego, 3 członków kooptowanych z grona osób fachowych, Naczelnik Budownictwa m. Oddział A., oraz Dyrektor Muzeum Narodowego.

Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

§. 4.

Członkowie Rady tracą swą funkcję:

1) przez śmierć,

2) przez zrzeczenie się,

3) z przyczyn przewidzianych w §§ 23 i 52 statutu Gminy m. Krakowa.

4) przez upływ czasu, na który zostali powołani.

§. 5.

W razie ustąpienia członka następuje powołanie nowego w myśl przepisów §. 3. niniejszego regulaminu.

Członek Rady artystycznej nie może spełniać swej funkcji w przypadkach określonych w §. 52 statutu Gminy m. Krakowa.

§. 6.

Rada artystyczna załatwia sprawy na ogólnem posiedzeniu względnie przez wybrany przez siebie Komitet, którego skład i zakres działania określi Rada.

§. 7.

Posiedzenia Rady wzgl. Komitetu zwołuje Przewodniczący lub jego zastępca okólnikiem, który winien oprócz czasu i miejsca posiedzenia zawierać także porządek obrad.

Do ważności uchwał wymaganą jest obecność przynajmniej 5 członków oprócz Przewodniczącego.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga Przewodniczący.

Posiedzenia Rady i Komitetu nie są publiczne.

Z obrad zarówno Rady, jak i Komitetu spisuje się protokół, który podpisuje Przewodniczący i protokolant.

§. 8.

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem uchwalenia przez Radę miejską.

W dyskusji, która się nad tą sprawą rozwinęła, brał udział radca miejski Inż. Kleinberger, który poruszył jednostronną działalność dotychczasowej Rady oraz żądał powiększenia liczby radców miejskich w tej Radzie z 4 na 5.

Następnie Pan Prezydent oddaje przewodnictwo Rady miejskiej w ręce P. Wicepr. Dra Schneidra, a sam

wygłasza przemówienie, w którem przedstawił zabiegi Zarządu miasta i bronił działalności Rady artystycznej, wyrażając jej Członkom za bezinteresowną pracę podziękowanie, przyczem zwrócił się z apelem do sfer kupieckich, by okazywały większe zrozumienie dla urządzenia wystaw sklepowych, tak bardzo wpływających na zewnętrzny wygląd miasta.

Poczem objął napowrót przewodnictwo obrad.

Po dalszej dyskusji uchwalono, że w skład Rady artystycznej wchodzi 17 członków prócz przewodniczącego z tą zmianą, że Rada m. wybiera pięciu radców.

Resztę regulaminu uchwalono w brzmieniu proponowanem przez Prezydenta miasta i Sekcję III.

V. Regulamin Komisji Matki Rady m.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji III. referent radca m. Dr Lauer wnosi:

Rada miejska uchwali:

Zatwierdza się przedłożony Regulamin Komisji-Matki. (L. prez: 11151/28).

Regulamin Komisji Matki Rady miejskiej.

§. 1.

Rada miasta powołuje na czas kadencji swego urzędowania Komisję Matkę dla załatwiania spraw, związanych z organizacją Sekcyj, Komisyj i Podkomisyj, w szczególności dla spraw ilościowego i osobowego składu poszczególnych Sekcyj, Komisyj i Podkomisyj Rady miejskiej.

§. 2.

W skład Komisji Matki wchodzą reprezentanci poszczególnych Klubów i ugrupowań radzieckich w ilości 1 do 2 członków z każdego Klubu, zgłoszonych przez Przewodniczących Klubów i ugrupowań na ręce Prezydenta miasta przed posiedzeniem Rady miejskiej, na którem wybór Komisji Matki ma być dokonany.

Analogicznie zatwierdza Rada miejska wszelkie zmiany osobowe w składzie Komisji Matki.

§. 3.

Komisji Matce przewodniczy Prezydent miasta, względnie jeden z jego zastępców.

§. 4.

Udział poszczególnych klubów i ugrupowań Rady miejskiej w obsadzie sekcji I do VIII oraz Komisji administracyjnej dla zakładów przemysłowych i drogowo-kanałowej ustala się w ten sposób, że każdy klub, względnie ugrupowanie Rady miejskiej desygnuje na każdych 4 członków jednego do Sekcji lub Komisji, przyczem pozostałe reszty w $^2/_4$ i $^3/_4$ dają jedno miejsce.

§. 5.

Zasada wyżej (§. 4.) przyjęta nie dotyczy składu Komisji:

1) przemysłowej,
2) rekursowej,
3) teatralnej,
4) statystycznej,
5) archiwalnej,
6) Muzeum Narodowego,
7) Muzeum Przemysłowego,
8) sanitarnej,
9) popierania rozwoju m. Krakowa,
10) do podpisywania kontraktów,
11) dyscyplinarnej,
12) łowieckiej,
13) Komitetu rozbudowy m. Krakowa,
14) Rady artystycznej,
15) Sądu honorowego, oraz

a) Podkomitetu sprawunkowego Sekcji I,
b) Podkomitetu Sekcji I dla spraw ogrodowych, plantacyjnych i Lasu Wolskiego,
c) Podkomitetu Sekcji I dla spraw cmentarnych,
d) Komitetu Sekcji I i VII dla Zakładu czyszczenia miasta i M. Straży pożarnej,
e) Komisji Sekcji II dla nadzoru nad M. Izbą obrachunkową i Kasą miejską.

We wszystkich jednak wypadkach, gdzie klucz klubowy nie obowiązuje, każdy z klubów winien mieć swego zastępcę.

§. 6.

Przydział członków Rady m. do Sekcyj, Komisyj i Podkomisyj zgłaszają na ręce Prezydenta miasta Przewodniczący Klubów.

Radcy miejscy wszelkie ewentualne swoje życzenia zgłaszają na piśmie do Prezydenta miasta skierowanem.

§. 7.

Wszelkie wnioski Komisji Matki przedstawia na Radzie miasta Prezydent miasta.

§. 8.

Posiedzenia Komisji Matki zwołuje w miarę potrzeby i swego uznania Prezydent miasta.

Uchwalono z wnioskiem r. m. Rymara, aby w art. 2 pozostawić 3 pierwsze wiersze, resztę skreślić. Wniosek r. m. Dra Schreibera, aby ad §§ 2 i 4 dodać:

„Przy obsadzeniu Komisji Matki oraz Sekcji I do VIII i Komisji uwzględniać należy jednak również i tych Radców, którzy nie należą do żadnego Klubu — atoli reprezentują pewną znaczną grupę mieszkańców przez żaden z istniejących Klubów niereprezentowanych“ odrzucono.

VI. Etat M. Zakładów Sanitarnych.

Imieniem Prezydenta m., Sekcji II i III referent r. m. Dr Lauer wnosi:

Rada miejska uchwali:

a) Siły lekarskie:

7 posad lekarzy tj. jedna posada lekarza kierownika w VII. st.

6 posad lekarzy ordynatorów w VIII. st.

b) Niższy personal:

18 pracowników w stopniu XV. do XI.

Rozszerzenie etatu M. Urzędu Zdrowia:

1 posada młodszego asystenta chemika miejskiego w stopniu IX.

Uchwalono. (L. prez: 913/28).

VII. Veniam aetatis dla robotników Zakładu Czyszczenia Miasta.

Imieniem Prezydenta miasta oraz Sekcji II i III Rm. Siemek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się veniam aetatis następującym robotnikom m. Zakładu Czyszczenia miasta:

1) Banasiowi Stanisławowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 5 maja 1874 r., a pracującemu w Gminie od 10 czerwca 1915 r.

2) Bugajowi Janowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 15 sierpnia 1875 r., a pracującemu w Gminie od 8 kwietnia 1913 r.

3) Fischerowi Stanisławowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 23 marca 1872, a pracującemu w Gminie od 20 września 1918 r.

4) Goldmanowi Józefowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 5 marca 1880 r., a pracującemu w Gminie od 1 sierpnia 1914 r.

5) Hałajkiewiczowi Stanisławowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 21 listopada 1878 r., a pracującemu w Gminie z przerwą od 1 listopada 1917 r.

6) Jagusztynowi Janowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 5 marca 1887, a pracującemu w Gminie od 1 lutego 1926 r.

7) Kaczmarczykowi Józefowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 24 września 1887 r., a pracującemu w Gminie od 31 stycznia 1927 r.

8) Potasińskiemu Antoniemu, robotnikowi miejskiemu, ur. 6 czerwca 1886 r., a pracującemu w Gminie od 20 lutego 1926 r.

9) Ptakowi Mikołajowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 24 lutego 1886 r., a pracującemu w Gminie od 7 kwietnia 1924 r.

10) Rózdze Józefowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 16 marca 1885 r., a pracującemu w Gminie od 17 kwietnia 1926 r.

11) Szelidze Józefowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 23 lutego 1882 r., a pracującemu w Gminie od 9 stycznia 1920 r.

12) Szkolnikowi Józefowi, robotnikowi miejskiemu, ur. 6 października 1887 r., a pracującemu w Gminie od 1 czerwca 1920 r.

Uchwalono.

VIII. Gwarancja Gm. m. Krakowa w wysokości 1,000.000 Zł. Spółce „Caro“.

Imieniem Sekcji II i III, referent radca miejski Dr. Lang wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zmienia się uchwałę Rady miejskiej z dnia 15 grudnia 1927 r. w sprawie udzielenia gwarancji Spółce „Caro“ w następujący sposób:

Spółce „Caro“ przedsiębiorstwu dla prowadzenia i popierania handlu bydłem, mięsem i przetworami zwierzęcemi, Spółce z ogran. odp. w Krakowie, jako prowadzącej z ramienia miasta Krakowską Kasę Targową, udziela się gwarancji do kwoty 1,000.000, słownie miljon złotych, względnie równowartości według dzisiejszego kursu dolara, celem otwarcia tejże Spółce względnie Krakowskiej Kasie Targowej kredytu w rachunku bieżącym w jednej z instytucyj finansowych pod następującemi warunkami:

1) gwarancja dotyczyć będzie tylko kredytu udzielonego w rachunku bieżącym, któryto kredyt wraz z pobocznemi należytościami nie może przenosić sumy 1,000.000 słownie miljona złotych, względnie równowartości według dzisiejszego kursu dolara.

2) gwarancja zostaje udzieloną na czas do 31 grudnia 1930 r.

3) na zabezpieczenie wszelkich praw Gminy miasta Krakowa wyniknąć mogących wystawi Spółka „Caro“ Gminie m. Krakowa stosowną deklarację, zdolną do intabulacji na realności Spółki przy ul. Batorego na pełną kwotę 1,000.000 zł.

4) w razie uzyskania przez Spółkę „Caro“ na podstawie niniejszej gwarancji kredytu w jednej z instytucyj finansowych do wysokości 1,000.000 zł. w rachunku bieżącym, zobowiązaną jest Spółka wszystkie swoje akcepty spłacić i nadal nie wystawiać weksli własnych.

5) odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będzie pokrywała z własnych funduszów Spółka „Caro“ i w tym celu złoży stosowną deklarację.

Do podpisania wszelkich dokumentów i aktów prawnych, związanych z niniejszą transakcją, upoważnia się Pana Prezydenta miasta względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. Teodora Kluczkę i Marcelego Dutkiewicza.

(L. Prez. 9.872/28).

Nad tą sprawą wywiązała się obszerna dyskusja, w której udział brali radcy m.: Holeksa, Marski, Dr. Gross, Dr. Krzetuski, Dr. Emilewicz i Kluczka.

Po wyjaśnieniu udzielonem przez Wiceprezydenta m. Dra Wielgusa i referenta rm. Dra Langa uchwalono wnioski z uzupełnieniem do punktu 4, że kredyt za poręką Gminy może być udzielony jedynie do wysokości, pokrytej akceptami wekslowymi dłużników „Caro“, złożonymi w Banku do dyspozycji Gminy, oraz z wnioskiem rm. Dra Grossa, że połowę zysku należy odkładać na rezerwę na pokrycie ewentualnych strat, z kredytów udzielonych przez „Caro“, aż do uzyskania funduszu rezerwowego, na ten cel przeznaczonego, przynajmniej we wysokości 500.000 zł.

IX. Pożyczka 150.000 złotych dla Spółki mieszkaniowej.

Imieniem Sekcji II i III referent rm. Dr. Lang wnosi:

Rada miasta uchwali:

Uzupełnia się uchwałę Rady miasta z dnia 27 stycznia 1928 r. ustęp 1 w tym kierunku, że zaciągnąć się mająca pożyczka przez Spółkę mieszkaniową dla miast, Spółkę z ogran. odpow. do wysokości 150.000 złotych na podstawie poręki uchwalonej powyższą uchwałą Rady miejskiej w Banku Gospodarstwa Krajowego względnie w Kasie Oszczędności m. Krakowa, może być użytą nietylko na dokończenie budowy dwóch trzechpiętrowych przy ul. Słonecznej, lecz również na budowę innych domów mieszkalnych budowanych przez tę Spółkę mieszkaniową w Krakowie. (L. prez. 9301/28).

Uchwalono z wnioskiem rm. Dr. Krzetuskiego, aby odnieść się do Kasy Oszczędności miasta Krakowa o stworzenie osobnej Sekcji budowy tanich małych mieszkań.

X. Pobór podatku od obrotu i podatku od świadectw przemysłowych.

Imieniem Sekcji II i III referent rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na zasadzie art. 8 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Dz. u. Nr. 94, poz. 747 Gmina miasta Krakowa pobierać będzie w roku 1929 dodatki gminne:

a) do państwowego podatku od obrotu w wysokości 25% tego podatku;

b) od ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych w wysokości 30% ceny świadectw i kart.

Uchwalono.

XI. Stopa procentowa dodatku gminnego do państwowego podatku gruntowego.

Imieniem Sekcji II i III referent rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie art. 14 ustawy z 15 czerwca 1923 Dz. U. Nr. 65, poz. 505 i art. 4 ustawy z 11 sierpnia 1923 r. Dz. U. Nr. 94, poz. 747 Rada miasta ustanawia stopę procentową dodatku gminnego do państwowego podatku gruntowego w Krakowie na rok 1929 w wysokości 135% tego podatku z zastrzeżeniem, że dodatek 45% ponad normę 90% będzie pobierany od stawki podatku państwowego nie obejmującej dodatku progresywnego.

Magistrat wyjedna przepisane zezwolenie Władzy nadzorczej na pobór powyższego dodatku.

Uchwalono.

XII. Dodatek gm. do opłat państw. od patentów na wyrób i sprzedaż trunków.

Imieniem Komisji administracyjnej st. radca Mgtu Racławicki wnosi:

Rada miasta uchwali:

Dodatek gminny do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych pobierać w roku budżetowym 1929/30 w następującej wysokości:

a) przy wyrobie trunków 100%,

b) przy sprzedaży trunków 200%.

Uchwalono.

XIII. Statut o opłatach gm. od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

Imieniem Sekcji II i III referent rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Celem uzgodnienia statutu o opłatach gminnych od umów o przeniesienie własności nieruchomości z przepisami art. 3 rozporządzenia Prez. Rzp. z 22 marca 1928 r. Dz. U. Nr. 36 poz. 335 zmienia się §§ 1, 2 i 3 rzeczonego statutu w ten sposób, że otrzymują one następujące brzmienie:

§ 1.

Na zasadzie art. 3 rozporządzenia Prez. Rzp. z 22 marca 1928 Dz. U. Nr. 36, poz. 335 Gmina miasta Krakowa jest uprawnioną do poboru opłat od umów o odpłatne przeniesienie własności nieruchomości.

§ 2.

Opłatę tę pobiera się od pism stwierdzających umowę o odpłatne przeniesienie własności położonych na obszarze gminy miasta Krakowa nieruchomości, i podlegających opłatom skarbowym w myśl ustawy z dnia 1 lipca 1926 Dz. U. Nr. 98, poz. 570.

§ 3.

Wysokość opłaty wynosi połowę państwowej opłaty stemplowej. Do uiszczenia jej jest obowiązany solidarnie pozbywca i nabywca nieruchomości.

Uchwalono.

XIV. Opłaty od psów w roku 1929.

Imieniem Sekcji II referent rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada miasta uchwali pozostawić na rok 1929 opłaty dotychczasowe od psów tj. 30 zł. od każdego pierwszego psa, zaś od każdego następnego 40 zł. rocznie, płatne w 2-ch równych ratach półrocznych.

Uchwalono. (L. VIII 10710/28).

XV. Zmiana statutu o kosztach Komisyj i podwód.

Imieniem Sekcji II i III referent rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Uchyla się przepis § 1 statutu o kosztach Komisyj i podwód, w miejsce którego wchodzą następujące postanowienia:

Tytułem zwrotu kosztów komisyj Magistrat pobierać będzie od stron:

1) Za komisje podjęte w interesie stron lub przez strony spowodowane z wyjątkiem wyszczególnionych niżej pod 2, 3, 4 i 5 po 4 zł. za każdego członka komisji.

2) Za komisje budowlane przy zatwierdzeniu planów i wydaniu zezwolenia na użytkowanie budowy, nadbudowy, przebudowy i dobudowy:

a) budynków mieszkalnych oraz budynków przeznaczonych na cele drobnego przemysłu i rękodzieła po 2 zł. za każdego członka komisji i od każdej ubikacji z wyłączeniem przedpokoji, łazienek, klozetów, spiżarni, nyż dla służby i piwnic;

b) budynków przeznaczonych na cele widowiskowe i rozrywkowe, jak teatry, kina, sale tańca, koncertowe i t. p. oraz na cele przemysłowe i handlowe prócz wymienionych wyżej w punkcie a) tudzież budynków o bardziej skomplikowanej strukturze po 12 gr. od 1 m. kw. pow. użytkowej i każdego członka komisji.

Przy zatwierdzeniu planów dodatkowych budynków wyżej wymienionych, które to plany nie zwiększają ilości ubikacyj mieszkalnych lub przemysłowych, względnie powierzchni użytkowej tychże, nie pobiera się żadnej opłaty; przy zatwierdzaniu zaś planów dodatkowych, obejmujących takie zwiększenie będzie pobierana opłata według powyższych norm od nadwyżkowej ilości ubikacyj względnie powierzchni użytkowej. Gdyby opłata za czynności

komisyjne, wymienione wyżej pod 2a i b, obliczona według norm tam określonych, okazała się niższą od opłaty ustanowionej za komisje wymienione wyżej pod 1), to opłatę za nie pobiera się według normy tegoż punktu 1).

3) Za Komisje dla badania obciążenia i wytrzymałości stropów po 20 zł. za każdego członka komisji.

4) Za Komisje budowlane przy wydawaniu zezwolenia:

a) na ustawienie silników mechanicznych i wykonanie lub zmianę urządzeń pomocniczych związanych z budynkiem jako to: dźwigów wszelkiego rodzaju, ogólnych domowych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, ogólnych urządzeń centralnego ogrzewania, dołów kloacznych i t. p., o ile do wykonania tych robót jest wymagane przedłożenie planów do zatwierdzenia po 16 zł. w przeciwnym razie po 10 zł. za każdego członka komisji;

b) na wykonanie stałych ogrodzeń robót ziemnych o stałem przeznaczeniu, murów oporowych, rusztowań, ustępów, studzien i tymczasowych budynków, niezbędnych przy budowie, tudzież na rozebranie budynków lub ich części po 6 zł. za każdego członka komisji.

5) Za wszelkie inne komisje budowlane, nie wyszczególnione wyżej pod 2), 3) i 4), t. j. podjęte w związku z robotami budowlanemi, do wykonania których potrzebne jest tylko zgłoszenie w Budownictwie miejskiem po 10 zł. jednorazowo.

Ustanowione wyżej kwoty ulegają podwyżce o 50%, jeśli czynności komisyjne trwają dłużej niż 3 godziny.

Niezapłacone w terminie opłaty komisyjne będą ściągnięte egzekucyjnie wraz z odsetkami zwłoki w wysokości 2% miesięcznie i kosztami egzekucyjnemi.

II. Uchwala się do statutu o kosztach komisyj i podwód następujące przepisy o kosztach doręczania pism urzędowych.

Koszta doręczania pism urzędowych.

Strony obowiązane są do zwrotu kosztów doręczania pism urzędowych, zawierających załatwienia wniesionych przez nie podań lub załatwienia dokonane w ich interesie.

Opłata za doręczenie wynosi 20 gr., która to kwota winna być uiszczona przy wniesieniu podania, a w każdym razie przed doręczeniem odnośnego pisma urzędowego.

Powyższe postanowienia wchodzą w życie z dniem ogłoszenia powyższej uchwały Rady miejskiej.

Uchwalono. (Do L. M. II 13585/28).

XVI. Zakupno urządzeń pożarnych.

Imieniem Sekcji I i VII i Sekcji II radca m. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Zakupić dla Miejskiej Straży pożarnej u firmy »Austro-Daimler« Towarzystwo budowy motorów S. A.

a) 2 pompy pożarnicze »Knausta« centryfugalne na podwoziach »Austro-Fiat« w cenie oferowanej po 5770 Funt Szt.

b) 4 samochody osobowo-rekwizytowe ze sprzętem pożarniczym na podwoziach »Austro-Fiat« w cenie po 4516 Funt Szt.

c) 3 beczkowozy na podwoziach »Austro-Fiat« z pompami centryfugalnemi »Knausta« w cenie po 6650 Funt Szt.

II. Zakupić dla Miejskiej Straży pożarnej jedną drabinę mechaniczną typu »Magirus« na podwoziu samochodowem »Magirus« za cenę około 11.000 Funt Szter.

III. Związany z powyższem wydatek pokryć z wydatków nadzwyczajnych Działu XII § 185 a z budżetu na rok 1928/1929 w kwocie około 100.000 zł., resztę zaś ceny kupna z każdocześnie wstawić się mających potrzebnych na ten cel kredytów w wydatkach nadzwyczajnych w Dziale XII w okresach budżetowych na lata 1929/1930, 1930/1931, 1931/1932 i ewentualnie na rok 1932/1933.

IV. Upoważnia się P. Prezydenta miasta, aby zakupił wyżej wymienione objekty na warunkach bliżej w zamówieniu ustalić się mających.

(L. 36794/928/VII).

Uchwalono.

XVII. Kredyt dodatkowy na budowę kanału w ulicy Reymonta w Dz. XIV.

Imieniem S. II i Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej referent Rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na budowę kanału w ulicy Reymonta w dz. XIV Czarna Wieś w długości łącznej 230 m tj. do Laboratorjum Górniczego zatwierdzoną przez Komisję drogowo-kanałową i gruntową w dn. 3 października 1928 przyznaje się kredyt dodatkowy w poz. VIII § 68 d. budżetu 1928/29 w kwocie 14.000 zł.

(L. Magtu 3505/1928)
Bb.

Uchwalono.

XVIII. Kredyt dodatkowy na budowę kanału w ulicy Wandy i ul. Grzegórzeckiej,

Imieniem Sekcji II referent Rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na budowę kanału w ulicy Wandy i ulicy Grzegórzeckiej dz. XIX Grzegórzki w długości łącznej 409 m do granic realności obuwia »Ada« Spki z ogr. odp. zatwierdzoną przez komisję drogowo kanałową i gruntową w dniu 3 października 1928 przyznaje się w dz. VIII § 68 poz. d. budżetu 1828/29 kredyt dodatkowy w wysokości 24.000 zł. (L. Magtu 1994/29)
Bb.

Uchwalono.

XIX. Kredyt dodatkowy na pokrycie kosztów odnowienia fundamentów kościoła N. Panny Marji.

Imieniem S. II i Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej referent Rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się kredyt dodatkowy w dz. VIII § 68 poz. d. w wysokości 20.000 zł., na pokrycie kosztów odwodnienia fundamentów kościoła N. P. Marji od strony placu Marjackiego. (L. Magtu 2345/1928)
Bb.

Uchwalono.

XX. Kredyt dodatkowy na budowę kolektorów zachodnich.

Imieniem S. II i Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej referent Rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się w dz. VIII § 172 poz. a wydatki nadzwyczajne kredyt dodatkowy w kwocie 125.000 zł., do początku przyszłego roku budżetowego na budowę kolektorów zachodnich (wyraźnie sto dwadzieścia pięć tysięcy zł.) (L. M. 3639/28)

Uchwalono. Bb.

XXI. Wywłaszczenie parcel na rzecz Gminy celem regulacji i urządzenia ul. Augustjańskiej.

Imieniem Sekcji I i VII referent Rm. Inż. Kleinberger wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. W celu regulacji i urządzenia ul. Augustjańskiej należy wyjednać wywłaszczenie na rzecz Gminy m. Krakowa.

a) parceli lkat. 137 wchodzącej w skład realności lwh. 78 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VIII Kazimierz o powierzchni 221·80 metrów kwadr. stanowiącej własność P. Ernestyny ze Süsserów Rattlerowej,

b) parceli lkat. 131 wchodzącej w skład realności lwh. 83 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VIII Kazimierz o powierzchni 238·80 metrów kwadr., stanowiącej własność PP. Markusa, Bendeta, Rozalji, Salomona, Osiasa i Dra Maurycego Süsserów.

II. Koszta połączone z wywłaszczeniem pokryć z funduszu m. Dz. II § 139 wydatki nadzw. budżetu 1928/9. (L. I. 5208/28)

Uchwalono.

XXII. Nabycie drogą wywłaszczania gruntów na rozszerzenie cmentarza podg.

Imieniem Sekcji I, referent Rm. Breuer wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Nabyć drogą wywłaszczenia od

a) Jana i Anny Szarajów,

b) Stanisławy Ślizowej, Marji Lebiestowej, Feliksa Czyżowskiego,

c) Marji Bilskiej,

d) Tekli Nowakowskiej

potrzebne na cele rozszerzenia cmentarza m. podgórskiego grunty o łącznej powierzchni 18.053 m^2.

2) Upoważnić P. Prezydenta miasta do poczynienia wszelkich kroków celem wyjednania wywłaszczenia.

3) Koszty nabycia gruntów i wszelkie należytości z nabyciem tych gruntów połączone, pokryć z zaciągnąć się mającej na ten cel pożyczki. (L. I 3731/28).

Uchwalono.

XXIII. Sprzedaż parcel gm. Spółdzielni mieszkaniowo-budowlanej urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego.

Imieniem Sekcji I i VII. referent Rm. Marski wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Sprzedać Spółdzielni mieszkaniowo-budowlanej urzędników Banku Gosp. Kraj. z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie parcele gminne lkat. 1779/8 i 1782/3 oraz części parcel lkat. 1779/9 i 1782/2 objęte lwh. 940 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec tj. grunt o obszarze około 808·5 metr. kw., oznaczony barwą zieloną na planie Budownictwa miejskiego z dnia 13 października 1928 r. za cenę po 40 (czterdzieści) złotych za jeden metr kwadr. pod następującemi warunkami:

1. Cena kupna zapłacona będzie w całości w ciągu 8 dni po zawiadomieniu o niniejszej uchwale.

2. Spółdzielnia rozpocznie na powyższym gruncie budowę domu według planów zatwierdzonych przez Magistrat najdalej do 31 grudnia 1930 (tysiąc dziewięćset trzydziestego) roku, a ukończy ją i uzyska konsens na zamieszkanie najdalej do 31 grudnia 1932 (tysiąc dziewięćset trzydziestego drugiego) roku.

3. W razie nierozpoczęcia budowy tj. niewybudowania fundamentów i piwnic w zakreślonym terminie, wolno będzie Gminie m. Krakowa odkupić wspomniany grunt za zwrotem zapłaconej ceny bez procentów, przyczem koszta wykonania tego prawa odkupu ponosi spółdzielnia względnie jej prawnonastępcy. Prawo to będzie wpisane do księgi gruntowej.

4. Spółdzielni względnie jej prawnym następcom nie wolno będzie pozbywać powyższego gruntu bez zgody Gminy m. Krakowa przed uzyskaniem konsensu na zamieszkanie (używanie) wystawionego tamże domu. Zakaz ten ma być wpisany do księgi gruntowej.

5. Gmina sprzedaje powyższy grunt w stanie wolnym od długów i ciężarów hipotecznych z wyjątkiem podanych wyżej ograniczeń.

6. Koszta kontraktu, intabulacji, pomiarów, planów, stempli, należytość przenośną i wogóle wszystkie koszta niniejszej transakcji ponosi w całości kupująca spółdzielnia.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. Inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego, a w razie przeszkody PP. radców m. Dra L. Merza i Z. Siemka względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L. I. 7325/28).

Uchwalono.

XXIV. Sprzedaż cz. parceli gm. pp. inż. Józefowi Godzińskiemu i Ewelinie Godzińskiej.

Imieniem Sekcji I. referent Rm. Breuer wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Sprzedać p. inż. Józefowi Godzińskiemu i Ewelinie Godzińskiej po połowie części parceli gm. l. kat. 854/14 lwh. 4 Dz. XXII o powierzchni około 370 m. kw. oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 29 sierpnia 1928 kolorem zielonym za cenę po 15 złotych za jeden metr. kw. a to pod następującemi warunkami:

1. Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2. Spłata ceny kupna ma nastąpić w ten sposób, że kwota 3.550 złotych zostanie zapłaconą w przeciągu 8 dni, licząc od zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż powyższego gruntu, reszta zaś w ratach miesięcznych po 100 (sto) złotych bez procentów, które będą potrącane z poborów służbowych. Powyższą resztę ceny kupna wolno spłacić wcześniej.

3. Co do terminów rozpoczęcia i ukończenia budowy, sposobu zabudowania i usytuowania budowy, za-

kazu sprzedaży, oraz rygorów obowiązuje zasadniczo uchwała Sekcji I. komisji podgórskiej i komisji gruntowej z dnia 7 listopada 1923.

4. Koszta urządzenia ulic wzdłuż powyższej parceli poniesie Gmina m. Krakowa.

5. Podpisanie kontraktu i zaintabulowanie prawa własności nastąpi dopiero po całkowitej spłacie ceny kupna.

6. Koszta kontraktu, stempli, mapek, instalacji oraz należytości od przeniesienia własności poniosą nabywający.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Dra Józefa Emilewicza i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Karola Breuera i Dra Edwarda Färbera, względnie innych uprawnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

L. I. 4133/28.

Uchwalono.

XXV. Linje regulacyjne w Dz. XXI. Płaszów.

Imieniem Sekcji I. referent rm. Dr. Merz wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Zatwierdza się linie regulacyjne drogi gminnej lk. 2290 i lk. 2257 w Dz. XXI. Płaszów oznaczone na planie Bud. m. Oddział B. z dnia 12 stycznia 1928 r. czerwono i literami:

a-b-c-d-g-h-i-j-k-l-m

wraz z linją budowlaną:

a'-b'-c'-d'-g'-h'-i'-k'-l'-m'

od strony północnej oraz literami:

n'-o-p-q-r- oraz u-v-w-x-y-z od strony południowej.

II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Bud. miej. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni licząc od dnia uchwały Rady miejskiej. (L. M. 212/1928 B. b.)

Uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie jawne o godzinie 10·30 wieczorem.

Posiedzenie tajne w kad. XVII, z dnia 6 grudnia 1928 r.

Obecni: *Prezydent m.* Senator inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski.

„ Dr. Ludwik Schneider.

„ Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. wz. Władysław Laberschek

Radców m. obecnych **77.**

Początek posiedzenia o godzinie **10·30 w nocy.**

I. Dar w drodze łaski p. Zofji Marjewskiej.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji II i III, referent rm. Łuczko wnosi:

Rada miejska uchwali:

Pani Zofji Marjewskiej, sierocie po śp. Franciszku Marjewskim, długoletnim b. burmistrzu m. Podgórza i wiceprezydencie m. Krakowa, przyznaje się dar z łaski w kwocie 150 zł. miesięcznie, od dnia 1 listopada 1928 począwszy na czas aż do odwołania.

Uchwalono. (L. prez. 9954/28).

II. Przyznanie praw emerytalnych p. Feliksowi Jasieńskiemu.

Imieniem Prezydenta m. i Sekcji II i III, referent rm. Dr. Lang wnosi:

Rada miejska uchwali:

W uznaniu położonych dla Gminy m. Krakowa zasług przyznaje się p. Feliksowi Jasieńskiemu, honorowemu kustoszowi Muzeum Narodowego, prawa emerytalne do pełnej emerytury, odpowiadającej posiadanej przezeń grupie poborów służbowych z uwolnieniem od opłat emerytalnych.

Uprawnienie to odnosi się również do jego żony.

Uchwalono. (L. prez. 5622/28).

Następnie Prezydent m. Rolle udzielił wyjaśnień na wniesioną na posiedzeniu jawnem interpelację rm. Dra Krzetuskiego w sprawie nadużyć w Magistracie.

Wyjaśnienia dotyczyły sprawy zarzutów postawionych dyr. Elektrowni inż. Bielińskiemu, inż. Elektrowni Rud. Nowakowi, inż. budownictwa Oddz. B. Skąpskiemu i drogomistrzowi Sobczykowi.

Rada miejska przyjęła wyczerpujące sprawozdanie Prezydenta miasta do wiadomości, poczem Przewodniczący zamyka posiedzenie tajne o godzinie **11 w nocy.**

Posiedzenie jawne 204 w kad. XVII. z dnia 13-go grudnia 1928 r.

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* Senator inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Dr. Piotr Wielgus.

„ Witołd Ostrowski.

„ Dr. Ludwik Schneider.

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **60.**

Początek posiedzenia o godzinie **6·15** popoł.

Przed porządkiem dziennym.

Ślubowanie nowego Radcy m.

Na wstępie Prezydent m. Rolle oświadcza, iż w myśl reskryptu Wojewody krak. z dnia 3 listopada 1928 r. L. Sam. 47277/28 powołał p. Jana Jaworskiego na członka Rady m. i wezwał go do złożenia ślubowania radzieckiego.

Sekretarz odczytał przepisaną rotę, poczem p. Jan Jaworski przez podanie ręki Prezydentowi m. złożył ślubowanie radzieckie. (L. prez. 10806/28).

Interpelacje.

Sekretarz odczytał następujące interpelacje:

1) Klubu Radców m. P. P. S.

„Dochodzą nas zażalenia na to, że budownictwo miejskie czyni utrudnienia przy zatwierdzaniu planów, wykonywaniu nowych budowli, przeróbek i regulacjach ulic i że wskutek tego budowa domu niejednokrotnie ulega odroczeniu.

Ponadto w sądzie często spotyka się orzeczenia Magistratu wydawane stronom prywatnym, iż dom jest pustką, grozi zawaleniem i t. d. lub, że nie podlega ochronie lokatorów, a orzeczenia te niejednokrotnie ulegają korekturze przez Sąd.

Wnosimy: Rada miasta poleca sekcji ekonomicznej, aby wydała zarządzenia mające na celu usunięcie powyższych niedomagań".

Prezyd. Rolle w odpowiedzi na powyższą interpelację wyjaśnił, że wyda w tym względzie odpowiednie zarządzenia.

2) Klubu Radców m. P. P. S.:

„Magistrat zgodnie z ustawą wydał i oplakatował zarządzenie mające na celu utrzymanie czystości w mieście.

Tymczasem w domu miejskim przy ul. Wybickiego przed okna komisarjatu miejskiego na chodniku wysypuje się śmieci.

Zapytujemy P. Prezydenta, czy gotów jest zarządzić, aby także w domach miejskich utrzymywano czystość, do której utrzymywania obowiązana jest cała ludność miasta".

Prezyd. Rolle wyjaśnia, że w sprawie tej wyda zarządzenia, a winnych przekroczenia pociągnie do odpowiedzialności.

3) Klubu pracy gospodarczej:

„Poleca się Prezydjum miasta, ażeby posiedzenia Rady miasta zwoływano nie raz w miesiącu, lecz w miarę potrzeby tj. tyle razy, by sprawy porządku dziennego mogły być należycie bez pośpiechu przy pełnym komplecie omawiane i uchwalone.

Porządek dzienny posiedzenia Rady m. z dnia 6 bm. obejmował 33 spraw, oprócz interpelacyj i posiedzenia tajnego, co w przyszłości nie powinno mieć miejsca".

W odpowiedzi na powyższą interpelację Prezyd. Rolle oznajmił, że interpelację niniejszą przyjmuje do wiadomości jako życzenie.

4) Klubu pracy gospodarczej:

„Od szeregu miesięcy mnożą się w Krakowie zatrważające nieszczęśliwe wypadki najechania przechodniów na chodnikach ulic przez samochody niewprawną kierowaną ręką, a niestety z powodu braku energicznej u nas opieki nad tym działem wzmagającej się z dnia na dzień komunikacji a także z powodu obojętności przechodniów na widok pokrzywdzonych osób, przechodzą one bezkarnie i bez notowania w kronice policyjnej. Przed paru miesiącami Rm. Stączek był osobiście świadkiem przejechania wieśniaka na chodniku A-B w Rynku Gł. przy wjeździe samochodu w ul. św. Jana. Kierowca jechał szybko, żadnych nie dając sygnałów, najechanego okrążyło zbiegowisko ludzi beztroskich o pomoc dla niego i dopiero po długiem bieganiu Rm. Stączek zdołał odszukać kompetentnego stójkowego, który zaopiekował się wypadkiem.

Przed paru dniami najechał znów samochód obok kościoła Marjackiego na stenotypistkę z biura tut. adwokata pannę J. St. obalił ją na chodnik, wytrząsając z teczki znaczną ilość gotówki podjętą z Banku. Kontuzjonowana straciła przytomność i sama nie mogła legitymować kierowcy samochodu, który mimo licznie gapiących się przechodniów, odjechał bezkarnie niezaczepiony przez nikogo. Powaloną zaopiekowała się jedynie jakaś żydówka, pozbierawszy sumiennie rozrzucone po bruku banknoty i odwiózłszy nieszczęśliwą do domu jej rodziców. Była to pora południowa, a ruch w tym czasie i na tem miejscu był wzmożony.

Nieostrożnie i za szybko jeżdżą też autobusy Miejskiego Towarzystwa Tramwajowego po wąskich zwłaszcza ulicach. Onegdaj np. przejeżdżające autobusy linji Barbakan—Prądnik Czerwony o godz. 13·30 i pędziły po błotnistej szosie osławionego odcinka od ul. Montelupich po starą rogatkę z zawrotną wręcz szybkością obryzgując przechodniów z sadystyczną uciechą, rozbawionych tem kierowców.

Wobec powyższego zapytujemy Pana Prezydenta miasta, co zamierza uczynić, by przykrym tym warunkom dla pieszej komunikacji miasta kres położyć i względne bezpieczeństwo mienia i życia ogółowi mieszkańców zapewnić".

Prezydent oświadczył, że da odpowiedź na następnem posiedzeniu.

Wniosek nagły.

Sekretarz odczytał wniosek nagły rm. Kluczki i towarzyszy w sprawie pomieszczenia dla eksmitowanych dozorców domowych.

„Dotychczasowa akcja miasta w kierunku budowy baraków dla eksmitowanych okazała się za zbyt niewystarczającą, tak, że obok innych bezdomnych umieszczono zaledwie parę rodzin dozorców domowych. Większa zaś część tych nieszczęśliwych eksmitowanych pozostaje bez dachu nad głową, a liczba ich na przyszłość znacznie się zwiększy przez wystąpienie Magistratu do Komisji rozjemczej z pismem, aby na przyszłość nie utrudniano sprawy rozwiązania stosunku służbowego dozorców domowych ze strony właścicieli realności, co oznacza pozbywanie dozorców domowych dachu nad głową.

Uważając, że położenie takie jest katastrofalne, Rada miejska uchwala bezzwłocznie przystąpić do dalszej budowy baraków na 200 mieszkań.

Na ten cel przyznaje się kredyt w wysokości Zł. 200.000. Sekcji Skarbowej poleca się uzyskanie pokrycia tego wydatku, ewentualnie przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki".

Nagłość wniosku uzyskała regulaminowe poparcie. Rm. Kluczka uzasadnia wniosek. W dyskusji na ten temat zabierali głos rm. Marski, Dr. Emilewicz, ks. Kasprzyk, Ziffer, oświadczając się za wnioskiem. Po udzielonych wyjaśnieniach przez Prez. Rollego, wniosek rm. Kluczki i tow. uchwaliła Rada m. znaczną większością.

Urlop.

Rada m. udzieliła 4 tygodn. urlopu celem poratowania zdrowia rm. Szarkowi.

Porządek dzienny.

I. Podatek od plakatów, szyldów i anonsów.

Imieniem Sekcji II i III rm. Z. Siemek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Statut

o poborze na rzecz Gminy miasta Krakowa podatku od plakatów, szyldów i anonsów.

§ 1.

Podatkowi podlegają:

1) Wszelkie w formie druku, pisma, obrazu lub rysunku jakimkolwiekbądź sposobem rozpowszechniane

lub publicznie uwidaczniane ogłoszenia, reklamy, napisy, znaki i plakaty firmowe zakładów i przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych tudzież osobistych zawodów i zajęć zarobkowych (podatek od plakatów).

2) Szyldy, godła firmowe, wszelkie szafki reklamowe (gablotki) z wystawionemi przedmiotami, wystające, w mur wpuszczone lub wolno stojące, umieszczone na fasadach i w sieniach domów, oraz w portalach lokali przemysłowych, latarnie i lampy z napisami treści reklamowej (podatek szyldowy).

3) ogłoszenia drukowane, powielane mechanicznie lub w sposób podobny (afisze — podatek od anonsów).

§ 2.

Od podatku są zwolnione:

1) Ogłoszenia urzędowe oraz ogłoszenia wyborcze do reprezentacji publicznej.

2) Ogłoszenia władz kościelnych i prawnie uznanych zrzeszeń religijnych i wyznaniowych.

3) Ogłoszenia instytucyj społecznych i spółdzielni.

4) Ogłoszenia o odczytach i zgromadzeniach publicznych.

5) Ogłoszenia osób poszukujących pracy.

6) Ogłoszenia o pogrzebach i nabożeństwach żałobnych, oraz

7) wszelkie ogłoszenia, znaki i napisy przedstawicieli państw obcych.

8) Jeden szyld lub napis firmowy utrzymywany przez przedsiębiorstwa handlowe zaliczone do III i IV kategorji oraz przez przedsiębiorstwa przemysłowe czterech ostatnich kategoryj.

9) Wszelkie szyldy i napisy utrzymywane w sieniach i podwórzach zamkniętych, (a nie w sieniach domów przechodnich lub pasaży).

O ile przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe, które utrzymuje w sieni lub podwórzu zamkniętem wolne od podatku szyldy lub napisy, posiada również szyld lub napis, umieszczony na domu frontowym, to szyld ten lub napis podlega podatkowi, według stawki z § 3 ustęp II, p. 1 niniejszego statutu.

Pozatem Magistrat może przyznawać ulgi podatkowe w poszczególnych na uwzględnienie zasługujących wypadkach.

§ 3.

Podatek wynosi:

I. Od jednego szyldu lub napisu firmowego, utrzymywanego z obowiązku nałożonego ustawą o prawie przemysłowem przez przedsiębiorstwa handlowe zaliczone do I i II kategorji, oraz przez przedsiębiorstwa przemysłowe zaliczone do czterech pierwszych kategoryj — 10 zł. rocznie.

II. 1) Od umieszczanych w miejscach widocznych w celach reklamowych wszelkich innych szyldów, napisów, znaków, ogłoszeń i plakatów obrazkowych lub pisanych na blasze, płótnie, tekturze, drzewie, szkle, marmurze i t. d.

a) o powierzchni do 0.50 m^2	10 zł.	rocznie
b) „ od 0.50 m^2 do 1 m^2	16 „	„
c) „ „ 1 m^2 do 2 m^2 . .	30 „	„
d) „ „ 2 m^2 do 3 m^2 . .	50 „	„
e) ponad 3 m^2 . . . . :	60 „	„

Powyższe stawki obniża się dla firm handlowych mających siedzibę w dzielnicach miasta IX do XXI o 25%.

Od napisów umieszczanych na szybach okien, drzwiach, markizach i roletach podatek wynosi 25% mniej, od napisów zaś, znaków, i plakatów i t. d, umieszczanych na dachach i szczytach domów lub w poprzek ulicy — 50% więcej od stawki normalnej.

2) od gablotek, latarń i lamp reklamowych, szyldów transparentowych i świetlnych, wypukłych godeł reklamowych oraz od reklam wyświetlanych na placach i ulicach własnemi aparatami 25 zł. rocznie.

3) od afiszów — 5% należytości za wydrukowanie i ogłoszenie.

4) od reklam wyświetlanych w teatrach, kinoteatrach i wogóle miejscach publicznych — 15% opłaty za każdorazowe wyświetlenie reklamy.

§ 4.

Podatek opłacają osoby fizyczne i prawne, których dotyczy przedmiot podatku.

§ 5.

Podatek od przedmiotów wymienionych wyżej w ustępie II punkt 1 i 2 należy uiszczać bezpośrednio w Głównej Kasie miejskiej bez osobnego wezwania płatniczego w dwu równych ratach półrocznych, z których pierwsza jest płatną w miesiącu marcu, a druga w miesiącu wrześniu każdego roku.

W celu przypisu tego podatku płatnicy są obowiązani złożyć w Głównej Kasie miejskiej pisemną deklarację podatkową i oznaczyć w niej przedmiot podatku, a o ile chodzi o szyldy, napisy i t. p. przedmioty w płaszczyźnie, także powierzchnię tychże w metrach kwadratowych, oraz podać firmę i adres przedsiębiorstwa, tudzież kategorję, do której jest zaliczone w myśl przepisów ustawy o podatku przemysłowym.

Każdy przybytek lub ubytek przedmiotów podlegających podatkowi od szyldów i plakatów, oraz zmiany w stanie tych przedmiotów, o ile wpływają na wysokość podatku, należy zgłosić pisemnie Magistratowi w ciągu 3-ch dni celem sprostowania w rejestrze podatkowym.

§ 6.

Podatek wymieniony wyżej w ustępie II. p. 3 i 4 winni inkasować na rzecz Gminy właściciele przedsiębiorstw ogłoszeń i reklam przy poborze należności za ogłoszenie względnie za wykonanie reklamy i zainkasowane kwoty podatku wnieść do Kasy miejskiej w dniach 1 do 16 każdego miesiąca.

Tytułem wynagrodzenia za pobór tego podatku potrącać będzie Kasa miejska przy wpłacie 5% sumy podatkowej na rzecz wzmiankowanych przedsiębiorstw.

§ 7.

Niezapłacony w terminie podatek ściągnie Magistrat w drodze egzekucyjnej wraz z kosztami egzekucyjnemi i odsetkami za zwłokę w wysokości 2% miesięcznie.

§ 8.

Przeciw wymiarowi podatku można odwołać się w terminie i trybie przepisanym art. 48 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Dz. u. Nr. 94 poz. 747.

§ 9.

Za przekroczenie niniejszego statutu popełnione przez ukrócenie podatku winni karani będą w myśl

art. 62 ustawy z 11 sierpnia 1923 Dz. u. Nr. 94 poz. 747 grzywną do wysokości 20-krotnej kwoty ukróconego lub na ukrócenie narażonego podatku, pozatem w myśl art. 63 do 67 rzeczonej ustawy.

§ 10.

Niniejszy statut po zatwierdzeniu przez Władzę nadzorczą wchodzi w życie z dniem 1 marca 1929.

Rm. Schechter zgłasza rezolucję:

„Uchwalając nowy statut o poborze gminnego podatku od szyldów, reklam i ogłoszeń Rada miejska zaznacza, że ze względu na to, że handel jest nadmiernie obciążony podatkami tak na rzecz państwa jak i gminy — podatki od szyldów i protestowanych weksli powinny być jak najrychlej skasowane o ile finanse gminy na to pozwolą".

Rm. Schenker zgłasza następujący wniosek:

„Art. II. ustęp 1 będzie brzmiał: Od umieszczanych w miejscach widocznych, zewnątrz domów, sklepów i portali w celach reklamowych wszelkich innych szyldów, napisów, znaków, ogłoszeń i plakatów obrazkowych lub pisanych na blasze, płótnie, tekturze, drzewie, szkle, marmurze itd. bez względu na wielkość zł. 10·—.

Powyższe stawki obniża się dla firm handlowych mających siedzibę w dzielnicach miasta IX do XXI o 25%".

Rm. Inż. Adelman zgłasza poprawkę nakładającą na Magistrat obowiązek wysyłania wezwań płatniczych obowiązanym do uiszczenia tego podatku.

Rm. Kluczka przedstawia zubożenie kupców wskutek wielkiej ilości drobnych handlów. Mowca proponuje zmianę § 5 statutu podatkowego, aby skreślono ustęp, że „czynsz od szyldów należy wpłacać bez osobnego wezwania płatniczego".

Rm. Dr. Schreiber poruszył kwestję rozlepiania plakatów, które jest niejako monopolem jednego przedsiębiorstwa, żąda, aby zrewidować cennik i oddać w dzierżawę rozlepianie plakatów inwalidom.

Rm. ks. Kasprzyk porusza sprawę reklam świetlnych twierdząc, że Kraków wskutek podatków od szyldów i drożyzny prądu elektrycznego, robi na przybyszach wrażenie ciemnego miasta. Życie wielkomiejskie zagranicy pławi się obecnie wieczorem w morzu światła reklamowego.

W sprawie reklam świetlnych udzielił wyjaśnień wiceprez. Ostrowski stwierdzając, że sprawa reklam uległa zasadniczej zmianie od dwóch miesięcy. Zarząd Elektrowni miejskiej postanowił dla sklepów, które posługują się nocną reklamą świetlną, obniżyć znacznie stawki. Celowość tej zniżki ujawniła się natychmiast, skoro w ciągu ostatnich czterech tygodni zgłosiło się 100 kupców, którzy otrzymują podwójny licznik. Kwestja oświetlenia Rynku krakowskiego reklamami, natrafia na przeszkody ze strony Rady artystycznej, która twierdzi, że zbyt jaskrawe oświetlenie tej części miasta popsułoby charakter starego Rynku.

Odnośnie do przemówień rm. Schechtera, Schreibera i Kluczki wyjaśnień udzielił wiceprez. Dr. Wielgus, twierdząc, że cały ten podatek obliczony jest na kwotę 65.000 zł. Ustanowienie więc specjalnego aparatu urzędniczego dla wymiaru i wezwań płatniczych sprowadziłoby kwotę uzyskaną z tego podatku prawie do zera.

W dyskusji zabierali jeszcze głos: Rm. Marski, Adelman, Daniel Lauer.

W głosowaniu uchwalono wnioski Sekcji II i III z poprawką Rm. Adelmana.

II. Dostawa paszy dla zaprzęgów miejskich.

Imieniem Sekcji I, VII i II Rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Oddaje się dostawę paszy dla zaprzęgów miejskich na okres od 1 listopada 1928 do 31 października 1929 r. Jakóbowi Haberowi po cenach stałych na warunkach oferowanych, a mianowicie:

siano po	zł. 23·90	za 100	kg.
koniczyna po	„ 32·50	„ 100	„
słoma długa i mierzwa po . .	„ 11·90	„ 100	„
owies po	„ 42·—	„ 100	„

loko stacja Kraków lub stacja Kraków-Wisła.

2. Upoważnia się P. Prezydenta miasta, aby zawarł odnośną umowę z p. Jakóbem Haberem.

Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta względnie jego Zastępcy pp. Radców miejskich Inż. Adelmana Aleksandra i Kluczkę Teodora, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. Radców miejskich Dr. Merza Ludwika i Inż. Nitscha Leonarda.

(L. 38218/928/VII).

Rm. Pachoński zgłasza wniosek:

„Rada miasta uchwala, aby dostawę paszy dla zaprzęgów miejskich oddać „Związkowi Producentów Rolnych" w Krakowie po cenach przez Związek oferowanych".

Za wnioskiem Sekcji opowiedzieli się Rm. Dr. Lang, Batko, za wnioskiem Rm. Pachońskiego Rm. Stączek. Rm. Chwastek wnosi aby dostawę paszy oddać tylko na pół roku.

W głosowaniu wniosek Sekcji I, VII i II uchwalono. Wnioski Rm. Pachońskiego i Chwastka odrzucono.

III. Zatwierdzenie dostawy drzewa.

Wniosek Sekcji I, II i VII.

Rada miasta uchwali:

Zatwierdza się ofertę Firmy Ch. S. Kahane, na dostawę drzewa dla Gminy miasta Krakowa na przeciąg jednego roku. Sprawozdawca Rm. Liebling. Uchwalono. (Lk. 10010/28 Ba).

IV. Nabycie realności od Żeglugi Polskiej.

Wniosek Sekcji I i VII:

Rada miejska uchwali:

I. Nabyć od „Żeglugi Polskiej" Spółki akcyjnej w Krakowie realność:

1) lwh. 1. Dz. XX Dąbie, składającą się według stanu hipot. z parcel lkat. 1, 2, 3, 9, 11, 14/1 i 16,

2) lwh. 30. Dz. XX Dąbie, składającą się według stanu hipot. z parcel lkat. 58/1, 58/2 i 358, oraz

3) lwh. 279. Dz. XX Dąbie, składającą się według stanu hipot. z parcel lkat. 17/1 i 17/2 o łącznej powierzchni podanej przez „Żeglugą Polską" na około 6396 sążni kw. t. j. 2 ha 30 a 07 m, zaś przez Budownictwo miejs. B. na około 5.990 sążni, t. j. 21.547 m kw. za

cenę po 3·70 (trzy 70/100) złotych za jeden metr kw. pod następującemi warunkami:

1) Cena kupna obliczona będzie według pomiarów uskutecznionych przez Budownictwo m. przy współudziale „Żeglugi Polskiej“, w szczególności według obszaru rzeczywiście posiadanych przez „Żeglugę Polską“, a faktycznie oddanych Gminie m. Krakowa parcel.

2) Wraz z gruntami zakupuje Gmina znajdujący się na realności lwh. 1 dom mieszkalny parterowy murowany, kryty papą wraz z stodołą i drzewami owocowemi w ilości około 390 sztuk.

3) Cena kupna wypłacona zostanie w ten sposób, że:

1) kwotę 1880 złotych zapłaci Gmina do 15 grudnia 1928 r. „Żegludze Polskiej“ za równoczesnem wykreśleniem za prenotowanego pod poz. 42 karty C lwh. 1, 30 i 279, Dz. XX prawa zastawu dla należytości skarbowej w kwocie 3.524 złotych z pn.,

2) że za zgodą „Żeglugi Polskiej“ złoży Gmina miasta Krakowa „Jaworznickim komunalnym Kopalniom węgla“ S. A. w Krakowie asygnatę na resztę ceny kupna, polecającą Kasie miejskiej wypłatę tej reszty ceny kupna tymże Jaworznickim komunalnym Kopalniom węgla na rachunek pretensji przysługującej Kopalniom do „Żeglugi Polskiej“ za równoczesnem złożeniem przez „Jaworznickie komunalne Kopalnie węgla“ S. A. deklaracji ekstabulucyjnej na wykreślenie zaintabulowanego na karcie C poz. 43, lwh. 1, 30 i 279 prawa zastawu dla kaucji kredytowej 60.000 złotych w złocie.

3) Gmina m. Krakowa nabywa powyższe realności po wykreśleniu powyżej wyszczególnionych dwu pretensyj, w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężażarów hipot.

4) Oddanie powyższych realności we faktyczne fizyczne posiadanie Gminie nastąpi równocześnie z podpisaniem kontraktu po uskutecznieniu na gruncie pomiarów.

5) Koszta kontraktu, planów, pomiarów, intabulacji oraz ewentualną należytość od przeniesienia prawa własności, poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Powyższe realności nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie rozp. Prezydenta Rzeczyposp. Polskiej z dnia 22/IV 1927 roku, Nr. 42 Dz. U. Rz. P. na cele rozbudowy miasta, a w szczególności na urządzenie kolektorów nadwiślańskich dla ochrony miasta przed powodzią.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m.względnie jego zastępcy pp. radców m. inż. Aleksandra Adelmana i inż. Władysława Turskiego i w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców Józefa Marskiego i Dra Ludwika Merza, względnie innych pp. Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

IV. Rezolucja Sekcji I. Wezwać pozbywającą, ażeby postarała się o wykreślenie wyszczególnionego w niniejszym wniosku ust. I, p. 3 ciężaru rzeczowego ze stanu biernego realności lwh. 1 ks. p. gm. kat. Dąbie.

Sprawozdawca rm. Dr. Ignacy Landau.

(L. I. 8620/28).

W głosowaniu wnioski i rezolucję uchwalono.

V. Nabycie udziału Banku Gosp. Krajowego w majątku zakład. Spółki mieszkaniowej.

Imieniem Sekcji I i II. Radca m. Dr. Gross wnosi:

Rada miejska uchwali:

I. Upoważnia się P. Prezydenta miasta, aby nabył dla Gminy m. Krakowa udział Banku Gospodarstwa Krajowego w majątku zakładowym Spółki mieszkaniowej dla miast, spółki z ogr. odpow. za cenę 324.000 (trzysta dwadzieścia cztery tysiące) złotych, pod następującemi warunkami:

1) Zapłata ceny kupna nastąpi w ten sposób, że na jej pokrycie udzieli Bank Gospodarstwa Krajowego Gminie m. Krakowa pożyczki ulgowej.

2) Pożyczkę tę spłaci Gmina w ciągu 10 (dziesięciu) lat w 20 (dwudziestu) równych ratach półrocznych za oprocentowaniem po 3% (trzy od sta) w stosunku rocznym.

3) Wspomnianej pożyczki udzieli Bank Gospodarstwa Krajowego na skrypt dłużny bez szczególnego zabezpieczenia.

4) Koszta aktów prawnych i ewentualnych stempli (należytości) ponosi Gmina m. Krakowa.

II. Upoważnia się P. Prezydenta miasta do ustalenia innych, ewentualnie potrzebnych szczegółów powyższej transakcji.

III. Do podpisania wszelkich dokumentów związanych z powyższą transakcją upoważnia się obok Pana Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy pp. radców miejskich Dr. J. Muczkowskiego i Prof. Dr. F. Zolla, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców miejskich Inż. Fr. Drobniaka i Dr. St. Klimeckiego, względnie innych pp. radców miejskich upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów.

IV. Przedłożyć niniejszą uchwałę Panu Wojewodzie krakowskiemu z prośbą o zatwierdzenie.

(L. M. 7584/28/I).

Referent zgłasza dodatkowo następującą rezolucję:

Rada miejska uprasza Pana Prezydenta miasta, by dołożył wszelkich starań, ażeby Bank Gospodarstwa Krajowego odstąpił od swojego zamiaru wycofania swojego udziału w Spółce Mieszkaniowej dla Miast i pozostawiając swój udział, nie stawiał przeszkód podwyższeniu udziałów Gmin.

Udział Banku Gospodarstwa Krajowego jest lokatą społeczną stosunkowo nieznaczna, bo przy pełnej waloryzacji czyniącą około 300.000 złotych, która pozostała dla miast małopolskich po wielomiljonowym kapitale byłego Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich, wcielonym do Banku Gospodarstwa Krajowego.

Popieranie akcji mieszkaniowej, zainicjowane przez Zakład Kredytowy Miast Małopolskich przez utworzenie Spółki Mieszkaniowej dla Miast, powinno być utrzymanem w dalszym ciągu, a fundusze, które Gmina zamierza przeznaczyć na cele mieszkaniowe, nie powinny być obracane dla spłaty udziału Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich, lecz powinny służyć wyłącznie dla powiększenia kapitału Spółki Mieszkaniowej dla Miast w celu spotęgowania tej pożytecznej i koniecznej akcji społecznej.

Dopiero na wypadek bezskuteczności starań w powyższym kierunku należy przystąpić do wykonania uchwały co do nabycia udziału Banku Gospodarstwa Krajowego przez Gminę.

Po krótkiej dyskusji, w której zabierali głos rm. Holeksa, Stączek i Kluczka oraz udzieleniu odpowiedzi przez referenta, wnioski Sekcji I. i II. oraz rezolucję rm. Dr. Grossa uchwalono.

VI. Prawo zabudowy na rzecz Związku Inteligencji Polskiej.

Wniosek Sekcji I, VII.

Rada m. uchwali:

Na podstawie ogólnej uchwały Rady m. z dnia 14 czerwca 1921 r. uchwala się co następuje:

I. Gmina m. Krakowa ustanawia prawo zabudowy na rzecz Związku Inteligencji Polskiej, spółdzielni mieszkaniowej zarej. z ogr. odpow. w Krakowie na parceli gm. Nr. 10 przy przedłużonej ulicy Włóczków tj. na parcelach lkat. 1832/7 i 1833/16, objętej lwh. 617 ks. gr. gm. kat. Kraków-Zwierzyniec o łącznej powierzchni około 711·72 m. kw. pod następującemi warunkami:

1. Prawo zabudowy ustanawia się na okres 60 (sześćdziesięciu) lat licząc od dnia oddania gruntu w posiadanie, względnie od dnia podpisania kontraktu, gdyby ten termin był wcześniejszy.

2. Czynsz ma wynosić 4% od wartości gruntu, przyjmując wartość 1 m. kw. gruntu na 50 zł. w pierwszem dziesięcioleciu i ma następnie wzrastać o jedną czwartą co każde następne 10 lat.

Płatność czynszu liczy się od dnia oddania gruntu we fizyczne posiadanie, względnie od dnia podpisania kontraktu, gdyby ten termin był wcześniejszy.

3. Koszta urządzenia ulicy przed powyższą parcelą ponosi Gmina m. Krakowa, natomiast koszta budowy chodnika pokryje właściciel prawa zabudowy.

4. Rozpoczęcie budowy domu na parceli oddanej na zasadzie prawa zabudowy ma nastąpić w ciągu jednego roku, licząc od dnia podpisania kontraktu, zaś ukończenie do lat trzech od powyższego terminu.

Kontrakt o prawo zabudowy będzie zawarty dopiero po rozpoczęciu przez Związek budowy domu na powyższej parceli.

Przez rozpoczęcie budowy należy uważać wybudowanie fundamentów.

5. Poza tem obowiązywać mają warunki ustalone w uchwale Rady m. z dnia 14 czerwca 1921.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się oprócz P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy pp. radców m. ks. sen. Kasprzyka i inż. Franciszka Drobniaka, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców miejskich Józefa Marskiego i Zygmunta Siemka względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

III. Upoważnia się P. Prezydenta m. do oddania gruntu w posiadanie i zezwolenie na rozpoczęcie robót budowlanych. (L. I. 4596/928).

Sprawozdawca rm. Marski.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. i VII. uchwalono.

VII. Sprawa sprzedaży koszar im. Józefa Piłsudskiego przy ulicy Siemiradzkiego.

Imieniem Sekcji I i II radca m. Dr. Lang wnosi:

Rada m. uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 21 marca 1928. r. w sprawie sprzedaży przez Gminę m. Krakowa Skarbowi Państwa koszar im. J. Piłsudskiego i uchwala się co następuje:

I. Sprzedać Skarbowi Rzeczypospolitej Polskiej na cele pomieszczenia urzędów i koszar Policji Państwowej realność gminną objętą wykazem hipot. L. 135 ks. gr. gm. kat. Kraków dz. IV Piasek czyli tzw. Koszary im. Józefa Piłsudskiego, składającą się z parcel lkat. 208, 209, 210, 211 i 219 oraz z budynków za cenę w kwocie 1,120.000 (jeden miljon sto dwadzieścia tysięcy) złotych pod następującemi warunkami:

1. Cena kupna zapłacona będzie w trzech równych ratach rocznych, z których pierwsza uiszczona będzie do końca 1929 (tysiąc dziewięćset dwudziestego dziewiątego) roku, druga do końca 1930 (tysiąc dziewięćset trzydziestego) roku, a trzecia do końca 1931 (tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego) roku.

2. Od dłużnej ceny kupna będzie Skarb Rzeczypospolitej Polskiej spłacał Gminie m. Krakowa odsetki po 6% (sześć od sta) w stosunku rocznym z dołu, licząc od dnia podpisania kontraktu przez Gminę miasta Krakowa w terminach płatności poszczególnych rat kapitałowych.

3. W razie zwłoki w zapłacie rat kapitałowych lub procentowych zapłaci Skarb Rzeczypospolitej Polskiej Gminie m. Krakowa ustawowe odsetki zwłoki.

4. Koszta kontraktu, intabulacji, stempli oraz państwową należytość przenośną pokryje Skarb Rzeczypospolitej Polskiej; należytość zaś przenośną gminną pokryje Gmina m. Krakowa.

5. Powyższą realność sprzedaje Gmina m. Krakowa w stanie wolnym od długów i ciężarów hipotecznych.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. radców m. Dra Józefa Muczkowskiego i Prof. Dra Fryderyka Zolla, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. radców m. Józefa Marskiego i Dra Ludwika Merza względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

III. Powyższą uchwałę przedłożyć P. Wojewodzie w myśl § 60 ustęp 11 statutu miejskiego i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 16 stycznia 1928 Nr. 7 poz. 40 dz. u. Rz. P.

IV. Uprasza się P. Prezydenta miasta, aby postarał się o zamieszczenie w kontrakcie lub piśmie osobnem następującego oświadczenia:

Skarb Państwa uznaje, że Gmina m. Krakowa wypełniła obowiązek dostarczenia lokalu w myśl art. 13 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 Nr. 28 poz. 257 Dz. U. Rz. P. na pomieszczenie tych urzędów i koszar, które są i będą pomieszczone w powyższej realności, będącej przedmiotem niniejszej transakcji.

Rm. Dr. Rosenzweig jest zdania, że Gmina nie powinna się pozbywać tego objektu i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskami Sekcji.

Po wyjaśnieniu referenta Dr. Langa wniosek Dr. Rosenzweiga odrzucono, zaś wnioski Sekcji I i II z poprawką rm. Dr. Langa następującej treści:

»Jako wartość złotego rozumie się wartość wewnętrzną złotego w złocie w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 października 1927 roku Nr. 88 poz. 790 Dz. U. R. P.« uchwalono.

VIII. Sprzedaż części parceli gminnej w Dz. XXII p. Franciszce Stankiewiczowej.

Imieniem Sekcji I i VII Radca m. Breuer wnosi:
Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać p. Franciszce Stankiewiczowej część parceli gm. lkat. 854/14 lwh. 4 Dz. XXII o powierzchni około 286 m^2, oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 22 sierpnia 1928 kolorem zielonym i liczbą 55 za cenę po 20 zł., za jeden m^2 a to pod następującemi warunkami:

1) Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Cena kupna zostanie zapłaconą do 8 dni, licząc od zawiadomienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż.

3) Co do terminów rozpoczęcia i ukończenia budowy, sposobu zabudowania i usytuowania budowy, zakazu sprzedaży oraz rygorów, obowiązuje zasadnicza uchwała Sekcji I komisji podgórskiej i komisji gruntowej z dnia 7 listopada 1923.

4) Koszta urządzenia ulicy wzdłuż powyższej parceli poniesie Gmina m. Krakowa.

5) Koszta kontraktu, stempli, mapek, intabulacji oraz należytość od przeniesienia własności poniesie nabywający.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Dra Józefa Emilewicza i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Karola Breuera i Dra Edwarda Färbera względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

Uchwalono. (LM 9004/28I)

IX. Odpowiedzi na interpelacje.

Odpowiedź Prezydenta m. na interpelację z dnia 25/X 928 Radcy m. ks. Kasprzyka w sprawie Walnego Zebrania krak. Spółki tramwaj.

»Rada Miasta na posiedzeniu z 23/XI 1927 powzięła uchwałę, mocą której upoważniony zostałem do założenia »Spółki Akcyjnej Krakowskiej Kolei Elektrycznej w Krakowie« na zasadzie zatwierdzonego przez Ministerstwo właściwe statutu, w szczególności do zwołania Walnego Zgromadzenia Organizacyjnego, głosowania, wyboru pierwszej Rady Nadzorczej i pierwszych rewizorów rachunkowych, do zeznawania wszelkich z założeniem Spółki potrzebnych kontraktów, aktów, wpisów itd.

Na zasadzie powyższego upoważnienia została na Walnem Zgromadzeniu subskrybentów z dnia 12 grudnia 1927 założoną Spółka Akcyjna pod powyższą firmą, objęła ona linje normalnotorowe Kolei Elektrycznej, przedtem własność Gminy Miasta Krakowa i zapłaciła Gminie za ten aport 43.000 sztuk akcji po zł. 100.

Na organizacyjnem Walnem Zgromadzeniu wybrana została pierwsza Rada Nadzorcza, do której powołani zostali wszyscy dotychczasowi Członkowie Rady Zawiadowczej Krakowskiej Spółki tramwajowej, mianowicie:

PP. Inż. Józef Sare, Inż. Rolle, Prezydent Miasta, Witołd Ostrowski, Dr. Piotr Wielgus, Inż. Aleksander Adelman, Dr. Emil Bobrowski, Radca Wacław Potuczek, Radca Dr. Samuel Tilles, Inż. Władysław Turski.

Do Komisji Rewizyjnej weszli:

PP. Inż. Stanisław Bieliński i Dyr. Jan Krzyżanowski. Jako zastępcy:

PP. Józef Porębski, Likwidator Miejskiej Izby Obrachunkowej i Dyr. Inż. Mieczysław Seifert.

Na pierwszem posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 12 grudnia 1927 Rada Nadzorcza ukonstytuowała się, wybierając: Prezesem Wiceprezydenta Sarego, Wiceprezesem Prezydenta Rollego.

Wybór tych właśnie osób był koniecznym ze względu na to, że ruch na linjach nowej Spółki prowadzi Krakowska Spółka Tramwajowa, której ci panowie stanowią Radę Zawiadowczą, a utworzenie Rady Nadzorczej, z innych osób pociągnęłoby za sobą utrudnienie obrad konieczność ciągłego porozumiewania się obu Rad, co nie leżałoby w interesie ani jednego, ani drugiego Towarzystwa ani w interesie miasta.

Co do drugiego ustępu interpelacji zauważyć należy, że rozbudowa sieci tramwajowej w Krakowie zależną jest w pierwszym rzędzie od budowy nowej remizy, a następnie zakupienia nowych wozów.

W dzisiejszej bowiem remizie nie możne dosłownie ani jednego więcej wozu tramwajowego pomieścić, a nawet szereg wozów przyczepnych z braku miejsca pozostawać musi przez noc pod gołem niebem, co oczywiście nie może dobrze wpływać na stan wspomnianych wozów.

W tej sprawie postąpiono już naprzód, albowiem Rada Miejska na posiedzeniu w dniu 25 października 1928 uchwaliła na wniosek Sekcji I., przeznaczyć i zarezerwować na cele budowy nowej remizy tramwajowej parcele gminne w Dz. XXII o łącznej powierzchni 14 ha 52 a 37 m^2.

Po uzyskaniu odpowiednich funduszów będzie można przystąpić do budowy remizy i zakupna nowych wozów.

Obecnie Rada nadzorcza K. S. T. rozpatruje projekty Dyrekcji w kierunku rozbudowy sieci, które to projekty będą w swoim czasie przedłożone Radzie Miejskiej do zatwierdzenia«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź Prezydenta m. na interpelację Rm. ks. Kasprzyka na pos. Rady m. w dniu 25/X 1928 w sprawie popierania nauki, literatury i sztuki.

W odpowiedzi na powyższą interpelację Prezyd. Rolle wyjaśnia: Z kredytu budżetowego 10.000 zł na popieranie literatury, sztuki i nauki nie udziela się żadnych nagród literackich jak to czynią inne miasta w Polsce. Natomiast daje się z tego kredytu zasiłki bądź na poparcie jakiegoś wysiłku twórczego bądź za ubiegłą działalność literacką.

Z powyższego kredytu otrzymali:

1.500 zł., 1 młody literat na dalsze kształcenie,

1.500 zł., 1 muzyk i historyk na umożliwienie wydawnictwa,

4.500 zł., 5-u zasłużonym literatom krakowskim jako doraźna pomoc,

1.000 zł., wybitnemu śpiewakowi na dokończenie studjów zagranicą,

500 zł., jako zasiłek dla sierót po artyście malarzu, który ofiarował pewną liczbę obrazów do Muzeum Narodowego,

750 zł., jako zasiłek synowi przedwcześnie zmarłego prof. Ak. Górn. na kształcenie,

275 zł., drobne dwa zasiłki.

Ten sposób postępowania przedstawiłem jeszcze w zeszłym roku na jednem z budżetowych posiedzeń Rady miejskiej, która w zupełności akceptowała to, wychodząc z założenia, że lepiej corocznie pomagać kilku zasłużonym jednostkom niż wyczerpywać odrazu cały kredyt na nagrodę.

O tym sposobie postępowania również zostało powiadomione swego czasu Ministerstwo Oświaty (Departament sztuki).

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź Prezydenta m. na interpelację Rm. K. Holeksy w sprawie Walnego Zgromadzenia Jaworz. komunal. kopalni węgla.

»Na interpelację P. Radcy m. Holeksy i tow. w sprawie Walnego Zgromadzenia naszej Spółki, wyjaśniam:

Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszy Jaworznickich Komunalnych Kopalni Węgla S. A. odbyło się w dniu 28 września 1928.

Sprawozdanie Rady Zawiadowczej, oraz Bilans za rok 1927 zostały ogłoszone drukiem i doręczone wszystkim obecnym akcjonarjuszom.

Sprawozdanie streszcza się w tem, że w roku 1927 techniczna i produkcyjna strona działalności Spółki kształtowały się zupełnie zadowalająco. Produkcja doszła do wysokości przedwojennej z roku 1913. Natomiast nie szedł z tem w parze wynik finansowy. Cena węgla bowiem pozostała od lipca 1926 bez zmiany, podczas gdy robocizna, stanowiąca przeszło połowę kosztów produkcji wzrosła w tym samym czasie o więcej niż 30%; tak samo o blisko 30% podrożały wszystkie ważniejsze materjały ruchowe (cement, drzewo, żelazo itd.).

Wszystkie działy Kopalni pracowały normalnie. Stan załogi kopalnianej pozostał w roku 1927 bez zmiany.

Kopalnie węgla, podobnie jak wszystkie inne wielkie przedsiębiorstwa węglowe, uginają się pod ciężarem świadczeń podatkowych, które w roku 1927 wyniosły zł. 1.38 na tonę sprzedanego węgla.

Kopalnie Jaworznickie, jako własność komunalna, ponosiły prócz ustawowych, także wielkie dobrowolne świadczenia społeczne, które wyrażały się w cyfrze zł. 1.73 na tonę węgla sprzedanego.

Spółka wypłaciła 4%-ową dywidendę w wysokości zł. 1 od akcji, co wynosi na tonę sprzedanego węgla zł. 1.01.

Podatki wyniosły przeto o 37%, a świadczenia socjalne o 71% więcej, aniżeli zysk bilansowy.

To samo Walne Zgromadzenie zatwierdziło przerachowany na 1 lipca 1928 majątkowy Bilans brutto, stosownie do postanowień Rozp. Prez. Rz. P. z dnia 22 marca 1928. Dz. U. Nr. 38 poz. 352. Całą z przerachowania uzyskaną nadwyżkę w wysokości zł. 4,632.451.35, przelano w całości do Funduszu amortyzacyjnego i zasobowego, w proporcji Rozporządzeniem przepisanej. Jest to operacja czysto książkowa, która w niczem nie zmienia stanu faktycznego«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź na interpelację Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie rzekom. wadliwej budowy domu pracowników Elektrowni m.

»W odpowiedzi na interpelację r. m. Dra Rosenzweiga i tow. z dnia 25 października 1928 r., wyjaśnia wiceprez. Ostrowski jak następuje:

ad 1) Urządzenia kominowe są rzekomo wadliwe.

Budowę domu dla pomieszczenia pracowników Eleksrowni miejskiej wykonała firma Inż. Rudolf Hand i arch. Janusz Zarzecki, która budowę kominów przeprowadziła według wszelkich zasad budownictwa bez zarzutu. Po zamieszkaniu lokatorów okazały się pewne niedomagania w funkcjonowaniu pieców, lecz li tylko ze względu, że kominy i piece były jeszcze wilgotne i dopiero po kilkakrotnem przepaleniu tj. wysuszeniu pieców i kominów funkcjonują one obecnie bez zarzutu.

W doniesieniach niektórych lokatorów okazało się dużo przesady, cc stwierdzono przy udziale zainteresowanych przedsiębiorców, kominiarza dzielnicowego i majstrów kaflarskich p. Idzikowskiego i Danza. Obecny stan jest taki, że kuchnie bez wyjątku funkcjonują dobrze, a w piecach pokojowych firma Birszenk wykonuje poprawki w dwóch mieszkaniach, podczas gdy piece pokojowe w innych mieszkaniach funkcjonują bez zarzutu.

ad 2) Zaczadzenie rodzin.

W sprawie zaczadzenia znany mi jest tylko jeden wypadek u maszynisty Puchalskiego, który wzywał Pogotowie Ratunkowe do swej córki, ale już po zgłoszeniu interpelacji tj. dopiero w dniu 2 listopada 1928 r., przyczem lekarz nie stwierdził zaczadzenia, tylko podniesienie temperatury, nie stwierdzając przyczyny.

ad 3) Tynk odpada w pokojach.

Tynk może odpaść tylko przez uderzenie, co spowodowali sami lokatorzy przy wprowadzaniu się, wbijaniu nieodpowiednich gwoździ lub uderzeniami o kant ściany. Podczas sprowadzania się lokatorzy pomimo uwag robionych przez stróża, zniszczyli do tego stopnia klatkę schodową, że murarz i malarz naprawiał uszkodzenia. We wszystkich mieszkaniach poprawki również uskuteczniono.

ad 4) Budowa jest wadliwa.

Budowa, jak zaznaczono na wstępie, została przeprowadzona przez poważną firmę budowlaną Inż. Rudolf Hand i arch. Janusz Zarzecki, oraz poszczególnych dostawców na roboty rzemieślnicze z najlepszych materjałów. Wydelegowana komisja odbiorcza z ramienia Magistratu wyraziła się z uznaniem i równocześnie oświadczyła, że jest to jeden z lepszych budynków miejskich w Krakowie, mogący służyć za wzór solidnego budowania i uposażenia.

ad 5) Czynsze.

Dom został wybudowany wyłącznie z funduszu dla walki z bezrobociem i przejęty na własność i admini-

strację Magistratu, sprawa wysokości czynszów została ustalona przez Prezydjum miasta stosunkowo bardzo nisko, a mianowicie zależnie od piętra po zł. 75 i zł. 65 za mieszkanie 1-pokojowe z kuchnią, które obejmuje:

1 pokój duży	o powierzchni	27 m^2
1 kuchnię	„	16 m^2
1 przedpokój	„	8.70 m^2
1 spiżarkę	„	1.90 m^2
1 klozet	„	1.90 m^2
1 lożę	„	4.50 m^2

razem o powierzchni użytkowej 60 m^2. Do powyższego należy jeszcze wspólna łazienka i pralnia na 4 rodziny, oraz osobny strych i piwnica. Zatem z powyższego wynika, że czynsz za 1 m^2 powierzchni użytkowej wynosi zależnie od piętra zł. 1.08 i zł. 1.25«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź na interpelację Rm. Dr. Müllera i tow., zgłoszoną na posiedz. Rady m. w dniu 25/X 1928 w sprawie ograniczenia napojów alkoholowych.

Wiceprez. Ostrowski oświadcza:

»Sprawa redukcji koncesyj szynkarskich przeprowadzona być miała na zasadzie planu uchwalonego przez tut. Miej. Komisję do walki z alkoholizmem w jesieni 1923 r. Zanim jednak plan ten uzyskał zatwierdzenie Wojewódzkiej Komisji antyalkoholowej sprawa redukcji i rewizji koncesji wyszynkowych została przekazaną Władzom Skarbowym, rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dnia 27 grudnia 1924.

Liczba koncesyj uprawniających do wyszynku napojów alkoholowych o zawartości wyżej $2^1/_2$% (a więc podpadających pod ograniczenia przewidziane ustawą antyalkoholową) wynosiła

w roku 1920	333
a obecnie wynosi	338

Koncesje wygasłe, bądź cofnięte od roku 1920 nadały Władze Skarbowe inwalidom wojennym, wdowom po poległych i innym osobom uprzywilejowanym.

Oprócz tych 338 koncesyj utworzyły jeszcze Władze Skarbowe 71 miejsc wyszynku napojów alkoholowych o zawartości $2^1/_2$% alkoholu (piwa, moszczu i miodu).

Wyszynk napojów ostatnio wymienionych nie podlega żadnym ograniczeniom, ani skarbowym, ani płynącym z ustawy antyalkoholowej i tu właśnie mieści się przyczyna zwiększenia się ilości szynków w mieście.

Plan redukcji konsensów uchwalony przez Komisję antyalkoholową przewidywał tylko 40 miejsc wyszynku napojów alkoholowych wyżej $2^1/_2$% w całem mieście, pozostał jednak niewykonany, gdyż uprawnienia co do redukcji Komisji przysługujące przeszły na Władze Skarbowe«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź Prezydenta m. na interpelację Rm. Marskiego i tow., zgłoszoną na posiedzeniu Rady m. w d. 26/X 1928 w sprawie budowy kanału w ul. Włóczków.

Prezydent miasta wyjaśnia:

»Sprawa budowy przedłużenia kanału w ul. Włóczków od ul. Tatarskiej o 200 mb. kosztem 12.000 zł., zależna jest od wykupna gruntów od Skarbu Państwa na rozszerzenie ulicy. Sprawa wykupna powyższego gruntu znajduje się obecnie w Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Odpowiedź Prezydenta m. na interpelację Rm. Stączka i tow., z dnia 25/X 1928 w sprawie usunięcia braków na dworcu autobusowym.

Prezydent miasta wyjaśnia:

»Z początkiem roku 1926 wniósł Związek turystyczny w Krakowie prośbę do Magistratu wraz z planami o udzielenie mu zezwolenia na budowę na pl. św. Ducha dworca autobusowego, zawierającego poczekalnię, ustępy itp. potrzebne ubikacje. Magistrat po przeprowadzeniu dochodzeń komisyjnych i po uzgodnieniu projektu ze Związkiem turystycznym uchwałą z dnia 8 czerwca 1926 L. 17287/926 VII zatwierdził ten projekt i dotyczące zezwolenie na wykonanie budowy doręczył Związkowi turystycznemu. Związek turystyczny nie przystąpił jednak do zamierzonej budowy z powodów bliżej mnie nieznanych. Powodem niezrealizowania projektu budowy poczekalni nie była zatem odmowa Magistratu.

Dopiero w listopadzie 1928 zaczął Związek turystyczny ponownie czynić starania o udzielenie zezwolenia na budowę dworca w koncepcji zupełnie jednak innej od projektu z roku 1926. W tym też celu Związek turystyczny przedłożył szkice, które były przedmiotem rozpatrzenia przez komisję, przeprowadzoną na miejscu dnia 16 listopada 1928 r. Magistrat na podstawie opinji udzielonej przez powyższą komisję opracowuje obecnie warunki, pod jakimi można będzie udzielić dotyczącego zezwolenia. Związek turystyczny ma w najbliższym czasie wnieść definitywne plany budowy.

Powiększenie biur, poczekalni przez przydzielenie ubikacji z magazynu teatralnego jest niewykonalne, jak również oddanie do użytku publiczności wychodków znajdujących się w realności gminnej czynszowej w tzw. domu »Pod Krzyżem«. Sprawa należytego rozmieszczenia poczekalni i ustępów itp. znajdzie należyte rozwiązanie w nowo projektowanej przez Związek turystyczny budowie«.

Odpowiedź niniejszą przyjęła Rada m. do wiadomości.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 10 w nocy.

Posiedzenie jawne 205, w kad. XVII z dnia **28 grudnia 1928 r.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Dr. Piotr Wielgus.
„ Witołd Ostrowski.
„ Dr. Ludwik Schneider

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnyyh **64.**

Początek posiedzenia o godz. $6^1/_2$ **popoł.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie pośmiertne poświęcone zmarłemu Radcy m. śp. Dr. M. Langowi.

Prezydent Rolle poświęcił gorące wspomnienie zmarłemu 24/XII 1928 Radcy m. śp. Dr. Marjanowi Langowi. Śp. dr. Lang powołany został 28/VII 1916 do Rady m. a wybrany z Koła I-go.

Bystry prawnik, śp. dr. Lang naprzód jako młody sędzia na prowincji, następnie jako prokurator w Krakowie, swoją rzutkością i energją, swoim umiarem i taktem, swoją rozwagą, prawością wreszcie swoją wnikliwością psychologiczną, oraz ludzkością, jaką okazywał na odpowiedzialnym swoim stanowisku, wyrobił sobie szybko imię jednego z najwybitniejszych sądowników i zarazem zaskarbił sobie niemało sympatji i szacunku. Niezasklepiając się w swym zawodzie, garnął się ochoczo do pracy społecznej, w której przodował talentem organizatorskim i zmysłem praktycznym. W czasie wojny powołany do namiestnictwa, kierował „Krajowym Urzędem Gospodarczym", propagując z dużym pożytkiem dla kraju ideę spółdzielczości. Po wojnie wrócił do pracy na polu sądownictwa, a jako członek Rady miejskiej rozwijał żywą działalność, szczególniej w komisji teatralnej. Teatr miejski stracił w nim doświadczonego doradcę i gorącego wytrawnego miłośnika. Sprawował także urząd członka Kuratorjum radjowego.

Cześć pamięci zasłużonego obywatela.

Przez powstanie z miejsc Rada m. uczciła pamięć zmarłego.

Powołanie nowych Członków Rady miejskiej.

Prezydent Rolle na zasadzie upoważnienia Pana Wojewody z dnia 19 grudnia 1928 L. M. 4727/29 powołał na Członków Rady miejskiej w miejsce ubyłych pp. 1) Dr. Marjana Starzewskiego,
2) Ludwika Kustowskiego,
3) Kazimierza Przybysia.

(Lprez: 12494/28)

Sekretarz odczytał przepisane przyrzeczenie radzieckie, poczem nowopowołani radcy miejscy przez podanie ręki Prezydentowi m. złożyli ślubowanie radzieckie.

Sprawozdanie Prezydenta Miasta z odbytej w dniu 20 grudnia Państwowej Rady Kolejowej.

Rada odbyła się przy wielkim komplecie pod przewodnictwem Ministra Komunikacji Inż. Kühna. W zagajeniu porusza p. Minister najważniejsze problematy z zakresu kolejnictwa, a przedewszystkiem problem rozbudowy sieci, na co na wykonanie programu potrzeba 2 miljardy zł., i na usprawnienie sieci istniejącej również 2 miljardy, co przy dziesięcioletnim okresie, w którym możnaby ten program wykonać, trzeba by mieć do dyspozycji 400 miljonów zł. rocznie. Wskazuje p. Minister na trzy źródła uzyskania potrzebnych funduszów:

1) Pożyczka zewnętrzna niemożliwa do uzyskania wobec zastawienia koleji na zabezpieczenie pożyczki Dilonowskiej;

2) ściąganie kapitałów obcych przez korzystne nadania koncesyjne, na którą drogę Ministerstwo chętnie idzie, i

3) własne zasoby, uzyskane z eksploatacji przez zwiększenie taryf, co mimo wytwarzanej, negatywnej opinji, jest rozważane.

Uzyskanie wyżej podanych kredytów jest rzeczą konieczną i musi być rozwiązane w 3 do 5-ciu latach, gdyż inaczej sprawność komunikacyjna nasza nie nadąży za potrzebami życia gospodarczego.

Porządek obrad Rady obejmował 30 punktów, będących sprawozdaniami i wnioskami trzech głównych Komisyj (taryf, eksploatacji, budowy). Referent Komisji taryfowej przedstawił rezolucję tej Komisji przeciw podniesieniu taryfy towarowej i oświadczył, że Komisja zwróciła się do p. Ministra Koleji, by ten zażądał od Ministra Skarbu i Spraw Wewnętrznych, by te spowodowały zniesienie komunalnego podatku ładunkowego, gdyż podatek ten ma rzekomo wpływać na zmiejszenie frachtów kolejowych, będąc pośrednio zwyżką taryfy. Ministerstwa te odpowiedziały, że sprawa ta będzie rozpatrywaną przy sposobności uregulowania skarbowości komunalnej.

Zaprotestowałem przeciw temu nieuzasadnionemu atakowaniu i tak już chudych źródeł miejskich dochodów, naturalnie w tym gronie bezecha.

Bardzo ciekawe było sprawozdanie Inż. Dunina, przewodniczącego Komisji eksploatacji. Widzimy z niego, że stosunki kolejowe z roku na rok się poprawiają. Świadczą o tem cyfry.

I tak:

w r. 1926	mieliśmy	127.000	wagonów
„ 1927	„	135.000	„
„ 1928	„	144.000	„

Liczba chorych wagonów wynosiła w tym czasie 11, 9 i 8.3 procent.

Dzienny przelot wagonów 51, 59 i 61 km. Skład pociągów 92, 96 i 99.6 osi; w ruchu wagonów w 1926 było 14.156, a w r. 1928 15.069.

Dla wyczerpania cyfr: w roku 1927 przywieziono 159 miljonów podróżnych, a na rok 1929 z racji Wystawy Poznańskiej przewiduje się wzrost do 179 miljonów, a zwiększenie ładunków o 6%.

Komisja wystąpiła ze słuszną inicjatywą, by dla należytego wyzyskania taboru kolejowego w sezonie martwym (n. p. węglarek w lecie) stosować w tym czasie obniżenie taryf przewozowych.

Bardzo ciekawy punkt obrad stanowiło sprawozdanie o działalności Ministerstwa w zakresie propagandy turystycznej. Ministerstwo wydało dwa barwne plakaty (jeden krakowski, jeden huculski), a wydaje trzy nowe, wydało ilustrowany przewodnik i ulotki propagandowe, weszło w porozumienie z państwami zachodniemi co do wymiany plakatów. Z ramienia Komitetu Rm. Inż. Adelman opracował projekt Komisji międzyministerjalnej dla spraw propagandy turystycznj.

Rada nadto uchwaliła wnioski co do uzgodnień połączeń kolejowych Lwowa z Krakowem, oraz różne wnioski, zmierzające do ułatwienia dla przemysłu przy budowie i eksploatacji bocznic. Komitet nowobudujących się koleji przez przewodniczącego Inż. Rybickiego złożył sprawozdanie o prowadzeniu ruchu autobusowego przez kolej, o czem już składałem sprawozdanie i przedstawił program budowy nowych linij kolejowych (również już zreferowany na Radzie M.).

Dłuższą dyskusję wywołało zamieszczenie na zbyt dalekiem miejscu budowy koleji Nowy—Targ—Szczawnica—Nowy Sącz, co rada uznając uchwaliła cofnąć te sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Komitet.

Z poza spraw znaczenia lokalnego, oraz ważnych regulatywów przy oddawaniu robót kolejowych, przedstawiono sprawę bocznic do projektowanych 3 portów, między innymi w Krakowie.

W wykonaniu jest rozbudowa stacji Kraków—Wisła, na co konsens został już uzyskany i wstępne czynności połączone z wykupnem gruntów mają być w r. 1929 zakończone i budowa rozpoczęta.

Wreszcie przedstawiono Radzie program inwestycyjny na rok 1929/30. Czysty dochód koleji preliminowany jest na 333,050.000 zł., udział koleji w pożyczce inwestycyjnej 50 miljonów i reszta z lat poprzednich 30 miljonów (razem 413 miljonów). Na inwestycje z tego preliminowano 336 miljonów (więcej o 70 miljonów niż w poprzednim roku), a to na w toku będące budowy (Bydgoszcz-Gdynia, Kalety-Podzamcze, Woropajewo-Druja (116,260.000), na bocznice 6 miljonów, na przebudowę linji 19 miljonów, rozbudowę stacji 47 miljonów, w tem Krakowa 1 miljon, na tabor 40 miljonów, w tem na 10 wagonów motorowych i 15 autobusów.

Odnośnie do tego punktu programu podniosłem życzenie by na przebudowę dworca krakowskiego nietylko preliminować kredyty, ale je wydawać. Tymczasem Ministerstwo nie może się zdecydować na usytuowanie parowozowni, raz chce ją mieć w Łobzowie, to znowu w Krowodrzy, to teraz znowu w Łobzowie. Miasto już nie podnosi żadnych wątpliwości, żeby sprawy nie przewlekać, ale domagać się ma prawo, by Ministerstwo raz wreszcie stanowczo rozpoczęło pracę nad usunięciem wysoce nienormalnych stosunków komunikacyjnych dworca krakowskiego.

Rm. Inż. Adelmann stawia wniosek o otwarcie dyskusji nad sprawozdaniem Prezydenta Rollego.

Wniosek Rm. Adelmanna uchwalono.

W dyskusji zabierali głos: Rm. Adelmann, który aprobuje w całej osnowie sprawzdanie Prezydenta Rollego.

Rm. Kuźniar sprzeciwia się rozbudowie krakowskiej parowozowni na gruntach w dzielnicy Krowodrza, proponując dzielnicę Dąbie.

Rm. Stączek i Marski podzielają stanowisko Rm. Kuźniara.

Rm. Chwastek proponuje wybór delegacji Rady m., którаby przedstawiła u Rządu centralnego sprzeciw zamierzonej budowy parowozni na gruntach Krowodrzy i Łobzowa.

Przeciwko wywodom Rm. Kuźniara, Staczka, Marskiego i Chwastka zaoponował Prezydent m. Rolle udzielając szczegółowych i bardzo wyczerpujących wyjaśnień, które Rada m. zaaprobowała przyjmując sprawozdanie do wiadomości.

Wniosek Rm. Chwastka upadł.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1) Rm. inż. Drobniaka i Tow. w sprawie budowy gmachu Akademji Górniczej nast. treści:

„Ze względu na bardzo powolny postęp robót nad wykończeniem budowy gmachu Akademji górniczej w Krakowie, wzywa się Prezydjum miasta do użycia swego wpływu i poczynienia jak najenergiczniejszych starań u miarodajnych czynników, by roboty zostały energiczniej podjęte i tak przyspieszone, by gmach mógł być zupełnie ukończonym i oddanym do użytku w lecie 1929 roku".

Po uzasadnieniu przez Rm. Inż. Drobniaka wniosek niniejszy uchwalono jednomyślnie.

2) Rm. Dr. Müllera i Tow. w sprawie pomieszczenia szkół powszechnych i budowy Akad. górniczej.

Wniosek brzmi:

„Stan pomieszczenia szkół powszechnych w Krakowie jest fatalny. Gmina m. Krakowa w ciągu dziesięciolecia niepodległej Polski nietylko nie wybudowała ani jednego budynku szkolnego dla szkolnictwa powszechnego, lecz nawet oddała kilka budynków szkolnych na pomieszczenie Akademji górniczej, której budowa ciągnie się od kilku lat żółwim krokiem.

Wobec tego podpisani stawiają następujący wniosek:

Rada miejska wzywa Pana Prezydenta:

1) do wstawienia do budżetu miejskiego na rok 1929/30 kredytu na budowę jednego budynku na pomieszczenie szkoły powszechnej, przyczem kredyt ten pokryty będzie z pierwszej raty ceny sprzedaży realności miejskiej przy ul. Siemiradzkiego 24.

2) do energicznej interwencji u władz centralnych w Warszawie w sprawie przyznania kredytu na dokończenie budowy Akademji górniczej w r. 1929".

Rm. Dr Müller uzasadnia swój wniosek w głosowaniu część pierwszą wniosku przekazano Komisji budżetowej, jako rezolucję. Zaś część drugą połączono z wnioskiem rm. inż. Drobniaka analogiczej treści.

3) Wniosek Klubu P. P. S. w sprawie **amnestji podatkowej.**

Wniosek brzmi:

„Rada miasta uchwali: darowuje się lokatorom, którzy zapłacą podatek lokatorski do końca lutego 1929 procenta zwłoki i koszta egzekucyjne od gminnego podatku lokatorskiego. Amnestja ta dotyczy tych lokatorów-robotników, urzędników, niezamożnych rękodzielników i kupców, którzy płacą czynsz podstawowy w wysokości do 1.200 zł. rocznie.

Rada miasta wzywa Pana Prezydenta miasta, aby zwrócił się do Izby skarbowej względnie Ministerstwa Skarbu z prośbą o zastosowanie powyższej amnestji podatkowej także odnośnie do państwowego podatku lokatorskiego".

Przewodn. Prezyd. Rolle sprzeciwia się nagłości tego wniosku, poczem w głosowaniu wniosek klubu P. P. S. odesłano do S. II do regulaminowego traktowania.

Rm. Dr Rosenzweig zapytuje Prezydenta m. o stan sprawy 13-tej pensji dla pracowników miejskich odnośnie do jego wniosku nagłego, zgłoszonego przed świętami Bożego Narodzenia.

W odpowiedzi Prezyd. Rolle wyjaśnił, że sprawa wypłaty zasiłku dla pracowników m. żywo go interesuje, jednak wskutek zarządzenia Województwa wypłaty do-

konać nie może — ponieważ nie ma w budżecie przewidzianej na ten cel kwoty — w projekcie budżetu na rok 1929/30 poleci wstawić odpowiednią kwotę, tak by pracownicy miejscy mogli otrzymać dodatek na święta Wielkiejnocy.

W dyskusji nad oświadczeniem p. Prezydenta zabierali kolejno głos:

Rm. Rymar jest zdania, aby sprawę tę przekazać Sekcji II, która po rozpatrzeniu sprawy miałaby w najbliższym czasie przyjść ze sprawozdaniem przed Radę m.

Rm. Ziffer zgłasza wniosek:

„Rada miejska uchwala wypłacić bezwłocznie wszystkim pracownikom miejskim 13-tą pensję, względnie pełną płacę miesięczną. Na ten cel narazie Rada miejska uchwala zaciągnąć pożyczkę, a zarazem poleca Sekcji skarbowej wyszukanie pokrycia".

Rm. Puchałka popiera stanowisko Rm. Rymara aby Sekcja II znalazła pokrycie tych wydatków i aby Sekcja skarbowa już teraz przewidziała na rok 1929/30 pewne rezerwy na takie zasiłki.

Po wyjaśnieniach udzielonych przez Prezydenta Rollego, wniosek Rm. Rymara i Puchałki uchwalono.

Wniosek Rm. Ziffera odrzucono.

Porządek dzienny.

I. Pobór podatku wodociągowego w roku 1929.

Wnioski Komis. Zakład. przemysł.

Rada m. uchwali:

1) Gmina miasta Krakowa pobierać będzie począwszy od roku 1929, stawkę stałej opłaty wodociągowej (t. z. podatku wodociągowego z par. 7 ust. wodociągowej) w wysokości 5% czynszu podstawowego.

2) Uzyskana kwota z podwyższenia stawki stałej opłaty wodociągowej użytą będzie na pokrycie kosztów budowy drugiego rurociągu tłocznego, względnie na oprocentowanie i amortyzację pożyczki na ten cel mającej się zaciągnąć. (L. prez.: 466/7 W. 928).

(Sprawozdawca Dyr. wodoc. m. inż. Jaszczurowski).

W głosowaniu wnioski Komisji Zakładów przemysłowych uchwalono.

II. Wnioski Sekcji II i III w sprawie podatku od nieruchomości za rok 1929/30.

Rada m. uchwali:

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 Dz. U. Nr. 94 poz. 747 Gmina miasta Krakowa pobierać będzie w roku 1929 podatek od nieruchomości w wysokości 100% państwowego podatku od nieruchomości jako dodatek do tego podatku.

(Sprawozdawca st. radca Mgtu Latacz).

Wniosek Sekcji II i III uchwalono.

III. Statut komunalnej kasy oszczędności miasta Krakowa.

Imieniem Sekcji II i III Radca m. Dr Adolf Gross wnosi:

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się załączony statut Komunalnej kasy oszczędności miasta Krakowa.

Wnioski Sekcji II i III uchwalono z dodatkiem referenta radcy m. Dr Grossa upoważniającym Prezydenta m. by imieniem Rady miejskiej, a w porozumieniu z Wydziałem Nadzorczym Kasy oszczędności miasta Krakowa wprowadził do nowego statutu Komunalnej Kasy oszczędn. m. Krakowa te zmiany, któreby poleciły w statucie tym umieścić Władze Nadzorcze.

IV. Statut komunalnej podgórskiej kasy oszczędności miasta Krakowa.

Imieniem Sekcji II i III radca m. Dr Zarzecki Leopold wnosi:

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się załączony statut komunalnej podgórskiej kasy oszczędności miasta Podgórza.

Wnioski Sekcji II i III uchwalono z dodatkiem referenta radcy m. Dr Zarzeckiego upoważniającym Prezydenta m. by imieniem Rady miejskiej a w porozumieniu z Wydziałem Nadzorczym Podgórskiej Kasy oszczędności miasta Krakowa wprowadził do nowego statutu Komunalnej podgórskiej Kasy oszczędności miasta Krakowa te zmianny, któreby poleciły w statucie tym umieścić władze Nadzorcze.

V. Wnioski Prezydenta m. oraz Komisji dla Zakładów przemysłowych w sprawie nowego uprawnienia po myśli polsk. ustawy elektrycznej dla gm. m. Krakowa oraz gmin okolicznych.

Rada m. uchwali:

Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do poczynienia wszelkich kroków potrzebnych celem uzyskania nowego uprawnienia rządowego na podstawie ustawy elektrycznej na całokształt urządzeń Elektrowni miejskiej dla wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i rozdzielania energji elektrycznej w celu zawodowego zbytu energji zarówno z własnej Elektrowni jak i z innych elektrowni pobieranej, a to zarówno na obszar objęty dzisiejszymi granicami stoł. król. miasta Krakowa oraz na 21 następujących gmin okolicznych, a mianowicie:

Bronowice Małe, Bronowice Wielkie, Tonie, Prądnik Biały, Prądnik Czerwony, Witkowice, Górka Narodowa, Olsza, Rakowice, Czyżyny, Łęg, Prokocim, Rybitwy, Wola Duchacka, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Kobierzyn, Pychowice, Bodzów, Przegorzały, Wola Justowska.

W tym celu uprawniony jest Prezydent miasta do ułożenia i wniesienia potrzebnych podań i projektu na udzielić się mające uprawnienie rządowe wraz z planami, kosztorysami, planem sfinansowania i wszelkimi potrzebnymi załącznikami.

Zarazem upoważnia się Prezydenta miasta, by w miarę potrzeby postarał się o rozszerzenie uprawnie-

nia także i na inne jeszcze gminy, celem zaopatrywania ich w energję elektryczną przez Elektrownię miejską w Krakowie.

(Sprawozdawca: Rm. Dr. Ignacy Landau).

Wnioski Prezydenta m. oraz Komisji dla Zakładów przemysłowych jednomyślnie uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 10½ w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Dnia 19 grudnia 1928 r. odbyło się posiedzenie **Komisji dla Przedsiębiorstw miejskich** pod przewodnictwem Wiceprezydenta Ostrowskiego, na którem Dyrektor Gazowni m. Inż. M. Seifert złożył sprawozdanie z działalności Gazowni za rok 1928, z którego wynika, że sprzedaż gazu zwiększyła się w porównaniu do roku 1927 o przeszło 11%. Sieć rur w mieście rozbudowano o dalsze 5 klm. do łącznej długości 146 klm., ilość nowych odbiorców wzrosła o 670 dołącznej ilości 13.000. Zużycie gazu na oświetlenie ulic, mimo redukcji na korzyść oświetlenia elektrycznego, zwiększa się stale, wskutek instalowania oświetlenia w ulicach nowo założonych, względnie wskutek wzmocnienia siły światła dotychczasowych latarń.

Bardzo pomyślny rozwój Gazowni jest jednak hamowany brakiem kapitału inwestycyjnego na zwiększające się ciągle nowe wydatki.

Komisja przyjęła do zatwierdzającej wiadomości wniosek Komisji rewizyjnej przerachowania bilansu gazowni, dostosowanego do rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r.

Zatwierdziła budżet Gazowni na rok 1928/9. Przyjęła wniosek Dyrekcji Gazowni dalszej rozbudowy piecowni, uchwalający konieczność wystarania się o kredyt na ten i na inne cele inwestycyjne, w kwocie Zł. 1,000.000.

W dniu 19 grudnia br. odbyło się posiedzenie **Komisji dla Zakładów przemysłowych** pod przewodnictwem Wiceprezydenta Dra Wielgusa i w obeności Wiceprez. Ostrowskiego.

Przed porządkiem dziennym rm. Dr. Krzetuski zwrócił uwagę na używanie w Elektrowni i w Wodociągu do opalania pod kotłami — małokalorycznego węgla z Jaworzna i postawił wniosek o dokładne zbadanie kosztów opalania węglem Jaworznickim i wysokokalorycznym, i przedłożenie sprawozdania z rentowności opalania węglem wysokokalorycznym, na najbliższem posiedzeniu. — Wiceprez. Ostrowski przyrzekł zająć się tą sprawą. — Następnie dyrektor Wodociągu przedstawił sprawozdanie z odbytego posiedzenia subkomitetu w sprawie podniesienia stałych opłat wodociągowych. t. zw. podatku wodociągowego o 1% i uzasadnił w imieniu Subkomisji konieczność podniesienia tych opłat.

Po dyskusji uchwalono przedstawić Radzie miasta wnioski: 1. Gmina m. Krakowa pobierać będzie począwszy od roku 1929 stawkę stałej opłaty wodociągowej (t. j. podatku wodociągowego z par. 6 ust. wodociągowej w wysokości 5% czynszu podstawowego. 2. Uzyskana kwota z podwyższenia stawki stałej opłaty wodociągowej użytą będzie na pokrycie kosztów budowy drugiego rurociągu tłocznego, względnie na oprocentowanie i amortyzację pożyczki na ten cel mającej się zaciągnąć.

Po zatwierdzeniu przez Komisję kilku ofert, przewodniczący zamknął pnsiedzenie.

W dniu 22 grudnia br. odbyło się posiedzenie **Sekcji VIII. (targowo-aprowizacyjnej)** Rady miasta pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dra Wielgusa w obecności Prezydenta Rollego i Wiceprezydenta Dra Schneidra, na którem Kierownik Miejskich Zakładów aprowizacyjnych złożył sprawozdanie z akcji aprowizacyjnej Gminy i przedłożył zamknięcia rachunkowe z miejskiego składu węgla i piekarni miejskiej.

Ze złożonego sprawozdania wynika, że tak skład węgla jak i piekarnia miejska rozwijają się normalnie i dają dodatnie wyniki finansowe.

Po przeprowadzonej dyskusji Sekcja sprawozdanie przyjęła do wiadomości i przedłożone zamknięcia rachunkowe zatwierdziła.

W dniu 27 grudnia br. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dr. Piotra Wielgusa **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej.**

Przed porządkiem dziennym Przewodniczący w krótkiem przemówieniu podniósł zasługi zmarłego w dniu 24 grudnia br. członka obu Sekcji ś. p. Dra Marjana Langa, a obecni przez powstanie uczcili Jego pamięć.

Uchwalono nowy statut Komunalnej Podgórskiej Kasy Oszczędności.

Dnia 4 grudnia br. odbyło się posiedzenie **Komisji rekursowej Rady miasta** pod przewodnictwem wiceprezesa Komisji, Radcy m. Dr. Samuela Tillesa, w obecności Wicepr. m. Dr. Wielgusa. — Przed przystąpieniem do obrad, przewodniczący w przemówieniu swem uczcił pamięć zmarłego długoletniego prezesa Komisji rekursowej ś. p. prof. Dr. Franciszka Ksawerego Fiericha, podnosząc jego wielkie zasługi w utrzymaniu Komisji rekursowej na wysokim poziomie, skutkiem czego orzeczenia tejże Komisji spotykały się powszechnie z uznaniem w sferach prawniczych.

Następnie przewodniczący przedłożył obszerny referat, dotyczący kompetencji Komisji rekursowej, a to z uwagi na nowe ustawodawstwo administracyjne. W referacie tym stwierdził, że wobec wejścia w życie nowych ustaw kompetencja Komisji rekursowej wygasła, a właściwą władzą do rozpatrywania odwołań od orzecznictwa Magistratu jest obecnie Województwo. — Komisja rekursowa powyższy referat przyjęła do wiadomości i uchwaliła wobec tego przedłożyć Radzie miasta wniosek o rozwiązanie Komisji.

Dnia 12 grudnia br. pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta Dr. Wielgusa, odbyło się posiedzenie **Komisji administracyjnej Rady m.,** na którem: 1) przyjęto do wiadomości sprawozdanie Komitetu, wybranego do zbadania zamknięcia rachunkowego funduszów, zostających pod zarządem Miej. Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich za czas od 1 IV. do 30. IX. 1928; 2) zatwierdzono ofertę Krakowskiej Fabryki Drutu na wykonanie klatek do rozbudowanej chłodni miejskiej; 3) zatwierdzono ofertę firmy Zieleniewski na dostawę pompy do hali maszyn rzeźni m., wreszcie 4) wyznaczono opłatę za używanie komór do solenia mięsa w rozbudowanej chłodni m.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Muzeum Przem. pod kier. Stefana Baranowskiego w Krakowie.